

ANALE ACADEMIEI ROMANE

KOLOZSVÁRI M. KIR. SAZDASÁGI AKADÉ-
KÖNYVTÁRA

szám.

SERIA II. — TOMULŪ III.

SEDINŢELE ORDINARE DIN 1880-81

ŞI

SESIUNEA GENERALĂ A ANULUI 1881.

SECŢIUNEA I

PARTEA ADMINISTRATIVĂ ŞI DEBATERILE.

BUCURESCI
TIPOGRAFIA ACADEMIEI ROMANE

(LABORATORII ROMÂNI)
26. STRADA ACADEMIEI. 26.
1882.

BIBLIOTEC
Nr. 6131
Sectia VI
ACADEMIA de AGRICULTURA

PARTEA I.

PROCESELE VERBALE ALE SEDINTELORŪ ORDINARE

DE LA

2 MAI 1880 PÂNĂ LA 6 MARTIE 1881

ACADEMIA ROMANĂ

ȘEDINȚELE ORDINARE DIN ANUL 1880—1881.

PROCESU-VERBALŪ No. 1.

ȘEDINȚA ORDINARĂ PUBLICĂ — VINERI 2 MAIŪ.

Membri prezenți d-nii: *Hasdeu B. P.*, *Laurianu A. Treb.*, *Sion G.*, *Urechiu V. A.*, *Aurelianu P. S.*, *Bacaloiu Em.*, *Brândză D.*, *Felix I.*, *Ghica Ion*, *Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui: *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

D-lu Președinte face următoarele comunicațiuni:

1. O scrisore din Berlin, de la 12 (24) Aprilie, prin care d-lu academicu *Dim. Sturdza* anunță Academiei că, fiindu preocupatū totdeauna de importanța și de viitorul acestui Institutū, D-sa îi ofere în darū o mare colecțiune de documente române, începându de la Alexandru celū Bunū și până la finea secolului trecutū. Colecțiunea va fi remisă Academiei îndată după întorcerea d-lui *Sturdza* în țeră.

Se iea actū și se exprimă cea mai vie grațitudine pentru această frumoasă donațiune.

2. D-lu Ștefanu Hepites din Brăila, printr'o scrisore din 30 Aprilie, mulțămesc Academiiei pentru onorea ce l-a făcutu de a-lu alege ca membru corespondentu.

3. D-lu I. Eliade din Ploesci trămite în daru Academiiei câte unu exemplaru din lucrările sale didactice :

Noțiuni de aritmetică. — Ploesci 1879, — 1 vol. in 8°

Manualulu buneloră cuviințe. — Ploesci 1880, — 1 vol. in 8°

Scoala primară și conducătorulu ei. — Bucuresci 1872 — 1 vol. in 8°

Cultura viiloru în România și vinificațiunea. — Ploesci 1874, 1 vol. in 8°

Desemnū pentru școlele primare de fete. — Bucuresci 1873, — 1 vol. in 8°

Elemente de pedagogiă și metodologiă teoretică și practică. — Ploesci 1874, — 1 vol. in 8°

Istoria univērsală a pedagogiei. — Ploesci 1880, — 1 vol. in 8°

4. D-lu Barack, bibliotecaru univērsalaru din Strasburg, printr'o scrisore din 10 Maiu st. n., atestă primirea publicațiuniloru trămise din partea Academiiei.

5. D-lu profesorū Dr. A. Kanitz de la Clujū trămite Academiiei a doua fasciōră din *Plantae Romaniae hucusque cognitae*, pe lângă o scrisore din 8 Maiu st. n., în care exprimă dorința de a se face mai curându o perscrutare completă a României întregi sub punctulu de vedere naturalū și mai alesu alu geografiei botanice.

Primindu-se cu recunoscință fasciōra II din opera d-lui Kanitz, se transmite spre examinare d-lui Dr. Brândză.

D-lu Președinte comunică sigilurile Academiiei, executate la Paris de cătră Stern și sosite acum din partea d-lui Oilobescu. Acēsta dă nascere unei scurte discuțiunī asupra caracterulu archeologicū alu Minervei reprezentate pe sigilulu Academiiei.

Ședința se rădică la 3 ore p. m.

Președinte : Ion Ghica.

p. Secretaru generalū : Hasdeu.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 2.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ – VINERÎ 9 MAIŪ.

Membri prezenți d-nii: *Hasdeu B. P., Sion G., Maniu V., Urechidă V. A., Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândză D., Felix I., Ghica Ion.*

Sub președința d-lui: *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul-verbalul altă ședinței precedente.

D-lu Președinte face următoarele două comunicațiuni:

1. Epistola prin care d-lu N. Densușianu mulțamește de a fi ales membru corespondent;
2. Epistola prin care d-lu profesoră F. Miklosich din Viena, mulțamește de a fi ales membru onorariu.

Ședința se rădică la 2 ore p. m.

Președinte: *Ion Ghica.*

p. Secretarū generalū : *Hasdeu.*

PROCESÚ-VERBALÚ No. 3.

ŞEDINŢĂ ORDINARĂ — VINERI 16 MAIÚ.

Membri prezenŷi d-nii : *Hasdeu B. P.*, *Maniu V.*, *Papadopolu-Calimachiu A.*, *Urechiu V. A.*, *Aurelianu P. S.*, *Bacaloglu Em.*, *Brândzu D.*, *Felix I.*, *Ghica Ion*, *Ştefănescu Gr.*

Sub preşedinŷa d-lui : *Ion Ghica.*

Şedinŷa se deschide la 1 óră.

D-lu Preşedinte comunică epistola d-lui L. Diefenbach de la 19 Maiú st. n., prin care mulŷămesce cu căldură pentru a fi alesú membru onorarú alú Academiei române.

Rădicându-se cestiunea necesităŷii de a se înfiinŷa staŷiuni meteorologice în mai multe puncturi ale României, d-lu *Ghica* propune a se lua o înŷelegere în acéstă privinŷă între cel-lalŷi cu d-lu Panaiotu Donici, ca unulú din cel mai competenŷi în materie.

D-lu Haretu stăruesce de a nu se perde din vedere, la înfiinŷarea acelorú staŷiuni, măsurile de modalitate stabilite prin congresulú meteorologicú de la Roma.

D-lu *Dr. Felix* crede că în Bucuresti. mai în specie, ar trebui nu una, ci mai multe staŷiuni de acéstă natură, mai cu sémă una la Ferrestru şi o alta la cabinetulú de fizicá alú Universităŷii.

D-lu Iepites rădică cestiunea instrumentelorú de întrebunŷatú, indică în asta privinŷă diferenŷele între sistemele englesă, francesă şi germană, şi ajunge la concludsiunea, că alegerea instrumentelorú nu trebuie să fie dogmatică, ci să aibă în vedere mai cu sémă condiŷiunile speciale ale localităŷilorú, unde ele urméză a fi aşezate.

D-lu *Ghica* declară că ar fi pentru întrebunŷarea instrumentelorú automate, dacá ele n'arú fi pré scumpe şi complicate. Neputéndu dar recurge la acéstă modalitate, D-sa crede că arú trebui să ne adresámú

prin districte la concursul inginerilor. In ori-ce casă D-sa ține la uniformitatea instrumentelor ce se voră întrebuința.

D-lă *Aurelianu* observă că inginerii sunt pră ocupați și nu stău mai nici-o-dată pe loc. Ar fi mai practic să ne adresa la concursul medicilor de prin spitalele districtuale. Să nu cerem însă lucruri pră mari.

In Austria se află la Döbling o stațiune care costă pe ană peste 12,000 florin; sunt însă altele o mulțime multă mai modeste; se află chiar pe la sate stațiuni rudimentare cu câte un termometru și barometru. Totă așa să avem și noi in Bucuresci o stațiune modelă, putem să mai avem încă vre-o două stațiuni mari; in cele-lalte localități însă să ne mărginim in mijlocele cele mai sobre.

D-nii *Ghica* și *Dr. Brândză* insistă asupra utilității de a se face stațiuni pe la monastiri.

D-lă *Hepites* susține marea importanță a stațiilor celor mici, terțiare, cu cari s'a ocupat forțe multă congresul meteorologic de la Viena.

Inchidându-se discuțiunea, se propune și se primesce, ca d-lă *Hepites* să binevoască a redacta o programă, in urma careia Academia să ia o hotărire definitivă.

D-lă *Aurelianu* atrage atențiunea asupra plantei numite *Papaver dubium*, care, după o comunicațiunea făcută societății centrale de agricultură din Paris, ar produce asupra animalelor nise efecte extraordinare.

Ședința se rădică la 3 ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *Hasdeu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 4.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ — VINERÎ 23 MAI Ū.

Membri prezenți d-nii : *Hasdeă B., P., Sion G., Maniu V., Urechă V A., Aurelianu P. S., Bacaloglu E., Brândză D., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul-verbalŪ alŪ ședinței precedente.

D-lŪ *Dr. Felix* comunică tabelulŪ statisticŪ de la New-York, compusŪ de *John Nagle Epitome of the births, marriages etc. in New-York city during the year 1879*, atrăgându atențiunea asupra faptului, că în New-York, în cursul anului trecutŪ, a muritŪ unŪ RomânŪ, s'aŪ însuratŪ 5 Români și s'a măritatŪ o Româncă, ceea ce probează că există în America unŪ elementŪ oare-care de emigrațiune română. În același tabelŪ figurează în actele civile numai 6 Portugesi și numai 3 emigranți din imperiulŪ OtomanŪ, adică mai puținŪ de câtŪ din România.

D-lŪ *Ion Ghica* observă, cu această ocaziune, că la 1849 mulți Români din armata maghiară, fiindŪ siliți a emigra, aŪ ajunsŪ până la America. În ori-ce casŪ, elementulŪ românŪ de acolo se compune nu numai din Români de origine, ci și din omeni născuți în România.

După ce se debata programa ședinței publice ce urmează a se ține la 6 Iunie,

Ședința se rădica la 3 ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica.*

p. SecretarŪ generalŪ : *Hasdeă.*

PROCESŪ-VERBALŪ No. 5.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ — VINERI 30 MAI Ū.

Membri prezenți d-nii: *Hasdeu B. P., Maniu V., Aurelianu P. S., Bacaloglu E., Brândză D., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr.*

Sub președinția d-lui *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul-verbalul altă ședinței precedente.

D-lu *Aurelianu* citește o notiță intitulată *Vegetațiunea pinului silvestru și a pinului negru la școla de agricultură de la Ferestrău*.

D-lu *Hasdeu*. dă lectură preliminară memoriului său: *Conspectul științelor filologice*, aprobându-se a fi citit în ședința publică de Vinerea următoare.

Ședința se rădică la 3 și jumătate ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *Hasdeu*.

PROCESÚ-VERBALÚ No. 6.

ŞEDINŢĂ ORDINARĂ PUBLICĂ — VINERÍ 6 IUNIÚ.

Membri prezenţi d-ni: *HasdeŃ B. P., Maiorescu T., Sion G., Maniu V., Urechia V. A., Aurelianu P. S., Bacaloglu E., Brândză D., Felix I., Ghica Ion., Ştefănescu Gr.*

Sub preşedinţa d-lui : *Ion Ghica.*

Şedinţa se deschide la 1 óră.

După citirea şi aprobarea procesul-verbalú alú şedinţei precedente, D. Gr. *Ştefănescu* comunică din partea d-lui membru corespondentú *Hepites* :

1. Observaţiunile meteorologice făcute la staţiunea din Brăila, pe luna lui Aprilie 1880.
2. O notă intitulată : *Grindina călută în giurul Brăilei, în nóptea de la 6—7 Iuniú 1880.*

În privinţa notei se decide a se supune sesiunii generale pentru a se publica în *Anale*.

D-lú *Maiorescu* comunică dóue caete de inscripţiuni grece şi latine, adunate în Dobrogea de către d-lú *Weickum* de la Tulcea, care a binevoitú a le pune la dispoziţiunea Academiei, prin intermediulú d-lui avocatú *Scheletti*.

Se decide a se mulţami d-lui *Weickum*, îndemnându-lú la urmărirea cercetărilorú sale archeologice, iar inscripţiunile cele comunicate a se pune în vederea Secţiunii istorice.

Cu acéstă ocaziune d-ni *Ion Ghica* şi *Sion* insistă asupra utilităţii de a se transporta la Bucuresei şi a se depune în Museulú naţionalú inscripţiunile şi monumentele archeologice cele mai importante din Dobrogea, fiind aci mai puşinú expuse stricăciunii şi mai accesibile pentru sciinţa, după cum s'a şi arătatú altădatá într'o mijlocire făcutá

cătră Ministerul Instrucțiunii publice, din partea corpului academic.
Se decide ca Delegațiunea să reînoască acea mijlocire.

D-lă *Maiorescu* întreabă, dacă publicarea colecțiunii de documente a repositului Hurmuzachi a trecutū deja oficialmente asupra Academiei, în conformitate cu votulū Camerei deputațiilor.

D-lū *Ion Ghica* răspunde că n'are deocamdată nici o comunicațiune oficială în acéstă privință.

Ora fiindū înaintată, d-lū *Hasdeū* declară, că va ceti într'o altă ședință, memoriulū său despre *Conspectulū sciințelorū filologice*.

Ședința se rădică la 4 ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū, *Hasdeū*.

PROCESU-VERBALŪ No. 7.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ — VINERI, 13 IUNIŪ.

Membrii prezenți d-nii : *Hasdeū B. P.*, *Maniu V.*, *Aurelianu P. S.*, *Bacaloglu Em.*, *Brândza D.*, *Felix I.*, *Ghica Ion*, *Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesulū-verbalū alū ședinței precedente.

D-lū Președinte aduce la cunoșcința Academiei o adresă din partea d-lui Constantinū Zappa în privința procesulū ce i s'a intentatū pentru nedepunerea copiilorū după lôte actele proprietățilorū repositului donatorū Evangeliiū Zappa, în conformitate cu dispozițiunile te-

stamentare. D-lu C. Zappa arată cauzele întârzierii sale de a-și îndeplini datoria și solicită a i se mai acorda o amânare de unu anu, pentru ca să pôta depune acele copii la Academie.

După o discuțiune la care ieu parte d-nii *Maniu*, *Ion Ghica* și *Hasdeu*, se decide a se acorda d-lui C. Zappa unu terminu maximum de șese luni, rămânendu ca în urmă, la casu de vre-o nouă întârziere, să se iea o decisiune definitivă în cursulu sesiunii generale.

D-lu Președinte comunică o adresă din partea Ministerului Instrucțiunii publice, relativă la cesiunea cătră Academiă a sarcinei de a publica documentele reposatului Eudoxiu Hurmuzachi, d'impreună cu subvențiunea alocată anualmente cu acestu scopu în budgetulu Statulu.

După o discuțiune, la care ieu parte d-nii *Gr. Ștefănescu*, *Sion*, *Hasdeu* și *Maniu*, se primesce propunerea d-lui *Aurelianu* de a se amâna orî-ce decisiune, până ce se va cere mai întâiu și se va primi de la Ministeru, pentru a puté fi studiatu cu cumpănelă în fa-sele sale anteriore, întregulu dosaru alu acestei publicațiuni.

D-lu Secretaru generalu aduce la cunoșcința Academiei o epistolă din partea d-nei *Laura de Mocsonyi*, văduva reposatulu colegu *Andrei Mocsonyi*, trâmîndu pe de-o parte o fotografiă a defunctulu, iar pe de alta luându asupra-și sarcina de a trâmite la Academie unu portretu în oleu, dacă i se voru comunica numai condițiunile de mărime și de formatu.

Se decide a se satisface de urgență cererea d-nei *Mocsonyi*, mulțămindu-i-se totu-odată pentru buna-voință.

Ședința se rădică la 3¹/₂ ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretaru generalu : *Hasdeu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 8.

ŞEDINŢĂ ORDINARĂ — VINERI 20 IUNIŪ.

Membril presentil d-nil : *Caragiani I., Hasdeu B. P., Sion G., Aurelianus P. S., Bacaloglu Em., Brândza D., Felix I., Ghica Ion, Ştefănescu Gr.*

Sub preşedinţa d-lui *Ion Ghica*.

Şedinţa se deschide la 1 oră.

Se citeşte şi se aprobă procesul-verbalŪ altŪ şedinţei precedente.

D-lŪ Preşedinte depune noua publicaţiune a oficiulŪ statisticŪ centralŪ : «Culte pentru anulŪ 1878 şi învăţamintulŪ pentru anulŪ scolarŪ 1877—78», pe lângă care acelŪ oficiŪ solicită printr'o adresă de a i se trâmite câte unŪ exemplarŪ din publicaţiunile Academiei.

Se aprobă cererea, cu invitaţiunea totŪ-odată cătră OficiulŪ statisticŪ de a bine-voi să trâmite câte doue exemplare din publicaţiunile lui şi la Academia sciinţelorŪ morale şi politice din Paris.

D-lŪ Preşedinte depune din partea d-lui membru corespondentŪ St. Hepites «ProiectulŪ de organisarea serviciulŪ meteorologicŪ în «România.»

Pe de o parte, memoriulŪ se transmite, pentru a fi studiatŪ, la Secţiunea sciinţifică, iar pe de alta se decide, după cererea d-lui Hepites, ca atâtŪ autorulŪ câtŪ şi d-lŪ membru Poni, să fie invitaţi într'adinsŪ a lua parte la şedinţa ordinară în care se va pune ceştiunea în desbatere.

D-lŪ Preşedinte comunică o epistolă din partea d-lui membru corespondentŪ Gr. Tocilescu, prin care solicită 4000 lei din fondulŪ publicaţiunilorŪ Hurmuzachiane, pentru ca să mērgă în Anglia a studia mai cu sēmă manuscrisulŪ românŪ din *British Museum* şi manuscrisulŪ slaviceŪ din Oxford, scrisŪ în Moldova pe timpulŪ lui Alexandru celŪ BunŪ.

După o dezbateră la care ieu parte d-nii *Ghica, Sion, Ștefănescu și Hasdeu*, se constată că aru fi unu revirementu nejustificabilu de a întrebuința pentru alte scopuri, fie câtu de înrudite, suma destinată exclusivamente pentru publicarea documentelorū reposatului Eudoxiu Hurmuzachi.

Cu acéstă ocașiune d-lu *Hasdeu* observă că manuscrisulū românū din British Museum a fostu de mullū indicatū de d-lu membru onorarū Picot, iar celū din Oxford de cătră Dobrowsky, Schafarik și alți slaviști. Avendū intențiunea de a merge în Anglia nu mai departe de câtu în luna viitoare, d-lu *Hasdeu* promite de a examina mai de aproape ambele acele manuscripte, fără a cere pentru acéstă vre-o subvențiune din partea Academiei.

Ședința se rădică la 3¹/₂ ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *Hasdeu*,

PROCESU-VERBALU No. 9.

ȘEDINȚA ORDINARĂ — VINERI 27 IUNIŪ.

Membrii prezenți d-nii : *Hasdeu B. P., Urechia V. A., Aurelianu P. S., Felix I., Ghica Ion*.

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

După citirea și aprobarea procesului-verbalū alū ședinței precedente, d-lu Președinte face următoarele două comunicațiuni :

1. O adresă din partea d-lui membru *V. A. Urechia*, prin care doneză Academiei o epistolă autografă a reposatului membru *C. Ne-*

gruzzi, și două publicațiuni în limba reto-romană, cari lăte se primescū cu recunoscință;

2. O invitațiune din partea Ministerului Instrucțiunii publice de a asiste la distribuirea premiilor scolastice.

Numărulū membrilorū prezenți fiindū prea restrinsū și ne mai fiindū nimicū la ordinea zilei, ședința se rădică la 1¹/₃ ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica.*

p. Secretarū generalū : *Hasdeū.*

PROCESŪ-VERBALŪ No. 10.

ȘEDINȚA ORDINARĂ PUBLICĂ – VINERI 4 IULIŪ.

Membrii prezenți d-nii : *Alexandri V., Hasdeū B. P., Maiorescu T., Maniu V., Brândză D., Felix I., Ghica Ion.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 1 oră.

Procesulū-verbalū alū ședinței precedente se citește și se aprobă.

D-lū Președinte comunică o scrisore de la d-lū membru corespondentū St. Hepites, pe lângă care trāmite o notiță asupra interversiunii temperaturei cu altitudinea.

Notița se pune în vederea Secțiunii sciințifice spre a avisa asupra publicării ei în Analele Academiei.

Oficiulū centralū de statistică face cunoscutū că a primitū propunerea Academiei de a trāmite câte două exemplare din publicațiunile sale Academiei de sciințe morale și politice din Paris, atâtū cele trecute câtū și cele viitoare.

Se comunică o adresă a d-lui N. Barbu, traducătorul premiată a lui Titu Liviu, pe lângă care trimite traducerea cărților IV și V din istoria lui Titu Liviu, pe care a făcut-o d-sa ca continuare la cea mai înainte prezentată.

Se pune în vederea Secțiunii literare.

După aceste comunicațiuni d-lu *Hasdeu* citește întâia parte a lucrării sale *Conspectulă științelor filologice*.

Academia exprimă dorința ca să se publice în *Anale*; dar d-lu *Hasdeu* esplică că lectura sa este numai o parte dintr'o lucrare mai mare care este tocmai în cursu de publicare.

Ședința se rădică la 4 ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *Hasdeu*.

PROCESU-VERBALU No. 11.

ȘEDINȚA ORDINARĂ — VINERII 11 IULIU.

Membrii prezenți d-nii : *Maniu V., Felix I., Ghica Ion*.

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

S'a citit procesul-verbalu alu ședinței din 13 Iuniu 1880, și s'a aprobatu.

Nefiindū nici o comunicațiune la ordinea zilei, se rădică ședința.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *Maniu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No 12.

ŞEDINŢĂ ORDINARĂ — VINERÎ 22 AUGUSTU.

Membrii prezenţi d-nii : *Sion G.*, *Aurelianu P. S.*, *Bacaloglu Em.*,
Ghica Ion., *Ştefănescu Gr.*

Sub preşedinţa d-lui : *Ion Ghica.*

Şedinţa se deschide la 1 oră.

D-lu Preşedinte comunică o epistolă a d-lui Poppoff, profesorū de chimie la universitatea imperială din Varşovia, pe lângă care trimite operele sale în limba rusă şi anume :

Сборникъ работъ химической лабораторіи, Варшава 1876. (Adunare de cercetări făcute în laboratoriu de chimie alu Universităţii Imperiale din Varşovia). — 1 vol. în 8°.

О законности окисления кетонновъ. (Despre regularitatea oxidaţiunii acetone-lorū). — Варшава 1872. — 1 vol. în 8°.

Углеводороды (Hidrocarburi). — Варшава. — 1 vol. în 8°.

Se primescū cu mulţămire.

Oficiulū statisticū centralū trimite câte unū exemplarū de statistica penitenciară pe anii 1876 şi 1877, cu rugăciune de a i se trimite publicaţiunile Academiei.

Conformū unei decisiuni anterioare, se decide a se continua cu trimiterea publicaţiunilorū Academiei.

D-na Maximū cere a i se răspunde restulū sumei ce mai are a primi din costulū cumpărării a câte 100 exemplare din Dicţionarū şi Glosarū. Suma acésta fiindū prevădută în bugetulū anului curentū se decide a i se răspunde.

D-lu *Ion Ghica* propune a se trimite Museulū Britanicū tōte publicaţiunile Academiei; se admite.

Ne mai fiindu nimicū la ordinea zilei, ședința se rădică la ora 2 și jumătate p. m.

V. Președinte : *P. S. Aurelianu.*

p. Secretară generalū : *Gr. Ștefănescu.*

PROCESŪ-VERBALŪ No. 13.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ — VINERI 29 AUGUSTŪ

Membrii prezenți d-nii : *Maiorescu T., Aurelianu P. S., Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *P. S. Aurelianu.*

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul-verbalū alū ședinței precedente.

D-lū Președinte dă citire următoarelorū comunicări :

1. D-lū C. T. Grigorescu dăruiesce pentru biblioteca Academiei următoarele opere :

a. *Περιγραφή της Βλαχίας* tipărită la 1789 în Bucuresci.

b. O carte tradusă din limba leșească de Gavril Winețki și tipărită în Bucuresci la 1806 ; ea tracteză despre diferite rețete relative la economia casnică, orticultură, igienă și medicină populară.

Se primescū cu mulțumire.

2. O epistolă a d-lui Bernardino Biondelli, membru onorarū, prin care mulțămesc Academiēi pentru trāmiterea ultimelorū sale publicațiuni, declarāndū în același timpū că va fi foarte fericitū dacā i se va presenta o ocașiune, în care să probeze prin fapte profunda sa recunoscință acestui corpū. Se iea actū.

D-lă *Maiorescu* ofere, din partea d lui *Diffenbach*, vol. II din *Völkerkunde Osteuropas* (etnografia popórelorú Europei orientale).

Se prinesce cu mulțămire.

Ne mai fiindú nimica la ordinea zilei, se rădica ședința la ora 2 și jumătate.

Președinte : *Ion Ghica*

p. Secretarú generalú : *Gr. Ștefănescu*

PROCESÚ-VERBALÚ No. 14.

ȘEDINȚA ORDINARĂ PUBLICĂ — VINERI 5 SEPTEMBRE.

Membrii prezenți d-nii : *Hasdeu B. P., Maiorescu T., Urechiu V. A., Aurelianu P. S., Brândză D., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 óră.

Se citește și se aprobă procesul-verbalú alú ședinței precedente.

D-lă Președinte aduce la cunoșcința Academiei următoarele comunicațiuni :

1. Eforia spitalelorú civile din Bucuresci ofere 3 exemplare din «tabloulú graficú alú morbidității și mortalității pe anulú 1878,» carú primindu-se cu mulțămire, se transmitú la bibliotecă.

2. Sculptorulú Carolú Cauer, prin intermediulú fratelui său, anunță că monumentulú funerarú alú reposatului academicú Papiu Ilarianú, s'a expediatú deja la Sibiiú în 4 lădi, rugându ca Academia să iea măsuri ulterioóre ce va crede de cuviință. Se decide a se ruga d-nii

academicii *Barițiu* și *Hodoșu*, petrecători în Sibiiu, de a primi monumentul în cestiune și de a regula așezarea lui cu speșele Academiei.

3. D-lu membru corespondentul N. Densușianu ofere o fotografie a reșosatului Avramu Iancu, eroulul mișcării române din Transilvania de la 1848.

Primindu-se cu recunoștință, se depune la bibliotecă.

4. Ministerul instrucțiunii publice, în conformitate cu cererea Academiei sub No. 853, transmite toate dosarele relative la publicațiunea documentelor Hurmuzachiane, rugându a i se înapoia după terminarea trebuinței.

După o discuțiune, la care ieu parte d-nii *Maioreșcu*, *Hasdeu*, *Ștefănescu*, *Aurelianu* și *Ghica* se primese propunerea d-lui *Maioreșcu* de a se însărcina unu membru cu examinarea acelor dosare și cu referirea asupra afacerii întregi. Se alege cu acestu scopu d-lu *Urechid*.

5. D-lu Teodoru Rosetti, în numele comisiunii însărcinate cu publicarea documentelor Hurmuzachiane, aduce printr'o adresă la cunoștința Academiei, că tipografia Socec-Sander-Teclu, căreia i se mai datoreșce pentru tipărirea loru din trecutū suma de 13,839 lei, se invoesce a fi achitată prin rate anuale, în cursu de 3 ani. Pe lângă adresa d-lui T. Rosetti este alăturată declarațiunea dișei tipografii în această privință.

Desbaterea asupra cestiunii se amănă până la primirea raportulu d-lui *Urechid* despre dosarele relative la afacere.

6. În fine d-lu Președinte pune în vederea Academiei, că până la terminul fixatū de 1 Septembrie, s'au presintatū 3 probe de traducțiune din Plinius Junior, dar nici unu manuscrisul pentru tesa despre Sufixulū licuidū și sufixulū guturalū în limba română.

După inchearea acestorū comunicațiunii la ordinea dișei, d-lu *Hasdeu* dă o relațiune orală despre excursiunea sa la London, după promisiunea dată din parte-i Academiei, pentru a studia acolo, în British Museum, manuscrisulū românū de la 1574. Arătându

În câte-va cuvinte importanța lingvistică a acelui manuscris, scris de un Radu Gramatică, din districtul Argeșului, și care aparținuse lui Petru-Vodă Cercel și fiului său Marcu-Vodă, d-lu *Hasdeu* anunță pentru viitorul ședință publică, un memoriu amănunțit în această privință.

D-lu *Urechiu* face cunoscut, că anticitățile din așa numitul muzeu de la Constanța, după dorința expresă altă dată în sânul Academiei, se vor aduce în curând la București, depunându-se în Muzeul național.

Ne mai fiind nimic la ordinea zilei, ședința se rădică la 4 ore p. m.

Președinte: *Ion Ghica*.

p. Secretar general: *Hasdeu*

PROCESŪ-VERBALŪ No. 15.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ—VINERI 12 SEPTEMBRE.

Membrii prezenți d-nii: *Hasdeu B. P.*, *Maiorescu T.*, *Ionescu N.*, *Maniu V.*, *Melchisedec P. S. S. Episcopu*, *Papadopolu-Calimach A.*, *Sturdza D.*, *Aurelianu P. S.*, *Bacaloiu Em.*, *Brândău D.*, *Fălcoianu St.*, *Felix I.*, *Ghica Ion.*, *Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui: *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul verbal al ședinței precedente.

Urmază comunicațiunilor:

1. D-lui Dr. Severenu trãmite 2 exemplare din opera sa : *Medicina popularã*, care primindu-se cu mulțumire, se depune la bibliotecã.

2. D-lui membru corespondentũ Hepites trãmite lista institutelorũ și observatorilorũ meteorologice cu cari Academia arũ putẽ sã intre în schimbũ de publicațiunii și anume :

Institutulũ meteorologicũ din Buda-Pesta, directorũ Dr. C. Schenzl ;

Institutulũ centralũ meteorologicũ din Viena, directorũ Dr. J. Hann ;

Institutulũ centralũ meteorologicũ din München, directorũ Dr. von Bezold ;

Observatoriulũ regalũ din Bruxela, directorũ I. C. Houzeau ;

Biuroulũ centralũ meteorologicũ din Francaia, directorũ C. Mascart ;

Observatoriulũ meteorologicũ din Montsouris, lângã Paris, directorũ Mariẽ-Davy ;

Observatoriulũ meteorologicũ de la Parc St. Maur, lângã Paris, director E. Renou ;

Meteorological office din Londra, directorũ Robert Scott ;

Observatoriulũ meteorologicũ de la Kew, lângã Richmond aprõpe de Londra, directorũ Whipple ;

Observatoriulũ fizicũ centralũ din St. Petersburg, directorũ H. Wild ;

Institutulũ meteorologicũ din Okanda la Utrecht, directorũ C. H. D. Buys-Ballot.

Propunerea d-lui Hepites se încuviințezã.

3. D-lui *N. Ionescu* dã o scurtã relațiune despre excursiunea sa la Reto-Romanii din Engadinũ în Elveția, stabilește unũ interesantũ paralelismũ între dezvoltarea istoricã și literarã a neo-latinilorũ de acolo și a neo-latinilorũ de la Dunãre, insistã asupra importanței pentru Academie de a intra în legãturã cu cãlți-va conducetori intelectuali ai Reto-Romanilorũ și conchide prin a cere sã se trãmite publicațiunile Academiei urmãtorilorũ șapte persoane :

Caspar de Curtins la Trons,

profesorulũ I. Bühler la Coira,

profesorulũ Dr. G. Schmid von Grüneck la Disentis,

pãrintelul Baseli Carigiet la Disentis,

d-lui De Villi la Ems,

signorului I. U. Kõnz la Schuls* Tarasp,

d-lui De Planta la Reichenau.

Ascultãndu-se cu multũ interesũ relațiunea d-lui *Ionescu*, se primesce cererea.

Cu această ocaziune, d-nii *Papadopolu-Calimachu* și *Hasdeu*, atragă atențiunea Academiei asupra bibliotecii publice din Geneva, unde se află câte-ceva forte importantu pentru istoria română, și mai alestu nisce scrisori inedite ale lui Despotu Heraclide către Melanchton.

4. D-lu *Dim. Sturdza* depune la biurou o bogată colecțiune de diplome și acte, scrise slavonesce, romănesce și latinesce, începându din secolulu XIV, tôte relative la istoria română; o colecțiune, despre care anunțase mai dinainte (1), că o dărucesce Academiei pentru a pune începutulu unui museu diplomaticu naționalu, după cum, printr'o altă donațiune anterioară, pusese începutulu unui museu numismaticu naționalu. D-sa mai adaogă către acestu daru prețiosulu manuscrisulu alu *Popel Grigore* din Măhaciu, reproducu și comentatulu de d-lu *Hasdeu* în tomulu II din «Cuvente din bătrâni.» D-lu *Sturdza* regretă însă, că, în starea actuală a localulu Academiei, acea colecțiune diplomatică, nu se pôte conserva aici, fiindu expusă la stricăciune din cauza umidității, și propune a fi depusă într'unu modu provisoriu în bolțile de la Creditulu fonciaru, până ce ne vomu realiza vechia dorință de a ave unu localu propriu.

După o discuțiune, la care ieu parte d-nii *Papadopolu-Calimachu*, *Ghica*, *Maniu*, *Felix*, *Episcopulu Melchisedeciu* și *Aurelianu*, se' primesce propunerea d-lui *Sturdza*, căruia i se exprimă încă o dată cea mai viuă gratitudine pentru mărețulu său daru.

5. D-lu *Dim. Sturdza* face istoriculu afacerii documentelorū Hurmuzachiene, cetindū totū-odată corespondința sa originală cu membrii familiei Hurmuzachi, de unde rezultă că D-sa este reprezentantulu nemărginitu alu lorū în această cestiune, avēndu dreptulu deplinu de a cere stricta executare a condițiunilorū donaționale și de a re-trage donațiunea în casulu contrariu. D-lu *Sturdza* descrie tôte pe-decele, pe cari le-ă întâmpinatū succesivamente publicațiunea Hurmuzachiană din partea ministrilorū după timpū. Trecerea acestei

(1) Veqți procesulu-verbalu alu ședinței din 4 Iulie a. c

publicațiunii în sarcina Academiei va fi o garanție contra unor asemenea vicisitudini. În orice caz însă, pentru ca trecerea să fie deplină, Ministerul, pe lângă fondul anual afectat în prezente și pe viitor, ne mai datorește 31,000 lei din trecut, cu care să se plătească datoriile făcute în timpul pe când publicațiunea depindea de la Minister.

După o discuțiune, la care iau parte d-nii *Maioreșcu, Ghica, Hasdeu, Ștefănescu* și *Papadopolu-Calimach* se decide :

1. Comisiunea întocmită pentru publicarea documentelor urmază a rămâne neatinsă în constituțiunea sa și în toate atribuțiunile sale de până acum.

2. D-nii *Sturdza* și *Urechiu* vor elabora un memoriu asupra cesiunii, în baza căruia se va face apoi o adresă către Minister.

Ședința se ridică la 4 ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica.*

p. Secretar general : *Hasdeu.*

PROCESŪ-VERBALŪ No 16.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ — VINERI 19 SEPTEMBRE.

Membrii prezenți d-nii : *Chitu G., Hasdeu B. P., Maioreșcu T., Sion G., Ionescu N., Cogălnicenu M., Maniu V., Melchisedeciu P. S. S. Episcopu, Sturdza D., Aurelianu P. S., Bacaloiu Em., Brândză D., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul-verbal al ședinței precedente.

D-lu Președinte comunică o scrisore din partea d-lui Ștefanu Cio-
cârlanu, prin care dăruiese Academiei următorele cărți :

Fouqué, Santorin et ses éruptions; — 1 vol. în 4°.

Charles Sainte-Claire Deville, Coup d'oeil historique sur la géologie et sur
les travaux d'Elie de Beaumont, — 1 vol. în 8°.

Paul Bert, Revues scientifiques (deuxième année), — 1 vol. în 8°.

Darwin, L'Origine des espèces, — 1 vol. în 8°.

— Voyage d'un naturaliste autour du monde, — 1 vol, în 8°.

— Les plantes grimpantes, — 1 vol. în 8°.

Smiles, Vie d'un naturaliste, — 1 vol. în 8°.

Büchner, Force et matière, — 1 vol. în 8°.

Janet, Le matérialisme contemporain, — 1 vol. în 12°.

Bellynck, Botanique, — 1 vol. în 8°.

Saisset, Le scepticisme, — 1 vol. în 12°.

Guillemin, Le Son, — 1 vol. în 12°.

Boitard, Le jardin des plantes — Description et moeurs des mammifères, —
1 vol. în 4°.

Delafosse, Minéralogie (3 vol. et planches), — 4 vol. în 8°.

Letourneau, Biologie, — 1 vol. în 8°.

Lefranc, Littérature, — 1 vol. în 12°.

Code politique de la Belgique (édition Delebecque), — 1 vol. în 12°.

Brun, Introduction à l'étude du droit, — 1 vol. în 12°.

Montesquieu, La grandeur des Romains et leur décadence, — 1 vol. în 16°.

Victor Hugo, Histoire d'un crime, — 2 vol. în 12°.

Castelar, Préface a l'Histoire d'un crime, — 1 vol. în 12°.

Reveillé-Parise, Physiologie et hygiène des hommes livrés aux travaux de
l'esprit, — 2 vol. în 8°.

Zimmermann, La solitude, — 1 vol. în 8°.

Donașunea se primesce cu mulțămire și se transmite la bi-
bliotecă.

D-lu *Sturdza* dăruiese Academiei următorele cinci sigiluri :

1. Unu inelă-sigilă în mijlocu cu o gemă reprezentându unu calu ma-
rinu, iar împrejură cu inscripșunea : + СНО ИБЧАТЬ БАЛЧЮ ЯРМАШЬ.

2. Unu sigilă-inelă cu unu capu de boă cu stea între cörne și
cu o inscripșune ce nu amă pututu încă descifra;

3. Ună sigilă în mijlocu cu o monetă de la Eliogabalū și cu o dublă inscripțiune, ce nu amū pututū încă descifra;

4. Sigilulū domnescū alū lui Ghica-Vodă, din 1660 (de ferū);

5. Sigilulū de posunarū de argintū alū lui Alexandru Iōn I.

Acastă nouă donațiune din partea d-lui *Sturdza* se primesce cu multă recunoscință, transmițendu-se la cimelioteca Academiei.

D-lū *Sturdza*, conformū cu însărcinarea ce primise în ședința precedentă, citește următorulū :

Memoriū asupra publicării manuscriselorū Hurmuzachi.

«Ministerulū cultelorū și alū instrucțiunii publice s'a adresatū în anulū 1874 la d-lū George Hurmuzachi cu întrebarea dacă «conșimte a trāmite manuscrisurile istorice, rămase în urma reposatului Eudoxiu Hurmuzachi, pentru ca sū fie publicate cu cheltuiala ministerului și sub privigherea unei comisiunii *ad-hoc*, numită din persōne de încredere, în privința cărora ministerulū își va face o datorie de a-lū consulta prealabilū.»

«D-lū George Hurmuzachi a trāmisū în același anū prin d-lū Dimitrie Sturdza manuscrisurile menționate la Bucuresci și «le pune la deplina dispozițiune a ministerului spre a se publica, cedāndū deplina proprietatea lorū, cu singura condițiune, ce se înțelege de la sine însuși, ca textulū opulū să rămāe nealteratū și ivindu-se ori-ce felū de obstacole neprevēdute, carī arū împedea tipărirea opulū, «acesta să i se inapoieze atunci.» Totū-odatā donatorulū a numitū pe d-lū Dimitrie Sturdza, «neingrāditulū sēu reprezentantū, și anume «la așezarea membrilorū comitetului de publicare, fără a avē trebuință de a-l cere vre o socotință, ci făcēndū ce va afla de cuviință «singurū dupā propria-l socotință.»

«In urma primirii acestorū prețioșe manuscrisuri, ministerulū a determinatū a se cheltui o sumă anuală de 18,000 lei pentru tipărirea lorū și, după ce a consultatū prealabilū pe d-lū George Hurmuzachi, a instalatū comisiunea însărcinată cu publicarea. Acastă comisiune este compusă de d-niū Michailū Cogălnicēnu, Alexandru Odo-

bescu, Teodoru Rosetti și Dimitrie Sturdza, ca membri, de d-lu Ioanu Slavici ca secretar.

«Comisiunea a și luată îndată măsurile necesare pentru tipărirea acestui opă într'unu modu demnu de însemnătatea lui, demnu de memoria ilustrului autoru, demnu de însăși donațiunea.

«Publicațiunea a urmatu cu neîntrerupere, și până la ultima zi a lunii Aprilie anulă curentu au eșitu de sub tiparu :

«a. Din *Documente*

«Volumulă VI și volumulă VII, cuprinđendă secolulă alu 18-lea.

«Volumulă III, cuprinđendă cele douăe și jumătate din urmă deceniă a secolului alu 16-lea.

«b. Din *Fragmente*

«Volumulă I, în limba originală germană și în traducere românească.

«Volumulă II, în limba originală germană.

«Chieltuelile ocașionate de acăstă publicațiune sunt următorele :

«a. Tipărirea. 45,507 lei 50 b.

«și a nume :

	Lei	B.	Lei	B.
« <i>Documente</i> .				
«VI-90 ³ / ₄ côle a 130 lei.	11,827	50		
«800 portrete.	1,600			
«Legatulă și broșatulă.	160		13,587	50
«VII-76 ¹ / ₂ côle.	9,945			
«800 portrete.	1,600			
«Legatulă și broșatulă.	160		11,705	—
«III-79 ¹ / ₂ côle.	10,335			
«800 portrete.	1,600			
«Legatulă și broșatulă.	160		12,095	—
« <i>Fragmente</i> :				
«I-20 côle.	2,600			
«800 portrete.	400			
«Legatulă și broșatulă.	160		3,160	—

«II-14 côle.		1,820 —
«I-26 côle.	2,340	
«2,000 portrete.	500	
«Legatulă și broșatulă.	300	3,140 —
		<u>45,507.50</u>

«b. Secretariatulă, corectura și traducerea fragmenteloră în limba românescă lei. 15,838.23

«Și anume :

«în 1876	4,188.33
«în 1877	700
«în 1878	6,420
«în 1879 până la ultima Aprilie 1880	4,529.90
	<u>15,838.23</u>

«Totalulă cheltuieliloră lei 61345.73. Asupra acestei sume Ministerulă a făcută următoarele plăți :

Anulă	Pentru tipărire.	Pentru secretariată.	Totală.
1876	6890	4,188.33	11,078.33
1877	—	700 —	700 —
1878	3,030	6,420 —	9,450 —
1879/ ₈₀	15,687.50	4,529.90	20,217.40
<u>Totală</u>	<u>25,607.50</u>	<u>15,838.23</u>	<u>41,445.73</u>

«Ministerulă mai datoresce dar acestei publicațiunii pentru a încheia 4 ani și 4 luni budgetară suma de 19,900 lei.

«Luându-se de basă cifra alocată la începutulă publicațiunii și în înțelegere cu donatorulă și anume 18,000 lei, suma ce ară fi trebuită să se pue la dispozițiunea publicațiunii pentru anii 1876, 1877 1878 și anulă 1879, care se termină la ultima zi a lunei Aprilie 1880, este de 78,000 lei, adică 16,654 lei 27 bani mai multă de câtă suma cheltuită.

«Suma de 16,654 lei 27 bani nu se pôte reclama, fiind-că nu s'a făcută de cătră comisiune lucrarea corespundătoare. Academia este însă în dreptă a cere ca onoratulă Ministeră să binevoescă a lichida datorială din trecută, plătindă suma de 19,900 lei de mai susă, în momentulă în care, cu începutulă anulă budgetară 1880—81, a-

căstă publicațiune trece asupra Academiei. Atunci guvernul va fi cheltuit pe an 15,586 lei 43 bani, adică cu 2,413 lei 57 bani mai puțin de câtă suma alocată de 18,000 lei.

«Plata sumei de 19,900 lei s'arū putē face de Ministerū prin cerea unū creditū extraordinarū.

«Acăstă publicațiune, care a avutū unū resunetū în lumea învățată, arū trebui împinsă cu mai multă iuțelă, ca o datorie a națiunii cătră memoria ilustrului autorū și cătră neinteresatulū donatorū. Ea nu arū trebui din lipsa mijlōcelorū promise să lāngedescă.»

După o discuțiune, la care ieū parte d-ni *Cogălniceanu*, *Ghica* și *Sion*, se decide a se face de cătră Delegațiune o adresă la Ministerū în sensulū memoriulū de mai susū.

D-lū *Cogălniceanu* dă o relațiune plină de interesū despre anticitățiile din Dobrogea, în care se resfrāngū — ȃice d-sea — cele patru civilizațiunii ce s'au succedū pe teritoriulū de acolo : civilizațiunea elenă, cea romană, cea bizantină și cea genovesă, ba încă esistă unū monumentū, unū turnū din stāncă, atribuitū Persianiloū. Constanța mai cu sēmă, împreună cu vecinătățile ei, constatată definitivamente de a ocupa loculū unde fusese Tomi, este plină de resturi antice, fiă monumente mute, fiă inscripțiunii. După ce dă amănunte asupra Valului lui Traianū din Dobrogea, asupra museului formatū în Constanța de cătră d-lū prefectū Opranu și asupra propriei sēle colecțiunii archeologice, d-lū *Cogălniceanu* conchide, că Academia este datore de a trāmite în Dobrogea o expedițiune sciințifică.

D-lū *Ștefănescu*, profitāndū de ore-carī observațiunii ale d-lui *Cogălniceanu*, atrage atențiunea asupra fenomenului de așa numita oscilațiune a terenului.

D-lū *Cogălniceanu*, pe lāngă cele ȃise, adaogă despre interesulū de a se studia Dobrogea și din punctulū de vedere naturalistū, dāndū cu acăstă ocaziune cāte-va amănunte asupra remarcabilei flore de pe insula pretinsă a lui Ovidu de lāngă Constanța, unde crescū plante străine restului Dobrogei.

După o discuțiune, la care ieu parte d-nii *Sion, Ionescu, Ghica, Iițu, C. Sturdza și Aurelianu*, se decide :

1. Să se trimită de o camdată în Dobrogea o comisiune provizorie, compusă de d-nii *Cogălniceanu, Hasdeu, și Ștefănescu*, pentru a face la fața locului un plan pentru o viitoare explorațiune sistematică sub toate puncturile de vedere

2. Să se pună la dispozițiunea acestei comisiunii din partea Academiei suma de 2,000 lei, pentru cari în sesiunea generală se va cere apoi un bilu de indemnitate.

3. Să fie rugatū Ministrulū de a inlesni comisiunii mijlōcele materiale de transportū.

Ședința se rădică la 4 și jumătate ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *Hasdeu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 17.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ — VINERI 26 SEPTEMBRE.

Membri presentii d-nii : *Hasdeu B. P., Maiorescu T., Ionescu N., Maniu V., Urechidă V. A., Bacaloglu Em., Brândză D., Felix I., Ghica Ion*.

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Procesulū verbalū alū ședinței precedente se citește și se aprobă.

D-lū Președinte comunică o scrisōre a d-lui academicū *Gr. Ștefănescu* prin care arată că D-sa nu va putē merge în Dobrogea pentru cercetārī sciințifice, după cum a fostū însărcinatū de Academie, de cātū mai târđiū, fiindū împedecatū de afaceri casnice.

În urma acestei comunicațiuni, observându-se că dintre cei trei membri ai comisiunii aleasă pentru explorarea științifică a Dobrogei, numai unul este în pozițiune de a pute merge, fiindu alu treilea în străinătate, se manifestă părerea, ca comisiunea să nu întreprindă nimica în acestu anu, fiindu și timpul foarte înaintatu și ierna a-prope, ceea ce nu permite continuarea îndelungă a explorațiunilor. — Se admite însă că, dacă vre-unul din membrii aru fi dispusu a merge, să i se pună la dispozițiune mijlocele trebuincioase, intervenind și pe lângă guvernū spre a da ordine cu dispozițiunile trebuincioase pentru câtu mai bună reușită a cercetărilor.

Ședința se rădică la 3 ore. p. m.

Președinte : *Ion Ghica.*

Secretaru generalū : *Hasdeu.*

PROCESU-VERBALU No. 18.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ PUBLICĂ — VINERI 3 OCTOBRE.

Membrii prezenți d-nii : *Hasdeu B. P., Maniu V., Aurelianu P. S., Bacaloglu E., Brândză D., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesulū verbalū alū ședinței precedinți.

D-lū Președinte aduce la cunoscința Academiei următoarele comunicațiuni :

1. O adresă din partea Ministerului Instrucțiunii publice, prin

care răspunde că n'are fonduri pentru a înlesni excursiunea științifică ce urmăzează a se trâmte de către Academia la Dobrogea.

Luându-se actul, că Academia n'a cerut fonduri, ci numai intervenirea pe lângă prefectul din Dobrogea, se trece la ordinea zilei.

2. D-lu academicu *V. A. Urechiu* donează Academiei manuscrisul românesc intitulat : *Istoria cavalerului de Grie*, tradusă din franțuzesce la 1815 de Alecu Beldiman.

Se primesce cu grațitudine și se transmite la bibliotecă.

3. O epistolă din Pesta dela d-lu academicu *A. Romanu*, prin care pe de o parte arată motivele pentru cari a fostu impeditu a asista la sesiunea generală din 1880 și înapoiăză biletul de drumu de feru ce i se trâmtesese; pe de altă parte, transmite operele archeologice ale d-lui profesoru *K. Torma*, oferite în daru Academiei de către autoru și foarte interesante pentru istoria română; în fine, înștiințază că în Pesta se pôte căpeta actualmente cu 200 fl. unu exemplaru completu din rara operă a lui *Katona* *Historia critica regum Hungariae*.

Se decide :

a. A se înapoia biletul de drumu de feru direcțiunii căilor ferate;
b. Cărțile donate de d-lu *Torma*, primindu-se cu mulțămire, a se depune în bibliotecă.

c. D-lu academicu *Dim. Sturdza*, declarându că dăruiesce Academiei unu exemplaru de *Katona*, rămâne fără efectu propunerea de a se cumpăra celu dela Pesta.

4. O epistolă dela Sibiu din partea d-lui academicu *G. Barițu*, arătându măsura ce s'au luat până acum în privința așezării monumentului funerar alu reposatulu *A. Papiu Ilarianu*

5. D-lu *Nicolau Avramu* depune, pe lângă o scrisore, o carte intitulată *Despre legume*.

Se transmite la bibliotecă.

Terminându-se aceste comunicațiuni, d-lu *Dr. Felix* citește relațiu-

nea despre congresul III internațional de igienă din Turin, la care asistase din partea Academiei.

Ședința se rădică la 4 ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretar general : *Hasdeu*.

PROCESÚ-VERBALÚ No. 19.

ȘEDINȚA ORDINARĂ — VINERI 10 OCTOBRE.

Membrii prezenți d-nii : *Hasdeu B. P., Maniu V., Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândză D., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul-verbal al ședinței precedente.

Se aduce la cunoștința Academiei :

1. O circulară din partea direcțiunii gimnasiului din Giurgiu, rugându să i se ofere în dar, pentru bibliotecă, toate publicațiunile Academiei.

Se refuză.

2. O propunere în scris, trimisă din Paris din partea d-lui academic A. Odobescu, în următoarea cuprindere :

«*Propunere.*— Creșu că ar fi bine să căpătăm — acum, când lucrul este încă posibil, — notițe bibliografice despre membrii Academiei Române, cari nu mai sunt în viață, fiă acestea ori cât de sumare.

«*Creșu asemenea că mai mulți dintre membrii actuali, invitați fiind anume de către Delegațiune, (după ce Academia, chiar în ședință*

ordinară ceva mai numerosă, va aproba această măsură) ar pute să se oblige a aduce sau a trãmite, pãnã la sesiunea generalã viitoare, asemenea notițe, din cari unele se aflã deja schițate, în lucrãri ce s'au publicatã de Academiã.

•Repãrțirea ce propunũ pentru aceste lucrãri de piósã rememorare și de utilitate istoricã pentru literele romãne în generalũ, și pentru *Analele Academiei Romãne* în specialũ, este cea urmãtoare :

1	Notițã despre	Cozacovici	sã se cãrã de la	Dl-ũ I. Caragiani.
2	»	»	»	» B. P. Hasdeũ.
3	»	»	»	» G. Chițu.
4	»	»	»	» I. Sbiera.
5	»	»	»	» D. Sturza (deja făcutã)
6	»	»	»	» G. Fontaninu
7	»	»	»	» G. Barițũ (deja făcutã)
8	»	»	»	» V. Babeșũ.
9	»	»	»	» V. Alecsandri.
10	»	»	»	» I. Hodosiũ.
11	»	»	»	» P. S. Aurelianu.
12	»	»	»	» G. Sion.
13	»	»	»	» N. Ionescu.
14	»	»	»	» P. SS. Melchisedecũ.

•NB. Se specificã cum cã, fãrã de a se exclude lucrãrile literare mai intinse, nu se va cere rigurosũ în aceste notițe de cãtũ însemnarea, cãtũ se pôte mai esactã, a urmãtoarelorũ indicaționũ.

- « — Anulũ și loculũ nasceriũ;
- « — Studiele fãcute și în ce locuri sau cu cari invẽțãtori;
- « — Funcțiunile și ocupațiunile principale ale vieții;
- « — Opurile produse, cu *titlurile lorũ esacte* și cu *anulũ publicațiunii lorũ*; precum și activitatea în sensulũ culturẽi naționale;
- « — Activitatea mai specialã în *sãnulũ* sau *pentru scopurile Academiei Romãne*;
- « — Epoca și loculũ reposãrii. — Familia lãsatã;
- « — Apreciațiunea operelorũ, activitãții și caracterulũ.

Se pune la ordinea zilei pentru o ședințã mai numerosã.

3. O adresă din partea Ministerului Instrucțiunii publice, prin care dăce că nu pôte elibera fondul publicățiunilor Hurmuzachiane, până ce nu i se va comunica mai întâiu hotărîrea Academiei în privința datoriei cu care sunt încărcate din trecut acele publicațiuni.

Se decide a se trâmite Ministerului în copie, drept răspuns, procesul-verbal al ședinței din 19 Septembrie, cându s'a citit memoriul d-lui *Dimitrie Sturdza* asupra cestiunii.

4. Doue citațiuni ale tribunalului de Teleormanu, prin care Academia este chiămată în judecată de către frații Dumba pentru pretinsa împresurare a moșiei Bragadiru din partea moșiei Năsturelă.

Se decide a se transmite epitropiei bisericei Sf. Vineri pentru a lua măsurile de acțiune comună.

Ne mai fiindu nimic la ordinea zilei, ședința se rădică la 3 ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretar general : *Hasdeu*.

PROCESU-VERBALU No. 20.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ — VINERI 17 OCTOBRE.

Membrii prezenți d-nii : *Hasdeu B. P., Sion G., Urechiu V. A., Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândză D., Felix I., Ghica Ion.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Sedința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul-verbal al ședinței precedente.

D-lu Președinte aduce la cunoștința Academiei o donațiune pri-

mită dela d-lă dentistă Constantină Munténu din Recița în Banat, anume șese monete romane, găsite acolo în apropiere la locul numit Piatra-albă.

Donațiunea primindu-se cu mulțămire, monetele se transmită la colecțiunea numismatică.

D-lă *V. A. Urechă* comunică, că la stațiunea Comana, în curtea bisericei, d-sa a vădită două petre mormintare cu inscripțiuni, una dela Șerbană Cantacuzino, alta totă din secolul XVII, dar cu un nume mai greț de descifrată ală unui personagiă care fusese pribegită la Viena de urgia domnescă. D-lă *Urechă* propune a se mijloci pe lângă Ministerul Instrucțiunii publice aducerea ambelor petre și depunerea loră în museulă din Bucuresci.

Propunerea se primesce.

D-lă *Sion* rădică cesiunea bibliotecelă călugărului Bălășescu, reposată de curândă și care o a fostă dăruită Academiei, după cum rezultă din două declarațiuni ale sale, unde se constată totă o dată că acea bibliotecă se află de o cam dată imprăștiată în mai multe localități, și anume 11 lădi în Dobrogea, iar restulă la Căldărușani și la metohulă bucurescenu ală acestei monastiri.

După o discuțiune, la care ieă parte d-nii *Ghica*, *Hasdeu*, *Sion*, *Urechă* și d-lă membru corespondentă N. Densușianu, se decide :

1. D-lă Președinte să ieă informațiuni despre măsurile ce se voră fi luată de cătră Ministerulă culteloră în privința averii reposatului Bălășescu ;

2. Să se cêră pe cale legală punerea Academiei în posesiunea bibliotecelă în cesiune ;

3. D-lă *Sion*, după propria sa propunere, să binevoescă a examina ală referendum starea actuală a acelei bibliotecelă la Căldărușani, la metohulă Căldărușaniloră și chiară în Dobrogea.

Terminându-se acestă incidentă, d-lă *V. A. Urechă* depune ună

exemplarū din frumosul *Albumū Macedo-românū*, eșitū la lumină sub direcțiunea d-sale.

Primindu-se cu mulțămire, se transmite la bibliotecă.

D-lū *Urechii* atrage atențiunea Academiei asupra monumentului ce urmază a se rădica acum în Franca, prin subscripțiune, ilustrulul repositū Quinet și, arătându marī serviciu pe carī repositulū le adusesse în repețite rânduri cauzei națiōnale române, insistă ca Academia să iea și ea parte la acea subscripțiune.

După propunerea d-lui *Ion Ghica*, se primesce a se oferi cu acestū scopū din partea Academiei suma de 1000 lei, pentru care se va cere apoi unū bilū de indemnitate în sesiunea generală.

Ne mai fiindū nimicū la ordinea zilei, ședința se rădică la 3 ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *Hasdeū*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 21.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ — VINERI 24 OCTOBRE.

Membri presentī d-ni : *Chitu G.*, *Hasdeū B. P.*, *Aurelianu P. S.*, *Bacaloglu E.*, *Brândză D.*, *Felix I.*, *Ghica Ion*, *Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesulū-verbalū alū ședinței precedente.

D-lū Președinte aduce la cunoștință următoarele :

1. D-lū academicū *N. Crețulescu*, ministru plenipotențiarū în Italia,

a trimisă din partea d-lui Giuseppe Civelli, consul român la Florența : *Vocabolario universale della lingua italiana da Luciano Scarbelli*, 8 tomuri în 4°.

Se primesce cu mulțămire și se transmite la bibliotecă.

2. Institutul meteorologic din Olanda anunță, că primesce cu plăcere schimbul de publicații, scusându-se însă că ale sale până la 1870 sunt epuizate.

3. D-lă tipograf P. Ispirescu, voindă a expune cele mai insemnate din tipăriturile sale la expozițiunea națională a societății Concordia, rōgă a i se pune la dispozițiune spre acestă scopă câte un exemplar din publicațiunile Academiei apărute în tipografia d-sale. Cererea se acōrdă.

4. În urma înțelegerii luate cu d-nii academicii *Chițu* și *Maniu*, speciali în știința dreptului, d-lă Președinte aduce la cunoștința Academiei, că în privința bibliotecii călugărului Bălășescu nu se pōte lua nici o măsură din cele decise în ședința precedentă, de oră ce există numai o *proposițiune* iar nu o *donatiune* din partea repositului.

Ne mai fiindă nimică la ordinea zilei, ședința se rădică la ó-rele 2¹/₂ p. m.

p. Președinte : *P. S. Aurelianu*.

p. Secretarū generalū : *Hasleū*.

PROCESU-VERBALŪ No. 22.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ—VINERI 31 OCTOBRE.

Membri prezenți d-nii : *Hasdeu B. P., Sion G., Maniu V., Melchisedeciu P. S. S. Episcopu, Aurelianu P. S., Bacaloglu E., Brândză D., Felix I., Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *P. S. Aurelianu.*

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul-verbal al ședinței precedente.

D-lu Președinte aduce la cunoștință următoarele comunicațiuni :

1. D-lu C. Grot din Petersburg donează Academiei o operă a sa scrisă în limba rusă sub titlul : *Notițele lui Constantinu Porfirogenetii despre Serbi și Croați*, Petersburg 1880.

Se primesce cu mulțămire și se transmite la bibliotecă.

2. Biourourile meteorologice din München, Paris și Bruxelles, primumdă cu plăcere schimbul publicațiunilor lor pe ale Academiei Române, anunță trimiterea acelor publicațiuni.

3. D-lu Decurtins, din Trons în Elveția, mulțămesc pentru lucrările Academiei, ce i s'au trāmisă după propunerea d-lui academicu *N. Ionescu.*

4. D-lu membru corespondentd St. Hepites trāmite din Brăila observațiunile sale meteorologice pe lunile Măi—August 1880.

Se transmit în examinarea Secțiunii științifice.

5. Institutul meteorologicu din Viena, în schimb pentru publicațiunile Academiei, trāmite tomurile XIV—XVI din *Jahrbücher.*

Se transmite la bibliotecă.

6. D-lu Antony Roulliet din Paris donează Academiei trei opuscul ale sale, carl se primesc cu mulțămire, depunându-se la bibliotecă

7. Societatea română de lectură *Julia* din Clujă solicită în dară publicațiunile Academiei.

După o desbatere, la care ieă parte d-nii *Maniu*, *Ștefănescu*, *Sion*, *Bacaloglu* și *Aurelianu*, cestiunea se amănă, până ce se voră precisa, mai întâiu în principiu, casurile când Academia va pută să dea în dară publicațiunile sale societăților de o natură particulară.

Ne mai fiindă nimică la ordinea zilei, ședința se rădică la 2¹/₂ ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *Hasdeu*.

PROCESU-VERBALU No. 23.

ȘEDINȚA ORDINARĂ PUBLICĂ — VINERI 7 NOVEMBRE.

Membri prezenți d-nii : *Hasdeu B. P.*, *Maiorescu T.*, *Sion G.*, *Maniu V.*, *Melchisedecă P. S. S.*, *Urechă V. A.*, *Bacaloglu Em.*, *Felix I.*, *Ghica Ion*, *Ștefănescu Gr.*

Sub președinția d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesulū-verbalū alū ședinței precedente.

D-lū Președinte aduce la cunoscința Academiei următoarele comunicațiuni :

1. Epistola din Roma dela 10 Novembre 1880, prin care sculptorul C. Cauer atestă că a primitū suma ce i se cuvenia pentru monumentulū funerarū alū reposatului academicū Papiū Ilarianū.

2. Invățătorul Ionu Simu, din Recița în Banat, trâmite în daru Academiei șese monete romane, pe lângă următorea epistolă :

«În apropierea satului Cuptore lângă drumul ce duce dela Recița la Vălingu prin munți, se înalță o stâncă albă de piatră de vară, carea din spre nord și nord-ostu atrage din îndepărtare atențiunea privitorului.

«În vara acesta s'aă aflatu o cantitate însemnată de bani vechi romani forte bine conservați. Acesti bani pōrtă efigia mai multor imperatori romani, dar numai până la Aurelianu. Bani cu efigia vre-unuia din următorii lui Aurelianu nu s'aă aflatu ; celu puținu noi Români n'amă datu peste astu-felū, de altmintrelea banii fură cumpărați cu mare grabă pentru musee și de amatori neromani.

«Crețendū a face serviciu plăcutu onoratei Academii, trâmitu aci șese bucăți din acesti bani, trei mai mărișori, iar alți trei mai micuți cu efigiile și inscripțiunile forte bine conservate, cu carī să dispuneți după trebuință.»

Monetele donate primindu-se cu recunoscință, se depunū în colecțiunea numismatică a Academiei.

3. D-lū academicū *D. Sturdza*, printr'o adresă din 3 Novembre 1880, donéză Academiei următorele cărți :

1. Unū manuscrisțu românū în 8° pe hărțiă, din secolulū XVII ;
 2. Katona, Historia critica regum Hungariae, 42 vol. in-8° ;
- și alte 135.

Prețiosul daru se primesce cu o viuă grațitudine și se transmite la bibliotecă.

D-lū membru corespondentū *S. Haretu* anunță, că profesorul gimnasiului realū dela Piatra aū intențiunea de a începe observațiuni meteorologice cu instrumentele cabinetului de fisică de acolo. D-sa propune dar ca biuroulū meteorologicū centralū ce urméză a se înființa de Academiă, să se pună în comunicațiune cu profesorul dela Piatra, ale cărorū observațiuni vorū avē o mare importanță din cauza situațiunii stațiunii lorū.

După o desbatere, la care ieū parte d-nii *Aurlianu*, *Ștefănescu* și *Ghica*, propunerea se aprobă.

Cu acestă ocașiune d-lū *Ștefănescu* comunică o epistolă, pe care a primit'o de de multū de la invățătorulū *B. Ionescu* din comuna

Șerbănești în districtul Dâmbovița, unde se oferă a înființa o mică stațiune meteorologică, dacă Academia arți bine-voi a-I procura instrumentele cele mai necesare.

Se iea actū cu plăcere de acēstă propunere, rezervându-se a reveni la ea, cândū se va lua o decisiune definitivă în privința stațiunilor meteorologice secundare și terțiare.

Ne mai fiindū nimicū la ordinea zilei, ședința se rădică la 2³/₄ ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *Hasdeū*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 24.

ȘEDINȚA ORDINARĂ — VINERI 14 NOVEMBRE.

Membri prezenți d-nii : *Aleksandri V.*, *Hasdeū B. P.*, *Maiorescu T.*, *Sion G.*, *Maniu V.*, *Melchisedecū P. S. S.*, *Aurelianu P. S.*, *Bacaloglu Em.*, *Felix I.*, *Ghica Ion*, *Stefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesulū-verbalū alū ședinței precedente.

D-lū *V. Aleksandri* depune în darū, din partea d-nei Smaranda Docanū, *Gramatica Daco-Romana sive valachica* de I. Alexi, Viena, 1826, iar din partea Principelui A. Cantacuzin *Codicele române Alexandru Ion* în exemplarulū care aparținuse chiar lui Vodă-Cuza.

Primindu-se cu recunoștință, cărțile donate se transmitū la bibliotecă.

D-lū *Ion Ghica* atrage atențiunea Academiei asupra unor monu-

Heliografie din Stăvil, Sococ, București & Iași. București. — 1405

FRONTISPICIUL DE ARGINTU SCULPTATU
alŭ Evangeliarului slaviceu de la Felécŭ in Transilvania
1497

mente de unŭ interesŭ istoricŭ, cari se află chiar în capitală, și totuși sunt expuse la stricăciune din lipsa de orŭ ce măsură de conservare; și anume așa numită fântână Filaretŭ și crucea lui Leon-Vodă dela biserica Slobozia.

După o discuțiune, la care ieŭ parte d-niŭ *Alexandri*, *Hasdeŭ* și *Aurelianu*, se decide a interveni pe lângă guvernŭ pentru a preveni deteriorarea acestorŭ monumente și a altorŭ analoge.

D-lŭ *Hasdeŭ* aduce la cunoscința Academiei, că luândŭ informațiunii despre existența unul vechiŭ Evangeliarŭ slavicŭ manuscriptŭ la biserica din comuna Feleacă de lângă Clujŭ în Transilvania, și adresându-se acolo la d-lŭ profesorŭ Silași, cu rugămintea de a procura Academiei aceluŭ interesantŭ monumentŭ spre examinare, manuscriptulŭ în cestiune s'a și primitŭ fiindŭ foarte prețiosŭ mai cu sēmă prin legătura sa metalică cu săpătore figurate și cu următorea inscripțiune peleslavică, care dovedesce că provenința manuscriptului este dela Craiova de pe la finea secolului XV :

†РІАБЪ БЪЖИИ ІСАКЪ ВІСТАРНІ ОУТ К
 ОВІ С Ъ ТЕТРОУВЪ АРЕ^Н А^А МІТРОПОЛІЮ ѿ
 ФЕЛ^К А ВІТО
 ЗЕ АІ^К

Acastă inscripțiune, împreună cu figurele evangeliice de pe legătură, oferindŭ unŭ mare interesŭ nu numai istoricŭ, dar și artisticŭ naționalŭ totodată, d-lŭ *Hasdeŭ* propune a se face de către Academie pentru colecțiunea ei archeologică unŭ fac-simile pe câtŭ se pŭte mai exactŭ.

După o desbatere, la care ieŭ parte d-niŭ *Ghica*, *Maniu* și *Ștefănescu*, se aprobă a se face pe de o parte unŭ fac-simile fototipicŭ la stabilimentulŭ Socecŭ, iar pe de alta unŭ fac-simile galvanoplasticŭ.

D-lŭ Președinte comunică Academiei o adresă de la administrațiunea Curții pŭnciare, pe lângă care se trămitŭ în darŭ din partea d-lui consulŭ românŭ la Florența Giuseppe Civelli următorele publicațiuni :

Giuseppe Civelli, Ghirlanda di margarite offerta in umile e festoso omaggio Agli Eccelsi Sposi Umberto e Margarita di Savoia, 1868. — 1 vol. fol.
Dante, Comedia di Dante degli Alagherii col commento di Jacopo di Giovanni dalla Lana Bolognese. — Milano 18.. 1 vol. fol.

Aluisetti, Opere dei grandi concorsi :

- • Architettura. — Milano 18.. 1 vol. fol.
- • Ornato. — Milano 18.. 1 vol. fol.
- • Figura. — Milano 18.. 1 vol. fol.

Durelli, La certosa di Pavia. — 1 vol. fol.

Scipione Giordano, Album materno. — Milano, 1878, 1 vol. 8°.

Bollati, Chanson de Philippe de Savoie.—Milan 1879, 1 vol. 8°.

A. Lucchesini, Tavole dei logaritmi. — Firenze 1875, 1 vol. 8°.

Odoriei, Il conte Luigi Cibrario e i tempi suoi. — Firenze 1872, 1 vol. 8°.

Primindu-se cu o viuă mulțămire, cărțile donate se transmit la bibliotecă.

D-lu Președinte comunică următoarea epistolă de interes științific din partea d-lui Dogaru, pe lângă care se alătură o petrificație și un specimen de cărbune de pământ :

•In comuna Galu plasa Muntele din județul Nemu, pe malul drept al râului Bistrița, se găsește un strat de cărbuni (lignit), strat bine pronunțat și eșit afară la suprafață.

•După săpăturile care s'au făcut și în alte locuri pe același munte, s'a putut observa, că la mică adâncime se găsesc totu asemenea cărbuni; teritoriul pe care cade acest strat aparține domeniilor Statului; comunicațiunea, în comparațiune cu alte comunicațiuni de munte, potu dice că este foarte înlesnitoare, de ore ce acest loc se legă cu o șosea bine condițională pe malul Bistriței, plus și comunicațiunea cea mai avantajoasă pe râul Bistrița. În interesul dar de a se puté constata dacă cărbunele de pe acest teritoriu se plinesc condițiunile de calitate cerută pentru a puté fi exploatată în folosul industriei și comerciului, amu onorea, Domnule Președinte, a vē trâmite bucată pentru a fi analizată, rugându-ve a regula cele ce veți crede de viință.

•Totu o dată amu onorea a trâmite și o măsea petrificată, ce s'a găsit în comuna Calu plasa Bistrița din județul Nemu. Ea s'a găsit în fundul unui locuitor în fundul unui pârâu. Proprietarul ne-a declarat că cãți-va ani în urmă în aceeași împrejurime s'arū fi găsit și alte fosile.

•Localitatea presintă tôte avantajele unor cercetări cu succesu, de ore-ce pârâul nu se scurge de cãtu din o infundătură în forma unor cãldări din ma-

lurele căreia au eşit aceste bucăți de fosile prin rupturile pământului în timpul ploilor.

«Cred, Doamnă Președinte, că prin nisce cercetări scrupuloase s'arū pute a-
junge la descoperirea scheletului întreg.»

Cestiunea se supune în examinarea Secțiunii științifice.

Ședința se rădică la 3¹/₂ ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *Hasde*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 25.

ȘEDINȚA ORDINARĂ — VINERI 21 NOVEMBRE.

Membrii prezenți d-nii : *Chițu G., Maiorescu T., Ionescu N., Melchisedec P. S. S. Episcopu, Sturdza D., Aureliamu, P. S., Bacaloglu Em., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Ne fiindū nici o comunicare, se deschide discuțiunea asupra necesității construirii unū localū propriū alū Academiei.

D-lū *Dr. Felix*, ca membru alū comisiunii numite de mai înainte de către Academiă pentru a găsi mijloculū prin care s'arū pute construi acestū localū, spune că comisiunea nu a pututū lua vre o decisiune, de vreme ce unulū din membrii săi, d-lū *Sturdza*, a lipsitū, dar că mai multe idei au fostū puse înainte, cum o subscripțiune națională și acea a unei loterii, dar că acestū din urmă mijlocū nu-lū crede eficace și ca probă dă loteria bisericeii catolice din București, care a

scosă 500,000 de bilete și nu a vîndut de cîtă 60,000, deși au luat parte la ea catolicii din tîntă lumea.

D-lă *Dim. Sturdza* arată că nu mai este cu puțință să stăm în această strămtorare, unde nu avem loc să așezăm nici bibliotecă nici diferitele colecțiuni, pe cari, în loc să le pune la dispozițiunea cercetătorilor, suntem nevoiți a le închide prin lădi și a le băgă prin pîmnițe. De și crede că o subscripțiune națională ar fi cea mai propriă, însă nu are multă speranță în rezultatele ei; o asemenea subscripțiune nu ar pute isbuti de cîtă cînd întrega națiune ar înțelege tîntă importanța studiilor științifice și literare, și cu tîte acestea acesta este neapărat, căci nu este destulă a ne fi afirmat pe tărîmul militar; entuziasmul acestor isbănde va trece, străinătatea și poziția noastră geografică cere mai mult de la noi, cere să dăm probe, să ne afirmăm și pe tărîmul literar și științific; astădi cînd lumea ne cunósce, străinul vină să ne viziteze țera, și nu avem nimic să le arătăm pe tărîmul științific. Ca resumat al acestor considerațiuni, d-sa este de părere :

1. A se procura sumă necesară atăt pentru construcțiunea localului Academiei, cătă și a se procura mijlăcele bănesci necesare pentru a se da o estensiune mai mare cercetărilor științifice în diferite ramuri : și acesta *a*, printr'o subscripțiune națională, *b*, printr'o loteriă, *c*, prin publicarea unei foi numai de câte-va pagini, în cari să se pue portretele a doi sau trei din Domnii nostri vechi cel mai glorioși, cu semnătura ómenilor nostri mari morți.

2. Ca diferitele institute de cultură, ca Biblioteca centrală, Arhiva și Museele să se dea sub îngrijirea Academiei, căci numai astelă se vor pute păstra colecțiunile esistente, completa și așeza într'un mod sistematic și rațional pentru a pute profita publicul.

D-lă *Ion Ghica* ăice că unescă-se sau nu Biblioteca, Arhiva și Museul cu Academia, clădirea ne este indispensabilă, căci este rușine, cînd străinul vină să ne viziteze acestă institut, să-l înăducem în acestă locală, unde nu le putem arăta nici măcar colecțiunile ce posedăm. Revenind la mijlăcele propuse, ăice că este bine a se recurge la subscripțiunea națională, dar nu crede că va isbuti din

causa nedesvoltării noastre spre studiile serioase și științifice; loteria cu obiecte nu va aduce mult, probă cele spuse de d-lu *Felix* în privința bisericii catolice St. Iosif; o loterie cu bani ar aduce profit însemnat, probă sunt loteriile străine cari trag sume colosale pe fie-care an din țară, dar o asemenea loterie nu ar fi de demnitatea acestui corp.

D-lu *Aurelianu* se unesce cu propunerea d-lui *Sturdza* pentru publicarea unei foi, care vîndîndu-se în totă țera cu un preț mic, s'ar pute strînge sume însemnate.

D-lu *Maiorescu* în privința loteriei este de părerea d-lui *Ghica*, o asemenea loterie nu ar fi de demnitatea noastră; nu putem noi să rădicăm edificiul culturii naționale cu asemenea mijloce. Este și d-sa de părere că Museele, Biblioteca și Archiva trebuiesc concentrate în mîna Academiei, spre a le da o organizare și o direcțiune cuviinciosă și a păstra colecțiunile existente; pentru acesta s'ar pute face o lege, prin care toate aceste institutute să se pue sub privighierea și conducerea Academiei; o jumătate din fondurile ce s'ar prevedé în budgetul Statului pentru aceste institutute, se va administra de către Academiă; iar cea-l-altă jumătate va servi ca anuitate la un împrumut ce s'ar contracta pentru construcțiunea localului.

D-lu *Felix* arată că în privința Archivelor ar fi o dificultate; Archiva are și o parte politică și administrativă, și guvernul nu ar pute încredința parte din actele sale la persoane ce nu țin de dînsul.

D-lu *Sturdza* dice că în privința actelor politice actuale, guvernul nu le păstrează în archiva generală ci în archiva propriă a ministerului de externe, iar actele politice vechi guvernul nu mai are nici un interes a nu fi cunoscute; în privința documentelor moșiiilor de cari are trebuința administrația domeniilor, ele nu merg mai departe de secolul trecut; pentru acestea s'ar pute să se procure, la nevoie, copii de către Academiă, sau să rămăe o mică secțiune de archivă pentru aceste documente cari s'ar alătura pe lângă administrația domeniilor.

D-lu *Sturdza* se unesce cu opiniunea d-lui *Maiorescu*, și propune ceva practic: ministrii avînd multe ocupațiuni, dice d-lu *Sturdza*,

cu politica exterioră și cu administrațiunea generală. să propunem noi o lege prin care să se prevadă fondurile pentru clădirea edificiului, și pentru publicațiunii și explorării și propune pentru acesta un mijloc care să nu aducă nici o strimtorare budgetului general: să se cedeze Academiei imobile d'ale Statului, cum una sau două moșii mici; dar acesta poate că ar fi mai greu, dar să i se cedeze case în diferite orașe pînă la valoare de un milion. Academia ar vinde aceste case cu încetul și după trebuință, și o dată clădirea începută, putem face și subscripția națională, care poate reuși mai lesne.

D-lu *Chițu*, se unesce cu această propunere, dar voesce să o completeze și să se numescă chiar astăzi o comisiune care să combine toate aceste propuneri și să formuleze o lege.

Academia consultată, încuviințază această părere și numesce în comisiune pe d-nii *Dim. Sturdza*, *G. Chițu*, *T. Maiorescu*, *B. P. Hasdeu* și *Gr. Ștefănescu*.

Ședința se rădică la 4¹/₂ ore.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretar general : *Gr. Ștefănescu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No 26.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ — VINERI 28 NOVEMBRE.

Membri prezenți d-nii : *Chițu G.*, *Maiorescu T.*, *Ionescu N.*, *Melchisedec P. S. S. Episcopu*, *Sturdza D.*, *Aurelianu P. S.*, *Bacalogh E.*, *Felix I.*, *Ghica Ion*, *Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Procesul-verbalu alu ședinței precedente se aprobă.

D-lu Președinte pune în vedere Academiei următoarele comunicări :

D-lu I. Bumbacū, profesorū din Cernăuți, trimite Academiei unū exemplarū din opera sa *Florinta*.

Se primesce cu mulțămire și se trimite în păstrare la bibliotecă.

D-lu director generalū alū postelorū și telegrafelorū, trimite unū exemplarū din noulū tarifū postalū și telegraficū internū și internaționalū. — Se trimite la bibliotecă.

Părintele I. Marcu, protopopū și parochū în Satu-Mare trimite, ca președinte alū conferinței inteligenței române din acea localitate, de ce exemplare din *Declaratione in caus'a limbei romane d'in partea inteligentiei romane d'in comitatulu Satu-Marelui*, pentru a se distribui la membrii Academiei.

Se primesce cu mulțămire și se distribuie după dorință.

D-lu Dr. G. v. Teutsch, președintele societății pentru cunoștința Transilvaniei, trimite Academiei unū volumū din *Isvorele pentru Istoria Transilvaniei*, ca unulū ce coprinde și date privitoare la Istoria României.

Se primesce cu mulțămire și se trimite în păstrarea bibliotecel.

Comptulū de gestiune alū cheltuelilorū Academiei pe timpulū dela 16 Aprilie până la 30 Septembrie a. c., înaintatū de d-lū casierū, se trimite în cercetarea unei comisii, compusă din d-nii *Dim. Sturdza* și *Gr. Ștefănescu*.

În urma discuțiunilorū urmate în privința baselorū proiectulū de lege, relativū la construirea localulū Academiei cu care a fostū însărcinată o comisiune în ședința precedentă, se decide a se ține o ședință extraordinară Marți la 2 Decembre la 10 ore de dimineață.

Ne rai fiindū nimicū la ordinea zilei, ședința se rădică la 4 ore d. a.m.

Președite : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *Gr. Ștefănescu*

PROCESŪ-VERBALŪ No. 27.

ŞEDINŢĂ ESTRAORDINARĂ — MARTI 2 DECEMBRE.

Membrii prezenţii d-nii : *Alexandri V., Chiţu G., Hasdeu B. P., Sion G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedeciu P. S. S. Episcopu, Papadopolu-Calimachu A., Sturdza D., Aurelianu P. S., Ghica Ion, Ştefănescu Gr.*

Sub preşedinţa d-lui : *Ion Ghica.*

Şedinţa se deschide la 1 oră.

Se citeşte şi se aprobă procesul-verbalu alu şedinţei precedente.

D-lu Preşedinte aduce la cunoştiinţa Academiei trista scire despre repozarea colegului *A. Hodoşu* în Sibiu, declarându totu o dată, cu aprobarea unanimă, că Delegaţiunea a şi expresu printr'o telegramă veduvei repozatului viuele regrete din partea Academiei.

Se decide a se face portretulul lui *Hodoşu*, pentru a se pune în sala de şedinţe a Academiei.

Nefiindu nici o altă comunicaţiune la ordinea zilei, d-lu *D. Sturdza* dă citire, din partea majorităţii comisiunii *ad-hoc*, a unei schiţe' despre măsurile ce urmază a se lua pentru concentrarea Bibliotecel Statului, Museului naţionalu şi a Arhivelorū Statului sub autoritatea Academiei Române.

D-nii *Maniu, Aurelianu, N. Ionescu* şi *Papadopolu-Calimachu* insia asupra necesităţii de a se întruni tôte aceste institute într'unu n-guru mare localu, care aru oferi tôte condiţiunile de siguranţă. de conservaţiune, fără însă ca Academia să iea asupra-şi administraţiunea unorū institute, a cărorū responsabilitate privesce şi tôte să privească numai pe Statu.

D-lu *Hasdeu* declară, că a fostu de aceeaşi opiniune înănulū comisiunii, mai adăogându că totu ce aru pute să asu Academia

ară fi numai dără dreptulă de a avé pe lângă fie-care din cele trei institute administrate de Stată câte ună comitetă de inspecțiune.

După o desbateré, la care mai ică parte d-ni *Alexandri*, *Ștefănescu* și *Chițu*, punându-se la votă și primindu-se ambele propuneré, d-lă *Sturidza* se însărcinéză a elabora pentru ședința viitoare o nouă schiță.

Ședința se rădică la 2¹/₂ óre p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *Hasdeū*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 28.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ PUBLICĂ — VINERI 6 DECEMBRE.

Membrii prezenți d-ni : *Alexandri V.*, *Hasdeū B. P.*, *Sion G.*, *Sturidza D.*, *Aurelianu P. S.*, *Bacalogu Em.*, *Felix I.*, *Ghica Ion*, *Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 óră.

Se citește și se aprobă procesulū-verbalū alū ședinței precedente.

D-lă Președinte aduce la cunoștința Academiei următoarele comunicațiuni :

1. O adresă dela d-lă Mareșalū alū Curții Princiare, pe lângă care trāmite, ca darū din partea A. S. Principelui de Waldeck, următoarele opere :

L. Curtze, *Geschichte und Beschreibung des Fürstenthums Waldeck*. — Arolsen 1850, 1 vol. 8°.

Carl Curtze, Geschichte der evangelischen Kirchenverfassung in dem Fürstenthum Waldeck. — Arolsen 1850, 1 vol. 8°.

Thalbitzer, Niveau-Karte der Fürstenthümer Waldeck und Pyrmont samt der Hessen-Darmstädtischen Enclaven, Herrschaft Itter, Eimelrode, Höringhausen. — 1866.

Encyclopédie ou Dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers, par une société de gens de lettres. Mis en ordre & publié par M. Diderot, quant à la partie mathématique, par M. d'Alembert. — Paris 1751—1765, texte 17 vol. fol., planches 8 vol. fol.

Primindu-se cu recunoștință, se decide ca Delegațiunea să exprime A. S. Principelui de Waldeck gratitudinea Academiei.

2. O epistolă din partea d-lui academică *N. Crețulescu* din Roma, pe lângă care alătură o adresă dela d-lă L. Lalanne, directorul școlilor de poduri și șosele dela Paris, plină de sentimente simpatice pentru România și oferindă Academiei în dară o frumoasă colecțiune de opere relative la tehnologiă.

Se decide a se exprime d-lui Lalanne o viuă mulțămire, iar cărțile donate se transmită la bibliotecă.

3. O epistolă dela d-lă academică *G. Barițu* din Sibiu, relativă mai cu sémă la necesitatea unei împrejurări pentru monumentulă reposatului *Papiu Ilarianu*.

Se decide ca Delegațiunea să iea informațiunilă despre costulă împrejurării.

4. O epistolă dela d-lă *D. Sturdza*, donândă Academiei următoarele opere :

Sommer, Vita Iacobi Despotae Moldavorum reguli. — Witebergae 1587, 1 vol. in 8°.

Notizie storiche, politiche, geografiche e statistiche sulla Vallachia e sulla Moldavia. — Milano 1821, 1 vol. in 8°.

Plaside, Le cours du Danube. — Paris 1783 (chartă).

Reise-Beschreibung von Fultava durch das Desert Dzike Pole nach Bender und durch die Wallachey und Moldau nach Teutschland — 1714, 1 vol. in 8°.

Relation oder ausführlicher Bericht auss dem Feldlager der Kayserl. Troupen unter dem Commando des Herrn General Veterani in der Walachey. — 1688, 1 vol. in 4°.

Darulü primindu-se cu gratitudine, cărțile se transmitü la bibliotecă.

Terminându-se comunicațiunile la ordinea zilei, d-lü *D. Sturdza* citește o schiță despre întrunirea Bibliotecel Statului, Museului naționalü, Archivelorü Statului și Academiei Române într'unü singurü localü, lucrată în conformitate cu votulü din ședința precedentă.

Acastă schiță se împarte în mai multe copie la membrii Academiei spre a fi studiată.

Ședința se rădică la 3¹/₂ ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarü generalü : *Hasdeü*.

PROCESÜ-VERBALÜ No. 29.

ȘEDINȚA ORDINARÄ—VINERI 12 DECEMBRE.

Membri presentü : *Alexandri V.*, *Caragiani I.*, *Chițu G.*, *Hasdeü B. P.*, *Sion G.*, *Maniu V.*, *Urechia V. A.*, *Aurelianu P. S.*, *Bacaloglu Em.*, *Felix I.*, *Ghica Ion*, *Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

D-lü Președinte comunică adresa primită dela d-lü *C. Zappa* dimpreună cu copie după documentele moșielorü reposatului *Evangelü Zappa*, cari copie însă, nefiindü legalisate de cătră o autoritate competentă, nu potü fi considerate ca satisfăcëndü dispozițiunea testamentului defunctului donatorü în privința depunerii unorü asemeni la Academia, ceea ce a indemnatü pe Delegațiunea de a le inapoia d-lui *C. Zappa* și de a cere altele, legalisate într'unü modü normalü.

Măsura luată de cătră Delegațiune se aprobă.

D-lü Președinte aduce totodată la cunoscință, că procesulü cu

biserica S-ta Vineri, relativă la moșia Satu-nou s'a terminat în favoarea Academiei și că Delegațiunea a și cerut punerea formulei executorie.

D-lă *Gr. Ștefănescu* citește următorul raportă ală Secțiunii științifice :

• Academia, în sesiunea sa generală din anulă curentă, a votat ună fondă de 600 de lei pentru completarea stațiunilor meteorologice existente în țără și pentru înființarea unei noi stațiuni peste Oltă. După o deciziune din ședința dela 29 Martie s'a rugat d-lă St. Hepites, membru corespondentă ală acestei Academii, să facă ună memoriă în privința organizării serviciului meteorologic în România; acelu memoriă d-lă Hepites s'a și grăbită a-lă înainta Academiei și acesta l'a trimisă în examinarea Secțiunii științifice care, în ședința sa din 7 curentă, a citită cu toată atențiunea conștiințoasă lucrarea d-lui Hepites, din care rezultă că, pentru a ave o bună rețea meteorologică, ară trebui înființate stațiuni de întâia, de a două și de a treia ordine; cele d'întăiu, pe lângă observațiunile mai complete ce ară fi însărcinate a face, ară ave și misiunea de a aduna și coordona observațiunile făcute în stațiunile de ală doilea și ală treilea ordină din țără, pentru ca rezultatul loră să fie mai lesne de înțelesă și de studiată.

• Secțiunea însă, în urma discuțiunilor urmate, a ajunsă la concluziunea că, fondulă prevădită pentru anulă acesta fiindă prea mică spre a pută începe organizarea prevădită în memoriulă d-lui Hepites, și că, în locă de a înființa o stațiune de primulă ordină, care n'ară ave încă destulă materială să coordoneze, multe din punctele țării fiindă lipsite de stațiuni meteorologice, este mai bine ca, pentru anulă acesta, procurându-se instrumentele cele mai indispensabile, să se înființeze cu fondulă de care dispune Secțiunea, două stațiuni de ală doilea ordină.

• Avându-se însă în vedere că, din cele trei stațiuni deja existente, nici una nu este în regiunea munților, s'a decisă ca cele două stațiuni să se înființeze :

• una la Târgu-Jiului, ca una din localitățile muntoase dela extremitatea de apusă a țării, și ca prezentându, în același timpă, destulă interesă și din punctulă de vedere agricolă ;

• alta la Câmpu-Lungă, ca localitate din cele mai muntoase și totă de o dată importantă prin existența în apropierea sa a unei stațiuni balneare. Bughia, și ca unulă din orașele unde deja ună mare numără de familii mergă în timpulă verii, de prin diferite orașe ale țării, și mai cu semă din capitală, pentru a respira aerul răcorosă și salubru ală acestei localități.

•O dată stațiunile alese, ne trebuia persoanele cari să ia sarcina onorifică și gratuită pentru a face acele observațiuni. Secțiunea s'a adresat pentru acesta la d-nii I. Păsăreanu, profesorul de științele naturale în Târgu-Jiuului, și la d-lul Frideric Paulu, farmacistul la Câmpu-Lungu, și amu plăcerea a anunța Academia că ambii acești domni au primit cu grăbire a se însărcina cu conducerea observațiunilor meteorologice din localitățile respective.

•În ceea ce privește instrumentele pentru observațiuni, Secțiunea a decis că de o cam dată, aceste stațiuni să fie inzestrate cu :

	Lei
unul barometru cu planșeta sa.	140,00
» termometru maxima.	8,50
» „ minima.	6,50
» apărătorul pentru termometru.	15,00
» pluviometru.	48,00
o giruetă cu anemometru.	30,00
unul ozonometru.	8,00
» igrometru.	30,00
•În totalul.	284,00
•Pentru cele două stațiuni lei.	568

•Restul de 32 de lei pe lângă cari sunt sigur că Academia va mai încuviința alți 50 sau 60 de lei, voru servi pentru împachetarea și transportul instrumentelor.

•Pentru ca uniformitatea în observațiunile diferitelor stațiuni să fie cât se poate de completă. Secțiunea a decis că să se roge d-lul Hepites a face comanda acestor instrumente, pentru ca ele să fie conforme cu cele din observatorul d-sale.

•O dată instrumentele sosite, se voru da d-lor Păsăreanu și Paulu toate instrucțiunile necesare pentru conducerea observațiunilor, împreună cu buletinurile de observațiuni tipărite, după formularele alăturate pe lângă memoriul d-lui Hepites.

•Pentru anul viitor Secțiunea are convingerea că Academia va da fondurile necesare pentru completarea diferitelor stațiuni cu instrumentele de cari mai au lipsă și pentru înființarea de noi stațiuni, sau cel puțin pentru organizarea unei stațiuni de primul ordin în București, care să adune și să coordoneze datele diferitelor stațiuni, pentru ca, cu modul acesta, să putem intra cu demnitate în rețeaua meteorologică internațională.

După o discuțiune, la care ieși parte d-nii Haretu, *Ion Ghica* și *Bacaloglu*, concludsiunile raportului se primesc, cu adausul unei stațiuni muntoase la Pătra în Moldova, pentru care să se profite de bine-

voitorea propunere a profesorilor de acolo de a face ei observațiunile meteorologice, și Delegațiunea se autorisă a lua măsurile trebuincioase pentru cumpărarea instrumentelor și pentru distribuirea lor.

Cu această ocaziune d-lu *Gr. Ștefănescu* comunică următoarea epistolă dela d-lu membru corespondentă *Hepites*, relativă mai cu seamă la prețurile instrumentelor :

«Spre răspuns la epistola d-văstre de ieri, mă grăbesc a vă face cunoscută prețurile diferitelor instrumente. Mai înainte însă așu dori să vă spun că până astăzi nici un igrometru construit pentru meteorologie nu dă indicațiunii suficiente și de aceea nu se recurge la dânsul de câtă atunci când este absolut necesar, adică în timpul de îngheț, când manipulațiunile cu psicometrul sunt prea lungi; prin urmare cred că ar fi mult mai nimerit și mai util să se procure mai înainte de tot un psicometru care formeză, ca să zic așa, basă stațiunelor de alu doilea ordin.

•Iată acum și prețul diferitelor instrumente cu numele fabricantului și adresa sa.

- Barometru Renou cu cutia sa, 110 fr. la Tonnelot, 25 rue Sommerard Paris,
- Psicometru, modelul institutului meteorologic din Viena cu apărătorul (Blehbescrimung) cu termometre divizate în $\frac{1}{8}$ pe opală; 28 florin și sa 65 lei la Kappeller la Viena, Kettenbrückengasse 9 ;
- Termometrul maxim Rutherford modif. de Alvergnyat, costă 8.00
- » minim » 6.00
- Apărător (abris) pentru aceste termometre, modelul biuroului central meteorologic din Paris, costă 15 lei ;
- Câte trei aceste aparate la Alvergnyat freres, 10 rue de la Sorbonne Paris.
- Pluviometru, mod. Inst. din Viena, 20 florin și sa 46 lei la Kappeller.
- Girueta și anemometru, unu singur instrument sub numele de *Windjähne von Wild*, costă 30 franci la *Hermann și Pfister* în Berna. Transportul său costul mai aproape 40 lei din cauza greutatei.
- Ozonometru lui Dr. Lender, 8 franci de la Kappeller,
- Igrometru lui Koppe de la Hottinger din Zürich; nu cunosc bine prețul; socotesc însă că va costa, împreună cu apărătorul său, până la 30 și 35 fr. Eă până acum m'amă servit de igrometru lui Klinkerfues, însă m'amă convins că nu corespunde nici de cum laudelor scrise prin diferite uvraje și de aceea m'amă comandat unul de alu lui Koppe foarte simplu și care presintă avantajul de a pute fi în ori ce moment controlat și îndreptat.
- De ieri a sosit impiegatul d-lui Aurelianu și i-amă arătat totu ce amă putut face; astăzi a plecat înapoi la Bucuresci.

«Consiliul județian a aprobat și votat suma necesară a se face în județul nostru 10 stațiuni pluviometrice; la cea d'întâi ocaziune voi face comanda instrumentelor. Pluviometrele ce voi lua vor fi de cele mai simple, întrebuintate în stațiunile pluviometrice din Franța; costă pe loc 15 lei.

«Astăzi chiar am primit și am putut arăta împiegatului mai multe instrumente, dintre cari un termometru nou special pentru pământ la 15 cent. adâncime.

«Pe lângă prețul de 110 lei al barometrului trebuie să mai socotiți încă 30 lei pentru planșeta de suspensiune ce se poate cumpăra tot de la Tonnelot.

«Dacă s'ar ajunge suma de cari dispuneți, aș dori să-mi procurați și pentru mine un barometru Renou cu planșeta sa; cel care-l am este un Gay-Lussac din Viena, care, în comparațiune cu barometrul aneroid văd că este cam leneș.»

Se decide a se avé în vedere de către Delegațiune.

D-lu. membru corespondent Haretu depune observațiunile meteorologice făcute de d-lu Hepites în Brăila pe lunele Ianuariu—November 1880.

Se hotărăsca a se publica la timp în *Anale* împreună cu celelalte lucrări analoge.

D-lu Gr. Ștefănescu citește o comunicațiune din partea d-lui Hepites despre cutremurul de pământ, resimțit în Brăila la 25 Decembre 1880.

În discuțiunea care urmează, d-lu *Dacaloglu* atrage atențiune asupra cauzelor subiective și obiective a divergenței posibile în aprecierea duratei unui cutremur de pământ.

Nota d-lui Hepites se decide a se publica în *Anale*.

Ședința se rădică la 3/2 ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretar general : *Hasdeu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 30.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ — VINERI 19 DECEMBRE.

Membri prezenți : *Caragiani I., Hasdeu B. P., Urechiu V. A., Aurelianu P. S., Bacalofu E., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul-verbalul alu ședinței precedente.

D-lu *V. A. Urechiu*, printr'o adresă, donază Academiei două prețioșe monete dela Ștefanu celu Mare.

Primindu-se cu recunoștință, darul se transmite la colecțiunea numismatică.

Venindu la ordinea zilei propunerea trămisă din Paris de d-lu academicu *A. Odorescu*, comunicată în ședința dela 10 Octobree 1880, relativă la adunarea notițelor biografice și bibliografice despre repositii membri ai Academiei, se primesce, în urma unei debateri la care ieu parte d-nii *Ghica, Hasdeu* și *Ștefănescu*, decizându-se ca Delegațiunea să activeze adunarea aceloră notițe prin membrii specifiți în propunere, cu singura deosebire de a fi însărcinat d-lu *Barițu* cu notițele despre repositii *Papiu* și *Hodoșu*.

Ședința se rădică la 2 $\frac{1}{2}$ ore.

Președinte : *Ion Ghica.*

p. Secretaru generalu : *Hasdeu.*

PROCESŪ-VERBALŪ No. 31.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ — VINERÎ 9 IANUARIU.

Membri prezenți d-nii : *Caragiani I., Hasdeu B. P., Sion G., Ionescu N., Maniu V., Urechii V. A., Bacaloiu E., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul-verbalul alu ședinței precedente.

D-lu Președinte aduce la cunoștința Academiei următoarele donațiuni :

1. Doue-spre-șapte monete de aramă, romane și bizantine, dela d-lu Julianu Delescu, prin d-lu *V. A. Urechii.*
2. Cinci monete de aramă romane dela d-lu M. Călinescu.
3. Doue exemplare din opera *Tera noastră* dela d-lu *P. S. Aurelianu.*
4. Unu exemplaru din broșura *Statistica Urbei Ploesci* dela Primăria din Ploesci.

Tote acestea primindu-se cu grațitudine, se transmitu la colecțiunile respective.

D-lu Președinte comunică doue epistole dela casa Egger freres din Pesta-Viena, pe lângă cari se propune Academiei achizițiunea unei diplome dela Principele Transilvaniei Andreiu Batori cu prețu de 75 galbeni, și a unei vechi cupe de cornu, cu armele Moldovei, cu prețu de 325 livre sterlinge ; diploma în cestiune fiindu trâmisa în originalu, iar cupa într'o reproducțiune fotografică.

După o discuțiune, la care ieu parte d-nii *Ion Ghica, Hasdeu și Urechii,* propunerea se refușă, urmându a se înapoia d-lorū Egger diploma cea originală, iar fotografia a se transmite la colecțiunea de stampe.

D-lu Secretaru generalu comunică observațiunile meteorologice, pe anulū 1880, trâmise din Iași de d-lu academicu P. Poni, și anunță

totodată că d-lui Hepites i s'a pusă la dispozițiune suma de 568 lei, pentru cumpărarea instrumentelor meteorologice, pe cari le va înainta apoi la Academia spre a fi distribuite pe la stațiunile respective, în conformitate cu decisiunea luată în ședința dela 19 Decembre 1880.

Cu această ocaziune, d-lu Secretarū alu Secțiunii științifice depune următoarea propunere :

«Observațiunile meteorologice pentru anul 1880, cari sunt a se tipări în *Anale*, fiindu mai multe ca în alți ani, fiindcă cele trâmise de d-lu Hepites dela Brăila sunt mai detaliate, este necesarū a se începe tipărirea lorū îndată spre a se pute termina înainte de viitorea sesiune, pentru că tipărirea lorū se pôte face foarte încetū.

«Ele nu incap în formatulū *Analelorū*.

«Pentru aceste cuvinte este *necesariū* și credū că este bine ca observațiunile meteorologice, împreună cu diferitele notițe trâmise de d-lu Hepites și de d-lu Aurelianū cu privire la meteorologia, să se publice într'o broșură deosebită de *Anale*, care să începă îndată a se tipări, și acesta să se urmeze așa și pentru anii viitorī.»

Propunerea se primesce.

Ne mai fiindū nimicū la ordinea zilei, ședința se rădică la 3¹/₂ ore.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *Hasdeū*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 32.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ — VINERİ 16 IANUARIŪ.

Membri prezenți d-ni : *Hasdeū B. P., Sion G., Aurelianus P. S., Bacaloglu E., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr.*

Sub președinția d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesulū-verbalū alū ședinței precedente.

D-lu Președinte aduce la cunoștință următoarele comunicațiuni :

1. Primirea publicațiunii intitulată : «Report of the meteorological council to the royal Society for the Year ending 31 st of March 1880» din partea Oficiului meteorologicu din Londra.

Se decide a se transmite la bibliotecă.

2. O adresă dela d-lu membru corespondentū S. Hepites, prin care anunță că a comandatū in străinătate, după hotărîrea luată de Academia, toate instrumentele meteorologice necesare de o cam dată pentru înființarea primelorū stațiuni.

Se decide a se aștepta sosirea instrumentelorū in cestiune, pentru a se regula distribuțiunea lorū.

D-lu Președinte anunță apoi, că *Psaltirea lui Coresi* reproducă de d-lu *Hasdeu*, și lucrarea d-lui Gr. Tocilescu despre *Dacia înainte de Romani*, ambele fiindū tipărite, pentru broșarea celei d'întăiu s'a luatū suma de lei 200 din creditulū extraordinarū deschisū de Delegațiune, iar acoperirea speselorū pentru cea-l-altă trece peste budgetū cu suma de 415 lei.

Ședința se rădică la 2 ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *Hasdeu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 33.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ — VINERI 23 IANUARIŪ.

Membrii prezenți d-nii : *Hasdeu B. P.*, *Sion G.*, *Urechid V. A.*, *Aurelianu P. S.*, *Bacaloglu Em.*, *Felix I.*, *Ghica Ion*, *Stefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesulū-verbalū alū ședinței precedente.

D-lu Președinte pune în vederea Academiei cheltuelile, provocate prin reproducerea *Psaltirii lui Coresi* de către d-lu *Hasdeu* și prin publicarea operei d-lui *Tocilescu* intitulată *Dacia înainte de Români*, cerându a se fixa prețulu cu care se potu pune în vânzare.

Se decide prețulu de câte 15 lei de exemplar, depunându-se la librari cu rabatul admisu pentru cele-l-alte edițiuni ale Academiei.

D-lu Președinte trece la următoarele comunicațiuni :

1. O epistolă din partea d-nei *Ana Hodoșu*, pe lângă care alăturăză fotografia rēposatulu sēu soțu *Iosif Hodoșu*, membru alu Academiei.

Se hotărâsca a se face portretulu defunctulu în condițiuniile celor-l-alte portrete din galeria Academiei, între cari urmēză a se așeza.

2. O interesantă scrisore anonimă, în care se atrage atențiunea Academiei asupra oportunității de a se reproduce într'o singură colecțiune tôte legiurile vechi ale Românilor, începându dela legislațiunea lui *Mateiu Basarab* și *Vasile Lupulu*, împreună cu o mulțime de acte de natură juridică, emanate dela diferiți principii români, unele publicate deja, cele mai multe rămase inedite.

Cestiunea se transmite *ad referendum* la Secțiunea istorică.

Ședința se rădică la 2¹/₂ ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *Hasdeu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 34.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ — VINERI 30 IANUARIE.

Membri prezenți d-nii : *Chițu G., Hasdeu B. P., Sion G., Ionescu N., Maniu V., Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Sedința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul-verbalul altă ședinței precedente.

D-lu Președinte atestă primirea unei scrisori din partea d-lui *Alec-sandri*, care anunță că se însărcinează cu plăcere de a scrie o biografie a repositului *Costache Negruzzi* și că o va citi într'una din ședințele publice ale Academiei.

D-lu Președinte aduce la cunoștință totodată, că a primit personalmente din partea d-lui membru corespondentul Dr. *Obedenaru*, un articol al d-sale despre România, extrasul din *Dictionnaire encyclopédique de médecine*, pe lângă care, într'o epistolă scrisă în limba franceză, d-lu *Obedenaru*, separându cestiunea rasei de cestiunea limbii, insistă asupra originii gallo-celtice a Românilor și a Bulgarilor de sud.

D-lu *Ionescu* accentuează asupra importanței cercetărilor, cari aru avé de scopu a urmări respândirea elementului cellicu dela *Galia* propriu zisă și dela *Reto-romani* prin nordul Italiei până pe peninsula balcanică.

D-lu *Hasdeu* regretă că nu găsește în epistola d-lui *Obedenaru* nici un argumentu, ci numai o afirmațiune. Din studiile sale proprie, d-sa s'a încredințat de multu că naționalitatea serbă se întemeiează în adevărul pe unu *substratum* românescu, în câtu s'ar puté stabili, până la unu punctu, o identitate de rasă între Serbi și Români; de

nicăiri însă n'a putut conchide până acum despre un amestec etnic destul de simțit între Români și Bulgari, deși există între ei un necontestabil amestec lingvistic.

D-lu *Gr. Ștefănescu* crede că argumentele d-lui *Obedenaru* pot fi cuprinse în articolul d-sale, alăturat pe lângă epistolă.

D-lu *Președinte* arată că a citit articolul, dar a vedut acolo cesiunea rasei atinsă prea pe scurt.

Inchidându-se discuțiunea, d-lu *Aurelianu* atrage atențiunea Academiei asupra nenorocitelor încercări, făcute în trecut de a se aclimata în România arborele *Eucalyptus*, întrebându dacă o asemenea aclimatare e radicalmente imposibilă, sau dacă nesuccesul a provenit din vre-o altă cauză.

După o desbatere, la care ieu parte d-nii *Ionescu*, *Ghica* și *Felix*, se ajunge la concludsiunea, că încercările din trecut n'au fost făcute într'un mod destul de sistematic, introducându-se sēmânța eucalyptului din clime totu diferite de a noastră, în loc de a se precede la o propagare treptată din zonă în zonă, în câtu posibilitatea sau imposibilitatea aclimatării remâne de o cam dată o cestiune pendinte.

Ședința se rădică la 3¹/₂ ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *Hasdeu*.

PROCESÚ-VERBALŪ No. 35.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ PUBLICĂ—VINERI 6 FEBRUARIE.

Membrii prezenți d-nii : *Hasdeu B. P., Maiorescu T., Sion G., Maniu V., Melchisedecă P. S. S. Episcopu, Urechia V. A., Aurelianu P. S., Bacaloglu E., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul verbal al ședinței precedente.

D-lu Președinte aduce la cunoștință următoarele comunicațiuni :

1. O epistolă din partea d-lui Rem. Oprănu, prefectu dela Constanța, adresată d-lui academicu *G. Sion* și prin care, pe de o parte descrie modul cum s'a transportat la Constanța ruinele dela Adamclisă, iar pe de alta arată necesitatea de a li ele studiate de către o comisiune din sânul Academiei.

Se ia act, rămânendu a se pune la timp în vederea comisiunii *ad-hoc*, alésă deja mai din înainte pentru studiul archeologic și naturalist al Dobrogei.

2. O colecțiune de observațiuni meteorologice, făcute de d-lu membru corespondent St. Hepites la Brăila.

Se decide a se publica în *Anale*, ca și lucrările analoge din trecut.

3. O adresă din partea Ministerului de Interne, pe lângă care se înainteză un exemplar din «Expunerea despre situațiunea județelor din România pe 1879».

Se transmite la bibliotecă.

4. O adresă din partea *P. S. Episcopului Melchisedecă*, pe lângă care donéză o traducere română manuscrisă a Predicelor dominicale ale S-tului Ioană Chrisostomă, după edițiunea germană a lui Hefele, propunendu Academiei a da la lumină acea traducere.

Donațiunea se primesce cu grațitudine, iar propunerea se va pune în dezbateră Secțiunilor întrunite ale Academiei după deschiderea sesiunii generale.

Terminându-se comunicațiunile, d-lu *G. Sion* ia cuvîntul pentru a face cunoscutul că nu posedă materialul pentru a pute schița notița biografică despre reposatul academicu *C. Stamate*.

D-lu *B. P. Hasdeu* declară că primesce asupra-și această însărcinate.

P. S. S. Episcopul Melchisedec depune în daru trei chrisóve moldovenesti originale pe pergamenu, scrise în limba slavică și însoțite de traducerea română, și anume :

1. dela *Alexandru-Vodă* din 1453 ;
2. dela *Ștefanu celu Mare* din 1464 ;
3. dela *Eremia Movilă* din 1597.

Darul se primesce cu o viuă mulțămită și se transmite la cime-
lioteca Academiei.

D-lu *T. Maiorescu* depune următoarea propunere :

•Considerându, că mai mulți din membri Academiei române sunt și deputați (d-nii *Ionescu, Chișu, Aurelianu, Maniu* și subscrisul);

•Considerându, că ora 1 de amiață, când încep ședințele de Vinerea ale Academiei române coincide cu aceeași oră, în care încep și ședințele camerei;

•Considerându, că mai alesu acum, când în cameră se dezbate budgetul instrucțiunii publice și legea instrucțiunii publice, membrii Academiei, cari sunt și deputați, sunt datori să fie la cameră chiar în interesul unor cestiuni, ce atingu directu sau indirectu și Academia română ;

•Amu onore a propune, ca ședințele Academiei să se țină Dumineca la ora 1 de amiață, dacă nu este nici un membru din cei prezenți care se împotriveste la această modificare de faptu a regulamentului.

•Iar modificarea formală a regulamentului în acestu înțelesu rămâne a fi propusă la sesiunea generală din acestu anu. »

Se decide a se pune la ordinea zilei în Sesiunea generală.

P. S. S. Episcopul Melchisedec dă lectură unei părți din memo-

riul intitulat : *Relațiuni istorice despre țerile române din epoca dela finele véculei 16 și începutulă celui ală 17-lea.*

Timpulă fiindă înaintată, sfârșitulă memoriului se lasă pentru viitorea ședință publică, cea de față rădicându-se la órele 4 $\frac{1}{2}$ p. m.

Președinte : *Ion Ghica.*

p. Secretariū generalū : *Hasdeu.*

PROCESŪ-VERBALŪ No. 36.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ – VINERI 13 FEBRUARIŪ.

Membri prezenți d-nii : *Hasdeu B. P., Sion G., Melchisedech P. S. S. Ep., Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr.,*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 1 óră.

Se citește și se aprobă procesul-verbalū alū ședinței precedente.

D-lū Președinte aduce la cunoștință următóarele comunicațiuni :

1. O adresă din partea d-lui Dr. Teutsch dela Sibiiū, președintele Societății germane pentru cunoșcerea Transilvaniei, pe lângă care se alătură unele publicațiuni ale acelei Societăți, și anume :

Archiv des Vereines für siebenbürgische Landeskunde, Neue Folge, Bd. X-XVI. 1.

Primindu-se cu gratitudine, se decide a se trãmite în schimbă publicațiunile Academiei Române.

2. O adresă din partea Bibliotecei publice din Iași, prin care anunță că a primită publicațiunile ce i s'au trãmisū.

Se iea cunoștință.

3. O adresă din partea d-lui memb. u corespondentū St. Hepites,

pe lângă care trâmite spre examinare o carte a bibliotecii publice din Brăila, intitulată : *Filosofesca înțelețnicire* și tradusă românește pe la finea secolului trecut (după 1791) de către unul numit «Dascalu Petru Stamatiade».

Se pune la dispozițiunea Secțiunii literare, urmându apoi a fi înapoiată bibliotecii din Brăila.

Ne mai fiindu nimic la ordinea zilei, ședința se rădică la 2 ore.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *Hasdeu*.

PROCESU-VERBALU No. 37.

ȘEDINȚA ORDINARĂ — VINERI 20 FEBRUARIU.

Membrii prezenți d-nii : *Hasdeu B. P., Miorescu T., Sion G., Maniu V., Melchisedec P. S. S. Episcopu, Aurelianu P. S., Bacaloglu Em, Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul-verbalu alu ședinței precedente.

Nefindu nici o comunicațiune la ordinea zilei, se desbatu măsurile ce urmază a se lua cu apropierea sesiunii generale.

Cu ocaziunea studiilor craniologice asupra locuitorilor peninsulei Balcanice, anunțate de d-lu Dr. Obedenaru, în articolul asupra țerrilor Danubiane din noulu *Dictionnaire encyclopédique de médecine*, despre care s'a vorbitu în ședința dela 30 Ianuariu a. c., se nasce o

discuțiune despre gradul de pozitivitate ce se pöte acorda acestei ramure a antropologiei în starea actuală a științei. La această discuțiune ieü parte d-nii *Ion Ghica*, *Hasdeü*, *Bacaloglu*, și *Gr. Ștefănescu*, ajungëndü la concluziune că observațiunile craniologice, pentru a oferi rezultate adevăratü scriöse, trebuie făcute de cătră mai mulți observatori asupra unui numărü förte mare de indiviüi de aceeași rasă dintr'o regiune bine circumscrisă, căci alt-felü se lasă o latitudine indefinită fantasiel și teorielorü preconceptute ale unuia singurü, care pretinde a fi observatü.

Ședința se rădică la 2 1/2 öre p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarü generalü : *Hasdeü*.

PROCESÜ-VERBALÜ No. 38.

ȘEDINȚÄ ORDINARÄ — VINERI 27 FEBRUARIÜ.

Membrüi prezenți d-nii : *Hasdeü B. P.*, *Sion G.*, *Papadopolü-Călimachü A.*, *Sturdza D.*, *Urechiiü V. A.*, *Aurelianus P. S.*, *Bacaloglu Em.*, *Felix I.*, *Ghica Ion*.

Sub președința d-lui *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 örä.

Să citeöce și se aprobă procesulü-verbalü alü ședinței precedente.

Se facü urmätöarele comunicațiuni :

1. Se anunță mörtea multü regretatului colegü d-lü *A. T. Laurianu* și se iea unanima deciziune ca Academia să insoțescă *in corpore* cortegiulü reposatului, însărcinându-se totodatä d-lü *Sion* a ținē unü discursü funebru cu acěstă ocaöiune.

2. D-lă *V. A. Urechiu*, dăruindă ună plană ală Romei antice de Io. Battista Nolli deia 1785, se primesce cu mulțămire și se transmite la colecțiunea cartografică a Academiei.

3. D-lă *D. Sturdza* doncă ună exemplară din *Cazania mitropolituluă Varlaamă* dela 1643, care primindu-se cu grațitudine se depune în bibliotecă.

Terminându-se aceste comunicațiuni, d-lă *Sturdza* arată regretul că lipsa-i din țără lă împedacă de a activa din parte-i cestiunea clădirii unui edificiu ală Academiei, promițendă a aduce cătă mai curândă o schiță despre mijlocele de a se realiza, modificată în sensulă decisiunii luate în ședința dela 5 decembre anulă trecută.

Ședința se rădică la 3 ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretară generală : *Hasdeu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 39.

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ PUBLICĂ — VINERI 6 MARTIŪ.

Membrii prezenți d-nii : *Hasdeu B. P., Maiorescu T., Melchisedecă P. S. S. Episcopă, Sturdza D., Urechiu V. A., Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândza D., Felix I., Ghica Ion.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul-verbală ală ședinței precedente.

D-lă Președinte aduce la cunoscința următoarele comunicațiuni :

1. Reposatul Teodor Veissa, lăsându Academei prin testamentu suma de 25,000 lei, Delegațiunea a primit'o într'unu modu proviso-riu, în sensul art. 85 din Regulamentu.

Cu acéstă ocaziune d-lu *Maiorescu* atrage atențiunea asupra necesității de a se propune în Sesiunea generală modificarea acelu articol.

2. D-lu K. Stăucénu, pe lângă o adresă, a dăruițu Academei unu manuscriftu românescu din deceniulu alu treilea alu secolulu nostru, intitulatü : *Tragedia lui Lector*.

Se primesce cu mulțămire și se transmite la bibliotecă.

3. Următórea adresă din partea Ministerulu instrucțiunii publice : (A se vedé-dispozițiunile luate în ședința dela 10 Martie).

Născéndu-se o viuă discuțiune asupra acestei adrese, se facu dóue propunerü : una, susținută de d-nil *Aurelianu* și *Hasdeu*, ca să se ceră dela Ministeriu o lămurire asupra modulu în care regulamentulü ex-positiunii a pututu să dispună de Academia Română, fără că ea să fi fostü consultată mai d'inainte ; o altă, susținută de d-nil *Sturdza*, *Maiorescu* și *Urechii*, constatându că o asemenea adresă. în care membrü Academei sunt tratați ca funcționari ai Ministerulu nu póte fi luată în considerațiune. Punéndu-se la volü se primesce a doua propunere, în urma căreia se trece la ordinea zilei.

D-lu Președinte, vorbindü despre cordiala primire ce s'a făcutü la Rio de Janeiro trâmisiului românü, d-lul L. colonelü Voinescu de cătră M. S. Impăratulü Brasiliel, unulü din cei mai invēțați suverani ai timpulu, propune a i se trâmite în omagiü principalele publicațiuni ale Academei.

Propunerea se primesce cu fericire.

După propunerü făcute de d-nil *Urechii*, *Hasdeu* și *Sturdza*, se încuviințéază trâmitearea publicațiunilorü Academei la universitatea din Cernăuți, la acea din Lemberg, la Academia din Cracovia și d-lul Ubicini la Paris.

D-lu *Urechiă* donază o fôia volantă intitulată: *Adriano Paropat dà saggio della lingua parlata in Sejano.*

Se transmite la bibliotecă.

D-lu Președinte, arătându necesitatea de a se publica in extenso observațiunile meteorologice ale membrului corespondentă d-lu *Hepites* pe anulă 1879 într'o broșură separată, se primesce — după propunerea d-lui *Sturdza* — ca titlurile rubriceloră să se pună numai franțuscesce.

P. S. S. Episcopulă Melchisedecă citește continuarea memoriului său.

Ședința se rădică la 3 ôre p. m.

Președinte : *Ion Ghica.*

p. Secretarū generalū : *Hasdeū*

ANEXE

I

VEGETAȚIUNEA PINULUI SYLVESTRU ȘI A PINULUI NEGRU LA SCOLA DE
AGRICULTURĂ DE LA FERESTREŪ de D-lă P. S. AURELIANU

Acum dece ani, când s'a înființat Scôla de agricultură și silvicultură de la FerestreŪ, pe lângă alte culturi experimentale începute cu scopŭ de a constata care sunt dintre plantele cultivate acele cari potŭ fi introduse mai cu succesŭ în România, amŭ semănatŭ și două specii de arbori reșinoși, și anume *pinulŭ sylvestru* (*pinus sylvestris*, Linné) și *pinulŭ negru sau de Austria* (*pinus nigra*, Linné, *pinus austriaca*, *pinus laricio austriaca*, Endl.).

S'a semănatŭ în aceleași condițiuni și pe aceeași suprafață ambele specii de reșinoși. Semențele au răsăritŭ foarte bine și au vegetatŭ cu vigôre până în toamnă. În primăvară amŭ constatatŭ că periseră cei mai mulți dintre pueții de pinŭ negru, iar cei de pinŭ sylvestru nu suferiseră câtŭ de puținŭ. Și câți mai rămaseră dintre pinii negri, vegetau slabŭ și aveau o înfățișare care denota că nu le priesce. În anulŭ alŭ doilea au mai peritŭ dintre pinii negri, iar cei sylvestri au vegetatŭ și mai vigurosŭ.

După trei patru ani abia au mai rămasŭ cu vieță vre-o douăzeci de pini negri, iar din cei sylvestri aveamŭ la o mie.

S'a transplantatŭ pueții ambelorŭ specii iarăși în condițiuni uniforme. După șese ani, pinii sylvestri înfățișau cea mai frumoasă vegetațiune. Câți mai rămăseseră dintre pinii negri, prinseseră putere și câți-va dintre dânșii rivalisau cu pinulŭ sylvestru.

De la 1870, anulŭ în care s'a semănatŭ acești pini și până la 1880,

temperatura maximă și minimă a variat. Incepându cu anul 1874, iată care a fostu maxima și minima după termometrul centigrad :

	<u>Maxima extremă</u>	<u>Minima extremă</u>
1874	34,2	24,5
1875	32,8	18,7
1876	31,6	21,6
1877	38,7	19,5
1878	34,4	20,7
1879	36,3	17,5

În 21 Ianuarie 1880 termometrul a căzut la $28^{\circ},7$ sub zero; cu alte cuvinte de la 1874 gerul cel mai mare a fost în 1880. Trebuesce observat că pe lângă frigul cel mai mare ierna trecută n'a fost nici zăpadă; pământul a fost descoperit, și prin urmare mai expus influinței temperaturii.

Acastă temperatură atât de frigidă a făcut să degere toți pinii negri pe cari îi aveam în parcul școlii, și cari aveau o înălțime de $3^m,80$ și un diametru de $0^m,08$.

Dintre sutele de pini sylvestri cari se află în parcul școlii n'a perit nici unul și acum, în Mai, vegetează cu o vigoare particulară. Astu-fel dar pinul sylvestru poate să îndure cea mai aspră temperatură ce poate să se întâmple în țera noastră.

Cea ce dă și mai multă lăria acestor observații și mă îndemnă a recomanda din nou înmulțirea țădurilor de pin sylvestru în țera, este că chiar pueții de un an și de doi ani, cari se află în pepinierele școlii, au înfruntat frigul din ierna trecută și acum vegetează cu multă putere.

II.

GRINDINA CADUTĂ ÎN JURUL BRAILEI ÎN NÓPTEA DE LA 6 LA 7 IUNIU 1880 st. n.
NOTĂ de D-lă ST. HEPITES

Cu începere din séra de 5 Iuniu se pregătia în atmosferă o furtună care însă n'a izbucnită de câtă în apropiere de Galați pe la 9 ore séra, unde s'a observatū fulgere fórte dese însă depărtate, tunete mai de locū, iar vântulū moderatū. După o plóie repede, care a produsū 6.4^{mm} de apă, cerulū s'a limpeditū cu desăvârșire la 11 ore. La Brăila n'a avutū locū într'aceiași timpū de câtū vântū tare de la SSW, fórte puține fulgere spre răsăritū și câte-va picături de plóie. Barometrulū se menținu totă ziua, ca și în cea preccdentă, la 757^{mm}.5, temperatura maximă 30°.5, minimă 18°.9.

În ziua de 6 Iuniu cerulū se acoperia adese-ori cu nori de natura nimbus ușorū; temperatura minimă a nopții fu de 18°.4, iar maxima zilei 30°.

Barometrulū creșcu cu 2 mil. până la prânzū, ast-felū în câtū la această oră mercuriulū se gășia la înălțimea de 759^{mm}.5, după care imediatū a începutū a scădea puținū; la 3 ore p. m. presiunea atmosferică era de 758^{mm}.5, care s'a menținutū totă nóptea. La 9 ore séra a începutū a se vedé fulgere depărtate spre Vest; vântulū bate slabū despre SSE. Tunetulū se aude fórte rarū, fulgerulū însă se ivește fórte desū. La 10 óre cade o undă de plóe, temperatura de la 24°.8 la 9 óre scădu imediatū la 21°.9.

După câtva timpū de liniște relativă, în care cerulū era peste totū acoperitū de nimbus, la 11^{ore} 10' izbucni furtuna (orage) cu o mare intensitate, fulgerele se succedaū neîntreruptū, iar tunetele erau fórte apropiate; vântulū slabū despre Vest, udometrulū a datū 7^{mm}.5 de apă în timpū de 10 minute câtū a ținutū plóia; tunetele și fulgerele au duratū însă mai cu aceeași intensitate aprópe o óră. Este de observatū că direcțiunea, aprópe cu totulū exclusivă, a diferitelorū fulgere ce amū văditū a fostū cea orisontală; d'abia amū pututū observa câteva zigzaguri verticale saū oblice, ceea-ce póte și explica

causa pentru care n'amă auditu că arū fi căđutu unde-va trăsnetulū.

Grindina n'a căđutu de locū in cuprinsulū oraşului Brăila; pe moşia Cămpineanca însă, la 5 kilometre de oraşū şi situată in comuna Cazasu, grindina a fostū de o mărime extraordinară, ne mai pomenită, după spusa bătrănilorū. Timpulū câtū a duratū căderea grindinei nu l'amū pututū determina cu precisiune; toţi s'acordă însă a-lū limita între 10 şi 15 minute, după care a urmatū o plōe torenţială.

Căderea grindinei a avutū locū intr'unū modū forţe neregulatū: se găsescū locuri a cărorū semănături sunt cu totulū distruse pe când între dănsese se află porţiuni care n'au suferitū mai de locū sau forţe puţinū.

Domnulū Carolū Roguski, proprietarulū unei vii pe cōsta delului Baldovenescilorū (1) a avutū buna voinţă a-mi trāmite unū borcanū cu grindina adunată in via sa in ziua de 8 Iuniū, adică după 38 de ore de la cădere. Luāndū trei bucăţi, cele mai mari, amū găsitū că au greutatea de 31^{gr.}, 5 adică 10^{gr.}, 5 fiā-care bucatā şi mărimea lorū mergea până la 3½ milimetre intr'unū sensū; forma lorū era mai multū turtită elipsoidală, scobită in mijlocū; forţe rarū amū găsitū forma sferică, dar şi atunci cu micī colţuri.

După informaţiunile ce amū luatū la faţa locului de la persoane cari au vęđutū grindina in momentulū căderii sale, precum şi din inspectia localităţilor cari au fostū bāntuite de dānsa se pōte crede că pētra avea mărimea unui ou de găină. Toţi sunt de acordū însă a spune că grindina avea totū felulū de mărime, de la aceea a unui bobū de mazăre până la aceea a unui ou de găină şi că dānsa cădea când rară când forţe dēsă.

Localităţile cele mai multū bāntuite sunt cele numite Belcigana şi Patrana; lungimea zonei pe care s'au distrusū recoltele se pōte stima la 4 kilometre, iar lungimea sa la mai multe decimi de kilometre, căci cunōscemū acum că grindina a căđutu pe moşile din comunele

(1). Muchia Baldovenescilorū formeză platoulū pe care este aşezată Brăila şi limiteză lunca Buzăului şi Seretului. Este de observatū că zona bāntuită de grindină se întinde d'alungulū acestei muchi şi urmēză sinuosităţile sale.

Latinu și Gurgueți pe râul Buzău și s'a întinsu până în Dunăre în direcțiunea West-Est.

Iată acum cari sunt observațiunile ce amu pututu face și cari ne potu da o idee de mărimea și abundența petrei cădute. Porumbul care avea o înălțime de 0.30—0.35 și care fusese deja prășitū odalā a fost cu desăvârșire distrusū; pe ici pe colea se vedu d'abia călī-va coceni în picioare. Orđulū este amestecatū cu pământulū care are aspectulū ca cum arū fi scorinonitū de rămători. În via d-lui Roguski se găsește unū felinarū alū cărui scheletū de tinichia grósă a fostū turtitū și lampa de cristalū din intrulū felinarulū a fostū spartā prin lovirea petrei. Frunđa de viță precum și lăstaril sunt cu desăvârșire rupți; frunđele și fructele arborilorū atinși aū cădūtū cu totulū. Tencuiala de la casā este cădūtā aprópe cu totulū; se cunoscū locurile unde a lovitū grindina și n'a rēmasū în bunā stare de cāt partea protegiatā de strașina casel.

Înălțimea stratulū de ghiață formatū pe pământū se pare a fi fostū de 0.15 la 0.20. Ómenil cari dormiaū în corturil pe cāmpū la locurile de arăturā, fiindū nevoiți a-și căuta unū adăpostū, aū fostū siliți a face cărārī cu sapele, cāci picioarele nu puteaū suferi rēcēla grindinei și «ni se pārea cā umblāmū, iml spuneaū ómenil, pe unū «stratū de nisipū așternutū de curāndū.» A doua zi, de și pe o temperaturā de 28°.5, pământulū încă mai era acoperitū cu ghiață, iar grindina a resistatū prin locurile adăpostite, șanșuril etc. mai multū de 50 de ore.

Acestea fiindū condițiunile în care a avutū locū căderea grindinei de o mărime considerabilā, amū cređutū cā póte interesa Academia, ceea ce m'a decisū a face acēstā comunicațiune atrāgēndū-i atențiunea asupra faptulū cā barometrulū cu dóue țile înainte f. nomenclulū, pe timpulū sēu și chiar dupā săvārșirea sa, a avutū mai aceeași înălțime; nu s'a observatū în totū acēstū timpū de cāl o singurā depresiune fórtē neînsemnatā, de unū milimetru, cu 7 sau 8 ore înainte de izbucnirea furtunei.

III.

CUTREMURULU DE PĂMÎNTU DIN BRAILA DE LA 25 DECEMBRE 1880 st. n.
NOTĂ de D-lă ST. HEPITES.

Sămbată, 25 Decembre, la ora 4, 43 minute după amiază (ora Brăilei, saă 4, 36 a Bucurescilor) s'a simțit la Braila ună tare cutremur de pământ. Au avut loc două comoțiuni foarte distincte : cea d'întăiu, ună felă de trepidațiune însoțită de ună vuetă destulă de mare; cea d'a doua, mai considerabilă în durată și în intensitate, a fostă o mișcare bine pronunțată în direcțiunea Est-vest. Durata totală a fostă de 11 secunde; intervalul între ambele periode a putut fi de la $\frac{1}{2}$ până la 5 secunde.

Trepidațiunea amă simțită foarte bine, căci fiindă la o masă în catulă întâiu (1) și fiindă picioarele pe stinghia care unesce picioarele mesei, trepidațiunea mi s'a comunicat lu totu corpul (2).

O pendulă ce se afla la spatele meu pe un zid dirigeat Est-Vest nu s'a oprită. Trei din pendulele ce se aflau, la ună ciasornicară, pe un zid Nord-Sud, s'au oprită; nici una din cele fixate pe zidul Est-Vest nu s'a oprită.

Mă asigură că în etagiul ală doilea ală unei case s'a vedută mișcându-se o masă și chiară cădendă dupe dânsa două sfeșnice cu luminări. O crepătură N-S, ce se afla în plafonulă uneia din camerile ce locuesc, s'a mărită și dintr'însa cădea praful.

Frica în orașu a fostă mare : cunoscu mai multe persone locuind în catulă întâiu, care de frică n'au cutezată se iure în casă totă noptea.

Servindu-mă de scara de intensitatea cutremurelor de pământ propusă de d-lă F. A. Forel în luna Septembrie 1880 *Socității Iveliană de sciintele naturale* (3), cređu că așu puté, fără mare eróre, considera cutremurul de pământ de la 25 Decembre ca, celă puțină,

(1) D'asupra rânduului de la fața pământului.

(2) Pentru studiulă cutremurelor de pământ socotescă că nici ună detaliu nu este de prisosă, chiar și cele negative.

(3) *La Nature*, No. 588 din 6 Novembre 1880 p. 266.

unū cutremurū No. 4, *Sguduire slabă*, «ce se pōte observa de omulū deșteptū în activitate, capabilă de a deștepta omulū adormitū și de a face să balanțeze obiectele atârinate.»

Cutremurulū acesta a fostū alū patrulea ce s'a simțitū anulū curentū în Brăila : Celū d'întăiū a avutū locū la 14 Ianuarie la ora 1 și 22 minute după amiază, alū doilea în direcțiunea NW-SE la 23 Ianuarie la 11 ore sēra, celū d'alū treilea la 20 Martie la ora 2, 55 minute nōptea, în fine alū patrulea la 25 Decembre la 4 ore 43 minute dupe amiază. Acestū din urmă a fostū celū mai tare și celū mai lungū de câtū tōte cele l-alle.

În anulū 1879 n'a fostū aci de câtū unū singurū cutremurū de pământū la 22 Iulie către 2 ore 7 minute după prânzū.

La anulū 1878, cu începere de la Septembre, amū însemnatū dōue cutremure : celū d'întăiū în nōptea de 13 spre 14 Octombree la 3 ore 20 minute, destulū de tare, căci sguduitura unei uși cu gēmuri m'a deșteptatū din somnū; celū d'alū doilea la 11 Decembre la 7 ore 3 minute diminēța.

Așa dar în ultimū trei ani de zile, de la Septembre 1878 până acum, s'aū simțitū în Brăila 7 cutremure de pământū. Este incontestabilū însă că celū din urmă de la 25 Decembre 1880 a fostū celū mai forte atātū în intensitate precum și, mai cu sēmă, în durată.

În jurnalulū «Românulū» de la 14/26 Decembre precum și în altele citescū că cutremurulū la Bucuresci arū fi avutū locū la 5 ore 10 minute. Nu sciū până la ce punctū s'arū putē compta pe precisiunea ce a servitū la luarea acestui momentū. Cređū însă că este nemeritū a spune, spre a evita ori-ce nedomiriri, că ora 4, 43 minute ce amū cititū în momentulū cutremurului de pământū nu este ora datā în Brăila, nici de ceasornicari, nici de orologiile publice. Cu totā insistența ce amū pusū, atātū unil cât și cele-alte se obstinēzā a avē o orā propriā a lorū, varândū de la 20 la 25 și chiar 30 minute mai înainte de câtū adevērata orā a meridianului Brăila.

Ora, care îmi servē la facerca observațiunilorū meteorologice este adevērata orā a Brăilei, cu o aproximațiune de dōue sau trei minute.

Cu ajutorul adevăratei ore a Bucureștilor (1) și ținându socotelă de diferența de longitudine, am determinat, dacă nu adevăratul plan meridiana, cel puțin unul pe care de sigură potă compta cu aproximațiunea sus-disă (2). In toate Țilele când este sora facă corecțiunea orei fiindă socotă de ecuațiunea timpului.

* * *

Post-Scriptum. — Chiar acum găsescă in jurnalulă «România Liberă» o notă a învățatului nostru profesoră d-lă Em. Bacaloglu, in care rectifică cele arătate de celelalte jurnale in privința orei și a duratei cutremurului de pământ. Ora 4, 44 minute (meridianul de Bucuresci) comparată cu ora 4, 36 minute la care s'a simțit cutremurulă la Brăila, ară indica că mișcarea a avută locă aproximativă de la Est spre Vest, cum am arătată mai susă. In ceea ce privește însă durata vedă o deosebire considerabilă și potă asigura că in-trăcastă localitate durata totală a cutremurului a fostă multă mai mare de cât cea de *peste o secundă* indicată de d-lă Bacaloglu și sunt condusă a crede, prin urmare, că in-tră același timpă cu mișcarea spre Vest, durata cutremurului s'a micșorată.

IV.

CONSIDERAȚIUNI ASUPRA ORGANISĂRII SERVICIULUI METEOROLOGICU IN ROMANIA de D-lă ST. HEPITES.

In celă d'intăiă Congresul internațională ală meteorologistiloră reuniți in 1873 la Viena, s'a hotărîtă a se face, in diferitele State, observațiunile meteorologice după aceleași principii și regule, care s'aun și stabilită atâtă in-tră celă congresă, in celă următoră, care a avută locă la Roma in Aprilă anulă curentă, precum și in reuniunile Comitetului Permanentă care aun avută locă la Londra in 1876 și la Utrecht in 1878, și in Conferința preliminară de la Lipsia in 1872.

(1) Dată de chronometrulă biuroului telegraficū din Bucuresci.

(2) Suficientă pentru meteorologiă.

Regulele stabilite, fiind discutate de omenii cei mai competenți în această materie și bazate pe observațiunile făcute în ultima jumătate de secol, au fost adoptate de către toate statele Europei și a celorlalte continente; prin urmare ele vor face, fără îndoială, baza organizării serviciului meteorologic în țera noastră, căci astfel numai vom putea intra în relațiune cu Comitetul Permanent ce se institue de către Congresele Meteorologice, precum și în rețeaua universală a observațiunilor meteorologice, spre a putea și noi să ne bucurăm de observațiunile făcute mai pe totu globul, dându pentru acesta în schimb în fie-care și la o oră determinată observațiunile uneia sau mai multor stațiuni din cele ce vom avea și care vor lua numirea de stațiuni internaționale.

Comisiunea însărcinată cu examinarea cerșii privitoare la organizarea observațiunilor meteorologice în diferite țeri a propus următoarele feluri de stațiuni meteorologice :

a. *Stabilimentul central* sau *institutul central* este stabilimentul principalu căruiu statulu i-a încredințat direcțiunea, coordonarea și publicarea observațiunilor meteorologice ale unei țeri;

b. *Stațiunea centrală* este unu centru secundaru depindend de celu dintăiu pentru a dirige și reuni observațiunile de pe o ăre-care întindere a teritoriulu;

c. *Stațiune de întâiulu ordinu* este unu observatoriu care nu se ocupă cu observațiunile făcute înr'alte locuri, dar care face observațiuni meteorologice pe o scară mare : spre exemplu observațiuni orare, sau care posedă aparate înregistrătoare;

d. *Stațiunile de alu doilea ordinu* sunt acele în care se facu observațiuni regulate și complete asupra elementelor meteorologice ordinare precum presiunea, temperatura, umidatea aerulu, vânturile, norii, plăea, hydrometeorii, etc.;

e. *Stațiunile de alu treilea ordinu* în fine sunt acelea în care nu se observă de cătu unele dinr'aceste elemente.

Considerandă însă că înființarea de o dată a tuturor acestor categorii de stațiuni va cere o sumă considerabilă și că de sigură nu vom ajunge a ave unu numără suficiențu de stațiuni de cătu

înființându-le treptat, sunt de opinie a nu se crea, de o dată, institutele prevădute la cele d'întâi două numere, ci a se face numai o stațiune de întâiul ordin care va fi provisoriu însărcinată și cu atribuțiunile unui institut central adică va avea aduna observațiunile făcute în toate stațiunile meteorologice, a le coordona și a le da publicității, dând în același timp instrucțiunile necesare pentru instalarea instrumentelor și facerea observațiilor etc.

Experiența a dovedit că mulți particulari au început cu mare gust să face observațiuni meteorologice pe o scară destul de întinsă, dar puțin câte puțin le au delăsat, căci nu este de ajuns numai de a face și înregistra observațiunile. Aceste observațiuni brute trebuiesc supuse la diferite reducțiuni și în urmă calculate mediile, ceea ce pentru majoritatea observatorilor este mai mult de cât ceea ce li-se poate cere a face de bună voie, fără ca să treacă limitele pacienței. Afară de acesta nu toți sunt buni calculatori ceea ce face a găsi uneori țifre care, în cazul de față, sunt foarte greu de controlat, și ne pot induce în erori grave.

De aceea sunt de părere a se atașa pe lângă stațiunea de întâiul ordin cel puțin doi angajați, care, sub controlul Directorului acelei stațiuni, să facă calculele necesare, astfel în cât observatorii de la stațiunile de al 2-lea și al 3-lea ordin nu vor avea de cât a face observațiuni brute; cu modul acesta rezultatele vor fi mai cu greu supuse la erori și vom găsi mai lesne observatori benevolenți.

În ceea ce privește stațiunile de al 2-lea și al 3-lea ordin numărul lor este nelimitat.

Actualmente funcționează 4 asemenea stațiuni: București, Iași, Galați și Brăila. Academia a luat deciziunea de a se crea încă o stațiune la Craiova. Pe lângă acestea însă cred că este de cea mai mare importanță de a se mai crea în cel mai scurt timp cel puțin încă patru și anume la Turnu-Severin, Dorohoiu sau Fălciuceni, Sinaia și Costanța. Aceste 8 stațiuni vor îmbrățișa tot întinderea teritoriului nostru, vor putea da o idee generală de diferitele elemente climaterice a regiunilor în care se găsesc, însă nu

voru fi nici de cum de ajunsu la studiul rigurosu alu climatologiei țerei în generalu. Este evidentu că observațiunile unei stațiuni meteorologice nu se raportéză rigurosu de cât la loculü anume unde este situată acéstă stațiune. Cu tóte acestea, fiindu-că elementele meteorologice nu variéză bruscü dela unü punctü la altulü vecinü, se admite că o stațiune meteorologică represintă o zonă de terenü mai multü saü mai puținü întinsă, fără însă ca acéstă întindere să se pôtä determina după o lege óre-care. Probă că aceste 8 stațiuni vorü fi prea puținé, este destulü a spune că Belgia (1), a cărei întindere este d'abia a patra parte din teritoriulü nostru, posedă actualmente 33 stațiuni de alü doilea ordinü și numérulü se găsesce încă nesuficientü. Ceréndü dar a se face în fie-care districtü celü puținü câte o stațiune de alü doilea ordinü, credemü că nu suntemü nici de cum exigenți. Este evidentü că multe județe, a cărorü teritoriü se întinde în parte pe munți, vorü trebui neapératü să aibă celü puținü dóue stațiuni, una pe delü alta pe vale.

Stațiunile de alü treilea ordinü, neocupându-se de câtü cu temperatura și cu hydrometeorii, aü o importanță cu totulü locală și prin urmare numérulü lorü nu pôte fi limitatü; fie-care comună arü trebui să-și aibă cele trei instrumente care forméză totü echipamentulü acestorü stațiuni. În Franța (2) mai tóte comunele, pe lângă instrumentele precedente, mai aü și câte unü barometru aneroidü numitü barometru agricolü; observațiunile lorü sunt utilizate de către comisiunile meteorologice a departamentelorü și ele primescü în fie-care di telegraficü din Paris avisurile de prevederea timpului.

În fine totü în categoria acestorü stațiuni se cuprindü și stațiunile carü nu posedü de cât unü udometru. Importanța stațiunilorü udometrice pentru țera noastră este necontestabilă, fie că amü considera-o ca o țeră eminentemente agricolă, fie că ne-amü ocupa cu stabilirea regimului număróscelorü cursurü de apă care ne stră-

(1) În Bavaria sunt 15 stațiuni de alü doilea ordinü și 19 de alü treilea.

(2) Numai asociațiunea sciințifică din Franța a distribuitü până acum 324 termometre, 618 udometre și 1938 barometre.

bată țera și care adese-ori, prin inundațiunile neprevădute, facă ruina a numeroase localități. Numărul acestui fel de stațiuni trebuie să fie considerabil, căci cu toții știm, că în general ploile sunt cu totul parțiale și locale și se întâmplă foarte adese ori ca un udometru dintr'o localitate să adune o cantitate considerabilă de apă pe câtă timp câte-va kilometre mai departe să nu fi căzut nici picătură.

Instrumentele care servesc observațiilor meteorologice vor avea toate buletinul de comparațiune al unui observator recunoscut sau cel puțin buletinul fabricantului; mai înainte însă de a se întrebuița la observațiuni trebuiesc controlate, căci se întâmplă foarte adesea, ca într'ună voiagiă așa de mare să se deranjeze.

Numărul instrumentelor stațiunii de întâiul ordin este nelimitat; ea va posedă pe câtă se poate instrumente de toate felurile precum și aparatele necesare pentru comparațiunea instrumentelor destinate celorlalte stațiuni.

Instrumentele absolut necesare unei stațiuni de al doilea ordin sunt :

1. un barometru,
2. un psychometru,
3. un hygrometru,
4. un udometru,
5. un termometru maxima,
6. un termometru minima,
7. o giruetă,
8. o oglindă pentru vânturile superioare ; pe lângă care se poate adăoga :
9. un evaporometru,
10. un ozonometru,
11. un anemometru,
12. un actinometru cu termometre conjugate,
13. un termometru pentru pământ.

Neposedându însă de câtă cele d'întăiu 6 instrumente, direcțiu-

nea vântului se aprețiează după mersul fumului de la coșuri, iar vânturile superioare după mersul norilor.

Echipamentul stațiunii de alu treilea ordinu este forte simplu :

1. unu termometru maxima,
2. unu termometru minima,
3. unu uometru,

In fine stațiunile uometrice nu voru poseda de cal unu siguru instrumentu : uometrulü.

Dupa aceste considerațiuni generale asupra diferitelorü feluri de stațiuni meteorologice, cređu că trebue a ne ocupa cu modulü cum s'arü puté procura instrumentele necesare la echiparea lorü (1).

Celü mai nemeritu lucru arü fi, cređu, a se interveni pe langä fiä-care județü și a cere ca din fondurile județului sä se instaleze in fiä-care dintr'insele câte o stațiune de alu doilea ordinu și unu numerü ore care de stațiuni de alu treilea ordinu și uometrice, aceste döue din urmä arü privi fondurile comunei in care se vorü instala. — A se cere de la Primäriile orașelorü inșiințarea unei stațiuni de alu doilea ordinu, și dacä i sarü päre pre multü, suma fixatä sä se asocieze cu județulü. Ministerulü Instrucțiunii publice pöte inzebra scölele secundare cu câte o colecțiune de instrumente meteorologice care vorü avé dublulü avantajü de a servi la facerea observațiuni-lorü și de a deprinde elevii cu manipularea lorü.

In fine Ministerulü Agriculturii și lucrärilor publice cređu că nu trebue se rămäie indiferentü la organizarea serviciului meteorologicü, de ore ce este chematü a servi mai multü de cât ori și ce, agricultura țerii și la determinarea cantitäții de apă ce cade pe basinulü fiecäru cursü de apă.

In ceea ce privesce personalulü inșarcinatü cu facerea observațiuni-lorü, se va lua din persönele care, prin sciința și buna lorü voință, ținü a avé dreptulü la recunoscința țerei. In întâia linie vomü pune

(1) Costulü unei stațiuni de alu doilea ordinu completä, cuprinđendü transportulü instrumentelorü și instalarea lorü nu trece peste suma de 700 lei
 Idem a unei stațiuni de alu treilea ordinu 100 *
 Idem a unei stațiuni uometrice 60 *

profesorii de la școlile secundare și primare, medicii de spitale cari voră pută mai lesne de cât oră și cine altulă a găsi locul celă mai convenabilă pentru instalarea instrumentelor și a face observațiunile cele mai numerose cu ajutorulă secundarilor loră, medicii, farmaciștii, inginerii, călugării, preoții și institutorii școlilor rurale. Nu trebue să omitemă armata, care ne pôte da ună mare ajutoră prin elementulă său sedentară, după cum sunt pompierii, oficerii de marină, fiindă legați pe vasulă unde le este comanda, formeză elementulă celă mai aptă pentru serviciulă meteorologică.

Nici ună stată până astă-đi n'are, afară de Statele-Unite din America, unde serviciulă semnaleloră este organizată milităresce, plătiți toți observatorii de la diferitele stațiuni meteorologice. În generală această funcțiune este onorifică, avēndă în unele casuri ore-care avantagiă, cum spre exemplu a deveni posesorii instrumenteloră după ună timpă ore-care, spre exemplu 4-5 ani, dacă într'această timpă observațiunile aă fost regulată și consciinciosă făcute; în unele casuri li se acordă și avantagiuri bănesci. — Sunt de opiniune că la noi observatorii trebuescă asemenea să fiă în generală o funcțiune onorifică și să nu fiă retribuită de cât în casuri excepționale s. e. când s'arū voi a se studia elementele climaterice într'o localitate, unde nu s'arū găsi omeni capabili și de bună-voință care arū voi să întreprindă asemenea studii, sau într'o localitate nelocuită etc. Se voră pută da însă ajutore bănesci aceloră persoane cari prin zelulă loră aă dată probe suficiente de interesulă ce-lă aă pentru meteorologiă și ale căroră mijloce le permită a se ocupa într'ună modă mai activă de această sciință.

Este însă evidentă că Academia va procura tuturoră stațiilorloră imprimatele necesare pentru înregistrarea observațiuniloră și ea va stărui ca expediarea prin postă, și în casuri urgente prin telegrafă, să se facă gratis ca și în cele-alte țeri.

Pentru instalarea instrumenteloră, directorulă serviciului meteorologică însărcinată cu dirigerea lucrăriloră tuturoră stațiilorloră, va da cuvenitele instrucțiuni.

Voiu arăta însă pe scurtu modulū cum înțelegemū alegerea instrumentelorū și așezarea lorū.

1. *Barometru.* — Barometrele cele mai usitate pentru observațiunile meteorologice sunt barometru Fortin și barometrulū Renou-Tonnellof. Dividiunea va fi in milimetre și vernierulū va da decimile. O mai mare precisiune este ilusoriă. Instrumentulū va fi așezatū într'o cameră luminată, espusă spre Nordū. Pentru a nu fi supusă prea multū variațiunilorū de temperatură, se va instala lângă feréstră într'o pozițiune cu totulū verticală. Iérna se va căuta a se menține camera într'o temperatură uniformă și nu prea mare.

2. *Psychrometru.* — Instalarea instrumentelorū, care presintă cea mai mare dificultate și care cere cea mai mare băgare de sēmă, este fără îndoială instalarea termometrelorū. Doue sunt modurile cele mai principale recomandate pentru instalarea termometrelorū :

1. Expuse sub unū anume adăpostū la unū locū cu totulū deschisū, adăpostitū însă din tôte părțile, afară din partea despre Nordū, prin arbori care să împedece prea multa influență a rașelorū sóre-lui, dar care să lase liberă trecere vântului. Aceste adăposturi se construiescū in generalū in doue moduri :

a. Modelulū francesū, deschisū in tôte părțile, avēndū unū dublu acoperișū înclinatū de la Nordū la Sudū și apēratū la Estū și la Vestū prin nisce plăci verticale la ôre-care distanță ;

b. Modelulū englesū, compusū dintr'o cutiă a cărei pāreși sunt închiși jurū împrejurū numai cu jalușele.

2. Termometrele se mai potū așeza într'unū adăpostū specialū care se instalează dinaintea unei ferestre spre Nordū.

Celū d'intăiū modū de instalare ni se pare celū mai avantajosū într'atātū numai cât arborii vorū fi bine dispuși in jurulū adăpostului, lucru ce se pôte găsi fôrte cu greū in curțile sau grădinile particularilorū, unde aū să se instaleze stațiunile nôstre; ilū recomandămū dar cu totū dinadinsulū pentru acele stațiuni cari arū putē dispune de unū asemenea localū, atrăgēndū atențiunea asupra acestui punctū, că loculū unde are să se instaleze trebuie să fie cu iērbă (gazonatū) spre a micșora radiațiunea pāmîntului.

În general însă cred că vom fi nevoiți a întrebuința modelul primitiv în Germania și Austria, și a dispune termometrele în adăpostul așezat dinaintea unei ferestre. Acesta va avea inconveniența că adăpostul va primi direct rădăle soarelui — în timpul de aproape jumătate de an — la răsăritul și apusul său.

Influența acestor rădăle se poate însă atenua foarte mult dacă se va instala — cum s'a făcut la Brăila — în dreapta și în stânga instrumentului, la oarecare distanță de dânsul și perpendicular pe zid, un fel de paravan mobil, care se va întinde numai timpul cât rădăle soarelui isbesc adăpostul.

Termometrele cari formează psychometrul vor fi puse într'un cadru anume făcut, care se va așeza sub acoperământul adăpostului și vor fi graduate pe sticlă; când însă adăpostul se pune dinaintea ferestrei, termometrele, spre a putea fi citite din interiorul camerei, se fac de dimensiuni mai mari și se gradează pe o placă de opal care se află închisă, împreună cu tubul termometrului, într'o învelitoare de sticlă.

3. *Hygrometru*. — Pentru găsirea umidității aerului și tensiunii vaporilor se va întrebuința în general psychometrul; în timpul de îngheț însă acest instrument se manipulează mai greu și indicațiunile sale nu sunt destul de precise; în cazul acesta se va întrebuința hygrometrul cu păr fabricat de Hermann și Pfister din Berna sau hygrometrul Klinkerhues fabricat de Lambrecht în Göttingen. Ambele aceste instrumente trebuiesc a fi adeseori comparate cu indicațiunile psychometrului, mai cu seamă ultimul a cărui rezultate, în unele cazuri, le-am găsit într'un desaccord destul de simțitor cu arătările psychometrului. Are însă avantajul de a fi eficient, comod și solid.

Hygrometrul se va așeza lângă psychometru sub adăpostul său și se va face un adăpost special de zinc, când psychometrul este pus dinaintea ferestrei.

4. *Udometrul* se va așeza într'un loc descoperit departe de orice construcțiune sau adăpost; marginea rezervoriului său va fi cel puțin la 1^m,50 de la suprafața pământului; va fi cu totul

opritu de a se așeza pe acoperemintul casei sau pe vre-unu altu locu înaltu. Cantitatea de apă adunată se va măsură de două ori pe zi : dimineața spre a avé cantitatea de apă căduță în timpul nopței și sêra pe acea căduță în timpul zilei. Pentru zăpadă, se va măsură mai întâiu grosimea sa în milimetre, apoi cu unu cilindru de zincu a căru secțiune este egală tocmai ca secțiunea receptorului udometrului, se va detașa unu cilindru de zăpadă, care, acunându-se cu îngrijire, se va pune într-unu a- nume vasu bine curățatu și închisû ermeticesce spre a fi pusû într'o cameră, unde încetulû cu încetulû zăpada se va topi după care apoi se va măsură cantitatea de apă și se va pregăti tere- nulû pentru o nouă cădere de zăpadă.

Intrebuițarea udometrelorû cart—prin ajutorulû unor lămpi— sunt construite astu-felû în cât sâ topescă zăpada pe măsură ce cade în receptorû nu pôte da de cătu rezultate eronate, căci o- bicinuitû zăpada cădendû, este bătută de vântu și receptorulû u- dometrului, avendû o suprafață forte mică, nu pôte primi, de căl o parte din cantitatea reală ce s'a depusû pe o suprafață egală cu secția receptorului.

5 și 6. *Termometrulû maxim și minimum.* — Aceste instrumente, graduate pe sticlă, când sunt puse sub unu adăpostû isolatû, vorû fi așezate în același cadru cu psychrometrulû (Baudin) sau pe tă- blii diferite (Casella), în ori-ce casu ele vorû fi așezate lângă psychro- metru. Când psychrometrulû este pusû dinaintea ferestrei, aceste instrumente se vorû așeza în același adăpostû (München), sau li se va face unu adăpostû specialû lângă acela alû psychrometrului.

7 și 11. *Girueta.* — Este instrumentulû pentru determinarea di- recției vântului, iar *anemometrulû* serve la măsurarea vitesei sale. Se va întrebuița girueta d-lui Wild, directorulû observatorului fizicû centralû din St. Petersburg, care, pe lângă că dă direcția vântu- lui, este astu-felû construitû în cât prin mișcarea unei plăci pe unu arcû graduatû se pôte determina cu destulă aproximația vi- tesa vântului. Voindû însă a avé acéstă vitesă cu o mai mare

esacitate trebuie să se întrebuițeze unu anemometru, dintre cari celū mai simplu este anemometrulū Robinson.

Ambele aceste instrumente vorū fi așețate departe de ori ce edificiu și la o înălțime astū-felū în cât vântulū să nu pōtā fi impeditatū sau diviatū din direcția sa.

8. *Oglinda* pentru vânturile superiōre serve la mēsurarea direcției curenților superiorī prin observarea direcțiunii mișcării norilor. Acēstā oglindā, pe care sunt indicate punctele cardinale, va fi așezatā la unū locū descoperitū pe unū stālpū de lemnū bātutū ad-hoc și pe care va fi indicatū, printr'unū semnū, unulū din punctele cardinale care să serve la orientarea oglindei.

9. *Evaporometrulū*. — Celū mai simplu, celū mai comodū și destulū de esactū este evaporometrulū lui Piche, care se compune dintr'unū tubū de sticlā a căruī graduațiune dā grosimea stratulū de apă ce s'a evaporatū depe suprafața unei rōnde de hārtie care se reīnoesce în fie-care zi. Citirea acestui instrumentū se va face, ca și la udometru, de dōue ori pe zi, spre a deduce evaporațiunea în timpulū nopții și acea în timpulū zilei.

Acestū instrumentū se va așeza sub același acoperemintū și în apropiere cu psychrometrulū.

10. *Ozonometrulū* ce se întrebuițează obicinuitū nu este altū-ceva de cât nisce bande de hārtiā preparatā chimicesce, care, prin descompunerea iodurei de potasiū și cu ajutorulū unei scale, māsōrā gradulū ozonei aflatū în atmosferā.

Hārtia ozonometricā se așezā sub acoperemintulū psychrometrulū, la partea cea mai întunecōsā, puindu-se chiar într'o cutiā specialā, fācutā cu pāreții dublu, în pānzā metalicā, cum este aceea a d-lui Jos. Clark.

12. *Actinometrulū*. — Instrumentulū celū mai simplu pentru māsura intensitāții luminei ce ne trimite sōrele este actinometrulū cu termometre conjugate. Acestū instrumentū se va așeza la unū locū cu totulū descoperitū, gazonatū, departe de ori-ce construcțiā, arbori etc. de ori și ce arū putē împedeca lumina de a veni la dānsulū, sau de ori-ce ar putē produce o radiațiune strāinā și

influența prin urmare, într'unu sensu său altu, asupra indicațiilor sale. Fiă-care actinometru va fi neapăratu comparatū cu unu actinometru-tipū (actinometrulū de la Montsouris), spre a-i afla formula redacțiunii indicațiunilorū sale brute în grade actinometrice.

13. *Termometru pentru pămîntū.*— Adăncimea la care se va întrebuița acestū termometru va trebui fixatā o datā pentru totū-d'a-una. Pentru noi credemū că o adăncime de 0,15—0,20 va fi suficientā. Acestū instrumentū trebuie așezatū într'aceleași condițiuni ca și actinometrulū.

Este cunoscutū că se pōte contribui fōrte multū la progresul meteorologiei, făcēndu-se observațiuni fără vre-unū instrumentū, și, ce este mai multū, acestū felū de observațiuni sunt indispensabile chiar în observatoriile cele mai bine echipate. Mișcarea și produțiunea fortunelorū, forma norilorū, descrierea hydrometeorilorū, condițiunile formațiunilorū lorū, indicarea diferitelorū fenomene petrecute în regiunile superiōre ale atmosferei, precum halo, corōne solare și lunare, aurorele boreale etc., cutremurele de pămîntū și încă alte multe fenomene de acestā naturā, nu potū fi măsurate, ca să dīcū astū-felū, de cât u ochiulū. Observațiunea lorū este fōrte multū necesarā și procurā, în cele mai multe casuri, elementele cele mai caracteristice pentru prevederea timpului și determinarea condițiunilorū climaterice ale unei localități.

Până dar ce s'arū putē echipa tōte stațiunile cu instrumente, sunt de opiniune că s'arū putē determina mai multe puncte în cari să se înregistreze nisce asemenea observațiuni, notāndu-se cu esactitate momentulū produțiunii fenomenelorū, intensitatea lorū; vomū ajunge astū-felū în scurtū timpū a cunōsce întinderea ce a avutū la unū momentū datū căderea grindinei, spre exemplu, sau a unui altū fenomenū ōre-care.

Spre a se deduce adevērata mediā diurnā a unui elementū meteorologicū, ar trebui, rigurosū vorbindū, să se observe acelu elementū într'unū modū continuū, sau celū puținū la intervale fōrte scurte, din 10 în 10 minute spre exemplu, și apoi, prin ajutorulū calculului său—construindu-se graficesce— a planimetrului, să se

deducă media acestor 144 de observațiuni făcute în 24 de ore. Se vede însă greutatea enormă dacă nu imposibilitatea acestui mod de procedare.

S'a căutat dar a remedia, căutându-se care ar fi orele cele mai nimerite, la cari făcându-se observațiunile, să se pōtă obține, dacă nu adevărata mediă, celū puținū una cât mai apropiată, cu unū numărū restrinsū de observațiuni, 2, 3 sau 4. Congresulū din Viena a propusū 10 combinațiuni de ore (1), care tōte daū mai același rezultatū. Serviciulū nostru meteorologicū va trebui se adopteze una dintr'aceste combinațiuni, combinațiunea care va fi urmată de tōte stațiunile. Combinațiunea cea mai convenabilă mi se pare observațiunile făcute la 9 dim. și 9 ore sēra. Acēstă combinațiune însă are inconvenientulū că nu arată mersulū elementorū în timpulū zilei; acēsta însă pentru temperatură — elementulū celū mai esențialū — se atenuēză observându-se temperatura maximă și minimă.

Așa dar dōue observațiuni în 24 de ore la rigōre ne potū permite determinarea elementorū climaterice într'unū locū, cu tōte acestea ele nu sunt de locū suficiente pentru studiulū mersulū acestorū elemente. Pentru acēsta ar fi de doritū ca să se facă celū puținū 6 observațiuni pe zi din 3 în 3 ore, începēndū de la 6 ore dimineța până la 9 ore sēra. Dacă numărulū acestorū observațiuni s'ar părē prea mare (2), s'arū putē adopta 3, 9, 3, 9, sau celū puținū dōue 9, 9, lāsându-se latitudinea, în registrele de observațiuni de a se face observațiuni complete de câte ori observatoriil vorū dispune de timpū.

Felulū registrelorū pentru înscripția observațiunilorū se va determina negreșitū de către directorulū serviciulū meteorologicū, alătura însă pe lângă acēsta câte unū modelū pentru stațiunile de

(1) Aceste combinațiuni suntū :

8ore	2ore	10ore	8ore	2ore	8ore	minimum	8ore	8ore
7	2	10	9	3	9	*	9	9
7	1	9	10	4	10	*	10	10
7	2	9						

(2) În Franția tōte scōlele normale facū 6 observațiuni pe zi.

ală doilea și ală treilea ordină și carl voră da o idee de ceea ce aă de umplută observatoril și ceea ce va rămănă, pentru calculatori. Se alătură asemenea ună buletină de furtune.

Terminândă, voiă arăta aci carl sunt cheltuelile ce facă celelalte state cu întreținerea observatoriiloră meteorologice, și aceste cifre voră fi o normă pentru noi.

Cifrele conținute in următorea tabelă, sunt extrase din raportulă asupra lucrăriloră ce-lul d'ală doilea congresă internațională ală meteorologilșiloră, reunił la Roma de la 14—22 Aprilă 1880, și merită prin urmăre totă încrederea.

STATELE	INSTRUMENTE	STAȚIUNI	OBSERVATORII	REGISTRE ȘI FORMULARE	CHELTUELI DE POȘTE ȘI TELEGRAME	CALCĂTORII PENTRU INSPECTIUNI	PUBLICĂREĂ RE-SULFĂTORILOR	AVERTISMENTE	CRECĂTĂRI ȘI INSTRIFIK	DIVERSE	TOTAL
Austria	7,000	1,450	625	425	500	1250	4450	1925	—	37800 ⁽¹⁾	49920
Ungaria	5,000	—	2500	—	—	—	1000	—	—	—	32500
Bavaria	4650	3050	2175	475	—	—	215	—	—	?	?
Belgia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28600 ⁽²⁾
Danemarca	—	2625	2475	2400	—	750	—	—	—	13125 ⁽³⁾	21375
Hamburg	—	22500	—	—	37500	—	—	—	—	19375 ⁽⁴⁾	79375
Holanda	—	—	—	—	12500	—	—	—	—	29560 ⁽⁵⁾	42060
Portugalia	2800	—	5400	375	—	—	2250	—	—	—	10825 ⁽⁶⁾
Prussia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37250 ⁽⁷⁾
Rusia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49000 ⁽⁸⁾
Saxonia	2500	750	6250	1875	—	1815	2250	—	—	16735	ap 18700
Suedia	1400	—	9275	—	—	—	—	—	—	?	27400 ⁽⁹⁾
Norvegia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27000
Elveția	800	1000	800	—	400	7000	6000	—	—	—	ap.16000
Statele-Unite	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27160 ⁽¹⁰⁾
Canada	21500	—	47125	6500	2500	12000	50000	—	—	—	136625

(1) Personală 33300; conservarea localuriloră 1050; combustibilă 1375; gazulă 2075.

(2) Personală 18550, materială 8050.

(3) Directoră și doi asistenł 7300; desenatoră și calculatoră 3000, bibliotecar 950, portulă 1875.

(4) Pentru stația centrală 16250; cheltueli de biuroă și ținerea registreloră 5125.

(5) Personală 15625; instrumente, publicałil 14555; directoră 9350.

(6) Fără plata directorulă.

(7) Ună consilieră și ună asistentă 9300; celă-altă personală 20625; instrumente, cărłil 6950. Prusia mal cheltuece pentru departamentulă Hydrografică 173050; și pentru phare 162850.

(8) Observ. Centr. 157,500, teleg. 192500, cheltueli pentru meteor. și magnetismu terestru 140,000.

(9) Cuprinde lăla directorulă și a calculatoriloră.

(10) Înțreținerea stațiuniloră și crearea altoră nouł 641500; instrumente și semnală de tempestă 81500; publicałil 336,500; linił telegrafice 520,000; telegrame și posta 991560.

V.

PROIECTU PENTRU ORGANISAREA SERVICIULUI METEOROLOGICU IN ROMANIA
de D-lă ST. HEPITES.

1. Pentru determinarea elementelor climaterice proprie fie-cărei localități în particular și țerei întregi în general, se institue unu serviciu de observațiuni meteorologice care să îmbrățișeze întinderea întregii noastre țeri.

2. Numărul stațiunilor meteorologice este nelimitat; ele se voru înființa treptat după mijlocele bănesci de care se va dispune.

3. Stațiunile meteorologice voru fi divizate în trei ordine :

a. Stațiunile de întâiul ordin sunt acele cari facu observațiuni meteorologice pe o scară mare, adică observațiuni orare sau care posedă aparate înregistrătoare.

b. Stațiunile de alu doilea ordin sunt acele în cari se facu observațiuni regulate și complete asupra elementelor meteorologice ordinare, precum presiunea atmosferei, temperatura, umiditatea aerului, vânturile, nuor, plôia, hydrometeor etc.

c. Stațiunile de alu treilea ordin sunt acelea în cari nu se observă de cât unele din aceste elemente. Intr'această categorieă intră și stațiunile udometrice în care nu se măsoară de cât cantitatea de apă ce cade sub orî-ce formă.

4. De o cam dată se va înființa o singură stațiune de întâiul ordin, care va juca rolul unu institutulu centralu și care sub controlulu Academiei, va avé direcțiunea, coordonarea și publicațiunea observațiunilor meteorologice ale țerei.

5. Pe lângă stațiunile de alu doilea ordin astă-đi existente se voru mai înființa încă celu puțin patru, și anume una la Turnu-Severin, a două la Constanța, a treia la Doroboiu, a patra la Sinaia.

Este de dorit ca numărul acestui felu de stațiuni să fiă multu mai mare, în localități cât se pôte mai diferite sub punctulu de vedere alu expunerii și orientațiunii, precum pe munți, pe văi, pe malul Dunării și alu mării etc.

6. În fie-care districtu se va înființa celu puținu câte o stațiune de alu treilea ordinu afară de stațiunile udometrice.

7. Instrumentele necesare observațiuniloru, precum și registrele pentru înscrierea loru se voru procura de către Academia.

8. Funcțiunea de observatoru este onorifică.

9. Observatoriu nu voru fi retribuiți de cât când se voru trãmite într'adinsu într'o localitate unde lipsescu ómenii competenți saũ în localitãți singuratiche.

10. Se póte da unu óre-care ajutoru observatoriloru aflați în nisce condițiuni speciale, precum celoru aflați pe vârfuri de munți, în localitãți depãrtate de orice centru de populațiune, precum și acelora cari au datu probe că se interesază de studiulu meteorologiei și n'au mijlóce suficiente.

11. Observatoriu stațiuniloru de alu doilea ordinu voru fi aleși dintre persónele pe cari le interesază sciința meteorologiei, și cari nu voru avé de cât a face o cerere Academiei care póte priimi saũ refusa propunerea. Medicii de spitale, de orașe, de districte, farmaciștii, profesorii de licee, gimnasil, de scóle primare, inginerii de orice felu, sunt persónele de preferatũ pentru recrutarea personalulu serviciulu meteorologicu.

12. Observatoriu stațiuniloru de alu treilea ordinu voru fi aleși specialmente printre institutorii scóleloru rurale, printre preoții de la bisericile sãtesci etc.

13. Cãlugãrii de pe la mãnãstirile din munți saũ altele potu servi cu multu succesu la facerea observațiuniloru.

14. Șefulu stațiunii de întâiulu ordinu care, dupã articolulu 4, are direcțiunea serviciulu meteorologicu va purta numele de directoru alu serviciulu meteorologicu.

15. Se va invita marina nãstrã a ține unu registru regulatũ de observațiunile cari le face cu instrumentele ce le posedã deja.

16. Observatoriu stațiuniloru de alu doilea ordinu voru înscrie în registre observațiunile brute. La finele fiã-cãrei luni le voru transcrie într'unu alu doilea registru care se va păstra de dãnșil. Primulu re-

gistru cu observațiunile originale se va trimite directorului serviciului meteorologic.

17. Reducerea observațiunilor, calculul mediilor etc. se vor face de către amploiații în număr de 2 cel puțin carți se vor da directorului.

18. Aceștia vor fi singurii plătiți.

19. În fie-care an directorul va inspecta stațiunile de al doilea și treilea ordin. Va controla instrumentele și se va asigura de buna lor conservare. Se va afecta o anumită sumă pentru acest scop.

VI.

NECONCORDANȚA SUB ZERO A INDICAȚIUNILOR TERMOMETRELOR CU MERCURUL ȘI CU ALCOOLUL.—NOTĂ de Dⁿ la ST. HEPITES.

Din ierina trecută am observat o neconcordanță constantă între indicațiunile termometrelor cu mercurul și cu alcoolul la temperaturi sub zero; aceste nepotriviri erau cu atât mai mari cu cât temperaturile erau mai joase. Ne posedându însă de cât termometre cu alcoolul de la un singur fabricant am crezut că aceste inegalități, destul de considerabile, pute ară proveni din vre-o defectuositate a acestor instrumente, de și cele trei termometre cu alcoolul ce aveam în observațiune erau de acord în indicațiunile lor.

Mai târziu am vădit că această nepotrivire a fost observată încă de mai mult timp de d-lu Hansteen cu ocaziunea călătoriei sale în regiunile arctice, după cum o arată într'o epistolă a sa adresată d-lui Schumacher (1).

Spre a examina mai de aproape faptul, am pus sub același apărător (2) două termometre minima cu alcoolul: unul A fabricat de Baudin No. 7136, care mi-a servit și în observațiunile din anul trecut, altul B fabricat de Alvergnyat No. 25810, și

(1) F. Arago. — Oeuvres T. VIII p. 361.

(2) Apărătorul de modelul biuroului central meteorologic din Franța.

unŭ alŭ treilea termometru C cu mercurŭ, construitŭ totŭ de Alvergnyat No. 25980. Apŕătorulŭ acestorŭ termometre se aflŭ espusŭ la aceeași ferestŕă cu apŕătorulŭ psicometrului de modelulŭ institutului meteorologicŭ din Viena și în care se aflŭ instalate dŕpe termometre cu mercurŭ No. 129 și No. 132 construite de Kappeler din Viena. Tŕte aceste termometre aŭ fostŭ esactamente comparate la 0°

Indatŭ ce temperatura aerului a începutŭ a scade sub zero, amŭ observatŭ o lenevie (1) în mersulŭ termometrelorŭ cu alcoolŭ, pe cŕnd cele cu mercurŭ ccedŭ imediatŭ schimbŕrilor de temperaturŭ, și prin urmare diferența între indicațiunile lorŭ a începutŭ numai de cŕt a se manifesta. Aceastŭ diferența cresce pe măsurŭ ce temperatura scade. Cŕte trele termometrele cu mercurŭ erŕ identice în indicațiunile lorŭ sub zero, pe cŕnd cele cu alcoolŭ se deosebiŕtŭ atŕtŭ între dŕnsele cŕt și cu cele cu mercurŭ. Iatŭ cŕte-va din indicațiunile lorŭ :

Termometru C cu mercurŭ	Termometru A		Termometru B	
	grade	Diferența	grade	Diferența
Grade :				
— 4° 8	— 4° 5	0° 3	— 4.7	0.1
— 11.3	— 10.5	0.8	— 10.8	0.5
— 13.3	— 12.3	1.0	— 12.6	0.7
— 14.5	— 13.3	1.2	— 13.7	0.8

Tabela precedentŭ ne aratŭ așă dar cŕ deja la — 4° 8 se constatŭ diferențe între termometrele cu alcoolŭ și cele cu mercurŭ. D-lŭ Hansteen, în epistola sa susŭ citatŭ, aratŭ cŕ n'a observatŭ la — 12° 5 nici o diferențŭ, pe cŕt timpŭ noi la temperatura de — 13° 3 măsuratŭ cu termometrulŭ normalŭ No. 31670 construitŭ de Casella din Londra și verificatŭ la observatoriulŭ de la Kew, amŭ gŕsitŭ diferențe de 0° 7 și chiarŭ 1° 0. Trebuie însŭ sŭ mărturisimŭ cŕ tŕte termometrele cu alcoolŭ ce amŭ avutŭ în mŕnŭ, construite de renumitulŭ fabricantŭ Baudin din Paris, de și construite cu fŕrte mare grijŭ și precisiune mi s'au arŕtatŭ în totŭ d'a una mai leneșe în indicațiunile lorŭ sub zero de cŕt alte termometre cu alcoolŭ.

(1) Acestŭ lenevie se observŭ și la temperaturi d'asupra punctului 0°, însŭ nu m'amŭ ocupatŭ cu dŕnsa.

Se pare că învățatul director al observatorului meteorologic de la Parc St. Maur, d-lu E. Renou, ar fi avut cunoștință de aceste neconcordanțe, căci, vorbindu de termometrele cu alcoolul, recomandă (1) «de a determina corespondența (cu termometrele cu mercurul) divisiunilor în totă sera din 5° în 5° spre exemplu», adăugând «că comparațiunea trebuie să se facă asemenea sub zero până la — 20° dacă este posibil».

Pe de altă parte, d-lu Marié Davy, în «Instructions pour les observations météorologiques» (2), spune că chiar lumina ăilei impresionază inegalmente indicațiunile termometrului cu alcoolul.

Resultă dar într'un mod incontestabil că există și s'au observat de multu neconcordanțe între indicațiunile termometrelor cu mercurul și cu alcoolul; amu voitū însă să arătū că aceste neconcordanțe sunt multū mai serioase de cât acele care se credū în generalū, și în specialū de cât cele arătate de către D-lu Hansteen (3) și că prin urmare este necesarū a se atrage atențiunea meteorologiștilorū asupra acestui punctū, spre a nu da o prea mare încredere indicațiunilor termometrelorū cu alcoolul, mai alesū în timpulū iernei. Din fericire, pentru uniformitatea observațiunilor, astăzi întrebuițarea termometrelorū cu alcoolul este redusă numai pentru termometrele minima. Pe de altă parte constructorii de termometre arū trebui să nu se mulțămescă, pentru graduare, numai cu determinarea a două puncte fixe ci să urmeze cu strictețā recomandațiunea învățatului meteorologistū francesū d-lu E. Renou.

(1) E. Renou, Instructions météorologiques, pag. 43 și 44.

(2) Bulletin mensuel de l'observatoire de Montsouris, T. IV an. 1875 p. 249.

(3) Iată cumū se exprimă D-lu Hansteen la loc. cit. : «Termometrulū cu alcoolul era de acordū cu termometrulū cu mercurul până la — 12°,5; sub acestū punctū celū d'intăiū indica în totūd'auna o temperatură mai mare de cât celū-laltū și această diferență mergea crescendū pe măsură ce temperatura scădea, după cum arată următoarea tabelă :

Gradale mercurului	Diferența cu alcoolul
— 12,5	0,0
— 19,9	0,5
— 25,8	1,2
— 31,3	2,2
— 37,5	2,5

•Mai jos mercurulū intră cu totulū în rezervoriū.»

VII.

RELAȚIUNE ASUPRA CONGRESULUI ALU III-lea INTERNAȚIONALU DE IGIENĂ ȚINUTU LA TURINŪ, IN SEPTEMBRE 1880, ȘI ASUPRA DIFERITELORU EXPERIENȚE RELATIVE LA IGIENĂ PUBLICĂ, FACUTE CU OCASIUNEA CĂLĂTORIEI SALE IN ITALIA de D-lu Dr. I. FELIX.

Conformându-mă cu însărcinarea cu care guvernul și Academia Română m'au onorat, am asistat ca delegat al guvernului român și al Academiei noastre la al treilea congres internațional de igienă, ținut la Turin, sub înaltul patronaj al guvernului italian, la începutul lunii curente, și vă supun, Domnilor colegi, rezultatul acestei misiuni, precum și resumatul diferitelor experiențe relative la igiena publică ce am putut culege în Italia cu ocazia acestei călătorii pe care am înlins-o dincolo de Turin până la Neapole.

Congresul, la care au luat parte aproape 400 membri, a fost deschis la 6 Septembrie 1880, de către Excelența sa d-lu Villa, ministrul justiției, ca reprezentant al Majestății Sale Regelui Italiei. La urările de bună-venire adresate membrilor congresului de către d-lu comite L. Ferraris, primarul orașului Turin, au răspuns succesiv d-nii Dr. Fauvel delegatul Franței, profesorul I. Crocq delegatul Belgiei, profesorul Finkelnburg delegatul Germaniei, Iăger în numele Olandei, delegatul d-vostre în numele României, Dr. Klas Linroth în numele Suediei, și Dr. Bambas în numele Greciei.

D-lu profesor H. Pacchiotti, senator, președintele societății de igienă de la Turin, a citit o dare de seamă asupra lucrărilor pregătitoare și organizatoare ale congresului. Apoi adunarea a procedat la alegerea biuroului general. În urma unei înțelegeri prealabile între delegații diferitelor guverne, am fost însărcinat să propun congresului că pentru economia de timp, alegerea biuroului să nu se facă prin vot secret și să comunica numele bărbaților cărora s'ar conveni onora președinției. Conform acestor propuneri am fost ales prin aclamație președinț al congresului: D-nii comite L. Ferraris, primarul Turinului, Dr. Fauvel,

inspectoru generalu alu serviciului sanitaru alu Franței, Profesoru I. Crocq senatoru alu Belgiei, și președinte alu congresului, profesorul H. Pacchiotti din Turinu, senatoru, organizatoru alu congresului alu III-lea. După ce profesorul Pacchiotti a luat președenția s'au alesu totu prin aclamațiune ca vice-președinți : D-nii H. Lionville, profesorul agregat, deputat în camera franceșă, profesorul E. Trélat din Paris, profesorul C. Finkelnburg din Bonn, delegatul d-vostre, Dr. Froben consiliaru intimu alu Majestății Sale Imperatorului Rușilor, Dr. Hinckes Bird din Londra și profesorul Van Overbeek din Utrecht; ca secretari generali A. I. Martin (Paris) și dr. C. Ramollo (Turinu).

Apoi s'au constituitu cele 10 secțiuni ale congresului. Congresulu a decisu ca toți președinții de secțiuni să fie italieni și că străinii să potă fi aleși numai vice-președinți. Secțiunea VIII (igiena militară și navală) a alesu între vice-președinții săi pe colegul meu d-lu profesor Z. Petrescu, delegatul ministerului de reselu alu României.

Îndată după constituirea secțiunilor ele au și începutu lucrările lor totu în ziua de 6 Septembrie, și până la 11 Septembrie inclusiv, congresulu a lucratu câte o jumătate de zi în secțiuni și altă jumătate de zi în adunare generală, iar la 12 Septembrie o parte a membrilor congresului s'a transportat la Milanu spre a asista la cremațiunea a două cadavere.

Temele discutate în ședințele generale ale congresului sunt cele următoare :

I. «Despre prophylaxia internațională din punctul de vedere alu •bólelor pestilențiale exotice și despre scopurile practice ale igienei internaționale.»—Au luat parte la discuțiune d-nii Fauvel, Finkelnburg, Crocq, delegatul d-vostre, Gibert, Brouardel, Zucchi, Pellegrin. Congresulu a exprimat dorința ca să se înființeze o comisiune sanitară internațională permanentă ca autoritate științifică consultativă asupra prophylaxiei în contra epidemiilor, în modul în care a fostu propus la congresulu sanitaru internaționalu din Viena din 1874, și a însărcinat delegații diferitelor guverne ca să le expue necesitatea

acestei comisiuni internaționale și să le rōge ca să se înțelégă între ele asupra înființării ei și asupra orașului în care urmēză a se înființa.

Propunerea d-luī dr. Fauvel, cā până la crearea comisiunii sanitare internaționale să se lārgescā deocamdatā puterile consiliului sanitarū internaționalū din Constantinopole și a comisiunii sanitare internaționale din Alexandria, dupā ce a fostū combātutā de cātre delegatulū d-vōstre și de d-lū profesorū Crocq, n'a întrunitū majoritate de voturi.

II. «Despre organizațiunea serviciului sanitarū și despre necesitatea d'a se înființa în fie-care statū unū ministerū specialū alū medicinei publice.»

Creaițiunea unui ministerū alū igienei publice sau alū sǎnǎtǎții a fostū recomandată de d-niī Zucchi, H. Lionville Lacassagne, Gibert, Cabello, Bonnafont, Drouineau, Van Overbeeck, ca singurulū mediū pentru executarea de cātre diferitele administrațiuni a măsurilorū sanitare dictate de sciință, și combātutā de delegatulū d-vōstre, de profesorū Crocq, Vidal, Toscani și de d-lū dr. Laura ca incompatibilā cu stabilitatea necesariā lucrārilorū regulate ale autoritāțilorū sanitare centrale și locale. Congresulū, renunțāndū la ministerulū de medicinā publicā, a exprimatū dorința ca în fie-care statū administrațiunea tuturilorū instituțiunilorū și serviciilorū sanitare să fiā incredințatā unei direcțiuni generale autonome, competente, nesupusā la fluctuațiunile politice, dependinte numai de Corpurile legiuitoare, care direcțiune să dispue de unū budgetū specialū. Obiecțiunile, cā autonomia acestei direcțiuni generale n'arū fi compatibilā cu regimulū constituționalū, n'au fostū luate în sēmā și majoritatea congresului a mǎnținutū votulū ei.

III. «Despre programele învățămintului Igienei» de d-lū A. I. Martin și profesorulū A. Layet. Cestiunea n'a fostū rezolvată și congresulū n'a pututū intra în discuțiunea ei, cāci ea arū fi reclamatū mai

multă timp de câtă i s'ar fi putut conceda, deși precisarea programelor învățămîntului igienei ar fi foarte oportună.

Sunt două moduri d'a studia igiena: igiena comună se poate lesne popularisa și aduce la nivelul cunoscințelor tuturor omienilor cu instrucțiune modestă, iar igiena curată științifică cuprinde un câmp vast, care reclamă studiul aprofundat al medicinei întregi și mai cu osebire al fiziologiei, chimiei și patologiei, al medicinei veterinare, tehnologiei și chiar al ăre-căroră cunoscințe de arhitectură, apoi al științelor sociale, mai ales al economiei publice și al statisticei. Deși pentru igiena populară nu este dificilă a proiecta un program corect, totuși programele oficiale existente, spre exemplu la noi, nu pot să satisfacă pe omul competente și se mai așteaptă ca un spirit clar să tragă limita materiei care urmează a se preda pe deoparte în scola primară, în cea secundară și în special în cea normală, iar pe de alta în scolarele de băeți și în cele de fete. Mai dificilă este a se redigea un program complet pentru studiul universitar al igienei, din cauză că facultățile de medicină și scolarele de farmacie franceze dau igienei un câmp vast, de vreme ce cele germane l'au mai restrîns, iar cele austriace, contopind igiena cu poliția sanitară, nu voescă a ceda igienei nimic din materiile care aparțin fiziologiei și etologiei și sunt mai liberale numai în privința chimiei medicale. Deși în diferite timpuri unii dintre marii maestri ai medicinei s'au încercat a stabili limitele și competența igienei, programele cursului universitar al acestei științe din diferite țări diferă încă mult de altele.

IV. «Despre organizațiunea oficiilor municipale de igienă» de profesorul Spatuzzi. Experiența a demonstrat că centralizarea într'un singur oficiu a serviciilor municipale de poliția sanitară, de igienă publică, de asistență gratuită a bolnavilor săraci la domiciliu și de statistică medicală, aduce avantaje însemnate. Amă avut satisfacțiune a constata că în Bucuresci această organizațiune există de mai bine de 16 ani și că ne lipsește numai un mic cabinet

chimică și călî-va agenții speciali de poliția municipală imediat subordonată serviciului sanitar municipal, pentru a avea un oficiu municipal de igienă perfectă. Biuroul sanitar al orașului Bruxelles a primit acum 6 ani organizațiunea sa actuală, care a servit de model unor orașe italiene. Turinul, Roma, Napoli au astăzi biurouri municipale de igienă publică și de statistică medicală organizate într'un mod excelent, de vreme ce Parisul și mai multe alte orașe mari sunt lipsite de asemenea oficii; la Viena, la Berlin, la Budapesta centralizațiunea serviciilor numite este încă foarte incompletă. După o expunere a d-lui dr. Ramollo, congresul a exprimat dorința ca în toate orașele mari să se înființeze oficii sanitare municipale, după modul celor de la Bruxelles și Turin.

V. «Despre vaccinația și revaccinația obligatorie» de d-lu dr. H. Lionville. Autorul temeii, deputat în camera franceză, a prezentat acelui corp legiuitor în anul curent un proiect de lege care prescrie ca vaccinația să fie obligatorie în cele dintâi 6 luni ale vieții, ca revaccinațiunea să se opereze la câte 10 ani, ca la înscrierea născerii în registrele stării civile să se dea părintelui copilului un buletin în care să se înscrie rezultatul vaccinației și a fiă-cărei revaccinații, care buletin urmează a fi conservat spre a se arăta autorităților la diferite ocazii, că abaterile de la această lege să fie pedepsite cu amendă de la 25 până la 100 franci. D-lu Lionville expune înaintea congresului motivele care au dat naștere acestui proiect de lege, invitându pe membri ca să lucreze fiă-care în patria sa pentru a provoca creațiunea unei legi analoge. La discuțiune au luat parte, ca adversarii proiectului de lege, d-nii Prosper de Pietra Santa și Van Overbeeck de Meyer, din care cel dintâi preferă vulgarizarea vaccinațiunii prin instrucțiune din cauză ca în Franța penuria vaccinului și numărul insuficient al medicilor n'ar permite realizarea proiectului în toate comunele rurale, iar d-lu Van Overbeeck nu recunoște statului dreptul a impune vaccinațiunea ci numai acela de a isola bolnavii de variolă, explicându prin exemple că atât vaccinul umanizat precum și cel animal, pot

deveni câte-odată periculoase. Cel-lalți orator d-nil Spaluzzi, Finkenburg, Froben, Klas Linroth, Brouardel, Balestrieri, Fauvel, Lubelski, Carville, Vidal, au apêratu generalizarea vaccinațiunii și revaccinațiunii prin legi specialî. Congresul n'a discutatú cestiunea, dacá vaccinațiunea în adevêrú apêrâ în contra vêrsatului, presupunêndu-o ca resolutá, și fârá a se face solidarú de detaliurile legii proiectate de d-lú dr. Lionville, a exprimatú cu mare majoritate a voturilorú, dorința ca în tóte țêrile sá se facá vaccinația și revaccinația obligatoriá.

Cu ocasiunea acestei cãlãtorii amú avutú ocasiune a mê informa asupra modului vaccinațiunii introdusú în Italia și amú pututú constata cá statulú și unele municipalitãți facú în acea țêrá sacrificii însemnate pentru a popularisa și a generalisa vaccinațiunea. În cele mai multe comune din Italia se vaccinezã copil exclusivú cu vaccinú umanizatú, în unele orașe cu vaccinú mixtú, adicá o parte de copil cu vaccinú animalú și o altá parte cu vaccinú umanizatú, la Neapole și Turinú exclusivú cu vaccinú animalú. Pe lângã oficiile municipale însãrcinate cu vaccinațiunea, mai existã societãți particulare, cari au de scopú generalizarea vaccinațiunii animale, anume la Milanú, Bergamo, Geneva, Venezia, Roma și Neapole. Aceste societãți se aflã sub controlulú guvernului.

În proporțiune cu numêrulú populațiunii, serviciulú vaccinațiunii a lucratú cu cea mai mare activitate la Roma, unde s'au fãcutú în anulú 1879 cu 8000 nasceri peste 9000 vaccinații și revaccinații mai tóte cu vaccinú umanizatú, la Turinú cu 7000 nasceri pe anú se facú pe anú 4000 pânã la 5000 vaccinații oficiale cu vaccinú animalú, la Neapole cu 16000 nasceri pe anú 12000 vaccinații oficiale tóte cu vaccinú animalú, (în București cu aprópe 6000 nasceri pe anú se facú peste 6000 de vaccinațiuni). Unele municipalitãți italiene imitezã exemplulú Parisului (unde sã dá o recompensã bãnêscã de 3 franci pãrințilorú copiilorú cari dupã vaccinațiune îi presintã la dispensariú pentru controlú și de 6 franci acelora cari permitú ca sã sã iea din pustula copiilorú lorú vaccinú pentru vaccinațiuni ulterioare), și dau micí recompense de la 1 leú în susú pãrințilorú co-

piiloră cară supună rezultatul vaccinațiunii controlului medicului vaccinatoră.

VI. «Despre influența Eucalyptului asupra igieni» de d-lă senatoră Torelli și de principele P. Trubetzkoj. De și amândoi oratorii nu sunt specialiști și numai diletanți în igienă, discursurile D-loră au fostă foarte instructive, din cauza experienței speciale pe care celă d'intăiă a culesă ca raportoră în Senatulă regnului Italiei asupra unui proiectă de lege relativă la asanarea unoră regiuni malarice, situate în lăturile căiloră ferate, prin plantațiunii de Eucalypte, iar principele P. Trubetzkoj ca orticultoră pasionată, care, în vila sa la Intra lângă Lago Maggiore a aclimatată mai multe specie de Eucalypte imporate din Australia, formândă o pepinieră a acestoră plante. (Alte pepiniere mai mari de Eucalypte au fostă înființate de generalulă V. Ricasoli lângă Orbitelo și de Marchisulă G. Guarzoni lângă Lucca). Congresulă, după ascultarea acestoră discursuri, a votată o ordine a zilei prin care recunoște utilitatea silințeloră făcute în Italia pentru propagarea Eucalyptului.

Acestă cestiune are și pentru țera noastră ună interesă specială. În anulă trecută, când amă fostă însărcinată cu inspecțiunea sanitară a Dobrogei, amă avută onore a propune guvernului, că în casă dacă experiența va demonstra că Eucalyptus globulus suportă frigulă iernei din Dobrogia, să se sădescă ună numără însemnată de acestă plantă în lungulă calei ferate Cernavoda-Constanța și mai cu osebite pe lângă apele stagnante în jurulă orașului Medjidie. Asemenea, unele dintre palușile aflate în România cis-danubiană s'arū putē asana prin plantațiune de Eucalyptus. Experiențele făcute la noi de diferite persone au probată, că Eucalyptus globulus nu resistă în aeră liberă frigulă maximală ală ierneloră noastre, dacă este mai lănărū de cât de 3 sau de 4 ani. M'amă informată în Lombardia și în Piemonte că chiar acolo moră câte odată în timpulă iernii mai aspre plantațiunile tinere de Eucalyptus globulus. În pepinierele principelui Trubetzkoj specia care a suportată frigulă celă mai mare, adică până la — 10° este Eucalyptus Amigdalina. Eucalyptus Amigdalina este și

specia cea mai stimată în toată Italia, din cauză că conține de 4 ori mai multă oleu eteric (esența) de cât *Eucalyptus globulus*, și acțiunea febrifugă a tuturilor *Eucalyptelor* provine din răspândirea acestui oleu volatil în atmosferă, din ozonizarea aerului prin esență. *Eucalyptus Coccifera*, care suportă un frig mai mare de cât *Eucalyptus globulus* (mai mult de cât — 13°), n'are pentru scopurile noastre nici o valoare, din cauză că este aproape lipsită de oleul eteric. Ultima iernă a fost și în Italia foarte aspră, pe lângă *Eucalyptus Amigdalina* și *Coccifera* au resistat frigului și alte specii care cuprind destulă esență de și în cantitate mai mică de cât *Eucalyptus Amigdalina*, anume *E. Urnigera*, *Populifolia*, *Resinifera*, *Viminalis*, *Meliodora*, *Rostrata*; pentru noi dar ar fi utilă a crește *Eucalyptele* mai avute în esență iarna în case și în sere și a le expune asprimii iernei numai atunci când au trecut etatea de 3 sau de 4 ani.

Este o eroré pe care o comitem noi și vecinii noștri din Austro-Ungaria precum și Germania, întrebându în terapia *Eucalyptus globulus* în locul speciilor mai avute în esență, care sunt cultivate cu atâta succes în Italia. În cât privește acțiunea terapeutică a *Eucalyptului*, am întâlnit în toată Italia opinia care o avem și noi Românii asupra acestei plante, că ea nu poate înlocui nici odată sărurile de chinină și că este indicată acolo unde balsamicele în genere pot fi utile.

Guvernul italian plantază *Eucalypte* mai ales pe acele terenuri palustre, care nu se pot însana cu desăvârșire după scurgerea apelor, după desecarea operată prin mijlocul șanțurilor și a drenajului, pe terenurile care numai o mică parte a anului sunt acoperite cu puțină apă și care se usucă lesne în timpul verii, căci pe această specie de paluți o consideră ca cauza principală a malariei. Între aceste paluți se numără și l'Agro Romano în jurul orașului Roma, unde (la Tre Fontane) lucrările de asanare, drenajul și plantarea de *Eucalypte* se csecută de 7 ani sub conducerea călugărilor Trapiști de către criminalii condamnați la reclusiune și la muncă silnică. Plantele tinere, care reclamă o îngrijire minuțioasă, se udă în toate zilele de vară, căci *Eucalyptele* micș suferă din seceta

totu atâtu câtu din frigulü uscatü. În Algeria există colonii analöge de condamnați sub direcțiunea Trapiștilorü, cari au prefäcutü paluđile cele mai periculöse în culturü de vinü și de portocale! În jurul Romei, unde frigulü nu întrece -8° , au resistatü iernei celei mai aspre : *Eucalyptus Viminalis*, *E. Rostrata*, *E. Urnigera*, *E. Tereticornis*, *E. Coriacea*, *E. Botryoides*, *E. Robusta*, *E. Populea*, *E. Resinifera*, *E. Meliodora*, *E. Globulus*.

VII. Consiliulü generalü alü provinciei de Turinü a votatü unü premiü de franci 2500 pentru cea mai bună scriere asupra igienei pentru populațiunile rurale și a rugatü pe congresü să redigeze programulü și să constituie juriulü concursului, ceea ce s'a și fäcutü. Comisiunea pentru elaborarea programei, compusä de d-nii Eulenberg, Fauvel, Froben, Felix, Georgevici, Lionville, Van Overbeeck, Pacchiotti, Petrescu și Vogel, a depusü elaboratulü ei pe masa biuroulü în ultima ședință, când a fostü alesü și juriulü concursului, compusü de unii delegați ai guvernelorü represintați la alü III-lea congresü internațiionalü de igienä, sub președința d-lui Fauvel.

VIII. În ultima ședință a congresului s'a decisü ca congresulü alü IV-lea internațiionalü de igienä să se adune la Geneva în 1882.

Dintre lucrările secțiunilor unele au fostü mai importante decât cele ale adunării generale a congresului; în așteptare însă a publicațiunii proceselor-verbale ale congresului, care va întârđia multü timpü, rolulü raportorului devine förte dificilü, din causä că câte 10 secțiuni au lucratü de odatä la aceleași ore, astü-felü că membrii unei secțiuni au pututü asista la lucrările unei alte secțiuni numai cu condițiune a perde o parte din lucrările secțiunii proprii. Cu töte acestea delegatulü d-vöstre, care aparține secțiunii I (igiena generalä și igiena internațiionalä), a participatü la acele lucrări ale altorü secțiuni pe cari le-a cređutü mai importante sau mai instructive. Am onöre a le enumera aci, cu excepțiune acelorä ale secțiunii VIII (igiena militarä și navalä), în care armata nösträ a fostü reprezentatä prin d-lü dr. Z. Petrescu :

1. S'a alesă o comisiune compusă de d-nii Bertillon, Carvilles, Ybanez de Aldecoa, Dunaut, Toscani și Rizetti pentru revizuirea formularelor pentru buletinurile de statistică sanitară internațională, care va supune lucrarea ei congresului al IV-lea internaționalu de igienă (Geneva 1882).

2. S'a alesă o altă comisiune compusă de d-nii : Bacceli, Ratti, Felix, Colin, Eulenberg, Spatuzzi și Proust, pentru redigerea unui chestionară asupra etiologiei febrei tifoide. Chestionarul va fi trimisă bărbaților competenți din toate țările și comisiunea va supune congresului al IV internaționalu de igienă în anul 1882 resumatulă respunsurilor cu raportulă lămuritū din parte-i.

3. «Prophylaxia internațională a bōlelorū sifilitice», raportorū d-lū Catela. D-sa și d-nii Gallia, Piovano, Gibert, propunū examinara echi-pagelorū bastimentelorū sau la plecarea din portū sau la sosire în portū și refusarea patentei nete în casū de bōlă venerică. D-nii Proust, Pomard, Toscani, Delcominet, Dubrisay, arată dificultățile cari se opunū execuțiunii acestei măsurī. D-nii Felix și Crocq explică că n'a venitū timpulū unei prophylaxii internaționale a bōlelorū venerice, până când nu vomū avē o prophylaxiā națională mai eficace; că până astă-zi în toate orașele mari sorginta principală a sifilisului este prostituțiunea clandestină, nesupusă la nici unū controlū sanitarū. Secțiunea I a exprimatū dorința, ca deocamdată să se limiteze prophylaxia sifilisului în privigherea prostituției, în suprimarea sau celū puținū micșorarea numărului prostituatelorū nesupuse la visitațiunile sanitare.

4. «Prophylaxia Pellagrei», raportorulū dr. Felix (înlocuindū pe d-lū dr. Ferradas care n'a presintatū lucrarea cu care se însărcinase) conchide că porumbulū alteratū nu pōte fi singura causă a Pellagrei, căci acestă bōlă se observă în România câte odată la persōne cari nu mănâncă porumbū; în Spania, în mai multe provincii unde nici nu se cultivă nici nu se mănâncă porumbū. Prophylaxia cea mai

bună ar fi îmbunătățirea traiului țăranilor în acele părți ale Franței, Italiei, Spaniei și României unde Pellagra este endemică ; dar este necesar să se mai facă studii asupra etiologiei Pellagrei, care este și astăzi obscură. Ieșu parte la discuțiune raportorul și d-nii Baccelli, Ybanez de Aldecoa, Crocq, Catella. Secțiunea I invită pe membrii comitetului din țările unde Pellagra este endemică să mai studieze originea acestei boale, care nu este încă destul de clară și să mai aducă la alți IV-lea congresul internațional de igienă un material nou pentru rezolvarea chestiunii.

5. «Despre desinfecțiunea obiectelor de care s'au servit bolnavii afectați de boale contagioase», raportorul d-lu Drouineau. După ascultarea comunicațiilor d-ilor Vallin, Fauvel și Layet, secțiunea II propune : ca în toate orașele mari și pe lângă toate spitalele să se înființeze aparate de desinfecțiune pentru așternuturi și vestimente, și ca această desinfecțiune să fie obligatorie după boalele contagioase.

6. «Despre expunerea copiilor și despre institutele de copii găsiți», raportorul d-lu dr. Agostini; au mai vorbit despre această chestiune d-nii Carville, Trélat și Griffini. Secțiunea a IV-a a exprimat dorința ca să se asigure conservațiunea și sorta copiilor ilegali prin ajutoare date fetelor necăsătorite devenite mame, prin asistența medicală gratuită la domiciliu, prin protecțiunea acestor copii; ca ospiciile și institutele publice să nu primescă toți copiii orfanii de tată ci numai pe cei găsiți și cei ale căror mame sunt neputincioase sau cu desăvârșire lipsite de mijloace.

7. «Despre igiena scolară». Au vorbit d-nii Iaval, Innocenti-Ghini, Dunaut, Howell-Sturge, Bourneville, Roth, Gatti, Trélat, Morra, Arnaudon, Mezzini, Gariel, Iervis, Carville, Gamba. S'a exprimat dorința ca cărțile școlare să fie imprimate pe hârtie galbuiă, care nu irită ochii ca cea albă; ca în școlile normale să se învețe mai cu osebiră igiena domestică și privată, și igiena

scôlei; s'a pusă la ordinea zilei a congresului ală IV-lea studiul despre influența programelor școlare și a întinderii lor exagrate asupra sănătății copiilor.

8. «Despre inspecțiunea medicală a cărnurilor destinate la conșumațiune»; în lipsa raportorului, profesorul Lanzillotti-Buonsanti, d-rul Felix stabilește principiile acestor inspecțiuni, expune regulile ce se observă în această privință în Bucuresci, și conchide că după starea actuală a științei nici un examen medical nu pôte da garanții că carnea nu va fi vătămătoare consumatorului, dacă o înăncă crudă sau semicrudă. După discuțiunea la care ieu parte d-nii Vallada, Bursano, Nocard, Bassi, de Marchi. Secțiunea VII propune : ca pretutindeni unde există un abatoriu sau o măcelăria să se înființeze un serviciu veterinar pentru inspecțiunea cărnurilor (votă emisă deja de congresul II-lea internațional de igienă din 1878); ca inspecțiunea să se facă la animalele în viață precum și după tăerea lor, ca să se informeze publicul prin instrucții populare asupra pericolosității cărnurilor cari nu sunt de ajunsă fierte sau fripte.

9. «Despre depărtarea lăturilor și excrementelor din orașe și despre canalisațiunea orașelor», raportor d-lă Durand-Clay. Discuțiunea, la care ieu parte d-nii Van Overbeeck de Meyer, Duverdy, Laura, Crocq, Bourneville, Carlevaris, Bertillon, Pomard, Gibert, Lubelski, nu produce nici un rezultat nou pentru acei membri ai congresului, cari deja la ală doilea congresă au avut ocaziune a vedé în apropierea Parisului punerea în practică a irigațiunii câmpiilor cu liquidele canalelor, și a asculta critica sistemului irigațiunii. Congresul n'a emisă nici un votă asupra acestei chestiuni, pe care igieniștii și agricultorii voescă a o rezolva fie-care în avantajul lor comun și care este încă departe a fi limpedă; soluțiunea ei reclamă înainte de tôte ca ômenii competenți să călătorească și să vadă la fața locului aplicarea diferitelor sisteme. Un număr forte modest ală membrilor congresului, din care nu-

mărui a făcutu parte și delegatul d-vostre, n'a neglijatū ocașiunea a se instrui prin vedere în unele orașe ale Italiei despre canalisațiunea și irigațiunea usitată acolo; în privința salubrității am vedutū instalațiunea cea mai perfectă la Turinū (lipsa de hasnale, trecerea imediată a excrementelorū din latrine în canale, spălarea latrinelorū și canalelorū prin apă abundantă, curățenia exemplară, vărsarea canalelorū în apă curgătoare în josulū orașului, apoi 500 urinare publice în stradele și piețele orașului în raportū cu hasnalele speciale din cari se extrage urina cu ajutorulū pompelorū pneumatice pentru a servi pentru fabricarea de amoniacū); în privința utilizării complete a excrementelorū pentru agricultură pōte servi de exemplu orașului Milanū (totū sistemulū water-closettelorū, totū lipsa hasnalelorū, însă întrebuințarea unei părți a liqidelorū din canale pentru irigațiunea livezilorū situate în partea sudică a orașului și a unei alte părți pentru fabricațiunea de pudretă sau guano artificialū, astū-felū că tōte aceste dijecțiuni servă pentru fertilizarea solului). Sistemulū milanesū de irigațiune este identicū cu celū englesū introdusū astă-dzi într'o parte a orașului Londra, în alte urbe englese și în câte-va urbe germane, unde tōte excrementele trecū nedescompuse în stare prōspătă în canale, de vreme ce la Paris, unde nu s'au desființatū hasnalele, servă numai lăturile din canale și urina pentru irigațiune, iar excrementele solide se scotū din hasnale spre a fi întrebuințate pentru fabricațiune de pudretă. Tocmai în momentulū de față administrațiunea Parisului studieză propunerea făcută de unilū igienisți distinși, relativă la desființarea completă a hasnalelorū și introducerea excrementelorū solide în canale.

Unū alū treilea sistemū este celū olandesū, numitū și sistemulū Liernur : latrinele sunt în raportū cu o rețea de canale cari se potū închide ermeticesce și cari servă pentru aspirațiunea excrementelorū prin mijlocirea unei pompe pneumatice. Sistemulū olandesū fiindū celū mai tănărū, ne lipsesce experiența necesară pentru a putē aprecia valōrea lui; pentru noi Romānii însă sistemulū irigațiunii nu este recomandabilū din trei cauze : întâiū fiind-că în jurulū

orașelor noastre mari lipsesc terenurile sterpe într-o întindere mare, cari s'ar pute fertilisa prin conținutul canalelor; alu doilea fiind-că stratul grosu de humă care acoperă cea mai mare parte a pământului românesc nu pôte absorbi o cantitate atâtu de mare de liquide ca terenurile nisipoșe din acele orașe cari întrebuințeză astă-đi irigațiunea cu succesu, și apoi în timpul iernei gerulu s'ar opune imbibăril pământului cu acele liquide. Nu pôte fi obiectulu a-cestui raportu a mai discuta o cestiune ulterioară, cea d'a se sci ce se va face cu liquidele canalelor atunci, când prin irigațiune pământulu va fi îngrășatū într'unu modu că nu va mai fi priimiloru pentru îngrășăminte ulterioare și când porul pământului voru fi astupați astū-felū că să nu mai permită trecerea pei prin elū.

Ni se impune înainte de tōsta datoria a studia cestiunea daca n'ar fi mai bine ca în acele orașe române cari au destulă apă pentru spălarea neconținutū a latrinelor și a canalelor, cari potū construi canale cu unū povârnișū (pantă) suficientū, să se desființeze succesivū hasnalele; tocmai în orașele mari ale Italiei pôte cineva face comparațiune între curățenia exemplară a orașelor cari au latrine fără hasnale (Turinū, Milanū) și între infecțiunea unui numărū mare de case și de strade produsă prin hasnale (parte a orașului Neapole, parte a orașelor Florența și Roma).

*

De odată cu congresulū internaționalū de igienă, și ca unū apendice alū lui, s'a întrunitū la Turinū și societatea internațională pentru apa potabilă, din care și delegatulū d-vōstre face parte. Scopulū societății este a studia calitatea apelorū cu care se aprovisioneză diferitele comune și a înriuri asupra administrațiunilorū pentru ca să procure populașiunilorū apă bună de bēutū. Societatea a ținutū 2 ședințe, în cari mai mulți membri au raportatū despre progresele realizate în țērile lorū și unulū din vice-președinții ei, d-lū lăger din Amsterdam, a ținutū o conferință populară asupra apei de bēutū.

După terminarea lucrărilorū la Turinū o parte a membrilorū congresulū s'a transportatū la Milanū pentru a asista la arderea

a 2 cadavere omenesci și a examina diferitele aparate de cremațiune instalate la cimitirul monumental (comunal) într'unu templu imponent. Incinerațiunea morților n'a devenit în nici o țară din Europa atât de populară ca în Italia, unde deja în anul 1875 F. Coletti a lucrat pentru introducerea ei, și unde de la anul 1876 încôce s'au înființat mai multe societăți pentru propagarea acestui mod de distrugere a cadavrelor. De vreme ce în totă cea laltă Europă există astăzi abia 4 aparate pentru cremațiunea morților (la Zürich, Dresda, Gotha și Londra), Italia singură are deja în ființă crematori în 5 orașe (la Lodi, Padova, Milanu, Cremona, Roma) și în 2 orașe (Udine, Varese) în construcțiune. Obstaculele administrative, cari s'au opus în Italia acestei inovațiuni, au fost înălțurate prin modificarea regulamentului sanitar, dându-se prefecturilor dreptul a permite arderea cadavrelor prin autorizațiune specială pentru fie-care casă în parte și după avisul consiliului sanitar provincial. La Milanu s'au ars 27 în anul 1879, iar în întâiul semestru alu anului curent 22 cadavere omenesci.

Așu trece peste cadrele acestui raport dacă așu face comparațiune între aparatele de cremațiune italiene și cele germane; amândouă sistemele ajungu la același rezultat practic, incinerațiunea perfectă a unu cadaveru omenesc, într'unu modu deinnu care nu pôte atinge simțimintele pioșe pentru mortu, și într'unu timpu scurtu care nu trece de 1 oră și jumătate, fără alterațiunea atmosferei ambiente și fără spese mari. La Milanu societatea pentru arderea cadavrelor, care iea asupra-și și împlinirea tuturor formalităților la oficiul stării civile și la prefectură, plata timbrului și a taxelor municipale, pentru păstrarea cenușelor, transportul cadavrelor la cimitir, procurarea combustibilului și arderea cadavrului, percepe pentru toate acestea lei 47 și $\frac{1}{2}$ pentru fie care mortu, care prețu va diminua într'unu modu considerabilu atunci când va cresce și numărul cremațiunilor.

Congresul a însărcinat o comisiune internațională, din care și delegatul d-vostre face parte, ca să lucreze pentru a se face obligatorie arderea cadavrelor omenesci în timpu de resbelu, arderea

animalelor perile de bătă contagioasă, și pentru introducerea facultativă generală a arderii cadaverelor omenești.

Am enumerat aci lucrările oficiale ale congresului; acțiunea congresului nu se mărginesce însă în aceste lucrări ci întrunirea unu numără însemnată de bărbați care cultivă aceeași specialitate în diferite țări, sub diferite condițiuni, contactul pionilor modești cu mari maestri ai științei, schimbarea ideilor în convorbiri neoficiale și mai intime, controlul mutuală al opiniunilor asupra unor chestiuni neresolvate, exercită o influență sănătoasă asupra lucrărilor ulterioare și dau o impulsione puternică studiilor multora dintre membrii congresului.

Am putut constata afară de congres, și mai ales prin vizitarea orașelor principale ale Italiei, marile progrese operate, în cei din urmă 5 până la 6 ani, în studiile igienice și în aplicațiunea lor, cari progrese urmăză calea de la nordul Italiei spre miază-zi. Rezultatele acestor progrese sunt: constituirea societăților de igienă create la Turin și la Milan, înființarea de laboratorii de igienă pe lângă unele universități și unele municipalități, studiile speciale asupra unor chestiuni de igienă făcute cu mediile Academiei dei Lincei și a altor Academii, mai multe scrieri importante asupra igienei științifice, popularizarea igienei prin conferințe și publicațiuni, marile lucrări de asanare ale unor orașe rău situate, sau rău construite, sau devenite nesănătoase prin cursul vițios al apelor.

Este naturală că dintre cele din urmă lucrări de asanare m'au interesat mai d'apropo, cele cari se execută astăzi la Roma. Precum municipiul Romei regulază astăzi cursul Tibrului așa și Primăria Bucureștilor voește a regula cursul Dâmboviței; există o asemănare ore-care între aceste două lucrări și m'am informat dar la fața locului asupra măsurilor luate la Roma, pentru a face nevălmătoare pentru populațiune marea dislocare de țărină saturată cu substanțe organice, expunerea la aeră a materiilor fermentescibile, capabile a produce emanațiuni deletere. Aceste măsuri sunt cele următoare: lucrările se execută totu anul, însă strămutările mari de pământ nu se operază în timpul când obicinuit malară se ma-

nifestă adică în lunile Iuliu, Augustu, Septembre și parte din Octobree, pământul săpat din malurile riului, sau cel scos din fundul albiei se transportă la locul destinațiunii îndată după scotere, fără a se depune provisoriu la mal sau în altă parte; pământul din albie se depune afară din orașu la locurile alese pentru acesta de către oficiul sanitaru alu orașului; se opresce stagnarea apelor meteorice și menagere în săpăturile recente și în albia părăsită; lucrările se execută pentru câte o parte a cursului Tibrului într'unu modu completu, astu-felu că se termină toate lucrările unei părți înainte de a se începe săpăturile la partea următoare; peste apele stagnante, cărora nu se pôte da scurgere imediată, se varsă calce caustică care se reînnoesce la câte 10 zile.

Terminându acestu raportu mă simțu datoru a exprima profunda mea recunoscință către capul diferitelor autorități sanitare ale regnului Italiei, cari cu ospitalitatea lor cunoscută mi-au datu ocasiune ca să mă informezu asupra multor detalieri ale lucrărilor oficielor lor, și mai cu osebite d-lui senatoru Hyacintu Pacchiotti, președintele congresului alu III-lea de igienă, care prin colegialitatea d-sale fără margini, prin munca inteligentă și neobosită a d-sale și prin modul corect cu care a dirijat lucrările congresului, a contribuitu în modul celu mai largu la reușita acestui congresu.

PARTEA II

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANULŪ 1881.

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANULŪ 1881.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 1.

ȘEDINȚA DIN 10 MARTIŪ.

Membri prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Maiorescu T., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.*;

din Secțiunea istorică d-nii : *Barițu G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedecă P. S. S. Ep., Odobescu Al., Papadopolu-Calimachu Al., Urechiu V. A.*;

din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândză D., Fălcoianu Șt., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 2 ore.

După ce d-lu Președinte declară sesiunea generală a anului 1881 deschisă, d-lu *B. P. Hasdeu*, ocupându locul de secretarū generalū,

citesce, în numele Delegațiunii, raportul asupra activității Academiei, de la închiderea sesiunii trecute până astăzi :

«Domnilor colegi,

«Îndeplinind sarcina de secretar general în cursul anului expirat, mă văd chemat să vă aduc la cunoștință mersul Academiei de la închiderea sesiunii generale precedente.

«1. Incep prin a împlini trista datorie de a constata dureroasă pierdere suferită de Institutul nostru prin mărta celor trei colegi : ilustrul A. T. Laurianu din secțiunea literară, Andrei Mocioni și Iosif Hodoșu din secțiunea istorică.

«2. În privința repausatului colegu Papiu Ilarianu, Academia și-a împlinit sacra datorie de a ridica un monument funebru acestui neuitat luptator pentru știință și națiune. Venerabilul nostru colegu d-lu G. Barițu, care a binevoit să se însărcineze cu așezarea monumentului, va pute să ne dea lămuriri mai amănunțite în această privință.

«3. În conformitate cu art. 85 din regulamentul, veți ave a sta-tua asupra primirii legatului de 25,000 lei, făcutu Academiei de către repausatul Teodoru Veisa. Credu oportunu a supune aprețierii d-vostre, cu această ocaziune, necesitatea modificării alineatului 3 din acela articolu, care mărginește pe Delegațiune, în lungul intervalu dintre două sesiuni, la primirea numai *provisoriu* a donațiunilor în numerar, ceea ce aru pute expune pe Academia la eventualitatea neplăcută, dacă un donator în viață aru insista ca darul să fie primitu *definitiv*.

«4. Biblioteca Academiei s'a înavuțit în cursul anului într'unu modu considerabil, atât prin cumpărături din cele 3,000 lei, prevăduți în bugetu, pe cât prin schimburi cu alte societăți învățate și mai cu seamă prin bogate daruri. — A. S. R. Principele de Waldeck și Pymont, ca semn de înaltă suvenir pe care l-a lăsat'o Academia din timpul cât petrecuse în capitala României, a donat, pe lângă altele, unu exemplar completu din marea Enciclopedia fran-

cesă.—Consulul român din Florența, d-lu Civelli, ne-a trimis în dar mai multe publicațiuni de o execuțiune tipografică adevărată splendidă. Pe de altă parte, Ministerul instrucțiunii publice din Franța ne-a trimis o foarte însemnată colecțiune de opere apărute sub auspiciile sale.—Prin mijlocirea ilustrului filo-român d-lu Lalanne, Ministerul lucrărilor publice al Franței a trimis Academiei un număr însemnat de opere relative mai cu seamă la economia politică industrială.—D-lu Emile Picot a oferit Academiei o raritate bibliografică de prima ordine : Catechismul românesc cu litere latine al lui Vito Piluzio de la 1677, din care a fost cunoscut până acum numai exemplarul de la Berlin, consultat pentru prima oară de colegul nostru d-lu Cogălniceanu. — În fine neobositul în sacrificii, d-lu D. A. Sturza, a revărsat și în anul trecut asupra colecțiilor Academiei tesaururi neprețuite; nu numai tipăriți rarissime, ca *Historia critica* a lui Katona sau *Heraclide Despota* de Sommer; nu numai manuscriptele de o extremă valoare, ca codicele Măhăceanu al lui Popa Grigore, cu texturi române de la 1600 și anterioare; nu numai noul adăsur la cabinetul nostru numismatic, — dar însă un arhiv întreg, ca să dicem așa, de chiroscrite și acte originale, slavo-române, române și relative la România, începând din secolul XIV; un arhiv care urmează a fi clasificată și merită pe deplin o descrițiune serioasă, afară de simpla listă ce se va publica în *Anale*.

«5. Academia, precum știți, a primit sub auspiciile sale publicarea prețioasei colecțiuni documentale a repausatului Eudoxiu Hurmuzachi, în condițiunile stabilite prin voința testatorului și în marginile prevăzute de bugetul Statului. Tipărirea tomului IV din *Documente* e deja foarte înaintată, iar volumul II din *Fragmente*, edițiunea originală germană, este aproape gata.

«Din publicațiunile proprii ale Academiei a apărut la lumină textul complet din Psaltirea lui Coressi, formând tomul I, după care vor urma comentariul și glosarul în tomul II. Această importantă lucrare, executată în conformitate cu decisiunile luate în anul

trecuți, nefiindü prevăduțü în budgetulü curențü, datoria contractată va rămâne în sarcina noului budgetü.

«In aceeași situațiune se află și publicațiunile cu carü a fostü insărcinatü d-lü Odobescu, adică pe de o parte : reproducerea *Pravilei celei mici de la Govora* din anulü 1640, precum și volumulü VI din operele principelui D. Cantemirü, conținendü *Istoria ieroglifică și Compendiolum logicae*: fiindü amândouë deja tipărite în întregulü lorü, n'au fost însă date în publicü din causă că d-lü editorü are a le însoți cu notițe critice și glosare pe carü încă nu le-a pututü termina; iar pe de altă parte *Viața sântilorü Varlaamü și Ioasafü*, tradusă de logofățulü Udriște Năsturelü din Ferescl la 1643, și volumulü VII din operele cantemiriane coprindeudü : *Vita Constantini Cantymirii, Adnotationes criticae* și o parte din corespondența lui D. Cantemirü; acelea sunt acum în cursü de tipărire și vorü apare succesivü în urma celorü mai susü însemnate.

«Din corpulü *Analelorü* a eșitü la lumină *Dacia înainte de Romani* de D-lü Gr. Tocilescu, făcendü parte din tomulü X, secțiunea II. Din *Analele* pe anulü 1880, volumulü proceselorü-verbale și volumulü memoriilorü și discursurilorü de recepțiune sunt apröpe terminate, fiindü tipărite deja 54 cöle din celü d'intăiü și 66 cöle din celalaltü.

«In ședința de la 9 Ianuarie, holărändu-se ca interesantele observațiuni meteorologice ale membrului corespondentü St. Hepites de la Brăila, së se publice într'o broșură separată din causa necesității unui formatü mai mare de cât alü *Analelorü*, se așteptă în această privință aprobarea D-vöstre.

«6. După decisiunea luatä în sesiunea generală precedentă, s'a comisionatü și în parte s'au adusü instrumentele necesare pentru așezarea a douë stațiuni meteorologice, una la Târgulü-Jiului și cea-laltă la Câmpu-Lungü.

« 7. Trecü la procesele pe carü am avutü și mai avemü încă a le susține.

«Judecata cu epitropia bisericei St. Vineri pentru moșia Satulü-Noü s'a câștigatü, și la 7 Martie curențü Academia a și încasatü

suma ce i se datora de 9,901 lei 43 bani. Suntem datori recunoscință veteranului legistă d-lă Bozianu, membru onorară ală Academiei, care a bine-voită a pleda în favórea Institutului nostru.

«Procesulă cu d-lă V. Constantinescu pentru legatulă repausatului V. Mateescu s'a căștigată la Curtea de apelă, mai rămânendă însă adversarului dreptulă de a recurge la înalta Curte de casațiune.

«Procesulă intentată de demultă d-lui Constantină Zappa, și pe care-lă cunósceți din sesiunea generală trecută se află și acum pendinte dinaintea tribunalului de Ialomița.

«8. Din *Analele*, care vi se voră pune la dispozițiune, veți avé ocasiunea de a constata, că în ședințele ordinare din cursulă anulului s'a citată mai multe lucrări sciințifice și s'a debătută diferite cestiuni importante dintre cară voiă aminti aci mai cu sémă dóue :

«Anticitățile Dobrogei, atrăgéndă cu dreptă cuvintă atențiunea și solitudinea Academiei, s'a discutată modulă de a le culege și a le supune unui studiū seriosū, cu care scopū, în ședința de la 19 Septembrie anulă trecutū, s'a și alesū ó comisiunea, compusă din d-nii Cogălniceanu, Hasdeū și Ștefănescu, spre a merge la fața locului, când voră găsi unū momentū mai propice.

«Nesuficiența și inconvenientele de totă felulă ale localului actuală ală Academiei, ne-a preocupată în cursū de mai multe ședințe, și comisiunea ad-hoc, ce se alesese în ședința de la 21 Novembre 1880, vé va comunica ó schiță de proiectū în privința clădirii unui edificii specialū, care să întrunésca în sine mai multe institute de cultură națională.

«9. Pentru premiile anuale ce sunt a se decerne în acéstă sesiune, și anume marele premiū Năsturelă, premiulă Heliade și premiulă Lazărū, s'a prezentată 12 concurenți, ale căroră opere s'a transmisă la timpū comisiunii respective.

«De asemenea s'a înaintată comisiunii ad-hoc trei manuscripte prezentate la concursulă publicatū pentru cea mai bună traducere din Pliniū Junior.

«Regretămă că nu s'a înfățișată nici de astă-dată vre-unū concurentū la premiulă Năsturelă, seria A de 5,000 lei, pusă la concursū pentru tesa despre *sufixulă licidū l, r*.

*

«Trecându acum la cestiunea comptabilității și casei Academiei. am onore a arăta. că :

a. Rămânându comptabilitatea anului trecut cu 10 luni inapoi, astă-zi este regulată și la zi.

b. Veniturile s'aû incasatû lôte afară numai de o sumă de lei 455, ce nu s'a realizatû din vinzare de cărți prevăduată la budgetul veniturilor anului 1880 pâna la 1881, la fondul economiilor; prin urmare a trebuitû să se balanseze prin comptulû excedentû.

c. Situațiunea paragrafelorû budgetulû 1880 — 1881 de plăi ne arată că .

<i>A fostû de plăi la paragr.</i>	<i>S'a plătitû</i>	<i>si rēmasû de plătitû</i>
Litera a Lei 20,500 — b.	Lei 19,360 — b.	Lei 1,140 — b.
» b » 8,000 — »	» 4,580 — »	» 3,420 — »
» c » 470 — »	» 235 — »	» 235 — »
» d » 166.67 »	» 166.67 »	» — — »
» e » 1,000 — »	» 1,000 — »	» — — »
» f » 2,400 — »	» 2,400 — »	» — — »
» g » 3,000 — »	» 3,000 — »	» — — »
» h » 7,480 — »	» 7,480 — »	» — — »
» i » 1,825.80 »	» 1,808 — »	» 17.80 »
» j » 300 — »	» 195 — »	» 105 — »
» k » 880 — »	» 874.35 »	» 5.65 »
» l » 300 — »	» 298.13 »	» 1.87 »
» m » 300 — »	» 300 — »	» — — »
» n » 3,729.70 »	» 3,067.50 »	» 662.20 »
» o » 3,500 — »	» 3,500 — »	» — — »
» p » 150 — »	» 150 — »	» — — »
» q » 240 — »	» 240 — »	» — — »
» r » 4,000 — »	» 3,128.25 »	» 871.75 »
» s » 1,676.21 »	» 676.21 »	» 1,000 — »
» t » 10,000 — »	» 10,000 — »	» — — »
» u » 4,000 — »	» 4,000 — »	» — — »
» v » 7,475 — »	» 7,475 — »	» — — »
» w » 2,000 — »	» 2,000 — »	» — — »
» x » 692.75 »	» 692.75 »	» — — »
» y » 300 — »	» — »	» 300 — »
» z » 600 — »	» 582 — »	» 18 — »
Suma Lei <u>84,986 13 bani</u>	Lei <u>77,208 86 b.</u>	Lei <u>7,777.27 b.</u>

S'a mai plătit cu eredită suplimentară peste bud- getul : pentru revisuirea Psaltirii lui Coressi	Lei	720 —	
pentru tipărirea Analelor, Lit. v.	»	33 50 b.	753 50
adaogenu sumă cheltuită din budgetul	»	<u> </u>	<u>77,208 86</u>
Totalul sumelor cheltuite	»		<u>77,962 36</u>
Prin urmare ună excedență reală din sumele pre- vădute în budgetul anului 1880—1881.	»		<u>7,023 77</u>
Totalul budgetului 1880—1881	»		<u>84,986 13</u>

d. Excedențul care ar fi trebuit să resulte în
séra de 28 Februarie 1881, după budgetul este.

La acestă excedență se mai adaugă la 10 Mai
1880 ună incaso extraordinară dintr'o datoriă veche.

la 17 Iulie 1880, diferența agiului la vîrsămîntul
Zappa de galbeni 1000 a 37 bani

la 9 Decembrie 1880, ună restă încasată de la e-
pitropia St. Vineri.

la 28 Februarie 1881, de la fondul Zappa, ună
sporă de venit resultată din cuponele efectelor
noue cumpărate.

la 28 Februarie 1881, de la fondul economiilor
ună sporă de venit resultată din cuponele efecte-
loră noue cumpărate

la 28 Februarie 1881, economia susă menționată
de la articolul budgetului 1880—1881

In totală . . . Lei 15,352 55

Dintr'acastă sumă se scade :

Datū la fondul Zappa pentru cumpărarea a
lei 30,000, titluri de conversiunea obligațiilor ru-
rale de Statū a 6 la sută peste bonulū de tesaurū
de lei 10,000 și 12 acții domeniiale eșite la sorți în
tragerea de la 1 Iulie 1880, cu lei 12,000 încă

Datū la fondul economiilor ce s'a implinită
pentru cumpărare a lei 5,500 totū de aceleași e-
fecte peste o obligațiune municipală de lei 1,000
eșită la sorți în 1 Iulie 1881,

La fondul economiilor sumă menționată mai
susă ca nerealisată din vindere de cărți

Ast-felū excedențul realū rămăne de

e. In 1 Iulie 1881, eșindū ca trase la sorți 12 acțiuni domeniiale și o obli-

gațiune municipală, toate în sumă de 13,000 lei, și la 23 Augustu anul trecut, încasându-se bonul de tesaur de lei 10,000, la cari sume adăogându-se și lei 8,984 b. 25 din excedent, cu suma rezultată de lei 31,984 b. 25, s'a cumpărat 5 titluri de conversiunea obligațiunilor rurale de Statu a 6 la sută în valoare nominală de lei 35,500

f. In 22 Novembre 1881, socotind diurna d-lui membru alu Academiei Române G. Chițu până la acea epocă în sumă de . . . lei 310 — adăogându lângă acestia din casa Academiei » 91 25 s'a cumpărat unu titlu rentă română de lei 500 cu lei 401 25 cu care a început nou creatul fondu *G. Chițu*.

g. Fondurile Academiei aflate astăzi în efecte române depuse la Cassa de depunerii și consemnațiuni cu 5 recepise ce pörta No. 14,681 din 1877, 25,061 din 1878, 46,445 din 1880, 48,798 din 1880 și 50,681 din 1880, ast-felü constă :

1. Fondulü Zappä.

213 actiü domeniale	a	Lei 1,000 —	Lei 213,000
4 titluri rentă română	a	» 2,000 —	» 8,000
14 titluri rentă română	a	» 500 —	» 7,000
In titluri de conversiunea obligațiunilor de Statu			30,000 —
			Lei 258,000

2. Fondulü Cuza.

22 actiü domeniale	a	Lei 1,000 —	Lei 22,000 —	Lei 22,000
------------------------------	---	-------------	--------------	------------

3. Fondulü economilorü.

35 actiü domeniale	a	Lei 1,000 —	Lei 35,000
20 oblig. municipale	a	» 1,000 —	» 20,000
8 scrisuri funciare rurale	a	» 100 —	» 800
In titluri de conversiunea obligațiunilor de Statu			5,500 —
			Lei 61,300

4. Fondulü Nästurelä Heräscu.

5 titluri rentă română	a	Lei 2,000 —	Lei 10,000 —	Lei 10,000
----------------------------------	---	-------------	--------------	------------

5. Fondulü Chițu.

1 titlu rentă română			—	Lei 500
Suma			—	» 351,800

În totalu Academia posedă efecte :

270 acțiū domeniiale	a Lei	1,000 —	Lei	270,000
20 oblig. municipale	» »	1,000 —	»	20,000
9 titluri rentă română	» »	2,000 —	»	18,000
15 titluri rentă română	» »	500 —	»	7,500
1 titlu de conversiunea obligațiunilor de Statū				15,000
1 » » »				10,300
1 » » »				9,200
1 » » »				500
1 » » »				500
8 scrisuri funciare rurale a Lei	100 —		800 —	Lei 351,800

În raportulū generalū alū anului trecutū fondulū Academiei era :

282 acțiū domeniiale ,	a Lei	1,000 —	Lei	282,000
21 oblig. municipale	a »	1,000 —	»	21,000
1 bonū de tesaurū				10,000
9 titluri rentă română	a Lei	2,000 —	Lei	18,000
14 titluri rentă română	a »	500 —	»	7,000
8 scrisuri funciare rurale a »	100 —		800	
Suma				<u>338800</u>

La această sumă adăogându sporulū anului curentū în sumă de 13.000. — Lei 351,800

Acestū sporū de susū Lei 13,000

s'a repărțitū ast-felū :

1. la fondulū Zappa	»	8000
2. la fondulū economiilorū	»	4.500
3. la fondulū Chițu	»	500

Suma de susū — Lei 13,000.

h. Fondulū societății Craiovene pentru înaintarea invățămintulū publicū a crescutū la lei 7,100, în efecte depuse la Cassa de depuneri și consemnațiunī cu recipisele No. 34,456 din 1879, 38,590 din 1880, 45,663 din 1880 și 52,064 din 1881, și constă din efectele :

4 acțiū domeniiale	a Lei	1,000 —	Lei	4,000
1 scrisū fonciarū ruralū	»		»	1,000
1 scrisū fonciarū ruralū ¹ ,	»		»	500
1 scrisū fonciarū ruralū ,	»		»	200
14 scrisuri fonciare rurale a Lei	100		»	1,400 —
				Lei 7,100

În raportulū generalū alū anului trecutū a figuratū susū menționatulū fondū cu :

4 acții domeniiale	a Lei 1,000 —	Lei 4,000
1 scrisă funciară rurală.		1,000
1 „ „ „		500
1 „ „ „		200
9 scrisuri funciare rurale	a Lei 100 —	900 — Lei 6,600

S'a cumpărat în anul acesta din venitul cuponelor 5 scrisuri funciare rurale a lei 100 unul, totalu lei 500; și astu-felu s'a suită ca mai susu lei 7,100.

i. Avansul tipografului, d-lu P. Ispirescu, care fu la 29 Februaru 1880, de lei 1,447 bani 50. s'a scădatu până astă-zi la lei 812 bani 50.

j. In 29 Novembre 1880 s'a incasat de la Ministerul de finace, cu ordonanța de plată a Ministerulii cultelor și instrucțiunii publice, pentru urmarea publicațiunii documentelor istorice Hurmuzachi lei 13.450: se cade câtu s'a plătitu secretarului comisiunii cu două ordonanțe de plată No. 344 și 361, remunerarea pe 10 luni a lei 350 pe lună, totalu lei 3,500; rămâne disponibilă în casa Academiei, pentru susu menționatele publicațiuni, suma de lei 9,950.

k. In 28 Februaru 1881 numerariul casei Academiei a fostu de lei 8,929 bani 65, și în cupone neincasate 150 bucăți domeniiale de plată la 1 Ianuariu 1881 a lei 40 bucata, totalu lei 6,000.

«Terminându, sunt fericit de a constata, d'impreună cu d-vostră, că în cursul anului trecut, atât pe tărâmul material, câtu și în privința activității științifice, Academia a făcutu unu însemnatu pasu înainte.»

Procesul-verbalu alu ultimei ședințe ordinare publice No. 39, dia 6 (18) Martie se citește și se aprobă.

D-lu Președinte anunță cum că prin depeșă din Arad, d-lu Babeșu a vestit că va sosi în Bucuresci Joia viitoare.

D-lu Președinte amintesce, ca unu faptu de urgență, că este necesar a se face de către Academia acceptațiunea formală, prescrisă prin art. 85 din regulamentul, pentru donațiunea de 25,000 lei făcută de repausatul Teodoru Veisa. Acceptațiunea provisorie nu s'a făcutu de cătră Delegațiune din cauză că chiar în prețuia deschiderii sesiunii actuale, d-lu Al. Lahovari, executorul testamentar, a înștiințat pe Delegațiune că ține chiar fondul la dispozițiunea Aca-

demiei, și așteptă decisiunea ei. D-lu Președinte rememorează că în ultima ședință mai mulți membri au fost de părere, că pentru acceptarea donațiunii este necesitate legală a se cere autorizațiune de la guvernă.

D-lu *Odobescu* amintesc, că de câte ori s'au primitu donațiunii de către Societatea Academică, o asemenea formalitate nu s'a executat, și că nu o crede indispensabilă de cât în casulă când alte legi de cât aceea prin care s'a constituitu Academia Română aru reclama.

D-lu *Papadopolu-Calimachu* susține că Academia Română nu se află trecută printre institutele cărora codicele civilu le impune datorita de a cere autorizațiune de la guvernă pentru acceptare de legaturi.

D-lu *Odobescu* crede că chiar din divergența de opiniu ce se vede între doui juriști, membri ai Academiei, adică d-ni *Maiorescu* și *Papadopolu-Calimachu*, reese necesitatea ca această cesiune să fiă prealabilu studiată de către o comisiune compusă de juriști ce sunt în sinulu Academiei; care comisiune aru fi chemată a opina și asupra faptulu semnalat în ultima ședință de d-lu *Maiorescu*, ca adecă să se modifice art. 85 din regulamentu.

D-lu *Urechiu*, admitendu această propunere, socotesce că mai întâiu de tôte este necesaru a se face acum îndată acceptațiunea legatulu *Veisa*, conformu cu prescripțiunile citatulu articolu.

Acastă propunere admitendu-se și fiindu pusă la votu. Academia, în unanimitate, declară donațiunea făcută în modu necondiționat de către *T. Veisa* Academiei Române, ca primită, și după invitarea *P. S. S. Episcopulu Melchisedechu* și a d-lu *Urechiu*, decide că la timpu ea va lua dispozițiuni spre a face ca numele acestu nou donatoru să fiă păstrat în memoria posterității, prin întrebuintarea fondurulu provenite din acea donațiune.

Se alegu, prin aclamațiune, ca membri ai comisiunii de juriști, cari de urgență va opina asupra următoarelor două cesiuni:

1. Este necesaru sau nu de a se supune acceptarea donațiuniloru la aprobarea guvernulu?

2. Este necesaru sau nu a se modifica art. 85 din regulamentu?

D-ni: *T. Maiorescu*, *Papadopolu-Calimachu*, *G. Chișu*, *V. Maniu* și *N. Ionescu*.

D-lu Președinte arată că a primitu de la d-lu Ministru alu instrucțiunii publice o nouă adresă privitoare la cestiunea regulamentului pentru expozițiunea de bele-arte, despre care a fostu vorbă în ultima ședință, cu invitațiune oficiôsă ca acesta să înlocuiască pe cea d'în-tăiū. D-sa dă lectură nouei adrese :

«Domnule Președinte,

•Necesitatea de a pune, pe cât posibilū, sub îngrijirea Academiei Române institutele subsidiare de cultură națională, ca museele, bibliotecele, etc. și de a da în conservarea ei monumentele și colecțiunile artistice, cum și a-l pune sub protecțiune și direcțiune mișcarea artistică, a fostu deja recunoscută de către cei mai mulți din d-nū membri ai acelei Academii, pentru care a și luatū inițiativa unui proiectū de lege în acestū sensū.

•In considerațiunea acestei dorințe, exprimată atât de către Academia câtū și de către guvernū, Ministerulū, profitându de ocașiunea deschiderii expozițiunii artelorū frumoșe, a credutū a și face unū începutū de realizare a acelorū dorințe prin întocmirea noului regulamentū alu acestei expozițiunii, publicatū și prin *Monitorulū oficialū* No, 48, și pentru că termenulū deschiderii acestei expozițiunii se apropiă, Ministerulū a fostu nevoitū a întocmi acestū regulamentū în grabă, chiar înainte de deschiderea sesiunii Academiei, de ore-ce nu mai era timpulū de așteptatū.

•Considerându însă că acestū regulamentū este întocmitū în conformitate cu dorințele comune, nu mē îndoescū că va fi acceptatū și de către onor. Academia, rămânendū, pe de o parte, ca mai târđiū să i se potā introduce ori-ce modificări pe cari experiența le va dovedi necesare, iar pe de alta, până când o lege va regula definitivū institutele ce vorū fi puse sub auspiciile Academiei, până atunci, dicū, acestū regulamentū va putē servi ca provisoriu, mai cu sēmă că printr'insulū expozițiunea artelorū frumoșe se pune deja la completa dispozițiune a Academiei, care, în acesta ca și în altele, rămāne autonomă, fără amesteculū Ministerului.

•Am deplinā convingere, Domnule Președinte, că punendū tôte a-

ceste considerațiuni în vederea D-loru membri ai Academiei, voru bine-voi a accepta, în modu provisoriu, regulamentul în cestiune.

«In așteptarea răspunsului d-vostre, vă rogă a primi, și cu această, ocasiune asigurarea deosebitei mele considerațiuni.»

D-lu *Odobescu* este de părerea ca noua adresă să fie trimisă în cercetarea Secțiunii literare, care după art. 3, lit. a, alu statutelorū este chemată a se ocupa cu cestiunile de bele arți.

D-lu *Urechid* se unesce cu aceeași opiniune.

D-lu *Papadopolu-Calimachu* crede, cum că nu este admisibilă executarea de către Academie a unor dispozițiuni regulamentare, la a căroru confecționare dānsa n'a luatū parte.

D-lu *Hasdeu* împărtășesce aceeași opiniune.

D-lu *Alexandri* opinéză cum că, de ore-ce noua adresă pare a lāsa Academiei latitudinea de a modifica după a sa chibsuință regulamentul făcutu de ministeru pentru expozițiunea de bele arți, Academia nu mai are nici unū cuvintū de a se împotrivi la înlocuirea primei adrese prin cea nouă.

Totū asemenea crede și d-lu *Sion*.

D-lu *Papadopolu-Calimachu* însă nu pōte admite retragerea primei adrese pe cât timpū ea a fostū citită și debătută în ședința anterioară.

D-lu *Maiorescu* nu este de aceeași opiniune, nesimțindū cătuși de puținū necesitatea de a înāspri relațiunea Academiei cu d-lu ministru, care s'a arētatū cu totulū dispusū în noua sa adresă a respecta tōte drepturile Academiei. Așa dar d-sa crede că este bine a se lāsa la aprecierea Delegațiunii înapoiarea primei adrese; cătū despre cele dīse în prescriptulū-verbalū alū ultimei ședințe, acelea nu se mai potū modifica.

De aceeași opiniune aste și d-lu *Aurelianu*.

D-lu *Romanu* însă susține că în trecutū s'a întâmplatū, în unele casuri delicate, că Societatea Academică să primescă a se face modificațiuni și ștergeri în procesele-verbale anterioare.

Resumāndū discuțiunea, d-lu Președinte pune la votū pe rândū următoarele întrebări:

Noua adresă a d-lui ministru să se dea în cercetarea Secțiunii literare ?

Se admite prin vot.

Prima adresă să se înapoieze d-lui ministru, fiind înlocuită prin cea nouă ?

Se admite prin vot.

Să se suprimă din procesul-verbal al ultimei ședințe desbaterele asupra primei adrese ?

Se respinge prin vot.

Să se dea acele debateri în publicitate, alt-mintrelea de cât în volumul analelor Academiei ?

Se respinge prin vot.

D-lu Președinte comunică Academiei o adresă prin care d-lu *Odobescu* arată că, fiind decis să mergă în străinătate pentru un timp nedeterminat, după încheierea sesiunii generale, d-sa cere a se retrage din postul de secretar general și a fi înlocuit prin o nouă alegere.

D-lu Președinte invită pe d-lu *Odobescu* a îndeplini funcțiunea cu care este însărcinat până la momentul când Academia în prezenta sesiune va proceda la o nouă alegere.

Se citește o adresă a d-lui sub-director al școlii normale superioare, secțiunea literară, prin care roagă ca Academia să acorde pentru biblioteca acelei școli publicațiunile ei.

D-lu *Sion* exprimă părerea că ar trebui formată o listă de diverse institute, cărora Academia le va acorda în mod definitiv această favoare.

D-lu *Odobescu* crede că această procedură n'ar fi practică și că, acordarea publicațiilor Academiei la persoane sau institute ce n'au un asemenea drept chiar prin regulamentul nostru, trebuie lăsată la aprecieri momentane și eventuale. Este însă necesar ca asemenea distribuiri să se facă cu o justă economie de ore ce publicațiile noastre sunt făcute tot-d'a-una în număr restrâns de exem-

plare. Totuși, în cazul de față crede că, institutul în chestiune merită a i se îndeplini cererea.

D-lu *Maioreescu* spune, că din nenorocire bibliotecile ce se formează adesea de către societăți și institute, n'au nici o stabilitate și că de aceea ar fi bine ca în cazul de față, precum și în altele analoage, să se ceară prealabilu ca formarea și păstrarea unor asemenea biblioteci să fie confirmată prin regulamente provenite de la autorități.

D-lu *Ștefănescu* aduce aminte că în totu-d'a-una Academia, cu dreptu cuvintu, a refuzat cereri de acastă natură.

D-lu Președinte, punându la votu propunerea făcută de d-lu *Maioreescu*, ca procedare în cazul de față și în altele viitoare, ea se aprobă de către Academie.

D-lu Președinte comunică o adresă a societății de lectură Iulia, a junimei române de la universitatea din Cluj, prin care asemenea cere să i se acorde gratuitu celu puținu câte-va din publicațiunile Academiei și să i se facă reduțiuni de prețuri pentru altele.

D-lu *Alexandri*, care s'a unitu intru toate cu opiniunea d-lui *Maioreescu*, intru ceea ce privește prudenta rezervă ce este de păstrat cu bibliotecile improvizate de societățile și de institutele din principatulul României, crede însă că Academia trebuie să fie multu mai darnică, foarte darnică, cu acele societăți și instituțiuni române, ce se formează totu-d'a-una cu fonduri și cu puteri foarte mărginite dincolo de hotare, adică în Banat, Transilvania și Bucovina, deci invită pe Academie a satisface cererea în chestiune.

D-lu *Romanu* mulțămesc d-lui *Alexandri* pentru încuragiările ce voesc d-sa să se dea Românilor de peste hotare, dar totu-odată arătându că în genere, aceste societăți sunt compuse din studenți, cărora numai unele din publicațiunile Academiei le potu fi mai necesare, crede cum că nu tutulorū este a se da totalitatea publicațiunilor adesea foarte scumpe ale Academiei. Alegerea va rămâne a se face de către Delegațiune.

Măsurile propuse de d-nii *Alexandri* și *Romanu*, rămânându a se

avé pururea în vedere de către Delegațiune, Academia primesce. cererea societății Iulia din Cluj.

D-lu Președinte dă citire unei adrese a P. S. S. pâr. *Melchisedec*, prin care arată că P. S. S. a tradus în limba română «O colecțiune de predice de ale sântului Ioan Chrisostomul, combinate și arangiate după duminicile și sărbătorile anuale de dr. Carl Iosef Hefele, profesor de teologie la Tübingen», cari predice sunt în număr de 64, și constituesc un volum manuscris de 83 côle.

Prea Sântia Sa propune ca Academia să publice cu fondurile sale această colecțiune.

D-lu *Maiorescu* declară că o asemenea lucrare nu i se pare a fi tocmai în atribuțiunile Academiei, cu atât mai mult că dânsa, atingându-se de materii religioase, pôte să suscite Institutului nostru neînțelegeri regretabile cu Sinodul și cu celalți prelați ai țerei.

D-lu *Alexandri* susține din contra, că îndatoririle Academiei fiindu nu numai de a-și desvolta inteligența, dar încă și de a întări moralitatea națiunii, este cu totul în căderile ei o asemenea publicațiune. De altmintrelea Institutul nostru aru puté cere întru această prealabila aprobare a Sinodului și a celorlalți arhierii.

D-lu *Papadopol-Calimach*, unindu-se cu cele șise de d-lu *Alexandri*, adaoge totu-și că nu vede necesitatea de a se cere aprobarea Sinodului, de óre-ce opera propusă nu este de câtú o traducere a unui autoru aprobatu de totá biserica creștină, și apoi încă propunerea de față intră cu totul în cercul activității usitate a Academiei, fiindu numai o traducere în limba română, și negreșitu o bună traducere, a unui autoru recunoscutu ca unul din clasicii bisericii grecesci.

D-lu *Caragiani* observă, că traducerea nefiindú făcută după originalul elenú, ci după o traducere și prelucrare în limba germană, nu este aci casul de a considera opera ca făcându parte din traducțiunile de clasic.

D-lu *Ștefănescu* se referă la art. 28 din regulamentu și cere ca cestiunea să se dea în cercetarea Secțiunii literare.

Asemenea și d-lă *Urechiu*.

P. S. S. P. Melchisedech explică că această propunere n'a făcut-o cu altă scopă de călă acela de a asigura Academiei totă folosulă materială ce ară resulta din vânđarea unei cărți, adevărată folositoră, ce negreșită va fi forțe călătată de către lătă preoșimea romănescă. Călă despre dificultățile canonice cu Sinodulă și cu celălă archierei al țerei, acestea nu potă a se isca de ore-ce materia coprinsă în menționatele predice, este atingătore numai la morala creștinescă.

D-lă *Barită*, cităndă exemple anteriore, arată că numai de asemenea dificultăți dogmatice s'ară fi temută, iar călă de altminte-rea cartea *P. S. Sale* va fi de celă mai mare folosă pentru preoșimea romănescă de peste hotare.

D-lă *Sion* crede că cercetarea acestei cestiuni nu este tocmai și numai de competența Secțiunii literare, căci deși are plină convicțiune cum că Secțiunea va ave numai laude de acordă scrieril *P. S. Sale*, totuși propunerea este mai multă de interesă generală, căci ea se presintă sub forma unui beneficiu bănescă pentru Academia, de aceea cestiunea trebuie cercelată de corpulă întregă.

D-lă Președinte propune a se trimite în cercetarea Secțiunii literare și se acordă.

D-lă Președinte citește următoreă propunere făcută de d-lă *Maiorescu* :

«Considerăndă că mai multă din membrii Academiei Romăne sunt și deputăți (d-nii *Ionescu, Chițu, Aurelianu, Maniu* și sub-scriedul);

«Considerăndă că ora 1 de amiață, cândă începă ședințele de Vineria ale Academiei Romăne, coincide cu aceeași oră în care începă și ședințele Camerei;

«Considerăndă că, mai alesă acum, când în Cameră se debate budgetulă instrucțiunii publice, membrii Academiei cără sunt și deputăți, sunt datoră să fie la Cameră, chiar în interesulă unoră cestiuni ce atingă directă sau indirectă și Academia Romăne;

«Am onore a propune ca ședințele Academiei să se țină Dumji-

neca la ora 1 după amiazi, dacă nu este nici un membru din cei prezenți, care se împotrivesce la această modificare de fapt a regulamentului;

«Iar modificarea formală a regulamentului în acest înțeles rămâne a fi propusă la sesiunea generală din acest an.»

La acestea d-lu *Maiorescu* adaugă cum că chiar și în privința ședințelor sesiunii generale ar trebui orelor lor schimbate pentru ca să poată participa mai cu înlesnire la ele acei membri ai Academiei cari sunt senatori și deputați. Deci d-sa cere a se modifica articolul regulamentului în această privință.

După o discuțiune la care ieu parte d-nii *Alexandri*, *Maiorescu*, *Romanu*, *Hasdeu*, *Ștefănescu* și *Odobescu*, și în care se propune a se ține ședințele actualei sesiuni (lără de a se schimba regulamentul, ci numai prin comună condescendență) la ore diferite, precum : dimineața la 8, sau între 4 și 7 după amiazi, sau sera după orele 7 și jumătate ;

D-lu Președinte pune la votu aceste diferite propozițiuni cari cadu toate pe rând, rămânendu a se ține ședințele la orele regulamentare.

D-lu Președinte presintă Academiei, din partea d-lui N. Gane, două volume de *Novel*, Iași 1880, cari se primescu cu mulțămire.

Se procede la alegerea a trei membri, cari să formeze comisiunea pentru cercetarea raportului Delegațiunii în privința activității sale de peste an și numele eșite cu majoritate din urnă sunt ale d-lorū *V. A. Urchiu*, *Papadopolu-Calimachu* și *V. Alexandri*.

Se procede la alegerea a trei membri cari să formeze o comisiune pentru cercetarea socotelorū din anul trecutū, și pentru întocmirca budgetului pe anulū viitorū, d-nii *V. Babeșu*, *E. Bacaloglu* și *Gr. Ștefănescu*, intrunescu voturile cerute.

Ședința se redică la 6 ore.

Președinte : *Ion Ghica*.

Secretarū generalū : *Odobescu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 2.

Ș E D I N Ț A D I N 11 M A R T I Ū

Membrii prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Carașiani I., Hasdeu B. P., Maiorescu T., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.*

din Secțiunea istorică d-nii : *Baritș G., Ionescu N., Melchisedeciu P. S. S. Episcopu, Odobescu Al., Papadopolu-Calimachu Al., Urechiu V. A.*

din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P, S., Bacaloglu Em., Brândzu D., Fâlcoianu St., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*

Sub președința d-lui *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la ora 1.

Se citește procesul-verbalu alu ședinței precedente și se aprobă.

D-lu Președinte comunică o donațiune de cărți din partea d-lui Visarionu Romanu, compusă din următoarele volume :

Albina Carpaților, colecțiune completă în 4 volume în 4°,

Amiculă poporului, calendaru pe 1869, 1871 — 1881, 12 volume în 8°,

Goldis Ionos, A roman nyelv latinsága, 1 volumu în 8°.

Asemenea de la d-lu P. Cosma :

Datele referitoare la regularea de posesiune în Transilvania, de P. Cosma, unu volumu în 8°,

Magyarisirung in Urgarn, unu volumu în 8°.

Se primescu cu mulțămire.

D-lu Președinte pune în vederea Academiei o programă pentru principalele lucrări cari sunt a se face în acastă sesiune și cari sunt următoarele, observându totuși că ele se potu lua în considerațiune după ordinea ce va stabili Academia :

Desbateri asupra ortografiei ce este a se adopta în publicațiunile Academiei;

Alegeri de membri la două locuri rămase vacante în Secțiunea istorică și unul în Secțiunea literară;

Raportul asupra probelor de traduceri din Pliniu cel tineru ;

Raportul despre cărțile propuse la concursul pentru premiile Năsturelă Herăscu, Heliade Rădulescu și Lazăr ;

Raportul comisiunii numite în urma donațiunii Veisa ;

Raportul comisiunii însărcinate cu proiectul de clădire a unui edificiu special pentru Academia Română ;

Raportul comisiunii însărcinate cu cercetarea lucrărilor Academiei din cursul anului 1880—1881 ;

Raportul despre starea financiară a Academiei ;

Formarea budgetului pe anul 1881-1882 ;

Propunerile diverse ale Secțiunilor literară, istorică, științifică ;

Raportul despre starea bibliotecii Academiei ;—

La acestea se voru adăoga ori-ce alte chestiuni ce se voru ivi în cursul prezentei sesiuni.

D-lă *Hasdeu* propune ca să se adăoge de îndată în această programă, ca un fapt de urgență, alegerea de membri în Secțiunile ce sunt incomplete, conformu cu art. 26 din statute.

D-lă *Odobescu* observă că nu e de competența adunării generale a Academiei, de a se ocupa de asemenea alegeri, dar că Secțiunile în parte pot, întru câtă simtă necesitate, a face asemenea alegeri.

D-lă *Alexandri* arată că în art. 26 nu e de loc chestiune de alegeri ci de simple chemări, cari aru pute fi și numai provisorie, a unor membri ca să colucruze cu o altă Secțiune de câtă acea în care au fostă aleși.

După aceste explicațiuni resumate de d-lă Președinte, nefiindă nici o altă lucrare la ordinea zilei, membrii Academiei trecu în secțiune.

Ședința generală se rădică.

Președinte : *Ion, Ghica.*

Secretarū generalū : *Odobescu.*

PROCESŪ-VERBALŪ No 3.

ȘEDINȚA DIN 12 MARTIŪ

Membrii prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Caragiani I., Hasdeu B P., Miorescu T., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.*

din Secțiunea istorică d-nii : *Barițu G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedecū P. S. S. Episcopu, Odobescu Al., Papadopolu-Calimachu Al., Urechiu V. A.*

din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândzu D., Fălcoianu St., Felix L., Ghica Ion, Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasić P.*

Sub președința d-lui *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește procesul-verbalul alu ședinței precedente și se aprobă.

D-lu Președinte comunică o epistolă din partea d-lui *V. Babeșu*, în care arată că d-sa, fiindu invitatū de către Delegațiune, conformū dispozițiunilor luate în ședința ordinară din 19 Decembre anulū trecutū, pentru a se lucra de către membri notițe biografice asupra colegilorū trecuți din viață, primesce cu mulțămire acestă însărcinare întru ceea ce privește persōna și activitatea lui Andreiu Mocioni, dar că ne avēndū timpulū până acum de a aduna tōte notițele necesare, acestă lucrare nu o va putē da gata în actuala sesiune generală.

Despre acestă se ia notă.

D-lu *Alexandri* face cunoscutū că, în urma susū menționatel dispozițiunī, d-sa este aprōpe de a termina o lucrare ce a făcutū asupra vieții și operelorū lui Const. Negruzzi și promite a o citi într'o viitoare ședință.

Totū asemenea d-lu *Barițu* anunciă că și d-sa peste vr'o 15 zile

va pute să citească în Academie lucrările biografice ce a făcutu asupra lui A. Papiu Ilarianu și I. Hodoșu.

D-lu *Sion* spune că d-sa a fostu invitatū a descrie viața lui Stamate, pe care din nenorocire nici o cunoște nici scie cum va aduna notițe asupra-I. Cu acesta a bine-voitū a se însărcina d-lu *Hasdeu*.

Apoi P. S. S. părintele *Melchisedecū* declară, că se ocupă a aduna notiuni asupra vieței și a activității repausatului membru onoraru P. S. S. Episcopulu Dionisie alu Buzăului.

D-lu Președinte, după ce a cercetatū dacă cum-va sunt gata pentru ședința de mâne ceva raporturi ale secțiuniloru sau comisiuniloru și a constatatū că asemenea lucrări nu voru pute fi aduse în deliberațiunea Academiei de cătu în cursulū săptămânei viitoare, propune ca în ședința imediatū următoare să se începă lectura mai multorū elaborate, pentru cari s'au înscrisū următorii membri :

D-lu *B. P. Hasdeu* : Fisiologia sonuriloru.

P. S. S. părintele *Melchisedecū* : Biserica ortodoxă și calendarulu.

D-lu *P. S. Aurelianu* : Mișcarea economică în România în alu 18-lea secolū.

D-lu *E. Bacaloglu* : Desvoltarea progresivă a luminatulu electricū.

D-lu *Sion* cere ca să nu se trecă cu vederea, cum că mai multī din membrii aleși nu și-au îndeplinitū încă datoria impusă prin art. 25 din statute, ca să'și facū discursulū de recepțiune.

La acesta d-lu *Hasdeu* întâmpină, că este o distincțiune de făcutū între membrii aleși pentru societatea Academică, căroru nu era impusă imperiosū această obligațiune și membrii aleși în urma constituiri Academiei Române.

D-lu Președinte, consultându adunarea, arată că spre înlesnire s'arū pute trece de astă dată peste condițiunile de depunere cu trei luni mai nainte a discursuriloru de recepțiune, precum prescrie art. 63 din regulamentū, dacă cum-va d-niī membrii de curându aleși, cari n'au îndeplinitū această îndatorire în sesiunea trecută, arū li avându acum gata lucrările d-lorū.

După cererea d-lorū *Ștefănescu* și *Maioreșcu*, se decide ca desbateră asupra ortografiei de adoptată în publicațiunile Academiei Române să fie continuate cu începere din ședința de Marți 17 ale curentel.

Ședința se rădică și membrii trecū în secțiunile.

Președinte : *Ion Ghica*.

Secretarū generalū : *Odobescu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 4.

Ș E D I N Ţ A D I N 13 M A R T I U.

Membri prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Curășiani I.*, *Hasdeu B. P.*, *Maioreșcu T.*, *Quintescu N.*, *Romanu A.*, *Sion G.*

din Secțiunea istorică d-nii : *Babeșu V.*, *Baritșu G.*, *Maniu V.*, *Melchisedecū P. S. S. Episcopu*, *Odobescu Al.*, *Papadopolu-Calimachū Al.*, *Urechid V. A.*

din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S.*, *Bacaloglu Em.*, *Brândză D.*, *Fălcoianu St.*, *Felix I.*, *Ghica Ion*, *Ștefănescu Gr.*, *Teclu N.*, *Vasici P.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la ora 1.

Se citește procesulū-verbalū alū ședinței precedente și se aprobă.

Se comunică o adresă a d-lui inginerū L. Hoevet, din Vasluiū, prin care propune a ceda Academiei, pe prețu de 4,000 lei, o colecțiune de medalii coprinđendū, fără dublete, 2,589 bucăți, adică 8 de aurū, 693 de argintū, 1334 de aramă, 264 medalii și 280 je-lone istorice.

D-lu Președinte propune, ca să se însărcineze d-lu *Sturdza* a cerceta această colecțiune și a-și da părerea asupra propunerii făcute.

D-lu *Sion* cere ca mai întâiu colecțiunea să fie adusă în Bucuresci spre a se pute cerceta.

D-lu *Papadopolu-Calimachu* întâmpină, că de ôre-ce d-lu *Sturdza* se află în Moldova, d-sa va pute pôte să trecă prin Vasluiu și să examineze colecțiunea.

Acastă părere aprobându-se, se va scrie imediatu prin telegrafu d-lui *Sturdza*.

D-lu Dim. I. Ghica, care în anul trecutù a obținutu premiulu pentru traducerea sa din Herodotu, adresază Academiei cererea ca tipărirea acestei traducțiuni, pe care d-sa a început-o de la cartea I, să fie făcută împreună cu textulu elinescù și cu note critice.

D-lu Președinte întrebă pe adunare dacă cererea trebuie îndată trămisă la secțiunea literară.

D-lu *Papadopolu-Calimachu* crede că nu este necesaru, de ôre-ce tipărirea s'a hotărîtu încă din anul trecutù prin însăși premiarea.

D-lu *Sion* observă, că pentru tipărirea traducerilor din autorii clasici există unu anume regulamentu alu Societății Academice, în care nu se cuprinde condițiunea de a se tipări și texturile originale, de aceea în casulu de față trebuie o decisiune specială luată de secțiunea literară.

Adresa d-lui Ghica se trămite la acea secțiune.

D-lu *Hasdeu*, în calitate de secretaru alu secțiunii literare, prezintă, ca raportu, prescriptulu-verbalu încheiatu de secțiunea literară în ședința ei de la 12 Martiu, în privința dispozițiunilor de luatù în urma adresei Ministerului instrucțiunii publice relativă la expozițiunea de bele-arti.

Academia aprobă prin votu dispozițiunile acestui raportu îndreptate sub unele puncte după observațiunile făcute de d-nii *Urechid* și *Maiorescu* și apoi, procedendu la alegerea celor 5 membri delegați de Academiă pentru supravegherea expozițiunii, se alegu d-nii : T.

Maiorescu, V. A. Urechidă, D. Sturdza, P. S. Aurelianu și Em. Bacaloglu. Acesta din urmă declinându-și competența, se procedează la o nouă alegere, care cade asupra d-lui *Odobescu*.

D-lu Președinte acordă cuvântul d-lui *Bacaloglu* spre a da citire operatului său : *Desvoltarea progresivă a luminatului electric*.

Se ascultă cu mulțămire, decizându-se a se tipări printre memoriile în analele pe anul viitor.

Celelalte operate trecute în programa din prescriptul-verbalul precedent, rămân pentru o altă ședință.

Ședința se rădăcă, iar membrii trecu în secțiunile.

Președinte : *Ion Ghica*.

Secretar general : *Odobescu*.

PROCESUL-VERBALUL No. 5.

ȘEDINȚA DIN 14 MARTIE

Membrii prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Maiorescu T., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.,*

din Secțiunea istorică d-nii : *Babeșu V., Barițu G., Melchisedeciu P. S. S. Episcopu, Odobescu Al., Papadopolu-Calimachu Al.,*

din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brându D., Fălcoianu St., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*

Sub președinția d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Procesul-verbalul alu ședinței trecute se citește și se aprobă.

D-lu Președinte supune adunării raportul d-lui casieru-comptabilu

prin care arată necesitatea de a se acoperi unele spese neprevădute în bugetul anulului trecut, și adică o sumă de 777 lei 82 b., ca depășiri peste sumele votate; iar alți lei 1,380 ca spese indispensabile pentru prezenta lună Martiu, ce nu se află coprinse în bugetul anulului precedent.

Academia, aflându aceste cheltuieli justificate, le aprobă.

D-lu *Alexandri* cere cuvintul spre a întreba dacă Academia, în desbaterea ce-și propune a redeschide peste câte-va zile asupra regulor ortografice de întrebuintă în publicațiunile ei, are de gând să urmeze discuțiunea de unde a întrerupt-o în anul încetat, sau dca va recapitula cele desbătute în sesiunea trecută.

D-lu *Maiorescu* dice, că lucrarea asupra ortografiei trebuie neapărat să aibă un caracter unitar, ideile în cursu de unu an pôte la mulți să se fi modificat, și apoi încă sesiunea de estu-timpu a întrunitu câți-va membri ce lipsiau în anul trecut. Aru fi dar de temul ca conclusiunile luate în privința ultimelor articole ale proiectului să fie ore-cun în desacord cu cele ce s-au votat acum unu an. Tote acestea milită în favorea reluării în discuțiune a întregul proiect.

D-lu *Sion* n'aru refusa ca să revenim asupra celor votate, căci d-nialu este încredințat că în acosta materie nu se pôte face încă nimic definitiv, dar fiindu-că, după o decisiune luată în ultima sesiune generală, punctele ce fuseseră votate din proiectul de ortografie au fost puse în practică în ultimele nostre tipăriri, d-sa crede că aru face unu ritu efectul faptul de a reveni asupra unor decisiuni cari și-au și luat sancțiunea loră practică.

D-lu *Stefănescu* se unesce cu ultima părere a d-lui *Sion*, și nu află cu cale ca să revenim asupra celor discutate, de ore-ce acosta aru necesita suprimarea unu bunu pătrar din procesele-verbale alu sesiunii trecute.

D-lu *Quintescu* nu se pôte uni nici d-sa cu ideile emise ați de d-lu *Maiorescu*. Negreșit că și d-sa aru dori sé revenim asupra unor puncte cari, prin voturile date în trecuta sesiune, putem dice că

aŭ rēmasŭ ca și neresolvate; dar a reveni asupra totulul este imposibilŭ și în genere ceea ce s'a votatŭ rămâne votatŭ.

D-lŭ *Maiorescu* susține că nu este cu totulŭ justŭ ceea ce d-lŭ *Ștefănescu* a pretinsŭ, că adică d-nialul voesce a suprima procesele-verbale ale discuțiunii de acum unŭ anŭ. Cestiunea se presintă cu totulŭ într'altŭ-felŭ. Asupra ortografiei, ca asupra ori-cărei alte materii, unŭ membru ore-care altŭ Academiei pŭte în ori ce timpŭ să cēră a se face modificări, și prin urmare noue discuțiuni și noue decisiuni potŭ modifica pe cele vechi, fără ca ele să fie șterse din Analele nŭstre. Ortografia trebuie să reflecte ideile majorității în momentul când ea este statorită; de anŭ până acum aceste idei potŭ să fi încercatŭ mai multe preschimbări. Raportulŭ din anulŭ trecutŭ a fostŭ unŭ compromisŭ încheiatŭ mai întâiŭ între membrii comisiei; apoi, cerculŭ lărgindu-se, în Academie s'aŭ făcutŭ noulŭ compromisulŭ prin desbateri, dar n'amŭ pututŭ isbuti a da întrŭ tŭte o formă definitivă acestei materii. Ce trebuie darŭ să facemŭ astă-đi? Să recitimŭ numai fără discuțiune partea votată în anulŭ trecutŭ și cu unŭ spiritŭ pŭte diferentŭ de acela care ne-a împinsŭ în sesiunea precedentă, să votămŭ cea-laltă parte? Acesta ne-arŭ aduce mai multŭ de cât probabilŭ la unŭ ce discordantŭ. Multŭ mai bine este din contră a înprospătă tŭtă lucrarea cu spiritulŭ ce animéză acum Academia, a o reincepe și a nu ne sfii de a ne lumina și a ne relumina totŭ mereŭ.

D-lul *Sion* îi e tēmă că, reincepēndŭ est-timpŭ lucrarea de la capŭ. vomŭ cheltui cu dānsa atāta timpŭ în cātŭ nici în sesiunea acēsta nu vomŭ putē termina și ast-felŭ starea de față va fi moștenită de sesiunea viitoare.

D-lŭ *Romanŭ* declară că de și d-sa n'a asistatŭ la discuțiunile din anulŭ trecutŭ, recunŭște însă că nu are dreptulŭ a cere ca totŭ proiectulŭ să fie din nouŭ luatŭ în desbatere. Pe d-lul însă nici unŭ punctŭ din acelŭ proiectŭ nu-lŭ mulțamesce, și totŭ așa de puținŭ se impacă cu decisiunea ce-a luatŭ Academia de a pune în practică unele puncturi ale unui proiectŭ care nici că era votatŭ în totalitate. Totuși d-nialul nu speră, că revenindŭ est-timpŭ cu desbaterile a-

supra proiectului, conclusele Academiei au să aducă mare îndreptare; de almintrelea sesiunea noastră generală fiindu scurtă, întregul proiect neapăratu că n'arū putē fi revēdutu și din parte-I declarā, că arū face totū posibilulū ca elū să nu fie adoptatū. Dar parte dintr'insulū este aplicatā, ceea ce după părerea d-sale se pōte numi unū pasū înapoi, unū regresū alū Academiei. Acēsta d-sa o constată cu părere de rēu, fără însă de a perde deplina credință, că nu multū timpū va stārui Academia în acēstā stare de lucruri și că dānsa, ca tōtā nașiunea, va recunōsce că adevēratulū principiū pe care trebuesce basatā ortografia limbei romāne este acelū alū etimologiei, nu însă alū etimologiei *latine* ci alū etimologiei *romāne*. Din aceste cause d-sa este de părere ca să nu se reîncēpā discușiunea de la capū.

D-lū *Babeșu* recunōsce, că în acēstā cestiune sunt dōue puncturi de vedere, unulū de formā și cel-laltū de materie : în formā se dīce că, de ore ce s'a datū unū conclusū, nu putemū să revenimū înapoi ci trebue să urmāmū înainte. Intru acēsta, cele espuse de d-lū *Maiorescu* ne facū a vedē, că nici o pedicā nu este spre a relua discușiunea de la capū. În materie trebue să constatămū, că în anulū trecutū discușiunea asupra ortografiei s'a începutū cam pe la finele sesiunii; ea tōtā a fost cam pripitā. D-lū *Romanū* este pesimistū cu Academia, când crede că dānsa nu va face est-timpū înainte pasulū ce anū l'a făcutū înapoi. Academia e mai multū de câtū ori care capabilā de a se îndrepta, pentru aceea ea trebue să revinā asupra discușiunilorū de anū ; chiarū și prestigiulū ei cere acēsta, cu atātū mai multū că ortografia este și dānsa o cestiune de oportunitate.

D-lū *Ștefānescu* nu pōte aproba cele emise de d-lū *Babeșu*, cum că lucrarea s'a făcutū în pripā. Punctele votate anū și-au obținutū sancșiunea lorū de ore-ce sunt astā-qi cunoscute publiculū și prestigiulū Academiei s'arū perde încă și mai multū prin nōue schimbārī.

D-lū *Bacaloglu* crede din contra, că este necesitate să revenimū asupra întregēi lucrārī, căci nici odatā n'are validitate acea lucrare care nu se face de odatā completā.

D-lū *Ion Ghica* se declarā asemenea pentru cercetarea din nou a

proiectului întreg, și cuvintele d-sale sunt cele următoare : Să presupunem că s'arū fi votatū totulū în anulū trecutū, ore acesta opritu-ne-arū fi de a propune, de a desbata și de a vota est-timpū o altā sistemā de ortografie ? Ceea ce amū făcutū a fostū unū compromisū ; dar de atunci până acum s'aū pututū opera prefaceri în idei. Ore de ce să nu profitāmū de acestea ? Stabilirea unei ortografii romāne, precum și elaborarea unui dicționaru alū limbei, sunt lucrări de căpelenie ale Academiei. Din nenorocire lucrarea dicționarului este deocamdatā amānatā ; sā ne dāmū dar celū puținū tōte silințele spre a perfeciona pe câtū se pōte pe acea a ortografiei. Acestū scopū ilū vomū atinge mai bine, desbātēndū din noū întregulū proiectū.

D-lū *Romanū*, în cestiune personală, declarā că departe de a fi pesimistū, precum a dīstū d-lū *Babeșū*, d-sa nutrește temeinica sperare, cum că fără multā întârziere se vorū preface în bine cele ce Academia a decisū nu tocmai bine în anulū trecutū și pōte va decide totū astū-felū în anulū curentū.

D-lū *Alexandri* doresce ca discuțiunea să reîncepā de la capētū în sesiunea presentā, însă se preocupā și de aceea ca ea să nu rămānā neterminatā la sfārșitulū acestei sesiuni.

D-lū Președinte, resumāndū discuțiunea, pune la votū cestiunea : dacā proiectulū pentru ortografia de întrebuintatū în publicațiunile Academiei Romāne va fi pusū în discuțiune în presenta sesiune generalā, chiar de la primulū sēu articolū până lā sfārșitū.

Pentru acēsta părere sunt 8 votanți.

La întrebarea dacā discuțiunea se va continua de unde a fostū intreruptā în sesiunea generalā din anulū trecutū, rezultatulū votulū dā asemenea 8 voturi aprobative.

Votulū se face apoi prin bile asupra primei cestiuni și dā paritate de voturi, adică 10 pentru și 10 contra. Deci acea propunere cade și rămāne a se continua discuțiunea de unde a fostū precurmatā în sesiunea generalā din anulū trecutū.

D-lū *Barițā*, ca președinte alū secțiunii istorice, aduce la cunoștința

Academiei, cum că acea secțiune, adunându-se eri, a ascultat citirea operatului P. S. S. păr. *Melchisedecă : Biserica ortodoxă și Calendarulă*, și că ea recomandă acestu interesantū operatū pentru o lectură în sedința publică.

Președinte : *Ion Ghica*.

Secretarū generalū : *Odobescu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 6.

Ș E D I N Ț A D I N 16 M A R T I E.

Membrii prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Maiorescu T., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.*;

din Secțiunea istorică d-nii : *Babeșu V., Barițu G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedecă P. S. S. Episcopu, Papadopolu-Calimachu Al.*;

din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândă D., Fülcoianu Șt., Feliz I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesulū-verbalū alū ședinței precedente.

D-lū Președinte aduce la cunoștință o adresă primită de la d-lū academicū *Sbiera* de la Cernăuți, din 24 Martiu st. n., prin care pe de o parte se scusă de a nu putē asista la sesiunea generală; pe de alta promite a comunica într'unū timpū nedeterminatū notița biografică despre repausatulū colegū *Alexandru Hurmuzachi* și lucrarea de demultū anunțată despre prețiosulū manuscrisulū românescū de la *Voronețu*.

D-lu *Barițu* constată că nici raportul secretarului generalu, nici procesele-verbale din ședințele trecute nu sunt încă tipărite, negreșitū din cauză că *Monitorulū oficialū* este pré ocupatū cu debaterile parlamentare, și propune a se reveni la procedura din trecutū de a se publica procesele-verbale și alte lucrări curente în fol volante cu spesele Academiei. Mica cheltuială provocată prin acésta — a daugă d-sa — nu pôte fi luatā în considerațiune față cu marele interesū cu care publiculū a începutū din ce în ce mai multū a urmări activitatea acestui Institutū naționalū.

Propunerea d-lui *Barițu*, punēndu-se la votū, se priimesce.

D-lu Președinte, anunțāndū proclamarea și sancționarea Regatulul Românū, face cunoscutū că Maiestatea Sa Regele, patronulū și președintele de onóre alū Academiei Române, a avutū extrema bunăvoință de a dona acestul corpū condeilū și calimările, carī aū servitū la subscrierea Regalā a legelū relativā la marele actū naționalū. Donațiunea s'a făcutū în prezența d-lui primū-ministru I. C. Brătianu și a d-lui ministru de externe V. Boerescu.

Acéstā comunicațiune se primesce de către unanimitate cu o viuā gratitudine și se ia decisiunea că Institutulū naționalū să mērgă *in corpore* pentru a exprima omagele sale Maiestății Sale primului Rege.

D-lu *Maiiorescu* citește următorulū concludū din partea comisiunii însărcinate cu fixarea măsurilor de luatū în privința legatului lăsatū Academiei de către repausatulū Teodorū Veisa :

«După art. 817 din codicele civilū, o donațiune făcutā persónelorū morale, în genere și fără excepțiune, prin urmare și Academiei Române, nu pôte fi acceptată de câtū prin ordonanță Domnēscā.

«O acceptațiune, fără îndeplinirea acestei formalități, nu este valabilā față cu donatorulū său cu ori-ce persónā străinā, care arū avé interesū a ataca donațiunea.

«Odatā însă acea formalitate îndeplinitā și declararea de acceptare făcutā și din partea Academiei, ea este definitivā. O accep-

tare provisorie nu are nici o valoare legală față cu donatorul său cu alte persoane străine interesate în cauză.

«Propunem dar în genere :

«Art. 85 din regulamentul general să se modifice în cele două aliniate din urmă astă-fel :

«Asupra donațiilor și legaturilor va statua Delegațiunea. Dacă ea va fi de părere ca ele să se primească, va face cerere la Ministerul cultelor și al instrucțiunii publice, pentru a dobândi ordonanța Domnască de acceptare, conform codicelui civil. În urma unei asemenea ordonanțe, Delegațiunea va da declararea formală de primire și va raporta despre acesta corpului Academic în sesiunea generală.»

«În special pentru donațiunea făcută Academiei de repausatul Teodor Veisa, propunem :

«D-lă președinte al Academiei, se autorizează a solicita, prin ministerul cultelor și al instrucțiunii publice, ordonanța Domnască, pentru aprobarea legatului.»

«T. Maiorescu, G. Chițu, Maniu, N. Ionescu, Al. Papadopolu-Calimach.»

D-lă Președinte constată, că această lucrare a comisiunii prezintă două concluzii, dintre care se poate pune la vot numai cea relativă la legatul lui Veisa, iar cea privitoare la modificarea art. 85 din regulamentul următor să se pună la ordinea zilei.

Admițându-se această lămurire, se pune la vot și se primesc prima concluziune, cea-altă rămânând să se dezbate într-una din ședințele ulterioare.

Ședința se rădică la 3 ore p. m., trecându-se în secțiune.

Președinte : *Ion Ghica.*

p. Secretar general : *Hasdeu.*

PROCESŪ-VERBALŪ No. 7.

ȘEDINȚA DIN 17 MARTIE.

Membrii prezenți:

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Maiorescu T., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.*;din Secțiunea istorică d-nii : *Babeșu V., Barișu G., Ionescu N., Maniu V., Melhisedeciu P. S. S. Episcopulu, Odobescu Al., Papadopolu-Calimachu Al.*;din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacalogu Em., Brândză D., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 1 oră.

Procesul-verbalu alu ședinței trecute se citește și se aprobă.

Se comunică o petițiune a «Societății de lectură a studenților de la gimnasiul român din Brașov», prin care ceru să li se acorde publicațiunile Academiei pentru biblioteca lor. Constatându-se însă de către Delegațiune, că încă din anul 1879 li s'au fostu trâmisiu toate publicațiunile Academiei cari potu fi de interesu pentru acea societate, petițiunea se trece la acte.

La ordinea zilei pentru ședința de astă-zi era înscrisă continuațiunea desbateriloru asupra proiectulu de ortografie ce se va întrebuița în publicațiunile Academiei, însă din cauza sêrbării naționale, acêstă lucrare se amănă pe una din ședințele viitoare.

D-lu Ștefănescu face întrebare pentru ce causă până astă-zi n'au apărutu Analele Academiei pe anul 1879—1880, din care întârziere previnū mari confusiuni mai alesū intru ceea ce privesce concursurile anunțate pentru anii viitorii.

D-lu Președinte arată, că întârzierea, intru câtū se atinge de sec-

țiunea II: discursuri, notițe și memorii, provine din acea că mai întâiu autorii memoriilor au amănatu în delungă predarea unora din operatele lor; iar pe de altă parte din timpulă ce reclamă confecționarea unor ștampe necesare. Pentru secțiunea I a analelor: partea administrativă și debateri, secretariatul generală își va da sémă.

Ședința e rădicată și membrii Academiei se împartă în secțiuni și comisii.

Președinte : *Ion Ghica.*

Secretarū generalū : *Odobescu.*

PROCESU-VERBALU No. 8.

ȘEDINȚA DIN 18 MARTIE.

Membrii preșenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Maiorescu T., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.;*

din Secțiunea istorică d-nii : *Babeșu V., Baritū G., Ionescu N., Maniu V., Me'chisedeu P. S. S. Episcopulu, Odobescu Al., Papadopolu-Calimachū Al., Urechiu V. A.;*

din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândzū D., Fălcoianu Șt., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește procesul-verbalū alū ședinței trecute și se aprobă.

Ne fiindu nici unū raportū terminatū, membrii trecū în secțiuni.

Președinte : *Ion Ghica.*

Secretarū generalū : *Odobescu.*

PROCESŪ-VERBALŪ No. 9.

ȘEDINȚA DIN 19 MARTIE.

Membrii prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Maiorescu T., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.*;din Secțiunea istorică d-nii : *Babeșu V., Barițu G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedec P. S. S. Episcopu, Odobescu Al., Urechiu V. A.*;din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândză D., Fălcoianu Șt., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul-verbalu alu ședinței trecute.

D-lu Președinte face următoarele comunicațiuni :

I. D-lu Constantinu Dimitriade, studentu la facultatea de științe, dăruiesce pentru biblioteca Academiei unu volumu legatu în care se cuprinde următoarele cărți :

1. *Udvari ember irta Gracian Boldizsár, fordította Faludi Ferencz. Possonyben 1837, 1 vol. 8.*2. *Erdélyország történetei tára, kiadják Graf Kemény Iózsef és Nagy Ajtai Kovacs István. Első Kötet 1540—1600. Kolozsvart 1837.*II. D-lu C. Decurtins dăruiesce, de asemenea, cartea : «*Quattro testi soprasilvani.*»

Acestea se priimescū cu mulțămire și se transmitū la bibliotecă.

Nefiindū nimicū la ordinea zilei, ședința se rădică și d-nii membri ai Academiei trecū în secțiuni.

Președinte : *Ion Ghica.*Secretarū generalū : *Odobescu.*

PROCESŪ-VERBALŪ No. 10.

Ș E D I N Ț A D I N 20 M A R T I E.

Membrii prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Maiorescu T., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.*;din Secțiunea istorică d-nii : *Babeșu V., Baritza G., Maniu V., Melchisedec P. S. S. Episcopulu, Odobescu Al., Urechia V. A.*;din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândza D., Fălcoianu Șt., Felix I., Ghica I., Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*Sub președința D-lui *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește procesul-verbalu alu ședinței trecute și se aprobă.

Se comunică, că d-lu P. Ispirescu ofere pentru biblioteca Academiei cartea *Ἐσπολόγιον . . . τυπωθέν παρά ἹΑθημάτων Ἱερομονάχου τυπογράφου τῷ ἐξ Ἰβηρίας. 1701. 1 vol. 4°.*

Se priimesce cu mulțămire.

Se comunică o epistolă din partea d-loru Dr. A. P. Alessi și Massimū Poppū din Năseudu, prin care arată cauzele ce l-au împedicatū a trāmite la timpū, pentru concursurile din estimpū, opulū d-loru : « *Rebelulū Orientalū ilustratū*, apārutū in editura lui Paulū Cieslarū, la Gratz (Stiria), terminatū in 1880, » și cerū ca sā fie admiși la concursū.D-lū *Babeșu* e de părere că, in considerațiunea piedecelorū neatārnate de a lorū voință, pe cari le-au încercatū, Academia sā le acorde acēstā favōre și opulū sā fie trāmisū in cercetarea comisiunii premiilorū.D-nu *Maniu* este de aceeași părere, opināndū că numai comisiunea pōte decide dacā este sau nu casū de prescripțiune.

D-lă *Ștefănescu*, din contră, crede că acesta nu este în competența comisiunii și că de alt-mintrelea a se admite opere la concurs ar fi o nouă infracțiune la regulamentul nostru.

D-lă *Babeșu* amintesc însă, că, dupe o dispozițiune luată în anul trecut, s'a adaosu pe lângă cele prescrise în regulamentul, unu dreptu specialu acordatu numai membriloru Academiei, de a propune la concursu opurî chiaru în timpulu sesiunii generale.

D-lă Președinte observă că opulu în cestiune nu se află nici măcaru în acestă ultimă situațiune, adică nu este propusă la concursu de unu membru alu Academiei.

D-lă *Maniu* își însușesc propunerea, luându chiar asupra-și sarcina de a face raportulu.

D-lă *Bacaloglu* susține, că acestă nouă procedere, de a introduce cărți la concursu chiar după termenulu de 31 Decembre alu anulu încetatū, este unu ce nepracticu și prejudiciosu. Raporturile nu potū fi astu-felū de câtu precipitate, ceea ce regulamentul a vrutū să înlătoreze.

D-lă *Alexandri* adaugă, că în adevêru inexplicabilă arū fi procedarea care arū permite membriloru să introducă până în ajunulu premieri unu numêru nedeterminatū de cărți. Din acestă arū rezultă o adevêrată confusiune.

D-lă *Fălcoianu* constată asemenea marile inconveniente ce rezultă din derogarea de la regulamentul.

D-lă *Ion Ghica* crede, că numai atunci s'arū putē usa de latitudinea acordată membriloru în urma dispozițiunii de acum unu anū, când membrul propuitoru arū cunōsce pe de plinū cartea recomandată și arū prețui-o ca de o înaltă valōre. Őre d-lă *Maniu* află-se în acestū casū ?

† D-lă *Maniu* rēspunde că, de și nu cunōsce pe deplinū cartea în cestiune, ea fiindū unica ce tratēză în limba română despre unu faptū de o mare importanță pentru istoria națională, d-sa a cređutū că face bine recomandānd-o comisiunii. De alt-mintrelea, nimeni nu opresce pe comisiune de a declara prescripțiune pe basa regulamentului.

D-lă Președinte observă că comisiunea e instituită spre a cerceta

valórea intrinsecă a cărților, iar nu a statua asupra formalităților cu cari ele au intrat la concurs.

D-lu *Babeșu* susține că nu s'arū conveni ca Academia să facă ca și o declarație, că nu cunoște această scriere, care și dānsa are negreșitū o valóre și ca întindere și ca materie tratată.

D-lu *Odobescu* distinge în aceste debateri două cestiuni : pe de-o parte se discută aslădi dacă bine sau rău s'a făcutū în sesiunea din anul trecutū de a deroga de la prescripțiunile fôrte lāmurite ale art. 58 din regulamentū ? Intra acesta d-sa crede că nu s'a făcutū bine, și că nici se póte lua o asemenea măsură de câtū modificāndū regulamentulū, conformū art. 97 dintr'insulū. Al doilea punctū e o cestiune da condescendență pe care unil din d-nil membri dorescū s'o acordāmū scrieril de față, și intru acesta Academia arū putē să nu se arete mai severă către autoril ce ne solicitā acum, de câtū cum a fostū în casuril analoge, în anulū trecutū.

D-nil *Quintescu* și *Ștefănescu* cerū ca să intrāmū purū și simplu în dispozițiunile regulamentulū, sau să-lū modificāmū dacă va fi necesarū.

D-lu *Hasdeu* arată că încă din sesiunea trecutā s'a declaratū în contra modificārii regulamentulū în privința schimbārii termenulū pentru prezentarea cărților la concurs.

D-lu Președinte, resumāndū discuțiunea, pune la votū dacă și est-timpū trebuie a se observa dispozițiunea din anulū trecutū, de a se priimi scrieril la concursū, recomandate de membri ai Academiei, chiar în urna expirārii termenulū de 31 Decembre alū anulul trecutū?

Prin majoritatea voturilor se abrogă acea măsură.

D-lu *Urechiu*, ca raportorū alū comisiunii pentru cercetarea lucrărilor Delegațiunii din cursulū anulul, dā citire raportulū sēu :

«Domnilorū,

«Comisiunea d-vóstre, examināndū raportulū Delegațiunii, mi-a făcutū onórea a mē însărcina cu raportulū, coprinđendū rezultatulū constatārilorū șale.

«1. Venindă deci, domniloră membri și colegi, a îndeplini cu totă respectulă, misiunea acăstă, începă prin a mă asocia, în numele colegiloră mei, la sincera părere de rău, cu care amă luată cu toți cunoscință de perderea ce a suferită Academia și națiunea română prin mărtea celoră trei colegi : ilustrulă A. T. Lauriană din secțiunea literară, Andreiă Mocioni și Iosifă Hodoșă, din secțiunea istorică.

«2. Prin stăruința venerabilulă nostru colegă d-lă *G. Barișă*, s'a rădicată monumentulă funerară ală repausatului colegă Papiă Ilarianu. Acăstă marmură va aminti Româniloră neuitatulă nume și meritele necontestabile ale regretatului colegă.

«3. Era de așteptată ca spiritele culte române să aibă ochiulă ațintită asupra mersului și dezvoltării institutului nostru, căruia în primulă locă este încredințată cultulă și iubirea limbei. A bine-meritată de la cultura națională Teodoră Veisa, acelă bărbatū carele cu atăta îngrijire a asigurată, prin testamentulă său, legatulă de 25,000 lei, necondițională făcută Academiei, pentru urmărirea scopuriloră ei. Comisiunea d-văstre nu se îndoiesce că legatulă repausatului întru fericită amintire, va fi priimită de plenulă Academiei și că acăstă înaltă corporațiune, va avé de datorie a sa, să conserve în sala ședințeloră ei portretulă generosului donatoră. Academia va avé să hotărască și despre modulă întrebunțării sumei donate.

«4. Darurile cară au înavuțită biblioteca Academiei din partea A. S. R. Principele de Waldeck și Pymont au asigurată ilustrulă Principe recunoscința institutului nostru. D-văstră veți avé a aprecia dacă, ca semnă de acăstă recunoscință, nu este cuviinciosă să se ofere donatorului titlulă de corespondentă onorară ală Academiei Române.

«Negreșită mulțămirile cele măl căldurose ale Academiei, se cuvină, pentru darurile primite, d-loră Civelli, consulă romană din Florența, ilustrulă bărbatū filo-română Lalanne, ministerulă instrucțiunii publice și lucrărilor publice ală Franciei, d-lui colegă

Emile Picot pentru prețiosul catechismă românescă ală lui Vito Piluzio din 1677.

«Dar ce mulțămiri altele de câtă cele ce i le procură însăși inima sa română potă plati pe d-lă D. Sturdza, neobositulă nostru colegă, pentru năuele tesăure cară le-ău vărsată în sănulă nostru, din atâtea direcțiună diverse, și mai alesă pentru prețiosesele sale adăuse la cabinetulă nostru numismatică și încă și a unei archive întregă, cum dăce Delegațiunea năstră, de chrisove și acte originale slavo-romăne, romăne și relative la Romănia, începăndă din secolulă XIV. Nu ne rămăne de câtă să luămă actă de promisiunea Delegațiună, că va clasifica și descrie acăstă nestimată donațiune mai detaljată de câtă simplulă catalogă ce se va publica în Analele năstre.

«5. Comisiunea d-văstre a constată cu plăcere, că tipărirea colecțiună importante a documenteloră Hurmuzachi continuă. Păte ară fi de dorită, domniloră colegă, ca din momentă ce mai departe tipărirea loră s'ă încredințată Academiei, ea să recunăscă pe viitoră comisiunea ce din trecută a fostă numită de guvernă pentru privegherea acestei mară publicațiună. Comisiunea d-văstre exprimă totă-odată dorință, ca în marginile mijlăceloră năstre financiare, să se adăuge la acăstă publicațiune și traducerea în limba română a principaleloră documente.

«Publicarea tomulă I din Psaltirea lui Coressi ne garantăză domniloră colegă, despre însemnătatea tomulă II, ce ni se promite pe anulă viitoră academică. Revenirea fericită între noi a d-lui *Odobescu*, prețiosulă nostru secretară generală, va desărcina pe d-lă membru *Hasdeu* de multe lucrări, și d-nială va pută, cu mai multă energiă, urmări lucrarea. Acăsta așteptă cu încredere Academia și de la onor. d-lă *Odobescu*, însărcinată cu reproducerea Pravilei celei mică de la Govora, din 1640 și alte lucrări.

«Cu nu mai puțină impacientă adăstămă volumulă VI și VII din operele Principelă Cantemiră, de ore-ce onor. Delegațiune asigură că vol. VI e și tipărită și că nu mai este de câtă a-lă în-

soți cu note critice și glosarū, și că vol. VII este și elū în cursū de publicațiune.

«Cu bună sēmă că încă în decursulū sesiunii de față, onor. noastră Delegațiune va termina publicarea deplină a Analelorū pe 1880, și a volumulū memoriilorū și discursurilorū de recepțiune.

«Comisiunea d-vōstre e sigură egalmente că veți da aprobarea d-vōstre decisiunii din ședința de la 9 Ianuariū 1881, de a se publica într'o broșură separată și în altū formatū de câtū alū Analelorū, Observațiunile meteorologice ale onorabilulū membru corespondentū d-lū St. Hepites din Brăila.

«6. Nu cu mai puțină mulțumire a luatū cunoștința comisiunea d-vōstră de activitatea de peste anū a secțiunilorū Academiei, cum și de nemerita hotărîre de a se culege anticitățile Dobrogei prin o anume comisiune și a le supune unū studiū seriosū. Adăstămū cu deplină încredere rezultatele lucrărilorū comisiunii denumite.

«7. Nesuficiența și inconvenientele localulū actualū alū Academiei aū preocupatū institutulū nostru în mai multe ședințe. Delegațiunea noastră ne anunță, că comisiunea *ad-hoc* denumită nu va întârția a ne aduce schița de proiectū în privința construcțiunii edificiulū specialū.

«8. De asemenea vomū avé, domnilorū colegi, a asculta la timpū raporturile comisiunilorū pentru operele intrate la concursū pentru marele premiū Năsturelū, pentru premiele Heliade și Lazărū, cum și de traducere din Pliniū Junior.

«9. Atingendū partea materială din raportulū Delegațiunii, care va face obiectulū cercetării unei comisiunii speciale a d-vōstre, nu ne rămâne decâtū a aduce mulțămirile nōstre onor. Delegațiunii și în particularū ilustrulū nostru jurisconsultū d-lū Bosianu pentru căștigarea procesulū cu epitropia S-tel Vineri. Este de speratū, că după stadiulū la care a ajunsū și afacerea V. Constantinescu, va fi și ea căștigată definitivū de Academia, și că onor. noastră Delegațiune va activa egalmente și regularea afacerii cu d-lū C. Zappa.

«Terminū deci, domnilorū colegi, recunoscendū în numele comisiunii

d-văstre, și sperăm împreună cu toți d-văstră, că onor. noastră Delegațiune a făcut tot ce l-a stat în putință pentru a asigura și activa dezvoltarea spornică a institutului nostru.»

Luându-se acesta în discuție generală i se aducă ore-cari mică modificare la cari consimte îndată d-lu raportorul după observațiunile făcute de d-lu Maniu și de d-lu Președinte. și din care se constată că procesul cu d-lu Constantinescu, fiindu deja rezolvit de către Curtea de apel în favoarea Academiei, poate fi considerat ca și terminat; iar întru ceea ce privește diferendul cu d-lu C. Zappa, diferendul ce, dreptu zicându, nu poate fi considerat ca un proces, elu prezintă o dificultate mare numai în aparență, dar fără de nici un inconvenientu seriosu pentru Academie. Testamentul lui Evangeliiu Zappa prescrie, ca să se dea Academiei copii legalizate de pe toate documentele proprietăților lui Zappa. Acele documente înse sunt depuse în tribunalele din Grecia, astu-fel în câtu ele nu pot fi de față spre a obține aci o autentificare legală din partea tribunalelor noastre. De almintrelea această-cesiune trebuie să fie fostu cercetată în ziua de 17 Martie curentu la tribunalul de Ialomița.»

D-lu Sion și apoi și d-lu Romanu ceru ca raportul completat de d-lu Urechiu să fie pus în discuție punctu cu punctu într'o viitoare ședință.

D-lu Urechiu arată că raportul nu conține nici o propunere nouă, decâtu poate numai acea privitoare la portretul donatorului T. Veisa, încolo e o simplă parafrasă a raportului prezentat din partea Delegațiunii de către secretarul generalu.

Punându-se la votu amânarea. se respinge, și concludiunile raportului se primescu în totalu cu redacțiunea lui actuală.

Ședința se rădică la 3 ore p. m., și membrii se impartu în secțiuni.

Președinte : *Ion Ghica.*

Secretar-generalu : *Odobescu.*

PROCESŪ-VERBALŪ No. 11.

Ș E D I N Ț A D I N 21 M A R T I E.

Membrii prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Caragiani I., Chișu G., Hasdeu B. P., Maiorescu T., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.*;
 din Secțiunea istorică d-nii : *Babeșu V., Baritșu G., Maniu V., Melchisedec P. S. S. Episcopu, Odobescu Al., Sturdza D., Urchiu V. A.*;
 din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândușu D., Fălcoianu Șt., Felix I., Ghica I., Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Academia a fost primită în audiență de Maiestatele lor Regele și Regina, la ora 1 p. m., în palatul Regal din București.

La intrarea Augustilor noștri Suverani în sala de audiențe, d-lu Președinte *Ion Ghica*, în numele Academiei, a citit următorul discurs :

«Maiestate,

«Al luat în mână cu credință și cu iubire spada română și a dat patriei independența ce pierduse; astăzi a rădicat-o la rangul la care Românii au aspirat, combătându vitejese; al săpat în cartea lumii o pagină glorioasă; al rădicat în lume un Regat nou și Europa civilizată Te admiră și Te aplaudă.

«Academia Română salută cu respect și cu mândrie pe primul Rege al României, pe protectorul și președintele său, dîcându-l cu Voltaire :

«Celu întâiu care fu Rege, fu unu fericit soldat.»

«Majestatea Ta este nu numai unu fericit soldat, ci și unu luminător al națiunii.

«Să trăiesc! Maiestate !

«Să trăiesc! grăcioasa noastră Regină !»

Majestatea Sa a binevoitū a rēspunde următorele cuvinte :

«Priimescū cu o viuā mulțămire și unū sentimentū de mândriā adresa Academiei Romāne, ce este chematā a scrie istoria țerei. Cu litere de aurū vā fi înscrisū într'insa, cā visulū de aurū alū Romāniei s'a împlinitū, cā Romānia s'a rădicatū, prin forțele sale proprii, prin virtuțile sale politice și militare, prin încrederea în sine, pe înalta trēptā pe care avea dreptulū a se așeza. Acum trebuie să ne distingemū și pe cāmpulū largū literarū. Academia are acēstā frumōsā misiune, ea este și va fi, sunt convinsū, focarulū sciințelorū, care va străluci departe peste hotarele nōstre. Regina și Eū vē mulțămimū pentru frumōsele sentimente și bunele urāri ce ne exprimați din partea Academiei.»

La urmă Regele și Regina aū bine-voitū a convorbi cu fie-care din membrii presinți în parte și s'aū retrasū după o orā de audiență.

Membrii Academiei înapoindu-se în localulū ședințelorū, la orele 2 și jumātate s'a deschisū ședința.

Se citește și se aprobā procesulū-verbalū alū ședinței precedente.

D-lū Președinte comunicā o scrisōre a d-lui membru *A. Fētū*, prin care face cunoscutū cā nu va pute lūa parte la lucrările sesiunii generale a acestul anū.

Se iea actū.

Ne mai fiindū nimicū la ordinea zilei, membrii trecū în secțiunī.

Președinte : *Ion Ghica*.

Secretarū generalū : *Odobescu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 12.

Ș E D I N Ț A D I N 23 M A R T I E.

Membrii prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.*;din Secțiunea istorică d-nii : *Babeșu V., Barițu G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedeciu P. S. S. Episcopu, Odobescu Al., Sturdza D., Urechia V. Al.*;din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândză D., Fălcoianu St., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr., Teclu N., Vassici P.*Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la ora 1.

Procesul-verbal alu ședinței precedente se citește și se aprobă.

D-lu Președinte, referindu-se la cele ce au fost spuse în ședința din 10 Martiu a. c., asupra imperioasei necesități de a se modifica alineatul 3 din art. 85 alu regulamentulu, pune această chestiune în discuție. Toți membrii fiindu însă convinși de oportunitatea unei asemenea modifi cațiuni, aprobă prin votul lor unanimu înlocuirea acelu aliniatū prin dispozițiunea următoare :

«Totuși Delegațiunea este autorizată a primi ori-ce donațiune s'arū face Academiei, pe timpulū când nu sunt membrii adunați în sesiune generală.»

D-lu *Aurelianu* arată, că fără ca d-nialul să observe a fostu alesu în comisiunea instituită pentru expozițiunea de bele-arti și că simțindu-se cu totulū incompetentu în această materie, rogă să fie descărcatū de această sarcină.

Demisiunea d-sale este priimită și în loculū său, ca membru alu comisiunii pentru expozițiunea de bele-arti, se alege d-lu *B. P. Hasdeu.*

D-lu *D. Sturdza*, luându cuvântul, expune motivele care-lu îndemnă a face acum Academiei o nouă și foarte prețioasă donațiune de documente literare și istorice, și apoi însuși d-lui resumă atâtu causele câtu și natura acestei donațiuni prin următoarea adresă :

«Domnule Președinte,

«In 14 Martie 1881 s'a desăvârșitt unu mare actū naționalu. Ultima piatră a edificiului statului românū a fostū așezată. Silințele și munca mai multorū generațiuni înflăcărare de ideile, de cugătările cele mai patriotice și cele mai pure aū fostū încoronate cu succesulū celū mai deplinū. Prin înălțarea României la rangulū de Regatū se afirmă în fața lumii pozițiunea țerei nōstre de statū independentū, de statū latinū, se afirmă că ea are consciință de datorii ce i se impunū de a fi în eternū la Dunărea-de-josū o cetate puternică a civilizațiunii occidentale, unū focarū din care acēstă civilizațiune să se răspândescă în orientū.

«Cu toții amū participatū cu viu entuziasmū la aclamarea acestui mare actū politicū.

«Rogū insă Academia să bine-voescă a-mi permite ca să serbezū în sânulū ei amintirea acestei zile prin o donațiune specială de mai multe manuscrite prețiose.

«Ele se impartū în două grupe : manuscrite vechi și manuscrite nōue.

«Manuscritele vechi se compunū din o serie de evangeliū și alte cărți bisericesci scrise pe pergamentū și hârtia din secolele XIV, XVI, XVII, de o psaltire românescă și de unū lexiconū româno-slavonū de la începutulū secolului XVII.

«Acēste manuscrite sunt următoarele :

«1. O evangeliie bulgaro-serbă pe pergamentū, din mijloculū secolului XIV (în fragmentū).

«2. O evangeliie slavonă de la finele secolului XVI (în fragmentū) pe pergamentū, cu inițiale și arabescuri foarte fine, aurite și colorate.

«3. Unū apostolū slavonū pe hârtie, din începutulū secolului XVI.

- «4. Unŭ ochtoihŭ slavonŭ pe hârtie, din începutulŭ secolului XVI.
- «5. Unŭ ochtoihŭ slavonŭ pe hârtie, din începutulŭ secolului XVII.
- «6. Unŭ mineiŭ obŭtescŭ slavonŭ pe hârtie, din începutulŭ secolului XVII.

«7. O evanghelie slavonă pe hârtie, din finele secolului XVII.

«8. Dece file manuscrite slavone diferite, din finele secolului XVII.

«6. Psaltire românească, din începutulŭ secolului XVII.

«10. Lexiconŭ româno-slavonŭ de la începutulŭ secolului XVII, publicatŭ în extractŭ de d-lŭ *B. P. Hasdeŭ* în *Cuvente den Bătrâni*.

«Manuscritele noue privescŭ istoria modernă a României, reinvierea statului nostru, intrarea lui în rândulŭ statelorŭ europene.

«Unele din ele aŭ relaŭiune cu istoria revoluŭiunii domnului Tudorŭ din 1821, altele cu divanulŭ ad-hoc alŭ Moldovei, care a așezatŭ fundamentulŭ solidŭ pe care s'a rădicatŭ unirea Moldovei și a Valahiei și în fine Regatulŭ Românŭ, altele cu lupta chiar pentru unire represintată prin actele comitetului centralŭ alŭ unirii și scrisorile secrete adresate caimacamului Vogoride, altele cu comisiunea interimară a Moldovei.

«Aceste manuscrite sunt următorele :

«1, 2, 3. Trei volume cu acte privitoare la revoluŭiunea din 1821.

«4. Unŭ volumŭ cu actele originale ale comitetului unirii a Moldovei din 1856.

«5. Unŭ volumŭ cu actele originale, pronumite scrisorile secrete, adresate fostului caimacamŭ alŭ Moldovei Nicolae Conachi Vogoride.

«6. Unŭ volumŭ cu notele tachigrafice originale ale divanului ad-hoc alŭ Moldovei, în care se află și multe autografe ale bărbaŭilor politici cari aŭ compusŭ acea Adunare-mamă.

«7, 8. Doue volume cari coprindŭ actele fericitei intru pomenire comisiunii interimare a Moldovei, compusă de Anastasie Panu, Vasile Sturdza și Ștefanŭ Catargiu.

«Vă rogŭ dar, Domnule Președinte, să bine-voiŭi a face cunoscutŭ Academiei acestă donaŭiune, care, sunt încredinŭtatŭ, va păstra aceste preŭioase manuscrite cu aceeași iubire cu care eu le-amŭ culesŭ și le-amŭ păstratŭ până acum.»

D-lu *Alexandri*, pătrunsu de importanța acestei donațiuni, explică Academiei cum documentele cele mai însemnate ale regenerațiunii române din urma tractatului de la Paris nu numai că se află păstrate, ci că în mare parte au fostu și lucrute de d-lu *Dimătrie Sturdza*, carele cu celu mai viu patriotismu s'a fostu pusu atunci la dispozițiunea guvernului provisoru alu Moldovei ca secretaru-tacliografu și carele, înzestratū totū-d'o-datā cu prețioasa prevedere a istoricului, a scăpatū de rătăcire acele documente de istoriā modernā cu care d-sa înzestrēzā astā-đi Academia.

D-lu *Babeșu* adaugă, că încă de pe acele timpuri acțiunea patriotică a d-lui *Sturdza* nu s'a mărginitū numai în interiorul Principatelorū-Române și că corespondență copioasă ce d-lui întreținea cu capul poporulul românū din Bucovina, ținea în curentulū activității naționale pe toți Romāni de dincolo de Carpați.

D-lu Președinte, în numele Academiei, mulțamesce d-lui *Sturdza* pentru noulū darū cu care d-sa a înavutitū colecțiunile Academiei, alū cărorū principalū creatorū este totū d-sa. Totūdeodată d-lu Președinte deplānge lipsa de unū localū propriu alu Academiei care să-i permită a pune cu înlesnire la dispozițiunea publiculū aceste colecțiuni și arată că până la clădirea edificiului doritū, aceste documente se vorū păstra cu aceeași scrupuloasă îngrijire, acolo unde sunt depuse și cele-lalte.

D-lu *Hasdeu*, ca secretaru alū secțiunii literare, dă citire procesul-verbalū No. 2, de la 16 Martie alū acelei secțiunii, prin care se aprobă cererea d-lui Dim. Ion Ghica, de a se tipări în cursū de 9 ani, traducțiunea sa română din Herodotū, împreună cu unū textū elinescū revēdūtū, cu adaosū că acēstā lucrare se va începe atunci numai când cele prime 5 cărți ale lui Herodotū vorū fi gata de pusū sub tiparū.

D-nii *Romanu* și *Babeșu* obiectēzā, că nu simtū necesitatea de a se tipări pe lângā traducțiune și textulū elinescū.

D-lu *Hasdeu* explică că textulū pe care-lū promite d-lu Ghica este unū textū alū lui Herodotū restabilitū în multe puncturi după o cer-

celare critică a manuscriselor; prin urmare el însuși este o lucrare originală și nu o reproducție servilă a unei edițiuni orecare de Herodot. De altminteră bunele traducțiuni însoțite cu un text original critic sunt recunoscute ca de o mare utilitate, precum spre exemplu sunt : traducțiunea francesă a lui Dione Cassiu de Gros și cea a lui Hipocrat. de Littré. În fine, dacă s'a cerut ca opera mai înainte de a începe să se tipărească să fie înaintată până la finele cărții a V-a, cauza a fost ca să se pună mai întâi de toate la dispozițiunea publicului conținutul cărților IV și V în care se tractează despre țările locuite astăzi de Români și de cele lor mai învecinate.

D-nul *Sion* și *Alexandri* dezvoltă ideea, că nu numai tipărirea de bune traducțiuni în limba română a clasicilor antici, dar încă și editarea de texte restabilite printr-o critică serioasă pot aduce onoare Academiei române și folosul cititorilor Români cât și învățaților de prin alte țări.

D-lul *Babeșu*, mulțămindu-se de aceste diverse explicațiuni, arată că deși termenul de 9 ani i se pare cam lung însă d-sa mai preferă o lucrare bună de câtă o lucrare pripită și de aceea se unesc cu concluziunile secțiunii literare.

Punându-se la votul acele concluziuni, ele au fost admise cu majoritate.

D-lul *Babeșu* prezintă și oferă Academiei un mănunchi de documente istorice în copie și neputându de-ocamdată să le însoțească cu aprecieri scrise, precum avea de gând, explică în câte-va cuvinte proveniența și natura lor.

Aceste documente au fost propuse spre cumpărare patrioților români Mocionesci și mitropolitului Șterca Șuluțu la anul 1861; aflându-le interesante acești laudați bărbați le-au cumpărat și au decis să fie autografiate în 20 de exemplare, cari puțin s'au răspândit. Acum, după mărta lui Andrei Mocioni, d-lul *Babeșu* a aflat copiele mai multor exemplare în chârțiile repausatului la Foen, și unul dintre acelea l'a adus Academiei ca să-l ofere, dacă nu va

fi vre unul în biblioteca ei. Totu-de-odată d-lu *Babeșu* a cerut de la d-lu N. Densușanu, ca d-nialui să verifice dacă aceleași documente nu se află în copioasa colecțiune adusă de d-sa Academiei; din relațiunea anexată a d-lui Densușanu se constată că numai documentele relative la revoluțiunea lui Horia se află în colecțiunea adunată de d-sa, iar cele-lalte îi sunt necunoscute; toate sunt relative la starea socială și la evenimente politice ale Românilor de dincolo de Carpați și între altele se află și o interesantă corespondență între Impărătesele Maria Tercsa a Austriei și Caterina II a Rusiei, atingătoare de biserica ortodoxă.

D-lu Președinte, priimind acestu mănunchiu de 20 foi autografiate, mulțămesc d-lui *Babeșu* în numele Academiei.

D-lu *Hasdeu* ofere și d-sa, promitend a le aduce la Academie, o colecțiune de 20 documente istorice relative la familia sa, printre cari unu uricū pe pergamentu de la Aronū Vodă și altul de la Ioanū Sasulū, precum apoi încă și unu caelū, conținendū o listă de documente făcută la anulū 1800 de către spătarulū Cuza, negreșitū unū antecesorū alū defunctulū Domnitorū.

D-lu Președinte aduce și d-lui *Hasdeu* mulțămirile Academiei.

Deschidendū-se discuțiunea asupra modulū cum Academia a primitū de la Ministerulū instrucțiunii publice sarcina de a continua tipărirea documentelorū istorice colecționate de repausatulū Eudoxie Hurmusachi și oferite cu atăta generositate guvernulū românū de către familia defunctulū sub unica condițiune ca ele să fie date publicității, Academia cu unanimitatea voturilorū membrilorū prezenți confirmă comisiunea însărcinată încă de la începutulū lucrării cu această publicațiune și care se compune din d-nii: M. Cogălniceanu, ca președinte, D. Sturdza, A. Odobescu și T. Roseti ca membri, și decide că această comisiune va presinta câtū se va putē mai curēndū unū regulamentū pentru regularea publicațiunii ulterioare de către Academie.

Secțiunea literară, fiindū gata a presenta Academiei propunerile sale pentru alegerea unū membru în loculū rămasū vacantū prin mōrtea

lui A. Treb. Laurianu, ședința devine secretă conform art. 62 din regulament.

Ședința se rădică la 4 ore.

Președinte : *Ion Ghica.*

Secretar general : *Odobescu.*

PROCESŪ-VERBALŪ No. 13.

ȘEDINȚA DIN 24 MARTIE.

Membril presentil :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Caragiani I., Chitu G., Hasdeu B. P., Maiorescu T., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.;*

din Secțiunea istorică : *Bobesiu V., Barita G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedeciu P. S. S. Episcopulu, Odobescu Al., Sturdza D., Urechia V. A.;*

din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloiu Em., Brândza D., Fălcoianu St., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici. P.*

Sub președința d-lui *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 1 oră.

Procesul-verbalu alu ședințil precedente se citește și se aprobă.

D-lu Președinte comunică statul de prezență alu membrilor la ședințele sesiunii generale până la ziua precedentă și acesta se aprobă în sumă de 10,060 lei.

D-lu *Hasdeu* depune documentele oferite de d-sa în ședința precedentă, în număr de 22 bucăți, și mai adaugă pe lângă acestea : Doue foi din evangeliarul tipăritu sub Neagoe-Basarabă.

O fotografie după portretul Dómei Maria fata Radului-Voevodu și soția lui Ștefanu celu Mare din biserica satulu Bălinescu din Bucovina.

Trei fac-simile după desemnuri colorate din Evangeliarul lucrat în Moldova sub Ștefanu cel Mare, care se păstrează în biblioteca de la München.

Ōnoue fac-simile după desemnuri colorate din Evangeliarul lucrat în Moldova sub Ștefanu cel Mare, care se păstrează în biblioteca imperială din Viena.

Un manuscris românesc din anul 1818, conținându o comedie politică în contra Grecilor, care, Ńice manuscrisul, s'aŃ găsit Ńu pe uliță în noptea când a fugit din Bucuresci Vodă-Caragea.

D-lu Președinte mulțămesc din nou d-lui *Hasdeu* pentru acēsta donațiune.

D-lu *Sion* exprimă dorința, ca mai înainte de a intra Academia în desbaterea ultimelor puncte din proiectul de ortografiă, ce are să se întrebuițeze în publicațiunile Academiei, să bine-voescă d-lu secretarŃ-generalu a face și a tipări unŃ resumatŃ din tōte concludsiunile luate în anulŃ trecutŃ spre a se avē în vedere în timpulŃ discuțiunii.

D-lu *Biriciu* aduce la cunoșcința Academiei cā este gata a-l su-pune raportulŃ asupra rădicării monumentului lui Papiu Ilarianu, cu care d-nialuŃ a fostŃ însărcinatŃ.

Acēstă cestiune se va pune la ordinea Ńilei pentru o ședință viitoare.

Academia intră în ședință secretă spre a procede la alegerea de membri pentru locurile rămase vacante. După indeplinirea formalităților cerute, d-lu Președinte proclamă ca alesŃ, cu majoritatea regulamentară, cā membru în Secțiunea istorică pe d-lu *Atanasi Măricnescu*, cārui acēstă numire i se va comunica îndată, spre a putē lua parte chiar la ședințele prezentei sesiuni generale.

La ordinea de Ńi pentru ședință de mâne 25 martie, este procederea, conformŃ art. 10 aliniatulŃ 2 din Statute, la alegeri pentru

unul locu încă vacantu în secțiunea literară și unul în secțiunea istorică.

Ședința se rădică la 4 ore.

Președinte : *Ion Ghica*.

Secretarū generalū : *Odobescu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 14.

Ș E D I N Ț A D I N 25 M A R T I E

Membri prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Caragiani I., Chițu G., Hasdeu B. P., Maiorescu T., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.;*

din Secțiunea istorică d-nii : *Babeșu V., Barită G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedech P. S. S. Episcopulu, Odobescu Al., Sturdza D., Urechiu V. A.;*

din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândzu D., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Procesulū-verbalū alū ședinței precedente se citește și se aprobă.

D-lū Președinte comunică Academiei o adresă a d-lui I. Pușcariū, inginerū, prin care cere ca Academia să bine-voescă a rectifica așteptirile ce s'au făcutu în anulū trecutū de către raportorulū comisiunii de premii asupra invențiunii sale de unū nou stereometru.

Academia, consultată, decide că această reclamațiune se va trāmite la secțiunea științifică, spre păstrare.

D-lū *Barită* citește raportulū asupra înălțării în Sibiu a monu-

mentului repausatului Papiu Ilarianu, cu care d-lui a fostu însărcinat.

Se ia act, mulțămindu-se d-lui *Barițu* pentru buna îngrijire ce a datu acestei lucrări.

Fiindu la ordinea zilei operațiunile pentru alegerea de membri în sediele vacante din secțiunea literară și din cea istorică, Academia intră în ședință secretă, în urma căreia se decide că aceste operațiuni voru continua în ședința de mâne, 26 martie.

Ședința se rădică la 4 ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

Secretarū generalū : *Odobescu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 15.

Ș E D I N Ț A D I N 26 M A R T I E

Membri prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Caragiani I., Chițu G., Hasdeu B. P., Miorescu T., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.*;

din Secțiunea istorică d-nii : *Babeșu V., Barițu G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedech P. S. S. Episcopulū, Odobescu Al., Sturdza D., Urechiu V. A.*;

din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândza D., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Procesulū-verbalū alū ședinței precedente se citește și se aprobă.

D-lū *Sturdza* observă că, fiindu silitū a se absentă, nu va putē presenta est-limpū proiectulū de regulamentū pentru publicarea docu-

menteloră adunate de Eudoxiu Hurmusachi, și propune ca comisiunea să procedă până la viitoarea sesiune generală după cum a urmată până acum.

Academia aprobă.

Membrii, intrându în ședință secretă, procedă la îndeplinirea formalităților reclamate prin art. 10 aliniatul 3 din statute, și se alegă cu majoritate regulamentară :

D-lu Iacobu Negruzzi, ca membru în secțiunea literară.

D-lu Simeonu Florianu Marianu, ca membru în secțiunea istorică.

D-lu Președinte proclamă pe acești domni membri ai Academiei, că-
rora această numire li se va comunica îndată, spre a pută lua parte
chiar la ședințele prezentei sesiuni generale.

Ședința se rădică și membrii se împartă în secțiuni.

Președinte : *Ion Ghica.*

Secretarū-generalu : *Odobescu.*

PROCESŪ-VERBALŪ No. 16.

Ș E D I N Ţ A D I N 27 M A R T I E.

Membrii prezenti :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P.,
Quintescu N., Romauu Al., Sion G.;*

din Secțiunea istorică d-nii : *Babeșu V., Baritū G., Ionescu N.,
Maniu V., Odobescu Al., Urechia V. A.;*

din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em.,
Brândzū D., Felix I., Ghica Ion., Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*

Sub președinția d-lui *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul-verbalul alu ședinței precedente.

Ne fiindu nimic la ordinea zilei, membrul se împartu în secțiuni și comisiuni.

Președinte : *Ion Ghica*.

Secretarū generalū : *Odobescu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 17.

Ș E D I N Ț A D I N 28 M A R T I E.

Membril preșenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.*;

din Secțiunea istorică d-nii : *Babeșu V., Baritu G., Ionescu N., Maniu V., Odobescu Al., Urechiu V. A.*;

din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacalogu Em., Brândzu D., Fălcoianu Șt., Felix I., Ghica Ion, Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră.

Procesul-verbalū alu ședinței trecute se citește și se aprobă.

Se comunică o adresă a d-lui Ministru de instrucțiune prin care d-sa intrăbă cine a fostu denumitū ca președinte alu comisiunii academice care va dirige lucrările expozițiunii de bele-arti. Cu acestă ocaziune d-lū *Odobescu* amintesc, că d-sa fiindu silitū a se absentă din Bucuresci, îndată după închiderea prezentei sesiuni a Academiei, nu pōte face parte din acestă comisiune. Demisiunea d-lui *Odobescu* se primesce și se alege în locu-i d-lū *Ion Ghica*, care va fi și preșepinte alu acelei comisiuni.

Se comunică că d-lu N. Pretorianu, învățătoru la comuna Tințăreni, din Dolj, a oferit pentru museul Academiei o colecțiune de 27 monete antice, din cari 5 de argint și altele de bronz, toate din epoca romană, osebittă una de argint care este barbară; aceste monete, cu exclusiunea ultimei, sunt găsite în ruinele unei cetăți antice din comuna Răcarii, județul Dolj.

Academia decide, că se voru aduce mulțămiri d-lui Pretorianu, iar monetele se voru da în păstrarea d-lui *D. Sturdza*.

D-lu *Sion* amintesce despre decisiunea ce s'a luat într'una din ședințele ordinare ale anului trecut ca să mērgă o comisiune, alēsă din sâmulu Academiei, spre a explora anticittățile din Dobrogea, și propune ca acea comisiune să fiă completată, de ore-ce unul din membri, d-lu *Cogălniceanu*, lipsesce din țēră.

D-lu *Ștefănescu* arată că acea propunere, care până acum nu s'a putut pune în execuțiune, a fostu deja aprobată de Academiă în sesiunea generală prin votul care a confirmatū tōte conclusele raportulū ce s'a făcutu asupra lucrării Delegațiunii din cursulū anului.

D-lu *Babeșu* adaoge că pe acestu temeiu va trebui să se trecă în budgetulū pe anulū viitorū spesele necesare pentru executarea acestui proiectū.

D-lu *Bacalogu*, ca raportorū alū comisiunii financiare, citește raportulū acestei comisiuni asupra compturilorū anulū incetatū :

«Domnilorū colegi,

•Comisiunea d-vōstre financiară, adunându-se în mai multe ședințe, după ce i s'a comunicatū raportulū generalū alū Delegațiunii, a procesū la verificarea compturilorū și averii Academiei.

•In ceea ce privesce compturile, comisiunea a găsitū tōte în bună regulă și conformū atâtū budgetulū votatū în sesiunea generală a anulū trecutū câtū și expunerii făcute în raportulū generalū, cititū la deschiderea sesiunii actuale.

• Budgetul anulului trecut prezintă un excedent de lei	7248.43
• Diferite sume, cari nu au fost plătite în cursul anului bugetar curent, au dat un excedent de	7023.77
• Se adaugă câte-va încasări neprevădute și adause din cupoane nouă	1080.35
• Astă-felă rezultă un excedent total de lei	15,352.55
• Din acest excedent însă s'au cheltuit diferite sume, adică	9439.25

pentru sporirea fondului Academiei cu ocaziunea conversiunii bonurilor rurale și a schimbării altor efecte eșite la sorți; prin urmare la 28 Februarie a. c. a rămas un excedent real de lei 5923.30

• De la 1 Martie și până la 26 Martie a. c., pe care și se încheie lucrarea noastră, s'au mai cheltuit pentru trebuințele Academiei încă lei 3,011 bani 30, pentru cari ați și dat autorisarea în cursul prezentei sesiuni, astă-felă în cât în ziua de 26 Martie curentă avem un excedent real de lei 2902. Trebuie însă să observăm, că diurnele membrilor Academiei pe sesiunea actuală nu au fost socolite și rămâne ca ele să fie prevădute la bugetul ce va prezenta Delegațiunea pentru viitor.

• Comisiunea a examinat asemenea și cassa Academiei, unde a constatat, după recepisele Cassei de depuneri și consemnațiuni, că averea actuală a Academiei se compune din diferite efecte, reprezentându în total o valoare nominală de lei 351,800 conformu listrei indicate în raportul general; în numerar lei 1,600 provenind din contribuțiunile pentru tipărirea lui Coressi.

• Fondul actual, comparat cu acela al anulului trecut, prezintă, cum se observă în raportul general al Delegațiunii, un spor în valoare nominală de lei 13,000, cari reprezintă suma reală de lei 9,439 bani 25, întrebuințată spre acest scop, din excedentul bugetului expirat, precum s'a observat mai sus.

• Terminându, credem că Academia are totu cuvintul a mulțami Delegațiunii pentru manipularea consciințioasă a fondurilor Academiei și în anul expirat.

• *Bacaloglu, V. Babeșu, Gr. Ștefănescu.*

Concluziunile acestui raportu se aprobă și îndată, apoi, conformu art. 57 din Regulamentu, se procede la alegerea Delegațiunii pe anulul următoru 1881—1882, și se alege cu majoritate de voturi :

ca președinte d-lu : *Ion Ghica*.

ca asesoru din Secțiunea literară, d-lu : *Maiorescu*;

ca asesoru din Secțiunea istorică, d-lu : *D. Sturdza*, și

ca asesoru din Secțiunea științifică d-lu : *P. S. Aurelianu*.

D-lu Președinte, în numele a mai multorū membri ai Academiei, arată multele și gravele inconveniente ce rezultă din dispozițiunile aliniatului 2 din art 10 alu statutelorū, și întreabă pe Academiă dacă nu este necesaru a căuta unu mijlocu mai practicū și mai ecitabilu de a se lua decisiuni în casurile prevedute la acelu articolu. Academia asupra următoarei propunerī :

«Art. 10 și 24 să se modifice în sensulū ca membrii Academiei să se alégă cu majoritate absolută a membrilorū existenți și la o singurā votare.

«Votarea să se facă a treia și după propunerea Secțiunii respective.»

«*Ion Ghica, V. Alexandri, Sion, G. Barițu, St. Fălcoianu, V. A. Urechia, Teclu.*»

recunoscendū acéstă necesitate în principiū, sesiunea se va pune n desbatere în ședința de mâne 29 martie, care se va ține, deși e și de duminică, spre a activa lucrările.

Ședința se rădică la 4 ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

Secretarū generalū : *Odobescu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 18

ȘEDINȚA DIN 29 MARTIE

Membrii prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Carașiani I., Hasdeu B. P., Quintescu N., Romanu Al., Sion. G.*;din Secțiunea istorică d-nii : *Babeșu V., Baritș G., Ionescu N., Odobescu Al., Urechiu V. A.*;din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândzu D., Ghica Ion, Poni P., Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 1 oră.

Se citește și se aprobă procesul-verbalu alu ședinței trecute.

Membrii ne fiindu în numărul suficientu spre a se lua în discuție chestiunea ce e pusă la ordinea zilei, se amână pe altă ședință și trecu în lucrările de secțiuni și comisii.

Președinte : *Ion Ghica.*Secretar generalu : *Odobescu.*

PROCESŪ-VERBALŪ No. 19.

Ș E D I N Ț A D I N 30 M A R T I E

Membril prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Carajiani I., Hasdeu B. P., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.*;

din Secțiunea istorică d-nii : *Babeșu V., Barițu G., Ionescu N., Melchisedec P. S. S. Episcopulu, Odobescu Al., Urechia V. A.*;

din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândă D., Fălcoianu Șt., Felix I., Ghica Ion, Poni P., Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 2 ore

Procesul-verbalu alu ședinței precedente se citește și se aprobă.

Se comunică o depeșă din partea d-lui *S. Fl. Marianu*, prin care mulțamește pentru alegerea sa de membru alu Academiei Române.

Inștiințată fiindu Academia că Maiestatea Sa Regele îi va face onore a veni să o presideze în ziua de astăzi, ședința se suspendă și apoi se redeschide la orele 3 sub președința Maiestății Sale Regelui.

După urările de bună venire, cu cari Academia primesce pe Maiestatea Sa, Regele binevoesce a oferi pentru biblioteca Academiei unu exemplaru din «*Rumänische Dichtungen, deutsch von Carmen Sylva*» sub alu căreia pseudonimu Academia feliță pe augusta traducetore de opere poetice române, și urază ca unu așa neprețitu talentu să se producă și în limba națională.

D-lu *Hasdeu*, ca raportoru, în lipsa d-lui *Maiorescu*, alu comisiunii însărcinate cu proiectulu de ortografiă ce este a se întrebuița în publicațiunile Academiei, rememoreză mai întâiu că propunerile acestui proiectu au fostu votate în anul trecutü până la art. 6 în-

clusivă și chiar, în urma unei deciziuni a Academiei, ele au fost puse în practică; rămâne dar în presinta sesiune a se începe discuțiunea cu acestă art. 7, pe care d-lu raportor îl iltă și citește :

«*i* scurtă se va însemna cu *i* simplu fără semnul scurtării. Regula pentru celire este : *i* finală simplu se pronunță totu-d'a-una scurtă, afară numai unde este cu neputință. În casurile unde este lungă (în unele forme de conjugare) se arată lungimea prin accentul gravă.

«Vom scrie dar : omeni, copii, arbitri, a auți, elu auți, tu auți.

«Așa semnul scurtării va rămâne în scrierea română numai pentru însemnarea umbririi vocalelor în « și », simplificare foarte importantă pentru învățarea cetirii și scrierii în școle.»

Apoi d-sa lămuresce că, deși s'a votat întrebunțarea vocalei « cu semnul scurtării și că ar păre a fi o contradicțiune de a se respinge vocala *i* cu semnul scurtării, faptul este însă cu totul contrar; căci *ă* nu se pronunță de locu, este o vocală cu totul mută, pe când din contră *i* scurtă se pronunță numai pe jumătate, precum *y* în limba englesă și *j* în limba germană. De aceea d-sa admite să se facă între *ă* și *i* acea diferență, ca să nu se pună semnul scurtării pe acestă din urmă și prin urmare să se admită propunerea comisiunii.

D-lu *Quintescu*, care încă de mai înainte se pronunțase în contra întrebunțării lui *ă*, ce nu se aude în pronunțatiune, află cu atât mai necesarū întrebunțarea semnului scurtării pe vocala *i*, care se pronunță numai pe jumătate.

D-lu *Sion* dice, că în compromisul ce s'a admis până acum între sistema de ortografiă etimologică și cea fonetică semnele diacritice au fost primite după norma adoptată în scrierea românească încă de demult și că de aceea este indispensabilū, spre a înlesni fonetismul, ca să se admită usul lui *i*; cu atât mai multă că ne-admițendu-lū, arū deveni cu totul confusă citirea cuvintelor în cari *i* se află la mijlocu, precum este *să atbi*.

D-lu *Babeșu* crede necesarū, ca să ne reîmprospătăm memoria cu faptul că întrebunțarea semnului scurtării la « n'a fost de

felu discutată în anul trecut și că ea stă încă nedecisă. Punctul de vedere în care ne-am pus la votarea lui *u* scurtă a fost cel etimologic, dar în compromisul nostru s'au făcut concesiuni numai pentru facilitarea pronunțării; ast-fel primirea lui *u* fără semn de scurtare ar fi o contradicere, pe când din contră cea a lui *i* scurtă fără semn de scurtare este cu totul suficientă.

D-lă *Alexandri* observă, că după proiectul comisiunii se suprimă semnul scurtării pe *i* la unele casuri spre a se adopta din contra accentul grav totu pe *i* la alte casuri; așa dar ca simplificarea a ortografiei nu câștigăm nimic și în cazul acesta mai bine să ne ținem de usul de până astăzi a lui *i*.

D-lă *Romanu* susține articolul 7 din proiectul comisiunii, aflându-l într-unele cu totul conform cu regulile fonetismului românesc; dar totuși el are încă oare-care lacune de oare-ce întrebunțarea accentul grav ar trebui întinsă la casuri mai numeroase; spre exemplu, după regulile fonetismului românesc, cuvintul *copii* s'ar pronunța *copii*, de nu ar fi primul *i* munit cu un accent grav. De altmintelea d-sa se declară cu totul și pretutindena în contra semnelor scurtării în formă de semilună totu așa de disgrățiosă cât și de inutilă.

D-lă *Hasdeu* observă la cele emise de d-lă *Babeșu*, că întrebunțarea lui *ă* este deja votată după o propunere a d-loră *Laurianu*, *Sion* și *Barită*; asupra aceleia nu putem reveni și prin urmare în chestiune acum se află numai adoptarea lui *i* scurtă cu sau fără semn, după copriusul art. 7, căruia d-sa nu s'ar refusa a-l face oare-care modificări în redacțiune.

D-lă *Urechia* arată că deși nu toate dialectele române posedă pe *i* scurtă, de oare-ce macedo-românii îl pronunță pe deplin și chiar cu adause de *l* la finele substantivelor plurale masculine cu articolul : *omeni* în locu de *omenii*, noi românii de dincóce nu pronunțăm acel *i* de cât pe jumătate; de aceea și socotesce că este necesar a însemna cu semn oare-care, fiă și acel alu semi-lunei, care amintesc nu numai pe osmanli ci și pe Daci. Această întrebunțare a lui *ı* are avantajul de a ne dispensa de ori-care alte

semne pe care este silită a le reclama d-lă *Romană*, cândă d-sa recusă pe *Ț*.

D-lă *Sion*, referindu-se la citațiunile ce a făcută d-lă *Hasdeu* din propunerea subscrisă în anul trecută de d-sa, împreună cu d-ni *Laurianu* și *Baritza*, declară că d-sa a înțelesă că pretutindenea exemplele citate sunt munită cu semnul scurtării; apoi desvôltă ideea că adoptarea lui *Ț* ne va feri de confusiune în mai multe cuvinte sinonime ale limbei române.

D-lă *Romană*, declarându că toate obiecțiunile ce i s'au adresatâ până acum au raportă numai la excepțiuni și că regulile în gramatică se facă pentru generalități, astă-felă în câtă este de prisosă a se ocupa de dificultatea de pronunțiaune a străinilor carei, cu saă fără semnul scurtării, voră pronunța totă-d'a-una pe *i* întregă, află chiar în admiterea semnelor diacritice adause la consunele *d, s, t*, spre a face dintrînsele *đ, ș, ț*, află neutilitatea lui *i* cu semnul scurtării. carele ară fi putută la rigóre să se întrebuinteze în loculă aceloră semne diacritice.

D-lă *Babeșu* desvôltă din nouă ideea, că de ôre-ce s'a primită semnul scurtării la acelu *u* finală ce nu se aude, este o contradicțiune de a se usita același semnă la *i* scurtă care se aude pe jumătate.

D-lă *Ion Ghica* amintesce că cestiunea lui *i* scurtă este acum cu totulă insubordinată cestiuniă lui *u* scurtă, care s'a regulatâ încă din anulă trecută, și că ele nu se potă discuta imbinat de câtă atunci când Academia ară reveni asupra discuțiuniă lui *u* scurtă.

D-lă *Odobescu* arată că d-sa doresce și crede că într'o ôi, prin studiulă mai adâncită ală limbei, vomă ajunge la o simplificare a ortografiei prin disparițiunea celoră mai multe din semnele diacritice, carel încurcă și strică aspectulă scrierii române; dar până vomă ajunge la acestă rezultată, d-sa nu crede că este bine ca să facemă totă felulă de încercări de suprimare a loră nu destulă de bine justificată. În casulă acesta, lucrulă mai practică este a ne ține de usulă adoptată până acum, carele are și avantajulă de a resolve cele mai multe dificultăți ale pronunțiaunii. De aceea d-sa

crede că e bine să păstrăm pe *i* cu semnul scurtării, până atunci când regule nerecusabile ne vorți dovedi în ce modũ ne putem dispensa de dănsul.

D-lũ *Hasdeu*, revenindũ asupra propunerii comisiunii, vrea sã arate cã aci încurcătura provine numai dintr'unũ termenũ va *u*; rãu amũ denumitũ *semnũ alũ scurtării*, semnul ce l'amũ primitũ pentru *u* finalũ care nu se aude de locũ; acela arũ trebui denumitũ, precum și este, *semnũ alũ amuțirii*, fiindũ-cã *u* care îlũ pörtã se amuțesc cu totulũ. Dacă însă la *u* finalũ este amuțire, apoi la *i* finalũ este adevãratã scurtare. Sã schimbãmũ dar denumirea și contradicerei nu vorũ mai exista.

Se presintã urmãtorulũ amendamentũ :

«*I* atãtũ finalũ cãtũ și la mijloculũ cuvintului se scrie cu semnulũ *u* cãndũ se aude pe jumãtate, precum în : copil, ómenĩ, albã, ș.c.l.

Sion, Quintescu, V. Alexandri.»

Acestũ amendamentũ punẽdu-se la votũ obține majoritatea; elũ va înlocui art. 7 alũ proiectului.

Se citește art. 8 și se admite cu majoritate

«Articolulũ nedefinitũ, prõnumele și numeralulũ *o*, d. e. o casã, odatã; amũ dat'o, se va scrie cu *o* și nici-odatã cu *uã*.»

Se citește art. 9 :

«Apostrofulũ nu se pune înainte articolului femeninũ *a*; prin urmare se va scrie : casa, masa etc.»

D-lũ *Babeșũ* opinẽzã cã prin însă-și primirea semnelorũ acẽstã cestiune se aflã rezolvitã.

D-lũ *Romanũ* susține, din contra, cã sunetulũ *a* de la finele substantivelorũ nu este de locũ identicũ cu *a* accentuatũ de la începutũ sau de la mijlocũ; acela este unũ congregatũ a doi *a* cu sunetũ întunecatũ, adicã : *casã-ã = cas'a*. Suprimarea unei vocale trebuie sã fiã semnalatã, și de aceea d-sa susține apostrofulũ în cazul prevẽdutũ de art. 9.

D-lũ *Babeșũ* rãspunde cã deși teoria emisã de d-lũ *Romanũ* este adevãratã, însă de óre-ce pãnã acum amũ pãșitũ totũ m̃erũ pe

o cale abătută de la dânsa, nu ne mai este posibilă a ne întorce înapoi fără de a face o adevărată confuziune în lucrarea noastră ortografică; deci, fiindu-că am admisiu a scrie *mută* este mai simplu ca să scriem *muta*, în locu *mut'a*, apoi vom scrie *mută* (МУТА) și *mută* (А МУТА).

D-lu *Urechia* se declară pentru conclusiunea proiectului, căci nu putem prevedea la ce absurdă combinațiune ne-ar aduce amin-tirea prin scriere a tuturilor literelor dispărute din cuvinte.

D-lu *Hasdeu* arată, că apostrofulu se pune în genere acolo numai unde sunt două cuvinte bine distinse cari s'au contrasă în pronunțiaune; dar în casul de față, adică alu articolului singularu feminin, putem dice că în limba română s'a și perdită consciința că este o contrațiune a două cuvinte diferite. Deci d-sa nu simte necesitatea de a păstra în acestu casu apostrofulu care nu se află în nici o scriere românească din orice timp.

D-lu *Alexandri* observă, că scopul nostru trebuie să fie acela de a stabili o ortografiă înlesnitore și nu de locu de a o complica cu semne ce nu sunt impuse de pronunțiaune; altmintrelea am ajunge a crea în scrierea românească atâtea dificultăți câte sunt bună-ora în cea elenă.

D-lu *Odobescu*, referindu-se la diferite exemple ce s'au citat mai înainte ca culese din publicațiunile românești anteriore secolului nostru, emite opiniunea că în pripa cu care lucrăm este pôte imprudentu de a ne referi la asemenea autorități ce nu pot fi cu înlesnire controlate.

D-lu *Hasdeu* răspunde, că de ore-ce unii din părtașii discuțiunii credu oportunu de a lua exemple din latinitate, d-sa nu vede de ce nu s'ar cite și vechile scrise românești.

D-lu *Romanu* face următoarea propunere :

«Apostrofulu să se pună înaintea articolului feminin. *A. Romanu.*» care punându-se la votu cade, admițându-se prin majoritate redacțiunea art. din proiectu.

Se citește art. 10.

Neexistândū nici o cauză paleografică pentru scrierea accentelor. rămâne numai trebuința logică dreptū singura cauză pentru primirea lorū. Trebuința logică însă în limba română, cât pentru accentuare se mărginesce la conjugățiuni. Acolo deosebirea tonului aduce deosebirea înțelesului, tonulū trebuie dar neapăratū exprimatū prin accentū, și anume prin accentulū ˘ primitū și cunoscutū pentru asemenea casuri. Vomū scrie dar *vede* însă *a vedē*, *laudă*, însă *lăudă*, *facū* însă *facū*.

D-lū *Romanū* face următorulū amendamentū : «a se adauge : «tonulū trebuie dar neapăratū expresū prin accentū și anume prin semnulū accentului greū (˘) sunetulū accentatū alū lui *a* obscurū, iar prin semnulū ascuțitū (') sunetele accentate ale tuturilor vocalelor chiare unde accentulū tonicū nu cade după regula generală.»

D-sa desvöltă acestū amendamentū arătândū, că în limba română accentulū e unū punctū fundamentalū după care trebuie să se reguleze tótă ortografia. Intru acēsta rolulū accentului este decisivū, căci intru adevērū sunetele *x* și *æ* nu sunt altū-ceva de câtū accentuațiuni ale celorū-l'alte vocale clare, cari, după pozițiunea lorū, trecū prin 4 grade diferite de accentuațiune. Diferințele între unele din aceste grade trebuiesc neapăratū marcate prin accente, și în regulă generală se pōte dice că accentulū (˘) trebuiesc pusū acolo unde vocala este obscură, iar celū scurtū (') acolo unde vocala este chiară, neapăratū, în unulū și în celū-l'altū casū, când tonulū bate pe acele vocale.

D-lū *Sion* privește cestiunea accentelorū ca unū ce lōrte ingratū, și de și le vede multū întrebuințate în trecutū, d-sa crede, că în locū de a înlesni, ele nu facū de câtū a îngreua ortografia. Pentru acēsta d-lui se declară în contra art. 10, cu atātū mai multū că prin articolele anteriōre, principalele dificultăți să află deja înlăturate; astūfelū spre exemplu avemū admise pentru sunetulū *x* două semne adică semi-lună și gravū. Acēstū din urmă îlū punemū dreptū *x* acolo unde bate tonulū, iar unde este simpla alterațiune a vocalei radicale, punemū în locū de *x* celū-l'altū semnū *~*, așa dar arū trebui să scriemū *bunătăți*.

D-lă *Hasdeu* recunoște și d-sa inutilitatea art. 10, ale cărui principii (singurele puncte de care ne preocupăm acum) sunt stabilite prin amendamentul propus de d-lă Laurianu în anul trecut și adoptat de Academie.

D-lă *Babeșu*, referindu-se și d-sa la amendamentul No. 3 din ședința de la 14 Aprilie 1880, vede că această cesiune este deja regulată și prin urmare art. 10 este inutilă.

Se face următoarea propunere :

•Propunem să suprimăm articolul 10.

Poni, Sion, Fălcoianu, Ștefănescu, Hasdeu, Babeșu.
care se admite.

Orele fiind înaintate, ședința se rădăcă la 5 1/2 ore, rămânând după cererea Majestății Sale Regelui, ca discuțiunea proiectului de ortografie să se urmeze în ședința de mâine 31 Martie, la 3 ore.

Președinte : *Carolă.*

Secretar general : *Odobescu.*

PROCESŪ-VERBALŪ No. 20

ȘEDINȚA DIN 31 MARTIE.

Membril prezenți :

din Secțiunea literară d-nil : *Alexandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Maiorescu T., Negruzzi I., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.*;

din Secțiunea istorică d-nil : *Babeșu V., Barițu G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedect P. S. S. Episcopu, Odobescu Al., Urechiu V. A.*;

din Secțiunea științifică d-nil : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândză D., Fălcoianu Șt., Felix I., Ghica Ion, Poni P., Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la 1 oră p. m.

D-lu Președinte arată că d-lu *A. Odobescu* l-a notificat, că ocupat de alte lucrări și afaceri, se află în imposibilitate de a mai purta sarcina de secretar general, de la care mai de demult a demisionat, de aceea și invită pe membrii a se consulta și a procedea la alegerea secretarului general.

D-lu *Barițu*, observă că alegerea acesta este fixată pentru joi, și că până atunci sarcina sunt datorii, după regulamentul, să o poarte d-nil secretarul de secțiune.

D-nil *Maniu* și *Ștefănescu*, ca secretarii secțiunii de istorie și științe, în lipsa momentană a d-lui *Hasdeu*, secretarul secțiunii literare, invită pe d-lu *G. Sion*, a purta sarcina provisoriu.

D-lu *Sion* primesce și ocupă locul secretarului general.

Se comunică o adresă a d-lui *At. M. Marienescu* carele mulțumesc Academiei pentru onoarea ce l-a făcut, alegându-l de membru al ei.

D-lu *N. Ionescu* depune o propunere scrisă de numărul regu-

lamentarū alū membrilorū, cerēndū a se alege membru onorarū alū Academiei autorulū operel : «*Rumänische Dichtungen*», cunoscutū sub numele de *Carmen Sylva*. Acēstā propunere, avēndū de scopū a onora meritulū persōnel care a făcutū patriel romāne frumosulū serviciū de a-l popularisa literatura în limba marel națiunii germane, se primesce cu aclamațiune și punēndu-se la votū, se admite cu unanimitate.

D-lū *V. Maniu* depune o propunere, susținută și de alți membri pentru alegere de mai mulți membri onorari și corespondenți, care se decide a se pune la ordinea zilei.

Se mai primesce o propunere, subscrisă de 8 membri, cari cerū a se fixa numărulū de membri corespondenți pentru fie-care secțiune, cum și pentru corespondenți străini, care iarăși se decide a se pune la ordinea zilei.

La 3 ore p. m. Majestatea Sa Regele ocupă fotoliulū preșidenției.

D-lū *Odobescu* citește procesul-verbalū alū ședinței precedente care se aprobă,

La ordinea zilei : subiectulū proiectulū de ortografie.

D-lū *Maiorescu*, ca raportorū, dă lectură paragrafulū 11, devenitū 10, în următoarea cuprindere :

«Accentulū , întrebuițatū până acum peste *e* și *o* pentru a exprima diftongil *ea* și *oa*, este atātū în contra regulei scrieril romānesci : că acele sunuri romāne, pentru cari se scie litera latină corespunșetōre, se scriū cu acēstā literă, cātū și în contra naturei semnelorū, nefiindū chematū accentulū în nici unū alfabetū a exprima pe *a*.

«Dar accentulū , este chematū a exprima vocala intonată, dicitū a-pēratoril acestei scrieril, și fiindū-că diftongil *ea* și *oa* provinū totū-d'a-una din *e* și *o* intonată, trebuie scriși *ē* și *ó*, așa cere principiulū etimologiei romāne. La acēsta se pōte rēspunde : ori de unde arū proveni *ea* și *oa*, din momentulū în care vocalele *e* și *o*, au primitū

o schimbare fonetică, pentru a cărei scriere se află o literă în alfabetul, nu pot fi lipsite de această scriere pentru a li se descoperi una nouă. Dacă dar *e* și *o*, din cauza intonării, și-au însoțit un sunet, pentru care există literă latină corespunzătoare, adică *a*, nu pot fi scrise altfel decât prin *ea* și *oa*. Altmintrelea pierdem consecința și intrăm în deplin etimologism. Iar obiecția, că nu se vede dacă *ea* și *oa* trebuiesc citite ca diftong *ea* și *oa* și nu *e-a* și *o-a*, nu ne pare întemeiată. Căci scrierea nu este silită a arăta absolutu toate nuanțele vorbirii și așa nu este nici chemată a arăta diftongarea. Dacă ar fi altfel, de ce atunci s'ar mărini exprimarea diftongurilor la *ea* și *oa* și nu s'ar întinde la toți diftongii, d. e. *iubescă, voiosă, iepure, aluată, căutată*?

«Dar afară de acesta, nu este exactă, că ori-ce *e* și *o* intonată se preface în *ea* și *oa*. Regula exactă ne-o dă Pumnul : *e* intonată, dacă în silaba următoare se află *a*, *x* și mai rar *e*, se preface în *ea*; în celelalte cazuri rămâne *e*, de și este intonată; d. ex. : *vorbecă, vorbeci, vorbească, obșteculă, obștească; șapte, șearpe*, alătura cu *șapte, șerpe*. *O* intonată, dacă este urmată de *a*, *x* și *e*, se preface în *oa*, dar înainte de *i* și *u* rămâne *o*, de ex. : *portă, porți, poartă, moarte, moartă, mortulă, morții*.

«Așa dar semnul accentului de intonare pus deasupra lui *e* și *o* ar pute să aibă numai atunci înțelesul diftongului *ea* și *oa*, când în adevăr ori-ce *e* și *o* intonată s'ar și preface în *ea* și *oa*. Dar fiindcă, precum am vădit, nu este așa ci din contră *e* și *o*, de și intonate, în jumătatea casurilor nu se prefacă în *ea* și *oa*, însemnarea lor cu accentul intonării pentru a le arăta diftongarea este lipsită de logică.

«Un alt argument în contra numelui accentu ne pare a fi următorul : acela *a* ce și-l însoțesc uneori vocalele *e* și *o* când sunt intonate, nu este o simplă neglijență a limbii, oarecum un obicei fonetic, care ar pute totu așa de bine să dispară din pronunțare și căruia dar îi este de ajuns de a fi numai arătat în trecutul prin semnul intonării; acela *a* din contra a ajuns a fi în limba noastră totu așa de importantă ca și sunetul radical din care

provine, fiindcă une-ori îl consumă chiar pe acesta și rămâne singură.

De ex. din : *veară, peană, peară, veargă, vează, measă, afoară* etc., românul a făcut : *vară, pană, pară, vargă, varză. masă, afară* etc. și adese acolo unde a păstrat diftongul *ea*, l'a prefăcut în *ia*, de ex. : *piatră, iapă* etc. (Legea fonetică este, că *ea* și *oa* tind a se preface în *a* mai ales după labiale și *r*, une-ori și după sibilante). Acastă pierdere a lui *e* din diftongul *ea* și prefacerea lui în simplul *a* este așa de înrădăcinată în limbă, în cât unele cuvinte cu un *e* primitiv sunt apoi variate în declinare ca și când ar fi avut un *a* primitiv. Pe când de exemplu în pluralul din *pană, pară, vargă* se reînfașează *e* și se dice *pene, pere, verge*, în alte cuvinte analoge nu se mai înfașează nici atunci, ci *a* se schimbă în *ă* ca un *a* primitiv : *țară, țări, pradă, prăzi* etc.

•Caracteristică este și exemplul unui *oa* provenit nu din *o* ci din *a* primitiv : *foame* din lat. *fames*. Este dar cu neputință de a ascunde sub accent *o* sonul *a* provenit din intonarea lui *e* și *o*.

•Acastă argumentare nu este însă împărtășită de întreaga comisiune; unii membri susțin a se păstra scrierea *é* și *ó*; între aceștia e d-lu *Barițu*, care a fost totu-d'a-una de părere, că în genere trebuie luată de principiu ortografică etimologia mărginită la formele actuale ale limbii române. Rămâne ca în urma unei discuții generale a d-văstre tuturor, să decidă majoritatea voturilor și asupra acestor controverse.

•Trebuie să amintesc însă, că și aici unii cipariani sunt dispuși a face concesiune, și mă referu iarăși la citatul studiului ortografic alu *Telegrafului Român* din Sibiu. Causa pentru care acești cipariani nu se împotrivesc la scrierea *ea* și *oa*, este că vedu sunetele radicale *e* și *o* păstrate și în această scriere și că, odată sunetul radical păstrat, le este etimologic indiferent, dacă glăsuirea *ea oa* se arată prin accent sau prin însuși litera nouă introdusă. Se citază și exemple din alte limbi neolatine, relative totu la diftongirea lui *o* latină, span. *bueno* (bonus), *luego* (locus), franc. *neuf* (novus), *feu* (fo-

cus), dar mai ales ū ital. d. ex. conjugarea lui *morire* : *muoro, muori, muore, moriamo, morite, muorono*, etc.

«Se înțelege că cercetarea noastră de mai sus ū s'a raportat ū numai la casurile când *ea* și *oa* proveniau în adevăr ū din lungirea lui *e* și *o* prin accent ū. Căci în celelalte casuri, unde *a* este din capul ū locului o vocală de sine stătătoare cu un ū înțeles ū propri ū gramatical ū, chiar cei ce de altminterlea scri ū *é* cu accent ū, trebuie să însemneze pe *a* deosebit ū. De ex. : *face, făceă, duce, duceă*. Aici *a* este vocala flecționară a imperfectului, și a scrie *făcē, ducē* ar ū fi în orice cas ū o greșală de ortografie. — Asemenea trebuie să se scrie *stea* și nu *stē*.»

D-l ū raportor ū resumând ū subiectul ū, discuțiuinea se deschide.

D-l ū *Urechii* n'a putut ū lua parte la desbaterile de anul ū trecut fiind ū absent ū, dar d-nialul este alăturat cu fonetiștii cari nu fac ū război ū derivărilor ū din propria limbă. În cazul de față însă, cu părere de rē ū, nu va fi pentru concludsiunea raportului comisiunii relativă la *ó* și *é* (cu accentul ū acut ū). Acest ū raport ū dice, spre a combate pe susținătorii scrierii lui *ó* și *é* cu accentul ū acut ū, că se cuvine a însemna alăturat cu *o* și cu *e* litera *a*, fiind ū-că din cauza intonării și-a ū însoțit ū acest ū son ū, pentru care există literă latină corespundătoare. Este eróre, *e* și *o* în casurile ca în : *cercă, tórănă*, nu și-a ū însoțit ū sunetul ū lui *a*, ci s'a ū transformat ū însele în nise sunete speciale nōue. Nu este exact ū că *é* și *ó* se pronunță *ea* și *oa*, fie chiar diftongate, ci la rostire urechia mea simte o ne-îndoiósă deosebire între *é* și *ó* și *ea* și *oa*. De mirare! idealul fonetiștilor ū ar ū trebui să fie ca de fie-care sunet ū să avem ū semn ū special ū. Dacă este așa, apoi cum de venim ū să cerem ū ștergerea din alfabetul ū nostru a semnelor ū *é* și *ó*, cari sunt *icōnele* nu a lui *ea* și *oa* ci a unor ū sunete *sui-generis*? D-l ū *Urechia* ar ū înțelege să cēră acēsta etimologiști ultrați, cari voesc ū să conserve tōte sunetele cari usul ū le-a topit ū, sa ū măcar să le însemne locul ū cu un ū apostrof ū. D-l ū *Urechia* vede în manșinerea semnelor ū speciale *é* și *ó* și *o* înlesnire de învățare a ortoepiei române. Afară numai de nu veți conveni să aninați, dice d-nialul, un ū alt ū semn ū diftongatelor ū vo-

cale *ea* și *oa*, ca ochiul să le scie anume când sunt diftongate, cu anevoiă ar pute unu străinu să nimerescă în rostirea loră ade-văratul sunet. Apoi de câtu să mai inventăm semne noue, nu e mai practic să nu lepădăm unu mod de a scrie sunetele în cestiune deja adoptat și cunoscut?

Nu mă ocup, adauge d-lu *Urechii*, cum veți conveni să se scrie : *veră* ori *vară*, *până* ori *pană*, *verză* ori *varză*... deși este bine, că pe câtu timp aflăm în o provincie română forme mai corecte să nu dăm ca normă pe cele necorecte, numai pentru că sunt forme moldovenesci ori muntenesci. Reservă cestiunea aceta și mă mărginesc a vă cere să nu lipsiți *grafia română* de semnele *é* și *ó*, cari încă odată n'au a face cu *e-a* și cu *o-a*, nici numai diftongii *ea* și *oa*.

D-lu *Quintescu* nu distinge în *ea* și *oa*, ca d-lu *Urechii*, sunete de o nuanță cu totul particulară, *sui-generis*, ci diftongi, ca și alții, pronunțați prin o singură emisiune de voce, *e* și *o* s'au deschis, precum *e* din *pellis* s. ex. s'a diftongat în *ie* : *piele*. Nimenea, nici susțitorii scrierii loră întregi, nu voru a face din ei *o-á*, *e-á*, precum pretinde d-lu preopinent, căci atunci ar constitui două silabe. Prin urmare reproducerea loră prin *e* și *o* cu accentu acutu trebuie legi-timată în altu mod. Ea rezultă ca necesitate logică din întregulă spiritulă alu proiectulă de ortografiă, cum s'a votat până aci, din principiulă fundamentală alu *etimologiei în marginile limbei române*. Spre a învedera aceta, d-sa reamintescă că s'a admis reintegrarea atât a sunetelor consonantice cât și a celor vocalice, unde se pronunță altu-fel de cât sunetul primitiv alu limbei române. De aceea s'a conservat p. ex. *sc* când se modifică în *șt* înainte de *e* și *i* : *cunosci*, *pesce*, fiindu-că *cunosc*, *cunoscui*, *pescar*; asemenea s'a urmat cu *z* născut din *d* : *grinđi*, *auđi*, pentru că se ăice : *grinđă*, *auđă*. În privința sunetelor vocalice s'a aplicat același principiu. Amă scris s. ex. : *păr*, *ver*, *ved*, cu *e* cu semnul scur-tării, ca provenit din *e* : *peri*, *veri*, *vede*, *vedere*. Cu modulă acesta imaginea unu cuvint și a derivatelor lui nu ni se înfățișeză o-chiloră altu-fel de la singulară până la plurală sau de la o per-sonă la alta. Putem procede altmintrelea în privința lui *ea* și *oa*?

Țicemū s. ex. cunoscū, cunosceamū etc., omū, pomū, indemnū, indemnă, etc., secū, certe, cu o și e în penultima; să nu scriemū o și e numai cu accentulū aculū arătătorū de modificarea lorū când se aude oa și ea : cunosce, cunoscemū etc., omenī, pōme, indemnă, sécă, cértă? Acesta e peste puțină. Arū fi a cădē în contradicere și inconsecuente bătătoare la ochi. Dar încă o considerațiune ne lēgă mânilē, după d-lū *Quintescu*, de a face altū-felū. La regularea accentelorū cestiunea în privința lui ea s'a decisū deja anticipando, căci s'a admisū accentulū aculū la imperfectū și înfinitivū, spre a indica căderea accentulū pe ultima în locū de penultima, conformū regulei limbē române : *lăudă, a laudă*, prin urmare și a *tacē și ținē*; prin urmare — oa stândū în strînsă legătură cu ea — și *mórtă, pórtă*. Aceste considerațiuni îndemnă pe d-lū *Quintescu* a scrie pe ca și oa în modulū arătatū, ca o necesitate imperioasă din premisele date.

D-lū *Quintescu*, terminândū, relevă că ortografia propusă de comisiune este ca resultanta unū compromisū, unū terminū de mijlocū între două sisteme opuse. Pe acestă basă s'a pusū d-sa argumtândū; speră dar că modulū de scriere admisū va fi judecatū din același punctū de vedere de către bărbaii cunoscătorī în afară de cerculū Academiei.

D-lū *I. Negruzzi* : Fundamentulū întregulū proiectū de ortografiă, așa cum s'a votatū până acum, este principiulū de a se înlocui, pe câtū e cu puțință, literele vechi cirilice cu literele alfabetulū latinū. De aceea, fiindcă în alfabetulū vechiū diftongil *ea* și *oa* se scrieău cu literele *e* și *a*, *o* și *a*, litere pe carī negreșitū le avemū în alfabetulū latinū; care arū fi causa pentru care amū înlocui una din litere într'unū accentū? Mai întâiū accentulū nu are nici-odată scopulū de a înlocui o literă; apoi chiar după regula admisă de Academiă până acum, acestū accentū (,) are destinațiunea de a însemna silaba care pórtă tonulū în cuvintū, silabă accentuată, cum se Țice, și nu arū fi consecuentū dacă s'arū da aceluiași semnū mai multe destinațiuni. Dacă amū scrie în locū de *ea* și *oa*, *é* și *ó*, amū însemna diftongil într'unū modū neobișnuitū în alte limbi culte, carī tóte le scriū prin ambele vocale din împreunarea căroră se compunū. Pentru ce arū

face ortografia noastră o excepție la regula acesta? Onor. d-lu *Urechidă* a susținut că *oa* nici este un diftong, ci un sunet special, *sui generis*, care prin urmare ar trebui însemnat într'un mod special. Cunoscu această teorie, ea este a celebrului slavist Miklosich din Viena, însă nu poate fi adevărată. Nici un român nu pronunță acest sunet altfel decât contractându vocalele *o* și *a*. Acest *o*, sunet special al d-lui Miklosich, este atât de străin Românilor, în cât după modul pronunțării lui se poate deosebi cu siguranță românul de naștere de străinul care cunoște pe deplin limba noastră. Atât de puțin este adevărată teoria acesta, în cât în ambii diftongi literile *e* și *o* au rămas secundare, iar litera *a* principală. Raportul d-lui *Maiorescu* arată, cu multă dreptate, cum diftongul *ea* tinde a se preface în *a* simplu. Cele mai multe cuvinte care odinioară se pronunțau cu *ea* precum: *measă, feata, peană* etc. se pronunță astăzi de marea majoritate a Românilor *masă, pană, fată*, ba chiar acele puține care în unele provincii au păstrat forme vechi precum: *seara, seamă*, în Moldova se pronunță *samă, sară*. Dacă este netăgădui că forma cea mai nouă este forma progresului, și pentru cazul de față, că tendința prefacerii diftongului *ea* în *e* simplu e vedată, ar fi ciudat ca tocmai sunetul principal să nu se însemne, adică vocala *a* și să se însemne acel secundar osândit la peire, adică vocala *e*. Acesta se aplică întocmai și la diftongul *oa* în care vocala *a* este principală și *o* secundară. Ca exemplu pentru acesta dau cuvântul *povoară*, care acum se pronunță *povară* și în curând se va pronunța numai așa. *O* are să dispară, *a* va rămâne și, cu toate acestea, după părerea onora din domniile colegi, scrierea să însemne vocala secundară și să lase la o parte pe cea principală. Argumentul d-lui *Quintescu*, care se reduce la principiul, că rădăcina unui cuvânt trebuie să rămâne neschimbată în toate flexiunile sale, nu poate fi concludent întru cât este cu neputință de a generaliza această regulă pentru toate cazurile. La verbul *finere*, de ex. rădăcina este *fin*, ceea ce nu ne va împede de a scrie la conjunctiv *fie*. Știu că unii scriu *fină* pentru a fi consecuenți,

dar această formă este străină poporului. La *trează* plur. *treji*, cum rămâne rădăcina?

În totalu impresiunea mea în discuțiunea de față este, că nu atât o necesitate ortografică câtu mai alesu dragostea etimologiei, este cauza pentru care se susține lepădarea lui *a*...

D-lu *Bariță*. Așa este, nu contestezu.

D-lu *Negruzzi*. Vedeți dar că instinctulū meu nu m'a înșelatū. Însă Academia, care nu a luatū de basă etimologia, sperezū că va fi consecuentă, că nu va admite-o nici în casulū de față și că va urma a scrie *ea* și *oa*, cum cu multă dreptate aū scrisū părinții noștri în alfabetulū cirilicū îndreptatū și perfecționatū.

D-lu *Hasdeu* declară că a scrisū până acum și scrie încă cu *é* și *ó*, nu însă pentru vre-o rațiune lingvistică, care nu există, ci curatū numai ca o facilitare așa dicendū stenografică, în locū de două litere *ea* și *oa*. D-sa recunoște însă, că scrierea *oa* și *ea* este singură justificată prin istoria limbei, căci *a* în *oa* și *ea* nu e o excrescență a lui *o* și *e*, și nu are a face cu diftongirea vocalelorū latine scurte accentuate la neo-latiniū din occidentū, ca în *uomo*, *buono* sau *bueno* etc., ci este unū adausū din afară, analogū cu intercalarea vocalei în limbele celtice, adică ceea ce gramatica celtică ne dă ca regula «armonisării a două silabe cu vocale eterogene.» La Români *a* se intercalază între silaba cu *o* tonicū și silaba următoare cu *ă* sau *e*; între silaba cu *e* tonicū și silaba următoare cu *ă*. Casulū când se nasce *ea* înainte de o silabă cu *e* nu e generalū și se datoresce unei pure analogii. Vocalea *a* dară în *oa* și *ea* are dreptulū de a fi expresă în scriere. *Oa* totū d'a-una s'a scrisū în toate dialectele române prin două litere. *Ea* se găsește descompusū în elementele sale constitutive în subscrierea reprezentantului românū la conciliulū de la Florența, protopopū *Nēgoe*, care iscălesce cu litere grecesci Νεατόγης, iar nu Νιατόγης. Cu toate astea din motivulū stenograficū, despre care a vorbitū, d-lu *Hasdeu* va primi bucurosū scrierea cu *é* și *ó*.

D-lu *Babeșu* dice că compromisulū între etimologiștii și fonetiștii s'a făcutū din capulū locului cu intențiune, ca prin regulile adoptate de Academia să nu se prejudece dezvoltarea ulterioară a limbei și

respective a tonurilor. Deci pune întrebarea : ore sunetele de astăzi, și anume diftongii în cestiune, sunt tonuri fixate în limba noastră? D-nialul nu admite acesta, ci crede că aceste sunete, chiar prin diferitele provincii române, se pronunță în moduri foarte diferite de la *o-a* și *e-a* pe deplină expresie până aproape de disparițiunea lui *a* și rămânerea lui *o* și *e* accentuată. De exemplu Românii din Banat nu dicu *șarpe* ci *șerpe*, iar cei de la Crișuri în *moarte*, *poartă* abia și foarte puțină facă a se auzi *a*. Deci ori-care și ori-cât de erudite ar fi argumentele teoretice, aci vine a se considera *practicabilitatea*. Prin scrierea tonurilor de carii ne preocupăm în *ea* și *oa* se prejudecă dezvoltarea viitoare, fixându-se aceste tonuri, pe când prin simpla accentuare a lui *o* și *e* rămâne liberă dezvoltarea. De aceea se rezervă a supune un amendament asupra propunerii acesteia.

D-lu *Urechia* ia cuvintul ca să întâmpine unele aserțiuni ale d-lor *Quintescu* și *Negruzzi*. D-lu *Quintescu* nu admite modul de argumentare al d-lui *Urechia*, dicendă că *ea* și *oa* sunt diftongi și că pronunțarea lor este *ea* și *oa*. D-lu *Urechia* se referă chiar la auzul membrilor Academiei și chiar la vorbele cu *é* și cu *ó*, ce d-lu *Quintescu* le-a ales ca exemple. Și apoi mai mulți din preopinienți au amintit același lucru, că cel puțin *é* e diferit pronunțat în Banat, Ardeal, peste Olt, în Muntenia, în Moldova, și în totu cazul nu este nici *ea* ca diftong nici *e-a*. Dar d-lu *Quintescu* dice, că unde am ajunge dacă am face semne speciale pentru fiecare diftong? D'aceia nici n'a cerut d-lu *Urechia* semne pentru toți diftongii ori mai bine pentru toate sunetele speciale, dar nu mai puțină acesta e un ideal și în vedere cu elu nu-l convine pentru că nu-lu avem întregu acel ideal să pără și ceea ce din elu este deja realizat.

Cătu privește argumentațiunea d-lui *Negruzzi*, d-lu *Urechia* dice că este și d-nialul fonetist, dar nu până unde ajunge d-lu *Negruzzi*. Ca fonetist însă înțelege și d-nialul că transcrierea grafiei cirilice în grafia latină să aibă în vedere tocmai idealul fonetistilor, de a ave semnu pentru fie-care sunet, și tocmai de aceea se miră cum d-lu *Negruzzi* nu primesce semnul *é* și *ó*. Nu înlocuim cu *é* și *ó* nici oli-

teră cu accentul care, de sigur, nu face asemenea serviți, ci arată alterarea sunetului lui *e* și *o*. Nu vă convine accentul? puneți ori-ce altă semnă, nu importă. Nu este însă axactă că *é* și *ó* n'au semne proprii în vechia scrisore românească. Cine nu scie că strămoșii noștrii aveaū literē proprii aprōpe pentru toți diftongii, și că însemnaū în cătū-va și alterarea sunetului vocalelorū intrate în diftongl. Bine face d-lū *Negruzzi* că ne trāmite la vechile deprinderi grafice, dar acelea tocmai facū sā nu se ținā în piciorē tesa d-sale : amū avulū în limbā semnulū sunetelorū *é* și *ó* și eū le conservū. Dacă în unele părți acestū diftongū, cum ȃice d-lū *Negruzzi*, tinde a perde pe *e*, ca în *fată, pană* etc., sā nu uilāmū că sunt Romāni carl ȃicū încă *fetă, pēnă*. Așa dar ceea ce numesce d-lū *Negruzzi* *progresulū* în limbā, nu este încă decātū vorbire necorectă, apoi aceea nu o ieū de lege.

D-lū *A. Romanū*. Cestiunea cum sā se scrie sunetele modulate ale lui *e* și *o* provenite din accentuare și pozițiune, se pare a fi fōrte seriōsă, celū puținū așa o înțelege maioritatea comisiiūi ortografice pentru că onor. d-lū raportorū și autorū alū proiectulū, în art. 11 vine cu unū mare aparatū de sciinȃ, stāruindū a ne convinge că acea modulațiune a sunetelorū fundamentale *e* și *o* avemū sā o scriemū cu *er* și *oa*.

Inteligentulū și eruditulū autorū alū proiectulū, onor. d-lū colegū *Maiorescu*, a stabilitū ore carl principie e care și-a clāditū apoi tōtā argumentațiunea; sā-mi fie permisū a mă ocupa cevași mai pe largū cu analiza acelorū principie și succedēndu-mi a demonstra că principiile d-sale aū fostū reū aplicate, ba în parte sunt chiar contrariū deducțiunilor d-sale, atuncī totū aparatulū de argumentațiūni *mole ruii sua*.

Eū sunt contrarū semnelorū și accentele chiar numai acolo le admitū unde tonulū nu bate dupā regula generală, când vēdū însă tendinȃ, că unū sunetū, deși modificatū în pronunȃțiune. sā se scrie cu dōue litere, mă simȃmū necesitatū a alege reulū celū mai micū de cātū sā admitū o scriere falsă.

În aliniatulū 1 alū proiectulū se enunȃ unū principiu, că «acele sonuri romāne, pentru carl se scie litera latinā corespundētore,

se scriu cu această literă.» Nimica mai logic; de aici însă de sine urmează, că nu numai sunetele modulate ale lui *e* și *o*, ci chiar și cele obscure ale lui *a* și *e*, avându a se scrie cu litera latină corespunzătoare și nici de câtă cu două litere necorespunzătoare; întrebuițarea accentului în acestă casă eă o admită numai ca conceșiune făcută fonetiștilor.

Dar se ȃice mai departe «nefindu chiămată accentulă în nici ună alfabetă a exprima pe *a*» pre bine, și eă ȃică așa : accentulă nu pôte exprima pe *a*, care în casulă acesta nu este, ci exprimă numai modulațiunea lui *e* și *o*.

În aliniatulă 2 întâmpinămă același principiu care se cuprinde în aliniatulă 1, dar mai dezvoltat, însă nu mai puțin falsă în deducțiunii și aplicațiune; așa deducțiunea că, scriindu-se sunetele modulate ale lui *e* și *o* cu literele corespunzătoare, adică totă cu *e* și *o* «perdemă consecința» eă ținu, că din contră, acesta este adevărata consecință, pre când a li se adauge încă *a* este a perde consecința, pentru că o literă pôte să exprime mai multe modulațiuni de sunete, pe când ună sunetă, deși modulată, nu se pôte scrie cu două sau mai multe litere.

Onor. autoră ală proiectulă mai adauge aci «și intrămă în deplină etimologismă» acesta i se pare ună mare rău, dar când d-sa scrie : *speli*, *versi*, *peri*, *cântându*, *vîndându* etc., nu face etimologismă? și ore numai scriindu : *dormi*, *dormi*, *dorme* etc., intrămă în etimologismă? Ce e dreptă d-sa ȃice «deplină etimologismă» eă însă unulă nu potă înțelegere, că aci ară fi mai *deplină* de câtă colo.

De am reintra în deplină etimologismă! și speră că vomă reintra, bine înțelesă că nu în etimologismulă limbii latinesci, ci în ală limbii romănesci; — atunci se va înlătura de sigură *multiplicatio entium sine necessitate*, și cu ele d'impreună tôte combinațiuni de scriere falsă, «căci scrierea nu este silită a arăta absolută tôte nuanțele vorbirii», ȃică și eă cu onor. d-lă raportoră, susținendă că această enunciațiune este chiar în contra argumentațiunii d-sale.

Întrebarea pusă la punctulă din urmă ală acestui aliniată este atâtă de nefericită, în câtă numai ilustrațiunea cu exemplele aduse o

intrece în aplicațiune. Mai întâiu observă că diftongul *oa* nu există în limba română, iar diftongii cari se audă în *iubescă, voiosă* etc., s'au născut din combinațiunea unor sunete, din cari fiesce-care se aude distinsă în pronunțiațiune, pe când sunetul modulată al *u* și *o* nu sunt născute din combinațiunea unor sunete, ci cu totul în mod contrar; dacă mi-e permisă a mă exprima așa, sunetul *e* și *o* pară a crepa în două, deci nu e produsul duoră sunete, ci e pură și simplă modulațiunea unu și aceluiași sunet, și în ceea ce privesce pe *o*, sunetul lui celă modulată, numai în spiritul nostru se pare a fi diftong, dar în pronunțiațiune nu este. Cuvintele *aluată, căutată*, credă că au fostă puse ca exemple numai din scăpare de vedere, pentru că aci, și în câte toate de această categoră, *ău* și *ua* nu constituescă diftong, ci două silabe distinse.

În aliniatul 3 se dice «nu este exactă, că ori-ce *e* și *o* intonată se preface în *ea* și *oa*» și «regula exactă ne-o dă Pumnul etc.» Cestiunea pusă astă-fel, deducțiunea este negreșită adevărată, dar aci cestiunea este întorsă și fericitul profesor Pumnul, care aprofundase firea limbii românești, și, prin urmare, cunoscea bine regulile ei fonetice, pusese altmintrea cestiunea, precum se cuvine a se pune. Cestiunea este : când se pronunță *e* și *o* ca diftong? Regula scosă din firea limbii române dice : sunetul modulată al *u* și *o* este condiționat de ton și de pozițiune, adică când *e* este intonat și după el în silaba următoare este un *a* (fie chiar obscur) se pronunță ca diftongul *ea*; — asemenea și *o*, când este intonat și după el urmăze *a* sau *e* se pronunță modificat, dar nu ca *oa*, pentru că diftongul *oa* nu există în limba română, ci este un *o* cu sunet profund, pronunțat cu o singură deschidetură a gurei. De câte ori va lipsi una din aceste două condițiuni, dispare și sunetul modificat al *u* și *o*, așa de ex. în : *cără, cera, legă, pătă, porta, orte* etc., sunt amândouă condițiunile, prin urmare *e* și *o* se pronunță modulată; din contra, în *legare, legămă, mortățiune* etc., lipsindă prima condițiune, tonul, dispare și disonanța, de și pozițiunea este aceeași, — iar în *cere, legi, porți* etc., lipsindă condițiunea a două, pozițiunea, dispare și disonanța, deși tonul adică

prima condițiune există. Acesta este adevărata regulă și ea este generală. Dar se opune «nu fie-care *e* și *o*, aflându-se în aceste condițiuni, are sunetul modulată;» și eu dicu că nu, dar pentru această regulă nu este mai puțin adevărată, pentru că *nula regula sine exceptione* și chiar excepțiunile însăși dovedesc cum că regula e adevărată. Dar onor. d-lu raportorū dice «*e* și *o*, deși intonate, în jumătatea casurilor nu se prefacă» etc.; eu observu aci că afirmațiunea atât de categorică mi se pare foarte exagerată și mă îndoiesc că d-lu raportorū a număratu acea jumătate de casuri; eu însă potu afirma, fără a mă teme de a fi desmințitu, că acele casuri în cari *e* și *o* se află în condițiunile știute și totu nu sună modulatu, sunt foarte puține în comparațiune cu casurile, în cari ele sună după regula generală; apoi regula se pune totu-d'a-una după marea majoritate a casurilor și nici de câtu după casurile excepționale.

Argumentulū cuprinsu în alineatulū 5 și exemplele din alin. 6 mi se parū a fi și mai exagerate, pentru că acelū *a* pe care se pretinde a și-lu fi însoțitu *e* și *o* și care se pretinde, că arū fi ajunsu în limba română a fi atâtu de importantu ca și sonulū radicalū, intru adevēru este atâtu de puținū radicalū, câtu chiar în acele puține casuri, unde elū a înlocuitu pe *e* (*pană, vară, vargă, fată, masă* etc.) nu se pōte ține nici cu forța, pentru că dispore ca și când n'arū fi fostu, îndată ce pozițiunea se schimbă (*pene, mese, fele* etc.)

Exemplulū *piatră, iapă* etc., nu credū că este seriosū, pentru că eruditulū domnū colegū scie pré bine câtu sunt de neglese la noi peste totu, dar mai alesu aici regulele gramaticale relativu la scrierea diftongului *ea* provenitū din *é, ia* și *ea*, de amū ajunsu a vedē scrisu *lucea, ducia, aușea, vindia, taielū, inapoitū*; ba unil (în Banatū) chiar până și *sciatū, scrielū*. În fine, dacā exemplele *piatră, iapă*, arū fi puse cu intențiune seriosă, atunci unde amū aluneca pe precipitiulū foneticū? Fiesce-care arū veni cu alū sēu provincialismū : *chiatră, chiele, tyeptyenū, jejet, hire, jin, corgy, lingy*, și Macedo-romānulū cu *niarge*, etc.

Și mai curiosă mi se pare argumentațiunea basată pe două cuvinte : *țări, prădi* și caracteristiculū exemplu *forme*, căci nu s'a

văduțu încă nicăiri, curioasa și întru adevărul «caracteristica» procedere, ca două, trei cazuri sporadice să se constituască în regulă ortografică, iar regula generală să fie cu totul desconsiderată.

În alineatul penultim se invocă indirect și autoritatea unui nume venerabil, usurpat într'unu studiu ortografic apărut în «Telegraful român» din Sibiu. Se dăse adineaori, că autorul acelu studiu este unu nou colegu alu nostru, fie cine va fi; eu însă negu că aru fi ciparianu, pentru că unu adevăratu ciparianu nu pôte să facă concesiuni de acestă natură.

Cătu pentru exemplele citate din alte limbi neo-latine (*boeuf, neuf, feu, bueno, luego muoro*), observu numai atăta, că, deși găsimu multă analogie în schimbările fonetice ale celorlalte limbi neo-latine cu a noastră, noi însă nu regulăm ortografia noastră după a lor; pronunțăm și noi *uoniă, uoi* etc., dar nu scriem așa.

Ajunsu la alineatul din urmă alu §-ului și vedendū eu cuprinsulū aceluiași, mă simțu îndatoratū a exprima aci în publicū mulțămirea și recunoștința mea eruditului nostru colegu, d-lui *Maiorescu*, care cunoste atătu de bine limba română și gramatica ei și care negreșitū trebuie să se supere d'impreună cu mine, vedendū chaotele ce domnesce aci în scrierea limbei, căci nu e ore o grōsă nesciință și totală desconsiderare a gramaticel de a scrie *moarte, poartă* etc., pe când apoi se scrie *ocēnū, tētru, vedēmă, cađinū (casinū), țarđavatū, țelū, intu-điadm*, ba până și *querquel, querquedē* etc.

Este chiar unu seclu de cându noi cei de dincolo apucasemū a scrie cu litere latine; -- prin multe fase a trecutū și la noi ceștiunea ortografiei, dar potū afirma, că la noi n'a existatū nici-odată acea confusiune ce domnesce aci. Amū văduțu multe cărți didactice; ei bine, fie-care este scrisă cu altă ortografiă, ba unele fără cunoștință de ortografiă; mare inconvenientū! Dar acēsta devine și mai mare, cându unu profesorū, editandū o carte didactică, se duce la d-lū Ministru cerendū-i aprobarea cărții pentru școle, se aprobă; -- vine altulū cu altă ortografiă, cere și elū și se aprobă și a lui, și așa în infinitū; ba s'a întâmplatū că prin ordinū ministerialū s'a decretatū a se scrie după unu felū de ortografiă citatū de mine mai

susă. Este timpul a se pune capătul acestei confuziuni ortografice. La nici un popor cult nu se întâmplă, ca cine-va să albă pretențiunea de a trece de literatură fără a-și fi învățat limba și să scrie o carte fără cunoștință de limbă.

Cestiunea ortografiei române se va deslega și aci după un studiu aprofundat al limbii și sperăm, că trecându prin fazele prin care am trecut noi cei de dincolo, frații noștri de aci vor ajunge la unitatea ortografică, precum am ajuns noi cei de dincolo. Nu cărturarilor punem regula limbii, precum nu chimistului sau naturalistului pune legi naturii; ci precum aceștia, citind în cartea cea deschisă a naturii, învață de acolo regulile ei cele eterne, așa și gramaticii noștri n'au de cât să studieze firea limbii române și ea le va arăta toate regulile după care ea trebuie scrisă.

Acum nu-mi rămâne de cât să fac câte-va reflexiuni la nisele observațiilor ale unora din onor. mei colegi.

D-lu *Negruzzi*, susținându scrierea *ea* și *oa* se bazează pe ortografia (ciriliană) cărților bisericești, eu țin că din acele nu se poate scote nici un argument pentru tesa d-sale, căci sunetul *ea* de exemplu se scria cu trei, patru semne, chiar și *oa* se scria cu doi *o* (*noo*, *voo*); d-sa combate duplicea însemnătate a accentului, dar această este adoptată deja la modulațiunile fonetice ale lui *a* (*ă*, *â*), iar exemplul *țienă*, *țini*, *țicnă*, *ția*, este cu totul altă-ceva și nici de cât analog cu sunetul modulat al lui *e* și *o*. Aci negreșit, că limba tinde a muia întâiu, și în fine va ajunge a elimina pe *n*, precum s'a făcut cu *l*; și dacă Românii din Banatul Temișului pronunță încă *cuniă*, *strigonia*, bună-ură ca și Macedo-Românii, care pronunță totu așa încă și pe *l* în *galiina*, *muliere*, — ei nu vor pute opri eliminarea acestor sunete astăzi muiate. Ortografia română, ori-cum s'ar fixa ea, nu poate să oprască acest proces; ea are să constate pronunțarea actuală; limba literară este ca și ghiața, se cristaliză, dar limba populară curge ca riulul mai departe; noi dar nu avem să ne preocupăm de ortografia viitorului, ci să ne mărginim a constata vorbirea actuală, dar negreșit regulată.

Cât pentru apostrofarea ce onor. nostru colegu face d-lui Miklo-

sich, care susține a se scrie *ó* cu semnă, că nu ară cunoște limba noastră sau sunetul modulată a lui *o*, nu mi se pare a fi fericită; unu erudită cu reputație europeană, cum e d-lă Miklosich, cunoște negreșită limba română, dar cunoște bine și sunetul modulată ală lui *o*, pentru că-lă are în limba sa, într'unulă din dialectele slavice, în celă ruscă, în cuvintele *Moskra, oteĭ* etc., unde *o* se pronunță chiar ca și ală nostru.

Onor. d-lă *Husleň*, ca să găsească argumente pentru *ra* și *oa*, a făcută diversiune pe la Celți, dar exemplele aduse de d-să sunt de altă natură, sunt mai multă gramaticale nu fonetice, și, în fine, oricum ară fi, n'au să ne reguleze; iar argumentulă scosă din cărțile bisericesti nu valorază mai multă decâtă acelea ale d-lui *Negruzzi*.—nici chiar exemplulă cu numele episcopului *Neogor*, pentrucă aci *e* nu este în condițiunile lui *e* modificatū, și se pôte scrie pré bine «*Neogoe*.» Că *ra* tinde a se preface în *a*, eă unulă nu credū că vomū pronunță când-va *caă*, *capă*, în locū de *cără*, *căpă* etc. Totū așa alusiunea d-sale la stenografie ni se pare a nu se ține de discațiunea noastră.

Inchiândū, certă a se înlătura paragrafulă din proiectū și susținū propunerea d-lui *Babeșă*.

D-lă *Maiiorescu* nu pôte vedē analogia invocată de d-lă *Quintescu*. Dacă s'a admisă a se scrie *vătū* de la *vedere*, cauza e că pentru sonulă *ĕ* nu există literă în alfabetulă latinū, și pentru asemenea sonū fără literă propriă au trebuită să admitemū semne peste vocala originală; dar unde sonulă schimbatū are litera sa propriă în alfabetū, ea trebue scrisă. Precum scriemū *masă* în singularū și *mesē* în pluralū, și însemnămū schimbarea lui *a* în *e* prin literele proprii, precum scriemū *se aĭă* de la *avă* și însemnămū trecerea lui *a* în *ă* prin literele proprii.—totū așa trebue să însemnămū trecerea lui *o* în *oa*, fiindū-că pentru acestū *oa* avemū literele proprii în alfabetulă română. Prin acēsta nu se fixază limba pentru totū-d'a-una, cum dice d-lă *Babeșă*: rămâne limbei deplină libertate eufonică de a se forma și în altū modū; și dacă va ajunge limba vre-odată a dice *frumosă* în locū de *frumoașă* de la *frumosă*, atunci va înecă și scrierea *oa*.

De altmintagele cestiunea nu are mare însemnătate de principiu, din momentul în care diftongarea se însemnează, fie prin *a* fie prin accentul, precum a *disă* și d-lă *Husleă*.

D-lă *Ortobescu*, vedându că însuși redactorul raportului declară, că aci nu e cestiune de *ortografie* ci numai de *grafie*, recunoște o învederetă contradicere în acestu art. 11, când într'insulă se propune a se înlocui semnul etimologic *é*, prin alăturarea vocalelor *e* și *a*; în adevêr în casuri foarte frecvente noi nu pronunțăm *ea* ci *ia*; exemplu: *érbă* (*herba*) se pronunță *iarbă* și nu *carbă*, *céră* (*cera*) se pronunță *ciară* și nu *ceară*. Deci nu numai cu *ea* ci și cu *ia* ară trebui înlocuită, după sistema propusă, semnul diftongat *é*. — Intru ceea ce privesce pe *ó* nimeni nu pôte să conteste, că pronunțaiunea Românilor nu face de loc să se simtă două sunete distincte cari, măcar în necesitate în versuri, să pôta forma două silabe. Astu-felă prima silabă a cuvintului *căce* nu pôte nici-odată să fie despărțită în două silabe astu-fel în câtu cuvintul să fie de trei silabe *co-a-ce* — acesta ară deveni însă posibilă dacă cele două vocale ni s'ară presinta separate în scriere. Însă când noi amă avută casuri de contopire a două vocale, spre exemplu *ai* în cuvinte ca *mădi*, *măică*, *taină*, noi amă aflată necesară a însemna această contopire prin semnul scurtării (˘) pusă pe *i*. Totu astu-felă printr'unu semnă ore-care trebuie să arătăm contopirea lui *a* și lui *e* diftongați; dar care ară fi acelu semnă? Alu scurtării (˘) nu pôte fi, căci ne-ară da sunetele *as* și *es*. Să inventăm deci altul nou? acesta ară fi o nouă complicațiune. — Nu este deci mai simplu să păstrăm în casul acesta pe *a* și pe *e* accentuală cu accentul celu usitată (´), care usă mai are și avantajul foarte importantu pentru d-lă *Ortobescu*, de a aminti etimologia cuvintelor. Așa dar, fiindu-că unu semnă ne este indispensabilă, nu putemă face mai bine de câtu a păstra pe celu usitată. — Ni s'a mai spusă, spre a proba că *é* este aslă-đi unu diftongu în care literele *e* și *a* s'ară fi pronunțatū în secolu trecuți cu totul distincte una de alta, avêndu numai din ce în ce mai multă tendință de a se reduce la simplă literă *a*; ni s'a spusă că unu ore-care *Négoe*, trâmăsu din România la conciliul de la Florența,

arū fi subscrisū cu litere grecesci numele sēu sub forma de Νεαγώργης: la acēsta d-lū *Odobescu* arū putē rēspunde, dacā i-arū fi și d-sale aminte a face aci aparatū cu totulū netrebuinciosū de erudițiune, cā și d-nialū a vēdūtū la muntele Atos numerōse chrisōve grecesci de la Négoe Basarabū, în carī acestū Domnū se vede denumitū Νεγολας, adică cu diftongulū deja pe deplinū contrasū, acum 350 de ani. Dar d-sa mai repetā : putemū ore să punemū temeīu pentru pronunția-țiunea romānā pe exemple trase din scrierea cu totulū capriciōsā a celorū vechi? Cānd arū fi așa, arū trebui să afirmāmū cā între anii 1550 și 1600 bătrānii noștri cuvīntaū în limba romāna vorbitā : *Quanca*, *Luca*, *Marina* și alte asemenea posne imposibile. Deci de asemenea slabe argumente, închee d-lū *Odobescu*, arū trebui celū puținū aci să ne ferimū, căci nu ne aducū nici unū contingentū practicū și aplicabilū la lucrarea nōstrā actualā.

Se cere închiderea discuțiunii.

Se pune la votū unū amendamentū propusū de d-nii *Quintescu*, *Baritū*, *Babeșū* și *Urechū*, în următōrea cuprindere :

«Diftongii *ea* și *oa* se vorū însemna cu *e* și *o* cu accentū acutū : *omū* — *ōmenī*, *vēcū*, afarā de *ea* de la imperfectū, p. ex. : *mergei*, *linei*, și afarā de *ea* din *stea* și *e*, unde *a* de la fine are o valōre propriā gramaticalā.»

Se priimesce cu mare majoritate.

Șe supune o propunere complimentarā, susținută de d-nii *Sion*, *Șefānescu*, *Quintescu*, *Urechū* și *Negruzzi*, în următōrea cuprindere :

«Pentru împreunarea a două sau mai multe cuvinte sau particule să se întrebuițeze semnul liniutei -, precum : *dă-mī*, *ducă-se*, *a-mī face*, *a-ți aduce* și celelalte.»

Se admite fără discuțiune cu majoritate.

Se emite părerea de a se pune la votū tōte conclusiunile luate în cestiunea ortografică, atâtū în sesiunea anulū trecutū câtū și în cea de est-timpū; dar observāndu-se cā cele din anulū trecutū aū căpētātū sancțiunea lorū încă de atunci, se punū la votū numai acelea tractate în cele din urmă două ședințe, carī

se admită cu unanimitate spre a servi ca basă la scrierea lucrărilor Academiei.

Ședința se rădică la 5 și jumătate ore p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *G. Sion*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 21.

Ș E D I N Ţ A D I N 1 A P R I L I E.

Membril presentl :

din Secțiunea literară d-nil : *Alexandri V., Caragiani I., Chițu G., Hasdeu B. P., Negruzzi I., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.* ;

din Secțiunea istorică d-nil : *Babesțu V., Baritū G., Ionescu N., Melchisedecū P. S. S. Episcopulū, Odobescu Al., Urrechiu V. A.* ;

din Secțiunea științifică d-nil : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândză D., Fălcoianu St., Felix I., Ghica Ion, Ioni P., Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici. P.*

Sub președința d-lui *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 și jumătate oră p. m.

Secretarulū cere scuse că n'a pututū redige încă procesulū-verbalū alū ședinței din 31 Martie, din cauză că n'a pututū încă pune în regulă notele celorlū ce au vorbitū asupra importantulū subiectū alū ortografie.

D-lū Președinte comunică o adresă a d-lui *S. F. Marianu*, care mulțămescce Academiei pentru onorea ce i-a făcutū de a-lū alege membru alū ei.

Idem o adresă a d-lui Juvenale Stefanelli care trimite parte din operele sale la concursu pentru premie, cari fiindu in întârziere, rămâne a se considera in anulū viitorū.

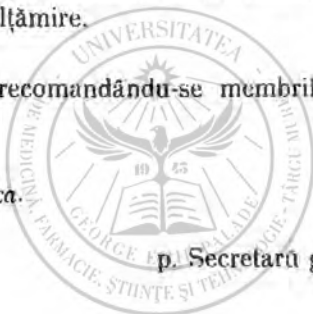
La ordinea d'ilei fiindu alegerea de membri onorari și corespondenți, după propunerea făcută in ședința precedentă, se primesce o nouă propunere subscrisă de cinci membri, care cere amânarea acestorū alegeri pentru sesiunea anului viitorū. Acastă propunere se admite cu o însemnată majoritate.

Se comunică unū volumū trāmisū pentru biblioteca Academiei sub titlu : *Memorias de la Academia de buenas letras de Barcelona*. Se primesce cu mulțămire.

Ședința se rădică, recomandându-se membrilorū să trecă in secțiunī și comisiunī.

Președinte : *Ion Ghica*.

p. Secretarū generalū : *G. Sion*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 22.

ȘEDINȚA DIN 2 APRILIE.

Membrii prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Carușiani I., Hasdeu B. P.,
Măiorescu T., Negruzzi I., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.;*din Secțiunea istorică d-nii : *Babeșu V., Barțu G., Ionescu N.,
Maniu V. (bolnavu), Melchisedec P. S. S. Episcopu, Otobescu Al.,
Urechiu V. A.;*din Secțiunea științifică d-nii : *Aurélianu P. S., Bacaloglu Em.,
Brînză D., Fălcoianu St., Felix I., Ghica Ion, Poni P., Ștefănescu Gr.,
Teclu N., Vassici P.*Sub președința d-lui : *Ion Ghica.*

Ședința se deschide la ora 12.

Se aprobă procesele-verbale ale ședințelor din 31 Martie și 1 Aprilie.

Se citește adresa Academiei de buenas letras de Barcelona, prin care trimite Academiei române tomul al III-lea al memoriilor sale.

Se decide a se admite schimbulu cerutu.

D-lu *T. Măiorescu* anunță că a terminat redacțiunea regulată a concludsiunilor date de Academia in anul trecut și de est-timpu asupra raportului comisiunii pentru scrierea cu litere latine. Lucrarea d-lui *Măiorescu*, *Regulele ortografice române*, se pune la ordinea zilei.Se procede la alegerea prin votu secretu a secretarului generalu. in locul rēmasu vacantu prin demisionarea d-lui *Al. Otobescu*.

D-lu *V. A. Urrehiu* întruniind $\frac{2}{3}$ a voturilor, după art. 16 din statute, d-lu Președinte îl proclamă de secretar general alu Academiei. D-lu *Urrehiu* mulțamește de onorea ce i s'a făcutu.

D-lu *Ion Ghica* cedeză președința d-lui *T. Maiorescu* și dă lectură raportul general alu comisiunii pentru premiile Lazărú, *Heliade* și *Năsturelú Herescu*.

D-ii *Baritú* și *Odobescu* citescú raporturile speciale despre cărțile d-lorú *Hasdeú*, *Meitani* și *Alexandri*.

D-lu *Ion Ghica* amintescé că votulú asupra cărților de premiatú este a se face cu $\frac{2}{3}$ din numérulú membrilorú prezenți.

D-lu *Meșinescu* întreabá că pune-se-vorú la votú și cărțile respinse de comisiune?

D-lu *Ion Ghica* afirmá și, unilú cu părerea d-lui *Sion*, propune sá se începá votarea cu operele cari sunt presintate pentru premiile *Năsturelú* și anume cu acele cari au fostú primite de comisiune cu majoritate sau minoritate, și apoi sá se trecá și la cele ce au fostú respinse de comisiune.

D-lu *Odobescu* citește din nou conclusiunile raportulú d-sale, votate cu unanimitate de comisiune, și prin care se propune acordarea premiulú mare *Năsturelú-Herescu* d-lui *V. Alexandri*, iubitulú și ilustrulú poetú alú națiunii române și autorulú dramei *Despotú-Vodá*.

Se procede la votú și Academia unescé sufragiele ei cu ale comisiunii.

D-lu Președinte *Maiorescu* proclamá resultatulú votulú in aplause prelungite ale Academiei.

Aceleași aplause repetite salutá reintrarea în sala ședințelorú a d-lui *Alexandri*, după proclamarea votulú.

Se procede la votare asupra cărțilorú propuse a se premia cu premiulú Lazărú. Se votezâ asupra operei d-lui *P. S. Aurelianu*: *Terra noastră* și Academia acórdá sufragiele sale acestei opere (aplause).

Se votezâ asupra cărțilorú de premiatú cu premiulú *Heliade*.

Se pune la votu cartea d-lui *B. P. Hasdeu* : *Cuvinte den bătrâni*, și Academia onorâ această lucrare cu sufragiele sale regulamentare (aplause).

D-lu Președinte, consultându Academia, s-a decide ca luni, 5/17 Aprilie, să se țină ședința solemnă de încoronarea laureaților și de închidere a sesiunii anuale. La acesta ședință biuroulu va invita pe Maiestățile Loru Regele și Regina.

Ședința se redică la 5 ore. p. m.

Președinte : *Ion Ghica*.

Secretarū generalū : *V. A. Urechiă*.

PROCESU-VERBALU No. 23.

Ș E D I N Ţ A D I N 3 A P R I L I E.

Membrū prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Văiorescu T., Negruzzi I., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.*;

din Secțiunea istorică d-nii : *Babeșu V., Băvițu G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedech P. S., Episcopu, Odobrescu Al., Papadopolu-Calimachu Al., Urechiu V. A.*;

din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloșu Em., Ibrându D., Fălcianu St., Felix I., Ghica Ion, Poni P., Ștefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 oră și jumătate.

Se citește procesul-verbalu alu ședinței din 3 Aprilie și se aprobă.

Se comunică adresa d-lui ministru plenipotențiarū alu Româ-

niet pe lângă curtea de la Roma, a d-lui N. Crețulescu, pe lângă care alătură adresa de la *Reale Accademia de' Lincei* din Roma, prin care se propune Academiei Române schimbă de opere publicate.

Academia primesce cu mulțămire.

D-lu *Babesiu* cere însă ca *Accademia de Lincei* să fie rugată a se pune directă în relațiuni cu universitatea de Iași, fără adică intermediarul Academiei române. Va li de ajunsă ca această, de astă-dată să anunțe universitățile din Iași buna plecare a Academiei de la Roma.

D-lu Președinte *Ion Ghica* cere să se începă desbaterea cu raportul bibliotecii, căci cifrele ce vor rezulta din desbaterile asupra acestui raportă au a servi de basă la budgetul generală ală Academiei.

Se încuviințeză și se citește raportul comisiei bibliotecii.

D-lu *Maniu* arată că nu a subscrisă raportulă, dar allă propunerea d-lui *Odobescu* excelinte. «D-lu *Odobescu* ne face o adevărată donațiune din aceste cărți, peste 200, oferindu-ni-le cu ună preț cu totulă inferioră valorii loră.» D-lu *Maniu* dorește însă să nu se plătescă aceste cărți numai cu cei câte 1000 lei, înscrisi în budgetă pentru cumpărare de cărți pentru secțiunile, istorică și literară. Ca secretară ală secțiunii istorice, cere să se reserve vr'o sumă pentru cumpărarea cărților de care s'ar ivi ne esitate peste ană. D-lu *Labrisu* Ia deșteptală atențiunea și a vedută că această nevoie a secțiunii s'ar pută împăca cu votulă de a se primi oferta d-lui *Odobescu*, dacă suma necesară pentru cărțile de la d-lu *Odobescu* s'ar preleva asupra întregului condeiă de 4000 lei trecută în budgetă, și restulă paragrafulă s'ar pută repărți între cele trei secțiuni. «Să nu perdemă ocașiunea însă de a înzestra biblioteca cu operele oferite de d-lu *Odobescu*, cari sunt o adevărată donațiune, de ore-ce facă peste 6000 lei, iar nu călă ni se cere.

D-lu *Babesiu*. Necesitatea cumpărării acestoră cărți este necontestabilă și intereseză totă Academia, iar nu numai cutare secțiune a

et. Dacă budgetulă presintă excedentulă lucrulă era simplu : se trecea deosebitulă suma pentru cărțile oferite de d-lă *Otobescu*. Cum însă venitulă este exauriatulă lotulă, trebuie să se ia acea sumă din cel 4000 lei, înscriși în budgetulă pentru cărți, iar restulă va servi la cumpărările de cărți ale secțiuniloră.

D-lă *Stefănescu* recunoscă importanța opereloră ce se propune a se cumpăra, dar de ôre-ce biblioteca Academiei are 99 la sută numai opere istorice și literare, iar științifice atâtulă de puțină, nu se unescă cu propunerea d-lui *Maniu* de a se măi reduce cel 1000 lei, ce sunt fondulă specialulă ală acelei secțiunilă pentru cumpărare de cărți. De abia în anulă acesta pentru prima dată s'ău cumpăratulă cărți pentru secțiunea de științe. D-lă *Stefănescu* ar primi să se plătescă cărțile propuse de d-lă *Otobescu* de fie-care secțiune, după natura loră, din fondulă respectivulă.

D-lă *Bacaloglu* este de părere că secțiunile să-și facă cumpărăturile după fondulă ce ău, oră dacă Academia consideră că este o ocaziune excepțională aceea ce ni se presintă de d-lă *Otobescu*, să acordămulă mijloce financiare extraordinare. Să se vță dacă nu sunt sume disponibile de aiurea, de nu se pôte reduce la alte spese, bună ôră de la tipărirea lui *Coressi*. D-lă *Bacaloglu* cu nici unulă prețulă însă nu admite că să se stôrcă fondulă unei secțiunilă pentru o alta.

D-lă *Sion*. Achizițiunea cărțiloră în cestiune este neapărată, căci operele sunt prețioșe și lôrte cline. Sunt 4000 lei prevăduți în budgetulă. Să se împartă pe secțiunilă și vorulă veni câte 1300 de fie-care. Apoi de ôre-ce cărțile ce sunt a se cumpăra sunt literare și istorice, se vorulă plăti de secțiunile acestea, și le va măi rămânea și lorulă câte o mică sumă pentru alte cumpărări. Secțiunei științifice însă nu i se va atinge de loculă suma pentru cărți.

D-lă *Aurelianu*. Virimente nu se faculă în budgete. Dacă cărțile s'ău aflatulă bune și cumpărarea lorulă utilă, secțiunea istorică să le ia și să nu măi cêră și secțiunilă de științe a le plăti și ea, căci oră-cătulă recunoscă, dice d-lă *Aurelianu*, că se face o bună achizițiune, nu trebuie să lipsimulă secțiunea de științe de fondulă necesarulă cumpărăturiloră sale. De ce să se măi reserve, pe comptulă acestei secțiunilă

fondul secțiunii istorice după ce ea va fi cumpărată pentru ea, pe anulul acesta, importanta colecțiune, ce se oferă de d-lu *Odobescu* ?»

D-lu *Alecsandri*. Secțiunile facă parte din Academia ca copiii unei aceleiași familii. Se prezintă părintelui familiei ocaziunea d'ă cumpăra o moșia eflină. Copiii să-și pună la unu locu partea loră, căci altmintrelea moșia nu se capătă și dauna este comună. Să nu se pėrdă ocaziunea și să se cumpere operile oferite, a-prupe donate, din cel 4000 lei al secțiuniloru.

D-lu *Hasdeu* crede, că confusiunea vine de acolo că confundăm drepturile secțiunilor și ale Academiei. Drepturile secțiunilor le determină cifrele din budgetu. Dar budgetulă încă nu e votat și deci nu urmază că dacă Academia a dată anu unei secțiunii 1000 lei pentru cărți, este ținută să dea acēstași sumă totu d'ă-una. Academia pōte să dea una mai mică sau și nimica. De astă-dată Academia e în dreptulă ei de a decide întrebuirea sumei ce crede necesară pentru cumpărarea cărților în cestiune.

D-lu *Ilieianu*, combatēndu pe d-lu *Aureliană*, susține că achizițiunile de cărți interesează totă Academia, iar nu numai secțiunile. Odată ce se află că operele oferite sunt utile, este de interesu generalu să se cumpere și tōte secțiunile să contribuiescă la acēstă cumpărare.

D-lu *Președinte*. A fostu de acēstă părere și de aceea, ca o cestiune de interesu generalu, a și trāmis'o în cercetarea comisii bibliotecii. Acēstă comisiune, cu majoritate de doi, a opinatū pentru cumpărare. Altă propunere nu este la biurou.

D-lu *Babesiu* depune o propunere în cuprindere : «Suma de lei 1847 pentru cumpărarea cărților oferite de d-lu *Odobescu*, să se ia din suma de lei 4000, provisiune făcută în budgetu pentru cumpărarea de cărți și legatulă acelora ; iar restulă de lei 2,150 să rămānă destinațiunii pentru secțiunii, conformu necesitățit.»

D-lu *Președinte*. Propunerea d-lui *Babesiu* o consideră ca unu amendamentu la aceea a majorității comisii, dar nu-și are locul de oră-ce se referă la sumă din unu budgetu, carele încă e numai în proiectu.

Se cere punerea la votu a propunerii d-lui *Babesiu*.

D-lu *Fălcoianu* nu voesce votarea acestei propunerii, căci de nu se va vota s'ar putea crede că Academia nu primesce cumpărarea cărților.

D-lu *Babesiu* cere să se voteze asupra părții I-ia din propunerea sa, unde este stabilitu punctul : Cumpere-se ori să nu se cumpere cărțile? Apoi se va vota partea a doua : din ce fondu să se cumpere?

D-lu *Președinte* nu primesce acēsta, căci nu este în cestiune cumpărarea, ci suma necesară ei de 1847 lei. Utilitatea cumpărării nime nu o contestă; ci este a se hotări fondul.

D-lu *N. Ionescu* se unesce cu părerea, ca cel 1847 lei să se dea din fondul generalu alu cumpărărilor de cărți, și restul acestui fondu să se repartă pe secțiuni.

D-lu *Itomanu* cere înlăturarea amendamentului d-lui *Babesiu*, pe cuvintele aduse și de d-lu președinte.

D-lu *Președinte* dă citire unu amendamentu propusū de d. *Hasdeu* cu cuprindere : «Academia decide a se cumpăra de la d. *A. Odobescu* cărțile oferite de d-sa în valōre de lei 1847.» *Hasdeu*.

Se pune la votu și se primesce cu majoritate.

D-lu *Președinte*. Amu votulū partea I-a a raportului comisiunii și amendamentulū relativu, acum avemū a ne ocupa de partea a II-a, adecă de distribuirea restulū sumei de 4000 lei, după ce s'au luatū din ea cel 1847, al cărților *Odobescu*, dar acēsta cestiune se va regula la ocașiunea votării ș-lui specialu din budgetu.

Se incuviințeză.

D-lu *Bacaloylu* dă lectură raportului comisiunii budgetare și proiectulū seū de budgetu pe 1881/2.

D-lu *Hasdeu*, în discuțiune generală, amintesce că în urma votulū de adineōrea, este a se aduce modificare la ș-lu cumpărărilor de cărți.

Ne mai luândū nime cuvēntulū, di-cuțiunea generală se inchide și se procede la acea pe articole.

D-lu *Populopolu-Calimachū*, la ș-lu votulūrilor, intrăba dacā Academia

a încasatǎ deja legatulǎ Veisa, de ore-ce comisiunea l'a trecutǎ în budgetǎ la venituri ?

D-lǎ *Babesiu* ca membru alǎ comisiunei budgetare, rǎspunde cǎ legatulǎ nu va întârzi de a fi încasatǎ și d'aceia a fostǎ înscrisǎ în budgetǎ.

D-lǎ *Președinte* amintesce cǎ Academia a primitǎ legatulǎ și cǎ se ascǎptǎ numai decretulǎ Regalǎ pentru autorisarea legalǎ a primirei lui. Acǎstǎ autorisare este însă neîndoișǎ, și chiar fǎcutǎ, și nu vede ce ar fi impeditǎ pe comisiune de a înscrie legatulǎ Veisa în budgetulǎ veniturilorǎ.

Incidentulǎ se încheie.

Se pǎșesce la votarea veniturilorǎ pe articole.

D-lǎ *I. Ghica* cedǎzǎ președinta d-lui *G. Barițiu* în lipsa celorǎ trei asesori.

D-nii *Fălcoianu* și *Urechiu* cerǎ votarea veniturilorǎ în totalǎ, iar nu pe articole.

D-lǎ *Bavaloglu* crede cǎ arǎ putea unii membri sǎ aibǎ obiecțiuni de fǎcutǎ la unele venituri, cari nu sǎntǎ fixe ca subvențiunea de la Statǎ, și deci voesce votarea pe articole.

Se pune la votǎ suna totalǎ a veniturilorǎ și se aprobǎ cu unanimitate.

Se trecǎ la cercetarea speselorǎ

D-lǎ *Babesiu*, la litera *m*, spese de cumpǎrare de cǎrți, cere sǎ se înscrie cel 1847 lei votatǎ deja pentru cǎrțile Odobescu.

D-lǎ *Președinte* dǎ lecturǎ propunerii secțiunei de științe în cuprindere : «Subsǎmnașii propunemǎ, ca sǎ se înscrie în budgetǎ suma de 900 lei pentru cumpǎrare de cǎrți științifice pentru secțiunea științificǎ.

St. Fălcoianu, Gr. Ștefǎnescu, Poni, Dr. Brândzǎ.

D-lǎ *Bavaloglu* explicǎ cǎ propunerea cere reducerea sumei din budgetǎ de la 1000 la 900 lei.

D-lǎ *Hasdeu*. Din cel 4000 lei din budgetǎ s'aǎ datǎ deja 1847 lei. Rǎmǎnǎ deci disponibili 2153 lei. Numai acǎstǎ sumǎ se pǎte trece în budgetǎ. Cǎtǎ privesce repartițiunea acestei sume pe secțiuni. cestiunea e deja regulatǎ prin votulǎ de anǎ, iar dupǎ acelǎ votǎ la

repartițiune nu pot veni pe sēma unei secțiunii de cātū 718 lei.

D-lū *Fălcoianu*, sprijinindū propunerea secțiunii sale, arată că Academia nu pōte refusa de a acoperi prin budgetulū sēu trebuințele speciale ale secțiunilorū ei, și în casulū de față nu se potū refuza 900 lei ceruți de secțiunea de sciințe. Dacă nu se află fonduri disponibile, Academia se le iae din reduceri la unele §§-e din budgetū. Așa bună-ōră să se reducă 300 lei de la legatulū cărțilorū, căci legarea pōte a mai fi amānată. Este ascminea bine să se reducă 200 din 300 lei înscrīși pentru procese, căci d-lū Președinte ne-a declaratū că procese nu avemū. Ialā avemū dar 500 lei cari adaoși la restulū din 4000 lei (după scāderea celorū 1847 pentru cărțile Odobescu) vom avē de unde să dāmū peste 800 lei de fie-care secțiune.

D-lū *Alecsandri*. După calculele d-lui *Fălcoianu* nu se ajungū vre 100 ori 150 de lei de fie-care, pentru ș-lū cărțilorū de cumpēratū peste anū. D-lū *Alecsandri* oferă cu tōtă dragostea vre o 500 lei pentru ajutorarea ș-lui cărțilorū secțiunilorū.

D-lū *Fălcoianu*, nu vede necesitatea de sacrificii particulare, căci fondū este. D-lū *Alecsandri* a lăcutū destule sacrificii în viața sa plină de fapte frumoșe, dar Academia să se mārginēscă la ceca-ce are.

D-lū *Hasdeū* cere să nu se voteze propunerea secțiunii sciințifice, căci de s'arū vota cei 900 lei, apoi adăogāndu-se cei 1847 deja votați și în urmă mai adăogāndu-se și sumele pentru cele-l-alte douē secțiunii, s'ar trece cu multū peste cei 4000 lei din budgetū.

D-lū *Urechiiū* arată că votulū trebuie pusū asupra propunerii a II-a a comisiunii bibliotecel, adică repārțirea restului din 4000 lei (din cari deja s'aū datū 1847 lei). Propunerea de 900 lei este unū fondū specialū ce se cere de secțiunea sciințifică. Ea se va vota în urmă după regularea fondului generalū de 4000 lei înscrīși în budgetū.

D-lū Președinte, *Baridiū*, pune la votū propunerea de repartițiune a restului de 2834 lei din 4000 lei. Ea cade ne-intrunindū de cātū 11 voturi din 19 votanți.

D-lū *Președinte* introduce în dezbaterē o nouă propunere a d-lui *Poni* în cuprindere : «Articolulū relativū la cumpērare de cărți să se in-

napoescă comisiunii spre a-lu pune în acordū cu votulū Academiei de a se cumpĕra cĕrțile d-lui *Odobescu*. »

« *Poni, St. Fălcoianu, Dr. Brândză*. »

D-lū *Urechii* aratā neregularitatea desbaterii și a venirei tardive a propunerii.

D-nii *Sion* și *Papadopolu Calinachi* combatū propunerea, căci nu se cuvine a subordina decisiunile Academiei la ulterioarele regulări a comisiunii budgetare.

D-lū *Poni*, apărāndū propunerea sa, aratā cā a căutatū s'o facā ca unū compromisū, pentru ca nu călĕndū și propunerea de 900 lei cum a călĕtū cea a d-lui *Hasdeu*, sā nu remānā secțiunile fārā nici unū fondū de cĕrți.

D-lū *Fălcoianu* vorbește în același sensū și concludē sā se însărcinēze comisiunea budgetară a face drepta repartițiune a sumei rĕmasā disponibilā din 4000 lei.

D-lū *Maiorescu*, luāndū fotoliulū președinției în loculū d-lui G. Barițiu, dā citire repartițiunei ce propune comisiunea budgetară în co-prindere :

500 lei	pentru	secțiunea literară.
300 »	»	» istorică.
900 »	»	» științifică.
450 »	»	legatu.

Se pune la votū și Academia prinesce cu cele două treimi regulamentare.

D-lū *Sion*, la litera *n. explorări în Dobrogea*, crede cā se pōte face o economiā de 1,000 lei și cere reducerea acestei sume.

Academia nu incuviințēzā.

Se votēzā în totalū spesele cu unanimitate.

D-lū *Maiorescu*. La ordinea zilei fiindū redacțiunea definitivā a soluțiunilorū Academiei relative la ortografiā, decl rōgā pe d-lū Barițiu sā reia scaunulū președinției, căci d-sa are a da lecturā acelei lucrări.

D-lū *Baritiu*, ocupā fotoliulū președinției.

D-lū *Maiorescu* dā lecturā operatului sēu și aratā cā elū nu este

de câtă punerea în rânduială a voturilor deja date în anul trecut și în sesiunea curentă :

Regulele ortografiei române primite de Academia română în urma desbatărilor din sesiunile generale 1880 și 1881 și a votului final din 31 Martie 1881.

1. Literile latine *y*, *ph*, *th*, *qu* și *k*, nu se voru întrebuința în scrierea română, cu excepțiune pentru numele proprii și cuvintele străine neasimilate, d. e. Quintilianu, Ypsilantu, Kalium.

2. Duplicarea consonanțelor se admite numai acolo, unde provine din alipirea a două cuvinte române, din care unul se termină și altul începe cu aceeași consonanță, sau cu o consonanță de același organu, însă numai în lăintrul limbii române, unde se și aude. Vom scrie dar : *inotare*, *innăscută*, *inno re* etc. Vom scrie însă : *aprobare* (cu unu singuru *p*), *afirmare*, *colaborare*, *duplicare*, *comoditate*.

Se lasă latitudine a se scrie : *înmulțire*, sau *imm-țire*, *immormântare* sau *immormântare*. Vom scrie însă totu-deuna împreună, *impilare*, *impăcare* etc.

3. Se admite duplicarea lui *s* în puținele cuvinte, în care pôte servi pentru evitarea confuziunii între două înțelesuri diferite : *massă* (*la masse*) și *masă* (*la table*), *rassă* (*la race*) și *rasă* (*rasée*), *cassă* (*la caisse*) și *casă* (*la maison*).

4. Deosebirca nuanței de pronunțare a lui *s* ca *z* în mijlocul și la terminarea cuvintelor nu se însemneză, aflându-se numai în câte-va cuvinte nou primite, și prin urmare nici *s* nu se duplică în mijlocul cuvintelor, acolo, unde rămâne *s* după natura lui. Vom scrie dar : *r să*, *francesa*, *sintesa*, *nasaltă*, *nasulă*, *frumosulă*, etc.

5. Consonanta dublă *x*, păstrată în alfabetul latinu din vechiul alfabetu campanu, o putemu primi și noi ca o înlesnire grafică pentru împreunarea lui *c* și *s* în neologisme și în nume proprii : *xilografă*, *lexico-ă*, *Xenocrată*, *Alexandru*.

Se lasă însă latitudine a se scrie *expedițiun* și *expedițiune*; *exmplu* și *exemplu*, după cum vrea să pronunțe scriitorul.

6. Sonulă *π* se va scrie totu-deuna cu *j*.

7. Sonurile *η* și *υ* se voru scrie cu *c* și *g* înainte de *e* și *i* și cu

ci și gi înaintea celorlalte vocale. Cândă însă literele *c* și *y* au să sune *κ* și *τ* înaintea vocalelor *e* și *i*, se vor scrie cu *ch* și *gh*.

Vom scrie dar : cine, ginere, cêpă, gênă, ciaslovă, ciocârliă, ciută, giamă, Giurgiu, cheie, unchiu, ghemă, ghindă, etc.

8. Sonurile *m* și *u* se vor scrie totu-deuna cu *ș* și *ț*, adică *s* și *t* însemnate cu sedilă francesă.

Pentru sonul *ș* se admită două scrieri. Acolo, unde flexiunea română îl-lu arată ca provenindă dintr'ună *d*, se va scrie cu *đ*; asemenea acolo unde se arată *d*, fie și din cuvintele primite în limba română ca neologisme; în celelalte cazuri se va scrie cu *z*.

De exemplu : cređi, verđi, đeu, đioa, însă zimbescă, zălogă, lucreză, botezată.

9. *u* se scrie cu *sc*, unde vre o formă flexionară română arată un *sc*, din care a provenit : cunoscl, pesce, românescl; asemenea și în cuvântul *a sci* cu derivatele lui, sciință, cunosciință, etc. Se scrie însă Stefană, stergară, așteplă.

10. Să se însemneze sunetul *x* cu semnul *υ*, iar sunetul *h* cu semnul *▲* de asupra vocalei originare din care a provenit.

11. În vorbele flexibile să se conserve *u* finală cu semnul scurtării, acolo unde se aude pe jumătate sau nu se aude de loc, d. e. omă, bună, lucrulă, plecă, facă, fiă.

12. *i scurtă* se va însemna cu *ı* cu semnul scurtării, d. e. omeni, copii, auđi.

13. Articolul nedefinit, pronumele și numeralul *o*, se va scrie cu *o*, și nici *o* dată cu *uă*; d. e. *o* casă, *o* dată, am dat-o.

14. Apostroful nu se pune înaintea articolului feminin *a*, prin urmare se va scrie casa, masa, etc.

15. Diftongii *ea* și *oa* se vor însemna cu *é* și *ó*, afară de *ea* de la imperfect, și de *ea* în cuvinte ca stea, unde *a* finală are valoare proprie gramaticală; d. e. mergeă. ținea, stea.

16. Pentru împreunarea a două sau mai multe cuvinte sau particule se întrebuițeză semnul liniutei —, d. e. dă-mi, ducă-se, a-mi face.

D-lă *Maiiorescu* n'a schimbată de câtă numerotarea regulilor, cari s'au votat, punându-le într'o ordine mai potrivită. D-sa însă în

lucrarea ce presintă află unŭ punctŭ care a rēmasŭ nefixatŭ; acela e relativŭ la scrierea lui *x* și *i*. A fostŭ o propunere de a se scrie aceste sunete cu semnul *u* și *u*. Altă propunere însă a cerutŭ păstrarea tuturorŭ accentelorŭ, dar nu a determinatŭ carŭ din ele vorŭ fi puse pentru *x*, și care pentru *i*. Așa că astă-đi cestiunea scrierii lui *x* și *i* a rēmasŭ nehotărâtă.

D-lŭ *Sion* crede că cestiunea a fostŭ resolută prin exemplele aduse de d-lŭ Laurianŭ propunătorulŭ păstrării semnelorŭ diacritice.

D-lŭ *Maioreșcu* nu vede acēsta, căci propunerea cere conservarea a vr'o 5 semne și nu indică carŭ aŭ a servi pentru *x* și *i*. Din exemplele citate încă nu apare lămuritŭ lucrulŭ.

D-lŭ *Negruzzi*, în discuțiunea generală, cere explicațiunŭ asupra regulei admise pentru duplicarea lui *s* în cuvintele *cassă* și *casă*, din interesulŭ determinării înțelesului propriu alŭ vorbeŭ. D-lui întrēbă cum se va scrie vorba *rasă* care are trei înțelesuri: *rasă* (haină de călugări), *rasă* (termenŭ de etnografiă) și *rasă* (participiulŭ trecutŭ de la verbulŭ a rade).

D-lŭ *Urechiiă* nu vede că acēsta este discuțiunea generală. D-lŭ *Negruzzi* va afla lămuririle ce cere în anelele nōstre, la ocasiunea debaterilorŭ. Negreșitŭ și eŭ am puncte cu care așŭ avē de obiectatŭ asupra conclusiunilorŭ Academiei, dar nu credŭ bine să reîncepemŭ discuțiunile la totŭ momentulŭ, ori altmintrelea facemŭ pândă Penelopeŭ.

D-lŭ *Quintescu* recunōște că a rēmasŭ obscurŭ punctulŭ alŭ 10-lea despre scrisōrea lui *x* și *i*. D-lŭ Laurianŭ făcēndŭ sã i se admită amendamentulŭ cu semnele, nu a voitŭ să explice care din ele și cum aŭ a servi pentru *x* și *i*. Dovadă este însăși aplicarea nouelorŭ regule votate în 1880 de Academiă la tipărirea analelorŭ. «Vedeți, ȕice d-lŭ *Quintescu*, în aceste anale să scrie *câni* cu *a*, și *lingă* cu *i*. D-lŭ *Babesiu* a închisŭ discuțiunea, cu unŭ amendamentŭ și cestiunea a rēmasŭ nedeslegată. D-lŭ *Quintescu* arată cu exemple nesuficiența preceptului votatŭ d'a se representa *x* și *i* prin vocale corespundētoare latine, ținēndŭ sēmă de derivațiunea din propria limbă română. D-sa arată că sunt cuvinte de ale căror vocale originale nu putem ține sēmă, rēmânēndŭ afară din etimologia română și a neologismelorŭ. Din amendamentulŭ d-lui Laurianŭ nu era nici o lămurire,

iar după proiectul comisiei ortografice, nu se evităză unele inconsecințe și erori, pe cari d-lu *Quintescu* le semnalază ilustrându-și argumentarea cu exemple. După comisiune vorba *stringă* va trebui să fie scrisă cu *a*, căci ea pune pe *i* numai la începutul vorbelor, apoi acesta bine este?

D'aceea d-lu *Quintescu* cere ca Academia să se pronunțe într'unu modu. D-lui va da probă de disciplinare adoptându și ca particularu ortografia fixată de Academiă, numai ca să o fixeze într'unu lelu. D-lui vine — dca e întrebatu — să propună modulū ce crede mai nimeritu de deslegare prin propunerea următoare :

«*x* și *i* se voru însemna cu *w* și *u*, puse d'asupra vocaleloru din cari se constată că au provenitu în lăintrulu etimologiei române și a neologismelorū. In cele-alte casuri însă *x* se va exprima numai prin *d* iar *i* numai prin *i* cu circumflexu : *î*. «*Quintescu, Melchisedecū*».

D-lu *Maiorescu* reamintesce că propunerea d-lui Laurianu nu hotăresce nimica despre scrierea lui *x* și *i*, iar propunerea comisiei ortografice a fostu respinsă, așa în cătu nu este luată nici o concludiune de către Academiă. Ce să facemū dar? Cum amū datu unu votu suplimentaru relativu la întrebuințarea liniuței între două vorbe : dă-mi, du-mi-te; totū asemenea se cade să dămū unu votu suplimentaru pentru însemnarea lui *a* și *e* ca *x* și *i*.

D-lu *Maiorescu* combate apoi propunerea d-lui *Quintescu*, căci ori cătu de fonetistū este, *i* vine greū a scrie *cind* în locū de a-lu scrie cu *a* : *când*. D-lu *Maiorescu* propune ca *x* și *i* să se însemne cu semnulu scurtării pusū d'asupra vocaleloru din cari acestū *x* și *i* au provenitu.

D-lu *Maiorescu* observă că noi nu facemū ortografia ci grafia limbei. Ortografia o stabilește gramatică și lexicónele. Ceea ce facemū noi este subordonațu acelorū lucrări și ca atare e în definitivū lucrare provizoriă. Încă nu e stabilitū de ajunsū ori *dinsulă* si se scrie cu *e*, căci ar deriva de la *ens*. În privința filologiei noastre este încă multū de lucru. Nu este definitivū stabilită filiațiunea vocaleloru și în multe casuri nu scimū să spunemū în ce momentū s'a născutu *x* și *i*, și din care anume sunete.

D-lu *Maiorescu* preferă deci, să lase liberă controversa asupra acestui punctū, ca și până acumū. Așa se întâmplă la Germani, cari

unil scriu Hülfe, alții Hilfe, unil wirklich, alții cu i, etc. • Noi desbatemû adî *grafia* și nu putemû prejudeca etimologia. Să lăsămû gramaticilorû și lexicografilorû sarcina de a determina în fie-care casû, care a fostû vocala originală, și deci cu ce anume vocală va trebui să se scrie *x* și *i*.

D-lû *Babesiu* amintindû desbaterile urmate anû asupra lui *x* și *i*, ȃice cã amendamentulû d-sale a cerutû includerea discuȃiunii din cauza direcȃiunii violente ce luase desbaterea. D-lû *Babesiu* ȃice : •Așa la Ș-lû 5, prin adoptarea diferitelorû accente și respective a modului de întrebuiȃrare pentru ele. se credea deslegatã cestiunea scrierei lui *x* și *i* cu litere latine, pe de o parte ne admiȃndu-se nici o diferenȃa intru notarea ambelorû, iar pe d'altã parte — de și în modû neespresû prin conclusû formalû, admiȃndu-se cã aceste vocale nasale, rêspond. guturale, trebuiescû luate din existentele forme române, și chiar dupã neologisme. Astã-ȃi însă, când ni se presintã conclusiunile nôtstre în totalû, nu putemû să nu recunoscemû, cã cestiunea amû atins'o dar n'amû deslegat'o. Totuși continuarea discuȃiunii asupra acestui punctû, așa credû, cã ne va convinge cum cã în stadiulû de astã-ȃi alû dezvoltãrii limbii nôtstre abia este posibilã formularea unei reguli, care să corespundã pe deplinû, ci va trebui să ne mulȃmimû cu o mësura ôre-care, ce ni se va presenta ca mai simplã și înlesnicôsã precum și mai puȃin prejudiciôsã pentru ulterioara dezvoltare. Din acestû punctû de vedere cea propusã de d-lû *Maiorescu* pare a corespunde. Dar una să nu se uite, cã adecã la punctulû 10 să fie citate și exemplele de accentuare, cãte cuprinde amendamentulû primitû, cãci numai prin acele exemple se completãzã regula adoptatã de Academiã pentru accentuarea cuvintelorû.

D-lû *prîgedinte Barîiu*, anunȃ depunerea la biuroû a trei propunerî, doue deja cunoscute : 1) a d-lui *Maiorescu* sprijinitã de d-nii *Papadopolu-Calimachã*, *Negruzzi*, *Caragiani* și *Urechidã*; 2) a d-lui *Quintescu*, și a 3) una încã necunoscutã dar nu departe de a d-lui *Maiorescu*, propunerea prezentatã de d-lû *Stefãnescu* în cuprinderea urmatore :

•Ca explicare practicã a amendamentului d-lui Laurianû din anulû trecutû propunû cã :

«Sunetul α să se scrie cu α sau ϵ , unde etimologia română ne dă aceste litere.

«Sunetul i să se scrie cu d , i sau ϵ , iarăși unde etimologia română ne arată aceste litere.

«Pretutindenți însă unde etimologia română nu ne arată pe a sau ϵ , sunetul i se scrie cu i cu circumflexă.» Gr. Ștefănescu.

D-lă *președinte* însă, observându că adunarea nu mai este în numărul regulamentar, ridică ședința la orele 5 p. m. anunțându pe cea viitoare pe ziua de mâine, 4 Aprilie.

Președinte : *Ion Ghica*.

Secretar general : *V. A. Urechă*.

PROCESU-VERBALŪ No. 24.

ȘEDINȚA DIN 4 APRILIE.

Membri prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alexandri V., Carașiani I., Hasdeu B. P., Maiorescu T., Quintescu N., Romanu A., Sion G., Negruzzi I.*;

din Secțiunea istorică d-nii : *Babesiu V., Baritiu G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedeciu P. S. S., Episcopu, Odobescu A., Papadopolu Calimachiu A., Urechă V. A.*;

din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu E. Brândză D., Fălcoianu S., Felix I., Ghica Ion, Poni P., Ștefănescu G., Teclu N., Vasici P.*

Sub președința d-lui : *Ion Ghica*.

Ședința se deschide la 1 și jumătate oră

Se citește procesul-verbal al ședinței de la 3/15 Aprilie și se aprobă în tocmai.

D-lă *președinte* anunță Academiei că a comunicat M. S. Reginei, votul unanim prin care scriitoarea Carmen Sylva a fost proclamată

membră onorariă, și că M. S. a bine-voit să-l autorise a declara Academiei că, de ôre-ce numele adevărat al scriitorului n'a putut rămâne tainuit iubirii acestei corporațiuni, apoi M. S., afirmându identitatea Sa Augustă cu Carmen Sylva, primesce cu recunoștință numirea cu care Academia Română a încununat lucrările Sale literare. (Aplause).

D-lu *Președinte* anunță de asemenea că MM. LL. Regele și Regina voru onora ședința solemnă de luni, 6 Aprilie.

D-lu *Poședinte* aduce la cunoștința Academiei că d-lu membru *Odobescu* a dăruit pentru biblioteca ei nouă opere foarte importante.

D-lu *Urechiu* amintesc că între aceste cărți este edițiunea priniceps de la Iași 1683 a lui Macariu, Arhiepiscopul Tesalonicului și unu volumu din corpus inscriptionum latinarum.

Academia primesce cu mulțumire noulu daru din partea d-lui *Odobescu*.

Se citesc adresa ministrului cultelor, No. 4,911, prin care mijlocesc, ca Academia să dăruiască publicațiunile sale bibliotecii liceului din Craiova.

D-lu *Buritiu*, amintesc că s'a luat deja o decisiune de a se da cărțile publicate de Academia ori-cărei bibliotecă, recunoscută prin regulamentu publicu.

D-lu *Maiorescu* cere să fie întreatu D-lu Ministru, decă biblioteca liceului din Craiova este regulată cu unu asemenea regulamentu publicu.

D-lu *Stefănescu* cere punerea votului în condițiunea indicată de d-lu *Maiorescu*.

Academia încuviințază amendamentulu d-lui *Maiorescu*.

Se citește epistola d-lui doctoru și profesoru Alexandru Marki prin care donază Academiei 15 exemplare din opulă său în limba maghiară « *Bihari român irók.* »

Se primesce cu mulțumire.

Se citește propunerea d-lui *Odobescu*, susținută de numărul de membri regulamentari în cuprinderea următoare:

«Termenul extrem pentru depunerea la cancelaria Academiei a lucrărilor prezentate la concursurile propuse de Academiă din propria sa inițiativă și din ori-ce fonduri, se nu fie 1 Septembrie, ci 31 Decembrie alu anului care precede sesiunea generală, în care aceea lucrare se va judeca.

Acăsta măsură se va aplica de îndată și asupra concursurilor deschise până acum.

Odobescu, Gr. Ștefănescu, Felix, St. Fălcoianu, Dr. Brănză, P. Poni, Hasdeu.

Punându-se la votu propunerea este aprobată cu două treimi.

D-lu secretarū generalū arată că prin unu procesū-verbalū anteriorū află regulatū, ca să se răspundă d-lui Ștefanelli din Cernăuți, că operele trāmise la concursū au venitū prea tārdu, și se vorū avē în vedere la concursulū din anulū următorū. D-lu secretarū cere de la Academiă incuviințarea de a trāmite d-lui Ștefanelli sciință, că operele i-au fostū primite peste terminele legali, și să i se lase d-lui Ștefanelli inițiativa prezentării sau ba a acelorași opuri la alte concursuri.

Se incuviințeză.

Se procede la alegerea comisiunii pentru cercelarea cărților de premiatū, pentru anulū viitorū.

Se alegū d-nii *Alexandri V., Hasdeu B. P., Quintescu N., Baritiu G., Ionescu N., Episcopulū Melchisedecū, Aurelianū P. S., Brānză D., Poni P.*

D-lu *Președinte* consultă, și adunarea incuviințeză numirea la anulū viitorū a comisiunii pentru premiul didacticū alū orașului Craiova.

D-lu *Hasdeu* arată că dintre cel 3 membri numiți în comisiunea

Dobrogենă, lipsesce D-lу Kogălnicenu, care este probabilу că va continua încă a lipsi.

D-lу *Hasdeu* anunțându că în comisiune se află unу bărbatу specialу pentru geologiă și zoologiă. propune completarea ei cu unу botanistу, cu d-lу dr. Brândză.

Propunerea se va pune la ordinea zilei.

D-lу *Hasleu* arată că tóte traducțiunile din Pliniу, intrate la concursу, comisiunea le-a aflatу neadmisibile. Vina nu este atât а traducătorilorу, ci mai multу а materiei. Nu e de ajunsу ca о carte să se refere la epoca lui Traianу, ca ea să fie bună. Stilulу lui Pliniу este anevoiosу și limba cu multă artificiositate, de aceea comisiunea propune înlăturarea din concursу а traducerii lui Pliniу, și înlocuirea ei cu traducerea lui Amianу Marcelinу, care este unу opу ce se referе la totу orientulу, pentru care este о importantă fontână istorică.

D-lу *Laritin* dă citire raportulу comisiunii pentru premit.

D-lу *Sion*. vorbindу contra propunerii comisiunii, cere să se traducă autorii clasici.

D-lу *Qaintescu*. Nici Pliniу nu este dintre adevărații clasici. Patru ani а fostу concursу și n'amу ajunsу la nici unу rezultatу.

D-lу *Urechia*. N'amу ajunsу la nici unу rezultatу, pentru că Pliniу nu а fostу о carte scolastică. Mai toți traducătorii de autorii latini, premiați de Academiă, sunt foștii scolarii ai nostrii, cari s'au fostу familiarisatу încă din scólă cu autorii traduși. Nu așa s'a întemplatу cu Pliniу. Apoi tocmai acum, când tinereimea s'a încercatу а-lу traduce și s'a mai deprinsу cu elу, nu este bine să-lу scótemу din concursу. Argumentele că stilulу său e rău, cum le sprijinimу, când scim câtу de puținу meritosу este și stilulу lui Amianу Marcelinу? Negreșitу, acestу scriitorу este о importantă fontână istorică; dar, să nu merite óre și Pliniу, panegeristulу lui Traianу, considerațiunea de а fi manșinatу în concursу încă pe unу anу? Operile lui Pliniу nu suntу voluminóse, așa că în curéndу va veni și rëndulу lui Amianу Marcelinу.

D-lу *Hasdeu*. Rațiunea ce D-lу *Urechia* invocă pentru а manșiné

incă unŭ anŭ concursulŭ din Pliniu, o va putę d-lui invoca și la anulŭ și peste alți 4 sęu 5 ani. Dęcă, după atâta timpŭ, nu ani dobęndilŭ traducerea din Pliniu nu vędŭ șanse mai mari pentru anulŭ viitorŭ.

D-lŭ *Președinte* pune la votŭ propunerea comisiunii pentru Amianŭ Marcelinŭ, și se primesce cu 9 voturi, contra 8.

D-lŭ *Președinte* declară, cu incuviințarea Academiei, mântinerea în concursŭ pentru anii viitori a tuturorŭ celorŭ-lalte lucrări publicate deja în anii trecuți.

D-lŭ *Președinte* cere înscrierea în budgetŭ a 1,500 lei, pentru cumpărarea a 3 dulapuri necesare bibliotecii. Acęcă sumă se va acoperi din veniturile accidentale de peste anŭ.

Academia incuviințeză.

D-lŭ *Președinte* propune publicarea în broșură separată, și imediatŭ a raporturilor pentru operele premiate. Analele vorŭ apare mai târziu, și este utilŭ să cunoscă publiculŭ de îndată, raporturile în cestiune.

D-lŭ *Maiorescu* inclină pentru publicarea acestorŭ raporturi prin jurnale.

D-lŭ *Președinte* nu se unescę cu acęcă propunere; căci raporturile fiindŭ voluminoșe, ar fi publicate prea încetŭ și prea bucățite prin țiare.

D-lŭ *Maiorescu* esplică propunerea sa din interesulŭ economiei.

D-lŭ *Urechidă* dices că culegerea materiei acestorŭ raporturi, va servi și pentru anale, și deci nu se va face o îndoită cheltuială de cătŭ pentru hărtia și presă.

Se aprobă tipărire a broșurei raporturilor.

D-lŭ *Președinte* propune, și Academia incuviințeză, plata unui copistŭ însărcinatŭ cu mai grabnica decopiare a raporturilor.

În privința premiului din fondulŭ Fętu, Academia subordonă noua publicațiune a concursului la depunerea fondului în casa ei de că-

tre generosul donatoru. I se va face dar invitare in acestu sensu.

D-lu *T. Maiorescu* este invitatu a ocupa scaunulu președiniei.

D-lu *Stefănescu* cere numirea comisiunilor speciale pentru premiulu Năsturelu și Heliade pe 1882.

Se pune la votu comisiunea pentru premiele literare.

Votanți 18.

Au intrunitu d-lu *Maiorescu* 18 voturi; d-lu *Papadopulo-Calimachu* 15; d-nil *Negruzzi* și *Romanu* cate 9 voturi.

Se procede la balotarea între d-nil *Negruzzi* și *Romanu*, rezultatulu este cate 8 voturi de fie-care. Se voteza din nou prin bile; d-lu *Romanu* intrunindu 10 voturi, este proclamatu alu treilea membru alu comisiunii literare.

Se procede la alegerea comisiunii pentru premiulu științificu.

Au intrunitu : d-lu *Aurelianu* 17 voturi; d-lu *Ghica* 18 voturi; și d-lu *Stefănescu* 15 voturi.

D-lu *Președinte* proclamă pe d-nil de susu de membrul al comisiunii pentru premiulu Heliade.

Se prelungesce concursulu pentru sufixulu licidulu (l, r) și sufixulu guturalulu (k, g). Cercetarea se va face de comisiunea literara.

Ședința se ridică la orele 4, anunțându-se cea viitoare pe ziua de luni, 12 ore.

p. Președinte : *T. Maiorescu*.

Secretarulu generalulu : *V. A. Urechiu*.

PROCESŪ-VERBALŪ No. 25.

ȘEDINȚA DIN 5 APRILIE

Membrii prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Aleksandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Maiorescu T., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.*;din Secțiunea istorică d-nii : *Babesiu V., Ionescu N., Maniu V., Melchisedeciu P. S. S. Episcopu, Odobescu Al., Papadopulo-Calimachiu A., Urechiu V. A.*din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândza D., Fălcoianu St., Felix I., Ghica Ion, Poni P., Stefănescu Gr., Teclu N., Vasici P.*Sub președinția d-lui : *Maiorescu.*

Ședința se deschide la 12 ore și jumătate.

Se citește procesul-verbalul alii ședințelor din urmă și se aprobă.

Se comunică a-lresa d-lui *Quintescu*, prin care donează Academiei : a) două exemplare din noul său opiu : De la Bonn la Coblenz; b) unii documentu pergamenu în limba slavonă și sigilulu Domnescu în cêră atârnată, de la Alexandru Lăpușenu; c) o inscripțiune după portretulu Mitropolitulu Veniaminü, de la Monăstirea Némțulu.

Se primesce cu mulțumire și se trimite inscripțiunea și documentulu în observațiunea secțiunii istorice.

D-lu Secretaru generalü dă în cunoștința Academiei că d-lu *Odobescu* după deprinderea sa, ne-a mai donatü 19 cartone cu atâtea fotografii și deseme de archeologie și peisage diverse din județulu Buzeu. D-lu *Odobescu* mai dă archivulu nostru și scrisorea originală ce în 16 Augustü 1873, a fostü adresată reposatulu întru fericire Năsturelu Herescu, și care are relațiune cu istoria fondulu Năsturelu.

Se primesce cu mulțumire și se dă în conservarea respectivă.

Se citește o adresă a d-lui Obedenaru reclamându în contra unei critice ce află în procesele verbale ale Academiei despre o lucrare a sa despre craniile Bulgariei. Se trimite la secțiunea de științe.

D-lu *Hasdeu* cere intervenirea Delegațiunei, cu aprobarea Academiei, pe lângă guvernă, pentru punerea a trei copii al repausatulu membru *Hodosiu* în scótele Statulu, fiindu-că vėduva este rėmasă fără nici unu ajutoru de traiu.

Se aprobă.

D-lu *Romanu* cere să se trimită Academiei de științe din Buda-Pesta publicațiunile Academiei române. S'a fostu regulatū deja acestă trimitere, dar nu s'a primitu nimicū acolo.

Se aprobă.

D-lu *Romanu* mai cere să trimită și societății Alexi-Șincaiane din Gherla, din cărțile Academiei, acele cari, conformu unei hotărări anterioare, se voru crede utile acestei societăți compusă de juni teologi.

Se aprobă.

D-lu *Ion Ghica* ia fotoliulū președenției.

D-lu *Maiorescu* retrace, în unire cu subscriitorii ei, propunerea pentru înscrierea lui *x* și *i* și se unesce cu aceea, a d-lui *Quintescu*.

D-lu *Quintescu* explică propunerea d-sale, ilustrându explicațiunile cu exemple.

D-lu *Sion* cere să se adauge între vocalele cari devenite *i* au să primescă (*œ*) și vocalele *u* și *o*, ca în gutu (de la guturalu). Altmintrelea d-lu *Sion* crede că prin propunerea d-lui *Quintescu* se alteră amendamentulū votatū alu d-lui *Laurianu*.

D-lu *Quintescu* recunoște că este o scăpare de vedere și primesce pe *u* și *o*.

D-lu *Stefănescu* recunoște că amendamentulū d-lui *Quintescu* este în sensulū amendamentulu sėu, pe când alu d-lui *Maiorescu* ne trimite nu numai la etimologia română, dar și la cea latină. și află că d-lu *Sion* este în contradicere cu conclusiunile amendamentulu

votată anul trecut în privința semnelor. De altminterlea d-nialul admite pe *û* cu circumflexu) la *gûtû*, pentru că avem guturalu.

D-lu *Babesiu* țice că adoptarea propunerii d-lui *Quintescu*, alteră concluziunile de anul, și că voidu explicite regule trecem peste limitele puse prin acele concluse. D-lu *Sion* are dreptate când cere ca și *o* și *u* să fie însemnate cu circumflexu, când înlocuesc prin sunetul *z* aceste vocale.

D-lu *Hasdeu*. Cu certitudine nu se pôte constata devenirea vocalei obscure decâtu din *a*, *e* și *i*, în marginele etimologiei române. *Gutû*, n'are a face cu *guturalu*, și nu se pôte separa de gâtlejîu care este vorbă slavică. Nu amu inclinațiunea d-lui Cihacû de a înmulți slavismul din limba română. dar nici aceea de a latinisa slavismul. *Gutû* e o vorbă slavă, *u* în pozițiunea în care sta în *guturaiû* n'a putut deveni *z* precum n'a devenit *z* în murmurû. D-lu *Hasdeu* crede că e rêtu de a lâsa latitudinea scrierei cu mărginirea etimologiilor romanice.

D-lu *Odobescu* face noua propunere următoare :

«Sub-semnații propunemû ca sunetele *i* și *z* să se însemneze cu vocalele originale, d'asupra cărora se va pune semnul scurtării (˘) pentru *z*, iar circumflexul (ˆ) pentru sunetul *i*. *I. Curagiani, Poni, Dr. Brândză, Sion, Odobescu, Urechî, Romanu.*»

D-lu *Negruzzi* declară că se va abține de la ori-ce votu în privința ortografiei, fiindu-că n'a luat parte la discuțiunea ei încă din anul trecut.

D-lu *Stefănescu* combate noulu amendamentu *Odobescu*, de ôre-ce readuce necesitatea pentru scriitori de a cunôsce limba latină, în contradicere cu concluziunile anterioare.

D-lu *Quintescu* vorbește în același sensu.

D-lu *Maiorrescu*. Nu-l convine să scrie *cînd* cu *i* precum se va scrie după propunerea *Quintescu*. Vocale originală o putem afla nu numai decâtu în limba latină, ci în ori-ce altă limbă neo-latină : *quand* în francesă, *quando* în italiană, etc. Fonetistul, d-nialul, însă fără a resturna principiul stabilite, nu admite enormitățî ca scrierea lui *cînd* cu *i*. Pôte că acêsta este o deprindere psihologică, dar se supune

acestoru deprinderi. Frații Grimm au cercat să facă a se scrie limba germană cu litere latine și substantivele cu litere mici, dar s'a o-pusă deprinderea psihologică a Germanilor și proiectul fraților Grimm n'a isbit. Totu așa când e vorba de limba românească nu pte eși din direcțiunea romanității moderne.

D-lu *Romanu*, măcaru că d-nialu nu admite semnele, însă nu află contradicțiune între propunerea *Odobescu* și concludsiunile date anterioramente. Cine scie românește nu pte scrie *cînd* cu *i*, căci nu ignoră că acolo are a face cu unu *a* nasal. De altmintrelea regula nu se preocupă de formele sporadice, ca în : *lostună, locusta, etc.*

D-lu *Stănescu* combate inchiderea discuțiunii, cerută de unu număr de membri.

D-lu *Urechiu* vorbește pentru inchiderea discuțiunii, arătându că lucrarea ortografică n'are a fi definitivă și nemutabilă. Este unu compromis între noi în sensul uniformisării scrierii noastre. Să nu aducem dar dificultăți îndeplinirii acestui compromis și să lăsăm timpul grija de a îmbunătăți concludsiunile de astă-zi.

Discuțiunea se inchide cu mare majoritate.

Se volază propunerea *Odobescu* de asemenea cu mare majoritate.

D-lu *Hasdeu*. În ședința de la 15 Aprilie, ultima din sesiunea anulului trecut, s'a citit raportul despre excursiunea istorică a d-lui N. Densusianu, și d-sa a fost alesu totu-odată ca membru corespondent. Ocupam atunci locul de secretar general și am scăpat din vedere de a menționa acesta în procesul-verbal alu acelei ședințe. Stăruescu dar ca să se rectifice.

Academia încuviințază a se face rectificarea cerută.

La ordinea zilei fiindu propunerea pentru completarea comisiunii Dobrogiane, Academia, după propunerea d-lor *Ghica* și *Odobescu*, lasă asupra Delegațiunii sarcina de a întocmi comisiunea, mai cu sémă că d-lui Kogălniceanu nu i s'a primitu până acum demisiunea.

Academia încuviințază.

D-lu *Președinte* ridică ședința pentru ca Delegațiunea să ia cunoscință de raportul secretarului generalu pentru închiderea sesiunii. urmându ca la 3 ore să se țină ședința nouă solemnă, sub Președința *M. S. Regelui*.

p. Președinte : *T. Maiorescu*.

Secretarū generalū : *V. A. Urechidă*.

PROCESU-VERBALŪ No. 26

Ș E D I N Ț A D I N 6 A P R I L I E.

Membrii prezenți :

din Secțiunea literară d-nii : *Alecsandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P., Maiorescu T., Negruzzi I., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.*;

din Secțiunea istorică d-nii : *Babesiu V., Baritiu G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedecū P. S. S. Episcopulă, Odobescu Al., Papadopulo-Calimachū Al., Urechidă V. A.*;

din Secțiunea științifică d-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brândză D., Fălcoianu St., Felix I., Ghica Ion, Poni P., Slefunescu Gr., Teclu N., Vasici P.*

Sub președința : *M. S. Regelui*.

Ședința se deschide la 3 ore, a doua din aceeași zi.

Maiestatea Sa Regele comunică Academiei mulțămiriile *M. S. Reginei* pentru numirea Sa de membră de onoare. *M. S. Regina* regretă că nu pôte asiste la ședința de adl, impededată de o indispozițiune.

D-lu *Odobescu* dă lectură raportului relativu la premiarea operilor d-lui *Alecsandri*. (Anexă).

D-lu *Ion Ghica* anunță *Maiestăței Sale Regelui* și Președinte de

onore, că Academia a premiatu operele d-lui *Alecsandri*, cu marele premiu Năsturelă; iar ale d-loru *Aureliană (Terra noastră)* și *Hasdeu (Principie de lingvistică)*, cu premiele Lazărū și Heliade.

M. S. Regele incununază pe laureatulū *V. Alecsandri*, adresându-i felicitări. (Aplause).

D-lū *Baritiu* citește raportulū asupra operei d-lui *Hasdeu*.

M. S. Regele adresază felicitările Sale laureatului pentru a două oră alū Academiei Române.

D-lū *Urechiă* citește raportulū asupra operei d-lui *Aureliană*.

M. S. Regele felicită și incununază pe laureatū.

M. S. Regele dă cuvântulū secretarului generalū. D-lū *Urechiă* citește raportulū său asupra lucrărilorū Academiei în sesiunea anuală ce se termină :

Maiestate.
Domnilorū,

Grăire îngânătoare, neabătută din calea inimel, scaldată în miremele primăvăraticе ale pajistei romănesci, împletită cu aurita văzdogă, întinerită cu brebenelulū și ghiocelulū nevelorū, și incununată cu rațele nefinseate ale minții cu sflatū întregū; cu așa grăire deprinsu-s'a auđulū D-văstre, să fie desmerdatū de la loculū unde staū.

Ochiū gândului ațintiți spre acestū locū, D-văstre vē va fi dorū de pēna măestră a demisionatului D-văstre secretarū generalū, d-lū *Odobescu*. Cu D-văstră impartū sincerū acestū dorū, dar mă supunū votulū D-văstre onorătorū de a ocupa — sperū pe timpū provisorū — acestū locū de răspundere.

Domnilorū. câte-va țile după ce națiunea incredință mănilorū Maiestăței Sale sorțile ei, Maiestatea Sa subscria decretulū născătorū Academiei Romăne, arētândū așa țerei, cum a înțelesū a conduce națiunea pe calea propășirii prin cultulū sciinței și prin o duiosă îngrijire de limba și de istoria țerei. Ași putē dice dar că sorțile institutului nostru aū fostū, chiar din țiva fundațiunii lui, asigurate prin

protecțiunea capului Statului. Acastă protecțiune a sporit pe măsura sporitōrei glorie în tōte direcțiunile activității naționale, a Domniei Maiestăților Sale. Nu va fi unul din titlurile mai mici ale Regnului Sēu afirmațiunea istoriei, că același braț, carele în cremenea Balcanilor a înscrisu independența țerei, același braț a ținut alătura cu noi, Domni colegi, o pēnă cercelătōre și indreptătōre scrierei romānesce.

În adevērū, principala lucrare a D-vōstrē în sesiunea ce avemū să inchidemū, a fostū continuarea și terminarea desbaterilor asupra importantei lucrării, ce prin raportorele sēu, ilustrulū d-lū *T. Maiorescu*, a presintatū Academiei încă din anulū trecutū comisiunea însărcinată cu regularea ortografiei limbei romāne. Maiestatea Sa, ca totī Domni noștri cei mari, înțelegēndū că ființa poporului o manifestă mai pre susū de tōte limba, și în sesiunea curentă, ca și în cea din anulū trecutū, a venitū în mijloculū reprezentanților culturei naționale și a presidatū la ultimele desbateri asupra lucrării nōstre ortografice. Acestea desbateri, începēndū de la punctulū alū 7-lea, scrierea lui *ī*, au fostū cu succesū conduse pānā la finea lucrării, și d-lū raportatorū *Maiorescu* a presintatū, după însărcinarea ce i s'a datū, ultima redacțiune a regulelorū ortografiei romāne. Cu bunā sēmā Academia nu are pretențiunea să li fācutū o lucrare în totulū deplină și definitivă; dar acastă pretențiune de ar avē-o, ar fi tocmai în defavōrea maturității sale. Nu odată s'a repetitū în sinulū Academiei convingerea, că numai acele limbi rēmānū nemutabile, cari și-au perdutū ori-ce vitalitate. Timpulū va schimba de sigurū multe din conclusiunile ce ați datū la lucrarea ortografiei, cāci aceste prefaceri, semne caracteristice a mergerii înainte a națiunii, vi le va impune vitalitatea nōstrā neîndoiosā națională.

Termināndū lucrarea asupra ortografiei, fără de a include în modū autoritarū câmpulū controverselorū filologice, Academia a fostū preocupată numai de dorința de a lāsa limbei deplinā libertate, destulū ca ea să nu fie întrecutū de fugacele cursierū alū propășirii. Și când memorezū despre înțelēpta neincatenare a controverselorū filologice, sunt datorū a aminti publicului o faptă cu totulū în lauda Acade-

mie). D-văstră ați sacrificatū cei mai mulți convicțiuni teoretice asupra limbii numai din dorința, ca prin unū compromisū înțeleplū, să ajungemū la ore-care uniformitate în scriere, căci cu toți amū fostū și suntemū speriați de consecințele rele pentru unitatea națională, ce decurgū din nemărginita diversitate a scrierii limbii romănesci. Dacă în ordinea morală *tot capita tot sensus* e fatală societății, apoi când e vorba de limbă, acēsta este ucigătoare în ordinea națională. Academia a fostū câtū-va timpū negreșitū și ea icōna fidelă a societății prin diversitatea de scriere a membrilorū ei. Condușă de Augustulū seū *Președinte de onōre*, Academia a probatū însă de doui ani de zile, că interesulū naționalū va prevala totū-d'auna în sinulū ei, și că acestul interesū fie-care din noi 'și scie subordina convicțiunile sale filologice. Cum, într'o ultimă ședință declara colegulū nostru d-lū *Quintescu*, fie-care din noi, consecinte cu compromisulū ortograficū la care amū luatū parte, vomū da bunulū exemplu de supunere la conlusiunile constituindū astăzi regulele pentru grafia romănescă.

Națiunea are așa dar astăzi formulate, fără prejudecarea progreselorū viitoare, regulele scrierii limbii sale; totū ce rămāne de doritū este, că aceste să pāsescā peste pragulū incintei acestul institutū, să fie adoptate îndată de guvernū, și mai cu sēmā impuse publicațiunilorū didactice. Asemenea va trebui să se procedā ori de câte ori Academia, prin o nouă conlusiune, ar aduce vr'o pefacere la regulamentulū ortograficū de astăzi, căci încă odată D-văstră nu l'ați hotărātū nemutabilū și eternū.

*
*
*

Eternū! nimicū stătatorū și ingrăditū cu gardulū eternității, nici graiulū nici buzele cari-lū vorbescū! Eternū este numai gardulū de amuțire, cu care Dumneșeū a împrejuratū graiulū de sfatū și romănescū a trei din colegii noștri în decursulū anulū trecutū. D-văstră ați depusū lacrimă de iubire, precum veți păstra neștirbită amintirea unorū bărbați ca : *Laurianū, Hodosiu, Mocioni*. Conformū statutelorū, D-văstră ați pāsītū apoi la înlocuirea membrilorū regretați și națiu-

nea care totu'dauna produce muncitorii necesari culturei sale va datu pe noiî noştri colegi. D-lu *Negruzzi Iacobu* şi-a câştigatu locul, la care l'a chematu sufragiele D-vostre, printr'o stăruitoare. şi neobosită muncă de numeroşi ani in ogorulu încă nu peste totu desţelenitu alu literaturii naţionale. D-ni *Marienescu* şi *Marianu* vinu in mijloculu nostru la sunetulu dulce şi mângaiosû alu cânteculu popularu, alu acelu cântecu care l'a îndecitu braţulu dorobanţulu la Plevna şi la Rahova. alu acelu cântecu, care desmerdatu de péna lu *Aleksandri* n'a întârziatu să resune in mai tote limbele culte ale Europei.

*
* *

De mai multu timpu cântării dale poetiloru nostri moderni. repercutate de la vale la munte, de la munte la mare până departe in ţeri străine. ne reveneau pestrându totu farmeculu lorû, totu profulumu câmpiel românesci. desi îmbrăcate in limbă străină. Care din D-vostră citindû *Rumänische Dichtungen* de Carmen Sylva, nu s'a întreatu cu emoţiune : cine este scriitorea care in limba germană a sciutu duce cu atata cunoscintă de inima română şi cugetarea şi dorulu românescû? Cine se putea identifica intr'atatu cu Românulu, ca femea, carea mai deunădi o vedurămû descindendû treptele Tronulu pentru a lega plăgile vitejiloru apărătoru ai independenţei? Cine era propriu a face ca străiniu să îndrăgescă cântările de poesia noastră. decâtu acea femeă, care a redatu dreptulu de societate esteticulu nostru costumû naţionalu? Pe malulu răcorosu alu Peşelului, la póele in florite ale Virfului-cu-dorû, noi toţi amû ţintitu căutătura respectuosă şi devotată : Carmen Sylva, dulce nume, nu ne-a ascunsû pe celû şi mai mângaiosû alu Elisabetei. Academia era in dreptulu ei să proclame pe scriitorea Carmen Sylva de membră de onóre. Academia este dar onorată cu părtaşia la lucrările ei, nu numai a Maiestăţei Sale *Regelui*. Sub conducerea Sa, noi ne ocupămû de limba română, iar Maiestatea Sa *Regina* o ilustreză făcendû să resune departe cugetarea şi dorurile române la auşulu miratû alu popóreloru celorû mai culte din Europa.

* * *

În aceste cântări românesce ilustrate de péna *Reginei-Poete* predominesce peste toți munte-căruntă, cătându de susu la munți mai mici, predominesce dicemă. *Alecsandri*. Victoru Hugo a aflatu unu nouu titlu pentru ultimele sale opere : *Toute la lyre*. Potu dice eu despre *Alecsandri*, iacă : *tôtu lira românescă*.

Că acésta a fostu convingerea D-vóstră în statu de probă sufragiele Academiei la ocasiunea încoronării de estu timpu a operiloru celoru mai meritorie. Premit înființate de fericii fundatoru pentru resplátirea lucrăriloru importante, iar nu numai ca încuragiare aceloru începători, acestea au fostu totu-d'a-una date de D-vóstră, pe câtu omulu este datu de a nu greși, pe convingeri depline de meritú fără a lua în considerațiune alu cui era opulu ce premiați. Și de astădată au intratu la concursu 14 lucrări, din cari ați avutu de a alege trei. După cum Academiele stăbilesco concursuri pentru scrieri, alegendú materiile indicate de direcțiunea ce se voesce a da spiritulu publicu, nu mai puținú Academiele în acordarea premiiloru pentru cele mai bune opere publicate peste anu, trebuie să urmărescă unu scopu determinatu. Pe lângă meritele laimtrice ale operiloru ce ați premiați, merite relevate așa de bine în raporturile, ce ni s'au recititu adinióre, cu ni permitu a vedea în alegerea D-vóstré și o directivă a spiritulu nostru publicu.

Pentru aceea D-vóstră ați premiați o lucrare ca a d-lui *Lurelianu*, care cu atâta sciință și iubire ne-a vorbitu de țera nóstră, de aceea ați premiați o lucrare ca a d-lui *Hasleu*, merită a ne fi povățuitoare în studiulu propriei nóstre limbe, și în fine cu același scopu ați intrunitu sufragiele D-vóstré mai pre susu de tóte asupra muncii de jumătate secolu a acelu bărbatu, care în scrierile sale trecute, și în cele recente a consacratu definitivu instrumentulu cugătării românesce, limba. Sufragiele țerei întregi, nu ale Academiei erau de multu asigurate laureatulu nostru iubitú.

Nu voiú închide înșă acestu paragrafú lără a constata cu fericire, că dintre cele 14 opere intrate la concursu, și din cari trei au fostu incununate, sunt unele cari semnaléză o îmbunătățire reală a

penei românești și a direcțiunii cugetării. Înainte pe această cale și mâne operele nouă ale acestor bărbai serioși și studioși voru afla răsplătirea dorită, și poimăne Academia le va deschide în sinul sêd locul cucerit prin merite și stăruință

*
**

Totă ca directivă a spiritului națională ați alesă în anii trecuți și ați mântinută în sesiunea curentă materiile de concursuri nouă și traducerile de scriitori clasici, ce au a se premia în 1882—1884, din diversele noastre fonduri. Așa, ca să citămă vr'o două, la premiul Năsturelă, ați cerută o disertațiune cu preferință la limba română și descrițiunea completă sub raportulă fizic și economică, a unui județ al României. Totă pentru această ați mântinută la concursulă viitoră tesa : *Țeranulă română*, etc.

Dintre scriitorii latină ați înlăturată din concursă traducerea lui Pliniu, care n'a dată rezultate după 4 ani de încercare, și l'ați înlocuită cu Ammiană Marcellină, fontână atâtă de prețioasă pentru istoria Orientulă în genere, și a Daciei în particulară.

*
**

Odată cu regularea acestor concursuri, a căroră listă generală o anexeză aci. D-văstră ați modificată o decisiune anterioară a Academiei, care permiteă membrilor ei introducerea directă de opere la concursuri și preste termenulă acordată de regulamentă. D-văstră, în interesulă seriosei studiări a opereloră ce premiați, ați decisă ca pe viitoră să nu se admită nici o operă peste data de 31 Decembre.

*
**

Dacă pentru concursă este așa dară pe viitoră ună termenă fatală, nu așa însă pentru bibliotecă și archivulă nostru. D-văstră ați aplaudată cu recunoștință prețioșele daruri primite în cursulă anului, mai cu sêmă de la d-lă *Sturdza*. În decursulă sesiunei curente, neohositulă dăruitoră și inzestrătoră cu celă mai prețiosă materială pentru istoriă, d-lă *Sturdza*, ne-a mai dăruită o serie de prețioșe ma-

nuscrite slave și române, începând de la secolul XIV. La aceste daruri s'a adăugat un număr considerabil de opere istorice și literare, achiziționate din fondurile Academiei, cum și o colecțiune de mai multe opere prețioase (între cari Mommsen și edițiunea princeps de la Iași a lui Simeon episcopul Tesalonicului), dăruite de d-lă *Odobescu*.

*
**

Colecțiunile noastre vor căștiga negreșit pe totă ziua în importanță și număr. E de sperat că excursiunea archeologică și științifică ce ați hotărât să se facă în anul acesta în Dobrogea, va contribui și ea la înmulțirea acestor colecțiuni.

*
**

Dar aci e locul să amintesc, că nici Academia nici particularii nu pot profita de nici una din colecțiunile noastre, pe cari din lipsă de local, suntem siliți a le ține în localități străine. Este absolut cu neputință ori-ce dezvoltare ulterioară a institutului nostru fără de a i se asigura un local propriu și adecuat trebuințelor sale.

În starea însă de față a financelor noastre, Academia nu poate aștepta edificiul ce-i este indispensabil decât de la țară. D-văstră atât nu v'ați îndoit de răspunsul afirmativ al țerei române, când e vorba de construcțiunea templului dedicat limbii și istoriei sale, că ați și însărcinat o comisiune dintre D-văstră cu schițarea în proporțiunile cele mai modeste a viitorului local al Academiei române. Dacă țicătorea română : «cum e lemea, așa-i casa» este adevărată, apoi putem adăogi, că națiunile se judecă după construcțiunile afectate trebuințelor culturii lor.

Este timpul sosit ca să dispară caracterul de provisoriu și nestabilitate, ce se manifestă peste tot în România; este timpul ca pétra, dacă nu marmura, să fixeze la sol instituțiunile reprezentate prin construcțiuni!

*
**

Dar încă odată, Academia cu fondurile sale proprii nu va putea ajunge ținta dorită

Aceste fonduri au fost sporite cu 25,000 lei prin legatul fericitului în amintire Teodoru Veisa. La ocaziunea primirii de către D-vastră a acestui legat ați găsit utilă a schimba dispozițiunea art. 85 din regulamentu. D-vastră ați autorisat Delegațiunea să primescă în viitoru ea însași ori-ce legat, fără să aștepte votulu aprobatoru alu plenulu Academiei.

*
*
*

Sedința de la 3 Aprilu ați consacrat-o regulării budgetulu Academiei. D-vastră ați mărginitu spesele în raportu cu veniturile, echibrându-le cu unu micu excedinte. Negreșitu că regularea budgetulu a fostu o consecință a cercetării de către D-vastră a raportulu comisiunii noastre financiare.

Cunoscința acestei stări financiare va împedicatu de a da o dezvoltare mai mare activității proprii a secțiunilor noastre. Din acestu punctu de vedere este aproape totulu de făcutu pentru secțiunea științifică, și încă o mare parte pentru cea istorică. Activitatea D-vastră, ca și în trecut și în sesiunea presentă, a fostu redusă mai multu la premiări de opuri. De altmintagea sesiunea ce terminăm este abia încăpătore lucrărilor de regulare, așa dicendū, a părții materiale a institutulu nostru.

Puține, dar în bună direcțiune, lucrările D-vastră de estimpu au onorea să fie încununat cu prezența și Președinția *Maiestății Sale*. Academia a primitu și păstrează *călimara* și *condeiul* cu care *Maiestatea Sa* a înscrisu în cartea istoriei *Regatul Românilor*; Academia va pune și ea pēna sa în serviciul științei, limbii și alu istoriei, ca la rindulu lor aceste să inscrie în litere de aur gloriosulu nume alu *Maiestăților Lor* *Regelui* și *Reginei Românilor*, cărora astăzi să le urăm, la finea sesiunii noastre, o lungă viață pentru prosperitatea poporulu român și a instituțiilor sale de cultură.

V. A. Urechid.

M. S. Regele și Președintele proclamă închiderea sesiunii anului 1881 în mijlocul aplauselor generale, și mulțămindu Academiul în termenul plin de căldură.

Ședința se ridică la ora 5 $\frac{1}{4}$ p. m.

Președinte : Carol.

Secretarū generalū : V. A. Urechidă.

SECȚIUNEA LITERARĂ

ȘEDINȚA DIN 12 MARTIE.

Membril prezenți D-nil : *Alecsandri V., Caragiani I., Hasdeu B. P. Maiorescu T., Quintescu N., Romanu A., Sion G.*

Sub Președința d-lui V. *Alecsandri.*

Ședința se deschide la 2 ore p. m.

Luându-se în desbatere adresa ministeriului cultelorū și instrucțiunii publice No. 3518 de la 4 martie a. c., recomandată secțiunii de plenū în ședința de la 10 ale curentel, se decidū următoarele :

1. Cotindu-se *Regulamentul pentru expozițiunea artelorū frumoșe plastice și încurajarea artistilorū în viață* publicatū în Monitorulū Oficialū No. 48 de la $\frac{1}{13}$ Martie, și de care se vorbesce în numita adresă a Ministerulul, nu s'aū găsitū dispozițiunil, caril de-o-cam-dată nu s'arū pute accepta și de Academia, cu reserva ce se va exprime în respunsulū Academiul la acea adresă, ca pe viitorū să nu se facă nici o modificare în regulameutulū fără a fi consultată mai întâiū Academia.

2. Comisiunea care are să supravegheize acea expozițiune, secțiunea propune să fiă compusă din D-nil : *T. Maiorescu, D. Sturdza, V. A. Urechidă, P. S. Aureliani, Al. Odobescu.*

Președinte : V. *Alecsandri.*

Secretarū : *Hasdeu.*

ȘEDINȚA DIN 16 MARTIE.

Membrii prezenți D-nii : *Alecsandri V., Carașiani I., Hasdeu B. P.,*
Maiorescu T., Quintescu N., Romanu A., Sion G.

Sub Președința D-lui *V. Alecsandri.*

Ședința se deschide la 3 ore p. m.

Se pune în discuție adresa din partea d-lui Dim. I. Ghica, prin care solicită ca traducțiunea d-sale din Herodotă, pe care se obligă a o termina peste totu în cursu de noue ani, să se publice treptat nu numai cu note, dar și cu textul *en regard*, fiindu unu textu revăditu de d-sa și restauratū cu ajutorulū criticei.

După o discuțiune, la care iaū parte D-nii *Sion, Maiorescu, Alecsandri, Hasdeu, Quintescu* și *Carașiani*, se primesce propunerea d-lui *Maiorescu* :

«Propunerea d-lui Dim. I. Ghica se primesce în principiu; publicarea însă nu se va începe până ce traducătorulū nu va avé gata celū puținū primele cinci cărți din Herodotū.»

Acéstă decisiune se va aduce la cunoscința plenulū Academiei.

Președinte : *V. Alecsandri.*

Secretarū : *Hasdeu.*

ȘEDINȚA DIN 17 MARTIE.

Membrii prezenți D-nii : *Alecsandri V., Carașiani I., Hasdeu B. P.,*
Maiorescu T., Quintescu N., Romanu Al., Sion G.

Sub Președința D-lui *V. Alecsandri.*

Ședința se deschide la 3 ore p. m.

Secțiunea procede mai întâiū, după ce constată că este în numărulū cerutū pentru a lucra conformū regulamentulū intru acéstă,

la constituirea ei, și alege cu unanimitatea celorlți prezenți, pe d-lă *Vasilie Alecsandri* de Președinte (realesă), și pe d-lă *George Sion* de vice-președinte, în locul reposatului *A. Treb. Lauriană*.

Se pune apoi în discuțiune, dacă trebuie să procedem la propunerea unui membru după vacanța deschisă prin mărta d-lă *Lauriană*.

D-lă *Romanu* spune, ca cestiune prealabilă, că este de dorit, ca în locul membrilor Academiei de dincolo de Carpați, să se alegă iarăși membri de acolo.

D-lă *Maioreșcu* se unesce în acestă înțelesă cu idea D-lă *Romanu*, întră cătă va fi totă d-a-una esențială pentru scopurile și spiritul Academiei, ca Românii de dincolo de Carpați să fiă bine reprezentăți în sinulă ei. Dar D-sa nu înțelege această în sensulă unei proporțiuni aritmetice, și crede, că la vacanța deschisă Academia să aibă mai apoi în vedere valoarea literară sau științifică a membrului de propusă.

Secțiunea decide să procedă în ședința de mâne mercuri la alegerea membrului ce este de propusă Academiei întregi.

Președinte : *V. Alecsandri*.

p. Secretar : *T. Maioreșcu*.

SECȚIUNEA ISTORICĂ

ȘEDINȚĂ DIN 12 MARTIE.

Membrii prezenți : *Baritiu G.*, *Ionescu N.*, *Maniu V.*, *Melchisedech P. S. S. Episcopulă*, *Odobescu Al.*, *Papadopolu-Calimachă A.*, *Urechidă V. A.*

Sub Președința d-lă : *G. Baritiu*.

Ședința se deschide la 2 ore.

Se procedă la constituirea secțiunii și se realege D-lă *G. Baritiu* președinte, și D-lă *V. A. Urechidă* vice-președinte.

D-lu *G. Baritiu* propune a se lua în discuțiune cestiunea alegerii membrilor pentru locurile vacante la secțiunea istorică.

După lungi debateri la care au luat parte D-ii *V. Maniu*, *G. Baritiu*, *N. Ionescu*, *A. Papadopolu-Calimach* și D-lu *A. Odobescu* se admite continuarea discuțiunii pentru una din ședințele proxime.

Ne fiindu nimic altu la ordinea zilei ședința se ridică la 3^{1/2} ore.

Președinte : *G. Baritiu*.

Secretar : *Maniu*.

SECȚIUNEA ȘTIINȚIFICĂ

ȘEDINȚA DIN 19 MARTIE 1880.

Membrii prezenți : D-ii : *Aureliant P. S.*, *Bacaloglu Em.*, *Brândză D.*, *Felix I.*, *Ghica Ion*, *Stefănescu Gr.*, *Teclu N.*, *Vasici P.*

Sub Președința d-lui : *Em. Bacaloglu* vice-președinte.

Ședința se deschide la ora 1 p. m.

La ordinea zilei au fost :

1. Tablourile de observațiuni meteorologice făcute de d-lu *Stef. Hepites* la Brăila. pe lunile Ianuariu și Februariu anul curențu, precum și o diagramă mai complectă, de observațiunile meteorologice pe anul trecut.

2. Raportul d-lui membru corespondent Sp. *Haretu*.

a) Asupra stereometrului d-lui *Pușcaru*;

b) Asupra cotului d-lui *Pisone*;

c) Asupra pîrghiilor pistonului circularu și echerului cu oglindă cilindrică.

3. Propunerea D-lui *Lauriantu* pentru înființarea în sala Academiei, de ore-carî aparate de observațiuni meteorologice.

În urma discuțiunii ce s'a făcută în sinul secțiunii, s'a luat deciziunile următoare :

Asupra primei cestiuni s'a hotărît, că de vreme ce Academia a decis să se publice în analele sale observațiunile făcute de d-lu Hepites pe 1879, să se publice și cele pe anul 1880 ; în câtă privește diagrama cea nouă, de vreme ce cea deja trimisă se află în lucrare tipografică, această diagramă să se conserveze în arhivele Academiei.

Asupra raportului d-lui Haretu, ne găsindu-se de-o-cam-dată în cancelaria Academiei s'a amânât până Vineri pentru a se găsi acela raportu.

Asupra propunerii d-lui *Laurianu*, s'a observat că comunicându-se secțiunii de către d-nul secretar generalu anume punctele propuse de d-lu *Laurianu*, s'a luat deciziune a se amana și această cestiune pentru ședința de Vineri 21 curentu.

p. Președinte : *Bacaloglu*.

Secretarū : *Gr. Ștefănescu*.

ȘEDINȚA DIN 21 MARTIE 1880.

Membrii prezenți : D-nii : *Bacaloglu Em.*, *Brândză D.*, *Ghica Ion*, *Ștefănescu Gr.*, *Teclu N.*, *Vasiți P.*

Sub Președința d-lui : *Em. Bacaloglu* vice-președinte.

Ședința se deschide la 2 1/2 ore.

Se citește procesul-verbalu alu ședinții precedente și se aprobă.

La ordinea zilei se află :

1. Raportul d-lui Sp. Haretu.

a) asupra stereoscopulu d-lui Pușcaru.

b) asupra cotului d-lui Pisone.

c) asupra pîrghiilor, pistonului circular și echerului cu oglindă cilindrică.

2. Propunerea d-lui *Laurianu* pentru înființarea în sala Academiei de ore-care aparate de observații meteorologice

Asupra raportului d-lui Sp. Haretu, în urma discuției urmate s'a hotărît, că secțiunea științifică ne fiind îndreptățită de statute cu cercetarea operilor venite la concurs, nu este competente a se pronunța asupra acelor lucrări și opinază, că acel raport să se trimită comisiei instituite ad-hoc pentru decernarea premiilor.

În privința propunerii d-lui *Laurianu*, care consistă :

1. Să se cumpere imediat pentru Academiă :

a) Unu orologiū cu pendulă.

b) Unu barometru.

c) Unu termometru.

d) O busolă.

2. Aceste instrumente să se așeze în sala Academiei; scriitorii Academiei sub direcțiunea a trei membri din secțiunea științelor esacte să facă observații pe ziua-care și de trei ori; dimineața, la amiază și seara, și să le însemneze.

3. Să se însărcineze unul sau doi membri din secțiunea științelor esacte a face observații astronomice pentru determinarea meridianului, după care să se pōtă așeza unu cadranu în grădina botanică din dērētulū statuei lui Mihaiū.

Observațiunile se pot face de-o-cam-dată cu teodolidulū, care se află în cabinetulū de fizică.

4. Doi sau trei membri din secțiunea științelor esacte să se însărcineze a merge la școlă militară, a intra în relațiune cu maiorulū Căpităneanu, a lua cunoștință despre instrumentele meteorologice și astronomice ce se află acolo, și a raporta la Academiă.

Dacă este acolo unu mai bunu teodolidu să se cēră de la d-lū maioru cu imprunutū pentru observarea meridianului. Să se infor-

meze decât este acolo unu bună cercu meridianu, decât e aşedatu şi se potu face observaţiuni cu densusu, şi să raporteze la Academia.

5. Aceşti membrii din secţiunea ştiinţelor exacte să se informeze decât se află în Bucuresci de vîndare veri unu cadranu calculatû pentru latitudinea geografică $44^{\circ}26'0''$. În casu când s'arû afla, să se cumpere, în casu contrarû să se recomande la Paris seû la Viena.

Secţiunea după discuţiunile urmate a respinsu punctele 1, şi 2, pe motivele, că nisce asemenea observaţiuni ca să potă avea vre-o impotanţa trebuiescû făcute afară la aerû liberu şi într'unu locu apropiatû. iară nu în sala Academiei şi apoi scriitorii Academiei nu sunt în poziţiune a face aceste observaţiuni cu tîlă esactitatea cerută. trebuindû pentru acêsta ore-carî cunoscînţe speciale şi o obicinuinţă ad-hoc.

Afară de acêsta ar fi unu adevêratû luxû să avemû în Bucuresci două staţiuni meteorologice şi restulû ţerei să fiă lipsitû de asemenea staţiuni, prin urmare secţiunea este de părere, ca On. Academia să dea fondurile necesare pentru a se complecta staţiunile deja existente din Bucuresci şi Iaşi, precumû şi aceea a d-lui Hepites de la Brăila, cu aparatele necesare conformû programei biuroului internaţionalû de meteorologiă, pentru ca şi România să potă intra în reţeaua meteorologică a Europei, şi a se înfiinţa pentru anulû acesta. celû puţinû o nouă staţiune metereologică la cea-altă extremitate a ţerei în Oltenia. fiă în T. Severinû, fiă în T. Jiulû, fiă în Craiova.

Secţiunea respinge asemenea şi punctulû 3, ca neavendû nici o utilitate; determinarea meridianului are cuvêntulû seû de a fi numai într'unu observatorû pentru a se putea instala cele-alte instrumente de observaţiune, şi pentru ca să se potă observa când ele s'arû deranja din poziţiunea lorû necesară, şi prin urmare a le putè rectifica.

Punctele 4 şi 5 cadû de sine prin respingerea punctelorû 1, 2 şi 3.

Se decide apoi a se pune la ordinea zilei în o altă şedinţă a secţiunii, propunerea d-lui Teclu de a se determina conformû statu-

telorū și fondurilor disponibile, lucrarea cea mai indispensabilă de care trebuie să se ocupe secțiunea.

p. Președinte : *Bacaloglu*.

Secretarū : *Gr. Ștefănescu*.

ȘEDINȚA DIN 1 APRILIE 1880.

Sub Președința d-lui *Em. Bacaloglu* vice-președinte.

La ordinea zilei este propunerea d-lui *Teclu* :

«Propunū ca să se primescă de basa unei lucrări a secțiunii de științe, următorea programă.

«Să se erueze, ce felū de produse primitive se află in țeră, și de ce calitate sunt acestea.

«Să se studieze, care din aceste produse s'arū putē perfecționa, și care s'arū putē eventualū prelucra directū sau indirectū industrialū; in fine,

«Să se indice modulū cum, și mijlōcele prin care s'ar putē realisa acēsta.»

D-lū *Teclu* crede că mai întâiū să dobândimū mijlōce și decā mijlōce vorū fi, secțiunea să însărcineze pre unulū din membrii sēi ca să esecuteze acele lucrări.

D-lū *Poni* arată că programa de ce are a face secțiunea este impusă de statute, darā că acea programă fiindū sōrte vastă, Academia cu propriile sale mijloce nu ar putē să o esecuteze, apoi ar trebui pentru acēsta laboratōre agricole; sunt stațiunile agricole in cari se studieză modulū de îmbunătățire a productelorū țerei. Să se facă o programă țice d-sa de lucrările ce trebuiescū studiate, și să vedemū apoi mijlōcele de cari dispunemū; restulū să se recomandeze

guvernului spre a procura mijloacele pentru studiarea acelor lucrări; de aceea d-sa face următoarea propunere :

«A se face o programă în care să se arate cari sunt cestiunile cele mai urgente de studiat pentru realizarea scopului secțiunii științifice a Academiei, și cari sunt mijloacele necesare pentru a face aceste studii.»

D-lu *Teclu*, admite această propunere adăogându însă că nu trebuie să așteptăm detalierea acestei programe, ci să determinăm ce avem să lucrăm; programa d-sale este mai scurtă fiind relativă la produsele primitive.

D-lu *Stefănescu* dice, că de și programa este făcută de statutu, totuși fără a face mai întâiu o programă de totu ce aru trebui studiatu. nu ne putem pronunța, căci potu fi cestiuni mai importante și mai urgente de câtu cele propuse de d-lu *Teclu*.

D-lu *Brândză* reamintesc prescripțiunile statutelor și adaogă că trebuie să ne facem unu itinerariu pe care să-lu supunemu Academiei.

D-lu *Teclu* dice, că nu este contra programei, dară distinge între programa generală și între aceea cu ce trebuie să începem.

D-lu *Poni*. Este de părere a se face programa și a se începe cu una din lucrări. Propunerea d-lui *Teclu*, dice d-lu *Poni*, cere studiarea producțiunilor țerei, dară studiarea producțiunilor vegetale n'are importanță, dacă nu cunoșcemu mijloculu în care ele se produc și acesta se face în stațiunile agricole; nu avem asemenea stațiuni, și Academia să intervie la guvernulu pentru a înființa asemenea stațiuni și dacă este să facem o programă apoi să facem pentru lucrările ce se potu studia cu mijloacele de cari dispunem.

D-lu *Bacalozlu* dice, că cestiunea nu este tocmai lămurită și întrébă dacă nu este necesaru a se numi o comisiune care să facă programa în care să se arate, cu cari cestiuni să se începă.

D-lu *Stefănescu* se unesc cu d-lu *Bacalozlu*, căci de-o-cam-dată este de ajunsu, după mijloacele de cari amu putu dispune, să punem la studiu o singură cestiune.

D-lu *Teclu* cere punerea la votu a propunerii d-lui *Poni*, și numirea comisiunii cerute de d-lu *Bacaloglu*.

Se pune la votu propunerea d-lui *Poni* și se primesce.

Se votază comisiunea cerută de d-lu *Bacaloglu* și se alegu d-nii *Poni*, *Teclu* și *Brândză*.

Ședința se ridică la 4 ore p. m.

p. Președinte : *Bacaloglu*.

Secretarū : *G. Ștefănescu*.

ȘEDINȚA DE LA 3 APRILIE 1880

Membril prezenți : D-nii : *Poni P.*, *Brândză D.*, *Bacaloglu Em.*, *Vasiți P.*, *Ștefănescu G.*, *Teclu N.*

Sub președința d-lui : *Em. Bacaloglu*, vice-președinte.

Ședința se deschide la ora 2¹/₂.

La ordinea zilei este raportul Comisiunii numite în ședința precedentă.

D-lu *Teclu* citește rezultatul Comisiunii în privința programei de studiu.

D-lu *Bacaloglu* dăce, că secțiunea a numit comisiunea ca să vie cu o programă mai precisă și în care să se arate ordinea în care să se facă studiul cestiunilor, ea a găsit că propunerea d-lui *Teclu* era prea vastă, și acum vede că în acelaș sens s'a făcut și lucrarea comisiunii.

După ce mai vorbesc d-nii *Stefănescu* și *Brândză* se decide ca comisiunea să formuleze un raport precis.

Ședința se ridică la 3 $\frac{1}{2}$ ore p. m.

p. Președinte : *Bacaloglu*.

Secretar : *Gr. Ștefănescu*.

ȘEDINȚA DIN 7 APRILIE 1880.

Membrii prezenți : D-nii : *Bacaloglu Em.*, *Brândză D.*, *Felix I.*, *Ghica Ion*, *Poni P.*, *Ștefănescu Gr.*, *Teclu N.*, *Vasiel P.*

Sub președința d-lui : *Em. Bacaloglu*, vice-președinte.

Ședința se deschide la ora 2 $\frac{1}{2}$.

La ordinea zilei fiind raportul Comisiunii numite precedent, se dă citire de către d-lu *Teclu* propunerilor acestei comisiuni.

D-lu *Bacaloglu* ține, că Comisiunea trebuia să se pronunțe și asupra mijloacelor de executare.

D-lu *Ion Ghica* ține, că Comisiunea nu precisază nimic și nu ne arată cum are să se procedeze în acele lucrări. Noi toți, ține d-sa, cunoștem cestiunile ce trebuiesc studiate și ne am gândit la necesitățile țerei; pentru cestiunile agricole se cer, adăogă d-sa, mai puține cunoștințe de cât pentru cele industriale, și noi am rămas foarte înal în privința industriei; mijlocele de comunicare au făcut că s'au înlocuit toate obiectele de industrie națională prin cele străine, de es. hârtia; fabrica de postavă a d-lui *Kogălniceanu* cu toate încurajările n'a putut susține concurența, prin inferioritatea calității produselor sale; însuși d-lu *Alcasu* este nevoit să cumpere postavuri străine, și să le dea statului; fabrica de zahăr merge asemenea

greu. Să nu tindem să face industrii perfecționate, ȳce d-lu *Ghica*, ci numai industrii de primul grad, precum industrii trase din agricultură; să căutăm mijlocele de a exploata în mod sistematic pădurile, de unde putem trage mari profe, și dă de exemplu pe Bucovina.

În industria animală să nu facem pielări perfecționate, să nu facem mânuși, dară să facem piel ordinare; Siria, adaogă d-nia-sa, trăiesce cu venitul pielii de talpă.

În privința mineralelor, d-sa nu crede că avem minerale, și chiar pētra o aducem din străinătate. În privința combustibilului nu avem uliă, dară avem lignit; iacă industria de care să ne ocupăm; mai avem industria făinii. Să nu facem industrii cu capitaluri mari, ci industrii mici, cu capitaluri mici.

Ca concludiune D-sa cere să se stabilească un punctu asupra căruia să discutăm.

D-lu *dr. Felix* propune analiza grânelor noastre.

D-lu *Poni* ȳce, că analiza grâului n'are importanță dacă în același timp nu se cunosc toate cele-alte condițiuni de cultură, de climă de sol etc., ceea ce se face în ferme, prin urmare este de competența unei școli de agricultură iară nu de a noastră. În privința mineralogică și geologică, ȳce d-lu *Poni*, din contră avem totul de făcut, și nu este de părerea d-lui *Ghica* că noi nu avem minerale.

D-lu *Stefănescu* ȳce, că nu putem afirma că nu avem minerale, pe câtă vreme nu s'a făcută explorări sistematice.

D-lu *Teclu* răspunde, că analizele cerealelor dacă nu au un interesu imediatu, trebuie să le facem ca să le cunoșcem cuprinsul.

D-lu *Stefănescu* întrebă câtu costă facerea acestor analize ?

D-lu *Teclu* ȳce, că n'a calculat câtu va costa, dar este de părere a se face câtu mai multe lucrări de o dată.

D-lu *Stefănescu* răspunde, că nu ne putem presenta înaintea Academiei de câtu cu o cestiune a nume; să-l spunem ce fondu ne trebuie și cum are să se facă acea lucrare, altu-minterea Academia nu va ști câtu și pentru ce să dea fonduri.

D-lu *Bacalozlu*, este de părere că trebuie să ficsăm cestiunea și

dacă Academia nu ne va da fonduri indescultătoare, să facem ceea ce vom putea cu acele fonduri, numai să începem.

În urma mai multor discuții se găsește că următoarele patru chestiuni trebuiesc mai cu deosebire studiate.

1. Să se studieze lignitele din punctul de vedere geologic, mineralogic și chimic.

2. Să se înlesnesc studiarea florei române.

3. Să se facă analiza vinurilor române.

4. Să se analizeze cerealele.

D-nul *Președinte* întreabă dacă secțiunea este de părere a se propune Academiei executarea uneia din aceste patru chestiuni?

D-lu *Ion Ghica* ține, că să punem una din aceste chestiuni ca premiu, căci după organizarea fondurilor Academiei nu putem prevedea o altă lucrare, nu am avea fonduri disponibile pentru aceasta.

D-lu *Teclu* este de părere ca noi să cerem fondurile de la Academia.

D-lu *Stefănescu* ține, că este absolut necesar să fie fonduri pentru misiuni și explorări științifice, iară nu numai pentru premii, care se dau numai lucrărilor terminate, și tocmai mijloacele materiale lipsesc exploratorilor; dar deocamdată Academia nu are asemenea fonduri.

D-lu *Bacaloglu* propune, că nefiind fonduri pentru asemenea lucrări, să deslegăm chestiunea premiilor.

D-lu *Teclu* este de părere ca să se pue în vederea Academiei, ca cel puțin ea să se pronunțe că nu are mijloace.

D-lu *Bacaloglu* întreabă dacă secțiunea este de părere a se pune în vederea Academiei cum propune d-lu *Teclu*.

Unii din membri observă că secțiunea a rămasă prea puțin numerosă, mulți din membrii se plecând, și că prin urmare nu se poate lua vre-o decizie.

Sedința se ridică la 4¹/₄ ore după amiază.

p. Președinte: *Bacaloglu*.

Serretar: *Gr. Ștefănescu*.

Ș E D I N Ț A D I N 1 4 A P R I L I E 1 8 8 0.

Membri prezenți : D-nii : *Aurelianu P. S., Bacaloglu E., Brăntuză D., Fălcoianu S., Ghica Ion, Ștefănescu Gr., Vasici P.*

Sub președinția d-lui : *Em. Bacaloglu.*

Ședința se deschide la ora 11 a. m.

La ordinea zilei fiindu determinarea cestiunii de pusă la concursu pentru premiul Lazăr, în urma înțelegerii ce a avutu locu, s'a decisu a se propune pentru acestu premiu următorea cestiune :

«Studiu asupra agriculturii, industriei și comerțului.»

Lucrarea va tracta despre starea actuală a acestor trei ramuri de producere și despre mijlocele de a le ameliora.

O ochire asupra istoriei economice a României în secolul alu 17-lea, 18-lea și 19-lea, va precede acestu studiu.

Studiul va fi făcutu din punctulu de vedere economic și tehnicu.

Manuscriptul trebuie să cuprindă materia pentru celu puțin 300 până la 400 pagini de tipar în 8°, litere garmentu corp 12.

Acestu premiu însă se decide a se pune pentru anul 1883, conformu art. 95 din regulamentu, de vreme ce pentru anul 1882 s'a pusă deja premiul Heliade Rădulescu.

p. Președinte : *Bacaloglu.*

Secretar : *Gr. Ștefănescu.*

Ș E D I N Ț A D I N 7 D E C E M B R E 1880.

Membrii prezenți : D-nii : *Aurelian P. S., Bacaloglu Em., Felix I., Ștefănescu Gr.*

Sub președința d-lui : *Em. Bacaloglu*, vice-președinte.

Ședința se deschide la 3 ore.

La ordinea zilei fiindu înființarea de alte stațiuni meteorologice pe lângă cele existente, se dă citire memoriului d-lui St. Hepites, în această privință, înaintat de Academiă în cercetarea acestei secțiuni.

După mai multe discuțiuni avându-se în vedere mica sumă de 600 lei, prevăzută în bugetul anulului curent se decide :

1. Că deocamdată să ne mărginim la înființarea a două stațiuni de a 2-a ordine procurându-li-se aparatele cele mai indispensabile, și că aceste stațiuni să fie Câmpu-Lungu și Tergu-Jiului, ca localități de munte, de cari nu avem nici una până acum.

2. Ca să se procure instrumentele următoare pentru fiă-care din ele :

- a) Barometru.
- b) Igrometru sau psihometru.
- c) Termometru simplu.
- d) • maxima.
- e) • minima.
- f) Udometru.
- g) Giruitoare.
- h) Anemometru.
- i) Ozonometru.

3. Să se roge d-lu Hepites a comanda aceste instrumente, pentru a fi conforme cu ale sale, pentru uniformitate de observațiuni.

4. Să se întrebe oficial d-lu I. Păsăreanu profesor de Ist. naturală, din Tergu-Jiului și d-nul farmacistu Paulu din Câmpu-Lungu, dacă primesc să se însărcineze cu aceste observațiuni.

5. Dacă pentru procurarea acestor instrumente și instalarea lor nu se va ajunge o mică sumă să se cêră de la Academiă.

p. Președinte : *Bacaloylu.*

Secretarŭ : *Gr. Ștefănescu.*

RAPORTŪ DESPRE MONUMENTULŪ RIDICATŪ ÎN MEMORIA LUÎ ALEANDRU ILARIANU PAPIŪ,
LA SIBIŪ ÎN TRANSILVANIA

În raportulŭ D-lui secretarŭ generalŭ se face mențiune și despre ridicarea monumentului funebrariŭ de asupra remășițelor pămêntesci ale fostului nostru colegŭ *Alesandru Papiŭ Ilarianŭ* se adauge însă că despre executare am să dau eu informațiunile ulterioare.

De și eu credŭ, că în acestŭ punctŭ m-am împlinitŭ datorința prin doue raporturi destulŭ de lungi și detaliate, de dato Sibiiŭ $1/_{13}$ Octobre, și $16/_{28}$ Novembre 1880, totuși după ce sunt provocatŭ prin raportulŭ secretariatului a veni din nou cu informațiunile respective, am onóre a împărtași următorele informațiuni.

Prin adresa No. 904 din $9/_{21}$ Septembrie 1880 ni s'a comisŭ de câtră onor. Delegațiune academică, mie și (de atunci încóce) repausatului colegŭ *Iosifŭ Hodosiŭ*, că îndată ce va ajunge monumentulŭ de la Kreuznach la Sibiiŭ, să îngrijimŭ de aședarea lui câtŭ mai urgentă și câtŭ mai solidă, spre care scopŭ ni se oferă și o sumă óre-care a conto.

După regularea unei neînțelegeri cu direcțiunea garei și cu a vamei de la Sibiiŭ, pe lângă adresa No. 909, amŭ primitŭ de la onor. Delegațiune în $18/_{30}$ Septembrie anticipațiunea de lei noi 320.

Intr'acea colegulŭ nostru și neultatulŭ meŭ amicŭ, acelŭ sufletŭ sincerŭ și candidŭ, despre care dice scriptura, că nu este viclesugŭ într'ensulŭ, cădu din nou în așternutŭ, pentru ca după trei luni să lase orfană o familiă de optŭ suflete. Așa a remasŭ ca să îngrijescŭ

numai eu de scoterea din vamă, transportarea și așezarea monumentului Papiu în cimiteriul bisericii din suburbea Turnișioru.

Unii confracți din Sibiiu, cu cari m'am consultat despre modul așezării monumentului, erau de părere, că desgropându osemintele lui Papiu să le strămutăm la unu altu locu mai vederosu; dară cându amu comunicat lui *Hodosiu* această opinie, mi respunse în cunoscutul seü tonu bländu, însă durerosu: «se nu turburați repausulü vëru-meü, nu decopiați și dupa mörte vieța lui cea agitată. lăsați-lu acolo unde este.»

L'amü lăsatü acolo unde este. l-amü pusü monumentulü cu spese de lei noi 175, banl 15, precum se pöte cunösce din comptulü și din actele justificative, pe care le-amü transpusü la cassa Academiei, împreună cu restulü de lei noi 144, banl 85 din suma anticipată.

În raporturile mele susü citate mi luasem voia a reflecta și la öreși-care solemnitate, ce ar fi să se țină cu ocasiunea așa numitel desveliri a monumentului. Eü țineam la acea idee din causă mai virtosü, că o solemnitate cum ar fi acesta la monumentulü unu românü renumitü în Transilvania, este de o extremă raritate. De aici mi s'a incuviințatü; dară vedëndü starea deplorabilă în care ajunsese *Hodosiü* în morbulü seü, precum și reținutü de alte împrejurări sinistre, o prorogamü până la adunarea generalë a asociațiunii nöstre transilvane pentru literatura română și cultura poporului românü, care se va ținé estimpü la Sibiiu la Sta-Măriă-mare și următöarele zile, împreunată cu esposițiune națională românescă, de arte-facte, manu-facte și produse agricole. Cu acea ocasiune va concurge publiculü din tötă țera.

De la mörtea și astrucarea lui Papiu la loculü unde se află, epitropia bisericii avëndü mare trebuință de unu locu mai largü pentru scölă cu grădină, vedëndü-și și biserica în pericolü permanentü de focü, din causa unu agricultorü vecinü, care-și aședă fënulü și paele în distanță numai ca de cinci metre de la altarü, a cumpëratü acea casă cu grădina. De altă parte biserica situată fiindü tocma la drumulü împëratescü numitü drumulü Vienei și monumentulü lörte apröpe de biserică, ömenl bëtränl ca colonelulü baronü Davidü Ursu,

consilierii Iacobu Bologa, Ilie Măcelariu, protopopii Ioanū Hanea și Ioanū Rusu judecară că unu monumentu atâtu de scumpu să fiă asecuratū acolo unde stă pentru tôte timpurile și vicisitudinile omenesci, să remănă întregū neștrămutatū ca nu cum-va generațiunile viitoare să-lū vedă alteratū, vătămatū, inscripțiunile scobite și rōse, ba să nu o pață precumū am pășitū eū cu monumentulū celū nou de marmoră pusū fericitulū *Georgie Lazarū* de cătră piosulū seū fostū odiniōră elevū comite Scarlatū Rosetti, carele mă însărcinase în tōmna anulul 1863, ca să-lū aședū eū în loculū crucii de pētră sfārmiciōsă de pe care în 40 de ani dispāruse partea cea mai mare a inscripțiunii; iară când eram să mă apucū de lucru, epitropia bisericei din Avrigū (loculū nascerii și alū morții lū Lazārū) mă obliga, ca mai āntāiū să strāmutū osemintele mai spre stradā, căci comuna a decisū a zidi o altā biserică mai mare și-l trebuiesce loculū. Eū m'am supusū, le-am strāmutatū darā de zidirea bisericei nu s'a apucatū nimēni nici pānā în ziua de astā-zi.

Biserica din Sibiiū, lângā care dōrme Papiū, judecāndū dupā împrejurāriile de acolo nu are nici o perspectivā de a fi lārgitā și reziditā vre o datā, iarā așa cum se vede, fiindū de o construcțiune din cele mai solide, pōte se dureze cu sutele de ani. Vē potū însă asigura, Domnilorū colegi, că îndatā ce comuna bisericēscā va avē adunatū capitalū de ajunsū, ea va ridica scōla nouā pe loculū cumpēratū, totū la drumū și aprōpe într'o liniā cu monumentulū.

Pentru eventualitāți de acestea amū judecatū noi Sibienii, că monumentulū lū Papiū ar merita se fiă aparatū prin unū grilagiū.

Cu adresa No. 995 din 24 Decembre st. v. mi s'a și comisū de cătră onor. Delegațiune, ca să prezentezū unū devisū de spesele cātū s'arū cauza cu asemenea grilagiū. Eū și apucasem a cere de la unū architectū italianū d-lū A. Mazzuchi unū planū și unū devisū; d-lū însă a amestecatū și cuprinsū spesele grilagiului în suma cea mai mare a planului, de a întinde în loculū stoborului (palantului) de scāndurī unū grilagiū fōrte costatoriiū, de-a lungulū bisericei, în latura de cătră drumū.

De atunci am comisū totū mesterulū petrarū anume Iosef Rou-

bischek din Sibiiu, ca să-mi facă unu altu devisu. Neputendū elū lua măsurī esacte in cursulū iernei la cimiteriū, asceptū acuma in tōte dīlele de la elū schița și devisulū spre a le supune deliberațiunii și decisiunii D-vōstre. Într'acea rogū pe onor. Delegațiune : ca cu ocasiunea compunerii budgetului pe anulū 1881/2 să binevoiescă a reflecta și la măsurile ce arū fi a se mai lua relative la monumentulū lui Papiū in sensulū invoelei anteriore incheiate cu consāngenii lui. Indatā ce onor. Academia ar bine-voi a primi in principiū cele 2 propunerī modeste ale mele, adică : 1) descoperirea monumentului cu ořeși-care solemnitate; 2), facerea unui grilagiū împrejurulū mormēntului Papiū, eū nu ași lipsi a submite la delibera-rea D-vōstre și modulū executării ambelorū proiecte.

Bucuresci 23 Martie (4 Aprilie) 1881.

G. Barăiu.

RAPORTUL COMISIUNII BIBLIOTECELI

Domnilor ū colegi,

In sesiunea generală a anulū trecutū amū avutū onōre a vē arēta că catalogarea sistematică a bibliotecel Academiel este seriosū incepută, prin facerea catalogului alfabeticū, care este basa clasificării unei bibliotecel. Cu părere de rău ne vedemū siliți a vē arēta că anulū incetatū, acēstā necesară lucrare nu a făcutū progrese îndestulătore, mai cu sēmă din causă, că pe de o parte localulū bibliotecel a ajunsū prin întinderea progresivă a acesteia a fi atâtū de āngustū in cātū este peste puținā a așeđa cărțile in modū sistematicū după clase și secțiunii, pe de altā parte pentru că bibliotecarulū Academiel, care este totū-odatā și archivarū alū ei, a fostū in decursulū anulū aprōpe exclusivū ocupatū cu afacerile de cancelariā, carī fōrte s'au inmulțitū, cu corectarea Analelorū Academiel pe anulū trecutū și cu deosebitele lucrări ale secretarului generalū, care a avutū necesitate de ajutorulū sēu. In ori ce casū o sistematică clasificare și aranjare a bibliotecel și a colecțiunii de documente a institutului

nostru este cu neputință până când nu vom pute da pentru ele exclusivă celă puțină o încăpere destulă de spațioasă.

În cursul acestui an bibliotecă și cele alte colecțiuni ale Academiei dependenți de ea, s'a u înbogătit u într'unu mod u car u pôte să producă bucuria noastră a tuturor, atât u prin bogate donațiuni, dintre car u numai numărul cărților dăruite ajunge la 430. Darurile cele mai însemnate vi s'a u semnalat u de d-lu secretar u general u în raportul u s'eu. Pe de altă parte cu suma de 3000 lei prevădută în bugetul pentru cumpărare de cărți, după recomandarea membrilor u comisiei bibliotecii s'a u comandat u cărți precum u urmază :

1. Pentru secțiunea literară s'a u cumpărat u 15 publicațiuni în 27 volume cu lei.	364.90
S'a u comandat u volume și broșuri pentru completarea unor publicațiuni mai de mult u procurate în număr u de 31, cu lei.	211.80
În urma cererii sale, D-lui secretar u al u secțiunii literare i s'a dat u de Delegațiune pentru a cumpăra cărți în călătoria ce a făcut u o în străinătate, un u acot u de lei.	500
	<hr/>
	1076.70
2. Pentru secțiunea istorică s'a u procurat u 31 publicațiuni în 56 volume cu lei.	892.05
Un u volum u pentru completarea unei publicațiuni cu lei.	27
	<hr/>
	919.05
3. Pentru secțiunea științifică s'a u comandat u 23 publicațiuni în 56 volume cu lei.	846.80
Pentru completarea unei publicațiuni 15 broșuri cu lei.	9.75
	<hr/>
	856.55
4. S'a u legat u 211 volume cărți de diferite mărimi cu lei.	463
S'a u întins u pe pânză 22 carte geografice cu lei.	90
	<hr/>
	553.

Mai multe volume în număr u de 157 au fost u împedicate de a fi legate până acum u, numai din cauza multor u lucrări, car u ocupă atelierul u de legătoria, unde de mult u sunt date spre acest u scop u.

Listele cărților cumpărate și dăruite se vor u redacta în mod u sistematic u de bibliotecarul u Academiei, spre a se publica în Anale, după cum în tot-d'auna s'a făcut u, atât u pentru a se aduce prin această publică mulțumire generoșilor u donatori, ale căror u nume se

voră publica alături de ea cu titlul cărților dăruite de ea, cât și pentru a face cunoscute publicului care se ocupă de studii, noile achiziții științifice ale bibliotecii institutului nostru, la care să poată recurge la vreme de trebuință.

Comisiunea bibliotecii

Secretarul secțiunii literare, *Hasdău*.

» » istorice, *V. Maniu*.

» » științifice, *Gr. Ștefănescu*.

Lista cărților dăruite Academiei de la 18 Martie 1880 pînă la 31 Martie 1881.

De la d-lă I. S. Pușcariu :

I. S. Pușcariu. Die Romanische Amtsprache. Hermannstadt 1864. 1 vol. 8°.

» » Disertațiune istorică despre împărțirea politică a Ardealului Sibiu 1864. 1 vol. 8°.

» » A mélyen tisztelt Képviselő házhoz intézett Emlékirat. Budán 1878. 1 vol. 8°.

» » Orele libere. Sibiu 1867. 1 vol. 8°.

Karte von Serbien, Moldau, Wallachei und der europ. Türkei, 6 Blätter. Kurzgefasste Romanische, oder Macedono-Walachische Sprachlehre. (manuscrisă 72 pag.) — 1 vol. 8°.

De la d-lă A. N. Spasić :

Избештај Министра Финанцаје за 1874. У Београду 1874, 1 vol. 8°.

Statistique de la Serbie. Tome VII, VIII. У Београду, 1873, 1874. 2 vol. 4°.

Огађени књижевнат, наука друштвеноу живот свеска за мај 1875 бласније у уредније Владан Горгебић. У Београду, 1875. 1 vol. 8°.

Календар са шематизмом књижевства србије за годину 1875. У Београду, 1875. 1 vol. 8°.

Гудобића (Гефрема П.) — Избештај о старим рудницама испод авале њене околине. У Београду, 1875. 1 vol. 8°.

Преглед радње по струци Министарства правде за 1873/4 годину. У Београду, 1874. 1 vol. 8°.

Предлози Министра војног народној свунштани у 1874 години. У Београду. 1874. 1 vol. 4°.

Министарство војено. — Закон о устројству и о рекрутовању војске. У Београду. 1875. 1 vol. 4°.

Устројство комананда и истабова стајаће и народне војске. У Београду. 1873, 1 vol. 8°.

Закон о мерама. 1873. 1 vol. 8°.

Спасић (А. Н.). — Уставове и народно благо. У Београду, 1868. 1 vol. 8°.

„ „ „ Париске и лондонске банке и како оне узајамно превњају и измирују рачуне. — У Београду, 1872. — 1 vol. 8°.

Мајатовић (Гедомилъ) — На Бердану! — У Београду, 1876. 1 vol. 8°.

Влада Намесништва са својим огрануима и кабинет Марјановића. У Новом Саду, ... 1 vol. 8°.

Спасић (А. Н.). — Народни представници (дипломати) у иностранству. У Београду. 1874, 1 vol. 8°.

„ (Алексе Н.). — Финансије општинске и Француској и енглеској. У Београду. 1874, 1 vol. 8°.

„ Државе и Финансије. У Београду 1867, 1 vol. 12°.

Драгашевић. — Војничка регитост. — У Београду, 1876, 1 vol. 16°.

„ Нагела војне географије за питомце војне Академије, etc. У Београду, 1876, 1 vol. 16°.

Правила женског друштва. Београду. 1875, 1 vol. 16°.

De la d-lă Dr. Ionu Şerbănescu :

Dr. Ionu Şerbănescu — Viaţa ţeranului şi viaţa oraşanului. 1880. 1 vol. 8°

„ „ Mica chirurgie (cartea sanitarului) cu 100 gravuri Bucureşti, 1881. 1 vol. 8°.

De la d-lă T. Georges Djuvara :

T. Georges Djuvara — Les Juifs de la Roumanie. Paris, 1880. 1 vol. 8°.

De la Asociaţiunea transilvană :

Analele Asociaţiunei Transilvane. Fasciclu 1. Sibiu, 1880. 1 vol. 8°.

De la d-lă G. Sion.

Angelo de Gubernatis. Dizionario biografico degli scrittori contemporanei. Firenze 1879. 1 vol. 8°.

De la Academia de inscripţiuni şi bele litere din Paris :

Comptes rendus des séances. Nouvelle série Tomes I-VIII : 1865—1871. — Troisième série tome 1. 1872. — Quatrième série, tome I-VIII : 1873—1878. Paris 1865—1878. 16 vol. 8°.

Comptes rendus Janvier—Mars 1880. 1. vol. 8°.

Mémoires de l'Institut national de France. Académie des Inscriptions et belles lettres Tom. XVII—XIX. Paris 1877—1879. 6 vol 4°.

Mémoires présentées par divers savants à l'Académie (royale) des Inscriptions et belles-lettres de l'Institut de France. Première série. Sujets divers d'érudition Tomes I-IX. Paris. 1844—1878 13 vol. 4°.

Recueil des historiens des croisades, publié par les soins de l'Académie des Inscriptions et belles-lettres :

Historiens occidentaux : 1—III. 4 volume folio.

Historiens orientaux : 1—II. 2 volume folio.

Documents arméniens. 1 volumă folio.

Lois, I—II. 2 volume folio.

Historiens grecs. 1 volume folio.

De la d-lă A. Поповъ :

Письма Към. Погодину изъ славянскихъ земель (1835—1861). Съ предисловиемъ и примѣ гавіямивила Попова. — Москва, 1879—80, 3 vol. 8°.

A. Попова. — Углебодороды. Варшава. f. a 1 vol. 8°.

A. Н. Попова, О Законности огнеленія ветеновъ. Варшава 1872. 1 vol. 8°.

A. Поповымъ. Сборникъ работъ химической Лабораторіи. Варшава, 1876 1 vol. 8°.

De la Ministerulă Culteloră :

A. *Treb. Lauriană*. — Charta (țerilor) române cunoscute mai înainte sub numele de Dacia. Bucuresci, 1868 (intinsă pe pânză).

De la D-lă V. Alecsandri :

D. *Ralleti*. — Suenire și impresii de călătorie în România, Bulgaria, Constantinopole. Parisă 1858. 1 vol. 8°.

V. *Alecsandri*. — Despotul-Vodă. Bucuresci 1880. 1 vol. 8°.

• Opere complete, III. Proză. Bucuresci 1876. 1 vol. 8°.

• Ostașii noștri. Bucuresci 1880. 1 vol. 8°.

• Opere complete, vol. IX. Poesii vol. III. Legende noue.

Ostașii noștri. Bucuresci 1880. — 1 vol. 8°.

De la d-lă George Pavelescu :

George Pavelescu. Operile lui Titu Liviu. Bucuresci, 1879. 1 vol 8°.

De la d-lă A. de Cihac :

A. *de Cihac*. — Le type homo-ille ille-bonus. 1880. 1 vol. 8°.

• Meine Antwort an Dr. M. Gaster. 1880, 1 vol. 8°.

De la d-lă Dr. A. Sutz :

Dr. A. Sutz.—Despre mecanismul alienațiunilor mentale. Bucuresc, 1880 1 vol. 8°.

De la d-lă Al. Grigoriadi Bonachi :

Wilhelm Schmidt. Suczawa's historische Denk-Würdigkeiten. Czernowitz, 1876. 1 vol. 8°.

De la d-lă Iónu G. Bibicescu :

Iónu G. Bibicescu.—Mișcarea populațiunii în România de la 1870 până la 1878. Bucuresc. 1880. 1 vol. 8°.

De la d-lă P. S. Aureliau și Gr. Ștefănescu :

P. S. Aurelian și Gr. Ștefănescu.—Revista științifică. Anul X. Bucuresc, 1880. 1 vol. 8°.

De la d-lă P. S. Aurelian :

P. S. Aurelian. Terra noastră. Bucuresc, 1880. 1 vol. 8°.

De la d-lă Gr. Ștefănescu :

Ștefănescu.—Sur l'uniformité de la nomenclature géologique dans tous les pays, en ce qui regarde les terrains et les étages. Paris, 1880. 1 vol. 8°.

De la d-lă D. Carnhoffer :

Hübner's.—Curieuses und reales Natur-Kunst-Berg-Gewerck-und Handlung s-Lexicon. 1727. 1 vol. 8°.

Raicewich. Osservazioni. Napoli, 1788. 1 vol. 8°.

De la d-lă T. Ceantea :

T. Ceantea.—Compendiu de geografă universală. Arad, — 1880. 1 vol. 8°.

De la d-lă Lorenz Diefenbach :

Lorenz Diefenbach. Völkerkunde Osteuropas. Darmstadt, 1880. 3 vol. 8°.

„ „ und *Ernst Wülcker.* Hoch- und nieder-deutsches Wörterbuch. (broșura 1—5). Frankfurt, 1874—1879. 1 vol. 8°.

De la d-lă Iónu P. Eliade :

Iónu P. Eliade.—Noțiuni de Aritmetică. Ploesci, 1879. 1 vol. 8°.

„ „ „ Manualul bunelor cuviințe. Ploesci, 1880. 1 vol. 8°.

„ „ „ Școala primară și conducătorul ei. Bucuresc, 1872. 1 vol. 8°.

„ „ „ Cultura viilor în România și vinificațiunea. Ploesci, 1874. 1 vol. 8°.

„ „ „ Desemnă pentru școlile primare de fete. Bucuresc, 1873. 1 vol. 8°.

Iona P. Eliade.—Elemente de Pedagogia și Metodologia teoretică și practică. Ploesci, 1874. 1 vol. 8°.

» » » Istoria universală a Pedagogiei. Ploesci, 1880. 1 vol. 8°

De la d-lă Kanitz :

Kanitz. Plantae Romaniae hucusque cognitae Pars II. 1 vol. 8°.

De la d-lă Charles de Linas :

Charles de Linas.—Antichitați Scythice. Cununa mare din tezaurul de la Novo-Cercask etc. de A. I. Odobescu. (Extrait des Mémoires de l'Académie d'Arras. Tome XII. 1880). 1 vol. 8°.

» » Antiquités Scythiques. Paris, 1880. 1 vol. 8°.

De la Direcțiunea institutului «Albina» :

Statutele Institutului de credit și de economii «Albina» în Sibiu. Sibiu, 1879. 1 vol. 8°.

A șéptea Adunare generală ordinară a Institutului de credit și economii «Albina» ținută la Sibiu în 19 Martiu 1880. Sibiu, 1880. 1 vol. 4°.

De la Academia de științe morale și politice din Paris :

Mémoires de l'Académie des sciences morales et politiques de l'Institut de France. Tome I—XIII. 15 vol. 4°.

De la d-lă I. U. Iarnik :

Der Osten No. 20, 30, 34, 40, 42, 43, 44, 46, 48 și 52 din 1879. 1; din 1880 (corespondențele d-lui Iarnik din țările române.)—1 vol. folio.

De la d-lă Schuchardt :

Schuchardt.—Camoens. Graz, 1880. 1 vol. 4°.

De la d-lă Léon de Rosny :

Léon de Rosny.—La littérature des Japonais. Paris. 1880. 1 vol. 8°

» » Rapport annuel à la Société des études japonaises sur les travaux et sur les progrès des recherches relatives à l'Extrême-Orient pendant l'année 1879. Paris, 1880. 1 vol. 8°.

De la Academia regală Danesă :

Oversigt over det Kongelige Danske Videnskabernes selskabs Forhandling og dets Medlemmers Arbejder i Aaret 1879 Nr. 3, — 1880 No. 1. Kjøbenhavn 1879—80, 2 vol. 8°.

Mémoires de l'Académie Royale de Copenhague, Vol. XII Nr. 5 ; Om Anvendelse of mindste Kvadrates Method i nogle Tilfælde, hvor en Komplikation

af visse Slags nensartede tilføedige Fejlkilder giver Fejlene en «systematisk» Karakter af T. N. Thiele. Vol. XI, No. 6. Primar Dialbrusken og dens Forbering i det mennens Kelige Kranium for Fødselen af Adolph Hannover. Kjøbenhavn. 1880. 1 vol. 4°.

L'Académie royale de Copenhague. Bulletin pour 1880, No. 2. 1 vol. 8°.

I. E. V. Boas. — Studier over decapodernes Slaegts Kabsforhold. Kjøbenhavn, 1880. 1 vol. 4°.

K. Prytz. Undersøgelser over Lysets Brydning i dampe og tilsvarende Vaedsker. Kjøbenhavn, 1880. 1 volum 4°.

Dr. Chr. Lütken. — Spolia Atlantica. Bidrag til Kundskab om Formforandringer hos Fiske under deres Vaext og Udvikling, saerligt hos nogle af Atlanterhavets Højsøfiske. Kjøbenhavn, 1 vol. 4°.

De la Oficiulă statistieă :

Statistica din România. — Culetele pe anulă 1878 și invățământul pe anulă scolară 1877—1878. Bucuresci, 1880. 1 vol. 4°.

Statistica din România. — Statistica penitenciară pe anii 1876. 1777. Bucuresci, 1880. 2 vol. 4°.

De la d-lă V. Maniu :

V. Maniu. — Proscrisulă romană. Dramă originală națională in V acte și V tablouri. Bucuresci, 1880. 1 vol. 8°.

De la d-lă V. A. Urechiă :

Gasetta romonscha. XX Annada (1876), No. 26—52. 1 vol. 4°.

Fögl D'engiadina. XIX Anada (1876), No. 40—44, 46—53. 1 vol. 4°.

ИСТОРИЯ КВАМЕРЯНИ ДЕ ТРИЕ ШИ А ЮЕНТИН САЛЕ МАНУИ ЛЕСКУ КАРЕ ТЪЛМЪЧНИЦА ДЕНЕ МИМБА ФРАНЦЪСКАА И МИМБА МО(А)ДОВЕНАКАА ПРИНХСТЕННАЛА ШИ УСКРАЛИЕ ДРЕ... ДАСМАЛЕ БИША И ЯЛЕКУ БЕЛДИМАН, САС ПРЕСКРИХ АКАМ ДЕ МИНЕ И АУСА 1815 СКАТ. 23, КВСТАКИ БОШИ. Manuscript 1 vol. 4°.

Album Macedo-roman. Bucuresci, 1880. 1 vol. 4°.

Io. B. Noll i Urbis ichnographia. 1875 (chartă).

Adriano Paropat dà saggio della lingua parlata in Sejana. 2 foi 4°.

De la d-lă Gr. G. Tocilescu :

Gr. G. Tocilescu. — Familia lui Michaiă-Vodă Vităzulă. Bucuresci, 1880. 1 vol. 8°.

De la d-lă Nicolae Teclu :

Nicolae Teclu. — Ueber Antimon-Zinnober. 1880. 1 vol. 8°.

De la d-lă I. Nicolescu :

I. Nicolescu. — Raportul științific asupra recrutațiunei judecului Muscelu în 1880. Galați, 1880. 1 vol. 8°.

De la Eforia Spitalelor :

Tabloul grafic al Morbidității și Mortalității spitalelor Eporiei pe anul 1878.

De la d-lă C. T. Grigorescu în Ploesci :

Περὴ γραφὴ τῆς Βλαχίας.... νὸν πρῶτον μεταφρασθεῖσα ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν εἰς τὴν ὁμιερὰν ἀπλὴν ἑλληνικὴν διαλέκτον.... παρὰ Νικολίω Λαζάρω. Ἐν Βοκάρωστῳ 1789, 1 vol. 4°.

Πῆσατὰ κερτινικκ, κα ἀκσμ' ἀτρεβῶν δατὰ εαδ τιπκρυτῆ, πῆ εαδ τκαμικνῆτκ δβικ λῆμκα Λεωάκκκ, πρε λῆμκα Ρσμικνῆκκκ.... δε Γαβρίμ' Βυηεικῆ. Πῆ εαδ τιπκρυτ ἀκσμ λα ἀκτ' αωσ. 1 vol. 8°.

De la d-lă d-ră C. D. Severénu :

D-ră C. D. Severénu. — Medicina populară. T. 1. București, 1880. 1. vol. 8°.

De la d-lă D. Al. Sturdza :

Dr. F. A. Lehner. — Fürstlich Hohenzollern'sches Museum zu Sigmaringen. Verzeichniss der : Thonarbeiten, Schnitzwerke, Handschriften, Gläser, der in dem Kleinodienschrank befindlichen Gegenstände, Metallarbeiten, Emailwerke. Textilarbeiten, des Mobiliars aus Holz, Leder, Bein etc. Sigmaringen. 1874. 9 vol. 8°.

Dr. Emil Sax. — Die Eisenbahnen. Wien, 1879. 1 vol. 8°.

I. Dobreano. — Die Rechte der Donaufürstenthümer und das politische Interesse Europa's. Berlin, 1858. 1 vol. 8°.

Dcmetrius Alexander Sturdza. — Uebersicht der Münzen und Medaillen des Fürstenthums Romanien. Wien, 1874. 1. vol. 8°.

• • Rumänien und der Vertrag von San Stefano von einem romanischen Senator. Wien. 1878. 1 vol. 8°.

• • Marche progressive de la Russie sur le Danube. Vienne 1878. 1 vol. 8°.

I. F. Neigebauer. — Die Donau-Fürstenthümer. Breslau, 1854 — 1856. 3. vol. 8°.

• • Beschreibung der Moldau und Walachei. Zweite Auflage. Breslau, 1854. 1. vol. 8°

Dimitrie A. Sturdza. — Raporturile adresate d-lui Ministru de Finanție asupra executării Convențiunei de Cesiune a Căilor ferate. (1880). 1 vol. 4°.

Convențiunea între Statul Român și Societatea acționarilor căilor ferate române. 1880. 1. vol. 4°.

Actes de la conférence phyloxérique internationale réunie à Berne du 9 au 17 Septembre 1878. Berne, 1878. 1. vol. 4°.

Comité international des poids et des mesures — Procès-verbaux des séances de 1876 — 1877, 1878, 1879. Paris, 1876 — 1880. 4. vol. 8°.

Comité international des poids et des mesures. Premier, Deuxième, troisième rapport aux puissances signataires de la convention du mètre sur l'exercice de 1876 — 1877, 1878, 1879, Paris 1877 — 1879. 3. vol. 4°.

W. Foerster. Note sur l'influence de la mise au foyer et de l'inclinaison des microscopes sur les mesures micrométriques. Paris. 1878. 1. vol. 8°.

- Seconde Note sur les résultats obtenus par le système introduit dans le bureau des poids et mesures de Berlin pour produire et maintenir certaines températures dans les salles d'observation. Paris, 1878. 1. vol. 8°.

• Sur le rapport entre le grossissement des microscopes et la précision des mesures micrométriques. Paris. 1879. 1. vol. 8°.

Ralph Heaton & Sons. — The Mint. Birmingham. 1. vol. 8°.

Stenographische Berichte über die Verhandlungen der durch die Allerhöchste Verordnung von 15 Oktober 1879 einberufenen beiden Häuser des Landtages der Monarchie. Herrenhaus. Berlin 1880. 1 vol. 4°. Haus der Abgeordneten. Berlin. 5. vol. 4°.

Τουνοσολή. — Ἱστορία τῆς Βλαχίας πολιτικῆ καὶ γεωγραφικῆ. Ἐν Βιέννῃ. 1806. 1 vol. 8°.

Неофит Калма. Θεμελιώδη δε Φιλοσοφίε μοραλς. Ἰ Βεκρέσιμ, 1827. 1 vol. 8°.

Ипѣтоль. — Бсѣ(ж8). 1704. 1 vol. 4°.

Улатѣрѣ. — Слѣв. 1791. 1 vol. 4°.

Илчаре а квинтелар, етс. Нѣмц. 1817. 1 vol. 4°.

Икадѣтѣрю. — Ἰ Βεκρέσιμ. 1803. 1 vol. 8°.

Фомас Фуритон. Старѣ де акѣм... а принципалѣрилар Калахией ши а Молдавией. Ла Бѣда. 1826. 1 vol. 8°.

Т. Ментѣос. Медитаѣи ремѣиоасе, трлѣдсе. Бсѣжл, 1839—40. 2 vol. 8°.

» Катихис ремѣиос. Бсѣжл. 1859. 1 vol. 8°.

» Кѣдѣл ши пѣтрѣчѣрѣ.. пхрѣитѣлѣи нострѣ Мѣтрофѣлн чел

нон епископа Боронѣжлѣвѣ. Нѣмцѣл. 1848. 1 vol. 8°.

Павел Василч-Унѣрѣиан. Иноропология. Ἰ Бѣда. 1830. 1 vol. 8°.

Ипокалѣψна сѣв дескѣперѣрѣ сѣитѣлѣвѣ Ипѣстол Ἰωάνн. Ἰ Бѣда. 1816. 1 vol. 8°.

Πέτρος Μολλάς. Μαρτυρησικὴ κρηδοδοξία ἡ ἱστορομένη καὶ καθολικησμένη
ἱεσερική δε Ρεσκριπτ. Πέμψ, 1864 1 vol. 8°.

Βηγολλίον δε ἀβρ, τραδύσε... Δ. Γ. Πλεσιοιαννά. (Βεζυά) 1833. 1 vol. 8°.

Ἰντων Παν. Χριστοίτιε ἀθ̄ σχολλα μορλαδασ̄. Βεκρεψ̄. 1834. 1 vol. 16°.

— Σφύτσειρε φότε φρεμόασ̄, καὶ πεσέρτ κατρί: χελ τε σα ποκκίψε, κέμ
σα κέβιιηε σκε μάρτυρησικέσ̄. Βεζυά. 1834 1 vol. 4°.

Σέργιε Μακρεά. Юнгторка де фицелечене. фи Шшй. 1831. 1 vol. 8°.

Περλαρден де ла Сан-Πιер. — Павел ши Виргинία. ф Шшй. 1831.

Κ. Κ. Ἰριστλ. — Πριңца романи. Βεκρεψ̄. 1843. 1 vol. 8°.

Γενер. Чел динтэкс паститор, традэс де I. Κοστινέσκв. 1840. 1 vol. 16°.

Λεψιρεα гринчерилор. Βεκρεψ̄. 1850. 1 vol. 8°.

Καλινδάρδ̄ не анбл̄ 1855 де Γεοργῑ Βαριϋδ̄. Βρασοβ̄. 1854. 1 vol. 8°.

Ἰ. Πελιμον. Βεστιτα κητэме де ла Καλвгхрени. 1848 1 vol. 8°.

Καλινδάρю не инс̄ де ла Χριστος 1830. Βεκρ̄. 1 vol. 8°.

Ἰνсарба Πριңцаτвас̄и царι ρεμжнеψ̄. 1842. 1 vol. 16°.

Γενεαλογία φηζαϋциар, ши κρ̄ицар дин τόμτз βεβρ̄ица. Καλινδарио не анбл̄
1817. ла Βεδα. 1 vol. 16°.

I. G. Valentineanu. Austria în principatele române. Traducere. Bucuresci 1859
1 vol. 8°.

B. Boerescu. Romania dupe tractatul de Paris din 30 Martie 1856. Paris
1857. 1 vol. 8°.

Sancjouand. Principatele române înaintea Europei. Paris. 1857. 1 vol. 8°.

Starea principatelor romine în urma tractatului de Paris. 1 vol. 8°.

Δεσιρε челе дин дрμαз претенцӣ даε πορци ασ̄ιρα Πριңципατελορ̄δ̄ Μολδο-Ρομжне.
1 vol. 8°.

Ο ἀρνηκτ̄ερз де οριо ασ̄ιρα шиρε̄и πριңципατελορ̄δ̄ ρομжне де ши ρομжн̄δ̄ дин
Βεκρεψ̄и. 1 vol. 8°.

M. Jokai. Proscrisul de la Sevastopolu. Bucuresci. 1856. 1 vol. 8°.

Κοριακου Μεληρητου. Χρονολογια Ἱστορικη, εν Οδησω. 1836. 1 vol. 8°.

Ες δοξαν της αγιας... εν Ιασιφ. 1809. 1 vol. 4°.

(Abecedaru cirilic cu рендуиаλα vecerniei, utreniei si liturgiei.) 1 vol. 8°.

Rescumpararea cailor ferate romane. Legea si Conventiunea. Espunerea
de motive si discursurile rostite in parlamentu pentru sustinerea loro. Bucuresci.
1880. 1 vol. 8°.

Μεταστασιε. Ἰχιλεφс ла скиро, тэлмажнтя де не Грекиε де Турлаке Сактин
н̄н. Βεβ̄ю. 1 vol. 8°.

Πρωσлавникз φвацт̄εрз. Βεκρεψ̄и. 1794. 1 vol. 4°.

Emile de Girardin. La honte de l'Europe. Paris. 1876. 1 vol. 8°.

Manuscrisul romanescu: Πεντρ̄с сфинтеле пост̄ери. scrisu la 1825. 1 vol 4°.

РЪКЪДЕКА СРЪПСКАИ МАСА, НИ Д УСПЕРАНИЕИ ЧЕИ МЪЧИ П Брашов. 1810. 1 vol. 4°.

РАДЪ ТЕМИКЪ. — ГРАММАТИКА РУМАИЪСКАА СКИИ. 1 vol. 8°.

Ianache Vădresculă. — Observații saū hăgări de sēmă asupra regulelorū și orânduclilorū Gramaticel rumânești. Râmnicu. 1787. 1 vol. 4°. Aceași tipărită la Viena la 1787. 1 vol. 8°.

Convorbiri literare, anulū IV 1 vol. 4°.

Anton Pann. Fabule și Istoriore. Cartea a doua. Bucuresci. 1841. 1 vol. 8°.

• • Poesil deosebite saū cîntece de lume. Bucuresci. 1837. 1 vol. 8°.

Slujba cuiosului Dimitrie celū nou. Bucuresci. 1832. 1 vol. 4°.

Viața sfintului Vasilie celū nou și infricoșatele vămī ale Văzduhului. Râmnicu 1816. 1 vol. 4°.

Oglinda omului celū din lăuntru. (Bucuresci). 1835. 1 vol. 8°.

Minunile cele mai pre susū de fire ale Prea Sfintel Stăpānel nōstre Născătorel de Dumneđeū. și pururea Feciorei Mariei. Râmnicu. 1820. 1 vol. 4°.

Exposition universelle 1867 Paris: Section de la Roumanie, (atlas fotograficū). 1 vol. folio.

Vestitorulū besericescū, Gazetă religioasă și morală. Anulū I și II. Buzēu. 1838—1841. 2 vol. 4°.

Acele proprii a contribui la mārirea conduitei polițice a D. I. Heliade Rădulescu. Bucuresci. 1859. 1 vol. 8°.

I. Heliade R. Unirea și unitatea. Iași. 1864. 1 vol. 16°.

Culegeri de tot felulū de scrisōre obicinuită pānă acumū in scolī și in cāțelari. Bucuresci. 1855. 1 vol. 8°.

Viața și pildele prea înțeleptului Esōp. Bucuresci. 1858. 1 vol. 16°.

Greg. I. Lahorari. Despre alphabetū și orthografia romānă Bucuresci. 1867. 1 vol. 4°.

Slujba celū între sfînți pārintelui nostru Nifonū patriarhulū Constantinopolī, Buzēu, 1841. 1 vol. 4°.

Pitarul Ianake Pasha. Dialog in trei limbi. Adicā prin tiparulū și limba romānă sā ințețe fie cine amāndouă limbile suzezană și protectriță otomanicești și rusești. Bucuresci 1849. 1 vol. 8°.

Infruntarea Jidovilorū asupra legī, și a obireiurilor lorū. Iași. 1803. 1 vol. 4°.

Andreas Isser. Walachi sch-Deutsches Wörterbuch. Vocabular romānescū, nemțesc. Cronstadt. 1850. 1 vol. 8°.

Budgetulū departamentului lucrārilorū publice de venituri și cheltueli pe anulū 1857. Iași, 1857. 1 vol. 8°.

Neculai Istrati. Mihulū. O trāsūră din resbelulū lui Stefanū celū Mare cu Matei Corvinū regele Ungariei. Dramă originală in trei acte. Iași. 1850. 1 vol. 8°.

Tercuato Tasso. Ierusalimulă liberată, traducție în proză de Atanasie N. Pa-cleanu. București. 1852. 2 vol. 8°.

Vechiul și noul pentru totdeauna ghicitorii. 1836. 1 vol. 8°.

Theatron politicon. Tălmăcindu-se în Românește de D. Grigorie Pleșoianulă. Buzău. 1838. 1 vol. 8°.

Constantin Diaconovici Loga. Gramatica românească pentru îndreptarea line-rilor. Buda. 1822. 1 vol. 8°.

C. Halepliu. Mortea lui Michai Vităzu la Torda. Dramă istorică în 3 acte și 6 tablouri. București. 1854. 1 vol. 8°.

Ali-Pasea sau o resbunare. Episodă istorică din secolulă XVIII. Traducțiune din franțuzește de I. Bunescu. București. 1856. 1 vol. 8°.

Congresulă din Paris. Protocolele și tractatulă de pace. Publicată după Moni-torulă francesă de P. Teulescu. București, 1856. 1 vol. 8°.

Condica de comerțiă cu anexele ei. București, 1840. 1 vol. 8°.

Shakspeare. Macbeth. Dramă în cinci acte tradusă din franțuzește de St. Băgescu. București, 1850. 1 vol. 8°.

C. Crispu Salustie. Războiulă catilinară sau Conjurația lui Catilina și a soți-loră săi. Tradusă de Alexandru Zane. București. 1840. 1 vol. 8°.

Lucia de Lamermoor. Dramă lirică în trei acte. Tradusă din limba italiană de G. A. Baronzi. București. 1845. 1 vol. 8°.

Oglinda omului celălă din lăuntru. 1839. 1 vol. 8°.

Fenelon. — Întâmplările lui Telemah. 1831. 4 vol. 8°.

Simeone Barnutiu. Dereptulă publică ală Româniloră. Iași. 1867. 1 vol. 8°.

Victor Hugo. — Ballade, traduse de C. Negruzzi. Iași. 1845. 1 vol. 8°.

Ἐκλογὴ τοῦ Ψαλτηρίου πάντος... ἐστὶ κατὰ τὸ Βυβαρέσιον νεα τηπογραφία. 1769. 1 vol. 8°.

Viconte d'Arlecurt. — Pustniculă. Pe limba românească tălmăcită de Pavel Pruncu. Eșil 1837. 1 vol. 8°.

G. G. Pappadopoulos. — Dissertation composée pour l'ouverture de la classe de poésie Grecque au collège de St. Sava, servant d'introduction au cours de l'année scolaire. Boucares. 1840. 1 vol. 8°.

Convențiune pentru reorganizarea definitivă a principateloră dunărene Mol-dova și Valachia. Iași. 1858. 1 vol. 8°.

D. I. Sebeni. — Sculamentulă bărbațiloră și femeiloră cu doctoriile sale a-părătore și lecuitore. București. 1837. 1 vol. 8°.

Istori(e) lui Alexand(ru) acum a doua oră tipărită. La anulă 1810. 1 vol. 8°.

Samuil Răbbi. — Alcătuirea aurită.. muștrătore rătăcirea jidovescl. Buzău. 1836. 1 vol. 4°.

Ună Manuscrisă românească scrisă pe la 1600. 1 vol. 8°

- N. Moreanu.* Unu visū pe Carpați. Bucuresci. 1857. 1 vol. 8°.
- Panteliu Popassu.* Suntū saū nu folositorī ovreii Principatelorū romāne? Bucuresci. 1 vol. 8°.
- A. Treb. Laurianū.* Cuvēntū academicū. 1845. 1 vol. 8°.
- Regulu. Tragedie in cinci acte din limba germanhe tradushe de D. I. Vhekhereskul. Bucuresci 1834. 1 vol. 8°.
- Alexandru Hazdaū.* Cuvēntulū către Elevi scōlei tinutuluī Hotinuluī. Iași. 1855. 1 vol. 16°.
- Villiam Shakspeare.* — Julie Cesar. Tragedie in cinci acte; tradusā de căpitanulū S. S. Stoica. Bucuresci. 1844.
- I. A. C. de Aywas. Teoreticu practica gramaticā a Limbei germane. Iass 1860. 1 vol. 8°.
- Călătoria împăratuluī Sigismund saū scultorulū și orbulū. Comedie in patru acte, traduse de Tr. . . . Ol. . . . Craiova. 1839. 1 vol. 8°.
- (*Xenofont.*). Intreprinderile lui Ciru celū linărū. Bucuresci. 1 vol. 8°.
- Sancjouard.* Principatele romāne inaintea Europiī. Traducție. Paris. 1857. 1 vol. 8°.
- F. Aron.* Patria, patriotulū și patriotismulū. Bucuresci 1 vol. 8°.
- T. Cidharold.* La Turquie et les Principautes Danubiennes. Paris. 1857. 1 vol. 8°.
- Schiller.* Clopotulū tradusū de Dr. Adolf Stern. Bucuresci. 1 vol. 8°.
- Castelulū Brāncovenescū; tradusū de George A. Baronzi. Din preună cu carnavalulū Veneției și visulū vieții omenești de Michel-Angelū. București. 1852. 1 vol. 8°.
- Măsurile chi greutățile romānești și moldovenești in comparație cu ale celorū l-alte neamuri cu unū articolū asupra mijlocelorū de comunicație. București. 1848. 1 vol. 8°.
- St. Mihailēnu.* — Danubiulū și Bosforulū saū martiriī sā sacrificā ca sā trăiască popōrele. Dramă națională in 3 acte și 1 tablou. Estrasā și compusā dupē romanul «Aldo și Aminta» Bucuresci. 1869. 1 vol. 8°.
- N. Rucărēnu.* — Principe străin saū doinn Roman. Bucuresci. 1863. 1 vol. 8°.
- A. Pelimon.* Kelli saū re'nturnarea in Svițera. Operetā intr'unū actū. Stanțe la Romania. Bucuresci. 1853. 1 vol. 8°
- M. Milo.* Baba Hārca, operetā-vrājitorie in două acte și trei tablouri. Bucuresci. 1851. 1 vol. 8°.
- Elocuența bisericescă saū cuvinte ale celorū dintru sfinți Atanasie celū mare, Vasilie celū mare și Iōn gurā de aurū. Traduse din limba grecească veche de D. Medelnicērul I. Papazoglu. Bucuresci. 1837. 1 vol. 8°.
- Racine.* — Britanicu, tragedie in cinci acte tradusā de I. Văcărescul. Bucuresci. 1861. 1 vol. 8°.

Doctorulă B. Lucari. Manualul de epidemicele boale ale dobitoacelor. București. 1855. 1 vol. 8°.

Alex. Pelinon. Poezii. Iași. 1847. 1 vol. 16°.

Ιστορία τῶν Σλαβικο-Σέρβων συνθεθεῖσα διὰ στίχων πολιτικῶν χάριν τῶν ὁμογενῶν φιλοπόσερων ὑπὸ Τριανταφύλλου Δούκα τοῦ ἐκ τῆς ἐν Μακεδονία καστορίτζας προσφωνηθεῖσα δὲ τῷ εὐγεστάτῳ κυρίῳ Πέτρῳ Ίτζχογλη. Ἐν Πέστη. 1807. 1 vol. 8°.

Ciegler.—Ermiona, mirésa lunei cele-lalte ; tragedie patetică în cinci acturi, tradusă din nem(esce de D. I. Văcăresculă. București. 1834. 1 vol. 8°

Bogdan Petriceicu Hajden.—Micuța. Trei zile și trei nopți din viața unui student. București. 1864. 1 vol. 12°.

Γ. Mavrodollu.—Vladu-Țepeșu. Dramă istorică în cinci acte. București 1859. 1 vol. 8°.

Țăranulă romană, jurnalul de economie politică, literatură și comerț, sub redacțiunea d-lui Ion Ionescu. Anul II. București. 1863. 1 vol. folio.

Stephanus Kutona. Historia regum Hungariae. Budae 1779 — 1817. 42 vol. 8°.

Ună manuscrisă românească de la începutul secl. XVI, scrisă în transilvania ; descrisă de d-lu Hasdeu în Cuvente den Bătrâni t. II.

Ion Ghica. Vade-mecum alu inginerului și alu comerciantului. București. 1865. 1 vol. 16°.

Calendarul datoriei publice pe anul 1877. 1 vol. 8°.

II. Kosub. Die Verwaltung der Preussischen Staats-Eisenbahn und der unter Staats-Verwaltung stehenden Privatbahnen in finanzieller Beziehung. Berlin und Leipzig. 1880. 1 vol. 8°.

Relation oder Aussführlicher Bericht, aus dem Feldlager der Kayserl. Troupen unter dem Commando desz Herrn General Veterani in der Walachey, was sich nemblich mit denenselben und der Türckischen Besatzung in Novigrad wie auch dem Teckely zugetragen. Gedruckt den 22 September. Anno 1688. 1 vol. 4°.

Reise-Beschreibung von Pultawa durch das Desert Dzike Pole nach Bender, und durch die Wallachey und Moldau nach Teutschland. Gedruckt im Jahr 1714. 1 vol. 8°.

Notizie storiche, politiche, geografiche e statistiche sulla Valachia e sulla Moldavia. Con rami colorati. Milano. 1821. 1 vol. 8°.

Vita Jacobi Despotae Moldavorum reguli descripta a Johanne Sommero Pirn. Adiecta sunt eiusdem autoris *de clade Moldavica* elegiae XV ; quibus etiam historia Despotica continetur Witebergae. 1 vol. 8°.

Le cours du Danube ; par le P. Placide Augustin Déchaussé. 1783 (chartă).

Cazania metropolitului Varlaam de la 1643, tipărită în Iași. Essempl. neocompletă 1 vol. folio.

Dela d-lă d-ră I. Felix :

I. *Felix*. Raportul generală asupra serviciului igienei publice a capitalei pe anulul 1879. Bucuresci. 1880. 1 vol. 8°.

Dela d-lă St. Ciocărlanu :

F. Fouqué. Sautorin et ses éruptiona. Paris. 1869. 1 vol. 4°.

Ch. Sainte-Claire Deville. — Coup-d'oeil historique sur la géologie et sur les travaux d'Elie de Beaumont. Paris. 1878. 1 vol. 8°.

Paul Bert. Revues scientifiques publiées par le journal «La République française» Paris. 1880. 1 vol. 8°.

Charles Darwin. — L'origine des espèces au moyen de la sélection naturelle, ou la lutte pour l'existence dans la nature. Paris. 1880. 1 vol. 8°.

• Voyage d'un naturaliste au tour du monde fait au bord du navire *le Beagle* de 1831 à 1836. Paris. 1875. 1 vol. 8°.

• Les mouvements et les habitudes des plantes grimpantes. Paris. 1877. 1 vol. 8°.

Samuel Smiles. Vie d'un naturaliste. Paris. 1879. 1 vol. 8°.

Louis Büchner. Force et matière. Paris. 1876. 1 vol. 8°.

Faul Janet. Le matérialisme contemporaine. Paris. 1878. 1 vol. 12°.

A. Belysch. Cours élémentaire de Botanique. Bruxelles. Paris. 1876. 1 vol. 8°.

Amile Saisset. Le scepticisme. Paris. 1865. 1 vol. 12°.

Amédée Guillemin. Le son, notions d'acoustique physique et musicale. Paris. 1875. 1 vol. 12°.

Boitard. Le jardin des plantes. Description des mœurs des mammifères de la ménagerie et du muséum d'histoire naturelle. Paris. 1 vol. 4°.

Delafosse. Nouveau cours de minéralogie. Paris. 1858—1862. 4 vol. 8°.

Charles Letourneau. La biologie. Paris. 1877. 1 vol. 8°.

Emile Lefranc. Abrégé du traité théorique et pratique de littérature. Paris. 1853. 1 vol. 12°.

Code politique de la Belgique, édition mise en ordre par A. Délebecque. Bruxelles. 1867. 1 vol. 16°.

Lucien Brun. Introduction à l'étude du droit. Paris-Lyon. 1879. 1 vol. 12°.

Montesquieu. Considérations sur les causes de la grandeur des Romains et de leur décadence. Paris. 1835. 1 vol. 16°.

Victor Hugo Histoire d'un crime. Paris. 1877—78. 2 vol. 12°.

Emilio Cust-lar. Préface pour servir à l'histoire d'un crime de Victor Hugo. Paris. 1878. 1 vol. 12°.

I II. *Reveillé-Parise*. Physiologie et hygiène des hommes livrés aux travaux de l'esprit. Paris. 1839. 2 vol. 8°.

I. G. Zimmermann. La solitude. Paris. 1825. 1 vol. 8°.

De la P. S. S. Arch. G. Enăcenu.

Patristica sêu studiul istoric asupra părinților bisericești, tradusă de Arch. G. Enăcenu. Bucuresci. 1879. 1 vol. 8°.

Album de subsemnăturile în facsimile ale Metropoliților, cu note scurte istorice. Bucuresci. 1880. 1 vol. 4°.

De la d-lă C. Torma.

Erdelyi Muzéum egylet evkonyvei. III Kötet, 1 füzet. Kolozsvártt, 1864. 1 vol. 4°.

Iozsef Torma. Onlevelészeti naptár (Calendarium diplomaticum). Kolozsvártt. 1879. 1 vol. 4°.

Károly Torma. Adalék Sarmizegetusa és Aquincum felirataihoz. 1 vol. 8°.

• • Neue Inschriften aus Dacien. Wien. 1879. 1 vol. 8°.

• • Repertorium ad literaturam Daciae archeologicam et epigraphicam. Budapest. 1880. 1 vol. 8°.

De la d-lă M. Strajană :

M. Strajană. Manuală de gramatică limbii române. Partea I și II : fonetică și etimologică. Bucuresci. 1881. 1 vol. 8°.

De la Observatorul meteorologic din Viena :

Jahrbücher der k. k. Central-Anstalt für Meteorologie und Erdmagnetismus. 1877, 1878, Erster Theil; 1879, Erster Theil. Wien. 1880. 3 vol. 4°.

De la Redacțiunea Convorbirilor literare :

Convorbiri literare, N^{ri} 11—X, 11—XI, 1 și 3 XII, 6—XIII. 5 vol. 4°.

De la d-lă S. Michalescu :

La confederazione latina. Anno 1e II. 1871—72. Macerata. 2 vol. 4°.

Revoluțiunea de la 11 Februarie. Bucuresci. 1867. 1 vol. 8°.

De la d-lă Giuseppe Civelli :

Vocabolario universale de la lingua italiana, già edito dal Tramater e poi dal Negretti ora ampliato di oltre 100000 fra voci e modi del dire in ogni parte, racioncio e corretto da Luciano Scarabelli. Milano. 8 vol. 4°.

Giuseppe Civelli. Ghirlanda di margarite offerta in umile e festoso omaggio Agli Eccelsi Sposi Umberto e Margarita di Savoia. 1868. 1 vol. folio.

Dante. Comedia col commento di Iacopo di Giovanni dalla Lana Bolognese. Milano. 1 vol. folio.

Aluisetti. Opere dei grandi concorsi.

Architectura. Milano. 1 vol. folio.

» » Ornato. Milano. 1 vol. folio.

» » Figura. Milano. 1 vol. folio.

Durelli. La certosa di Pavia. 1 vol. folio.

Scipione Giordano. Album materno. Milano. 1878. 1 vol. 8°.

Bollati. Chanson de Philippe de Savoie. Milan. 1879. 1 vol. 8°.

A. Lucchesini. Tavole dei logaritmi. Firenze. 1875. 1 vol. 8°.

Odorici. Il conte Luigi Cibrario e i tempi suoi. Firenze. 1872. 1 vol. 8°.

De la d-là C. Grot :

Константинъ Гротъ. Извѣстiя Константина Бачрянороднаго о Сербяхъ и Хорватахъ. Историко-Этнографическое изслѣдванiе. С. Петербургъ. 1880. 1 vol. 8°.

De la Binroult centrali meteorologica din Francia :

Annales du bureau central météorologique de France. Année 1878. I & III. Paris. 1879—80. 2 vol. 4°.

De la Institutulă meteorologica de la Utrecht :

Nederlandsch meteorologisch Jaarboek voor 1870, 1871, 1872, 1873 (câte 2 vol.), 1874 (1 vol.), 1875 (1 vol.), 1876 (1 vol.), 1877 (1 vol.), 1878 (1 vol.) 1879 (1 vol.). Utrecht. 1870—1880. 14 vol. 4°.

Zeilaanwijzingen van Java naar Het Kanaal. Utrecht. 1870, 1877. 2 vol. 4°.

Reizen door de Chinesche Zee en het Westelijk Gedeelte van den Noord Pacific, en onderzoekingen Aangaarde, Winden, Zeestroomingen, enz. Utrecht. 1876, 1879. 2 vol. 4°.

De Winden op de Kust van Atjeh. (Les vents sur la côté d'Atjeh). Uitgegeven door het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut. 1878. Utrecht. 1878. 1 vol. 4°.

Meteorologische Waarnemingen en Diepzeeloodingen. (Gedaan aan Boord van «de Willem Barendsz» Komandant A. de Bruune, in de Spitbergenen Barendsz-Zee, in den Zomer van 1878, 1879. Uitgegeven door het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut. Utrecht. 1879, 1880. 2 vol. 4°.

Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut. Maandelijksche Windkaarten van den Nord-Atlantischen Ocean.

1° Serie. Bevattende de Maanden : December, Januari, Februari, Maart, April en Mai.

2° Serie. Bevattende de Maanden : Juni, Juli, Augustus, September, October en November. Utrecht 1877, 1878, 1879. 3 vol. folio.

3^e Serie. Bevattende Windprocenten van 8° N. Breedte tot 14° Z. Breedte in al de Maanden.

Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut. Gemiddelde Barometerstand en Stormen rond Afrikas Zuidpunt. Utrecht. 1874. 1 vol. folio.

Zeilaanwijzingen van Java naar het Kanaal, Uitgegeven door het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut. Eerster Deel. Utrecht. 1868. 1 vol. folio.

De la d-lô Antony Roulliet

Antony Roulliet. Notice sur M. Ortolan. Paris 1878. 1 vol. 8°.

• • Lettres sur l'école d'adminisfration. Paris. 1876. 1 vol. 8°.

• • La Palestine au point de vue international. Paris. 1869. 1 vol. 8°.

De la Statiunea centrală de meteorologiă din München :

Beobachtungen der meteorologischen Stationen in Königreich Bayern, herausgegeben von der königlichen meteorologischen Central-Station : durch dr. Wilhelm von Bezold und dr. Carl Lang. Jahrgang I—1879. Jahrgang II—1880 Heft 1—2. 2 vol. 8°.

Instruction für die Beobachter an den meteorologischen Stationen im Königreich Bayern. Herausgegeben von der k. b. meteorologischen Central-Station München. München. 1878. 1 vol. 8°.

Anleitung für die Aufzeichnungen über Gewitter. 1 vol. 4°.

Die Gewitter im Königreiche Bayern während des Jahres 1879. 1 vol. 4°.

Übersicht über die Witterungsverhältnisse im Königreiche Bayern während des Jahres 1879, 1880 (Januar — September), fol volante.

De la Observatorulă regală din Bruxelles :

Annales de l'observatoire royal de Bruxelles, publiées aux frais de l'Etat. Nouvelle série. Bruxelles 1878—1880. 3 vol. 4°.

Annuaire de l'observatoire royal de Bruxelles. 1877, 44e année. 1881, 48e année. Bruxelles. 1880. 5 vol. 12°.

De la d-na Smaranda Docau :

Joannis Alexi. Grammatica dacorum sive Valachica. Viennae, 1826. 1 vol. 8°.

De la Princișele A. Cantacuzin :

Codicele române Alexandru Ioan. Bucuresci. 1865. 1 vol. 8°. (Exemplarul Princișelui Alexandru Ionu Cuza.)

De la Societatea pentru cunoșcerea Transilvaniei :

Quellen zur Geschichte Siebenbürgens aus Sächsischen Archiven. Herausgegeben vom Ausschuss des Vereines für Siebenbürgische Landeskunde. Erster Band. 1. Abtheilung : Rechnungen aus dem Archiv der Stadt Hermannstadt und der Sächsischen Nation. 1 Band, von 1380 — 1516. Hermannstadt. 1880. 1 vol. 8°.

Archiv des Vereines für Siebenbürgische Landeskunde. Neue Folge, I. X — XV, XVI. 1. Hermannstadt. 1872 — 1880. 7 vol. 8°.

De la dl. Ioane Marcu :

Ioane Marcu. Declarațiune în cauză limbei r mane. Din partea inteligenței romane din comitatul Satu-Marelui. Satu-Mare. 1880. 1 vol. 8°.

De la Direcțiunea generală a Telegrafelor și Postelor :

Tarifele postale și telegrafice interne și internaționale pentru taxarea corespondențelor, a mesageriilor și a telegramelor. Bucuresci. 1880. 1 vol. 4°.

De la A. S. Principele de Waldeck.

L. Curtze. Geschichte und Beschreibung des Fürstenthums Waldeck. Arolsen. 1850. 1 vol. 8°.

Carl Curtze. Geschichte der evangelischen Kirchenverfassung in dem Fürstenthum Waldeck. Arolsen. 1850. 1 vol. 8°.

Thalbitzer. Niveau-Karte der Fürstenthümer Waldeck und Pyrmont sammt der Hessen-Darmstädtischen Enclaven, Herrschaft Itter, Eimelrode, Horinghausen. 1866.

Encyclopédie ou Dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers, par une société de gens de lettres ; mis en ordre & publié par M. Diderot & quant à la partie mathématique par M. d'Alembert. Paris. 1751, 1765, texte 17 vol. folio ; planches (vol. III lipsesc) 8 vol. folio.

De la dl. Lalanne, directorul școlii de poduri și șosele din Paris :

Ministère des travaux publics. Programmes de l'enseignement intérieur de l'Ecole des ponts et chaussées. Paris. 1875. 1 vol. 4°.

M. Baron. Introduction aux Cours de construction. Etude et Rédaction des projets. Notions succinctes sur le Levé des plans, le Nivellement, la Cubature des terrasses et le Mouvement des terres. 1873 — 1874 (lithographié). 1 vol. 4°.

Guillemain. Cours de procédés généraux de construction (lithographié). 1 vol. 4°.

Pillet. Notes prises par les élèves du Cours de Géométrie descriptive et de Stéréométrie. 1875 — 1876 (lithographié). 1 vol. 4°.

- Ed. Collignon.* Notes prises par les élèves au Cours de Mécanique. 1875—1876 (lithographié). 1 vol. 4°.
- Gérardin.* Cours de Machines à vapeur et Locomotives. Notes sur les leçons faites en 1875—1876. 1 vol. 4°.
- » Notes prises par les élèves au cours d'Analyse. 1875—1876. 1 vol. 4°.
- Gariol.* Notes prises par les élèves au Cours de Physique. 1879—1880. 1 vol. 4°.
- Léon Duvand-Claye.* Cours de Chimie appliquée aux matériaux de construction, aux eaux naturelles, aux terres et aux produits agricoles. 1875—1876. 2 vol. 4°.
- » » Notes prises par les élèves au Cours de Chimie. 1878—1879. 1 vol. 4°.
- Sévène.* Notes prises au Cours de Chemins de Fer. 1876—1877. Texte-atlas. 2 vol. 4°.
- Malécieux.* Notes prises au Cours de Navigation intérieure. 1876—1877. 1re partie. 2 vol. 4°. Texte-atlas.
- Bayl.* Cours de Minéralogie et de Géologie appliquées aux Constructions. Edition de 1880. 1 vol. 4°.
- Amiot.* Résumé des Conférences sur la Télégraphie électrique. 1874. 1 vol. 4°.
- Robert.* Résumé des Conférences sur les manipulations photographiques. 1864. 1 vol. 4°.
- Marchal.* Résumé des Conférences sur le service vicinal. 1874. 1 vol. 4°.
- Saint-Yves.* Conférences sur les tramways. 1878 (lithographié). 1 vol. 4°.
- Catalogue des livres composant la bibliothèque de l'Ecole des ponts et chaussées. Paris. 1872. 1 vol. 8°.
- II. Barov.* Catalogue descriptif des modèles, instruments et dessins des galeries de l'Ecole nationale des ponts et chaussées. Paris. 1873. 1 vol. 8°.
- Expositions universelle à Paris en 1867. Empire français. Notices sur les modèles, cartes et dessins relatifs aux travaux publics, réunis par les soins du Ministère de l'agriculture, du commerce et des travaux publics. Paris. 1867. 1 vol. 8°.
- Félix Lucas.* Exposition universelle à Vienne en 1873. Etude historique et statistique sur les voies de communication de la France, d'après les documents officiels. Paris. 1873. 1 vol. 8°.
- Exposition universelle à Philadelphie en 1876. France. Notices sur les modèles, cartes et dessins relatifs aux travaux des ponts et chaussées et des mines, réunis par les soins du Ministère des travaux publics. Paris. 1876. 1 vol. 8°.
- Exposition universelle à Paris en 1878. France. Notices sur les modèles, cartes et dessins relatifs aux travaux des ponts et chaussées, réunis par les soins du Ministère des travaux publics. Paris. 1878. 1 vol. 8°.
- Exposition universelle à Melbourne en 1880. France. Notices sur les dessins, modèles et ouvrages relatifs aux services des ponts et chaussées, des mi-

nes, des bâtiments civils et palais nationaux réunis par les soins du Ministère. des travaux publics. Paris. 1880. 1 vol. 8°.

Exposition universelle de 1878. France. Catalogue des échantillons des matériaux de construction, réunis par les soins du Ministère des travaux publics. Paris. 1878. 1 vol. 8°

Ministère des travaux publics. Direction générale des chemins de fer. Recueil de formules pour l'étude et la construction des chemins de fer. Paris. 1879. 1 vol. 4°.

• • Recueil de types (plans, profils, ouvrages d'art) et de tableaux et procédés graphiques, pour l'étude et la construction des chemins de fer. Paris. 1879. 1 vol. 4°.

• • Recueil de types (maisons de gardes, stations : dispositions générales et bâtiments) pour l'étude et la construction des chemins de fer. Paris. 1880. 1 vol. 4°.

Ministère des travaux publics. Ports maritimes de la France. Paris. 1874, 1876, 1878, 1879, texte 4 vol. 8°; cartes et plans 2 vol. folio.

Ecole des ponts et chaussées. Collection de dessins distribués aux élèves. Planches. 2 vol. folio. Legendes explicatives des planches. 2 vol. 8°.

Ecole des ponts et chaussées. I. Tableaux résumés des règles à suivre pour l'application des Procédés de fondation. II—IV. Ponts en maçonnerie. Courbes de pression dans les voûtes. Applications. 1°. Pleins cintres. 2°. Arcs de cercle. 3°. Ellipses. V. Résumé des règles pratiques à suivre pour déterminer les épaisseurs des voûtes, des culées et des piles. VI. Renseignements généraux. Tableaux de prix d'Ouvrages d'Art calculés pour servir de base dans des estimations pour avant-projets de chemins de fer Côte 2 foi volante.

De la Ministerulă franceză de Instrucțiun publică :

Collection de Documents inédits sur l'histoire de France :

1. Négociations, lettres et pièces diverses relatives au règne de François II. Paris. 1841. 1 vol. 4°.

2. L'éclaircissement de la langue française par Jean Palsgrave, suivi de la Grammaire de Giles du Guez. Paris. 1852. 1 vol. 4°.

3. Le livre des psaumes anciennes, traduction française. Paris. 1876. 1 vol. 4°.

4. Rapports au roi et pièces. Paris. 1835. 1 vol. 4°.

5. Les familles d'outre-mer de Du Cange Paris. 1869. 1 vol. 4°.

6. Négociations diplomatiques entre la France et l'Autriche durant les trente premières années du XVIe siècle. Paris. 1845. 2 vol. 4°.

7. Procès des Templiers. Paris. 1841—1851. 2 vol. 4°.

8. Relations des ambassadeurs Venetiens sur les affaires de France au XVIe siècle. Paris. 1838. 2 vol. 4°.

9. Inscriptions de la France du Ve siècle au XVIII. Paris. 1873—1879. 4 vol. 4°.
10. Recueil des lettres missives de Henri IV. (tom. IV—IX). Paris. 1848—1876. 6 vol. 4°.
- Théorie des fonctions des variables imaginaires, par Maximilien Marie. Paris. 1874 — 1876. 3 vol. 8°.
- Notions élémentaires de Mécanique rationnelle, par Ch. Ph. Cahen. Paris. 1877. 1 vol. 8°.
- La chaleur solaire et ses applications industrielles, par A. Mouchat. Paris. 1879. 1 vol. 8°.
- Traité de Pisciculture pratique et d'Aquiculture, par G. Bouchon-Brandely. Paris. 1876. 1 vol. 8°.
- La pression barométrique, par Paul Bert. Paris. 1878. 1 vol. 8°.
- La méthode graphique dans les sciences expérimentales et particulièrement en physiologie et en médecine, par E. J. Marey. Paris. 1 vol. 8°.
- Le monde des plantes avant l'apparition de l'homme, par le comte de Saprota. Paris. 1879. 1 vol. 8°.
- Table générale des bulletins du comité des travaux historiques et de la revue des sociétés savantes, par M. Octave Teissier. Paris. 1873. 1 vol. 8°.
- Recueil de diplômes militaires, par Léon Renier. Paris. 1876. 1 vol. 4°.
- Mission scientifique au Mexique et dans l'Amérique Centrale, (Géologie), par A. Dollphus et E. de Mont-Serrat. Paris. 1868. 1 vol. 4°.
- Étude sur les sarcophages chrétiens antiques de la ville d'Arles, par Edmond Le Blant. Paris. 1878. 1 vol. 4°.
- Instructions du comité historique des arts et monuments. Paris. 1857. 1 vol. 8°.
- Mémoires présentés par divers savants à l'Académie des Sciences de l'Institut de France, (tom. 26, série 2). Paris. 1879. 1 vol. 8°.
- Mémoires de l'Académie des Sciences de l'Institut de France, (tom. 41 série 2). Paris. 1879. 1 vol. 8°.
- La synthèse chimique, par M. Berthelot. Paris. 1879. 1 vol. 8°.
- Le son et la musique, par Blaserna. Paris. 1879. 1 vol. 8°.
- La machine animale, locomotion terrestre et aérienne, par E. I. Marey. Paris. 1878. 1 vol. 8°.
- La photographie et la chimie de la lumière, par H. Vogel. Paris. 1878. 1 vol. 8°.
- Les étoiles, essai d'astronomie sidérale, par Le P. A. Secchi. Paris. 1879. 2 vol. 8°.
- Comptes-rendus hebdomadaires des séances de l'Académie des sciences (No. 1 — 26. 1880). Paris. 4°.
- Peintures de l'église de St. Savin, texte par P. Mérimée, dessins par Gérard-Séguin. Paris. 1875. 2 vol. fol.

De la d-nii Löw & Gernla :

Rumänische Kunst-Dichtungen überetzt von Theochar Alexi. 1 vol. 8°.

De la d-lă P. Sircu :

П. Сырку. Замѣтно сочиненія отца Антонина ; Побѣдка въ Румелию. 1 vol. 8°.
 Федора Чевенскаго. Образование встарого Болгарскаго царства. Одесса. 1879.
 1 vol. 8°.

К. С. Мережковскій. Отчетъ о предварительныхъ изслѣдованіяхъ кам еннаго
 вѣка въ Крыму. С. Петербургъ. 1880. 1 vol. 8°.

Ф. Бруна, Черноморье. Сборникъ изслѣдованій по исторической географіи
 южной Россіи. (1852—1877 г), Часть I. Одесса. 1879. 1 vol. 8°.

Ивана Гундулича. Историко-Литературный разборъ поэмы-Османъ. Романа
 брандта. Киевъ. 1879. 1 vol. 8°.

Сп. Дестуниса. Прокотія Кесарійскаго исторія войнъ Римлянъ съ персами
 Санкт Петербургъ. 1876—80. 2 vol. 8°.

Отчетъ Московскаго публичнаго и Румянцевскаго Музеевъ за 1876—1878.
 Москва 1879. 1 vol. 8°.

De la d-lă I. Bănu :

Psaltire tipărită intru a doua Domnie a Prea Luminatului Domnă Io. Ale-
 xandru Ipsilantă Voevodă, în sfânta Mitropolie la anulă 1796. 1 vol. 4°.

Eyhologhion adică Moltivenic, tipărit acum a treia oră în Blaj la anii de
 la Hs. 1815. 1 vol. 4°.

Catavasiariu tălmăcit pre limba rumănescă. tipărit acum în tipografia
 cea nouă a Sfintei Mitropolii Bucurestiloră, la anulă de la Zid. Lumi 7250
 (1742). 1 vol. 8°.

De la observatoriă meteorologică din Londra :

Kew observatory, 1880. Report of the Kew committee for the year en-
 ding October 31, 1880. London 1880. 1 vol. 8°.

Report of the meteorological council to the royal Society, for the year en-
 ding 31 st of March 1880. London. 1881. 1 vol. 8°.

De la d-lă G. M. Whipple :

On the rate at which barometric changes traverse the British isles. 1 vol. 4°.

De la d-lă I. I. Bumbacu :

I. I. Bumbacu. Florinta, epeea natională în V cantece. Cant I și II. Cer-
 năuți. 1880. 1 vol. 8°.

De la d-lă Ion Ghica :

Sirne Ljubic. Opis Jegoslavenskih novaca. U Zagrebu. 1875. 1 vol. 4°.

De la d-lă Iosifa Sterca Siulutiu :

Partea III din memoriulă d-lui Iosifu Sterca Siulutiu. Sibiu. 1880. 1 vol. 8°.

De la Ministeriul Instrucțiunii publice.

Eudoxiu Hurmuzachi. Documente privitoare la Istoria Românilor. Volumul III. 1576 — 1599. București. 1880. 1 vol. 4°.

De la d-lă G. G. Meitani :

Studie asupra Constituției Romanilor său esplicarea pactului nostru fundamentală din 1 Iulie 1866. Fascicula I, II, III. București 1880. 3 vol. 8°.

De la d-lă A. D. Xenopol :

A. D. Xenopol. Răsböele dintre Ruși și Turci și înriurirea loră asupra țeri-
loră române. Iași. 1880. 2 vol. 8°.

De la d-lă Petre S. Antonescu-Remuşiu :

Petre S. Antonescu-Remuşiu. Notițe economice asupra tăerii păduriloră din
țără. București. 1880. 1 vol. 8°.

De la d-lă Nicolau Avramu :

Nicolau Avramu. Despre legume, plantarea și cöscerea loră. Aradu. 1880.
1 vol. 8°.

De la d-lă d-ră M. Roth :

D-ră M. Roth. Memoriū asupra causeroră mortalităței populațiunei romăno-
creștine in raportă cu cea de rită mosaică. București, 1880. 1 vol. 8°.

De la d-lă Mironă M. Călinescu :

Calendară pe anulă ordinariū 1881. Redigatū de Mironă M. Călinescu. E-
ditura Societății pentru cultura și literatura romănă in Bucovina. Cernăuți.
1 vol. 8°.

De la d-lă d-ră C. I. Istrati :

D-ră C. I. Istrati. O pagină din istoria contimpurană a Romăniei din punc-
tulă de vedere medicală, economică și națională. București. 1880. 1 vol. 8°.

De la d-lă d-ră S. Mendelssohn :

D-ră. S. Mendelssohn. Câte-va considerațiuni asupra mișcării populațiunii României. Bucuresci 1881. 1 vol. 8°.

De la Ministerul de Interne :

Expunere despre situațiunile județelor pe anul 1879, împreună cu bugetele consiliurilor generale pe anul 1880. Bucuresci. 1881. 1 vol. 4°.

De la d-lă I. G. Apostoleanu :

I. G. Apostoleanu. Despre septicienia puerperală. Bucuresci. 1881. 1 vol. 8°.

De la d-lă Ar. Densusiann :

Ar. Densusiann. Aventuri literare. Bucuresci. 1881. 1 vol. 8°.

De la d-lă d-ră Obedenară :

Obėdnare. — Région Danubienne. (Extrait du Dictionnaire encyclopedique des sciences medicales). Paris. 1 vol. 8°.

De la d-lă M. Shwarzfeld :

Anuară pentru Israeliti pe anul 5611 (1880) — 1881). Bucuresci. 1881. 1 vol. 8°.

De la d-lă K. Stănceanu :

Tragudie lui Lector in cince fapte. 1838. (Manuscrisă) 1 vol. 4°.

De la d-lă N. Gane :

N. Gane Novele. Iași. 1880. 2 vol. 8°.

De la d-lă V. Roman :

Albina Carpaților, lăcă beletistică, științifică și literară cu ilustrațiuni. Anul 1—IV. Sibiu. 1877 — 1880. 4 vol. 4°.

Amiculă poporului, calendară pe 1869, 1871 — 1881. Sibiu. 12 vol. 8°.

Goldis János. A román nyelv latinsăga. Arad. 1880. 1 vol. 8°.

De la d-lă P. Cosma :

Parteniu Cosma. Datele referitoare la regularea de posesiune in Transilvania și părțile adnexe. Sibiu. 1880. 1 vol. 8°.

Magyarisirung in Ungarn. München. 1879. 1 vol. 8°.

De la d-lă Ang. Dimitriad :

Gracian Boldizsár. Udvari ember, fordította Faludi Ferencz. Pozsonyban, 1837. 1 vol. 8°.

Erdélyország' történetei' tára. Kiadják Gróf Kemény József es Nagy Ajtai Kovács István. Első Kötet 1540—1600. Kolozsvárt. 1837. 1 vol. 8°.

De la d-lă C. Decurtins :

Archivio glottologico italiano, diretto da G. I. Ascoli. Vol. VII, punt. 2 : Quattro testi soproasilvani editi da C. Decurtins. 1 vol. 8°.

De la d-lă P. Ispirescu :

'Εροτολόγιον... νον πρώτων τυπωθέν παρά 'Ανθίμου 'Ιερομονάχου Τοπογράφου τῷ ἔξ 'Ιβηρίας... 'Εν τῆμονῇ τοῦ Συναγωγίου, αφα (1701) 1 vol. 4°.

De la M. S. Regele :

Carmen Sylva. Rumänische Dichtungen. Leipzig. 1881. 1 vol. 16°.

De la Academia de buenas letras diu Barcelona :

Memorias de la Academia de buenas letras de Barcelona. Tomo III. Barcelona. 1880. 1 vol. 8°.

De la d-lă d-ră. Alesandru Marku :

Dr. Márki Sándor. Bihári román irok. Nagy-Várad. 1881. 1 vol. 8°.

Lista cărților cumpărate de la 1 Maiă 1880 până la 2 Aprilie 1881.

Iohannis Leunclavii. Iuris graeco-romani tam Canonici quam civilis tomi du o Francofurti. 1596. 2°. 1 vol.

Grässe. Lehrbuch einer allgemeinen Literaturgeschichte aller bekannten Völker der Welt. Dresden und Leipzig, 1837. 8°. 12 vol.

Fellows (sir Charles). Travels and researches in Asia minor, more particularly in the province of Lycia. London, 1852. 12°. 1 vol.

Wright (Tomas). The Celt, the Roman, and the Saxon : a history of the early inhabitants of Britain, down to the conversion of the Anglo-Saxons to christianity. London. 1861, 12°. 1 vol.

Bunsen (C. C. I. de). Dieu dans l'histoire, traduction réduite par A. Dietz aris. 1861. 12°. 1 vol.

Böttman (Philipp). Mythologus oder gesammelte Abhandlungen über die Sagen des Alterthums. Berlin. 1828, 1829. 8°. 2 vol.

Wolfius (Frid. Aug.) Prolegomena ad Homerum. Halis Saxonum. 1795. 8°. 1 vol.

Boussier (Gaston). Etude sur la vie et les ouvrages de M. T. Varron. Paris. 1861. 8°. 1 vol.

Welcker (F. G.). Der epische Cyclus oder die Homerischen Dichter. Bonn, 1835, 1849. 8°. 2 vol.

• • Griechische Götterlehre. Göttingen, 1857 — 1863. 8°. 3 vol.

• • Die Aeschylische Trilogie. Prometheus und die Kabirenweihe zu Lemnos nebst Winken über die Trilogie des Aeschylus überhaupt. Darmstadt. 1824. 8°. 1 vol.

• • Nachtrag zu der Schrift über die Aeschylische Trilogie, nebst einer Abhandlung über das Satyrspiel. Frankfurt am Main. 1826. 8°. 1 vol.

• • Kleine Schriften zur Griechischen Litteratur geschichte. Bonn. 1844. 8°. 1 vol.

Quatremère de Quincy. — Recueil de dissertations archéologiques. Paris. 1836. 8°. 1 vol.

Ozanam (A. F.) Etudes germaniques. Paris. 1861. 8°. 2 vol.

Böckh (August). Die Staatshaushaltung der Athener. Berlin. 1851. 8°. 2 vol.

Burnouf (Emile). La science des religions. Paris. 1872. 8°. 1 vol.

Vater (Johann Severin). Litterature der Grammatiken, Lexika und Wörter-sammlungen aller Sprachen der Erde. Berlin. 1847. 8°. 1 vol.

Becy de Fouquières (L.). Les jeux des anciens. Paris. 1869. 8°. 1 vol.

Petit Radet (L. C. F.). -- Recherches sur les monuments cyclo péens. Paris. 1841. 8°. 1 vol.

Léouzon le Duc. — La Finiande. Son histoire primitive, sa Mythologie, sa Poésie épique, avec la traduction complète de sa grande epopée : Le Kalewala. Paris. 1845. 8°. 2 vol.

Weiss (Hermann). Kostümkunde. Handbuch der Geschichte der Tracht, des Baues und des Geräthes der Völker des Alterthums. Stuttgart, 1860. 8°. 2 vol.

• • Kostümkunde. Geschichte der Tracht und des Geräthes im Mittelalter vom 4—ten bis zum 14—ten Jahrhundert. Erster Abschnitt. Byzanz und der Osten. Stuttgart. 1862. 8°. 1 vol.

Wilson (Daniel). Prehistor. Annales of Scotland. London and Cambridge. 1863. 8°. 2 vol.

Mommsen (Théodore). Histoire de la monnaie romaine, traduite de l'allemand par le duc de Blacas. Paris. 1865—70. 8°. 2 vol.

Lelewel (Joachim). Etudes numismatiques et archéologiques. Premier volume : Type gaulois ou celtique.

Ouvaroff. Etudes de philologie et de critique. Saint-Petersbourg, 1843. 8°. 1 vol.

Nilsson (S). Les habitants primitifs de la Scandinavie. Première partie : L'âge de la pierre. Paris. 1868. 8°. 1 vol.

Boucher de Perthes. Antiquités celtiques et antédiluviennes. Paris. 1847. 1857, 1864. 8°. 3 vol.

Steur (Ch.). Etnographie des peuples de l'Europe avant Jésus-Christ. Tome premier. Bruxelles, Paris, Londres, 1872. 8°. 1 vol.

Ibn-Fozzlan's und anderer Araber Berichte über die Russen älterer Zeit. Text und Übersetzung mit kritischen philologischen Anmerkungen; nebst drei Beilagen von C. M. Frähn. St. Petersburg. 1823. 4°. 1 vol.

Fiorelli (Giuseppe). Gli scavi di Pompei. Napoli. 1873. 4°. 1 vol.

Genenius (Guil.). Scripturæ linguæque Phoeniciæ monumenta quotquot supersunt. Pars prima. Lipsiæ. 1837. 4°. 1 vol.

Lajard (Félix). Recherches sur le culte public et les mystères de Mithra en Orient et en Occident. Paris. 1867. 4°. 1 vol. Planches. 2°. 1 vol.

• • Recherches sur le culte, les symboles, les attributs et les monuments figurés de Vénus en orient et en occident. Paris. 1837. 4°. 1 vol. Planches. 2°. 1 vol.

• • Recherches sur le culte du Cyprés pyramidal chez les peuples civilisés de l'antiquité. Paris. 1854. 4°. 1 vol. Planches. 2°. 1 vol.

Braun (D. Emil). Vorschule der Kunstmythologie. Gotha. 1854. 4°. 1 vol.

Cahier (Charles) et Arthur Martin. Mélanges d'archéologie, d'histoire et de littérature. Paris. 1847—1856. 4°. 4 vol.

Cahier (P. Ch.). Nouveaux mélanges d'archéologie, d'histoire et de littérature sur le moyen âge. Curiosités mystérieuses. Paris. 1874. 4°. 1 vol.

Bockhiius (Augustus). Corpus inscriptionum græcarum. Berolini. 1828. 1843. 1853. 1877. 2°. 4 vol.

Trésor de numismatique et de glyptique ou recueil general de médailles, monnaies, pierres gravées, bas-reliefs, etc., tant anciens que modernes, les plus intéressants sous le rapport de l'art et de l'histoire. Gravés par les procédés de M. Achille Collas sous la direction de M. Paul Delaroche, M. Henriquel Dupont et de M. Charles Lenormant. Paris. 1858.

Numismatique de rois grecs. 2°. 1 vol.

Nouvelle galerie mythologique. 2°. 1 vol.

Arnth (Alfred Ritter von). Joseph II und Katharina von Russland. Wien 1869. 8°. 1 vol.

Brunner (Sebastian). Die theologische Dienerschaft am Hofe Joseph II. Wien. 1868. 8°. 1 vol.

Grammatici latini ex recensione Henrici Keilii. Vol. VII. Lipsiæ. 1878. 1880 (Doué pârți) 8°. 1 vol.

Zeitschrift, herausgegeben von Kuhn. XXIV—3, 4, 5, 6. 8°. 1 vol.

Archivio glottologico italiano, diretto da G. I. Ascoli. Vol. III, 2, 3; IV—3; V—1; VI—1; VII—1. 8°. 5 vol.

Grimm. Deutsches Wörterbuch. IV₁—10, IV₂—1, VI—2, 3, 4, 5. 8°. 8 vol.

Stieler's Hand-Atlas. Gotha. 1874. 2°. 1 vol.

Brunet. Manuel du libraire. Supplément. Paris. 1880. 8°. 2 vol.

Bopp. Grammaire comparée des langues indo-européennes, traduite par M. Bréal. Tom. III—V. 8°. 3 vol.

Anna Comnenæ Alexiadis libri XV. Volumen II. Bonnæ. 1878. 8°. 1 vol.

Kertbény Károly. A magyar nemzeti es nemzetközi irodalom könyvészete. I Kötet. Buda-pest. 1880. 8°. 1 vol.

Dr. Albert Oppel. Palaeontologische Mittheilungen. Text unt Atlas. Stuttgart. 1862—1865. 8°. 2 vol.

Palaeontologische Mittheilungen aus dem Museum des königl. Bayer. Staates Begonnen von dr. Albert Oppel, fortgesetzt von dr. Karl Alfred Zittel. II-er Band I-e Abth. Stuttgart 1868. Text 8°. 1 vol. Atlas. 2°. 1 vol.

K. A. Zittel. Palaeontographica. Beiträge zur Naturgeschichte der Vorwelt. Supplement. Die Fauna der aeltern Cephalopodenführenden Fithonbildungen. Cassel. 1870. 8°. 1 vol.

• • (supl.). Die Gastropoden der Stramberger Schichten. Cassel. 1873. 8°. 1 vol.

Mémoires de l'Académie des sciences de l'Institut impérial de France. Tomes XXVIII et XXIX. Paris. 1860, 1867. 4°. 2 vol.

Table générale des comptes rendus des séances de l'Académie des sciences. Tomes I à LXI. 1835 à 1865. Paris. 1853, 1870. 4°. 2 vol.

Laplace. Oeuvres complètes publiées sous les auspices de l'Académie des sciences, par M. M. Les Secrétaires perpétuels. Tomes I—IV. Paris. 1878—1880. 4°. 4 vol.

Charles Darwin. L'Expression des émotions chez l'homme et les animaux, traduit de l'anglais par les docteurs S. Pozzi, R. Benoit. Paris. 1877. 8°. 1 vol.

A. Daubrée. Etudes synthétiques de Géologie expérimentale. Paris. 1879. 8°. 1 vol.

Dr. Alexandre von Nordmann. Palaeontologie Suedrusslands. Helsingfors. 1858—1860 (4 broş.) 4° 1 vol. Atlas. 2°. 1 vol.

A. de Humboldt. Cosmos, trad. de M. M. H. Faye et Ch. Galuski. Paris. 8°. 4 vol. Atlas 2°. 1 vol.

Hutton. Explication de Playfair sur la théorie de la terre, trad. par C. A. Basset. Paris. 1815. 8°. 1 vol.

A. de Humboldt. Mélanges de Géologie et de Physique générale. traduits par

Ch. Galusky. Tome I-er. Paris. 1854. 8°. 1 vol. Atlas : Volcans de Cordillères de Quito et du Mexique. Paris. 1864. 4°. 1 vol.

I. Payer. Botanique cryptogamique. Deuxième édition. Paris. 1868. 8°. 1 vol.

Albert Gaudry. Matériaux pour l'histoire des temps quaternaires. Paris. 1876. 1880. (2 broch.) 4°. 1 vol.

Eudes Deslongchamps. Mémoires sur de nombreux ossements de mammifères fossiles de la période géologique dite diluvienne, trouvés aux environs de Caën, Caën 1861. 4°. 1 vol.

Daubrée. Observations sur le métamorphisme et recherches expérimentales sur quelques-uns des agents qui ont pu le produire. Paris. 1858. 8°. 1 vol.

Journal de mathématiques pures et appliquées publié par M. J. Lionville. Table des matières contenues dans les volumes composant la 1-ère et la 2-ème série. Paris. 1855, 1875. 4°. 2 vol.

Abhandlungen der Schweizerischen paläontologischen Gesellschaft. Mémoires de la société paléontologique suisse. Vol. IV (1877). Paris etc. 1877. 4°. 1 vol.

I. S. Piè. Ueber die Abstammung der Rumänen. Leipzig. 1880. 8°. 1 vol.

Jerney I. Keleti utazása. Pest. 1851. 4°. 2 vol.

Edélestand du Ménil. Poésies populaires latines au moyen âge. Paris 1847. 8°. 1 vol.

• • • Poésies populaires latines antérieures au douzième siècle. Paris. 1843. 8°. 1 vol.

• • • Poésies inédites du moyen âge. Paris. 1854. 8°. 1 vol.

Gr. Brunet. Les Evangiles apocryphes. Paris. 1863. 12°. 1 vol.

V. Bogišić. Aperçu des travaux sur le droit coutumier en Russie. Paris. 1879. 8°. 1 vol.

Catalogus manuscriptorum bibliothecæ nationalis hungaricæ széchényiano regnicolaris. Sopronii. 1814—15. 8°. 3 vol.

Bruto Amante. Il natale di Roma. Roma. 1879. 8°. 1 vol.

A. Pictet. Le mystère des bardes de l'île de Bretagne. Genève. 1856. 12°. 1 vol.

Mémoires et dissertations sur les antiquités nationales et étrangères. Tome VI. Paris. 1824. 8°. 1 vol.

Labbé Duchesne et Bayet. Mémoire sur une mission au mont Athos. Paris. 1876. 8°. 1 vol.

A. V. Sembera. Kdo sepsal Kralodvorsky rukopis rocu. 1817. Ve Vidni. 1880. 1 vol.

H. Joly. L'instinct. Paris. 1873. 8°. 1 vol.

François Garin. Complainte et enseignements. Paris. 1832. 4°. 1 vol.

Dr. H. Wolff. Logik und Sprachphilosophie. Berlin. 1880. 8°. 1 vol.

Le livre Caumont, Paris 1845. 4°. 1 vol.

Mémoires lus à la Sorbonne dans les séances extraordinaires du Comité im-

périal des travaux historiques et des sociétés savantes. Histoire, philologie et sciences morales. Paris. 1865. 8°. 1 vol.

D. Monni r. Traditions populaires comparées. Paris. 1854. 8°. 1 vol.

John Rhys. Lectures on Welsh philology. London. 1879. 8°. 1 vol.

A. Schleicher. Les langues de l'Europe moderne. Paris 1852. 8°. 1 vol.

Edè'estand du Mèril. Essai philosophique sur la formation de la langue française. Paris. 1852. 8°. 1 vol.

R. Dozy. Glossaire des mots espagnols et portugais dérivés de l'arabe. Leyde. 1869. 8°. 1 vol.

L. Geiger. Contributions to the history of the development of the human race. London. 1880. 8°. 1 vol.

K. Faulmann. Illustrierte Geschichte der Schrift. Wien. 1880. 8°. 1 vol.

W. V. Ian'o. Fabel und Geschichte. Wien. 1880. 8°. 1 vol.

Ch. Magnin. Les origines du théâtre moderne. Tome I-er. Paris. 1838. 8°. 1 vol.

RAPORTULŢ COMISIUNII FINANCIARE.

DomnilorŢ colegŢ,

Comisiunea bugetarŢ a d-votrŢ are onore a vŢ presinta alŢturatulŢ proiectŢ de bugetŢ pe 11 luni de la 1st Aprilie 1881 pŢnŢ la 28 Februarie 1882, aŢa cum i s'a comunicatŢ de cŢtrŢ delegaŢiune, aprobŢndu-lŢ intru tŢte.

AcestŢ bugetŢ dŢ la veniturŢ cifra de 87.592,70; iarŢ la cheltuelŢ aprŢpe aceiaŢi cifrŢ cu lei 22,70 in minus, adicŢ lei 87,570.

AcestŢ bugetŢ presintŢ Ţre-carŢ sume noue, atŢtŢ la veniturŢ cŢtŢ Ţi la cheltuelŢ Ţi anume :

La veniturŢ s'a adŢogatŢ : a) lei 1500, dobŢnda sumei de lei 25,000 donaŢiunea Weissa; b) lei 2640, din venitulŢ moŢiei Satu-NoŢ, cŢŢtigatŢ prin procesŢ; c) lei 495, dobŢnda sumei cŢŢtigatŢ la procesŢ cu Epitropia S-ta VinerŢ : in totalŢ lei 4635.

La cheltueli s'a adăugat: a) lei 90 pe luna, adică 990 pe 11 luni, sporire la lefa casierului, pe care atât delegațiunea cât și comisiunea a găsit-o prea mică în raport cu munca lui;—b) lei 5000 pentru plata datoriilor Coressi și imprimarea operei asupra Sfinților Varlam etc.;—c) lei 2000 pentru explorare archeologică a Dobrogei: în totală lei 7990. — 2 Aprilie 1881.

Baculoglo, V. Babeșiu, Gr. Ștefănescu.

Pe lângă budgetul, mai alăturăm și o anexă, care cuprinde fonduri ale cărora venituri se întrupază cu fondulul, fără a putea fi întrubunțat la cheltuelile ordinare ale Academiei.

Baculoglo, V. Babeșiu, Gr. Ștefănescu.

BUDGETULŪ

DE

VENITURI ȘI SPESE

ACADEMIEI ROMĂNE

PE ANULŪ 1881-1882.

BUDGETULŢ A CA

PE ANULŢ 1881—1882, 1 APRIL

I. VENITURI			
1	<i>Excedentele din anulŢ 1880—1881</i>		2.330 95
2	<i>Fonduri cu destinaŢiune generală</i>		
	<i>Fonduri comune :</i>		
a)	Dotatiunea StatulŢ, subvenŢiune anuală .	20.000	20.000
b)	FondulŢ Zappa :		
	CuponulŢ domeniālŢ ă 8 ^o / _o	213.000	17.040
	» de rentă română ă 5 ^o / _o	15.000	750
	» de conversiune ă 6 ^o / _o	30.000	1.800
c)	VersemēntulŢ Zappa :		
	VersemēntulŢ de ₧ 1000		11.750
d)	FondulŢ economielorŢ :		
	CuponŢ domeniālŢ ă 8 ^o / _o	35 000	2.800
	» municipālŢ ă 8 ^o / _o	20.000	1.600
	» fonciarŢ ruralŢ ă 7 ^o / _o	800	56
	» de conversiune ă 6 ^o / _o	5.500	330
	ProdusulŢ vinderelŢ publicaŢiunilorŢ		1.500
e)	Prelevări de la :		
	FondulŢ Cuza, din lei 1760 ă 15 ^o / _o		264
	» NăsturelŢ Heresen, din lei 10.740		
	b. ⁷⁵ / ₁₀₀ ă 15 ^o / _o		1.611
	Idem din 2.640 ă 15 ^o / _o		396
	» » 500 ă 15 ^o / _o		75
	» » 495 ă 15 ^o / _o		75
f)	FondulŢ Weissa :		
	Dobānda la lei 25.000, ce a testatŢ deca-		
	datulŢ T. Weissa ă 6 ^o / _o		1.500
3	<i>Fonduri cu destinaŢiune specială :</i>		
a)	SubvenŢiunea de la StatŢ :		
	Pentru premiele G. LazarŢ Ţi EliadŢ Ră-		
	dulescu	10.000	
b)	FondulŢ Cuza :		
	CuponulŢ domeniālŢ ă 8 ^o / _o , minus pre-		
	levări 15 ^o / _o	22.000	1.496
c)	FondulŢ NăsturelŢ Heresen :		
	VenitulŢ MoŢiei NăsturelŢ de lei 10.740		
	b. ⁷⁵ / ₁₀₀ , minus prelevări 15 ^o / _o		9.129 75
	VenitulŢ MoŢiei Satu-NoŢ de lei 2 640		
	minus prelevări 15 ^o / _o		2 244
	CuponulŢ de rentă română de l. 500, mi-		
	nus prelevări 15 ^o / _o	10.000	425
	Dobānda de la lei 9901,43 incasatŢ de		
	la Epitropia SŢintei Vineri ă 5 ^o / _o l. 495		
	minus 15 ^o / _o		420
			23.714 75
		351.900	87.592 70

ANEXĂ LA BUDGETUL 1881 — 1882.

Afară de fondurile care produc venit pentru Academia și se pot întrebuința la budgetul de cheltuieli, următoarele 3 fonduri mai există, care sunt destinate a crește până la alte dispozițiuni :

1) *Fondul Chițu.*

În 1 titlu renta română cu 5% couponă lei 500.—

2) *Fondul societății Craiovene.*

În 4 acțiuni domeniiale	à lei 1.000	lei 4.000
» 1 scrisor. fonc. rur.	à lei 1.000	» 1.000
» 1 » » »	à lei 500	» 500
» 1 » » »	à lei 200	» 200
» 14 » » »	à lei 100	» 1.400
		Lei 7.100 » 7.100.—

3) *Fondul Fetcu.*

Există în oblig. domeniiale, este în mâinile d-lui donator și
 reprezintă cu dobândă la dobândă ați unu fondu de 22.571.80
 Suma lei 30.171.

Efectele celor două fonduri Chițu și Craioveni sunt depuse la Casa de depuneri și consemnațiuni.

Bacaloglo, V. Babesiu, Gr. Ștefănescu.

RAPORTŪ ASUPRA PROBELORŪ DE TRADUCERE DIN CARTEA A VII-A A EPISTOLELORŪ LUI PLINIŪ CELŪ TINERŪ.

Domnilorŭ Colegi.

Pentru a treia oră Pliniŭ celŭ Tinerŭ vine în aprejiarea Domnilorŭ vŭstre sub portulŭ românescŭ adaptatŭ lui de concurenții, ce s'au înfățișatŭ anulŭ acesta.

Comisiunea D-vŭstre, instituită pentru examinarea celei mai bune traduceri din cartea a VII-a a Epistolelorŭ numitului scriitorŭ romanŭ, confruntatŭ între ele cu tŭtă scrupulositatea cerută cele trei manuscrise intrate de astă dată, în urma căreŭ lucrări a bine-voitŭ prin procesulŭ verbalŭ din Martie să delege pe sub-semnatŭ cu sarcina de a vŭ pune în cunoștință de cauză cu rezultatulŭ obținutŭ.

Acelŭ rezultatŭ, cuprinsŭ în verdictulŭ întregel comisiunii, rapor-torulŭ ar fi dispusŭ să vi-lŭ comunice în puține cuvinte, dacă n'ar ține ca fiă-care din d-vŭstră, în urma lecturerei cătorŭ-va Epistole din fiă-care manuscrisulŭ, pusŭ în fața originalului să fiă adusŭ în pozițiune de a judeca prin sine însuși, că părerea emisă de comisiunea D-vŭstre, a fostŭ cu totul întemeiată și impusă ore-cum de cele mai elementare cerințe.

Să lăsămŭ darŭ cuvântulŭ fiă-cărui din ele, și anume în Epistolele I, II, III, IV, V, și XX, XXIII : mai multŭ de câtŭ suficiente pentru a recunoșce valŭrea probelorŭ de traducțiune.

Însă, de ore-ce fața autorilorŭ lorŭ este invălită, este necesarŭ înainte de tŭte, spre a nu fi constrinși a repeți devisele manuscrisurilorŭ, când va fi vorba de fiă-care din ele, este necesarŭ ȃcemŭ, să le botezămŭ cu unŭ nume în parte, după care să se scie îndată, care din ele este în cestiune.

Astŭ-felŭ celŭ cu moto : *Μηδὲν ἄγαν* va fi *A* ; celŭ cu : *Volo epistolam diligentius scribas*, nam . . . *pressus sermo purusque ex epistulis petitur*

Plin. epist. lib. VII, c. 9, 8.) *B*; iară celū de alū treilea cu devisa : *Nec varietur*, va purta numele de *C*.

TEXTULŪ LATINŪ

I.

C. Plinius Geminio suo 1.

Terret me haec tua tam pertinax valetudo, et quamquam te temperantissimum noverim, vereor tamen ne quid illi etiam in mores tuos liceat. proinde moneo patienter resistas : hoc laudabile, hoc salutare. admittit humana natura quod suadeo. ipse certe sic agere sanus cum meis soleo, «spero quidem, si forte in adversam valetudinem incidero, nihil me desideratum vel pudore vel poenitentia dignum; si tamen superaverit morbus denuntio ne quid mihi detis nisi permittentibus medicis, sciatisque, si dederitis, ita vindicatum, ut solent alii quae negantur.» quin etiam cum perustus ardentissima febre, tandem remissus unctusque acciperem a medico potionem, porrexi manum utque tangeret dixi admotumque iam labris poculum reddidi. postea cum vicensimo valetudinis die balineo praepararer inussantesque medicos repente vidissem. causam requisivi. responderunt posse me tuto lavari, non tamen omnino sine aliqua suspitione. «quid» inquam «necesse est?» atque ita spe balinei, cui iam videbar inferri, placide leniterque dimissa ad abstinentiam rursus non secus ac modo ad balineum animum vultumque composui. quae tibi scripsi, primum ut te non sine exemplo monerem, deinde ut in posterum ipse ad eandem temperantiam adstringerer, cum me hac epistula quasi pignore obligassem. vale.

Manuscriptulū A.

Contra Geminus.

Bola tea atâtă de îndărătnică me inspăimântă, și cu tôteca te cunoscă de fôrte cumpêtatu, me temă *sa nu-și permîtă* ceva și *contra caracterulă tēu*. De aceia te sfătuescu să 'i rezîști cu rabdare : acêsta va fi și laudabilu și folositoru. Sfatulu meu de altufelu nu e contrariu naturēi omenesci. Căci ecă ce vorbescă eu de ordinaru cu casnicîi mei cînd sînt sănătosu : «speru că, decă voiu cădē în vre-o bolă *grău* n'am să dorescu nimic de care să mi fiă apoi rușine seu *ciudă* : cu tôte aceste, decă s'ar întēplă să fiu învinsu de dînsa, vē *hotărêscu* să nu cumvă să 'mi dați ceva fôră permisiunea mediciloru, și, decă 'mi veți dă, să știți, că am să vē pedepsescu astufelu. cum v'ar pedepsi alții, decă nu li-nți dă.» Mai multă încă, într'o dî mē apucaseră niște

friguri foarte *ardelore*; de abia eșisem din febrințelă și picuram de sudore⁽¹⁾, când medicul mi întinde un paharu de apă: eu îi întind atunci mâna, și spunu s'o pipăe și-i dau înapoi paharul dela gura. Dupe aceea, în a două-șecia și a *convalescenței* mă preparam pentru bae, când audu șoptindu pe medici între ei. Intrebându îi de ce șoptescu, ei mi responderă că potu să mă-imbă-ezu *destulu de siguru*, dăr că totu se află pucinu în indoelă. «Dăr ce doru este?» li duseiu eu atunci, și părăsindu liniștitu speranța băei, în carea mai mă videam, intratu, avuiu totu atâta plăcere și față totu atâtu de liniștită, când m'am abținutu dela dinsa, că și puținu mai înainte când aveam să intru în ea. — Ți-am scrisu aceste, mai înteu că să nu te slătuescu fără exemple, apoi pentru că eu însumi pe viitoru să fiu constrinsu la aceiași stăpinire de sine obligândume ôrecum prin cele spuse în această scrisóre. *Cu bine*.

Manuscriptul B.

C. Pliniu către Geminu.

Această bolă a ta atâtu de înderêtnică mă spăimenteză și cu tôte că te sciui foarte cumpêtatu, totuși mă temu că nu cumu-va ea *se aibă vr'o influență și asupra caracterului teu*. Deci te îndemnu se resiți cu răbdare: acesta-i laudabilu, acesta-i salutaru. Ceea ce te slătuescu nu e preste putință unui omu. Însumi, *celu puțin* cându-su sănêtosu, vorbescu *de ordinariu* cu ai miei așa: «speru că, decă din întemplare voiu căde în bolă, nu voiu dori nimicu, de ce sê mă rușinezu ori se-mi pară rêu; totuși, decă bolă mă *va repune*, declaru se nu mi dați nimicu, de câtu cu învoirea doctoriloru, și sê știți că, decă mi veți dá, vê voiu pedepsi așa cum facu de regulă alții celoru cari le refusă ceva». — O dată chiaru, cându la nisce friguri cumplite *ardeam de sete*, după ce *acumu* mă lăsaseră și eram *unsu*, primii de la doctoru o *bêtură*⁽²⁾, dăr-întinsei mâna se-mi *pipaie pulsulu* și dedei înderêtu cupa pusă *acumu* la buze. După aceea cându în a două șecia și a bólei mi se prepară baiă, vêđui de o dată pre medici *stându la gânduri*. I întrebai cauza și responderă că mă potu scâldă în securanță, totuși nu chiaru fără de ôre-care grijă. «*La ce-i necesariu?*» dusei. Și așa părăsindu cu linisce speranța băii, în care *acumu* mi păreau că mă duceau, mă întorsei êrăși la înfrênare cu aceeași dispozițiune a inimii și a feției, cumu mă dispusesem cu puținu mai înainte pentru baiă. Acestea și le scriu, întâiu pentru cò se nu-ți dau sfatu fără esemplu, apoi pen-

(1) Unctus=unctus sudor, udus.

(2) Potio, medicamentu de bêutu. Această vorbă e întrebuintată în acestu sensu de pe vechiulu poetu Plautu, de la care Pliniu, ca și de la mai mulți poeți, a împrumutatu diferite expresiuni.

tru că în viitoriu însumi se fiu constrinsu la aceeași cumpătare, obligatu fiindu prin această epistolă că prin *zalogu*. — Sănătate.

Mauscriptulă C.

Pliniu lui Geminu sau Restitutu.

Mă sperie acêsta-a ta obstinata *malattia*, și cu tote co te sciu fôrte sobriu, lotu me temu co ea se nu te faca a și *perde cumpetul*. De acea te consiliu a resisti cu patientia : Aci sta lauda, de acêsta-a depinde sanitatea, și consiliile melle nu trecu peste poterea umană. Quatu pentru mine quandu suntu sanitosu éco cea ce dicu la ai mei :

Speru, daca s'ar întemplă vre una data se cadu la patu, se nu dorescu, ceva de quare se potu arrosi sau a me cai ; in casu inse daca morbulu m'ar *înfrânge*, ve previnû d'inainte de a nu mi da nimicu fora permisiunea mediciloru : si se sciti co dandumi ceva, eu voiu fi asia de *superatu*, precumu altii se supra quandu li se refusa ceva.

Una data, *arsu* fiindu de nesce friguri *ferbinti* si quandu accessul se domolisse si eram plinu de sudore (1) mediculu mi dette de heutu ; eu inse intinsei mana dicandui se o pipae si totu intr'unu tempu inapoi ai cupa ce aveam la budie. In urma, dupo doua deci de dille de *convalescentia* pe quandu mi se prepară baia, mi se parû co medicii si opteau între-ei ; întrebândui *de cca ce diceau*, ei mi respuusera co eu potu se iau baia fora tēma, dero co *nu maș pucimu pentru acêsta* ei erau in *apprensione* despre effectul ei. «Ce necessitate avemu *de a ne grabi* ? » le dissei eu, si îndata *depussei* sperantia de lua baia, in quare n'avēm de quatu se intru, si me pussei din nuou la *regimu* si abstipientia cu acēsi buna voie cu quare me dispunessemu a mie imbaiă (2)

Ti am scrisu tôte acestea mai antaniu spre a sustine consiliile melle prin esemple, si apoi spre a me legă eu singuru in viitoru la acêsta-a temperantia prin epistola j resente ca printr'unu inserisu. Te salutu.

TEXTULŪ LATINŪ.

II.

C. Plinius Iusto suo S.

Quem ad modum congruit ut simul adfirmes te adsiduīs occupationibus im-

(1) Testulu latinu dice *unctusque*, cea ce aru correspunde cu espressiunea nostra romana *trassu* sau *frecatu* cu substantie untuose ; dero mai de credutu este co testul s'a alteratu si in locu de *unctusque* se cuvinne *udusque* plinu de sudore ; effectu ce tôte acceselle de friguri producu pe organismulū omenescu.

(2) Baia la romanu era una necessitate precumu acea de a mancă. Assemenea necessitati fictitie (?) avemu noi astăzi in fomatiori de tutunu și in acei ce tragu tabacu

pediri et scripta nostra desideres, quae vix ab otiosis impetrare aliquid peritur; temporis possunt? patiar ergo aestatem inquietam vobis exercitamque transcurrere et hieme demum, cum credibile erit noctibus saltem vacare te posse, quaeram, quid potissimum ex nugis meis tibi exhibeam. interim abunde est si epistolae non sunt molestae; sunt autem et ideo breviores erunt. vale.

Manuscriptul A.

Cum se potrivește că pe de o parte 'mi spui că ești foarte ocupatu, ieră pe de alta dorești scrierile mele, cari de abiă potu căpeli câteva momente *trec-tore* chiar de la cei cari n'au nicio trebă? Voiu lasă de aceia să trecă vera, care-ți dă atâte griji și atâta lucru, și tocmai la iernă, când va fi de credutu că poti dispune de timpu liberu macar noptea, voiu căută ce ți-aș puti trâmile mai de semă din nimicurile mele. Până atunci ajunge decă scrisorile nu-ți sunt supărătoare. Suntu însă, și de aceia voru fi și mai scurte de acum înainte.

Manuscriptul B.

Cum consună că se afirmi că ești împiedecatu de neconținute ocupațiuni și ca totu-o dată se ceri scrierile mele, cari abiă de la cei foră lucru potu capeli *cătu-vă dintr'unu timpu de pierdutu*? Voiu lasă deci se trecă vera cea foră ră-pausu și atâtu de laborioasă pentru voi și numai la iernă, cându, precumu e de cređutu, vei fi liberu celu pučinu noptile, voiu alege ceva din nimicurile mele spre a-ți oferi. Până atunci e prea destulu, decă epistolele mele nu ți-su supărătoarie; suntu inse, și de aceea voru fi mai scurte. Sănătate.

Manuscriptul C.

Cum se pote, dupo cum tu singuru afirmi, se fii asia de multu *incarcatu de travalliu* si totu se mi mai ceri si scriirile melle quare potu obtine d'abia quate-va momente *perdute* della cei neocupati? Voi lassă dero se treca vera ostentore si plina de munca, si quandu va veni ierna. fiendu de credutu co vei avea libera cellu pucinu noptea, voi vedea quare din scriirile melle *glumetie* li voi potea trimite. Pîno atunci va fi *pre-multu* daca nu ti va fi de superare chiaru epistolele melle; siguru fiendu de acesta-a, me voi sili a ti le face quatu mai scurte. Te salutu.

TEXTUL LATINŪ.

III.

C. Plinius Praesenti Svo S.

Tantane perseverantia tu modo in Lucania, modo in Campania? «ipse enim»

inquis «Lucanus, uxor Campana.» iusta causa longioris absentiae, non perpetuae tamen. quin ergo aliquando in urbem redis? ubi dignitas honor amicitiae tam superiores quam minores. quousque regnabis? quousque vigilabis cum voles, dormies quam diu voles? quosque calcei nusquam, toga feriata, liber totus dies? tempus est le revisere molestias nostras vel ob hoc solum, ne voluptates istae satietate languescant. saluta paulisper, quo sit tibi iucundius salutari, terere in hac turba, ut te solitudo delectet. sed quid imprudens quem revocare conor retardo? fortasse enim his ipsis admoneris ut te magis ac magis otio involvas quod ego non abrumpi, sed intermittere volo. ut enim, si cenam tibi facerem dulcibus cibis acres acutosque miscerem, ut obtusus illis et oblitus stomachus his excitaretur, ita nunc hortor ut iucundissimum genus vitae non nullis interdum quasi acoribus condias. vale.

Manuscriptulă A.

De ce șezi tu atât de multu când în Lucania, când în Campania? «pentru că, 'mi răspunși eu sunt din Lucania, ier' soția mea din Campania.» Pöte fi acesta cauza unei absențe lungi, este dreptu, dör nu a unei absențe perpetue. Ce, n'ai să te mai întorci nici o-dată la Roma? Unde ai lasatu demnitățile, onorările, amicitiele atât de mari câtu și mici? Până când ai să duci tu această viață de rege? Până când ai să veghezi când 'ți va plăcē, ai să dormi câtu vei voi? Până când încălțămintele de orașu și toga tea voru stă neimbrăcate (1), și vei avē liberă ziua întregă? Este timpul să guști puținu și din supărările noastre, macar pentru aceia că plăcerile să nu se micșoreze săturându-te de ele. Salută și tu puținu, pentru că să simți mai multă plăcere la salutarea altuia, amestecă-te în mulțime, pentru că să-ți fiă mai plăcută singurătatea. Dör ce facu necotitul? În locu de a te chiamă te întârziu. Prin acele chiar ce (ți-am spus tu te decizi pöte a te cufundă din ce în ce mai multu în liniștea tea, pe carea de altu felu eu nu voescu s'o părăsești, dör s'o întrerupi numai. Căci dupe-cum decă (ți-aș prepară o cină, (ți-aș dă pe lönă bucate dulci altele, acre și *astringente*, pentru că stomachulu langeditu prin cele de-ânteu să fia excitatu prin cele din urmă, totu astufelu acum te îndemnu să-ți dregi örecum felulu vieței tele atât de dulce cu puțină acrelă din când în când.

Manuscriptulă B.

Vrei öre a locui ne intreruptu cându în Lucania, cându în Campania? «Căci dă» țici, «eu, insumi suntu Lucanu, soția mea campană» dréptă causă a unei absențe mai lunge, totuși nu a uneia necurmăte. Pentru ce döră nu te întorci

(1) Calcei nusquam toga feriata. — Incălțămintele de orașu se numiau *Calcei*, cele de la țeră *solae*; — toga feriata = toga în serbătöre, în repausu, adică n'o imbracă Praesens.

in fine la Roma ? unde te așteaptă *demitate*, *onôre*, amicii de la superiori și inferiori. Pană cându face-vei pre rege ? Pană cându veghia-vei, cându ve-vre, dormi-vei, câtu vei vré ? Pană cându mai voesci a nu încălță *calceii* ⁽¹⁾, a nu îmbrăcă togu, a avé totă ziua liberă ? E timpu că tu se *corcezezi* *erăș* *strapașele* noastre, chiaru și numai pentru că se nu te desgustezi de acele plăceri, săturându-te de ele. Visiteză cât-vă timpu, ca se-ți fiă mai plăcute contra-visitele, frecă-te printre acésă mulțime de ômeni, pentru că singurătatea se te desfeteze. Inse pentru ce eu nesocotitulu *oprescu* pe celu ce mă silescu a-lu rechiâmă ? Că-ci pôte acestea te îndemnă se te cufunđi din ce in ce mai multu in repausulu, ce nu vreu a ți-lu răpi de totu, ci numai a-lu intrerumpe. Că-ci precumu, cându ți ași face o cină, printre bucate dulci ași pune de cele acre și pișcătorie, pentru că stomachulu *têmpitu* și *incărcatu* de acelea se se escite de acestea, așa te sfătuescu și acumu se dregi câte-o-dată prea plăcutulu têu modu de vieță cu ôre-cari amaruri. Sănătate.

Manuscriptul C.

De ce cu atata preseverantia tu stai quandu in Lucania quandu in Campania ? (?) Eit sunt Lucanu — vei raspunde — și mulierea mea campaniana. Pretestu bunu pentru una absentia lunga dero nu perpetua. De ce nu te intorci in Roma unde te chiama rangul teu, *onorii* și amicii tei mari și mici. Pino quandu vrei se faci pe *despotulu* ? pino quandu vrei se veghiedi seu se dormi dupo bunulu placu ? de ce nu te arreti nicaeri cu calzari ? ⁽³⁾ neci cu toga *de serbatori* ? liberu tota ziua ? Este tempu de a te punne d'in nou la jugu! molestielor nostre, quandu n'ar fi pentru altu ceva de quatu spre a nu te disgustă de placerile telle, saturandute. Vîno de te inchina pucinu spre a po-tea gustă mai bine inchinatiunile ce ti se voru face; ⁽⁴⁾ amestecate in glôtele acesteia daca vrei se gusli mai cu placere singurtiatea. Dero cumu, imprudente

(1) *Calceus papucei*, botină, ce ajungeă până la pulpa piciorului și se încălță numai la eșirea de a casă, e contrapusu comodei *solea*, care se purtă a casă și era compusă numai din so talpă legată cu curele.

(2) Lucania corespunde in mare parte la moderna Basilicata din regatulul Napolitanu Campania este asta di denominata : Terra di lavoro.

(3) Doue feluri de incalcietura purtau Romanii : una chiamata *Calceus alta Solea*. Prima erveă in urbe la persoanele insemnate quandu se duceau la Senatu sau in Forum. Solea erau ca opincele nostre si serveau in casa (ca papucele astadi), sau la terra. Asia vedemu in Ep. 16. lib. VI co Pliniu cellu betranu quare studia in patu voindu se veda eruptiunea Vesuvului, ceru nu *Calcei* dero *Solea* (poscit solea).

(4) Usul clientiloru de a se duce de cu ziua pella caselu celloru a totu putinti spre a fi salută si a se punne de astu modu sub protectia loru, este notatu de multi autori, dero mai cu sema de *Giuenale* III. 127.

ce sunt, eu *oprescu* astu felu pe acella ce me silescu a chiema ? fiendu co pote cea ce eu ti dicu nu face de quatu a te invita mai multu la acesta *lenevire* placuta, la care eu nu pretindu se renunti cu totu dero numai se *ua* inter-rumpi. Precumu la unu prandiu ce ti asi da, la mancarile dulci asi ada-oga *mai* acre si *mai pucinu gustose* quari se destepete stomacul *satulu* si *a-dormitu* de celle alte, astu-felu acumu eu te indemnu a pressera placerele unei vieti prea *lenevita* cu alte ocupatiuni ostenitoare. Te salutu.

TEXTUL LĂTINŪ.

C. *Plinius Pontio suo S.*

Ais legisse te hendecasyllabos meos; requiris etiam, quem ad modum coeperim scribere, homo, ut tibi videor, severus, ut ipse fateor, non ineptus, numquam a poetice (altius enim repetam) alienus fui; quin etiam quattuordecim natus annos graecam tragediam scripsi. qualem? inquis, nescio; tragedia vocabatur. mox, cum e militia rediens in Icaria insula ventis detinerer, latinus elegos in illud ipsum mare ipsamque insulam feci. expertus sum me aliquando et heroo, hendecasyllabis nunc primum, quorum hic natalis, haec causa est. legebantur in Laurentino mihi libri Asini Galli de comparatione patris et Ciceronis: incidit epigramma Ciceronis in Tironem suum. dein, cum meridie (erat enim aestas) dormiturus me recepissem, nec obreperet somnus, coepi reputare maximos oratores hoc studii genus et in oblectationibus habuisse et in laude posuisse. intendi animum contraque opinionem meam post longam desuetudinem perquam exiguo temporis momento id ipsum, quod me ad scribendum sollicitaverat, his versibus exarari,

Manuscriptulă. A.

IV

Contra Pontius.

Dici că ai celitu endecasilabile mele, și mă întrebi prin ce împrejurare m'am apucatu eu să scriu versuri, eu, omu dupe părerea tea seriosu, și, dupe cum eu însumi mărturiseseu, nu tocmai perde-vreme. Nici o-dată n'am fostu străinu de poesiă (căci îți voiu relată lucrurile mai de demultu), hă când eram de patru-spre-zece ani, am scrisu o tragediă in grecesce. Ce *felu*? mă întrebi. Nu știu, ți diceau tragediă. Mai târziu, când mă întorceam din milițiă, fiind opritu de vânturi in insula Icaria (1), am scrisu versuri elegiace latine contra mării Icariane și a insulei însă-și. M'am încercatu odată și in versulu eroicu, in endecasilabe ănsă acum pentru prima oră. *Dua loră natală*, cauza loru este următoreea. La Laurentinu mi se cetia odată o carte a lui Asinius Gallus (2) asupra

(1) Una din Sporade, lângă Samos.

(2) Asinius Gallus era fiul renumitului oratoru, poetu și istoricu Asinius Pollio. A trăitu sub Tiberius și a peritu victimă tiraniei acestuia (Tacit. An. I. I. c. VIII, XII, XIII). In cartea sea compară pe Cicero cu părintele său nu numai ca oameni de litere, ci consideră din toate punctele de vedere activitatea lor.

cum libros Galli legerem,
 quibus ille parenti
 ausus de Cicerone dare est
 palmamque decusque,
 lascivum invenii lusum

Ciceronis et illo
 spectandum ingenio, quo se-
 ria condidit et quo
 humanis salibus multo va-
 rioque lepore
 magnorum ostendit mentes
 gaudere virorum.

nam queritur, quod fraude
 mala frustratus amantem
 pauca cenato sibi debita
 savia Tiro

tempore nocturno subtra-
 xerit. his ego lectis,
 cur post haec, inquam, nostros
 celamus amores
 nullumque in medium
 timidi damus atque fatemur
 Tironisque dolos, Tironis
 nosse fugaces

blanditias et luria novas
 addentia flammam?

transii ad elegos; hos quoque non mi-
 nus celeriter explicui: addidi iambos
 facilitate corruptus. deinde in urbem
 reversus sodalibus legi. probaverunt.
 inde plura metra, siquid otii, maxime
 in itinere temptavi. postremo placuit
 exemplo multorum unum separatim
 hendecasyllaborum volumen absolvere,
 nec paenitet. legitur, describitur, can-
 tatur etiam et a Graecis quoque, quos
 latine huius libelli amor docuit, nun
 cithara nunc lyra personatur. sed quid
 ego tam gloriose? quamquam poetis

comparațiunei între părintele și Cicero.
 în carea dădai peste o epigramă a lui
 Cicero *contra* lui Tiro (3). Era în tim-
 pulu verei: pe' la ameađi m'am re-
 trasu să mă 'culcu, și fiindcă nu pu-
 team să adormu, am' începutu să mă
 gândescu că cei mai mari oratori și-au
 făcutu din acestu felu de studiu o plă-
 cere. bă chiar o laudă. *Mă gândii a-
 zunci puțin*, și *contra* așteptărei mele,
 dupe unu lungu desvētu, așternui în
 următórele versuri (4) tocmai aceia ce
 mă stimulă a face poesii.

Celindu cartea în care Gallus cu-
 teză să de părintelui său onóra și
 victoria asupra lui Cicero, am aflu
 o poesii a lui Cicero, 'poesii ușoră,
 der care n'a fostu desprețuită de pu-
 terniculu geniu alu oratorului. În acele
 versuri se vede că mintea celoru mai
 mari bărbați lasă câte odată la o parte
 seriosulu, și că glumele o desfătéză.
 Căci în ele se plânge că Tiro 'i pro-
 misese câteva sărutări, și dupe cină,
 în timpul noptei, l'a înșelatu refusan-
 du 'i de a 'i le dá. Pentru ce, 'mi dăcu
 eu citindu-le, 'mi-aș ascunde amoru-
 rile mele? Pentru ce nu le-aș dá fôră

(3) Tullius Tiro, unu emancipatu alu lui
 Cicero, de la care avemu cele patru colecții
 de epistole ale oratorului: cōtră amici, At-
 ticus, Quintus, Cicero, Brutus. A scrisu o
 biografii a lui Cicero, care s'a perdutu. Se
 pare că Cicero ar fi avutu órecari relatiuni
 infame cu Tiro. Acesta reese din epigrama
 de care vorbesce Plinius, și pe carea Gallus
 o inserase în scrierea sea că probă de imu-
 ralitatea vieței lui Cicero față cu viața pă-
 rintelui său.

(4) Hexametri.

furere concessum est : et tamen non de meo, sed de aliorum iudicio loquor, qui sive iudicant sive errant, me delectant. unum precor, ut posteri quoque aut errent similiter aut iudicent vale

frică la lumina ȃilei ? De ce sã nu mãrturisesc cã eu cunosc violeniele unui Tiro ? Cã eu sciu cãtu suntu de *trecãtore* lingușirile unui amantu, și cãtu de dese 'i suntu înșelãciunile cari dau flacãri noui amorului ?

În urma acestora scrisei nu cu mai puținã rãpediciune cãteva versuri elegiace, la cari, indemnatu de facilitatea cu care le fãcusemu, adaogii altele în iambi.

Cãnd m'am întorsu la Roma le-am cititu; la cãți-vã amici. Ei le gãsirã bune. Acesta m'e fãcũ sã scriu versuri de diferite metre, oridecãteori aveam timpu liberu, mai cu semã cãnd cãlãtoriam. În fine indemnatu de ceia ce au fãcutu mulți alții, am completatu și eu și publicatu unu volumu de endecasilabi. Și nu 'mi pare rãu. Cãci versurile mele suntu citite, copiate și chiar cãntate; bã ancã Grecii, pe cari iubirea loru i-a invãțatu latinește, le cãnta pe lirã și pe citarã. Dãr' sã încetezu a m'e mai lãudã. Cu tãte cã e permisu poețiloru sã *aiureze*, și cu tãte cã nu vorbescu de pãrerea mea, ci de a altora, cari, oricã judecã cu adevãratu dreptu, oricã suntu greșiti în pãrerea loru. 'mi facu multã plãcere. Dorescu numai unu singuru lucru : cã și posteritatea totu în acestu modu, sã judece seu sã greșescã.

Manuscriptulã B.

ȃici cã ai cetitu hendecasilabii miei mai întrebã cumu s'a fãcutu, cã amu scrisu așã cevã eu, omu seriosu dupã

Manuscriptulã C.

Tu ȃici co ai lessu versurile melle hendecasyllabe, si te întrebã cumu unu omu alatu de *scriere* precumu tu mi

păreră ta și nu *secăturos* după marturisirea mea proprie. Nici o dată (că-ci voui începe mai *de sus*) nu fui străinu de poezie; ba scrisei chiaru o tragedie greacă la etate de patruspre dece ani. Care? Țici. Nu știu. Se numia tragedia. Curându după aceea, pre cându la întorcerea *din* miliția eram reținutu de vânturi in insula Icaria (1), făcui o elegie latină *asupra* acelei mări și a numitei insule. Mă încercai o dată și in genulu eroicu, der, acumu întâiu in hendecasilabi, a căroru origine și causă e acesta. La Laurentinu mi se cetia scrierea lui Asiniu Galu (2) despre comparațiunea tatălui seu cu Cicerone: dădui de o epigramă a acestui din urmă asupra iubitului său Tirone. Apoi retrăgându-mă pre la amieză-ți, (că-ci era veară), că se dormu, și neprindându-mă somnulu, începui a cugetă că cei mai mari oratori și-afară in acestu gen de studiu nu numai desfătarea, ci și gloria.

Mi-încordai spiritulu și contra așteptării mele, de și nu mă exercitasem de multu, in forte scurtu timpu espusei ceea ce mă îndemnase a scrie, in versurile următoare:

Cetindu scrierea lui Galu, in care elu cuteză a dă părintelui seu *palmaria* și loculu de onore inaintea lui Cicerone, affai o *pocmă scandalosă*: acestuia, demnă totuși de talentulu ce a produsu opuri seriose și prin care arată că înseși mințile bărbaților mari

invederedi și nu *ineptu*, cumu eu pretindu, a potutu se le scrie.

Neci una data (iau lucru dell'a începutu) eu n'am fostu *contrariu* poeziei: chiaru la etate de patruspredece ani am scrisu una Tragedie in limba greca. *De ce genere* me vei întreba? Nu știu: se chiamă Tragedie. Pucinu, dupo întorcerea mea della armata (1), reținutu fiindu de venturile contrarie in insula Icaria (2) m'am încercatu a compunne in latinesce versuri elegiace in contra mării și in contra acelei insule. M'am exercitatu de quate-va ori și cu versurile heroice; și *in urma* acestui hendecasilabi a quarora origine și causă eco:

Eram in villa mea Laurentina unde mi se legea cartile lui Asiniu Gallu (3)

(1) Pliniu fu militaru in Siria cumu ellu singuru ne spune in Ep. 10 lib. I și Ep. 11 lib. III. și mai cu sema in Fenicia quare facea atunci parte din acea Provincie, și unde dupo Diono era in garnisona legiunea III Gallica in care Plinu occupa rangulu de tribunu.

(2) Icaria este una insula din Archipelagu chiamata astadi Nicaria la 5 leghe geografice de insula Samos catre *ponente*. Se dice ca acestu nume devinne della Icaru ce s'a înecat in marea acea, de unde și numele ei de Mare Icariana.

(3) Acestu Asiniu Gallu era filiu lui Asiniu Pollione, de care Pliniu face mențiune in ep. 20, l. I, 3 l. V. și 29 l. VI. Asiniu Gallu scrisese unu paralelu între Cicerone și Asiniu Pollione prin quare dedea *palma* acestui din urma. Formosu exemplu de amoru filiale, deru pucinu *nutorevole* marloru spre a potea încredința pe *posteru*. Nu mai pucinu pentru *acesta*, Asiniu Pollione era cunoscutu ca oratoru însemnatu, și a lassatu in scriptu multe discursuri. Elu compunese și istoria resbelorului civili d'in Roma, quate-va tragedii, și

(1) Insulă in marea Egeă ați Nicaria

(2) Fiulu renumitului Asiniu Polione.

se desfătează multu cu *muscățuri* fine și cu glume variate. Se plânge inse că Tirone cu răutate a inselatu pe celu ce-lu iubiă, refusându-i noptea puținele sărutări promise la cină.—Cetindu acestea, dișei : pentru ce mai ascundu glumele-mi amorose și fricosu nu dau nici una la lumină nici mărturisescu că cunoscu înșelăciunile lui Tirone lingușirile-i *fugitive* și artificiele ce a-țîță flacări noue.—Trecui la versuri elegiace; acestea totu așu de răpede le făcui : adăosei iambi *corruptu* de ușurință. Apoi după întorcerea mea la Roma le cetii amiciloru, cari le aprobără. După aceea, cându aveam timpu liberu, mai vertosu în călătoria, cercai mai multe metre. In fine mă decisei după esemplulu multora a completă unu volume separatu de henedecasilabi, și nu-mi pare rău. Se cetește, se copiază, se și cântă de greci chiaru, pe cari iubirea acestei cârticele-i invătă latinesce, se cântă cu acompaniamentu cându de gitară, cându de liră. Inse pentru ce eu mă fălescu atăta? măcaru că poetiloru li-i invoitu a *ainri* : și cu toate acestea nu vorbescu de judecata mea, ci de a altora, cari ori judecă dreptu ori rătăcescu, mă desfătează. Dorescu unu singuru lucru, că urmașii încă au se rătăcescă asemenea au se judece dreptu. Sănătate.

assupra comparațiunei tatalui seu cu Cicerone, *quandu* agiunseramu la o Epigramma allui Cicerone *in lauda* amicului seu Tirone (*). Retragandume apoi) *pella mediadi* se dormu (vera fiindu si nepotendu inchide ochi, mi veni in mente cumu oratorii cei mari s'au dilectatu in acestu felu de compunere, de quare s'au chiaru laudatu.

Mi *ascuti* mentea si contra acceptari melle dupo una asia de lunga interruptiune, in pucine momente pussei in versuri reflectiunile ce me indemnasse a le descrie.

«Pe quandu legeamu *operele* lui Gallu in quare ellu avu cutediarea de a da *palma* si lauda parintelui seu *in contra* lui Cicerone, mi cadu sub ochi una epigramma *libidinosa* demna de acellu mare *ingeniu* si cu *serietate compusa*, prin quare arretă co mentea unui omu mare se pote complace chiaru in glume si in *petreceri* de totu felul. Ellu se plangea de Tirone quare la una cena, dupo ce l'adusse *intr'unu mare gradu* de *surreccitatie*, l'a defraudatu apoi noptea cu quate-va sarutari promisse. Legendu acesta, mi dissei : pentru ce mai ascundu eu ore amurul meu? me temu eu ore *de a fi in*

unu libru in contra lui Sallustiu, unde intre allele accusa pe acestu istoricu co adopera frase si cuvete invecchiate, de care defectu (vedi intemplantu) Quintilianu si Tacitu accusa pe densu Asiniu Pollione, etc.

(4) I ui Tulliu Tirone, mai antaniu sclavu apoi libertul lui Cicerone, datorimu conservarea epistolariului patronului seu.

Ellu fu unu omu de multa scientia si a compusu varie opere, intre quare vietia lui Cicerone.

descretu ? si fraudele lui Tirone, mangarile fugace si sarutarile ce suntu esca la noii flacari, aci nu descriu eu ore ? (b) Dupo aceste trecui la e-legie ; si compussei cu nu mai pucina celeritate : mai facui altele indemnatu fiindu de facilitatea mea. La intorce-rea mea la Roma, lessei aceste versuri amiciloru mei, quari le laudara. De aceea in orele mele libere si mai cu sema in calatorie, m'am incercatu si in versuri de alte mesuri. In fine *mi veni dorentia* d'a forma dupo esemplul multora unu volumu deosebitu de hendecasyllabi, si n'am a me plange de acesta. Versurile melle suntu lesse, transcrisse si chiaru pusse in musica. Legendu acestu opusculu, Grecii au prinsu gustu de a studia limba latina, si *accorda chitara si lira dupo versurile melle* (6). Dero nu me laudu eu prea multu ? ce vrei ? poetiloru este

(b) Acesti hendecasyllabi si quate-va hexametre din ep. 9 din acestu lib. suntu tote versurile ce ne rimane de la Pliniu, cu tote co dupo spussa lui Ep. 14 lib. IV — Ep. 3 l. V ellu a mai compusu si altele. Nu este de lamentatu co s'au perdutu celle-alte, coci din versurile Ep. 9 se vede co Pliniu avea pucinu bunu gustu, si din acesti de facia pucina moralitate.

Filangieri (scienza della legislazione lib. III cap. 47 lit. b), si Cesarotti (Lettera greca Tot. f. 462) vorbindu de acestu amore a Romaniloru pentru copilli, sunt de opinie co acesta nu era in totu d'auna brutale nec culpevole.

(6) Gesner in batujocura dice co quati-va adulatori Greci ducanduse la Pliniu, l'au assigurat co ei au studiatu limba latina numai si numai spre a potea percepe formosetia acelloru hendecasyllabi. Si ellu a creditu ! Bine a dissu Marcu Tulliu, si prea adevratu in Tusculanele lui V, 22 : «Neci unu poetu n'am cunoscutu pino asiadi, quare se nu se creda ca cellu mai bunu.»

permissa pucina *nebunia* : aci nu vorbescu de opinia mea dero de aceea a altora, quari sau giudeca sau *erra*, totu mi facu placere. Cea ce dorescu este *co posterî* asemenea sau se *erre* sau se giudice totu astu-felu. Te salut.

TEXTULŌ LATINŪ.

Manuscriptulŏ A.

V.

C. Plinius Calpurniac Suae S.

Cotra Calpurnia (1).

Incredibile est quanto desiderio tuo tener : in causa amor primum, deinde quod non consuevibus abesse. inde est quod magnam noctium partem in imagine tua vigil exigo, inde quod interdium quibus horis te visere solebam ad diaetam tuam ipsi me, ut verissime dicitur, pedes ducunt, quod denique aeger et maestus ac similis excluso a vacuo limine recedo. unum tempus his lorum carel, quo in foro amicorum litibus conteror. aestima tu, quae vita mea sit, cui requies in labore, in miseria curisque solacium. vale.

E de necređutu cātu de multu te dorescu. Causa dorului meu este că te iubescu și nu suntemu deprinși a fi departe unulu de altulu. De aceea mare parte a nopților o petrecu gândindumē la tine; de aceea, când sosește ora la care veniam să te vedu, însăși piciorule, cum se dice cu multă dreptate, mă ducu fōră să știu la camera tea, de la alu căreia pragu mă întorcu tristu și amăritu că cum mi s'ar fi refusat intrarea. Numai atunci sunt lipsitu de aceste chinuri, când mă amestecū in foru la procesele amiciloru mei. Poți judecă ce felu pote fi viața mea, deca cautu repausu in ostenelă, mângăere in griji și supărări.

(1) Soția lui Pliniu.

Manuscriptulŏ B.

Manuscriptulŏ C.

Nu se pōte crede cātu de multu mi-i doru de tine : ănlăia causă e amorulu, apoi fiindu-că nu ne amu deprinsu a fi despărțiți. De aici vine că petrecu mare parte din nopți veghiându

Nu este de credutu. quatu te dorescu. Causa prima este amore, apoi co nu suntemu deprinsi a ne dispartî. De unde se întemplă co petrecu nopti întregi cu mentea la tine; dioa si la orele

cu gândulu la tine, de aici, că în timpul zilei la orele când te visitam de ordinariu, însesi picioarele, *ad litteram vorbindu*, me ducu la camera ta. că în finne *bolnavu* și tristu mē retragu că unu respinsu de la deșerta-ți locuință. Mē scutescu de aceste chinuri numai timpulul ce-lu *petreccu* in foru cu procesele amiciloru. Judecă insași ce vieță ducu eu, care allu repausu în lucru, mângăiare in *misiriă* și griji. Sănătate.

in quare eramu invetiati a ne vedea, petiorele melle me conducu singure (cumu se dice) la apartamentul teu; si in fine me intoreu tristu și *supperatu* ca unu respintu din acellu *locu desertu*. Acestu tormentu nu me lassă de quatu attunci quandu suntu in *forum* și *desbattu* cauzele amiciloru mei (1)

Imaginetu ce vieția ducu eu, trebue se lucredu ca se am *pace*, se me ostenescu si se fiu plinu de grige ca se potu *petrecc*.

Te salut.

(1) Testul dice : Unum tempus his tomentis caret, quo in foro et amicorum litibus conteror, cea ce nu este neci de cumu latinesce; ar fi mai bine disu :

Quod in foro et amicorum.. contero.

TEXTULŪ LATINŪ

ManuscriptulŪ A

C. Plinius Tacito Suo S.

Contra Tacitus (1).

Librum tuum legi et quam diligentissime polui adnotavi quae commutanda, quae eximenda arbitrarer. nam et ego verum dicere adsuevi et tu libenter audire. neque enim ulli patientius reprehenduntur, quam qui maxime laudari merentur. nunc a te librum meum cum adnotationibus tuis expecto. o iucundas, o pulchras vices ! quam me delectat quod, si qua posteris cura nostri, usquequaque narrabitur qua concordia simplicitate fide vixerimus ! erit rarum et insigne duos homines aetate dignitate propemodum aequales, non nullius in litteris nominis (cogor enim de te quoque parcius

Am celitu cartea tea și am notatu cu cea mai mare atențiune totu ce am cređutu că trebue schimbatu sēu lasatu afara. Căci și eu m'am deprinsu a spune adevērulu, și tu te-ai deprinsu a-lu auđi fōră supārare : in adevēru nimeni nu sufere cu mai multă paciență censura că celu care merită laudă. Acum așteptu eu de la tine cartea mea cu adnotările tele. O ce frumōsă o ce plăcută *alternativă* ! Cātu de multu 'mi place când mē gândescu că, decă posteritatea 'și va aduce a minte de noi, toți au să sciaă în ce

(1) Celebrulu istoricu P. Cornelius Tacitus.

dicere, quia de me simul dico), alterum alterius studia fovisse equidem adolescentulus, cum iam tu fama gloriaeque floreres, te sequi, tibi «longo sed proximus intervallo» et esse et haberi concupiscebam et erant multa clarissima ingenia: sed tu mihi (ita similitudo naturae ferebat) maxime imitabilis, maxime imitandus videbaris. quo magis gaudeo, quod, si quis de studiis sermo, una nominamur, quod de te loquentibus statim occurro. nec desunt qui utrique nostrum praeferantur. sed nos, nihil interest mea quo loco, iungimur; nam mihi primus qui a te proximus. quin etiam in testamentis debes adnotasse: nisi quis forte alterutri nostrum amicissimus, eadem legata et quidem pariter accipimus. quae omnia huc spectant, ut invicem ardentius diligamus, cum tot vinculis nos studia, mores, fama, suprema denique hominum iudicia constringant. vale.

Mare armoniă amu trăitu unulu cu altulu, câtu de sinceră, câtu de credincioasă a fostu amicitia noastră! Va părê ceva raru și demnu, de însemnatu că doi omeni aprôpe egali in eitate, în *demnitate*, *de-o* reputația ore care în literatură (sunt constrinsu să micșorezu valorea tea vorbindu in același timpu și despre mine) s'au ajutat mutualmente în studiile lor. În copilăria mea când deja tu aveai unu nume, o gloriă, pe tine voiam să te imitez, «la o *lungă* distanță în urma tea, *dér' celu* mai aprôpe de tine» (?) voiam să fiu și să mă credă lumea. Și erau multe talente strălucite, *dér' tu*, din cauza pôte asemănării spiritului nostru, mi ai părutu celu mai imitabilu și celu mai demnu de imitat. De aceea simtu o nemărginită plăcere că, *dacă* se vorbește de studii, suntem numiți împreună că, *dacă* cine-vă vorbește de tine, numele meu *apare* pe buzele sële. Știu că alții sunt considerați superiori și mie și ție. *Dér* nu 'mi pasă de locul unde amu fi puși, 'mi-ajunge că suntemu unulu lóngă altulu, căci pentru mine celu *ântêiu* este celu care stă mai aprôpe de tine. Trebuie să fi observatu tu *acêsta* chiar în testamente: împreună suntemu lasați ereși și chiar în părți egale, numai *dacă* cinevă n'a fostu mai prietinu cu *re-unulu* dintre noi. *Ți-am scrisu* aceste *cu acelu scopu* ca să ne iubim încă și

(2) «Longo sed proximus intervallo» Virg. Aen. V. 320: Proximus huic, longo sed proximus intervallo. Insequitur Salius.

mai multo, de orece suntemu uniți împreună prin studii, caracteru, reputatiune și chiar prin voința cea de pe urmă a omeniloșu.

Manuscriptul B.

Cetii cartea ta și însemnăi cătu putui mai cu îngrijire cele ce după părerea mea aru trebui schimbate sau șterse. Căci eu totu alătu m'am datu a spune adevărulu, pre cătu tu a lu audți bucurosu; și nime nu primesce critica cu mai multă rabdare de cătu celu ce merită cea mai mare laudă. Acum așteptu de la tine cartea mea cu însemnările tale. Ce plăcutu, ce frumosu *schimbu*! Cătu mă desfăteză că, dacă cumu-vă urmașiloru le va *păsă* de noi, se va spune pretutindeni in ce unire, sinceritate și *credință* trăirămu. Va fi ceva rar și însemnatu ca doi omeni apope ecali in etate⁽¹⁾, in *demnitate*, cu ore-care nume in litere (su-constrinsu a-decă a vorbi și de tine mai rezervatu, pentru că vorbescu totu-o-dată de mine). se se fiă ajutat unulu pe altulu cu alăta căldură in studiele lor. Intr'adevăr eu de tinerelu, cându *acumu fama* și gloria ta erau in flóre, doriām a-ți urmai, a fi «de și departe. dără celu mai aprópe» de tine și a trece de atare. Eráu atunci multe talente distinse; inse tu-mi păreai (după asemănarea natureloru nóstre) celu mai propriu, celu mai demnu de imitatu. Cu atātu mai multu

(1) Tacitu eră numai cu căți-vă ani mai înaintatu in etate.

Manuscriptul C.

Am lessu cartea ta si cu quatu am putulu cu mai mare attentione am notatu cea ce asi voi se fie schimbatu si ce *de lepadatu*: fiendu co si eu am usul de a spune adevurul, si tu l'asculti cu placere. Nimeni nu primesce *correctiunile* cu mai mare *umilintia* de quatu aceia ce merita mai mare lauda. Della tine aseptu acumu cartea mea cu annotatiunile telle. Ah! ce dulce; ce frumosu *schimbu*. Quatu suntu de fericitu, co daca vre-una data urmași nostri voru avea vre-una *consideratione* pentru noi, se voru adduce amente in totu-d'auna concordia, sinceritatea, increderea cu quare amu viețiuitu! *Casu* rar si insemnatu va fi acesta, co doui omeni de ani si de rangu aproape egali, nu fora unu ore quare nume in literatura (suntu silitu a vorbi cu modestia de tine, vorbindu aci si de mine). s'au ajutat unu pe altu in studiele lor. Pentru mine de quandu eram copillu, quandu numele teu *resuna vestitu*, eu ardeam de *doru* de ate urma, *de a me mentine* si d'a trece ca

«*Tie vecinu, cu tole co vecinu de departe*»⁽¹⁾. Mai erau si alte persone de geniu, dero tu erai acella (astu-felu

(1) Virgiliu in Eneida: Proxumus huic, longo sed proximus intervallo.

mă bucuru că, decă e vorba de *cs-tuni* literarie, suntemu numiți împreună, că și eu vinu îndată în mintea celoru ce vorbescu de tine. Negreșitu nu lipsescu nici de aceia carisu preferiți nouă amânduror. Dără mie nu-mi pêsă nici de cumu de loculu unde suntemu puși împreună : fiindu-că pentru mine acela e ăntă-iulu, care vine imediatu după tine. Ancă și la testamente (?) trebuie se fi observatu că primimu aceleași legate și chiaru în aceeași sumă, decă nu cumu-vă vr'unulu din noi a fostu amicu cu multu mai de aproape (alu testatoriu). Tôte acestea ne arată că trebuie se ne iubimu între *sine* totu mai cu infocare, de oră ce studiele, caracterele, *fatma*, în fine voințele de pe urmă ale omeniloru ne unescu eu atâtea legături. Sănătate.

(2) Era datină aproape generală că clienții în testamente se lase unu legatu patronilor. Deci o clientelă numerosă era pentru patronu totu atătu de folositoră atătu în privința materială câtu și în cea morată și socială.

era assemenarea de *caracteriu*), quare mie se pareă mai imitabile si ca cellu mai demnu d'a fi imitatu. Pentru aceea me bucuru asia de multu, quandu se vorbesce de lettere, noi suntemu numiți împreuna ; se adducu amente de mine quandu este vorba de tine, de tine daca e vorba de mine. Suntu alți ce suntu considerati mai pressus de noi, dero pucinu mi passa de *rangul* în quare suntemu împarecehiați, pentru co eu *mai multa stima* am pentru acela ce tie este mai aproape. Tu trebuie se fi observatu co si în testamente noi priimimu acelleasi parti, afaro numai *quate-va exceptiuni aliu* vre-unui înparticulariu mai multu *afectiunatu* ori mie ori tie. *Conclusiunra* la tote acestea este co noi trebuie se ne amamu din ce în ce mai multu, avendu atatea legamente între noi, precumu studiul, *usul, gloria* si în fine celle d'in urma vointe alle omeniloru. Te salutu.

TEXTULŪ LATINŪ

ManuscriptulŪ A

XXIII.

C. Plinius Fabato Prosocero suo S.

Cōtră Fabatus.

Glaudeo quidem esse te tam fortem, ut Mediolani occurrere Tironi possis, sed ut perseveres esse tam fortis, rogo ne tibi contra rationem aetatis tantum laboris iniungas. quin immo denuntio ut illum ei domi et intra domum atque etiam intra cubi-

Mă bucuru că te simți atătu de puternicu, în cătu să poți merge la Mediolanu înainte lui Tiro. Der', pentru a conservă încă multu timpu aceeași putere. te rogu să nu-ți dai această ostenelă pre mare pentru etatea ta înaintată. Dincontra, te sfătuescu

culi limen expectes. etenim cum a me ut frater diligatur, non debet ab eo quem ego parentis loco observo exigere officium, quod parenti suo remisisset. vale.

Manuscriptulă B.

C. Pliniu către Fabatu, bunulu soției sale.

Mă bucuru în adevăru că esti atâtu de tare în câtu poți eși înaintea lui Tirone la Mediolanu, înse pentru că se continui a fi așa de tare, te rogu se nu-ți împui o ostenelă atâtu de contrariă etajii tale. Ba încă te înscuințezu se-lu aștepti a casă, în casa ta și chiaru în lăuntru camerei tale. CA-ci cându este iubitu de mine că unu frate, nu pôte cere de la acela pe care eu-lu onorezu ca părinte o atentiune de care ar fi scutitu pe părintele său. Sănătate.

sa-lu aștepti acasa și încă în casă. în camera ta. Căci iubescu pe Tiro că pe unu frate și nu trebuie să ceră de la acela, pe care eu 'lu consideru că părintele meu, serviciile de cari ar dispensă pe părintele său.

Manuscriptulă C.

Pliniu lui Fabatu.

Am mare plăcere co te aflî destul de tare de a veni la Milanu *in contra* lui Tirone, dero spre a ti potea conserva fortiele, te consiliu a nu te espunne la una fatiga disproportionată cu etatea ta. Ti *intimedi*u chiaru aliu accepta în casa, în internul casei, si în *medilocul* unei camere. Fiendu ellu amatu de mine ca de unu frate, nu pote prelinde della cene eu respectu ca pe unu *patre* una *cerimonia* della quare ellu ar *esența* pe *patrele* lui propriu. — Te salutu.

La lectura comparativă a Epistoleloru de mai susu, făcută atâtu între ele, câtu și față cu originalulă latină, am accentuată⁽¹⁾, Domnii colegi, ceea ce, sau desfigura o cugetare a lui Pliniu, ori constituia-o locuțiune afară din usulă limbei noastre; sau în fine nu reproducea într'unu modu propriu și cu expresiunea, care se infățișeză de sine în vorbirea noastră, cutare sau cutare termenă întrebuințatū de scriitorulă romanū menționatū.

Urmându astu-felū s'a înlesnitū puțința de a apreția prin ei însiși manuscriptele și Domnilorū colegi afară din comisiunea filologică, așa în câtu verdictulū întregulū acestei onorabile Academie este fără în

(1) Acestei accentuări s'a dată expresiune în scrisă prin subliniare.

doelă deja pe tăcute pronunțată, înainte de a-lu fi auditu din gura juriului însărcinată a nume cu cercetarea traducerilor.

În asemenea condițiuni comisiunea Dv. prin organul meu ar fi dispusă a se mărgini aci, și a da pe față hotărîrea sa, anticipată deja de Dv. dacă n'ar avê scrupulul de a pune puntele pe i față cu lectorii Analelor și în specialu cu domnii concurenți la ceea ce mai susu s'a relevat numai prin apropierea traducțiunilor de textul latinu.

În considerațiunea însă celor observate cu multe detalie în diferite rënduri totu cu ocaziunea lui Pliniu, vom face acêsta de astă dată pe scurtu, și fără a înbrățișa întregul textu alu Epistolelor reproduce.

Epistola I.

Manuscriptul A. — Modul cum reproduce pe «ne quid illi (morbo) etiam in mores tuos liceat» prin «să nu-și permită ceva și contra caracterului teu» nu dă în romănescu nici unu înțelesu lămurit. «Liceat» este «să ți fiă permisu sub-înțelesu de tine, sau mai claru (cu activul) «să ți permiti, să o lași a te îndemna la ceva., ori, «să te lași în voea ei (bôlei) la ceva., să te îndemne la..» Pentru «poenitentia» și «denuntio» expresiunile «ciuda» și «vê hotărăscu» nu sunt destul de proprie. Pe «valetudo» nu l'a înțelesu bine prin convalescență. *Valetudo* nu este și *însănătoșare*, ci numai *stare a sănătății*, care — după cum mersul naturalu alu organismului se află alterat sau nu — este bună sau rea. *Starea anormală* însă, *cea bolnavă*, capătă, pentru mai multă lămurire, și calificative, ca *gravis*, *mala*, *adversa* (valetudo) etc.

Astă-felă acolo unde citim «in adversam valetudinem», Pliniu găsește necesaru a adauge pe «adversam», pentru că vorbesce de casul, când ar căde bolnavu.

Din contră în altu locu se dice «vicensimo valetudinis die» fără nici unu adausu la *valetudo*, fiindu-că nu s'a spus mai nainte, că bóla încetase, și prin urmare trebuie înțelesă aceeași stare. În fine

medicii arată orecare preocupare în privința băii, ce voia Pliniu a face. Cum s'ar împăca acesta cu starea de *convalescență* ?

Manuscriptul B. — Aci relevăm: «eram unsă (unctusque, id est sudore), în locu de a dice: *eram plină de sudore, asudată*; «o băutură (potionem)», pe care autorul manuscriptului o justifică în notă astă-felă: «potio, medicamentu de băutu»; și adaugă: «acastă vorbă e întrebuițată în acestu sensu de pe vechiul poetu Plautu, de la care Pliniu... a imprumutată diferite espresii». Cu tôte că e vorba de bôlă, aici *potio* nu stă cu semnificațiunea specială de *băutură lecuitoare*, de *poziune*, ci cu cea generală de *băutură de apă, pacharū de apă*. Pliniu care se simția asudată, întinde mâna doctorului, dar nu «ca se-i pipăe pulsulă», ci ca să vadă, că, fiindu în transpirațiune, apa oferită i-ar face reu. Nu «stându la gânduri», ci «șoptindū între ei (mussantes)», etc.

La *Manuscriptul C*, revenindū în cestiune aprôpe cele atinse la *A* și *B*, plus «daca morbulu m'ar infrange (si forte în adversam valetudinem incidero)», ne mărginimū a'i releva tendența latinisătore («te consiliu a resisti cu patientia», etc.) și italianisătore («inalattia»), spre a nu mai aminti, că autorul acestui manuscriptu a fostu prinsu cu mâna în saculū francesu încă de la prima Epistolă («quid necesse est? ce necessitate avemu a ne grabi = quelle nécessité de se presser?»,⁽¹⁾).

Epistola II.

Manuscriptul A. — «Aliquid perituri temporis» exprime acestu manuscriptu prin «câteva momente trecătoare.» *Momentele* sunt negreșitū *trecătoare*; dar nu această idee banală voesce Pliniu a releva, ci că înșiși ômenii neocupați consacră scrierilorū, de cari vorbesce, numai *puținū timpū, câte-va momente scurte*. Acestea le desemnă d. traducătorū *B* prin «câtuvă dintr'unu timpu de pierdutu,» voindū cu acesta a ne da să înțelegemū, că ômenii fără ocupațiune (otiosi), 'și-au timpulū *de pierdutu*. O fi. Pliniu însă nu s'a gânditū a dice această. La rindulū seū

(1) Dacă autorul manuscr. *C.* ar fi țisu s. e. «ce grabă este de baie» am fi recunoscută că scia a profita cu inteligență de o traducere străină.

manuscriptul *C* ne ofere «quate-va momente perdute.» Totu atât de puțin nimeresce *C*, când scöte din «ex nugis meis,» ce-va ca : *scriiri glumetic*, în locu de : *bagatele mele*, etc.

Mai observămü, că manuscriptul *A* ofere în «și mai scurte de acum înainte (et . . . breviores erunt)» unü adausü, care nu este tocmai exactü. Pliniu în modestia sa admite, că trimiterea numai de Epistole în acelü timpü de multe ocupațiuni pentru amiculü seü este lucru importunü, și de aceeaï promite a i le face *mai scurte*, dar nu de câtü *mai nainte*, ci mai scurte de cum se scriü în generalü Epistolele către amici, prin urmare — conformü usului nostru de vorbire — *scurte*.

Epistola III.

În frasa : «ubi dignitas honor amicitiae tam superiores quam minores», manuscriptele *A* și *B* n'au găsitü pentru *dignitas* și *honor* ceea ce corespunde usului limbii noastre, când primulü se exprime : «unde ai lasatu demnitățile, onorurile?» iar celü-al-altü (*B*) : «unde te așteptä demnitate, onöre». *Dignitas* nu este aci starea moralä a unei persoane, produsä de conduita sa demnd, *apucăturile sale demne* și oneste, ca *demnitatea* noastră, nici *demnități*, adică funcțiuni (s. e. : «a fostü investitü în vieța sa cu înalte demnități»), ci *considerațiune*, rezultatä negreșitü totü din amintita calitate a caracterului unü omü. Asemenea *honor* nu va se dicitä în acestü locü *onoruri*, cari se iaü în romänesc numai în înțelesü propriü moralü, ci *reputațiune*, *renume*, *gloriä*, ca *aprețiere* și *resplatä* a însușirilor intelectuale.

Nu mai vorbimü despre neprefacerea de căträ manuscripte a abstractului *amicitiae* în concretulü *amici*, cum a făcutü *C*, lăsându-le ca scusä mania retoricä a lui Pliniu, precum nu vom releva nici *onorii* acestul din urmă manuscriptü.

În «Până când încălțămintele de orașu și toga tea voru stä neîmbrăcate (quousque calcei nusquam, toga feriatä?)» manuscriptul *A* a aplicatü termenulü *neîmbrăcate* și la *incălțăminte*. Trebuia găsitü, în loculü expresiunii speciale pentru haine, una generalä, aplicabilä

de o potrivă și la ceea ce acopere piciorile, și acesta este *reputate*. O călcare a usului limbei a comisă *A*, și în «bucate... astringente (acuti cibi)» de oră-ce calificațiunea de *astringente* revine numai *băuturilor*, pe când despre bucatele înțepătoare la limbă — căci acesta însemnează *acuti cibi* — se țice: *iuți*, *pipărate*, *picante* ori *pișcătore*, cum le țice *B. Manuscriptul C*, nu reproduce pe «quousque regnabis» prin «până când vei trăi ca unu rege» ci prin «pino quando vrei se faci pe despotulu?» ! În «de ce nu te arreti... neci cu toga de serbatori? (quousque... toga feriatu)» s'a înțelesu neexactu textulu. *Toga feriatu* este țisu după analogia lu *dies feriatu*, o ți, în care se serbătorește, nu se lucrăză, nu este ocupatū cineva, prin urmare *toga feriatu*, toga, pe care o lăsămū în cuiū, în garderopū, nu o punemū, nu o îmbrăcămū. Acesta rezultă și din *nusquam* (quousque calcei nusquam), care corespunde lu *feriatu*, așa în călū înțrăga idee este: până când nu vei pune nici odată nici toga, nici încălțăminte de orașū? Locuțiunea aceluiași manuscripțū (*C*): (este tempu) a te punne... la jugul molestielor nostre (tempus est te revisere molestias nostras) voindū a fi picantă, este silită. Apoi «molestia» nu e potrivită, precum nu este cu totul accomodatū loculul nici «strapațele» (1) manuscripțulū *B*, împreună cu «se cercetezi (te revisere)», care le însoțescū. «Să iei iarăși parte la neplăcerile noastre», ar fi fostū mai la loculū seū.

Mai multū încă trebuia să eviteze manuscripțulū *B*, pe «tēmpitū (obtusus)», când este vorba de stomachū, și pe «încărcatū» pentru «oblitus». Expresiuinile echivalente, de cari de sigurū se servese în vorbire însuși autorulū manuscripțulū *B* sunt «lincețitū» a lu *A* și «amorțitū».

Ce să mai observămū despre «mai pucinu gustose (acutos cibos)» despre «stomacul satulu (obtusus stomachus)» ale manuscripțulū *C*, când ele sarū de sine în ochiū ori și cui ? !

Epistola IV.

Fiindū mai lungă și observările de făcutū, în specialū în ceea ce (1) Strapațe desemnă numai sforțările corporale la cari sunt supuși militaril.

privesce pe manuscrisul *C*, neputându fi reduse, — chiar în ceea ce bate mai mult la ochi — la cadrulu, ce ne amă propusă de astă dată, ne mărginimă a atrage atențiunea asupra modulu caracteristică a lui *A* și *B* de a reda pe «*quamquam poetis furere concessum est*» de la fine prin «*cu tôte că e permisă poeziiloră să aiureze*» și «*măcară că poeziiloră li-i învoitu a aiuri*». *Furere*, aplicatū la poezi, a fostū, luatū prea ad litteram, și de aceea s'a nimeritū dincolo de țintă. Noi amă fi recomandatū «*cu tôte că poeziiloră este iertatū a căle în extravagantă*». Înșuși *C* găsește necesară îndulcirea lui *furere*, și de aceea țice «*pucina nebunia*».

Epistola V.

Manuscrisulă A. — «*Inde interdiu*» nu trebuia a fi reprodușă numai prin «*de aceea*», căci fiindū vorba imediatū mai susă despre *nopte*, lectorulū este în dreptū a merge cu mintea la același timpū. Iarăși de ce să se țică pentru «*horis*» numai «*în ora*», când prin pluralū ni se dă a înțelege, că obiceiulū lui Pliniu nu era a vedé pe femea sa numai odată în zi? Astū-țelū : «*de aceea în timpulū țilei, în o-rele cind veniam să te vedū*». Nu «*înșeși piciorerele mă ducă foră să știu (ipsi me pedes ducunt)*», ci — dacă e vorba de adausū ceva pentru completarea lui *ipsi* — «*înșeși*... mă ducū fără voea mea, fără să voiū». Lui «*conteror (amicorum litibus)*» nu corespunde «*mă amestecă*», și încă mai puținū «*petrecă*» alū manuscrisulū *B*. Ce trebuie pusū, se va vedé mai josū. «*Mângăere în griji și supărări (in miseria curisque solacium)*». În loculū lui «*supărări (miseria)*» care nu e destulū de exactū, venia mai bine unū termenū ca «*sbuciumări*» s. e. Apoi la începutulū Epistolei amă fi preferitū pentru «*cătū de multă te dorescă*» pe «*cătū de multă simtū lipsa ta*», întâiū, spre a nu repeti pe «*dorescū*» și «*dorū*» și alū douilea, fiindă-că de și «*te dorescū*» e forțe Romănesce, nu este însă destulū de tare pentru «*desiderio tui tenear*».

Manuscrisulă B. — După acestū manuscrisū «*(ipsi me pedes) ut verissime dicitur*» este «*(înșeși piciorerele) ad litteram vorbindū!*» Manuscrisulū *A*, a expresū bine prin «*cum se țice cu multă dreptate*». Apoi prin «*aeger et maestus*» Pliniu n'a voitū a înțelege «*bolnavă și tristă*»,

ci — de oră-ce *aegriludo* desemnă și suferința inimii — «tristū și amăritū (*aeger*),» cum a reprodusū manuscriptulū *A.* puindū cu inteligență pe «amăritū» în alū douilea locū, ca mai tare. «Mângâiare in miseriă (in miseria solacium).» Pentru «miseriă» ne referimū la expresiunea amintită mai susū la același locū.

Manuscriptulū C. — «Nopti integri» ȃice prea multū pentru «magnam noctium partem». «Supperatu (*aeger*)» nu e destulū de propriū, iar «din acellū locu desertu» prea vagū pentru «a vacuo limine». Nu mai relevămū pe «in forum (in foro), după analogia căruia ar trebui să se ȃică și «torumulu, forumului», ceea ce de sigurū nici d-lul traducetorū nu i-ar plăcē. «Amicorum litibus conteror» va să ȃică după același manuscriptū «desbattu causele amiciloru mei». Inșă «conteri» este «a se micūșorā, a se consumā, a se slābi cui-va puterile, a fi strivitū, copleșitū, prea impovăratū.»

Cu acēstā ocașiune autorulū manuscriptulul esprime in notā părerea, că «nu este neci de cumu latinescu (!) a se ȃice : «quo . . . amicorum litibus conteror», ci : «quod . . . contero» simplā afirmare fără nici o basā, si care — admisā pentru momentū - ar da : «(timpulū) pe care lū petrecū in forū . . .» Inșă ceea ce se adauge imediatū : «Aestima tu quae vīta mea sit, cui requies in labore, in miseria curisque solacium» arātā invederatu, că Pliniu nu considera ca o *petrecere* căutarea proceselorū. Prin urmare nici : «ca se potū *petrece*» pentru «solacium», ci «cā să potū avea mângiere, ușurare», etc. Sā mai observămū, că manuscriptulū *C* ȃice «*imagine-te*» in locū de «*imagină-ȃi*» și că duplică pe *t* in «*supperatu* și «*desbattu*»?! Ce e dreptū, Francesulū scrie «*debattre*», Latinulū inșă nu oferā nici o duplicare de consonantā in «*subiratus*.»

Epistola XX.

Manuscriptulū A. — «O ce plăcutā alternativā (o iucundas vices!) cuprinde in «alternativā» pentru «vices» unū termenū impropriū. Ce e dreptū, n'avemū in limba romānā expresiunea propriā, cu totul esactā pentru inlocuirea lui «vices». *B.*, redā pe «vices» prin schimbū («*échange*»). «Inriurire reciprocā» ar fi cea mai clarā și mai la lo-

culă seû. «Ți-am scrisu aceste cu acelu scopu ca să ne iubimu», desfiguréză puțin pe «Quae omnia huc spectant, ut invicem . . diligamus.» Mai bine aci manuscriptul *B* «Tôte acestea ne arată, că trebue se ne iubimu» dar nu «intre sine (*sine* fiindu de a treia persónă)», ci «unul pe altul.»

Manuscriptul B. — «Dacă . . urmașiloru le va pêsă de noi (si qua posteris cura nostri)». Nu ne servimû în vorbire în acestu casu de «. . le va pêsă de noi», ci de «și va aduce aminte de noi» alu manuscriptului *A*, ori «dacă cum-va posteritatea se va ocupă de noi.»

În «cându acumu fama (cum iam . . fama)» cuvântul «deja» este înlocuitu în silă prin «acumu,» etc.

La manuscriptul *C* ar fi mai multe de ȃisû.

Relevămû aci numai : «Nimeni nu primesce *correctiunile* cu mai mare *umilintia* (neque enim ulli patientius reprehenduntur)». Dar ómenil «ce merita . . lauda» de care e vorba aci, nu merită să primescă *correctiuni* (ar fi prea multu!), ci *corectări*, *îndreptări*, *obsesări*, ori «critica», cum se exprimă manuscriptul *B*. Nicl de «cum umilintia» nu póte fi cestiunea, ci «cu mal multă bună-voință, mal bucurosû». Câtû despre iscusința frasel «afaro numai quate-va eceptioni allu vre-unui in particulariu mai multu affectionatu ori mie ori tie» pentru «nisi quis forte alterutri nostrum amicissimus», se dispenséză, credemû, de ori-ce comentărû. În fine «avendu etatea legamente intre no precum . . *usul* (cum tot vinculis nos . . mores!)»

Epistola XXIII.

Manuscriptul *A* s'ar fi servitû de o espresiune mal nemerită, dacă înlocuia pe «servicie (officium)» cu «indatori», saû, mai bine încă, cu «atențiunl,» cum a făcutu *B*, schimbându însă totû de odată și ordinea frasel astû-felû : «nu trebue să pretindă asemeni atențiunl, de cari ar dispensă pe părintele seû, de la acelu-a pe care eû lû considerû ca pe părințele meû.» Adausul de «in lăuntrulu (camerei)» alu manuscriptul *B* pentru «intra domum» este cu totul de prisosû, căci stândû într'o cameră, nu putemû sta de câtû

în interiorul ei. Pliniu a pus «intra», fiindcă precede «domi (a casă)» și urmărește iarăși «domum», iar nu «cameră», cum a plăcut traducătorului. «Te insciintezu (denuntio) asemenea nu e potrivit; era firesc să așeze, cum se vorbește «te îndemnă, te sfătuiesc.» Nu ne învoim în destul nici cu «(afātu de) contrariā (etații tale)» pentru «contra rationem aetatis.» Ideea expresă astă-fel cum se aude din gurile tuturilor este «care nu se împacă, este incompatibilă cu.» De aceea foarte bine a redat-o manuscriptul *A* prin «prē mare pentru etatea tea înaintată».

Manuscriptul C. — «Gaudeo» este pe românesce — dacă nu vorim să așeze «mă bucură» — «simtă plăcere, 'mi face plăcere», iar nu «am . . . plăcere», care este echivalentul cu «am gust.» Nu va fi nici o dată cu puțință de a introduce în uzul limbii noastre pe «in contra» cu înțelesul încercat de *C*, când, pentru a reda cuvintele «occurrere Tironi», adică «a eși într-o întâmpinare a lui Tiro», dă «in contra lui Tiro», după ce «in contra» s'a cristalizat cu semnificarea de «în potrivă.» Se miră cine-va, cum de se încercă asemenea inovațiuni. Câtă despre «in mediocul» unei camere (intra cubiuli limen), acesta e nec plus ultra! Dar pentru ce numai de câtă în mijlocul camerei? Ce cruțare ar fi adusă acesta bătrânului Fabat, căruia îi adresază Pliniu epistola? Pliniu îi dă, ca să aștepte pe Tiro chiar în camera de culcare, unde, stând mai comod — pentru că se putea culca în pat — corpul lui s'ar simți mai puțin obosit de calea anilor străbătuți.

Dacă în urma observațiilor de mai sus mai este necesar să caracterizăm în general valoarea celor trei manuscripte, manuscriptul *B* reproduce înțelesul originalului ceva mai exact de câtă *A*, rămâne însă mai pe jos de câtă acestă din urmă în privința proprietății termenilor, a legăturii mai firești a frazelor și a ceea ce face stilul mai curgător.

Câtă despre manuscriptul *C*, de și afectă puritate, oferă curiozități limbice și ortografice, unice în felul lor (covinne, pune; dispunessemu, etc.), mai mult de câtă cele-alte — nu nimeresce ideea autorului și neglije exactitatea în vorbire.

Într'ună cuvânt, manuscriptul *C*, nu împlinesce nici cele mai elementare condițiuni ale unei traduceri «relativă bune». După cum rezultă din cele relevate, el se poate numi într-o lucrare rea.

Dar cele-alte două sunt ele oare mai bune în măsura indispensabilă? Cu cea mai mare bună-voință nu s'ar putea afirma acesta.

În deosebire manuscriptul *A* este, ce e drept, mai românesc, și arată o tendință laudabilă de a lucra independent de traducțiunii străine.

Cu toate acestea și la unul și la altul s'a constatat un număr de inexactități de diferită natură, care trece peste ceea ce este iertat unei traducțiuni «relativă bună», cel mai puțin ce trebuie a se cere. Acele inexactități, adunate cu ale celorlalte Epistole, ar forma o grămadă, ca un bloc de piatră, la înlăturarea căruia ar trebui să pună altă cineva umerii, spre a deschide calea publicațiunii manuscriptului ales.

Dar cine să iee asuprași o asemenea sarcină? Poate fi acesta rolul nostru? Dar, presupunând resignațiunea la acesta a vre unuia din membrii comisiunii, oare ceea ce ar eși din corectările și remaniările făcute s'ar mai pute numi cu dreptă cuvânt lucrarea autorului manuscriptului?

Iată pentru ce comisiunea Dv., Domnii colegi, a creșut cu cea mai pronunțată unanimitate,—de și cu părere de rău,—că nu ar fi în interesul bine înțeles al Academiei noastre de a premia probe de traduceri în condițiunile celor în cestiune; căci ori câtă indulgență ar fi dispus cine va să arate pentru *timpu'ă de acum*: «Est modus in rebus; este prin urmare și o margine, la care trebuie să se oprască bună-voința cui-va, spre a nu suferi în urmă de consecuențe. Casul istoricului *Livius*, a cărui traducțiune nu poate fi continuată de mai mulți ani, este dinaintea ochilor noștri o probă viă de acestă adevăr.

Este negreșit în puterea Dv., Domnii colegi, de a aproba sau infirma verdictul comisiunii; în acestă din urmă casă însă ea nu ar pute lua răspunderea urmărilor.

Spre a încheia comisiunea Dv. nu se îndoesce, că Domnii concu-

renți ar reeși pe deplin, spre marea noastră mulțumire, dacă, înainte de a încerca traducerea unui autor pus la concurs, ar căuta să 'lă studieze de aproape în întregul operel sale, spre a se iniția pe deplin în spiritul și caracterul stilului său. Numai printr'un asemenea studiu s'ar pute reproduce cel puțin cu o satisfăcătoare fidelitate un autor ore care.

Facem dar apelul cu iubire în specială la Domnii profesori ai gimnasielor și liceelor, ca mai apti pentru asemenea lucrări, și 'i rugăm, să nu mai stee ca până aci departe de întreprinderile Academiei. La casă că apelul nostru va afla un resunet la dênșil, Academia Română va avé în viitor a se felicita de rezultate, munca meritosă nu va lipsi a fi recompensată, iar juna noastră literatură va pute cu ocaziunea respîndirii cunoștinței antichității să facă un pas mai departe în formarea prozel sale.

Raportor: *N. Quintescu.*

COMISIUNEA PREMIERORŪ ANUALE HELIADE RĂDULESCU, LAZĂRŪ
ȘI MARELE PREMIŪ NĂȘTURELŪ HERĂSCU, SERIA. B

Ședința diu 27 Martie 1981.

Au fostu de față d-nil : *Ion Ghica, Nic. Ionescu, D-ru Prof. Felix, Prof. Bacaloglu, N. Quintescu, G. Baritiu.*

1. *D-r. Felix*, dă lectură raportului său asupra cărții d-lui Dr. Istrati. Concluziunea d-sale este ca să i se facă mențiune onorabilă.

Totū D lū dr. *Felix* dă opiniune asupra cărții d-lui dr. Roth în acelū sensū, că este în toate înțelesurile scrisă rēu.

2. D-lū *Bacaloglu* avēndū 3 opuri în revisiunea sa, opineză că toate trei trebuesc respinse. Se adoptă.

3. D-lū *Quintescu* avēndū a face analiza dicționarului Cihacū, observă că fiindū scrisū în altă limbă în nici unū casū nu s'ar pute propune spre a fi premiatū. Opiniunea d-sale este adoptată.

4. Relativă la cartea d-lui Tocilescu comisiunea o delătură pe temeiul decisiunii luate în şedinţa plenară din

5. Cartea d-lui Xenopolă recomandată de cătră d-lă Nic. Ionescu pentru menţiune onorabilă, d-lă Ghica combate acea opiniune cu mai multe argumente.

6. Cartea d-lui *Aureliană*, *Tiara mea* recomandată la premiă de cătră d-lă I. Ghica e combătută de d-lă N. Ionescu, decisiunea se suspende pentru altă şedinţă.

Ora fiindă înaintată şedinţa se închide.

G. Baritiu.

Şedinţa din 30 Martie 1881.

A comisiunii de revisuire a cărţilor sub preşedinţa d-lui *G. Baritiu*, şi fiindă prezenţi d-nii : *I. Ghica*, prea sfinţia sa *Episcopulă Melchisedecă*, *D. Bacalagiu*, *Dr. Felix*, *Quintescu* şi *Ionescu*.

D-lă *Ionescu* citeşte conclusiunea raportului său în privinţa cărţii d-lui Xenopolă : «Resbóiele dintre Ruşi şi Turci şi iniurierea loră asupra ţeriloră Române.» D-sa conchide, că cartea «de şi recomandabilă ca o scriere de istoriă confimporană, nu respunde însă la scopulă pentru care este instituită premiulă Academiei destinată celei mai bune cărţi românesce dată la lumină în aceşti patru ani trecuţi.» Se procede după aceea la votă în privinţa operei d-lui *Aureliană*, despre care d-lă *I. Ghica* a făcūlă raportă în şedinţa anterioară. Resultatulă este : patru contra şi trei pentru. Asemenea se face votarea despre operele d-lui Alexandri şi esū : unanimitate de şapte voturi pentru.

Venindă apoi la rândū cartea d-lui Hasdeū, recomandată de d-lă raportorū *Baritiu* şi procedându-se la votă se găsecū în urnă : două bile albe şi cinci negre.

Preşedinte : *G. Baritiu.*

Secretarū : *Quintescu.*

Ședința din 31 Marte 1981.

Sub președinția d-lui *Barătiu* și fiindu față d-nii: *Ion Ghica*, Episcopul *Melchisedech*, *Bacalolu* și *Quintescu*.

D-lu *Quintescu* citește raportul său în privința operei d-lui *Cihacu* care conchide, că testamentul lui *Herescu* și regulamentul Academiei se opune la admiterea numitei opere între cele premiabile.

D-lu *I. Ghica*, este însărcinată a face raportul general asupra cărților de premiatu.

Președinte: *G. Barătiu*.

Secretar: *Quintescu*.

ANEXĂ.

COMISIUNEA PREMIELORŪ ANUALE NĂSTURELŪ, HELIADE, LAZĂRŪ.

Domnilorŭ Membri,

În cursulŭ acestui anŭ s'aŭ înfățișatŭ mai multe scrieri meritorii la premiurile înființate pentru încurajarea dezvoltării literaturii române.

Scrierile cari s'aŭ prezentatŭ sunt, în ordinulŭ cronologicŭ :

1°. *Istoria lui Herodotŭ tradusă și adnotată* de d-lŭ A. Gr. Suțu, cartea IV, 1 vol. 8°.

2°. Cartea d-lui *Nicolae Avramŭ: Despre legume*, plantarea și creșterea lorŭ.

3°. *Dictionnaire d'etymologie Daco-romane, éléments slaves, magyars, turcs, grecs-moderne et albanais*, de A. de Cihac. 1 vol. 8°.

4. *O pagină din istoria contimporană a României din punctulŭ de vedere medicalŭ, economicŭ și naționalŭ*, de d-rulŭ C. I. Istrati. 1 vol. 8°.

5. *Studii asupra constituțiunii Românilorŭ sŕu explicarea pactului nostru fundamentalŭ din Iulie 1866, fasciculele I, II, III* de G. G. Meitani.

6. *Unŭ memoriŭ asupra cauzelorŭ mortalității populațiunii româno-creștine în raportŭ cu cea de ritŭ mosaicŭ, cu unŭ proiectŭ pentru ameliorarea relelorŭ existente. Unŭ studiŭ de igienă publică comparativă*, de dr. Roth, 1 vol. 8°.

7. *Despotŭ-Vodă, legendă istorică în versuri* 1 vol. 8°, și vol. IX din opere complete, poesii vol. III *legende noue, ostașii noștri*. 1 vol. 8°, de V. Alexandri.

8. *Noțițe economice asupra tăerii pădurilorŭ din țeră*, lucrate de Petre S. Antonescu Remușŭ. 1 vol. 8°.

9. *Țera noastră*, schițe economice asupra României de P. S. Aurelianŭ, edițiunea II. 1 vol. 8°.

10. *Resbóele dintre Ruși și Turci și înriurirea lorŭ asupra țerilorŭ române* de A. D. Xenopolŭ. 2 vol. 8°.

11. *Cuvențe den bătrani, limba română vorbită între 1550 și 1600.* de B. Petricicu Hasdeu. 4 vol. 8° :

T. I. *Texturi și glose romane între 1550 și 1600.* Suplimentu.

T. II. *Cărțile poporane ale Românilor în secolul XVI în legătură cu literatura poporană cea nescrisă.*

T. III. fasciôra I. *Conspectul științelor filologice. Linguistica în genere.*

12. *Distanțometru, inventat de B. Pisone.*

Deosebitu de aceste cărți d-lu *Maioreșcu* propune la concursu pentru premi și scrierea d-lui *Tocileșcu* intitulată : *Dacia înainte de Romani.*

Comisiunea d-vostre, ocupându-se chiaru dela deschiderea sesiunii cu cercetarea acestor scrieri, s'a întrunitu în repețite ședințe și, după ce a discutat mentele respective, a însărcinat pe fie-care din membrii săi a face unu raportu asupra uneia din aceste cărți. Ast-felü :

D-lu *Bacaloglu*, însărcinat cu cercetarea valorii instrumentului numit Distanțometru alu d-lui *Pisone*, arătă că este basatü pe unu principiu teoreticu de Geometria elementară, dar că întrebunțarea practică, chiaru de arü fi executată după regulele unei construcțiuni raționale, nu pare că are să dea rezultate destulü de esacte din cauza lungimii barei ale cărei trepidațiuni arü influința observațiunile în modulü celü mai simțitorü ; arü fi necesară pentru a se puté convinge o experimentare cu instrumentulü.

Comisiunea se pronunță în unanimitate că instrumentulü d-lui *Pisone* nu are destulă importanță ca să pôta fi premiatü.

Totü d-lu *Bacaloglu* arătă prin raportu că notițele economice asupra tăerii pădurilorü, ale d-lui *P. S. Antonescu*, este o carte care conține regule de tăere și de conservare cunoscute deja de toți și comisiunea se pronunță și în contra premierii acestei cărți.

Totü d-lu *Bacaloglu* arătă că opulü d-lui *N. Avramü* din *Totvadia*, despre legume, pôte förte bine servi acelorä cari cultivă zarzavaturü fără a fi speciali în grădinăria, dar că nu pôte fi comptată ca o lucrare științifică și comisiunea se pronunță în unanimitate în contra premierii ca una ce nu are destulă importanță.

D-lu *Quintescu* avëndu a face analiza dicționarului de d. Cihac, observă că deși e o lucrare de o mare importanță, multă erudițiune și forțe meritoriă pentru limba română, o scriere care a meritată încoronarea academiilor franceze, dar că fiindu scrisă într'o limbă străină nu pôte fi premiată. căci art. 95 din Regulamentul Academiei rezervă premiarea numai scrierilor în limba română, și comisiunea se pronunță în unanimitate că nu pôte fi admisă a concura.

Relativu la cartea d-lui *Tocilescu* intitulată : *Dacia înainte de Romanii*, propusă de d-lu *Maiorescu* la premiere, d-lu *Quintescu* arătă că această propunere s'a introdusă numai în luna Martie a anului curgătoru și că în virtutea votului Academiei, deși o carte pôte fi propusă la premiere de către unul din membrii Academiei, dar totu trebuie propusă înainte de 31 decembre a anului expirat și comisiunea d-vostre se pronunță în unanimitate că nu pôte fi admisă a concura.

Asemenea nu s'a putut admite a concura cartea d-lui *Sutu* : *Istoria lui Herodot*, ca una ce este o traducțiune pentru care există unu premiu specialu.

D-lu *Ionescu* în raportul s'eu despre cartea d-lui *Xenopolu* arătă că, deși este o scriere recomandabilă ca prescurtare de istoria modernă și contimporană, nu răspunde însă la scopul pentru care este instituitu premiul Academiei, destinat cel mai bune cărți românești date la lumină în acești 4 ani trecuți și comisiunea se unesc în unanimitate cu concluziunile d-lui *Ionescu*.

D-lu dr. *Felix* însărcinat cu analiza cărții d-lui dr. *M. Roth* intitulată : *Memoriu asupra cauzelor mortalității populațiunii româno-creștine în raportu cu cea de ritu mosaică*, arătă că conține erori gramaticale în citațiunile latine și că limba întrebunțată este cu totul incorectă :

• În prefață autorul se plânge de atitudinea descurajătoare a bărbăților de știință, cari în locu de a favorisa publicarea diferitelor scrieri o împiedică, fiindu-că ceru numai perfecțiunii fără să producă ei însăși perfecțiunii. D-sea așteptă o critică imparțială și serioasă din care va nasce numai lumina spre remediarea relelor patriei comune

și este satisfăcut că va fi contribuit, decât chiar numai cu un grăunte la zidirea edificiului moral al umanității.

«Patriotismul autorului nu este însă, dice d-lu Felix, un motiv suficient pentru ca să treci cu vederea erorile gramaticale din citațiunile latine, și mai puțin limba română incorectă cu care este scrisă cărticica întrégă.

«D-lu dr. Roth începe prima parte a opului cu esplicațiunea prescripțiunilor igienice ale testamentului vechi, în cari nu găsim nimic nou și trece apoi la cele ale Talmudului, cari au fost asemenea explicate deja de către autorii germani și francesi. D-sea citează unii dintre comentatorii germani ai medicinei Talmudului, se pare însă că d-sea nu cunoșce cartea d-lui dr. Rabinovits, apărută la Paris acum doi ani, care a fost bine primită de presa medicală francesă.

«În partea a doua autorul, pentru a expune cauzele morbidității și mortalității Românilor, face o ochire istorică, vorbește despre tendințele boerilor și fanarioșilor îndreptate în contra culturei poporului, despre legea rurală, despre aplicarea ei vițioasă, despre viața țeranului, despre alimentațiunea și locuința lui, despre relațiunile sële sociale, civile și politice, despre cultura și învățatura țeranului. D-sea dă lectorilor o prescurtare a fiziologiei alimentațiunii, estrasă într'unu mod incorect din cărți cari nu represintă starea actuală a sciinței, face o critică prea aspră a vegetarianismului, arătă că alimentațiunea próstă a țeranului aduce degenerescința rasei, și pentru a probă acosta d-lu dr. Roth are recursu la Darwin și la teoriile compensațiunii și a selecțiunii și apoi la d-lu dr. Manolescu, medicu de plasă la județulu Buzău. De aci trece autorul la bólele endemice, epidemice și epizootice, vorbește puțin despre Intoxicațiunea palustră mai multu despre Pellagra, menționează la cea din urmă bólă autorii străini mai vechi, ignorază pe cel mai nou și tace cu desăvșire despre toți cari au observat Pellagra în România. La descrițiunea epizootiilor autorul trată o materiă care 'i este cu totul străină. D-sea nu este familiarisat nici măcaru cu nomenclatura sciințifică, nici cu cea populară a acestor bóle și numesce, spre esemplu,

aphthele epizootice (durere de gură și de picături) «maladii de copite sêu a faringelui.» (pag. 150).

«In ultima parte d-lu dr. Roth emite opiniunea d-sêle asupra măsurilor de luat pentru înlăturarea relelor esistente. D-sea cere mai întâi ca clerul rural să fiă mai instruit și că în seminare să se predea și igiena ; d-sea ignorază că cursul de igienă și de medicină populară figurază deja de mai bine de 18 ani în programele seminarelor noastre. Apoi cere autorult reduciunea șilelor de post, crearea unui regulament pentru clădirea locuințelor rurale, crearea de premii pentru cultura animalelor domestice și pentru perfecționarea rasei lor și ameliorarea serviciului sanitaru.

«Cartea d-lui dr. Roth nu ne informază asupra adevăratelor cauze din cari moru mai mulți creștini de cât israeliți. D-sea nu ne dă date statistice noi ci copiează numai pe cele deja cunoscute, din cari nu putem afla numărul locuitorilor israeliți din țară nici din capitală și prin urmare proporțiunea natalității și mortalității. Se pare că d-sea nu cunoșce faptul, că israeliții au o mortalitate mai mică și o durată mediă a vieții mai mare de cât creștinii nu numai la noi, nu numai în țările ortodoxe unde postul este riguros, ci și în țările catolice unde postul nu reclamă abstenența de lapte, de brândă, de ouă, și în țările protestante cari n'au post. Fără motive d-lu dr. Roth descrie viața miserabilă a sâtenului ; pentru ca comparațiunea să fiă corectă, aru trebui să punem viața israeliților alături cu cea a locuitorilor de orașe, căci marea majoritate a ebreilor populază orașele și târgurile. Nu este numai mîncarea de carne care influințază numărul nascrilor, ci vedem natalitatea cea mai mare la unele populațiuni vegetariene din Asia, mai alesu la Indieni.

«Nu putem admite argumentul autorului că ignoranța preoților dela țară aru fi o cauză importantă a mortalității mai mari a creștinilor, căci nici rabinii din România nu escelează prin erudițiune. Autorul crede că inspecțiunea cărnurilor făcută de către hahamii preservă pe israeliți în contra multor bôle, de vreme ce creștinii dintr'o mare parte a țării aru fi espusli la mîncarea cărnii bolnave. Să nu exagerăm valorea acestor inspecțiuni și influința vătămă-

tóre a cárnuriloró neesaminate : románulú nu mánáncá carne crudá, nici mácar þunca crudá, ci o frige séu o fierbe ; temperatura rádicatá distruge însá contagíile þi parasitele þi prin urmare chiarú o carne dela unú animalú bolnavú nu póte transmite consumatorului bóla respectivá, decá arú fi primitorú pentru acea bóla.

«In câtú privesce circumcisiunea, autorulú esagerézá asemenea acþiunea ei apêrátóre în contra sifilisulú ; vedemú la israeliþii din Románia casuri frecvente de sifisú secundarú, terþiarú þi congenitalú, vedemú în familiile israelite aborturi cauzate prin sifilisulú bárbatului, vedemú în fine, mai alesú dincolo de Milcovú, unú numéru mare de femei prostituate de religiune mosaicá.»

Raportatoarele crede dar cá cárticica d-lui Dr. M. Roth nu meritá a fi luatá în consideraþiune.

Comisiunea se unesce în unanimitate cu opiniunea d-lui dr. *Felix*, cá acéstá scriere nu meritá a fi luatá în consideraþiune pentru premiare.

Totú d-lú *Felix*, în cercetarea cártii d-lui C. I. Istrati : *O paginá din istoria contimporaná a Romániei*, ne dice cá junele autorú nu este «homo novus» în literaturá. «D-sa a publicatú deja mai multe scrieri asupra diferitelorú cestiuni relative la igiená ; astá-datá ne presintá unú volumú de 500 pagine, în octavú mare, în care voesce a probá, cá naþiunea románá se aflá în decadinþa fizicá þi moralá, cá numéruulú Románilorú din Románia scade din anú în anú, cá némulú românescú degenerézá, cá din cauza miseriei fizice þi economice suntemú chiarú în pericolú d'a fi alipiþi unei coróne stráine.

«D-lú dr. Istrati dupá ce a analizatú mai multe publicaþiuni demografice románe, studiezá succesivú diferitele cauze ale decadinþei þi degeneraþiunii Románilorú : imigraþiunea de elemente neasimilabile poporului románú, paludismulú, abusulú béurilorú alcoolice, bólele venerice, alimentaþiunea insuficientá, postulú, locuinþa próstá, negligenþa tuturorú regulelorú igienice, practica fraudulósá a medicinei, þi depinge cu culori vii miseria þéranului románú.

«Probele autorului despre scáderea numericá progresivá a populaþiunii nóstre nu sunt convingétóre, din causá cá tabelele statistice re-

lative începă cu anul 1859, cândă încă n'amă avută registre ale stării civile și cândă datele nu s'au culesă într'ună modă esactă, și se termină cu anii excepționali ai resbelului 1877 și 1878. Dar și probele despre degenerescința fizică a rasei aduse de d-lă dr. Istrati nu potă modifica vederile năstre mai optimiste decătă ale d-séle. D-sa probéză degenerarea Romăniloră prin statistica recrutațiuniloră. Acéstă statistică sufere de ună neajunsă, acela că la tinerii cari s'au recrutatū pînă acum, precum și la contingentele viitoriloră 4 ani, etatea nu pôte fi totă-d'a-una determinată într'ună modă precisă, din causă că registrele stării civile au fostă introduse după nascerea acestoră tineri la noi. Modulă de comparațiune a recrutațiunii la noi cu statistica recrutațiunii în Franța nu este admisibilă, după regula statistică : că să se facă comparațiune între date analoge, adecă între date dobândite în diferite țeri, pentru aceeași seriă de ani și sub condițiuni analoge. Se scie însă că nu de mulți ani alegerea recruților se face la noi într'ună modă corectă și pe basă de regulamente, cari nu diferă prea multă de cele franceze. Decă comparațiunea recrutațiuniloră năstre cu cele franceze nu probéză într'ună modă evidentă degenerarea năstră progresivă, totuși ea arată că la noi numărul lineriloră infirmi este mai mare decătă în Franța. Ună faptă importantă care se pare a nu fi cunoscută d-lui Istrati și care merită a fi studiată cu acéstă ocaziune este acela că la alegerea recruților pentru armata austro-ungară Romanii dau în proporțiune cu numărul loră mai puțină soldați valiți de cătă Germanii, Slavii și Maghiarii.

«Causele pretinsei degenerescențe a Romăniloră sunt descrise cu multă diligență ; autorulă a culesă o mulțime de date interesante și n'a cruțatū nimicū pentru a formă ună tablouă ală nenorociriloră țeranului care ne împle sufletulă de grăză. Regretămă că patriotismulă sinceră a împinsă pe d. dr. Istrati la acelă pesimismă implacabilă, care prin contagiune se împlăntéză în inimele junimii, care distruge idealele, fără de care o națiune nu pôte merge înainte pe calea civilizațiunii. Nu este de competența raportatorului a judecă decă în adeveră «guverne de advocați și camere de advocați au causatū miseria poporului română» și nu credemă că numai administrațiunea țerei

este responsabilă pentru acele neajunsuri economice, cari înăbușează natalitatea și măresc mortalitatea. D. dr. Istrati face o critică prea aspră sistemului nostru de guvernământ, cându țice, cu d. Gr. M. Jipescu, că «administrațiunea este un dușman plătit, pus să puștiască ce este românesc și să împedice înflorirea țării noastre.»

«La studiul alimentelor, d. dr. Istrati comite o mică erore pe care raportatoarele nu o pôte trece cu vederea: autorul țice că cultura pământului a fost introdusă la noi în secolul al X-lea; în realitate nu sunt nici două secole de cându el se cultivă în România.

«Vorbind despre bólele venerice, autorul pretinde că urethrita virulentă ar fi la noi importată din Rusia, ulceratiunile contagioase din Austria; această aserțiune nu este probată prin nici un fapt.

«Nu combatem opiniunea d-lui dr. Istrati, că existența materială a țeranului nostru ar câștiga, că el ar deveni mai forte, decât carnea ar intra în alimentațiunea lui ordinară, că copilul lui ar prospera mai bine decât li s'ar da mai mult lapte, nu împărtășim însă opiniunea autorului, că postul religios este cauza principală a miseriei fiziologice a sățenului, ci ar fi foarte mulțamiți decât fie-care țeran român ar dispune totu anul de o cantitate suficientă de malaiu nealterat, decât ar ave totu-d-a-una chiaru mâncările vegetali necesarii și mai ales decât cultura leguminoselor, a fasolelor, a lintelor, a mazerilor, cari sunt mai nutritive de câtu carnea, ar lua o întindere mai mare. Nu postul voluntar este cauza nenorocirilor țeranului, ci mai multe împrejurări, cari d. dr. Istrati le-a descris atât de bine și între cari postul impus de nevoia ocupă primul rang.

«Asemenea nu împărtășim opiniunea autorului că postul sever este imoral, că el conduce indirectu la crime. Deplângem însă împreună cu d-lu Istrati abuzul, de a se supune la postu riguros și copii abia înțercați.

«D. dr. Istrati atribue alcoolului o acțiune și mai destructoare decât el are în realitate; d-sa nu va puté proba că există un raport real între diphtheria copilor; în privința etiologiei, nu putem să punem diphtheria alături cu scrofuloasa și cu hidrocefalu. Auto-

rulă are dreptate, cându consideră alcoolul amylică ca o otravă mai forte; ne mirăm în să că d-sa, care este chimistă bună, a atribuită alcoolului amylică colorea albicioasă a rachiului din Moldova și a basamacului. D-săle, care cunoscă bine diferitele proceduri purificătore, prin care se depărtăză alcoolul amylică din spirturile de grâne, l-a scăpată din vedere a menționa, în trecătă celă puțină, că și din porumbă se pôte fabrica alcoolulă ethilică curată liberă, de alcoolă amylică. Mă asocieză cu d-sa în condamnarea marelui numără de cârciumi și în opiniunea că este necesară a se restrânge acelu numără.

*Autorulă descrie bine acțiunea vătămătore a locuințelor proste, dă însă o importanță prea mare esercițiului ilegală ală medicinei. În țeri mai civilizate decâtă a noastră se găsescă omeni creduli, cari consultă în afaceri medicale pe câte ună pseudomedică. Victimele acestor șarlatani nu sunt destulă de numeroase, pentru ca să influențeze într'ună modă simțitoră cifra generală a mortalității.

*D. dr. Istrati consideră réua stare economică, sărăcia, ca ultima causă a tuturor relelor de cari suferă țera noastră. Lenevia, alcoolismul, concubinagiulă, prostituția, ignoranța, imoralitatea, degenerarea fizică, falsulă patriotismă, dominarea afacerilor statului prin interese personale, emigrația și imigrația, tôte sunt rezultate ale sărăciei; sărăcia silesce pe țeranlă a-și vinde munca pentru 4 și 5 ani înainte și cu preță infimă, sărăcia îndemăna femeile la provocarea aborturiloră, oprește pe Românii nobili a forma familia care este basa societății, basa progresului. D. Istrati menționăză faptulă constatătă de multă de dd. *Ión Ghica* și *P. S. Aureliană*, că producemă puțină, cum producă societățile primitive, și cheltuimă multă, cum cheltuescă societățile cele mai înaintate în privința economică, și se teme că sărăcia ne va conduce la perderea țerii pe calea economică și politică, la perderea naționalității.

*Acestă pericolă îlă putemă înlătura prin ascultarea consiliului pe care réposatulă P. Marțianu ni l'a dată acum 18 ani, opunendă invasjuții economice o sistemă economică, întorcendă în sensulă românău mecanismulă statului care aqđ lucrăză în contra Româniloră. Autorulă cere ca se lăsămă la o parte luptele politice, ca să apli-

cămă sistemul reprezentativ cu sinceritate și că ministrul țerei să se îngrijescă mai bine de interesele ei economice. Recunosc d-lui Dr. Istrati meritul de a fi culesu cu răbdare, cu diligență și cu inteligență multe fapte importante pentru ilustrarea opiniilor d-sele, nu-lu vomu blama fiindu-că a zugrăvit unele tablouri cu colori prea negre și fiind-că patriotismul ardețorū nu-l a permisū a aprecia mai cu sânge rece cauzele miserielorū de carl suferē poporul românū.

•Deși d. Dr. Istrati merită o încurajare, nu potū însă recomanda, dice d. raportatorū *Felix*, cartea d-sele pentru a fi premiată și opinēzū ca Academia să-l recunoscă o mențiune onorabilă.

*

D-lu *Ion Ghika* citește raportulū făcutū asupra cărții d-lui Aurelianū în coprinderea următoare :

•In darea mea de sēmă din anulū 1877 asupra prețiosei cărți intitulată *Țera noastră*, amū arētatū cum autorulū acestel scrieri ne face să cunoșcemū într'unū modū înlesnicosū și sistematicū totū ce avemū în România și cum ne arētă puterile de carl dispune produțiunea țerei nōstre.

•De atunci multe s'au petrecutū, multe s'au prefăcutū, multe s'au schimbatū, omenil s'au immulțitū și s'au întăritū, puterile țerei aū crescutū, comerțul și agricultura și chiarū industria s'au desvoltatū, cifrele de erl nu mai sunt cele de astă-zi și autorulū vine și ne spune cum staū acum lucrurile și omenil; ne dă o a doua edițiune revēdută, corectată și fōrte multū adausă, așu putea dice că ne aduce o carte nouă, căci ne descrie ceea ce există în anulū 1880.

•In adevērū, decă considerāmū repeșimea cu care alergāmū pe calea progresulū și schimbările politice la carl amū asistatū de 4 ani încōce, cartea cu analiza căreia m'ați însărcinatū este o carte cu totulū și cu totulū nouă.

•Autorulū de și recunoscē că România a luatū ore-carl schimbări și că Românil pare că simtū mai multū de cătū altă dată trebuința de a se aplica la lucrări privitoare la organizarea materială, totuși

găsesce că pășimū prea încetū pe calea dezvoltării economice și atribue această întârziere împrejurărilor în cari ne-amū aflatū, împinși de patriotismul nostru; amū trebuitū se luptămū peste Duna pentru apărarea țerei și pentru independința ei.

«Neobositul d-lū Aurelianū și-a procuratū datele cele mai recente, a consultatū tōte tabelele statistice și așa ne dă cifrele cele mai esacte ce se potū dobândi asupra demologiei, industriei, agriculturii, comerțului și financelor țerei; într'această nouă edițiune a făcutū și mai multū, a adăugatū trei capitole importante, cari nu esistaū în edițiunea d'ânteiū :

«Unul dintre aceste capitole este consacratū capitalei București, întinderea, populațiunea, locuințe, edilitate etc.; unū altū capitolū, și mai importantū s'ar putea dice, tratéză despre mersul progresivū alū proprietății fonciare la noi, de la fundarea coloniei Romane în Dacia și de la descălecătōrea lui Radu-Negru și a lui Dragoșū pînă în zilele nōstre.

«Celū de-alū treile capitolū nou, adăugatū într'această edițiune, este descrierea Dobrogei din tōte puncturile de vedere.

«De și partisanū alū sistemului protecționistū și doritorū impacientū de a vedē înființându-se industria, ca să nu mai fimū tributari străinului, totuși recunōște că în condițiunile în cari ne aflămū, agricultura merită locul celū d'ânteiū în programul economic și socialū alū Romānilorū și dice că ar fi unū ce artificialū a se ocupa de industria propriū dīsă, înainte de a satisface mai ānteiū cerințele unei dezvoltări agricole împreună cu industriile accesorii, precum sunt fabricarea alcoolurilor, a uleiurilor etc.

«Ca și în edițiunea I-a, autorulū începe cu Geografia, ne face cunoscutū întinderea țerei, înălțimele munților, importanța riurilor și gîrlelor cari curgū printr'ēnsa, altitudinea orașelor, împărțirea politică, populațiunea; aci ne arētă că densitatea populațiunii este abea de 722 de suflete pe leghea patrată saū unū omū pe $2\frac{1}{2}$ hectare, adică numai $\frac{1}{3}$ a densității populațiunii din occidentū, ceea ce face că țera este încă puținū cultivată, saū mai bine dicēndū rēu cultivată.

«Tratându despre demologia, constată cu o adevărată durere de inimă că pentru ortodoxi adică pentru Românii morțile întrecu născerile, în vreme ce pentru eterodoxi populațiunea merge totu crescându, iar pentru Israeliți crescerea e atâtu de mare, încâtu trebuie să ne îngrijescă seriosu, foarte seriosu.

«Toți câți au scrisu asupra mișcării populațiunii, au semnalatū această stare de lucruri și ea trebuie să ne preocupe pină intr'alăta, în câtu să facemū ce vomū face, dar să oprimū răulū.

«Remediulū trebuie să existe, de ore-ce răulū nu există de câtu numai la ortodoxi, iar nu și la cele-l-alte comuniuni.

«În partea în care tratéză despre climatologia, ne dovedesce prin comparațiuni bine stabilite și bine studiate, că în România se potū cultiva tôte plantele cari se cultivă în Europa : via, migdalulū, castanulū, tôte felurile de cereale, tôte soiurile de animale, totū ce produce Europa centrală; Flora României e cea mai bogată.

«Din punctulū de vedere geologicū d. Aurelianū împarte România în trei regiuni :

«I. Ântēia regiune coprinde : basinelū, care, începēndū de la malulū Dunărei, se întinde pină la pōlele Carpaților : o formațiune quaternară, sau diluviană, împărțită în trei straturi bine caracterisate :

«1, Diluviulū vînētū compusū de unū depositū nisiposū, amestecatū cu pētră rostogolită și cu remășițe de animale ante-deluviane, mastodonți, elefanți, etc.

«2, Unū diluviū galbenū, compusū de argilū siliciosū, numitū lōess, bine caracterisatū prin concrețiuni margōse, a cărul grosime se sue de la 50 la 100 de metri. — Colōnele nōstre de la pōlele munțilorū sunt tôte compuse de acestū stratū de pământū foarte priinciosū cul-turei viel.

«3, Diluviulū negru, de o grosime care nu trece de unū metru, compusū de materii organice putredite, forméză terenurile cele mai fertile. Acestū terenū nu se găsesce decâtū numai între Urali și Carpați și în munții Valdei.

«II. A doua regiune începe la pōlele munțilorū și se sue pină aprōpe de vârfulū Carpațilorū, o formațiune terțiară caracterisată prin

Plioceni, Mioceni și Numitite, unu argil negru, nisipuri, gresii, calcarii, gipsii, sare gemă și lemnite.

«III. In fine regiunea a treia, vârful Carpaților, este formată de terenuri secundare, primare și metamorfice, marmure, calcarii compacte, lemnitu, antracitu.

«Tote aceste straturi sunt inclinate de la N. spre S. spre Dunăre.

«Aceste formațiuni se reproducu pe malulu dreptu alu marelui riu cu deosebire că acolo ele sunt inclinate de la S. spre N.

«Trecemu acum la unu capitolu, care nu esista in edițiunea d'ânteu, care tratéază despre organizarea proprietății fonciare și in care autorulu se sue cu investigațiunile sele pînă la obârșiă, încependu cu aședarea coloniloru aduși de Traianu.

«Autorulu crede că antéia organizațiune a proprietății teritoriale in Dacia a fostu cea romană; aici, ca și la Roma după căderea republicei, pământulu a trecutü de la adevérații cultivatorii, de la proprietarii cei micii in mânilor celoru mari și avuți și au constituitü proprietatea cea mare. — Acestu faptu Pliniu îi atribue in mare parte decăderea poporulu romanu. Mai in urmă, cu năvălirile Barbariloru, proprietarii cei mari au pututu părăsi țera, retrăgându-se in locurile unde viața și averea puteau fi in siguranță, lăsându in Dacia Traiană numai pe proprietarii cei săracii, pe acei micii, precum s'a vedutu chiaru in secolulu nostru cu emigrațiunile locuriloru in Transilvania cându năvăliau Turcii in țera.

«Proprietarii rămași aruncau bucatele in gropi și ei se ascundeau in pădurii și in munții, de unde se întorceau iar la pământurile lorü cându trecea primejdia; așa au venitü in secolii XII și XIII cu Radu Negru și cu Dragoșu; așa la munte s'a pututu păstra proprietatea cea mică, iar la câmpu proprietățile cele mari au fostu abandonate, s'au pustiitü, și Domniü după vreme au pututu să le prefacă in *granisce* domnesci, *locuri din pustiu*, *ager publicus*, le-au datü resplata vitejiei și le-au inchinatü pietății religiose și astu-felu s'a reformatü proprietatea cea mare; noi proprietarii lipsii de brațe au fostu siliți de interesu să cheme pe Românii refugiți peste Dunăre, pe vecini, cum i-au numitü, ca să cultive pământurile, lăsându in

dispozițiunea lor 2 părți din acele pământuri cu condițiune să cultive pe cea-l-altă treime în folosul proprietarului. — Acei coloni erau liberi să se strămute după moșiele boeresci și bisericesci plătind gâlêta de eșire; mai târziu, boerii devenind mai puternici, au început a desmoșteni pe proprietarii cei mici prin judecări nedrepte, prin împrumutări de bani și prin silă; au desmoștenit în mare parte pe muncitorii și pe soldații; boerul a devenit un fel de senior feudal prin dispozițiunile luate de Mihai Bravu la întorcerea sa din Transilvania și au legat pe muncitorii de glebă, robii care s'a întărit și mai mult sub Matei Basarab și sub Vasile Lupu în secolul XVII. Atunci au început emigrațiunile peste Dunăre, încât la 1757 populațiunea de la 174000 familii se redusese la 35000 familii și Mavrocordat a fost silit să facă un urbariu prin care fixa dările de muncă ale săteanului la 6 zile de muncă pe an, plătind și dijma, mai în urmă acele 6 zile s'au urcat treptat la 8, la 10 și la 12 zile. Lăcomia boerilor mergând totu crescând, a venit înființarea scutelnicilor și postelnicilor, care a fost cauza unei noi emigrațiuni pe care deabia a împăcat-o Alexandru Scarlat Ghica printr'un nou urbariu prin care se fixa munca unei zile la 80 de prajini de arătură, sau 15 prajini de prașă, sau 30 prajini de secere.

«Urbariul s'a schimbat iar la 1815, Caragia fixând munca la 12 zile, și dijma acestui urbariu a făcut că rescularea lui Tudor Vladimirescu a găsit un așa de mare resunet în inimele țeranilor plugari.

«După revoluțiunea lui Tudor, Regulamentul organic legă acele 12 zile de clacă sau de boerescu de muncă și vine și prescrie quantumul muncii fie-cărei zile, impunând și obăcia pe care revoluția din 1848 a desființat-o, declarând răscumpărarea clăcii și a dijmii. După căderea revoluțiunii, legea lui Stirbey de la 1851 a crezut că rezolvă cestiunea impunând muncitorului clăcașii 22 de zile de clacă.

«Cestiunea n'a fost definitivă rezolvită de cât prin legea de la 1864 prin care s'a împrumărit țeranul. Și aci d-lu Aurelian

ne dă cele mai prețioase și mai esacte noțiuni statistice asupra rezultatelor ce a dată acea lege.

«In capitolul al V-lea d-lu Aurelianu recunoșce că industria nu se va pute întemeia de câtă atunci cândă agricultura va fi prosperă și ne dovedesce câtă de înapoiată a rămasă isvorulă celă mai importantă ală bogăției năstre naționale, agricultura, ne arătă cu multă sciință viciurile culturii pământului la noi, ne indică inconvenientele sistemului de a cultiva o întindere mare în locă de a căuta să cultivămă bine, ne arată nenorocirea lipsei de vite și conchide dăcândă că agricultura este mai înapoiată de câtă ori-unde în Europa, decâtă în Bulgaria, în Grecia, în Epiru, în Tesalia și chiară în Asia Mică; acăsta însă nu opreșce pe autoră a cere fabrică de postavuri, de stofe, de mătăsă. Noi credemă că pe câtă ară depinde de mijlăcele năstre vomă aștepta încă multă timpă înființarea aceloră industrii.

«In dorința și impaciența sea de a avă industria propriă, dăce : «Așteptămă minunile promise de partisanii libertății comerciale, de la acei cari pentru deșerte și infructuăse scopuri politice au găsiut de cuviință să închee convențiuni, etc.»

«Aci lasă să răspundă d-lu Lesage care a publicată în «Journal des Economistes» o recenziune forțe importantă a cărții d-lui Aurelianu : «D-lu Aurelianu se ridică în contra liberului schimbă adoptândă doctrinele economiștiloră naționali, se întrăbă de va veni ziua cândă tesaurile de totă felulă, gustulă cu care a fostă patria sea îndestrată, se voră pute desvolta sub apăsarea unei concurențe streine; a perdută speranța. — Noi nu împărtășimă temerile sele. «Nu ară fi mai bine a îngriji de producțiunea materieloră de o necesitate absolută și a căroră valăre creșce neincetată, decâtă a căuta să lupte fără isbândă în contra unoră rivali cari au ajunsă la celă mai mare abusă de putere și de vicleniă, ca să impuie întrebuintărea producteloră loră la niște ômeni cari nu au adevărata trebuintă de dăsele ?

«Sub acăsta prosperitate care ameșce, ce de meserii înspăimântătore, ce de pericole pentru viitoră !

«Încă o dată unde sunt ômenii indispensabili industriei ? Muncă

«se va spori firește cu o populațiune înstărită, capitalul va veni prin comerț, fără sguđuire; până atunci mijlocele noastre ar rămăne neatinse; astăzi cu mijloce insuficiente nu ați face de câtă a le cheltui în zadar: fiți cu minte, ora va veni, nu vă înduoiți și, ca o plantă care urmăze cursul său normal, constituțiunea devine cu atât mai robustă, fructele ei cu atât mai gustose și mai abondente. A sili natura lucrurilor ar fi a vedé repețindu-se la voi ceea ce se petrece în Spania, unde Catalonia impune regimul protector (țerei întregi sub cuvântul de a desvolta munca națională, dar în realitate pentru a-și asigura beneficiile unei contrabande grandioase. Ați face mai bine a cultiva grăne alegându soiuri mai bune, îngrigind fabricarea vinurilor, îmbunătățind rasele animalelor ca să dobândiți lână mai multă și de mai bună calitate, carne mai multă, a nu avé rușine de a consuma unt de Siberia, pe când ați liveđi atât de bogate și de frumoase.»

«Și eu cred că libertatea comerțului, libertatea absolută ar fi singurul mijloc de a vedé înființându-se la noi industria propriu ăisă. Pozițiunea noastră geografică este atât de avantajioasă: România este trecătorea între orient și occident și libertatea absolută a comerțului ar face-o să devie întreprisul general al tuturor produselor Orientului pentru Europa și ale Europei pentru Orient. Atunci se vor fixa prin forța lucrurilor case mari de comerț, precum odinioară se făcuse cu Venetia, cu Genova și cu cantoele din Archipel, din Marea Neagră și chiar din fluviurile cele mari. Capitalurile vor veni din tóte părțile și mulți din fabricanți vor preferi să fabrice unele obiecte în țera la noi, de câtă a le aduce cu cheltueli din țera lor.»

«În capitoul următor, autorul ne dá o analiză precisă despre mijlocele de comunicațiune și de corespondență, șosele, drumuri de fer, poste, telegrafe, o despoiere exactă a citrelor tuturor produselor tablourilor statistice ale comerțului nostru de import și de esport, asupra consumațiunii și termină cu situațiunea financiară a țerei.»

•Capitolul XX tracteză despre Dobrogea; d-lă Aurelianu a studiat pe toți autorii cărî aŭ datŭ o descriere mai multŭ saŭ mai puținŭ completă asupra acestei provincii a României și toate datele ce guvernulŭ nostru a pututŭ aduna pînă acuma.

•Nu potŭ de câtŭ repeta și acum ceea ce amŭ dîsŭ, cândŭ mi s'a făcutŭ onorulŭ a vŭ spune ca reportatorŭ asupra edițiunii ântăea.

•Acêsta lucrare importantă face pe Români să cunoscă toțŭ ce avemŭ și totŭ ce ne lipsește, toate isvôrele, toate scurgerile și toate puterile de carî dispunemŭ, atinge toate cestiunile economice și le tracteză într'unŭ stilŭ simplu și corectŭ, într'o limbă pe care orî-ce Românŭ o înțelege.

•Cartea d-lui Aurelianu trebuie să fie în toate cancelariile și în toate cantôrele; este o carte indispensabilă politiculŭ ca și economistulŭ; o traducere în limbele usitate în Europa, în limba francesă saŭ germană, ar putŭ fi consultată de toți publicistii străini și merită din toate punctele de vedere a fi încoronată de Academia Română. »

După o lungă discuțiune se procede la votŭ și dobîndesce 3 voturi pentru premiare și 4 voturi contra.

D-lă *Barițu* dă citire următorulŭ raportŭ asupra scrierii d-lui *Hasdeu* :

Domnilorŭ Colegi,

Mi s'a făcutŭ din nou onôrea, cu totul neașteptată, de a studia încă și ulteriôrele cercetări filologice ale d-lui colegŭ Bogdanŭ Petriceicu-Hasdeu, coprinse în tomulŭ III alŭ opulŭ sŭ. Mŭ sciți, Domnilorŭ Colegi, că eu în filologiă abia pociŭ face pretensiunea la ceea ce se dîce în arte *diletantă*, cu toate acestea m'am supusŭ și astădată decisiunii d-vôstre, mai alesŭ că aceea este luată în spiritulŭ și în sensulŭ statutelorŭ nôstre. Premitŭ însă și vŭ rogŭ, ca să nu așteptați dela mine mai multŭ de câtŭ o simplă recenziune a opulŭ ce ne stă din nainte. Spre a percurge cu ochi de criticŭ unŭ studiŭ atâtŭ de aprofundatŭ câtŭ și greŭ, întru care autorulŭ are a face cu mai bine de optŭ-șeci autori străini și unŭ indigenŭ, arŭ cere aprôpe totŭ atâta timpŭ și ce e mai multŭ, totŭ atâta erudițiune și paciență

de feră, de care dispune d-lă Hasdeu și nu dispună eă. Intr'aceea mă voiă adopera din tôte puterile căte-mă mai rămaseră pină la etatea în care mă aflu, ca prin recensiunea mea să vă dau o iconă câtă se pôte de luminosă despre marele scopă ce urmăresce autorulă și despre mersulă ideiloră sale în ténera și frageda sciință a lingvisticei, cum și în aplicarea ei la starea actuale a limbei năstre, atâtă a celei *materne* saă a dialecteloră, câtă și a limbei *naționale* comune, care încă totă se mai află în formațiune vigurosă, frământându și precipitându-se, ca și nisce ingrediente chimice.

Acéstă parte a lucrăriloră sale este titulată :

•**КСЕНТЕ ДЕН БЪТРЪНИ** de B. P. Hasdeu.—Tomulă III. *Istoria limbei române*. Partea I. *Principie de lingvistică*. Făsciōra I. *Conspectulă sciințeloră filologice*. — *Linguistica în genere*. — Bucuresci, Noua tipografiă națională, 1881. »

Făsciōra I, care este substratulă recensiunii mele, are, ca și părțile precedente, formată 8° lexică și 160 de pagine.

Acestă studiū autorulă îlă consideră ca *introducere la istoria limbei*.

În prefațiune autorulă premite, că *limba*, fiindă și ea cestiune socială, modulă *celă mai potente* socială, dacă nu chiară *temelia societății*, de aci vine dificultatea de a constata adevărulă, și mai multă încă, de a face pe cei-alți să-lă înțelegă și să-lă primescă, cercetându natura limbei.

După acestea d-lă Hasdeu susține, că momentulă celă mai priinciosū de a constata adevărulă este când o cestiune a fostă deja exagerată în două direcțiuni, și adaoe, că acesta s'a întemplată la noi, de o parte prin așa numită scōlă a *latinistiloră*, de alta prin a *slavistiloră*, de unde apoi închee, că a sosită momentulă de a recurge la ajutorulă rațiunii reci pentru graiulă română. Nu vorbesce aci de *limba literară* și cu atâtă mai puțină de *limba sciințifică* în specie, ci numai de *graiulă poporului română*. Totă aci însă autorulă enunță unū mare adevără, pe care fōrte mulți îlă mai combatū orbesce prin cuvinte, îlă constată însă totă așa de orbesce în faptă, prin scrierile și alți prin exercițiulă loră necurmată în arta oratorică, la nenumărate ocasiunī. D-lă Hasdeu adică dīce :

«Națiunea română a făcutu într'unu scurtu intervalu nisce pași
 «atâtu de mari și atâtu de iuși pe calea progresului, în câtu cercul
 «sêu de cugetare lărgindu-se preste măsură, literatura la noi și mai
 «alesu sciința se vèdù silite, vrëndù nevrëndù, a căuta din afară un
 «arsenalu de expresiuni, pe care nu le află de locu, sau nu le gă-
 «sescù după placu în graiul poporului. Acelu arsenalu ni-lu procură
 «latina și limbile romanice, de cari ne lègă ginte, curentul de as-
 «pirațiuni, însăși provenința culturei nòstre actuale.»

Așa dîce d-lu Hasdeu. Dar apoi ce urmèzã de aici? Urmèzã cu
 necesitate de feru, cã ori câtu amù voi sã ne ferimù a discuta ce-
 stiunea *limbei literare* sau și pe a celei sciințifice, și a ne ocupa numai
 de *graiul poporului*, ne e preste puțință. Eù unulù nici nu pricepù,
 cum amù fi în stare sã discutãmù și sã ne înțelegemù noi între noi,
 așa numiți cărțurarî ai națiunii, despre *graiul poporului*, fără ajuto-
 rulù eficace alù unei limbi sciințifice. Darã și d-lu Hasdeu observă
 îndată acilea, cã «procedura de a forma o limbă literară comună tu-
 «turorù Românilorù, o indicase celù d'întâiu, pela finea secolului tre-
 «cutù, bănățenulù Paulu Iorgovici, a căruî carte, pe o scară modestă,
 «este pentru noi, cu toțù dreptulù, ceva ca a lui Dante *De vulgari*
 «*eloquio* pentru limba maternă a Italiei, și cã Eliade și Asachi n'au
 «făcutù mai multù, de câtu a aplica și propaga ideile lui Iorgovici,
 «unulù în Muntenia, celù-laltù în Moldova.» După acestea d-lu Hasdeu
 adauge iarăși :

«Ori-ce s'ar face, ori-ce s'ar dîce, literatura română, mai cu sémã
 «cea sciințifică, și-a croitù deja o limbă, pe care o înavuțese și o
 «va înavuți mereù, nu cu elemente slavice, maghiare, turce etc., ci
 «numai cu elemente *latine*. Dacă latinitatea nutresce într'unu modù
 «aprópe exclusivù limba literară englesă, de și *germanică* în fondù, apoi
 «cu câtu mai vèrtosù ea nu pôte a nu fi *unica* sorginte firèscã pen-
 «tru limba literară română.»

Acèstã doctrinã o susține curatù și respicatù d-lu Hasdeu, și d-sa
 arù fi mai pututù adaoage, cã însuși limba germană, ori câtù e de
 germană și ori câtù se laudă cu marea ei bogățiã, celù puținù dèce
 miî de cuvinte latinesci nu le-a pututù scóte cu nici unù prețù, ne

cum din limba sa scrisă, literară și științifică, dar o parte din acelea a străbătutul, s'a învățutul și înrădăcinatul pentru totu-d'a-una chiaru în graiulu poporulu germanu, în dialectele sale. Nu mai atingă acilea nimic despre vocabulariele Germaniloru de cuvinte străine, de la 20 mil pină la 50 mil de cuvinte încuibate în limba loru. Și au nu totu cam așa o pățiră poporele slavice câte au apucată a înainta mai bine în cultură, începându dela Agramu (Zagrabia) pină la Praga, Varșavia, Moscva și St. Petersburg? Dar apoi cu atât mai puțin se înțelege la noi acestă persecuțiune, pe cât de cerbicosă pe atât de odiosă, pornită de căți-va ani încôce asupra limbii latine și asupra studiulu ei de către o parte din cărturaril nostri, între carl se află și de aceia, carl au să-și mulțămescă limbii litine pozițiunea loru ilustră în societate.

Acî însă d-lu Hasdeu mai repetă o dată, că «nu limba literară și științifică îl preocupă în casulu de față; nu literatura și nu actualitatea sa viitorulu, ci numai graiulu poporanu în dezvoltarea lui istorică». Acestu scopu aplicatu la graiulu poporulu românescu l'au urmăritu mai întâiu ardelenil George Șincai, Samuilu Micu, Petru Maiorū, despre carl țice d-lu Hasdeu, că mărirea loru trebuie măsurată nu prin ceea ce ei au făcutu, ci prin ceea ce voiau să facă : a deștepta naționalitatea română, a o deștepta cu ori-ce prețu. «Sunteți fili ai Romei, au strigatu ei; și Românulu, sguđuitu din somnū, s'a pusū pe gânduri.» De aici apoi s'a plăsmuitu, după d-lu Hasdeu, și a crescutu treptatu pină la unu non plus ultra o direcțiune unilaterală în sensulu latinu; iar acestă scólă a produsu doui bărbați, «din naintea cărora, țice d-sa, caută să se închine toți românii : Cipariu și Laurianu (pag. IX). Cipariu a supusu celu întâiu unu studiū criticu vechile texturi române. Laurianu, pe de altă parte, a presimțitu, înainte de somitățile occidentale, doue dintre părțile (Vectis) cele fundamentale ale lingvisticii contimpurane : neîntrerupta continuitate dialectală și reconstrucțiunea tipurilor. Cându elu țice, că dialectulu sardu unesce Italia cu Spania, dialectulu sicilianu pe Italia cu România; cându elu reconstruesce apoi pentru *Tutulu nostru* românescu de astăzi trei tipuri succesive anteriore, care îl legă cu *Pater noster*

•latină, — procedura p^ote fi necorectă, dar idea, dezvoltată mai târziu
 •de Schleicher, de Schuchardt, de Ascoli, — e roditoare și adevărată
 •științifică (1).»

După acestea sentințe enunțate de d-lu Hasdeu cu atâta bunăvoință pentru meritele lui Cipariu și Laurianu, câștigate în studiul limbii românești, d-sa încheie zicându: «Și totuși această școală, pe care o justificau împrejurările nașterii sale și latinitatea cea reală a limbii române, trebuia să cadă prin exces.»

Așa crede d-lu Hasdeu. Eu îmi permit să fi în acest punct de altă părere. Lasă că școala lui Cipariu și școala lui Laurianu sunt două școli, deși înrudite, separate însă una de alta mai vârtos prin metodă; eu însă nu o văd nici pe una nici pe cealaltă cădute, ci le văd numai în pozițiune de rezervă, pînă cîndu își vor alarga caii t^ote încercările anarchice, care au de scopu învederatu a falsifica nu numai materialul limbii, dar a sparge și prin formulele ei, sau ca să mă folosesc și eu de terminul lingvisticei moderne, a-i compromite morfologia. Cu acesta nu voi să zic, că aplicarea principiilor profesate de acele două școli nu va suferi schimbări considerabile, ea va suferi; principiul însă are în sineși atâta putere de viață, în câtu elu nu va apune nici odată, și mai curîndu va fi spulberată acea mulțime de ipoteze fantastice, caracterizate și de d-lu Hasdeu, în studiul de față, la mai multe locuri, pe cari unii linguiști moderni își înalță câte o sistemă, a cărei viață ține de joi pînă mai apoi, cam pînă cîndu editorul a apucat să-i face reclamele și a o arunca pe piața de cărți, cum se aruncă ori-care marfă. Unu exemplu l^orte bătătoru la ochi, ne dă însuși d-lu Hasdeu, atatu în prefațiune (pag. X), câtu și în corpul cărții dela pag. 97 și mai vârtos dela pag. 100 înainte, intru câtu dezvoltă sănătosul principiu alu circulațiunii în limbă. stabilitu de d-sa și demnu de t^otă atențiunea națiunii întregi.

Aci adică este vorba despre «cea-laltă direcțiune unilaterală, într'unu sensu exageratu anti-latinu, sau chiaru latino-fobu», precum o

(1) Laurianu Tentainen criticum, Viennae 1840, pag. LVII—LVIII.

numesce d-lă Hasdeu, pe care o reprezintă mai cu sēmă d-lă Cihac în tomul II din «Dictionnaire d'étymologie daco-romane», căci în tomul I elă se ținea cam incoloră. Teoril cu totul false, contrațiceri grăse, falsificări lexicografice, chiară lipsa de *onestitate științifică* plesnesce d-lă Hasdeu lui Cihac în față, și aserționile sale sunt preste totă ilustrate cu exemple luate din citatulă dicționară; iar unde trage paralela între exageraționile bătrăniloră nostri și între ale d-lă Cihac, după ce mustră pe acesta și pentru nesciința dialecteloră slave, Hasdeu mai adaoge :

«Nu numai ca metodă și ca onestitate științifică, dar și ca principiu, exageraționea latinomană a lui Petru Maioră este mai legitimă de câtă exageraționea slavomană a lui Cihac.»

«Petru Maioră, exagerândă latinitatea graiulă română, exagerază ună adevără, la care știința totă va trebui să revină, după ce își va da mai întâiă ostenela de a înlătura trăsurrele cele încărcate. Cihac din contră, exagerândă slavismulă Romăniloră, ba încă sub tôte punctele de vedere, *exagerază o exagerațion*, care iewa nisce proporționilă gigantice, pentru a deveni o curată fantomă.»

Spre a înfrăna exageraționile de ambele părți, autorulă e convinsă despre necesitatea de a se supune graiulă română unulă noă studiū, obiectivă, nepreocupată, căci lumea, după d-lă Hasdeu, s'a săturată deja și de *prea prea*, și de *forțe forțe*, dintr'o parte și din alta. Și acēsta este ținta operei de față.

Nimicū mai legitimū de câtă acēstă dorință manifestată la loculă acesta (pag. XIV).

Spre a se ajunge acelă scopă, autorulă cere ca condiționilă absolute : 1. Deplină cunăscere și aplicarea rigurosă a principiiloră generale ale lingvisticei. 2. Adunarea și aprofundarea în specie, după puțină, a tuturoră monumenteloră literare și a tuturoră dialecteloră române. De aci împărțirea operei de față în două secționilă.

Mi-a căutată să mă ocupă mai multă de precuvăntarea acestei cărți, din cauză că ea este una din acelea ce ne prepară bine la înțelegerea deplină a tendințelă autorului, dacă nu și la priceperea

ultimelor corolarie, pe care le va trage autorul din studiul său, cându acela va fi terminat.

Înainte de a intra în medias res, autorul în § 1, sub titlu *Motivul*, dăce că : «*sciința limbei, născută așa de curând, nefiind încă pe deplin formulată, fie-care lingvist, înainte de a purcede la brăzduirea unui câmp special, trebuie să-și reculégă toate noțiunile teoretice, de ori-ce natură, pentru ca să nu umble totu pipăind pe întuneric, bună-ora ca Bolza și ca Cihac.*»

După acestea autorul își împarte întréga lucrare în următoarele cinci capitule :

- I. Conspectul științelor filologice;
- II. Linguistica în genere;
- III. Linguistica în specie;
- IV. Viéța limbei ;
- V. Metodă și metode.

În cap. I. se dau definițiuni și se face distincțiuni între *filologia clasică*, precum se considera ea ca știință pînă în secolul trecut, și precum e cunoscută în zilele noastre, apoi între *filologia comparativă* și între *linguistica modernă*, dîcîndu, că *linguistica* este acea ramură a filologiei comparative, care se ocupă de *limba poporană*, iară nu de cea cultivată și scrisă. Mai încolo face critica terminului *Etno-psihologie*, tradus ad-literam după germanul *Völkerpsychologie* care nu-i place, îl adoptă totuși în modu provisoriu (§§-ii 6—7).

După ce esplică ceea ce înțelege prin metoda comparativă și arată locul ce se cuvine științelor filologice în totalitatea științelor, dă și o scurtă istorie a științelor filologice; apoi în § 11, conține toate raționamentele de pînă acilea într'unu resumat clar.

În cap. II, voind a tracta despre *linguistică în genere*, după ce în § 13 premite o *bibliografie filologică* de 89 autori, apoi în § 14 supune la examenu mulțimea de nume diferite, date nouei științe de către scriitorii, chiar înainte de a se nasce aceea, sau după cum se exprimă d-lu Haasdeu, pruncul a fostu botezat *înainte de a se nasce*. Din această cauză îi dau de lucru terminii *Linguistică*, *Glottică*,

Glossologiă, Glossografiă, între cari află totuși atâtea distincțiuni subțiri, pînă ce se decide pentru *Linguistică* ca terminu generalu.

În § 15 are a face cu *limba în abstracto*, pe care o definește : « *Manifestațiune vocală, nativă a sufletului; cându limba în concreto este numai dialectă.* » « *Limba este omenescă, dar dialectele sunt naționale.* » Mai departe distinge între dialectu *etnologicu* și dialectu *antropologicu*; aci însă constată, că linguistii dau preste mari dificultăți, cându voru să intre în amăruntă asupra naturei unu dialectu; aduce apoi exemple de certe între unii filologi renumiți în această materie.

Studiulu ulterioru, dela pag. 54 pînă la 65, va fi înțelesu prea bine, însemnându că dialectele etnologice se presintă sub două puncte de vedere esențiale : punctulu de vedere *periteticu*, adecă precum se vorbescu ori s'au vorbitu ele în *același* timpu, în *acceași* epocă, ca să le *compari* între sine numai din același timpu, graiuri *synchronous*, contimpurane; apoi punctulu de vedere *anaticu*, cându adecă dialectele se compară după periode succesive, mergendu totu mai susu pînă unde vei fi în stare să străbați în vechime, cum e de exemplu dialectulu nostru daco-romănescu, pe care-l comparăm cu elu însuși, așa precum se vorbescu preste totu de către generațiunile actuale, așa cum s'a vorbitu înainte cu 100, cu 200, cu 350 de ani. Această parte a studiulu și celu care-l urmăzează despre *Limba amestecată* (§§ 65—81), merită să fiă cetită de către toți aceia, cari strîmbă din nasu la ori-ce le sună sau ca archaismu sau ca neologismu.

Cu atătu mai multu merită atențiunea noastră tractatulu despre *Limba națională*.

Autorulu dă cuvântulu *Națiune* definițiunea acesta : « *Națiune se chiamă o mare familiă, ai cării membrii pe de o parte au creștința înruderit și solidarității lor, iară pe de alta posedu, pentru relațiunile lor reciproce preste totu, o limbă comună, uniformă, pe lângă care figurază divergințe de dialecte, mari sau mici, puține sau multe.* »

« *Această definițiune o scimū, nu e perfectă; ea ni se pare totuși a fi mai bună de cātū ori-care din cele pînă acumū propuse,* » adauge

d-lu Hasdeu. Voindu apoi a da definiunea *limbei nationale*, autorulu se vede constrinsu a permite unele explicațiuni despre influința reciprocă a dialectelor, pină cându ajunge a-i da această definițiune :

•*Limba națională este totalitatea unui grupu de dialecte, pusu într'o deosebită condițiune, care lipsescu grupuriloru dialectale în genere.*»

Repetu, că această definițiune pôte fi înțelesă pe deplinu numai citindu cu luare-aminte întregu §-ulu 17, cându apoi potu pricepe și nefilologit, că una este limba *maternă* și alta e *limba națională*, ca dialectu cultivatū cu ajutorulu celoru-l-alte dialecte, din care vrea ori nu, trebuie să adopte și oșeși-cum să sbea în sineși, nu numai vocabule, dar și forme, mai de multe ori și însușiri fonetice, pronunțarea de cuvinte.

Iacă, Domnilorū, sublimulu scopu ce avuseră bătrânii noștri, despre cari vorbesce d-lu Hasdeu în prefațiunea sa. Crearea, încheagarea, stabilirea unei *limbi naționale românești*, din tôte dialectele poporulu, care să ajungă a fi comună tuturorū Românilorū din tôte țerile locuite de ei. Nu fanatismulu nici pedantismulu au condusu pe acei bătrâni intru cultivarea limbei ci numai grija cea mai încordată pentru existența naționalității, prin urmare și a patriei românești. Însuși d-lu Hasdeu enunță la pag. 82 memorabila sentință că, intru câtu multe triburi omogene (unu poporū), *avëndu consciința* originiei comune, nu se potū înțelege unulu cu allulu prin instrumentulu unui singurū dialectu, broditū și consimțitū pentru acestu scopu, *nu există o națiune.*

Förte greu verdictu acesta eșitū din pana d-lui Hasdeu, din fatalitate însă totū așa de dreptū, și din nefericire förte puținū consideratū pină acuma de către acea clase a cărturarilorū noștri, cari credū, că dacă vorbescū și scriū limba în dialectulu provinciei de unde se tragū ei, sau în jargonulu din suburbiele și piețele vre-unei capitale, se află în deplina posesiune a limbei naționale.

§ 18. *Limba onomastică*, sau denumiri de nomenclaturī. Autorulu dă acesteia următoarea explicațiune :

•In ori-care țeră, în sinulu limbei comune de acolo, se află, așa dicëndū, intercalată o altă limbă, ceva că unū statū în statū, în

«mare parte independentă de graiul indigen al momentului și compusă din mai multe categorii de elemente iarăși independente una de alta, grămădite fără nici o înlănțuire sistematică. Acastă limbă este nomenclatura proprie.»

Toți câți ne cunoșcem țera și poporul nostru, sau și alte țeri și alte popore, vomu da dreptu autorului care dice, la pag. 87, că acea limbă onomastică întrece și lasă departe pe limba românească comună în numărul cuvintelor, și că un dicționar, în care s'ar cuprinde toate numirile proprie locale de orașe, sate, cătune, munți, deluri, movile, riuri, pârae, lacuri, bălți etc. etc., plus toate numirile proprie personale din călindar, de «porecle» și de familie, câte se audu pe întreaga suprafață a României, ar fi cu multu mai voluminosu de cătu vocabularul celu usitatu al graiului românesc.

Förte bine făcu autorul, că mai trase atențiunea literaților nostri și la această parte a limbei ce merită unu studiu înadinsu, care însă pînă acum abia fu considerată de cătră unii geografi și topografi.

§ 19. *Limba în circulațiune.* În acestu tractat, ce urmăze de la pag. 91 pînă la 105, se susține o teorie, abia observată pînă acum, de și confirmată la fie-care pasu în viața practică. În economia politică, în comerțu, circulațiunea, mișcarea mai dêsă seü mai rară a *valorilor* dela o persoană la alta, dintr'unu locu în altulu, decide asupra realei valori. Nisce monete de aurü, ținute ascunse unu secolu întregu în lada cine scie a cărei familii, potü să totü fie proprietatea ei, dar nu o scie nimeni, prin urmare ele nici că esistü pentru lumea cea-altă. Din contra valorile ce se află în circulațiunea de toate dılele, în decimi de ani, pînă ce li se tocesce aversulu, reversulu, încă și mărginile, sunt cunoscute de totă lumea, cărei îi și aducü folöse inmiite. Autorulü ne observă, că întocmai așa se întâmplă și cu folosirea cuvintelor în limbă. Aplicându această teorie a nune la cuvintele străine din limba noastră, scöte ad absurdum toate doctrinele tendențioșe ale d-lui Cihac, propagate în dicționarul seü cu scopu de a face pe Români Slavi și prin acesta a-i apropia și mai tare, a-i închege öreși-cum, de ex. cu Rusia. D-lü Hasdeü

pe lângă ce combate cu toată vigórea absurditățile etimologice, este totuși departe de a nega, că în limba românească nu ar fi multe slavisme și turcisme; adaugă însă la momentu, că asupra valorii lor reale decide numai *circulațiunea*, adică slavismele și turcismele în activitatea cea vitală a graiului românesc se perd cu totul față cu partea latină a limbii, pentru că, fiindu întrebuințate foarte rar și nu preste totu, ci numai în unele regiuni, sau nici de cum, ele nu se aud, și multe din ele devin succesiv date cu totul uitării. La acesta se mai poate adauge, că alte cuvinte au fost introduse cu invasiunile rusesce și turcesce și au eșit totu cu acelea. Cine să fi uitatu așa curându termenii rusesce intercalați înadinsu în *Regulamentul organic* înainte cu 50 de ani; și au nu se vedură sutele de inscripțiuni muscălesce pe la prăvăliile și magazinele comercianților din capitală și din alte orașe; ele însă au dispărutu că și mai apoi rublele. Avea ore cine-va dreptu să le și trecă în dicționarul limbii românece, precum face d-lu Cihac? Între 1850—1865, sub domnia austriacă absolută, aușia pe Românii din Transilvania și Banat vorbindu cam așa : «Mi-a spusu notarulu, că mi-a venitü *Bescheid*-ulu de la *Statthaltarei*; sâmbătă este *Amsttang*, să mă ducü la *Vorstcher* să mi-lu dea.» Acelu jargonu începu să dispară de la 1867 încóce, a făcutu însă locu la altulu și mai barbaru, «să te duci la *solgabiroñ*, să-ți dea *valos* la *instanța*, ca să nu te *bintătuéscă*, să nu dai de *birșag* și de *nyomorușag*, că *gyestulu adau* este «și pe capulu têu.»

Nu cum-va cărturaril românii dintre munți să trecă acei barbarismii în dicționarü, numai pentru că bietulu poporü, strîmtoatulü de calamități nenumărate, caută să-I întrebuințeze față cu invasiunile? Credü că nu, nici-de-cum.

Din toate acestea însă tragemü totu învățatura de mai înainte, că generațiunile actuale nu mai au nici o di de perdutü, ci trebuie să grăbescă a-și crea și fixa întrégă *limba națională*, dacă voimü să fimü națiune întru toată puterea cuvântului, iară limba națională fără purificarea ei de străinisme exotice, de care nu se simte nici cea mai mică trebuință, nu se poate nici cugeta.

Spre a invedera și mai bine principiul circulațiunii, d-lu Hasdeu aduce de exemplu limba englesă ca pe cea foarte amestecată. Un scriitor și-a dat osteneța de a clasifica cele 40 mi de cuvinte din dicționarul anglu alu lui Roberston, după originea lor, și a aflat de origine germană numai 13,330, iară de origine latină 29,854, cele germane însă circulază de trei, de patru, pînă și de zece ori mai multă în viața poporului.

La noi proporțiunea este tocmai inversă, adică circulațiunea cuvintelor de origine latină este neasemănată mai mare în limba noastră daco-română, decăt a celor de origine străină. Din nenumărate exemple autorul aduce pe unul care pôte să surprindă pe mulți. Cuvântul slavonesc *dragă* (de unde *dragoste* și *drăgostesc*) este cunoscut în toate părțile și clasele românilor; usul acestuia însă, în proporțiune cu usul mai multor cuvinte de origine latină, este de 100 de ori mai rar.

Cătră finea acestui tractat autorul susține cu drept cuvânt că marele principiu al circulațiunii s'ar pôte privi că pētra cea angulară a edificiului, și că ceea ce se chiamă *fisionomia* unei limbi, nu este altă-ceva, de cātă rezultatul circulațiunii; iară fisionomia totală a limbei se compune din fisionomiile sale parțiale : fonetică, tonică, morfologică, sintactică, lexică, idcologică, rezultându fie-care dintr-o circulațiune deosebită.

Preste § 20, *Despre limbele antice și limbele moderne*, cum și preste § 21, *Despre limba poetică*, trecu inadinsu, fără a le mai face analiza, lăsându-i în grija celor competenți în materie : mă opresc puțin încă numai la tractatul despre *Etimologia* (§ 22 pag. 128—146), ca ramură de sciință, asupra căreia filologii moderni nu se invoesc nici chiaru întru a-i da o definițiune unică, care să satisfacă pe toți. Etimologia se ocupă, precum bine șim, cu *derivațiunea* cuvintelor; dară din acele studie migăloșe a rezultat și pînă acuma la noi, ca și la filologii altor popore, o mulțime de hipotese fără picu de simbur, confusiuni și absurdități, în cātă aș lătă dreplatea acei scriitor care ținu, că atâtă etimologia vechiă *filologică*, cātă și cea nouă *linguistică*, sunt foarte periculoșe (pag. 131). Mic unuia mi se pare,

că confusiunea babilonică în derivațiunile etimologice crește cu atât mai multă, cu câtă a crescută *«predilecțiunea cea exagerată pentru sanscrită și iarăși sanscrită,»* precum se exprimă autorulă la pag. 105. Dară limba românescă mai este maltrată și torturată cu derivațiunile etimologice, nu numai prin ceea ce se dăce pedanteriă de cărturară, ci și din alte motive inspirate de celă mai pronunțată egoismă politico-națională. Dacă d-lă Cihac a căutată și aflată, cu ajutorulă etimologiei cultivate de dănsulă, miă de cuvinte slavice în limba noastră; apoi nu este așa multă, de cândă ună pseudo-filologi germani punăndă etimologia la tortură cu verige și cu scôbe de oțelă, mai multe miă de cuvinte românesce le presentară ca germane, sau dacă voiți *dace*, căci adecă după dănsulă *Dacu* și *Deutsch* denotă una și aceeași națiune și limbă; așa, combinăndă teoria lui Cihac cu teoria unoră Germani, sau sumăndă la ună locă $\frac{2}{5}$ cuvinte slavice cu 12 miă cuvinte daco-nemțesci, nouă nu ne mai rămăne nici măcară *capulă* și *ochiă*, pentru că după el *capă* este din *Kopf* și *ochiă* este coruptă din *Auge*.

Din conclusiunile autorulă, adunate la pag. 145, rezultă, că studiulă etimologiei pre câtă este de greă, migălosă și chiară periculosă, pe atâtă e și necesară.

§ 23, *Resumatulă*, cu care autorulă închee acestă studiū ală său, îlă va înțelege bine și deplină numai acelu ce nu-și va fi pregetată a ceti cartea întregă. De altmintrelea studiulă acesta filologică se continuă în partea III sub titlă : *Linguistica în specie*, din care aū și eșitū vre-o 3 côle, care însă nu facă obiectulă analizei de față.

Credeăndă că cu analiza, de și cam fugitivă, făcută acestui studiū nouă ală d-lui Hăsdău, am indigită atătă coprinsulă câtă și importanța lui, mă resumă și dăcă : Șciința lingvistică, de și încă tănără și fragedă, s'a apucată totuși chiară și de limba noastră ca să o studieze, însă cum? făcăndă mulți cu ea, cum am dăce, experimentum in corpore vivo. În același timpă la noi acasă amfăndă vocea filologiloră de profesiune, sau prin môrte, sau apăsăți de bătrănețe extreme, ne pomenirămă că-și arôgă dreptă de regulatori ai limbăi, nu bărbați cari să-și fi luată vre-o dată cultivarea

ei de problemă a vieții lor, ci cu totul alții, din alte sfere ale activității omenesci, între cari mai mulți omeni tineri, fărmeceți mai virtuoși de un dialectu ori și numai de un jargonu altu vre-unel comune urbane mai mari, cu care aușul lor s'a dedatu de la nascere. O anarhia rusinoasă ne amenință limba și prin urmare onorația națională. D-lu Hășdeu vine cu studiile sale și, apostrofându pe cărturarii pământeni și străini, le ȃice să conțină cu acestu vagabundagiu lingvisticu, să reincepă de acolo de unde au încetată bătrânii, să se pună pe studiu foarte seriosu, să se abată iute de la nefasta idee de a da națiunii romănesci o limbă de modă ca tôte modele efemere, ci să lucre din respectu la înălțarea unui edificiu mărețu și foarte durabilu, care să merite în adevăr numele sublimu de *limbă națională comună*, fără care nu este națiune. Și d-lu Hășdeu, așternându mai bine calea spartă de bătrâni, arată cărturarilor și direcțiunea în care avem să o continuăm.

Acestea și altele sunt, după mine, calități ale studiului său, care merită a fi remunerate cu premiulu Eliade de 5000 lei noi.

Totu d-lu *Barițu* dă celire următorulu raportu asupra cărții d-lui G. G. Meitani : *Studie asupra constituțiunii Romănilor, saț explicarea pactulu nostru fundamental din 1 Iulie 1866*, fasciculele I, II, III.

Domnilorū Membri,

Comentariile făcute legilor fundamentale și altor legi sancționate, scrise bine și propagate înțelepțesce, sunt nu numai folositoare, ci în casuri nenumărate chiaru necesare. Ele deșteptă consciința drepturilor omenesci, nutresc totu o dată respectulu către legile statulu. Considerate din acestu punctu de vedere, studiile onor. domnū G. G. Meitani, intrate la concursu pentru unu premiu academicu, eū unulu salutū publicarea lor cu bucurie.

În tôte țerile libere una din grijile principale ale guvernelor și ale școlei este, ca să propage la popor prin tôte călile și mijlocele cunoștința legilor fundamentale și noțiunii câtu mai multe din le-

gile civile, administrative și penale. În statele unite nord-americane constituțiunea republicei se vede așiftă pe table elegante pe la localuri publice, chiar și pe la așa numitele hoteluri. În mai multe state europene, compendie poporane de legi se dau în mâinile școlarilor din clasele primare, se propun și se esplică la înțelesul lor. Are deci dreptate d-lu Meitani, cându, în prefațiunea sa dela fasc. III, pune temeiū mare pe *necesitatea* de a se comenta și cunoșce constituțiunea țerei, și totu așa dreptate are, cându pune la unū fasciclu, ca notă, următorele sentințe pronunțate și scrise de către onor. d. Ion Ghica, senatoru și totu o dată președinte alu Academiei (veđi fasc. IV).

Convinsu de multu despre necesitatea comentarielor de natura acestora, am citilū și eu pe ale d-lui Meitani cu atențiunea de care este capabilă etatea mea înaintată și am aflatu, că deși acestea nu sémână a fi scrise ca să pătrundă la masele poporului puținū preparatū pentru studie de acestea, ele însă merită cu atâtū mai multu atențiunea claselor mijlocie, trecute celū puținū prin școlele medie, și chiaru pentru jurisconsultii de profesiune potū fi de mare folosū, în o mulțime mare de casuri și anume în acelea, unde se tragū paralele instructive între constituțiunea Romānilor și între constituțiunile mai vechi și mai recente, ale altorū staturi libere.

Din studiile d-lui Meitani s'au depusū la concursu în terminulū prevēdutu de regulamentulū Academiei, cele dintāiū trei fascicule, voluminoșe destulū, pentru că să pōtă trece și de ceea ce numimū volume ori tomuri.

În fasc. I, după ce laudă în prefațiune aședarea principiului de domniā hereditară, îndată la începutulū studiului sēu, dă definițiunea Statului. ocupāndu-se apoi și de opiniunea respectivă a lui J. J. Rousseau, cum și de natura statelorū antice, trece la cele două cestiuni de supremū interesū :

Ce este natiunca? Ce este poporulū?

Ajungēndu apoi cu aplicarea ce face pină la congresulū și la convențiunea din Paris (1856—1858), definesce granițele Romāniei și își dă răspunsū la o altă întrebare : *Pînă unde se întinde ginteā ro-*

mână? Constată apoi în termeni categorici, că teritoriul României este nealineabile.

Dela pag. 26 înainte dă câte-va definițiuni ale cuvântului *constituțiune*, a dreptului *politică*, publică, și publică europeană; atinge perderea Basarabiei și, vorbindu despre congresul dela Berlin, atinge și *arta politică* a lui Machiavelli, voesce măsurii severe atât contra cesiunii de teritoriū, câtu și contra colonisării cu elemente străine. Trecendū la statistica populațiunii rurale, trage mai multe paralele, pînă ce ajunge și la relațiunile din Anglia.

Dela pag. 101 începe și continuă cu comentarea dreptului publică și a părților sale; vorbindu pe largu despre naturalizare, se ocupă și de cesiunea Evreilor, de importanța proprietăților rurale, la care nu voesce să admită pe străini : patria o numesce *sentimentū sântū alū iubirii către marea unitate a statulū*.

Pe paginile 173—180 autorul susține o doctrină asupra căreia mă simțu obligatū a trage atențiunea tuturorū Românilorū, căci adică d-sa mănecă dela principiulū : *Unitatea națională este mai puternică decât unitatea politică*. Preste totū lupta d-lui Meitani contra cosmopolitismulū vagabundū se îlinde ca unū firu roșu prin o parte mare a studiulū sēu.

De aci pînă la finea acestui fasciclu comentatorulū ne arată, cum înțelege d-sa egalitatea.

Tendința autorulū și spiritulū în care comentēză constituțiunea patriei sale, se cunósce de ajunsū din fasc. I; dar și în următórele fascicule sunt tractate cesiuni importante. Așa în fascicula II, după ce premite scrisórea onor. d. A. Crețescu, primū președinte la Inalta Curte de Casațiune, intrândū în studiū, se ocupă de organizarea drepturilorū politice; întónă din noū egalitatea, recomandă studiarea trecutulū, a istoriei nóstre, analizēză aristocrațiile feudale, esplică ce trebuie să fie legea și ce libertatea civilă, personală, politică; aduce esemple din Anglia, Francia, Belgia; esplică cum să fie înțelesă și aplicată arestarea preventivă numai ca escepțiune, liberarea pe cautiune, respingerea forței prin forță, confiscarea averilorū ca pedepsă o condamnă; aci însă vine la legea vămilorū și la mo-

hopolurî, unde încapû excepțiuni; arată cum pedepsa morții în România este desființată.

De aci înainte, tractându încă pe largu despre dreptul de *proprietate*, susține, în opozițiune flagrantă cu comunistii și cu toți bandiții, că de cându lumea, societatea prosperă a fostu numai acolo unde proprietatea a fostu temelie pe care s'a aședatû organizarea statului. Inchee cu comentarea proprietății date țeranilorû și a sclaviei de altă dată.

Fasc. III. În prefațiune spune, că a urmatû metodul exegețicû; face unû studiû în sborû de pasere asupra celorû mai însemnați publicisti cunoscuți, cari au scrisu despre dreptul constituționalû. În textû desvôltă idea libertății de conștiință, libertatea cultelorû; necesitatea absolută a religiunii, fără care omulû nu pôte trăi în lumea acêsta: toleranța religiôsă în România, persecuțiunile religiôse, religiunea mosaică, dogma lui Mahomedu, principiile religiunii creștine: iubiți-vê unii pe alții, trăiți în pace și în economiă; exercițiulû cultelorû, egalitate perfectă între cultulû religiunilorû recunoscute pînă astădî, legea sinodală din 1872, despre ținerea registrelorû stării civile, și eclesiastice; controversa. Libertatea instrucțiunii e tractată pe largu dela pag. 81—122.

Dela pag. 122 se discută instituțiunea presei și libertatea, cum și licența, desfrânarea ei și pedepsele de a se dicta prin *jurid*.

Dela 171 înainte apêră în terminî categorici secretulû scrisorilorû și alû depeșelorû telegrafice, asemănându epistola depusă la postă cu o cetate ce nu se pôte ataca. Aci apoi atinge și interesele comerciale și pre cele politice; trece la monopolulû postelorû și aruncă întrebarea, dacă judecătorulû de instrucțiune pôte sau nu străbate în biroulû telegrafo-postalû.

Dela pag. 303 se întinde asupra importantulû dreptû de întrunire, de asociârî, pe care le află fôrte folositoare.

Dela pag. 229 vine cercetatû dreptulû de a adresa petițiunii la autoritățile publice și dreptulû de a trage la răspundere pe funcționari; după acestea vorbește iarăși despre *naționalitate*, dicendû «că acêsta

«nu se conservă decât prin legătura ce apropie, unesce și strînge pe omî de țera sa.»

La pag. 260 estradarea refugiaților politici este *oprită*. Străinul este considerat ca unî adevăratî ôspe, acestî însă nu trebuie să abuzeze de această situațiune. Aci autorulî memorăză templele de refugiî din anticitate, apoi Atena și Roma, în fine pe renumitul Vattel despre îndatorirea estradărilor.

Acăsta este ca într'o cîjă de nucă cuprinsulî celorî trei fascicule. În ce direcțiune va continua și cum va termina d-lî autorî aceste studie ale sale se va cunoște mai târîi. Eu din parte-mî am cititî și fasc. IV și aflu, că se continuă în aceeași direcțiune și în același spiritî.

Allîndî eu atătea idel prețiosc în aceste studie, cum și aplicarea lorî în partea cea mai mare nimerită la gradulî de cultură, la rezerințele actuale și viitoare ale națiunî și patriei române, nu esitezî a le recomanda pentru premiulî statulî George Lazărî.

D-lî Ion Ghica dă citire raportulî asupra scrierilorî d-lui Vasile Alexandri : *Poesii*, vol. III, *Legende noue*. — *Ostașii noștri și Despot-Vodă* legendă istorică în versuri.

Domnilorî,

Luîndî de la comisiunea premiilorî însărcinarea de a-l face o dare de sémă despre operele d-lui Vasile Alexandri, propuse la concursurile literare de estimpî, m'am simțitî îndată stînjinitî în această lucrare printr'unî scrupulî lîrte firescî. Este aprîpe o jumătate de secolî de cîndî eî unulî am mulțămirea să vețuescî în cea mai intimă frăție de idel și de simțiminte cu scriitorulî ale căruî opere aveamî să le prețuescî ; imî era dar tîmă că impresiunile și judecata mea aî să fiă influințate printr'o pîrtinire simpatică de care, vrîndî nevrîndî, mă temî că nu m'așî fi pututî cu totulî libera.

M'am întreatî atunci : ce să facî ca să rîmînî dinaintea d-vostre

și a scriitorului ce așteaptă alu nostru verdictu, judecătoru dreptu și neademenitu de prietenesci avinturi ?

Cugetându la aceste m'am opritu la o hotărîre, pe care vè potu încredința că am observat'o cu scumpete, aducându astădi dinaintea d-vostre numai și numai ceea ce ea mi-a dictat : adică, am impus tăcere și inimel și cugetăril mele și m'am decisu să întrebū pe alții carl nu se aflaū în situațiunea mea sufletescă ceea ce dênșil credū despre operele d-lui Vasile Alexandri și mai cu sêmă despre cele din urmă ale sêle produciunii literare.

Am cercetatū, am ascultatū, ș'am înscrisu pe rândū cele ce mi s'au spusu ; iar dintr'acestea lôte am îndrugatū raportulū, pôte cam straniū, cu care mē presintū acum dinaintea d-vostre.

Totuși elū nefiindū alū meū propriū, ci alū multora, alū vocii publice, elū are negreșitū și unū meritū mai mare, și rădăcinl mai multiple și unū credēmētū mai obștescū : vox populi vox dei.

•Plăcută vieță trebuie să fiă aceea de la Mirceșci, — iml spunea mai deunădi o persônă care nici odată nu trecuse prin lunca Siretului, nici călcase pragulū ospētosū alū poetului nostru, — plăcută vieță trebuie să fie aceea în care unū omū cu inimă pôte să dea liberū cursū imaginațiunii sêle și, admirândū prefacerile succesive ale naturei, sau rēsfoindū în cărți și în minte-l vechile tradițiunii legendare și istorice, pe carl în mare parte elū însuși le-a dibuitū, află totū de odată în geniulū sêū propriū și puterea și înlesnirea de a reproduce cu farmecū armoniosū de stilū tablourile ce cu miș de capriciil se desfășoră dinaintea ochilorū lui. •

•Adi prin strofele-l măestre elū nimeresce a strămuta de sub a sa proprie vedere, la a noastră privire uimită :

Câmpul lung și lat ce-albesce
Ca un strat de mărgărint.
Alba lună sus lucește
Ca icoană de argint,

Și apare nemișcată
 În abis nemărginit
 Ca pe marea înghețată
 Unu vas mare troenit.

Miețul nopții!.. totul tace!
 Lumea pare un mormint
 Unde mort și rece zace
 Leșul marelui pământ,
 Și sub bolta cea senină
 Mii de stele cu foc viu
 Varsă-o jalnică lumină
 Pe gigantul seü secriü (1)!

•Câtü-va timpü mai apoi, péna-I împinsă și mai repede de o veselă suflare primăvêrösă, ne mângâe alinü, spuindu-ne cum :

Vintul iute se scula...
 Peste fag cu fruntea lată
 El începe a sufla
 A sufla ca nici odată.
 În curënd a lui suflare
 Coaja fagului despică,
 Și la ochii lui apare
 Un lucefêr de fetieă.

Mindră, albă, scump odor,
 Cu zimbire-atrăgêtoare,
 Și duioasă ca un dor
 De simțire iubitoare.
 La plăcuta sa ivire
 Esü albinele cu miere
 Și sub vesela ochire
 Lumea saltă 'n re'nviere.

Ea remâne în ecstaz
 La a soarelui lumină.
 Pe 'nfloritul ei obraz
 Luce-o rouă briliantină,

(1) Din *Noptea albă*; în : *Legende nouë*, pag. 24.

Și pe frunte-I se indoae
 O ghirlandă inverdită,
 Și pe gură-I se desfoae
 Dulce rosă 'mbobocită (1).

«Acestea și multe alte vii tablouri ca acestea adunate, în «Legendele noue» ce a publicat în anul trecut d-lă Alexandri, sunt resunete sonore ale acelor minunate armonii ale naturii, ale acelor neprețuite «Pasteluri» cari de multă vreme și consfințite ca neameuitul dăcătoră ală tuturor încântărilor frumoșei noastre patrii.

«Dar musa ce s'a adăpostită acum în Mircesci este o ființă deprinsă a se resfăța în toate darurile lumii; ea nu se mulțamește numai, ascunsă sub iie și cătrință, să rătăcăscă culegându fluturi și floricele prin lunca Siretului; ea une-oră își mai aduce aminte și de multele și feluritele țermuri, pe unde odinioară a colindat pribeagă, purtându pretutundine dorul țerei; ei îi place, povestindu-ne vechi și crunte tradițiuni ale locuri străine, a ne spune încă, mlădiindu-și glasul pe tonul lenos ală manelelor orientale cum :

Pe Bosfor lungi caice de-o formă sprințoară
 Se întrecă cu *Elcovan* ce 'n fața apei sboară,
 Ear altele, mai multe, cu-o leneșă mișcare,
 Sub ziduri de haremură plutind în legănare,
 Prin sunet de tambură și glasuri de manele
 Cadinele frumoase le chiamă la zebrele.
 Câți ochi aprinși de doruri scilipescă în Kulleli,
 În Scutari, Galata, Bey-koz și Kandilli!
 Și câte inimă june de gingașe vergine
 Se bată în sinuri albe, se umflă de suspine!
 Regine-ale-omenirei! comori de fericire
 Cădute în robie, lăsate 'n părăsire!
 Ah! cine se gândesce la ele, când *Islamul*
 Serbărei Musulmane deschide Bairamul
 Și când Murad Gaziul permite veseliei
 Se urle aruncată în brațele orgiei? —
 Resună âmbele maluri de cântice voioase,
 În strade, 'n cafenele, în pieți mult sgomotoase,

(1) Din *Ventulă miadzi-qi*; în : *Legende noue*, pag. 32.

Ş'acum Stambulul ride, şi bea, şi clocotese
 De-un chef ce până 'n dîoă crescînd se prelungeşte;
 Dar cheul cel mai mare îl gustă pe sofa
 Doi gemeni de beţie, Murad şi Mustafa.
 Sub bolta ciselată cu fine arăbescuri
 A unui kiosk de vară, văpsit cu dalbe frescuri,
 Ce vesel îşi deschide fereştile pe mare,
 Lăsînd se-l recorească bosforica suflare;
 În dulcea atmosferă de plante aromate
 Ce ard în cătuşele prin colţuri aninate
 Unind cu-a narghilelei narcotice parfumuri,
 Esenţa 'mbătătoare ascunsă 'n a lor fumuri;
 Pe splendide covoare, molalice, Persane,
 Pe perne de matasă cusute de Sultane
 Şedî faţă 'n faţă, singuri, Sultanul Murad Gaziul,
 Sultanul prea puternic şi Mustafa Becriul,
 Alături cu dinşii pe jos sîntu aşedate
 Tablale mari de aur cu fructe încărcate
 Şi cupe 'n petre scumpe, şi largi cristaluri pline
 De vinuri şi de vutce topaze şi rubine. —
 Stăpînul şi cu robul pe cote răzemaţi,
 Sub valuri de lumină sîntu veselî inundaţi
 Prin patru globuri albe ce'n boltă 's ardeătoare,
 Ca patru mari fragmente cădute chiar din soare.

Sultanul ride 'n hohot; la rîsul lui ce s'biară
 Răspundî din sinul nopţii un urlet lung de fiară
 Şi răcnete de oameni ce strigă: Evallah!
 •Ani mulţi să veselească sublimul Padişah!
 Căci sub fereşti, în curte, doi tigri din Atlas
 Răspîndu înfiorare cu aprigul lor glas,
 Şi dincolo de curte, pe valuri legănate,
 Se 'ndesă o mulţime de barce adunate.

S'ar crede că poporul din umbră-acum asistă
 Se aplecînd de mare deosebire-ecistă
 Într'un Sultan ce ride ş'un tigrul cu rănjire,
 Când om şi fiară 'n inimă n'au nici o osebire (1).

(1) Din *Murat Gazi Sultanul şi Becri Mustafa*; în: *Legende noue*, pag. 51.

«Astă-felū de descrieri, dar pōte mai incompletū dezvoltate, ne-a prezentatū poetulū și atunci cândū, în cânturile sale de junie, adunate succesivū sub titlurile de *Lacrămiore* și de *Mărgăritărele*, musa lui totū-dé-una viōe și spornică nu-și acordase încă prețioșele răgazuri de la Mircesci, ca să lămurescă sub mai statornice forme impresiunile și amintirile ei poetice.

«Pe atunci ea era o copilă gingașă și sglobic; ridea și plângea lesne, furându-ne mereu inimele. Acum s'a făcutū femeie mândră și mintōsă; zimbetulū ei e plinū de darnică bunătate, lacrămile-i sunt mângăeri.

«Glasulū ei se înalță acumū cu resunete trulașe, cândū ea cântă vitezile strămoșesci, ea care odiniōră abia dōră de cuteza, istēla, să dīcă din frunță cum că :

In pădurea de la Strungă
Sunt de cei cu pușca lungă
Cari dau chiorași la pungă,

astă-dī, după ce și-a înstrunatū falnicū cordele lirei spre a lăuda în limba ce li se cuvine, pre eroii de la *Dumbrava roșie*, se simte acum în dreptū și în pulere a deschide prin rostulū său fatidicū, orizontul de nemărginită mărire țerei nōstre și a dīce cu duiōsă mândrie :

Tu, scumpă Bucovină, odraslă românească !
Tu, cuibul vitejiei, tu, fală stremoșească !
Raspunde 'n fața lumii cū-a ta desprețuire
Acelor ce aclamă a ta nenorocire.
Străinii te insultă l'a sōrelui lumină
Ca pe un șofm ce l roade o lacomă vermină.
Ei ridū de tine astădī creșend c'a lor grămadă
De-acum pe vecinicie te face a lor pradă;
Dar nu te potū ajunge insultele profane
Când ești vlastarea, fiica cohortelor romane,
Când, falnic rezemată pe vechile morminturi,
Păstrezi în al tēu suflet anticele avinturi ;
Când fie-care arbor din codri-ți fioroși
Cuprinde o legendă din timpii glorioși :

Când fie-care stîncă, și plaid, și rîu, și nume
 Atestă că nu piere romana gîntă 'n lume!
 Prin aer câte-odată se vedu trecend in sbor,
 Lungi cărduri de corbi negri cu svon croncănitor. —
 Flămânđi, ei cad pe cîmpuri, se cred stăpăni pe țeră
 Dar e destul să vadă unu uliú, ca să peară.
 Pe ceriurile-albastre adese ori s'adună
 Troene 'ntunecoase de negri nori ce tună. —
 Se pare c'aú să verse poporul pe pămënt
 Dar ca se'l răsipească ce trebuie?... unu vînt (1).

•Dar încă și mai susú, încă și mai departe năzuesce și ajunge
 cu deplinú succesú vocea acumú maturită a musei române a lui
 Alexandri. Ea spune; și tóte națiunile, surori mai mari ale națiunii
 române, o ascultă, o admiră, o aclamă, cândú ea întónă, pe graiulú
 strămoșescú, lauda gîntei latine.

Latina gîntă e regină
 Intre-ale lunei gînte mari;
 Ea poartă 'n frunte-o stea divină
 Lucind prin timpii seculari.
 Menirea ei tot înainte
 Măreț indreaptă pașii sei.
 Ea merge 'n capul altor gînte
 Versând lumină 'n urma ei.

Latina gîntă e vergină
 Cu farmec dulce, răpitor;
 Străinu 'n cale-î se inclină
 Și pe genunchi cade cu dor.
 Frumoasă, vie, zimbitoare,
 Sub cer senin, in aer cald,
 Ea se mirează 'n splendid soare,
 Se scaldă in mare de smarald.

Latina gîntă are parte
 De-ale pămîntului comori
 Și mult voiosú ea le imparte
 Cu celelalte-a ei surori,

(1) Din *Răpirea Bucovinei*; in : *Legende noue*, pag. 8.

Dar e teribilă 'n mânia
 Când brațul ei liberator
 Lovesce 'n cruda tiranie
 Și luptă pentru-al seǖ onor.

În ziua cea de judecată
 Când față 'n cer cu Domnul sfinț,
 Latina gîntă-a fi 'ntrebată
 Ce-a făcut pe-acest pămînt ?
 Ea va răspunde sus și tare :
 •O! Doamne 'n lume cât am stat,
 •În ochii seǖ plini de-admirare
 •Pe tine te-am reprezentat! (1)•

«A! negreșitǖ fericitǖ este acelǖ bărbatǖ, — dintre noi toți singurǖ alesǖ, — carele în sîmulǖ societății noastre, așa de turburate, a sciutǖ cu stăruință să se urce, să se urce linǖ și mereǖ pe treptele ce însuși geniul seǖ le a duratǖ temeinicǖ în timpǖ de patru-șeci de ani, și acum, de pe înălțimea intelectuală în care trăesce pǖte să cuprindă cu mintea și să traducă cu graiulǖ tǖte măririle, tǖte virtușile, tǖte bunurile, tǖte încântările, tǖte gloriile și tǖte frățescile legămintele ale patriei seǖle! Ferice colțulǖ acela de pămîntǖ românescǖ, unde elǖ află răgazǖ priinciosǖ spre a întocmi și a făuri cu închipuirea-I bogată și cu péna-I măestră, atâtea nepreșuite podóbe cu cari elǖ dă astă-zi frumósei opere a vieșei seǖle trecute unǖ luciǖ din ce în ce mai strălucitǖ! Ferice și nașunea care ilǖ posedă,... dacă ea scie a-lǖ preșui!»

Acestea mi le spunea cu focǖ înterlocutorulǖ meǖ, care numai din scrierile seǖle cunoscea pe amiculǖ meǖ Alexandri, înterupéndǖ, — cum făcutǖ și eǖ, — apreșuirile seǖle cu citiri din volumulǖ de *Legende noue*. Și dreptǖ să vǖ spunǖ, Domnilorǖ, că după fie-care bucată citită mi se pǖrea și mie, că cu dreptǖ cuvîntǖ ne-amǖ puté mândri și noi cu asemenea idei, cu asemenea versuri.

(1; *Cdnteculǖ gîntei latine*; în : *Legende noue*, pag. 1.

* * *

Dar, spre a nu eși din făgăduința ce v'amû datû, să nu vorbescû despre impresiunile mele personale, dați-mi voiã a vè relata ceea ce-mi dicea totû mai de unãdi unû ostașû alû nostru nu locmai cărturarû, carele și dînsulû luase parte, cu ôre-care vrednicie, la luptele nôstre răsboinice de acum trei ani :

«Că adică amû trăitû bine pe câtû amû statû în jurulû Plevnei, đêû, acêsta nu o pôte dice nimen'. Dar, ori-câtû de rea ne-a fostû acolo vieța, nu sciû de ce cu mare plăcere îmi aducû aminte de dinsa. Mè gândescû la tôte nevoile, la tôte neajunsurile, la tôte primejdiile, și adeseori mi se pare că le vedû trecendû tôte acestea pe dinaintea ochilorû mei; dar, dreptû să-î spunû, nici o datâ nu mi se înfălișezâ ele mai lămurite și mai cu plăcere de câtû atunci cândû citescû versurile din cãrticica *Ostașû nos'ri* a d-lui Alexandri.

«Ôre fost'a și d-lui atunci pe acolo? Căci eû, nici l'amû vedutû prin acele locuri, nici amû auđitû de d-lui pe timpulû acela. Cu tôte acestea, așa de bine spune cum tôte s'au petrecutû, în câtû poi să și juri că a trăitû traiulû nostru, că a fostû părtașû la tôte durerile și la tôte nevoile încercate de noi, că a risû cu noi sêra la glumele din jurulû focului.

•Ea ascultă, rogu-te, povestea lûl *Peneș Curcanul* (1), -- (cine va fi fostû acela, că din regimentulû meû nu era; dar fie, că și idînsulû a fostû românû verde!) --

•Plecat-amû noã din Vaslui
 Și cu sergentul đee,
 Și nu-l era, đêû, numărul
 În pep'tû inima rece.
 Voiosi ca șoimul cel ușor
 Ce zboarâ de pe munte
 Aveam chiar pene la picior,
 Ș'aveam și pene 'n frunte.
 Tu l Dorobanți, toi cãciulari,
 Românî de viță veche,
 Purtând opinel. suman, ițari
 Și cușma pe-o ureche.

(1) *Peneș Curcanul*; în *Ostașii noștri* pag. 92.

Ne dase nume de Curcani
 Un hâtru bun de glume.
 Noi am schimbat, lângă Balcani
 Porecla în Renume!

Din câmp, de-acasă, de la plug
 Plecat-am astă vară
 Ca se scăpăm de Turci, de jug
 Sermana scumpa țară.
 Așa ne spus'e'n graiul s'eșu
 Sergentul Mătrăgună,
 Și noi ne-am dus cu Dumnezeu,
 Ne-am dus cu voe bună.

Orî cine 'n cale ne 'ntâlnea
 Cântând în gura mare,
 Stătea pe loc, s'adimenea
 Cuprins de admirare:
 Apoi în treacăt ne 'ntreba
 De mergemă la vr'o nunță?
 Noi răspundeam în hohot : «ha,
 «Sburăm la luptă cruntă!»

— Cu țile mergeți, dragii mei,
 «Și să veniți cu țile!»
 Diceau atunci bătrini, femei
 Și preoți și copile; —
 Dar cel sergent fără de musteți
 Răcnea : «Se n'aveți teamă
 «Românul are șapte vieți
 «În pieptu-l de aramă!»

Ah! cui ar fi trecut prin gând
 Ș-ar fi crezut vr'odată
 Că mulți lipsi-vor în curând
 Din mindra noastră ceată! —
 Priviți! din noă câți eram
 Și cu sergentul dece,
 Rămas'am singur eu... și am
 În piept inima rece!

Crud e când intră prin stejari
 Náprasnica secure
 De-abate toți copacii mari
 Din falnica pădure!
 Dar vai de-a lumii neagră stea
 Când mórtea nemilósă
 Ca'n codru viu pătrunde 'n ea
 Și când securea-I coasă!

Copil! aduceți un ulcior
 De apă de sub stîncă
 Se sting pojarul meu de dor
 Și jalea mea adincă.
 Ah! ochi-mi sînt plini de scintel
 Și mult cumplit mă doare
 Când me gândesc la frații mei
 Cu toți periți în floare.

Cobuz ciohanu 'n Calafat
 Cînta voios din fluer,
 Ear noi jucam hora din sat
 Ridîndu de-al bombel șueru
 De-odat' o schijă de obuz
 Trăsniad,... mánca-o-ar focul
 Retează capul lui Cobuz
 Ș'ast-fel ne curmă jocul.

Trei zile 'n urmă am răsbit
 Prin Dunărea umflată
 Și nu departe-am tábărit
 De Plevna blestemată.
 În fața noastră se 'nálța
 A Grivitel redută,
 Balaur crunt ce-amenința
 Cu ghiara-I nevedută.

Dar și noi încă o pándeam
 Cum se pándește-o sîră,
 Și tot chiteam și ne gándeam
 Cum se ne cadă în ghiară?

Din Țlori în Țlori, și Turci și noi
 Svêrleam în aer plumbi,
 Cum svêrli grăunți de popușoi
 Ca se hrănesc porumbii.

Și tunuri sute bubueă . . .
 Se clătina pământul!
 Și miș de bombe vijieă
 Trecând în sbor ca vîntul.
 Ședea ascuns Turcu 'n ocol
 Ca ursu 'n vizunie.
 Pe cînd trăgeam noi tot în gol,
 El, tot în carne vie . . .

Ținteș era dibaciă tunar
 Căci toate-a lui ghiulele,
 Loveă turcescul furnicar,
 Ducend moartea cu ele.
 Dar într'o Ți veni din fort
 Un glonte. — numai unul,
 Și bietul Ținteș cădu mort,
 Imbrățișându-și tunul.

Pe-o noapte oarbă, Bran și Vlad
 Erau în sentinele.
 Ferbea vîzduhul ca un iad
 De bombe, de șrapnele. —
 În Țlori găsit-am pe-amîndoi
 Talași de iatagane,
 Alături c'un moviloă
 De leșuri musulmane.

Sermani! bine s'au luptat
 Cu lifa cea păgână,
 Și chiar murind ei n'au lăsat
 Se cad' arma din mână. —
 Dar ce folos! ceata scădea!
 Ș'acuma remăse:
 Cinei numai, cinei flacăi din ea
 Și cu sergentul șese!...

Veni și dăoa de asalt,
 Cea și de sânge udă!
 Părea tot omul mai înalt
 Față cu moartea crudă.
 Sergentul nostru, pui de zmeu,
 Ne dă'state cuvinte :
 «Cât n'om fi morți, voi cinci și eu
 «Copii, tot înainte!» -

Facend trei cruci, noi am răspuns :
 «Amin! și Doamne-ajută!»
 Apoi la fugă am impuns
 Spre-a Turcilor redulă.—
 Alelei! Doamne, cum shurau
 Voinicii toi cu mine!
 Și cum la șanturi alergau
 Cu scări și cu fașine!

Eată-ne-ajunși!... încă un pas,
 Ura! înainte, ura!...
 Dar mulți rămân fără de glas.—
 Le nchide moartea gura!
 Redula 'n noi răpede-un loc
 Cai nu'l încap gândul.
 Un șir întreg s'abate 'n loc,
 Dar altul îl ia rândul.

Burcel în șant moare, zdrobind
 O țidvă păgânească.
 Șohnu 'n redan cade răcnind :
 «Moldova se trăească!»
 Doi frați Călini, ciunții de vî,
 Se svircolesc în sânge;
 Nici unul însă, dragi copii,
 Nici unul nu se plânge.

Atunci viteazul Căpitan,
 Cu-o largă brazdă 'n frunte,
 Strigă voios : «cine-l Curcan
 Se fie șoim de munte!»

Cu steagu 'n mână, el sprintenel
 Viu sue-o scară 'naltă.—
 Eă cu sergentulu, după el
 Sărim de la olaltă.

Prin foc, prin spăgi, prin glonți, prin fum,
 Prin mii de laionele,
 Urcăm, luptăm . . . eată-ne-acum
 Sus, sus, la parapete.
 Allah! Allah! Turcii rănescu,
 Săriod pe noi o sută.—
 Noi punem steagul Romănesc
 Pe crâncena redută.

Ura! năreț se'naltă 'n vint
 Stindardul României!
 Noi în-ă zacem la pământ,
 Căduți prada urgiei!
 Sergentul moare șuerând
 Pe turci în risipire,
 Ear căpitanul admirând
 Stindardu 'n filfire!

Și eu, când ochii am închis,
 Când m-am luat osinda :
 •Ah! pot se mor de-acum, am dis,
 •A noastră o isbinda!•
 Apoi când earășl m'am trezit
 Din noaptea cea amară,
 Colo pe rânI eu am găsit
Virtutea Măldară!...

Ah! da-o-ar Domnul se-mi îndrept
 Această mână ruptă.
 Se-mi vindec rănile din piept,
 Ear se mă 'ntorc la luptă,
 Căci nu-l mai scump nimică az
 Pe lumea pământenscă
 De cât un nume de viteaz
 Și mărtea vitejenscă!

«Mulți, mulți alții au pășit ca Peneșu Curcanul, dar ferice de dinsul, căci a găsit cine să-l facă numele nemuritor. Dacă cum-va a auditu și el, în fundul cătunului său, ce țice cântecul de densusul, negreșitu că pe dată i s'au alinat și durerile, și, dacă «șoimtu a fostu de munte,» apoi vulturu s'a făcutu după urma cântecului.

«Cându aude românul lăutarul cântându bătuta sub umbraru, îi intră dracu în opincă, și joca pînă mure; dar mi-te cându i se spune ostașului cu așa versu dulce și bărbătescu, laude despre statornicie și vitejia lui, apoi cum să nu se facă zmeu la bătălie? cum să nu-și dea inima și vieța pentru draga de moșie? — Fapta vitejescă e negreșitu lucru mare; dar într'o potrivă cu dinsa stă și vorba pusă la locu cu teineu. Dacă ostașii României s'au purtat cu vrednicie pe câmpul de bătăe, apoi totu cu atâta vrednicie le-a cântat faptele și d-lu Alexandri. Elu ne-a spusu, — și cu inimă duiosă ne-a spusu, — cum străinii, cari pînă acum ne desprețuiau, au învățat a cinsti și țera și bărbăția noastră.

«Ca să me crești, ascultă, rogu-te, și povestea *Sergentului* :

Pe drumul de costițe re dnce la Vaslui
 Venia un om, cu jale dicend în gândul lui :
 •Maț lungă-mi pare calea acum la 'ntors acasă...
 •Aș vrea se sbor, și rana din pulpă nu me lasă !»
 Și bietul om slab, palid, avend sumanul rupt
 Și o căneșă ruptă bucăți, pe dedesupt,
 Pășea trăgend piciorul incet, — dar pe-a lui față
 Sbura ca o lumină de glorie măreață,
 Și 'n ochii lui de vultur adincei, vioi și mari
 Treceau lucioșe umbre de eroi legendari.
 Opinca-I era spartă, căciula desfundată,
 Dar fruntea lui de raze părea încoronată.
 Calică-I era hațna, dar streluceau pe ea
 Și crucea Sfântul Gheorghe ș'a României Stea —
 Românul venia singur pe drumul plin de soare
 Când iată că aude fanfare sunătoare
 Și vede nu departe în fața lui venind
 În corp de oaste mândră în nur strelucind.

Erau trei batalioane de garda împăfătească
 Mergând voios la Plevna, cu dor s'o cucerească.
 În frunte-î Colonelul semet, pe calu-î pag,
 La bravii sei tovarăși privea ades cu drag.
 Și inima în peptu-î bătea cu foc, deșteaptă.
 Căci el visa, privindu-î, la lupta ce-î așteaptă.

De-odat' el dă cu ochii de sarbedul Român
 Ce stase-n loc la umbră, sub un stejar bătrîn,
 Și mult se minunează și nici că-î vine-a crede,
 Când crucea Sfîntul Gheorghe pe sinul lui o vede.

Ș'oprește regimentul: ear bravul Colonel
 Se nclină la drumețul, s'apropie de el

Și-î dice cu blîndețe : — De unde vii, străine?

— Vin tocmai de la Plevna. — Cum e acolo? — Bine.

— Dar aste decorații cum, cine ți le-au dat?

— Chiar Domnitorul nostru ș'al vostru Împărat.

— Dar pentru care fapte? — Știu eu?... Ci că drept plată

«Că am luat eu steagul redutei... și pe dată

«Cu el, strepuși de glonțuri, ne-am prăbușit în șanț...

— Dar ce rang ai, voinice? — Am rang... de Dorobanț? —

Atunce Colonelul dînd mîna cu Sergentul,

Se'ntoarce, dă un ordin... Pe loc tot regimentul

Se'nșiră, poartă arma, salută cu onor

Românul, care pleacă trîgînd al lui picior (1).

«Este ôre de milă, sau este de mîndrie, lacrima cu care totu o-
 chiul se rourcă, urmîndu cu gîndul în cale pe vitézul dorobanțu
 român, care plcă tîrîndu alu seû picioru?»

«Ba, dêu, e de mîndrie, de curată și dreptă mîndrie, pe care
 povestitorul a sciut, cu tainic meșteșug, s'o altoiescă adînc, și
 în jalea și în veselia ostașului român.

«Căci e vesel românul chiar și la vreme rea; ilu veđi că
 dinaintea primejdiei el jôcă și ride cu voie bună. mai alesu cându
 i se spune cun:

(1) *Sergentul*, din : Ostașii noștri, pag. 101.

L

Colo 'n Plevna și 'n redute
Staū păgăniū miī și sute,
Staū la pândă tupilați
Ca zăvozi de ceī turbați.

Las' se șeadă mari și mici...
Trageți hora, măi voinicī!

Sus, in tabăra turcească
Dat-aū tusa măgărească.
Răpciugoși crunt tușescū,
Cu ghiulele 'n noi stropescū.

Las' se crăpe, mici și mari...
Trageți hora, măi tunari!

Jos in vale, pe câmpie,
Baș-Buzuci de căsăpie
Și Cerkeji merei cumpliți
Rupū cu dinți din rāniți.

Las' se rupă... rupe-i-ași!
Trageți hora, Călărași!

Dioa, noaptea glonți plouă.
Tot pămintu-i ud de rouă.
Nu e rouă din senin,
Ci e sânge de creștin.

Las' se ploae ca din nori.
Trageți hora, Roșiori!

Eaca mă!... din parapete
Vine-o scroală ca se fete
Opt godaci și un godăcel,
Toți cu ritul de otel.

Las' -se fete miī de miī...
Trageți hora, măi copii!

Ne-a veni și noă-odată
 Ți de plată și resplată
 Să-l aducem la aman
 Pe Gaziul de Osman.

Vie!... ura!... la Balcani!
 Trageți hora, măi Curcani!

Cât e negru, cât e soare
 Moartea șede pânditoare
 Și prin șanțuri și prin ripi,
 Și tot bate din aripi.

Las' se bată până mâni...
 Trageți hora, măi Români! (1)

•Le-ași reciti acum pe toate, căci fie-care coprinde în sine câte o faptă sau câte o aplecare vitejescă a ostașului nostru; fie-care în parte și toate împreună au darul de a deștepta în mințile noastre scumpe și nobile simțiri, simțiri de acelea pe care totu dinsul, poetul nostru, ni le-a lămurit în aceste ale sale mândre și părintesci cuvinte :

Dragii mei! din locul luptei oțelii când veți întorce
 La cămin unde Româncea așteptând, suspină, toarce,
 Tot poporul : rudă, frate, soră, mamă și părinte
 Ca la Domni, cu pâni și sare, vor eși voă 'nainte.
 Căci din voi fiește care poartă 'n frunte o cunună
 Și de gloria de astăzi și de gloria strebună !

Pas dar! pas tot înainte ! timpul vechiū din nou zioresce !
 Viitorul României dat-ău mugur ce'ncolțește !
 O, copii ! de voi sint mândru, simt acea mândrie mare
 Care crește cu mărirea unui neam in desteptare.
 Mi-am vedut visul cu ochii, de-acum pot se mor ferice !
 Astăzi lumea ne cunoște : *Român, țice, Viteaz, țice* (2).

(1) *Hora dela Pleona*, din : Ostașii noștri, pag. 113.

(2) *Oda ostașilor români*, din Ostașii noștri, pag. 123.

«Eū unulū nu sciū cum merge cursulū pricinei în lumea d-vōstră cea cu haînă albastră. — adaoase sfirșindū entusiastulū meū militarū; — dar atāta sciū că. dacā la noi în oștire, unū voinicū ar fi făcutū cu sabia atātea vitejii căle a însemnatū d-lū Alexandri cu condeilū, apoī toīī într'o glāsuire amū fi cerutū, și Domnitorulū nostru, carele-i și vilézū, și înțeleptū, și darnicū, și dreptū, arū fi și preintempinatū cererea nōstrā ca să-i fie peptulū întregū alū aceluī voinicū acoperitū cu cruci și cu stele, care să arete lumei neasemuita sa *virtute militară*.»

Vē lasū și aci să judecaī d-vōstrā, Domnilorū, dacā ce a ȃisū din inima sa simplā vitēzulū ostașū, are totū aceeași valōre în mintea ōmenilorū cu culturā literarā.

Mărturisescū însă că, în cercetările mele, nici pe ōmenii de felulū acesta nu-i amū ocolitū, și-mi aducū aminte că într'o sērā, eșindū de la teatru, unde se jucase, — după puterea linerei nōstre trupe dramatice, — legenda istoricā *Despotū-Vodū*, amū auditū unū criticū literarū ȃicēndū, cu ōre-care asprime, că n arū fi trebuitū să fie pusā pe scenā acea operā; că într'insa intriga dramaticā nu oferā îndestulū interesū, că spiritulū sarcasticū și glumețū alū autorulū pare adesea a face să incline scenele tragice pe alunecușulū comediei. Critica era asprā; dar, bănuindū că supērarea judecātorulū să fie provenitā în parte din nesuficiența interpretării pe scenā a unei opere îndelungū studiatā de poetulū nostru, am rugatū pe Zoilulū sēū să ia textulū dramei d-lui Alexandri. să-lū citēscā cu atențiune și să-mi spunā în urmă dacā persistā în opiniunile sēle.

Curēndū după aceea, avui mulțāmirea de a vedē pb crincenulū criticū venindū cu totulū imblānditū la mine și spunēndu-mi că «defectele aparente ce ilū întāritase la reprezentațiune, dispāruse mai cu totulū la citire; ba și mai multū, că citirea acestei legende istorice, — osebitū de farmeculū ce reese din mulțimea imaginilorū poetice și din nobleța limbēi întrebuințate de autorū, — revelā într'insa

unū studiū psihologicū adâncitū alū caracterorū, ce își desfășoră acțiunea în cursulū dramei, și presentă totū de odată unū numărū însemnatū de scene de o înaltă valoare dramatică.

«Urmăritū cu scrupulosă și dibace îngrijire este, de a lungulū dramei, caracterulū multiplu și nestatornicū alū aceluī intrigantū străinū, carele concepe. nu fără mărire, și execută. nu fără semeție, planulū de a se urca pe tronulū Moldovei, și carele, ajunsū la culmea dorințelorū, îmbătātū de ale sale rāpeși succese, înstrăineză de la sine tōte inimele simple sau mārșave care-lū ajutase la suire, și în sfârșitū, părăsitū într'o clipă de toți, nu uită, nici în ultimulū momentū, de a se învelui în fātarnica mantie de māriniunie, cu care odiniorā adimenise și amāgise pe cei mai mulți.

«Imprejurulū lui, poetulū cu mare talentū și varietate, ne-a făcutū să vedemū vermuindū și incolocindū-se tōte aplecārile lacome, slugarnice și zavistiōse ale boerilorū românī de odiniorā; și apoi, — la ore care momente de nobilă încordare a simțimintulū naționalū, — elū ne-a arētātū cum din țerină scie să se ridice verde în inimele tutulorū Romānilorū, instințulū de apārare alū pāmēntulū strămoșescū.

«Printre toți aceștia figureză și unū clipū straniū în care se amestecă, cu puternică originalitate, aplecārile glumețe ale Romānilorū din ori-ce timpū, și fanatismulū întunecosū, care la noi a fostū pururea privitū ca unū prepusū de nebulie; acea comică personalitate a lui Ciubērū-Vodă aduce în drama d-lui Alexandri câte-va întrulocārī de unū efectū cu totulū surprindētorū. Astū-felū e scena între Ciubērū-Vodă și Despotū, cândū acesta isbutesce a îndupleca pe nebunulū ca să-l iea loculū în închisōrea unde elū așteplă, fiorosū și desperatū, osinda de mōrte pronunțātă în contra-l de Lāpușeanu. În casulū acesta, putemū dice că comiculū are în sine o adevērată tārīe dramatică.

DESPOTŪ

Adio tot : junie, lumină, fericire...
Nălucă este omul și vieța o clipire.

Privesce fereastra

O! Despot, te salută ai vecinicieî zlori.
Fii om!.. Când vine morțea, te 'nchină ei și mori!

stă abătut, cu capul plecat pe brațul lui.

SCENA II.

DESPOT. CIUBER-VODĂ, *intră; așa se închide după el.*

CIUBER.

Ei!.. Despot, frate Despot, așa-i că ai pățit-o?

DESPOT, *trăsnind*

Ce-aud? Ce ved?... Smintitul?

CIUBER.

Cu Vodă-ai implinit-o?

Privesce baclul.

Frumos palat!.. privesce : ce stole pe păreți!
Pe jos ce de covoare țesute cu... bureți!
Ce mobile-aurite! Ce mindre policandre!..
Mărire ție, Vodă, măi Vodă Alexandre,
Ce bine scii in curte pe oaspeți se prîmeseci
Și pe-ale tale rude cu drag s'adăpostesc!

DESPOT, *în parte*

Sermane Despot!.. eată la ce-ai ajuns pe lume.
Se ridă și nebunū de tine că-a lor glume!

CIUBER.

Despot.

DESPOT.

Ce vrei, năuce?

CIUBER.

Năuc eşti tu și prost.

Tu vești ce sînt eu astăzi, iar nu ceea ce-am fost.
Am fost odinioară un Domn în strelucire
Cât soarele cu mine era'n nepotrivire;
Puternic ca trei Gesari, frumos ca Makedon,
Călare pe un sceptru iar nu pe-acest baston,
Și me loviam cu capul de nourî și de stele,
Și mesuram pămîntul cu pasurile mele!..
Dar Vodă Lăpușneanul, un hoț, un destrămat,
M'a prins și de-a mea viță în drum m'a desbrăcat. —
Și eu și tu ajuns'am ca două frunzi uscate
De-o pânză de paingen în aer aninate.
Tot vintul mic său mare ne clatină suflând...
Ei! ș'apoi? ... Vintul bate și cămil fug lătrând.

Se apropie de fereastră

DESPOT, în parte, sculându-se.

O! Doamne, se fiu oare și eu în a lui stare,
În câmpul nebuniei, pe-un gărgăun călare?
Cum? visurile mele de falnic viitor
Se fi făcut din mine un om aiūritor
Ca dînsul?...

CIUBER.

Frate Despot, scii tu ce-î mădrăguna?

O fată ce aleargă pe câmpii când este luna
Și merge de se scaldă în roa de pe florî
Cu gând se se mărite c'un imperat în ziorî.
Am prins'o într'o noapte, frumoasă, albă, golă.
Dar hoțul Lăpușneanul mî-a sters'o ca din oală!... —
Ce'mî pasă! Skarao(ki îi este lui nănaș
Iar eu al mădrăgunii sînt mire drăgalaș

je o poză maiestoză.

DESPOT.

Dar bine, Ciuber, spunemî : Cum ai intrat aici ?
Şi tu ești ca și mine închis ?

CIUBER.

Eă ? .. Cine ȃice

C'a indrăznii vr'odată o mână de capcân
Măcar se se atingă de-al lumelor stăpân ?
Nu ! Am venit eă insumî la tine'n pușcărie
Trimis de Lăpușneanul se-ți în tovarășie,
Ca se-ți grăesc de moarte, ca un prielin bun
Pân' ce-a veni călăul, al temniței tăun.

DESPOT.

Cum ? Lăpușneanul însuși ți-a dat astă solie ?

CIUBER.

El ! .. și ți trimit eă... eată.. un dar de berbântie.

aruncă pe masă seriful oferit de Despot Doamnei Roxandrei.

Șiraguri și pastale, se ai cu ce-amăgi
Nevasta lui Satana spre a ve îndrăgi.

se pune pe un scaun în față cu Despot.

Ei !.. ce mai ȃici tu, Despot ?.. Așa-i că vieța-a-i scurtă ?
Așa-i că nu plătesce nici căt un dram de turtă ?
În faptul viu al vieții ne pare drumul lung,
Trei pași de-abie, și'n capet picioarele ajungū.
Omul ca earba !.. vieța ca... eapa cea hălțată.
Căt trece dealul mare, nu se mai vede... eată !
Eă unul cred că omul nerezemat de tron
E mic ca și o muscă pe muntele Sion,
Dar tu, ce ești acuma sosit pe prag de moarte.
Ce ȃici ?

DESPOT, în parte.

O ! ce idee !.. tare. Eă ȃic că relei soarte
E drept se ne supunem când altfel nu putem.

CIUBER.

Cum asta ?

DESPOT.

Tu, de pildă, lipsit de diadem,
Se duci o viață tristă și plină de nevoe;
Iar eu în astă țeară se fiu Domn, fără de voe.

CIUBER.

Ce ? tu ? Domn ?

DESPOT.

Eu, Ciubere ! tatic. Crești tu că's destinat
A trece 'n ceea lume, tăiat sau spândurat ?
Te 'nșeli... ai mei prietini sîntu gata ca se vie
În zîori, și se me ducă de-adreptul la Domnie.

CIUBER.

Ce spui ? ce spui ?

DESPOT.

Și martur mă e sîntul Domneșeu
Că eu fug de putere ca de păcat.

CIUBER.

Nu eu !

DESPOT.

Așa ți fatalitatea și n'am, vai, ce me face.
Am se fiu Domn, Ciubere, de'mi place, de nu'mi place.
Ah ! face un gest de desperare.

CIUBER.

Și te plîngi de asta ?.. Ești un nebun, nătâng.

DESPOT.

De cât păstor de oameni măi bine, deș !..

CIUBER.

Te plîng !

DESPOT.

Eă sint un biet om simplu, eă n'am visuri deșarte
De grijile mării doresc a fi departe.
Mi e teamă se fiă capul unai popor.

CIUBER.

Ba, deă!

Decăt a fi in coadă mai bine 'n frunte vreă.

DESPOT, observănd pe Ciuber care se ocupătoază la curăntele lui.

Nu'mi place pompa lumei, nici la a mea ivire
Poporul se m'acrame, poporul se m'admire,
Și oștile se 'nchine stindarde 'n fală mea,
Și 'n frunte'mi se lucească surguciu ca o stea,
Și surlele se cante, și tunul se detune,
Și clopotele toate in cale'mi se tot sune.
Ș'apoi, Ciubere dragă, eă am cugetul drept
Și mult și greă se bate a mea inimă 'n pept
Când sciă că tronul țerii e dreapta moștenire
A lui Ciuber.

CIUBER, îmbrăăigănd pe Despot.

Ah! frate, ești bun, bun peste fire.
Nu eă când vine fala ași dice ba!.. Nu eă!
Hei! căci nu vrea norocul se fiă in locul teă!

DESPOT.

Ai vrea?

CIUBER.

Cum nu?

DESPOT.

E lesne.

CIUBER.

Cum, cum, cum?

DESPOT.

Foarte lesne.

CIUBER.

Dar cum ?

DESPOT.

Te schimbă 'n Despot din cap și pân' în glesne,
 Și mâini în zori de zioă poporul adunat
 În locul meu te-a duce pe tine la palat.

CIUBER.

Mâini ?

DESPOT.

Mâini, în parte. S'a prins nebunul.

CIUBER, încântat.

Domn !.. eă, Ciuber !.. dă'mi iute a ta îmbrăcăminte,
 Dă'mi pălăria. Despot, ma'î seos din minte.

DESPOT

Na-ți o.

Ciuber schimbă blamida pe mantaon lui Despot.

CIUBER.

Și 'n schimb na stema mea,
 Dar fii cu îngrijire se nu te culci pe ea.

Schimbă stema pe palăria lui Despot.

DESPOT.

Ce îți pasă; mâini te-așteaptă o stemă 'mperătească.

CIUBER, vesel.

A ! scii că Lăpușneanul de ciudă-o se plesnească.

DESPOT.

Acum ici, lângă masă, te-așeadă liniștit
 Și stăi ca un om mare pe gânduri adincit.

Ciuber se pune pe scaun.

Așa, și pălăria pe frunte îți o apasă,
 Nicl cum se te cunoască cine-ar intra în casă.

CIUBER.

Bine-î așa ?

DESPOT.

Prea bine.

CIUBER.

Dar tu ce-ai se devii ?

DESPOT.

Eû dintre morți, Ciubere, mă întorc printre cei vii.
Noroc de-acuma noastră.. cu pene împrumutate
Tu sborî cătră mărîre, eû cătră libertate!

îmbrăcat cu hlamida și încoronat cu Stema lui Ciubar, vine în fața scenii.

Nebun aici intrat'am ? nu știu, dar nebun es.
Priviți!.. din pompa lunei cu ce, vai, m'am ales?
Cû-o stemă de hârtie, cû-o cărpă de hlamidă.
Cu tot ce poate face pe oameni ca se ridă.
Dar bună î resbunarea!.. pre sfîntul Dumnezeu,
Voii ride mult mai tare și eû la rîndul meu!

STAI! Cine-î?..

DESPOT, imitînd glasul lui Ciubar.

Ciubar-Vodă.

GLASUL.

Treci.

hohotu de ris afară

CIUBER, singur.

Prost e!.. se'mî lasă mie

Tot ce î mai scump, mărîre, putere, avuție,
Și el se nu vroască a fi chiar Domnitor!
Nebun! ..sac. dar eû cu minte... me'nalt... și sbor, și sbor
Sus, sus pe virful lunei ce visul î arată
Când omul mindru doarme cu gura lui căscată...

Posnașă întâmplare!.. cască.. eū Domn, eū Domn, eū Domn!
Pe tron... me ure... cu fală... și însă... cad de somn! (1)

Adoarme cu capul pe masa.

O scenă cu mișcări încă și mai vii, încă și mai complicate, cu contrasturi, cu atâtă mai caracteristice, cu câtă sunt totă așa de precipitate câtă și de scurtă enunciate, o aflămă la sfirșitul dramei. Este aceia cândă Despotă, părăsită de toți, perçendă oră ce sperare, vèdendă risipite tôte visurile lui de mărire și simțindu-și inima sdrobotită prin perderea a totă ce a iubită, își înfrânge durerea cu o minunată putere de voință și, în fața insultelor, în fața amenințarilor, în fața morții chiar, urmèză a juca rolul de vanitôsă superbie, dela care nici binele nici rēul nu a putut vre-odată a-lă instrăina.

Ce larmă se aude?... Poporul strigă-afară... (2)

Merge de ascultă în fund.

SCENA X.

DESPOT. LIMBA DULCE. JUMĂTATE. POPO-
RUL, palid, strepteros, desperat.

LIMBA DULCE, afară.

Hai sus, la Vodă... *

DESPOT.

Gloata se sue acum pe scară.

Se fie vre-o rescoală? Vino de acoperă pe Carmina cu cortinale tronului.

JUMĂTATE, afară.

Hai sus!.. ne-am sătura!

De-alite lupte oarbe, de-alit sânge versat.

POPORUL, năvălind în sală.

Hai, hai!

(1) *Despotă Vodă*, act. V-lea, Scena IX.

(2) *Despotă-Vodă*, act. II-lea, Tabloulă II-lea.

DESPOT.

Ce vrei? Ce este?

LIMBA DULCE.

Maria ta! poporul
De noă decî de zile îl seceră omorul
În cât a noastră grijă nu e cum să trăim,
Nu, Dumnezeu o scie, dar e cum se murim!
Răbdăm nenorocirea de noă decî de zile,
Veștind cum perû de foame, nevesti, copii, copile,
Și ne-aû ajunsû cușitul... Nu vrem a mai răbda...
Poporul vrea lui Tomșa cetatea a preda.

DESPOT.

Lui Tomșa, al meu dușman, se închinați cetatea?
Români! unde vă este credința și dreptatea?

LIMBA DULCE.

Credința, ne-am plătit-o cu trei luni de dureri!
Dreptatea, noi o cerem! tu n'ai dreptul s'o ceri
Când țeara I chiar prin tine adusă la peire.

DESPOT.

Sumețe!..

LIMBA DULCE.

Sumeția'mî e rod de suferire.
Destul amar!.. destulă bajocoră pe noi...
Hai se deschidem poarta, Români.

POPORUL.

Hai!

DESPOT.

Stați!.. O! voi,

Copii acelor oameni giganți de altă dată
Ce înfruntau sub Ștefan restriștea înviforată,
Ei toți în locul vostru sub zid s'ar îngropa
Și poarta cû-a lor trupuri luptând ar astupa...

LXIII

Și voi?.. gândiți ce-ar țice eroii din vechime,
Găsindu-se ați față cū-a voastră micșorime?..
Românii de viață bună, și voi, niște mișei!..
Ve plângeți voi de lupte?

LIMBA DULCE

Ba nu!.. de sărăcie!

DESPOT.

Aruncând o punga cu galbini poporului.

Na!.. puneți polieală l'a voastră mișelie.

LIMBA DULCE.

Românii!.. nu ve atingeți de banii cu păcat
Ce poartă al lui Despot chip mindru 'ncoronat.
E aur de icoane, e aur de potire
Topit chiar de Satana cu a lui Despot scire!
E foc ce arde mâna!.. Despot, sintem țerani.
Nu vindem țeara noastră nici eugetul pe bani.
Ca se'i culeagă darul ș'a ta pomană seacă
Ar fi ca se se plece Românul... nu se pleacă!

respinge punga cu piciorul.

Opinca iți asvirle pomană înapoi.
Nici noi sintem de tine, nici tu nu ești de noi!
către popor.

Hai!

DESPOT, amărit, în parte.

Cată umilire mî-a rezervat ați soarta!
S'a sfîrșit tot!.. tare, Ve duceți, sermanî!.. deschideți poarta!

poporul se repede se eară - Despot rămîne în stînga abătut.

SCENA XI.

CEI DINAINTE. MOȚOC. SPANCIOC. STROICI.

BOERI ȘI OSTAȘI, *vin prin faud.*

MOȚOC.

Poarta e deschisă, Despot!.. Cetatea s'a predat
Și Tomșa te ajunge; el intră în palat.
Cutremură-te!.. moartea s'apropie de tine!

DESPOT.

Nu e , boeri, dar Tomșa cutremur -se 'n sine
Căci  in in a mea ghiară copilu- i dr g la .
Un pas...  i el remaine lipsit de copila !

Ese în st nga pe c nd Tomșa intră prin fud

SCENA XII

CEI DINAINTE. TOMȘA. CAPITAN . SEIMENI.
CIUBER-VODĂ.

TOM A, ar t nd pe Despot.

Pe dinsul!.. inainte!.. du manu- i la strimtoare.

St l, Tomșa! un pas numai  i copila u- i moare!

Copilul meu!

Dar !.. Despot invins, desper tor
E'n stare se'l ucidă cu bra  resbun tor,

TOMȘA, după o scor  luptă cu sine.

O! rumpe-mi-se peptul in spasmele durer ,
Mai bine re  părinte dec t re  fiu al țeră!

către optent.

Nainte!

U ele din st nga se deschidă. - Despot apare.

SCENA XIII.

TOȚI. DESPOT, și mai pe urmă ANA și ILIAȘ.

Despot se arată maiestros, cu hlamida pe umeri și cu coroana pe cap.

CUBER VODA, arătând pe Despot.

Eată'l... eată cumplitul Fariseu!

Tu, antihrist! tu, Despot, cuprins de Duhul rău,
In țerna ce te-așteaptă cobori din înălțime!..

Tomșa.

Ce mi-ai făcut copilul, caleă plin de crușime?

Despot se întoarce spre ea și face un semn. Iliăș intră și vrea să alerge la tată-eeu

DESPOT, apucând pe Iliăș de mână.

Viteze Tomșa, eata copilul tău iubit!
Am respectat zălogul, odor neprețuit,
Și l'am păstrat în viață cu dragoste, cu bine,
Cum merită odrasla unui viteaz ca tine.

Iu Iliăș.

Mergi, Iliăș.

ILIAȘ aruncându-se în brațele lui Tomșa.

Tătucă!

ND

DESPOT, lui Tomșa

Sărută'l fericit

Și fie-ți gândul aspru de dînsul imblândit!

inaintînd.

Eă. Despot, Domn Moldovă prin inșai vœa țerii,
Ș'ajuns prin mine inșuă la culmele puterii,
Ađi sint căduț din tronul lui Ștefan celui sfînt,
Și vin, și 'n fața lunei declar acum că sint
De-a mea fatalitate invins contra dreptăței,..
Decl spada mea cîuntită o 'nchin fatalității!

aruncă spada lui jos.

TOMȘA

Despot! pășind spre tronul de tine usurpat,
Pe un păcat de moarte picioru'ți a căleat,
Și purpura Domnească picând pe-a ta privire
I-a fost, nenorocite, o pânză de orbire.

CIUBER.

Blăstem!

POPORUL.

Blăstem lui Despot!

TOMȘA.

Auți?.. om ne'nțelept!
Această țeară bună te-a prămit la pept.
Tu, Despot, ai vândut-o lui Ferdinand Germanul,
Lui Sigismund Polonul, lui Soliman Sultanul,
La toți dușmânii care ți-au fost de ajutor
Se te privesc în față c'un vis amăgitor.

MOȘOC.

Ai ris de toate : țeară, oștine!..

CIUBER.

Lege!

TOMȘA.

- Ei bine,

Fiți voi judecătorii!.. Spuneți, ce se cuvine
Lui Despot Ereticul, de țeară vindețor?

MOȘOC.

Pedeapsa ce așteaptă pe-ori care trădător,
Moartea!

CIUBER.

Dar! moartea!

POPORUL.
Moartea!

DESPOT, privind în fața tuturor cu mârșire.

Boeri, și tu oștine!

Mormintul ca și tronul e sacră înălțime.
Și când vorbește omul pe peatră de mormint,
E drept se se asculte solemnul său cuvint...
Răvniț-am tronul țerii, dar rîvna mea regală
A fost insușlețită de-o țintă colosală.
Visând neatârnnarea, vroit-am prin Român
Se daŭ loviri de moarte Osmanilor păgân.
Am vrut cū-al nostru paloș, frîngînd soarta 'ncrunțată,
Se scol creștinătatea pe-al ei mormint culcată...
De 'mî ajuta norocul s'ating visu-mî din sbor
Aș fi numit de lume eroi, liberator,
Dar nu m'a dus destinul și timpul la isbindă
Și eată-mă, eŭ Despot, cădut aŭ la osindă!
Așa lumea deprinsă pe om a'î transporta
Invingător, pe-Olimp, invins, pe Golgota !.

Mică pauză. — Toți ŭi ascultă cu banțvoșniță.

Vreți moartea mea ?.. sint gata !.. Ucideți căci n'am teamă
De-a mele fapte 'n vîeță se daŭ in ceruri seamă ;
Dar tronul mai sus este de brațul omenesc,
Și singurul seŭ jude e judele ceresc !
Dar mirul e o rouă cerească, sîncititoare,
Pe fruntea ce-aŭ atins'o in vîci neperitoare !
Nici soarele nu poate se o preface 'n nor,
Nici omul se o steargă cu brațu'î muritor !
Vreți moartea mea ?.. Ucideți !.. dar eŭ, tristă victimă,
Istoria Moldovii vreŭ s'o scutesc de-o crimă,
Se nu poarte stigmatul in diŭa re'nvierii
Că a plătit cu moarte pe Despot, Domn al țerii !

Scotîndu'ŭi corona de pe cap și aruncînd'o.

Mi-arunc din cap corona !.. din mînă sceptru'mî scot...
Nu mai sint Domn !.. acuma ucideți pe Despot !

Toți rămîn încremonți

ILIAȘ, cu lacrimi.

Ertare, tată!

BOERII

Tomșa, ertare!

POPORUL

Indurare!

TOMȘA.

O cereți?.. fie!.. Despot, de moarte ai ertare,
Dar tu la monastire pe vîceață-I fi inchis.

Ciaber, dând semne de o ecsaltare fanatică, se înalță și strigă.

CIABER.

Ertare!.. cui?.. lui Despot?.. Ertare?.. Cine a ăis?
In veci nu eară ceriul pe-acei care-l desfide.

Se răpede forios și injungă pe Despot.

Ai vrut se ucidă legea?.. Morî! legea te ucide!

DESPOT, cîdînd.

Ah!... mor!

TOȚI, cu reprobare.

O!

TOMȘA, lui Ciaber,

Crunt fanatic! turbat ucigător!
Pierî!.. Nu e sînta cruce unealtă de omor.

*Ciaber se retrage aîbrit, cu ochii țintiți la trupul lui Despot. — Selmenii îl are-
stează. — În fund rezonă de-odată un țipet dureros.*

ANA.

Despot! vine alergînd desparată și ingenuchiază lângă Despot.

Morî!.. Despot, moartea me va uni cu tine..

O! Doamne!.. fieți milă... de dînsul... și de mine!..

Cade leșinată pe poptul lui Despot.

МОТОС, almit.

Copila mea!...

ТОМША, oprindu'.

Moțoace, așa vrea Dumnezeu!

Acel ce-și vinde țeara, își perde neamul seû!

Arû trebuie să încheiû aci acêstă scurtă dar sinceră aprețuire prin care criticulû meu își retracta părerile sale de mai nainte; însă, spre a face ca dînsulû, cată și cû să vë mai împărtășescû și ideile ce elû emitea asupra unorû scene din actulû alû II-lea, pe care, atâtû ca dezvoltare dramatică, câtû și ca rostire poetică, elû le privea ca punctulû culminantû alû operelû d-lui Alexandri. Întrînsulû vedemû cum cresce, cresce răpede, nesocotita înclinare a ômenilorû către necunoscutû, cum stavilele care cêrcă să țină în locû asemenea pornire, mai rêu o întărită, cum vorbele adimenitóre ufmescû și fură lesne mințile intrate pe acea cale; apoi încă, din tôte acestea ni se învederéză mai lămuritû faptulû că, prin respicarea înclinărilorû inimei omenesci, unû spiritû puternicû pôte să ne explice taine neînțelese din vechia nôstră istoriă, precum este suirea pe tronulû Moldovei a veneticulû Despotû Heraclidulû.

Cu nemărginitû talentû și cu poetică elocuență sunt dezvoltate acele peripețiî sufletesci în scenele ce urméză (1).

SCENA VIII

МОТОС. ТОМША. HARNOV. SPANCIOC. STROIICI. TOROIPAN

și alți cinci boeri intră prin fund, dau mâna cu Moțoc și merg de se așază împrejurul mesei; Tomșa în capelul din stânga, Moțoc în capelul din dreapta.

МОТОС.

Poftim hoeri, prielinî! poftim, veniți încoace
 Și v'ășezați pe jilțuri ca sletnici înțelepți,
 Precât viteji la lupte, pre-atât la cuget drepți.

(1) *Despot Vodă*, actulû II-lea Tabl. I.

STROICI.

Dar unde' Despot, tovarășul semeț
 Ce a miral orașul ca neaș călăreț ?
 Noi l'am văcut călare pe zmeul arăpesc
 Sburând cum zboară vâjful din ochiul omenesc,
 Și sub fereașta Doamnei, venită ca se' l vadă,
 Silind se stee capa și pe genunchi se cadă,
 Apoi sărind cu dinsa trei buți de Odobeși
 Sub ochil ce'i de pardos, sub ochil Lăpușnesci.

SPANCIOC.

Se dice că in vreme ce gloata striga : ura !
 De ciudă Lăpușneanul cumplit își mușca gura.
 El s'aștepta ca Despot, slăbind ca un mișel,
 Cu eapa s'o pătească cum a păi' o el.

STROICI.

Doar un fecior ca dinsel de zineț grijă nu are.
 Voinic e din picioare, voinic și de călare.

TOROIPAN.

Așa-i, și precăt Despot pe cal e îndrășneț,
 E și armaș de frunte.

HARNOV, cu entuziasm comic,

Sumet... măre!... iste!

UN BOER.

Și e mintos.

ALTUL.

Și darnic.

ALTUL.

Și de înaltă viță.

ALTUL.

Stejarul bun și trainic dă trainică mlădiță.

Moșoc.

Boerî, imî pare bine că ve aud pe rând
Pe Despot, al meu oaspe, cu toți lăudând,
Fiind de lumea 'ntreagă iubit, apreteit, —
Căci am o bună veste cu voi de 'mpărtășit...
Cu fiica mea, cu Ana, vrea Despot se se 'nsoare.

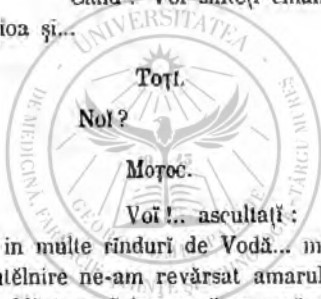
HARNOV, *linguist.*

Păreche minunată!.. Ea lună și el soare!
Și când e cununia?

Moșoc.

Când? Voi sînteți chîamați!

A hotări și dîoa și...

Voi!.. ascultați:

Ne-am plâns în multe rînduri de Vodă... măcelarul,
Și'n ori ce întîlnire ne-am revărsat amarul
Prin vorbe și blăstemuri întocmai ca muierî.
Ba Lăpușneanu-i aprig și reu pentru boerî,
Ba Lăpușneanu-i tiran, ba-i fiară făr' de nume,
Ba-i hoț, caleu, urgelnic, ba-i ciomă pentru lume.
Așa-i?

BOERÎ.

Așa!

Moșoc.

Ei bine, ce sîntem noi aici?
Stăpîni pe soarta noastră său robî plecați sub biciu,
Ca fără de păsare și fără sînge 'n vine,
Noi se răbdăm pe tronul acestei țeri, pe cine?
Pe-un tiran, un fătarnic, o ciomă, un viclean,
Un dușman al Moldovii, un hoț, un Lăpușnean?

Respunde-ți : se cuvine ca noi se fim o turmă
Și el cu ghioaga 'n mână de noi se ridă 'n urmă ?

BOERII.

Nu, nu !

MOȚOC.

Ce dar se facem ?

SPANCIOI.

Din tron se'l resturnăm !

MOȚOC.

Jurați pe cea icoană că vreți ?..

BOERII, se scoală și întind mânele spre icoană.

Jurăm, jurăm !

MOȚOC.

Jurați, boeri, că'n ceasul când eu v'oi da de scire,
Voți iți sări la goană cu toți într'o unire ?

BOERII.

Jurăm !

MOȚOC, către cer.

A tot puternic ! Tu, Doamne, sfânt, sfânt, sfânt,
Primesce la altaru'ți al nostru jurămint
Și pentru-al țerii bine din cer ne luminează
Și inimele noastre acum le'mbărbătează !

BOERII.

Amin !

Se pună tar pe jilțurile lor,

SPANCIOI.

Amin, dar !.. însă întreb ear pe Moțoc :
Dând jos pe Lăpușneanul urcăm pe cine'n loc ?

Moțoc.

Pe-un om viteaz și darnic, de viță strelucită,
Armaș, călăreț ager, cu minte iscusită,
Precum ați spus-o însuși... Pe-un om ce-aû învețat
De la 'mperațiii lumei a fi chiar imperat;
Pe-un om ce are dreptul la tron ca se aspire
Și prin iubirea noastră și prin a lui rudire.

SPANCIOC.

Dar unde-î?

Moțoc se duce la neș din dreapta, o deschide și aduce pe Despot.

Despot!

Tomșa se ridică indignat, restornând jilțul seș

Tomșa.

Un Byzantin!

Un grec!... Ce! oare 'n țeară nu cresce decât spin?
Ce! tot pământul nostru e in așa sterpire.
Și neamul nostru ager e in așa 'njosire
Cât pe moșia noastră se nu găsim un pon
Și pentru tronul țerii se nu găsim un om!
Unde-am ajuns, o! Doamne? Ce îi-am greșit noi ție
Ca un boer de-ai țerii, un Moldovan se vie
C'un svinturat de mână, se ni'l arunce-aici
Ca Domn, cum se aruncă pomana la calic!
Rușine, făr-de-lege, batjocură. trădare!

Moșoc.

Miași, Tomșo!

Tomșa.

O! Moșoace, me jur : păcatul mare
 Că n'ai intrat, bătrine, de viu chiar în mormint
 Cu'n ceas mai înainte de-a țice-acest cuvînt!
 Vrei greci tu la Domnie?.. decî sufletuți răspundă
 De reul care 'n țeară prin greci a se pătrundă!

Moșoc, stăpînindu-se.

Tu aiuresci, sermane... Eú nu's hain, nebun,
 Când vi'l aduc pe Despot și Domn eú vi'l propun.
 Mi-e inima amară precum iți e și ție
 De a vedea Moldova un cuib de anarhie
 În care tot smintitul se crede-un om prădat
 Când vede tronul țerii de altul ocupat.
 Mi-e inima atinsă de-a morței grea lovire
 De a vedea Moldova un câmp de jăfuire
 Pe care toți aleargă turbati, neodihniți
 Ca se ajungă tronul din care 's imbrânciți.
 Aú ochi ca se nu vadă, urechi se nu audă
 Căci inima lor stearpă cu căruța e rudă,
 Și toți vecinii, dușmanii acestei mindre țeri,
 Gătescú a ei cădere prin chiar ai seî loerți,
 Hrînind în al lor suflet o poftă de Domnie,
 Ce-duce lor peire și țerii calicie.
 Destul!.. vreú pacea 'n țeară domnind sub cer senin,
 Și eată de ce, Tomșo, propun un Domn străin.

Tomșa.

Cuvîntul teú, Moșoace, mai reú te osindesce.
 El laudă străinul și neamul teú hulesce!

Despot se înaintea-i cu multă demnitate.

Despot, grav.

Viteze Tomșa!.. Despot de tine-aici respins,
 Respectă tulburarea din sufletuți aprins,

Și 'n line el admiră virtutea stremoșească
 Ce vrea corona țerii pe-o frunte românească.
 Dar dacă prin mânia acum n'ăl fi orbit,
 De-ăl fi, cum se cuvine, cu gândul liniștit,
 Aî înțelege, Tomșa, că nascere și nume
 Sintu jocuri de-ațe soartei care domnesce 'n lume.
 Nu, Tomșa, nu e locul ce face pe-un bărbat
 Străin, saă fiu al țerii. om reă saă lăudat
 Căci omul mare 'n suflet, moșnean, străin el fie.
 In suflet poartă lumea întreagă drept moșie!
 Nu, Tomșa, nu-i cu dreptul de-a dice că I străin
 Acel care dorește la toți noroc deplin
 Și care pentru țeara ce l'a priimit cu bine
 E gata se jertfească tot sângele din sine.
 Străin este acela crunt, orb, nelegiuit
 Ce 'nșige 'n rana țerii cuțitul otrăvit!
 Străin este acela ce, orî ce nume poartă,
 Nu l pasă de-a lui țeară, chiar de-ar vedea-o moartă!
 Nu dar eă, văr cu Doamna, străin aice sint,
 Ci Lăpușneanul, dușman acestui drag pămîni!

Jos Lăpușneanul!

Moarte hainului!

TOROIPAN.

Sfirșească

Și vieța l și Domnia!

HABNOV.

Și Despot se trăească!

BOERII, afară de Tomșa.

Dar, dar!

TOMȘA, către cer.

Sintu orbî, o! Doamne, din cer nu l asculta!

DESPOT.

Boeri, recunoscința...,

TOMȘA.

Recunoscința ta ?

Pe cine vrei se 'ntunece?.. Cum noi s'avem credință
 In vorbele'ți viclene ș'a ta recunoscință
 Când tu, chiar vēr cu Doamna, fațarnic ca un hoț,
 Vrei se restorni din culme pe ea și pe-al ei soț ?
 A! șerpe, vrei se luneci sub mantia Domnească ?
 In lături !

DESPOT.

Lăpușneanul a vrut se m'oirăvească !
 In cupa lui perfidă eū moarlea, am beut
 Și, fără mea ispită, de mult aș fi perdut.
 El vrea a mea peire?.. deci ghîară pentru ghîară !
 El dice : peară Despot!.. eū : Lăpușneanul peară !

MOȘOC.

Se va 'mplini cuvintu'ți, poporul e cu noi.

TOMȘA.

Cu voi poporul?.. fie!.. eū nu mai sîni cu voi!
 Me duc, ve las orbirei, las țeara 'n seama voastră.
 Se dați seamă de dînsa !

trece mărș pe dînsinta boerilor și se intrapă spre ași din fund.

DESPOT.

Ești dar in contra noastră ?

Boeri, Tomșa ne lasă... El are'ntru nimic
 Lui Vodă să ne vindă.

TOMȘA, cu dispreț.

Pribeag cu suflet mic!..

Románul viețuesce și moare când se jură,
 Cu arma albă'n mână, nu cu trădarea 'n gară.

Invață de la dinșii a fi Român de poți.
Boeri! gândiți la muma ce v'a născut pe toți!

Esse Boerii remănu pe gânduri. Despot și Moțoc graescu încet deoparte

SCENA X.

TOTI. afară de TOMȘA.

SPANCIOC.

E aspru cu noi Tomșa.

HARNOV.

Lăsați-l ca se fie.

Avea gărgăuni poate de Domn, cine mai scie?

SPANCIOC.

Eă sciu!.. te'nșeli... Nu, Tomșa, român dintre strebuni,
E om în toată nuntea, ferit de gărgăuni.
El nu vrea Domn pe Despot, pentru că-l grec; dar oare
Se n'ăibă el dreptate, de țeară când îl doare?
Strebuni, duși de timpuri prin feluri de nevoi,
Aveă o d'cetoare venită până la noi:
«Se te feresci, Române, de cuiți străin în casă.»
Pe mine astă vorbă în pace nu me lasă,
Boeri. și eți ca Tomșa încep a sta pe gând.

HARNOV.

Scii că... mai că... imi vine... firește judecând...
Me'n'treb și eă acuma...

MOȚOC.

Ce?

HARNOV.

Dacă e prielnic
De ș'am jurat... s'alegem un grec?..

МОТОС.

Om șovăelnic!

Când omul are cuget, cuvintu-î e cuvint.
Și fapta î și cuvintul de o potrivă sintă.

HARNOV.

Așa-î, dar voi ce diceți, boeri?

UN BOER.

Scim noi?

МОТОС.

Rușine!

Despot vine în fața boerilor.

DESPOT.

Boerii stău pe gânduri, nedumeriți?.. Prea bine.
Deci facă-se lumina în ochii tuturor
Și spue toți de arindul cu glas deschis ce voru?
Eu, fără ameteala de visuri de năltare,
Vreți gloria Moldovii și a ei nealătare!
Mai mult!.. Vreți se rupe jugul cumplit și rușinos
Ce-apasă omenirea în fiul lui Hristos!
Mai mult!.. Vreți Româniimea înainte mergătoare
În sfînta cruciadă lui Christ liberătoare
Ca nime'n cursul lumii, nici craiu, nici împărat
De soartă-î se dispue cu dreptul usurpat.
Această sentinelă la resărit, cu fală,
Are-o menire mare și providențială.
E zidul ce oprește potopul fanatic...
Căduț acum e zidul, eu vreți ca să l' ridic!

O pauză. Boerii încep să se aprinde.

STROICI, entuziasmat,

Dar, dar!

DESPOT.

O cruciadă l'apus se pregătesce
 In contra semi-lunii lui Mohamed, ce cresce
 Ca meteor de moarte pe cerul creștinesc.
 Doi imperați și Papa, vicariu Dumnezeesc,
 Filip, Ferdinand. Pavel, cu fulgerii in mână
 Stați gata se detune in hidra cea păgână,
 Și tristele victime din tristul resărit
 Așteaptă-acea minune a lanțului sdrobit.
 Sublimă incercare! măreață făptuire
 Ce 'naltă omenirea pân' la Dumnezeire!..
 Cui se cuvine fala de-a si inceputor
 De nu acestui ager, marinimos popor
 Ce 'mpărtășind cu Stefan și inima și gândul,
 Aū ingrozit Osmanul anī patruzeci de-a rândul?..
 Eată ce vreți eū, Despot, străinul... insă voi
 Ce vreți?

Vrem Domn pe tine in pace și resboi.
 In ochii mei deschis' ai o zare năoă, largă...
 Tot sufletul spre dinsa cu tine vrea se meargă.

SPANCIOC.

Despot!... de țî a fi faptul ca rostul... se trăesci!
 Fi! Domn!.. in țeara noastră pe Stefan s'amintesci.

HARNOV.

Trăească Despot-Vodă!

MOȚOC.

Tăcere, cumpătare,
 Urechla Lăpușneană aude 'n depărtare.
 Boerī, noaptea se 'ntinde și timpul ȳ priincios.
 Hai s'așităm rescoala in breslele de jos
 Și mâini in țiorī de țioă se vadă mindrul soare
 In brânci pe Lăpușneanul, pe Despot in splendoare!

BOERII.

Hai!

SPANCIOC, se apropie de Despot și i dă mâna.
Se fii Român verde.

DESPOT.

Român m'oiu arăta.

STROIICI, dând mâna cu Despot.

Despot, noroc!

MOȚOC, asemina.

Unire!

HARNOV, închinându-se plecat.

Mulți ani, măriu ta!

Cot hai! boeri se 'achiuă și estă cu toții prin fand.

DESPOT, singur.

E vis?.. sint Domn, eu, Despot? Din mic eală-me 's mare
 Boerii, capl ai țerii, cu-o nobilă mișcare
 Mi-au dat frătește mâna, voioși mău aclamat...
 Un singur numai, Tomșa, din toți cel mai bărbat...
 El mî-a jurat o ură cumplită, ne'mpăcată,
 El chiar... me va ucide când va putea, vre-o dată...
 Un glas de presimțire mî-o spune 'n taină... dar
 Prudent e se lași vieața vrajmașului barbar?
 Răbdare!.. a mea spadă o voiu plânta-o 'ntrinsul.
 Și dacă Moldovenii vor fi nălângi ca dinsul,
 Voiu sci eu din lei aprigi a'i face mîelușori.

* * *

Unu ultimă cuvintă spre a slârși cu laudele ce se cuvintă nouel o-
 pere dramatice a d-lui Alexandri, și acesta va fi numai spre a regăsi
 într'insa cu o vie mulțămire, pe poetulă ce, sub atâtea gingașe forme,
 a cântatū frumusețile patriei nōstre (1) :

(1) *Despotu Vodă*, act. I. Scena II-a.

Privesce colo 'n față, in zarea luminată :
 Ca mantie regală, frumoasă și bogată
 Apare 'n ochii noștri Moldova, dulce raiu,
 Comoară nesecată de bun și dulce traiu.
 Ea are grâu și miere și vinuri, ah! ce vinuri!
 Toeag de bătrinețe, viū balsam pentru chinuri.
 Și are mii de nade a scumpelor plăceri,
 Copile-ah! ce copile!... muieri, ah! ce muieri!
 Îți fură ochii, mintea, și inima (și-o fură
 Că-o rață de sub geană, c'un zimbet de pe gură.
 Și insă Moldovenii orbi, crunți, nepăsători,
 Stropescū ades cu sânge grădina lor de flori.

Și mai departe (1) :

Ați vin și pun piciorul pe-acest pământ Român
 Și dic : Moldovo 'n mine cunoaște-al tei stăpân!
 Decî pune'ți mari podoabe, frumoasa mea mireasă,
 Se faci cu mine-o nuntă de mândră împărăteasă.
 Imbracă-a tale haine țesute 'n mii de flori,
 Incinge curcubeul alungător de nori
 Și întinde pe-ai tei umeri, in di de serbătoare,
 Hlamida ta ce poartă-o lună-o stea, ș'un sôre...
 Acum a sosit timpul, de fericire plin,
 Ca se'ți alegi un mire viteaz, măreț, străin,
 Un mire din Byzanța, cum se cuvine ție,
 Ca se fondăm aice greceasca dinastie.
 E timpul, o! Moldovo, uniți noi amândoi.
 Se facem visuri, planuri și fapte de eroi,
 Se stergem umilința din fruntea creștinească,
 Se liberăm Byzanța și patria grecească!
 Intreaga lume-asteaptă se vadă 'n resărit
 Un soare năou, cu raze de foc, pe cer ivit
 Se ardă semi-luna cât nu e lună plină
 Și planta cea păgână s'o sece 'n rădăcină.
 Eu fi-voiū acel soare aprins de Dumnezeu,
 Și tu, Moldovo scumpă, tu fi-vei cerul meu!

(1) Act. I. Scena III-a.

A! tremure Osmanul sub paloșul dreptăței
 La răcnetul lui Despot și al creștinătăței
 Căci ați începe dioa creștinei re'nvieri,
 Căci jur a fi eu, Despot, stăpân acestei țeri...

«Deci, în resumatul, *legenda istorică* a lui Despotul Vodă merită fără îndoială toate laudele ce se pot acorda unei opere de înaltă poezie, căreia însuși dreptul-prețuitorul ei autorul i-a dat denumirea cea mai potrivită pentru o compozițiune, în care studiul caracterelor istorice, cercetarea intimă a inimii omenesci, și apoi încă avântul liric al vorbirii sunt întrunite cu cea mai măestră armonie.

«Ca acțiune intențită a dramei, negreșit că în alte literaturi vom găsi opere mai atrăgătoare; dar în limba noastră, trebuie să recunoștem că nici sub acest raport Despotul Vodă nu-și are încă sémănul.»

Acăsta fu conclusiunea definitivă a aprigului critic, după ce cu mintea sa răsujudcase dreptul ceea ce pe scenă judecase rău cu ochii și cu auzulul.

Dar și aci, Domnilor, ultima judecată rămâne la d-văstră.

Cu toate acestea, ertați-mă să vă mai expun unele aprețuiri generale, pe care mi le-a dezvoltat mai deunăzi un om, carele avându și el spiritul pornit spre poezie, citește mult și *scie* să citească românesce.

«Mă întrebi, — imi dize el, — care e părerea mea asupra activității literare a lui Vasile Alexandri? Speru că nu pretinzi să ieai aci d'a rindul toate operele sale, spre a le judeca acum cu deamăruntul; dar voi cerca să le cuprind într'o ochire generală, și pentru acăsta te rog să-mi dai voe a mă servi cu o comparațiune.

«Inchipesce-ți, — și pare-mi-se că acăsta nu-ți va fi cu anevoință. — Inchipesce-ți că literatura română de astăzi e reprezentată print'r'o nopte adâncă. Dar imi vei dice : dacă e nopte, nu e lumină. și literatura e lumină. — Ingăduesce, te rog, unu minutul, și lumina, pre câtă este, și se va arăta îndată. În acea nopte, lucesc pe ceru stele,

care mai mari, care mai mici, unele adunate mai multe la unu locu, altele risipite, unele cu schinteî vii, altele cu rază domole, ba chiaru și unele sub forme nebulose. În acele stele, semănate pre întinderea tăriei întunecoase, eû vedûi toate poeziile și toate scrierile lui Alexandri, grupate, ici în vesele *Doine*, colo în lânguiose *Lăcrămiore*; mai dincoce în *Suvenire*, culese și reschirate pretutindenti; apoi în *Mărgăritărele* viode, printre cari răsărû și adevărați luceferi; și iarăși în *Pasteluri* grațioase, în *Legende*, vechi și noui, lucindû cu vii lumine și în fine în cânturile *Ostașiloră nostri*, scaldândû mai cu osebire în razele lorû învietore pământulû vitejescu alû României.

•Dar mai sunt și alte grupe de steluțe ce scipescû veselû în jurulû celorû-l-alte, ca veselele lui *Comediî* și *Vodviluri*; sunt și meteori cu sbudarlnică lumină, ca ale lui *canțonete*, *operete* și *scene comice*; sunt și planete cu mersulû mai linu, ca scurtele sale *Drame* din trecutû.

•Pe acelu cerû instelatû își găsesce loculû și fie care din spirituosele lui *opere în prosă*, ast-felu în câtu numărândû totû ce a scrisû Alexandri, de cândû ține condeiulû în mână, dëu că n'ar mai rămâne nici o stea pe cerû, cărcia să nu-l potû însuși numele și valoarea luminătoare a uneia, — cătuși de mare, sau cătuși de măruntă, — din scrierile lui.

— •Îmi place. — întrerupsei, — și mă impacû, eû unulû, forțe cu acestă poetică comparațiune, deina de autorulû nostru; dar observû, însă, că ai uitatû cea mai nouă din operile lui, ai uitatû pe *Despotû Vodă*.

— •Unû momentû, te rogû; eramû tocmai să ajungû la capitala-l operă dramatică, și ca să-l dau loculû ce i se cuvine, permite-ni să împrumutû și să adoptezû aci o citațiune dintr'unû mare poetû românû

În noptea impunătoare în liniște senină
Privescû cum orizonulû umplutû e de făclii
Când în sfârșit și luna s'arată mândră plină.

— •Nam ce țiice, comparațiunea, în ceea ce privesce pe Alexandri, este acum completă; dar, ce faci, rogu-te, cu atâtea alte opere, literare ce aparû în România?

— «Atâtea! Atâtea!... Terminul de grămădire este cam exagerat. Dar, și aceleora, — ori câte sunt, — e ușor le găsești locul. Căci, cându e noapte întunecată, adesea vezi eșindu din pământu palide flăcări care filăe câte-va secunde în aeru, și apoi disparu nevedute; vezi încă mijindū printre erburu licurici, ce pentru un momentu scipescū viu cu a lorū scintee luminosă, și apoi, sficioș, își aplcă d'asupra ei întunecatele lorū aripe. Aceștia sunt efemerii noștri poeți de astăzi.

— «Mi se pare că ești cam aspru cu dinșil;... dar, trecă! — Spune-mi, însă, unde puți pe acei oameni dela noi cari cu nepregătută stăruință, lucrăză în cercurile felurite ale științelor?»

— «Mă iertă; mă acuzi că sunt exagerat. Permite-mi a-ți spune, însă, că și d-ta ai asemenea tendință, cându bunăoară vorbești de lucrătorii cei cu stăruință fără pregetu, în dominiul științelor. Nu tăgăduescū că se întâlnescū și la noi bărbați cu aplecări — mai multu sporadice de câtū persistente — la lucrările științifice; precum totu astfelu, umblândū noaptea pe strade, se întâmplă să zăresci, pe ici și colea, la ferestre, câte o lampă, adăpostindū, sub lumina ei, mai multu sau mai puținu întunecatū, doi ochi cari citescū sau o mână ce scrie. Aceștia sunt unicele candelu ce ardū la noi, pe altarul științei.

«Dar, stăi! uitasem, în mijlocul acestorū pacifice lumine, care îngână monotonia nopții noastre literare, uitasemū să amintescū că une ori a lorū lină, dar trainică lucire, e turburată, pentru câteva momente, de unele focuri de artificie, în care meșterii isteți și dibaci facū să jöce, în ochii orbecăii ai publicului, totu felulū de vîrtejuri luminoșe, de pestrice fișicuri plesnitöre, de întortocheri scipicioșe, de bășici fulgurante, de văpăi multicolore, de fulgere plăsmuite, de sorți fățării, care, cu multu sgomotū și cu mare vîlvöre, uitescū pentru unu scurtu timpū vederile, și apoi, de o dată, — chiar prin natura lorū factice, — se întunecă, lăsândū numai după dinsele fumū negru și înecăciosū.

— «Destulū, — spuseiū eū atunci, rișendū — destulū, căci ai cădutu însuși în păcatulū ce-lū arunci asupra altora, și totă mărēja-ți com-

parațiune, ai sfârșit-o cu unû focû de artificie. Pe limba francesă, asemenea conclusiunii fortunose, se chiamă *buchetulă*.

— «Recunoscû că ai dreptate, — îmî răspunse interlocutorulû meu, — și de sigurû Vasile Alexandri merită ca recompensă, a multelorû și temeinicelorû sale lucrări, o altă resplată de câtû unû asemenea buchetû artificiosû.

«Acum abia o lună, amû cititû prin țiare unû faptû care m'a înândritû pentru o națiune suroră și iubită de noi toți. În ziua de 27 februarie trecutû, Parisulû întregû și delegațiunî din tótă Francia au mersû să felicite și să depună lauri de onóre pe fruntea bêtrânulû poetû alû Franciei, lui Victor Hugo, carele — faptû rarû printre ômenîi cu așa mare activitate intelectuală! — intra atunci în alû 80^{-lea} anû alû viețuirii sale.»

Intr'adevărû, frumosu lucru este, Domnilorû, cândû o țeră întregă, recunoscêtore pentru neprețuitele puteri morale ce a răspânditû într'însa unû scriitorû de geniu, vine să-l închinë recompensele de care ea dispune.

Din nenorocire, pînă în acești ultimî ani, țera nóstă n'a avutû și n'a sciutû să dea nici o resplată demnă acelorâ carî cu brațû agerû, au despicatû ogorulû înțelenitû alû limbei și alû culturii nóstre literare.

Dar, — nihil desperandum! — Printre noi a trăitû, — acum câțî-va ani cu totulû înstrăinatû din cerulû literaturii, — unû urmașû alû acelorû ômeni carî, cu două sute de ani mai înainte, începuse să spargă acea țelină; dinsulû, împinsû ca de o însușire, — pôte chiar neconsciinte, — a sângelui ce-l cura prin vine, a lăsatû primulû institutû de înaltă cultură națională, multû-puțina sa avere, pentru ca dînsa să se reverse cu dârnicie asupra acelorâ carî vorû redeștepta națiunea română prin ale lorû opere literare.

Aceleâ a fostû, Domnilorû, multû laudatulû acum de noi și de țeră, Constantinû Năsturelû Herescu, carele, cu limbă de mörte, ne-a lăsatû îndatorirea ca să închinămû acelorâ dintre Români cărorâ mai

bine se cuvine, modestele prinose ale unei averi, pe care străbunul său, logofetul Udriște Năsturel, o întrebuița, sub domnia lumina-tore a lui Matei Basarab, la tipărirea celor mai d'întâi cărți în limba românească. El ne-a prescris anume că astfel să răsplătim pe totu anul cele mai bune lucrări literare și științifice făcute de Români, iar la patru ani o dată, să împătrim respata, în favoarea aceluia «carele va fi tipărit opera, judecată ca publicațiunea de că-petenia, ce a apărut în cursul celor patru ani precedenți.» Apoi a mai ados, cu totu dinadinsul, vorbindu despre «*scrierile de pură literatură, în prosă sau în versuri, precum : poeme, drame și comedii seriose, — mai ales subiecte naționale* —» că : «*Acestora, mai cu seamă, doresce ca să se acorde Marele Premiū Năsturel, cănulă ele voru și judecate cu avēndu unu meritū cu totul superioru, spre a se da astfel o încurajare mai puternică dezvoltării literaturii naționale.*»

Acestia sunt, Domnilor, înșiși termenii clauselor testamentare.

Pentru prima oră, estimp, suntem chemați a îndeplini această mai importantă a noastră datorie.

Însuși Regele Nostru, ilustrul indemnător și întemeetor al unei ere de totu felul de prosperități în Romania, a bine-voitu să consfințească prin a Sa Augustă prezență printre noi, această primă mare Sărbătoare a Dreptății ce de multu noi datorim dulcelui grai național. Oare putem noi să facem acum altfel de cătu a da deplina noastră învoire la glasul ce din totă româtimea se înalță ca să recunoscă pe Vasile Alexandri, ca cel mai mare poet al Românilor în ziua de astăzi? ca autorul, căruia nimeni dintre scriitorii români, — fără de o deșanțată orbire, — îl pōte disputa premiul, destinat celor mai înalte și mai frumoase creațiuni literare, apărute în limba română, nu dōră numai în acești ultiimi patru ani, ci încă-și cu mai mulți deceni înapoi?

Puindu-se la votu concludiunea raportului, ea dobîndesce unanimitatea sufragielor.

CONCURSURILE
PROPUSE DE
ACADEMIA ROMÂNĂ.

CONFORM DECISIUNILOR LUATE ÎN SESIUNILE SALE PÂNĂ LA ANUL 1881.

După decisiunile luate de Academia Română, în sesiunile de până la anul 1881, concursurile propuse de Academiă sunt cele următoare :

1. *Premiul Statului Lazăr* de 5,000 lei, se va decerne, în cursul sesiunii generale din Martie-Aprilie 1882, cărții științifice în limba românească, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate de la 1 Ianuarie până la 31 Decembrie 1881.

La acest concurs se pot prezenta și invențiunile științifice făcute de Român.

2. *Premiul Năsturelă-Herescu* de 4,000 lei, se va decerne, în cursul sesiunii generale din Martie-Aprilie 1882, unei cărți scrise în limba română cu conținutul de ori-ce natură, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate de la 1 Ianuarie pînă la 31 Decembrie 1881.

NB. Concurenții la aceste premii vor binevoi a trimite la cancelaria Academiei Române în Bucuresci — Palatul Universității — operele lor cari vor fi în condițiunile de timp aci însemnate, în câte două-spre-șapte exemplare, până la 31 Decembrie 1881.

3. *Marele premiu Năsturelă-Herescu* din seria B, în sumă de 12,000 lei, se va decerne, în cursul sesiunii generale din Martie-Aprilie 1885, unei cărți scrise în limba românească, cu conținutul de ori-ce natură, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate de la 1 Ianuarie 1881 până la 31 Decembrie 1884.

4. *Premiul Asociațiunii Craiovene pentru dezvoltarea învățământului publică*, în sumă de lei 1500, se va decerne, în sesiunea generală din primăvera anului 1883, celei mai bune cărți didactice în limba română, din câte se vor fi

tipăritu cu incepere de la 1 Iulie 1879 până la 31 Decembre 1882. Această dată este și termenul extrem al depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concursu.

5. Cea mai bună traducțiune în limba română din *Ammianu Marcellinu*, cartea XXXI, cap. 1—10 se va premia din fondul Zappa.

Manuscrisele se voru depune la cancelaria Academiei până la 31 Decembre 1881.

Concurentul care va fi premiatu, va fi însărcinat să facă traducțiunea autorului întregu, pe prețu de 120 lei pentru 20 pagine din edițiunea stereotipă a lui *Tauchnitz*.

6. *Premiul Năsturelă*, seria A, de lei 5000, se va decerne, în sesiunea generală din primăvera anului 1882, celei mai bune disertațiuni în limba română asupra următorului subiectu :

«*Descrițiunea completă, sub raportulă fizică și economică, a unu județu alu României, după alegerea fii-căru concurentu în parte.*» (1)

Cu programa acesta :

1. Geografia cu ramificațiunile ei (orografia, hidrografia și topografia);
2. Ochiire asupra istoriei naturale (tărâmurile, flora, fauna);
3. Starea economică alătu agricolă cătu și industrială;
4. Statistica populațiunii (starea civilă, statistica religioasă, juridică, medicală, militară, scolastică, naționalitățile, etc.);
5. Etnografia, adică descrierea usurilor, credințelor populare, porturilor locale, etc.;

Întinderea operatului va fi ca de 25 côle tiparū, formatū în 4° micū sēd 8° ordinarū, litere *cicero*. Termenulă presentării manuscriselorū la concursū va fi 31 Decembre 1881.

7. *Premiu'ă Năsturelă*, seria A, de 5000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din primăvera anului 1882, celei mai bune disertațiuni în limba română, asupra următorului subiectu :

«*Țeranulă română. Disertațiune asupra stării sale morale, sociale, economice și politice în trecutū și în presentū, în principatulū României.*»

Întinderea operatului va fi 20 côle de tiparū, formatū 4° micū sau 8° ordinarū, litere *cicero*. Termenulă presentării manuscriselorū la concursū va fi 31 Decembre 1881.

8. *Premiulă Năsturelă* seria A, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din primăvera anului 1882, celei mai bune disertațiuni asupra următorului subiectu :

(1) Se excludū dintre județele țerei, acele carti se află descrise pe deplinū în *Analele Statistice* de Marțianū și în monografiile agricole ale d-lui Iónu Ionescu.

•Sufizulă licuidă (l, r) și sufizulă guturală (k, g) în limba română.»

Întinderea lucrării va fi minimum de 20 côle de tipar în octavă ordinară litere *cicero*.—Termenulă prezentării manuscriselor la concursu va fi 31 Decembre 1881.

9. *Premiulu Statulu Heliade-Rădulescu*, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din primăvera anulu 1882, celei mai bune disertațiunii în limba română asupra următorulu subiectu :

•*Studiū asupra activității literare și pedagogice a lui Ionū Heliade-Rădulescu, în raportă cu epoca anterioară (finele secolulu XVIII, cu erudiții din Blajū și Văcărescū) și cu cea posterioară până la 1848, dândū totū de o dată o schiță biografică a lui Heliade-Rădulescu.*»

Întinderea operatulu va fi ca de 20 côle de tipar în 4° micū sēū 8° ordinarū, cu litere *cicero*. Termenulă prezentării manuscriselor la concursu va fi 31 Decembre 1881.

10. *Premiulū Alexandru Ionū Cuza*, de 4000 lei, se va decerne în sesiunea generală din primăvera anulu 1883, celei mai bune disertațiunii în limba română asupra următorulu subiectu :

•*Istoria Românilorū în Dacia Traiană, de la Aurelianus până la fundarea principatelorū Moldova și Țera-Românescă.*»

Întinderea operatulu va fi de 20 côle de tipar în 4° micū sēū 8° ordinarū, cu litere *cicero*. Termenulă prezentării manuscriselor va fi 31 Decembre 1882.

11. *Premiulū Statulu Lazărū*, de 5000 lei se va decerne în sesiunea generală a anulu 1883, celei mai bune disertațiunii, scrisă în limba română, asupra următorulu subiectu :

•*Studiū asupra agriculturii, industriei și comerțulu în România.*»

Lucrarea va trata despre starea actuală a acestorū trei ramure de producțiune și despre mijlocele de a le ameliora. O ochire asupra istoriei economice a României în secolii : 17, 18 și 19, va precede acestū studiū. Studiulū va fi făcutū din punctulū de vedere economicū și tehnicū. Manuscrisulū trebuie să cuprindă materiă pentru celū puținū 300—400 pagine de tiparū, în 8° *garmondū*. Termenulă prezentării manuscriselor la concursu va fi până la 31 Decembre 1882.

12. *Premiulū Năsturelū*, seria A, de 5000 lei, se va acorda în sesiunea generală a anulu 1883, celei mai bune disertațiunii în limba română asupra următorulu subiectu :

•*Istoria tipografiei la Români.*»

Întinderea lucrării va fi de 15—20 côle de tipar în 8° ordinarū cu litere *cicero*. Termenulă prezentării manuscriselor la concursu va fi 31 Decembre 1882.

PERSONALULŪ
ACADEMIEI ROMANE

IN ANULŪ 1881.

MEMBRII ACADEMIEI.

I. SECTIUNEA LITERARIA.

1.	D. Romann <i>Alexandru</i> ,	numitū la anulū	1866.
2.	» Ciparin <i>Timoteu</i> ,	» » »	»
3.	» Caragiani <i>Iōnu</i> ,	» » »	»
4.	» Sbiera <i>Iōnu</i> ,	» » »	»
5.	» Alecsandri <i>Vasile</i> ,	» » »	»
6.	» Maiorescu <i>Titu</i> ,	» » »	1867.
7.	» Sion <i>George</i> ,	alesū la anulū	1868.
8.	» Fontaninū <i>George M.</i>	» » »	1870.
9.	» Hasdeu <i>Bogdanū P.</i> ,	» » »	1877.
10.	» Quintescu <i>Nicolae</i> ,	» » »	»
11.	» Chiṭu <i>George</i> ,	» » »	1879.
12.	» Negruzzi <i>Iacobū</i> ,	» » »	1881.

II. SECTIUNEA ISTORICA.

1.	» Baritiu <i>George</i> ,	numitū la anulū	1866.
2.	» Babesiu <i>Vincentiā</i> ,	» » »	»
3.	» Urechii <i>Vasile A.</i> ,	» » »	»

4.	D. Ionescu Nicolae,	numitǎ la anulǎ	1867.
5.	» Kogălniceanu Michailǎ,	alesǎ la anulǎ	1869.
6.	» Melchisedechǎ P. S. S. Episcopǎ,	»	1870.
7.	» Odobescu Alexandru,	alesǎ la	»
8.	» Sturdza Dimitrie A.,	»	» 1871.
9.	» Maniu Vasile,	»	» 1876.
10.	» Papadopolǎ Calimachǎ Alex.	»	»
11.	» Marianu Simeonǎ Fl.	»	» 1881.
12.	» Marienescu Atanasie,	»	»

III. SECȚIUNEA SOROSTIVICĂ.

1.	D. Kretzulescu Nicolae,	alesǎ la anulǎ	1871.
2.	» Fētu Anastasie,	»	»
3.	» Aurelianǎ Petre S.	»	»
4.	» Ghica Ion,	»	» 1874.
5.	» Ștefănescu Grigorie,	»	» 1876.
6.	» Fălcoianu Ștefanǎ,	»	»
7.	» Bacaloglo Emanoilǎ,	»	» 1879.
8.	» Brandza Dimitrie,	»	»
9.	» Poni Petre,	»	»
10.	» Felix Iacobǎ,	»	»
11.	» Teclu Nicolae,	»	»
12.	» Vasiciu Paulǎ,	»	»

MEMBRII ONORABI.

1. M. S. CAROL I, *Regele României*,

Protectorul alu Academiei Române.

Președinte Onorariu.

2. M. S. ELISABETA, *Regina României*, (Carmen Sylva)
3. D. Cretzulescu, *Constantin*, (Bucuresci).
4. • Adrianu, *Generalu George*, (Bucuresci).
5. • Ioannide, *George*, (Bucuresci).
6. • Polyzu, *Doctoru G.*, (ibid).
7. • Boziann, *Constantin*, (ibid).
8. • Grădiștenu, *Grigoric*, (Versalia).
9. • Popea, *Arhimandritu Nicol.*, (Sibi).
10. • Puscariu, *Caval. Ioanu*, (Pesta).
11. • Silasi, *Dr. Grigor.*, (Cluj).
12. • Muresianu, *Iacobu*, (Brașov).
13. • Gonata, *Stefanu*, (Basarabia).
14. • Cămpenu, *Petre*, (Iași).
15. • Cihacu *Iacobu* (Elveția).
16. • Cihacu *Alexandru* (Maien).
17. • Vegezzi Ruscalla, (Turin).
18. • Capellini, *Caval. Giov.*, (Bologna).
19. • Biondelli, *Caval. E.*, (Milan).
20. • Ascoli, *Gras Isaia*, (Milan).
21. • Egger, *Emile*, (Paris).
22. • Longperrier, *Adrien de* (Paris).
23. • Desjardins, *Ernest*, (ibid).
24. • Fröhner, *Wilhem*, (ibid).
25. • Bataillard, *Paul*, (ibid).
26. • Linas, *Charles de* (Arvas).
27. • Ubcini, *A.*, (Paris).
28. • Avril, *Bar Adolphe d'* (Santiago de Chili).
29. • Stanley of Alderley, *Lord Henry* (Londra).
30. • Grant-Duff, (ibid).

31. » Müller, *Max*, (Oxford).
32. » Steenstrup, *I. S.*, (Copenhaga).
33. » Lepsius, *Richard*, (Berlin).
34. » Tobler, *Adolf*, (Berlin).
35. » Schuchardt, *Hugo*, (Gratz).
36. » Bock, *Dr. Franz*, (Aquisgrane).
37. » Uvaroff, *Comite Alezi*, (Moscu).
38. » Picot, *Emile*, (Paris).
39. » Mommsen, *Theodor*, (Berlin).
40. » Miklosich, *Franz*, (Viena).
41. » Diefenbach, *Lorenz*, (Darmstadt).

MEMBRII CORESPONDENȚI

pentru Secțiunea Literară.

1. » Lauriană, *Dem.*, (Bucurescl).
2. » Boiț, *Zaharia*, (Sibiă).
3. » Popescu, *Ioan*, (ibid).
4. » Romana, *Visarionă*, (ibid).
5. » Densusianu, *Aron*, (Iași).
6. » Vulcanu, *Iosif* (Oradea-mare)
7. » Rosny, *Léon de* (Paris).
8. » Iarnik, *Ioan Urban*, (Viena).

pentru Secțiunea Istorică.

9. » Tocilescu, *Grigorie* (Bucurescl).
10. » Densusianu, *Nicolau* (ibid.)
11. » Moldovanu, *Ioanu*, (Blau).
12. » Popă, *Gavrilă* (Lugosă).
13. » Legrand, *Emile*, (Paris).
14. » Jung, *Dr. Iulius*, (Praga).

pentru Secțiunea Științifică.

15. » Cucuierănu, *Dr.* (Iași).
16. » Ionescu, *Ion*, (Bradă).

17. » Obedenaru, *Dr. M. G.* (Roma).
18. » Robescu, *C. F.* (Bucurescl).
19. » Haretu, *Spiru*, (ibid.)
20. » Hepites *Stefană* (ibid.)

II

MEMBRI DECEDAȚI

De la 1867—1881.

1. D. Cozacovici *C.*
2. » Demetrovici *Al.*
3. » Hasdeu *A.*
4. » Hodosiu *I.*
5. » Hurmuzachi *A.*
6. » Hurmuzachi *E.*
7. » Laurianu *A. T.*
8. » Massimă *I. C.*
9. » Munteanu *G.*
10. » Mocioni *A.*
11. » Negruzzi *C.*
12. » Papiu Harianu *A.*
13. » Poianaru *P.*
14. » Rădulescu *I. H.*
15. » Străjescu *I.*
16. » Stamate *C.*

(Iași), Ghica Ionu (București), Poni Petre (Iași), Teclu Nicolae (Viena), Vasiciu Paula (Temișoara).

C. PERSONALULU COMISIUNLORU

I. Comisiunea permanentă a Bibliotecet :

Membrii : D-lu Hasdeu B. P., secretaru alu Secțiunii literare,
 • Maniu Vasile, secretaru alu Secțiunii istorice.
 • Ștefănescu Grigore, secretaru alu Secțiunii științifice.

II. Membru conservatoru alu Colecțiunei numismatice : D-lu Sturdza Dimitrie A.

III. Comisiunea pentru cercetarea probelor de traducțiunii din autorii latini (Ammianu Marcellinu, cartea XXXI, cap. 1—10) :

Membrii : D-nii Baritiu George, Hasdeu Bog. P., Maiorescu Titu, Quintescu Nicolae.

IV. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor prezentate la concursul premiului :
Năsturelu Seria A : «Teranul român»,
 a premiului *Heliade* : «Studiu asupra activității literare și pedagogice
 a lui Ionu Heliade-Rădulescu.»
 a premiului *Năsturelu* Seria A : «Sufixul licuid (*l, r,*) și sufixul gutural (*k, g,*) în limba română.»

Membrii : D-nii Maiorescu Titu, Papadopolu-Calimachu Al., Romann Alexandru.

V. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor prezentate la concursul premiului
Năsturelu seria A : «Descrițiunea completă sub raportul fizic și economic alu unu județu alu României.»

Membrii : D-nii Ghica Ion, Aureliann Petre S., Ștefănescu Grigore.

VI. Comisiunea pentru cercetarea cărților tipărite intrate la concursurile pentru :
 premiul Statulu *Lazăr* de 5000 lei, pentru o carte cu conținutul științific, tipărită de la 1 Ianuarie până la 31 Decembre 1881,
 premiul *Năsturelu* seria B, de 4000 lei, pentru o carte cu conținutul de orice natură, tipărită dela 1 Ianuarie până la 31 Decembre 1881.

Membrii :

din Secțiunea literară : D-lu Alecsandri Vasile, Hasdeu B. P., Quintescu Nicolae.
 din Secțiunea istorică : • Baritiu George, Ionescu Nicolae, Melchisedech P. S. S.
 din Secțiunea științifică : • Aureliann Petre S., Brândză Dr. D., Poni Petre.

SUMARIUL

TOMULUI III SECȚIUNEA I DIN SERIA II A ANALELORŪ ACADEMIEI ROMÂNE.

PARTEA I. — ȘEDINȚELE ORDINARE DIN ANULU 1880-81.

	Pag.
1. Ședința ordinară publică din 2 Maiu	1
D-lă Dim. Sturdza ofere in daru Academiei o colecțiune de documente române, începându de la Alexandru celū Bund și până la finea seculului alū XVIII-lea.	
D-lă St. Hepites din Brăla, mulțumescu Academiei pentru alegerea sa de membru corespondentū.	2
D-lă I. Eliade din Ploescf, trimite in daru Academiei câte unū esemplarū din lucrările sale didactice.	
D-lă Barack, bibliotecarulū universității din Strasburg, alestă primirea publicațiunilorū trimise din partea Academiei.	
D-lă Dr. A. Kanitz de la Clujū, trimite Academiei a doua fasciōră din <i>Plantae Romaniae hucusque cognitae</i> .	
Se comunică sigilele Academiei escutate la Paris de cătră Stern.	
2. Ședința ordinară din 9 Maiū	3
D-lă N. Densușianu mulțamescu pentru alegerea sa de membru corespondentū.	
D-lă F. Miklosich din Viena, mulțumescu pentru alegerea sa de membru onorarū.	
3. Ședința ordinară din 16 Maiū.	4
D-lă L. Diefenbach mulțumescu că a fostū alesū membru onorarū.	
Discuțiunf asupra înființării de stațiuni meteorologice in mai multe puncte ale României. D-lă Hepites se însărcinează a redacta o programă, in urma căreia Academia să pōtă lua o hotărre definitivă.	5
D-lă Aurelianu atrage atențiunea Academiei asupra plantei numite <i>Papaver Dubium</i> .	
4. Ședința ordinară din 23 Maiū	6
D-lă Dr. Felix comunică tabelulū statisticū de la New York compusū de John Nagle : <i>Epitome of the births marriages etc. in New-York city during the year 1879</i> .	
5. Ședința ordinară din 30 Maiū	7
D-lă Aurelianu citeacu o notiță intitulată : <i>Vegetațiunea pinului silvestru și a pinului negru la scōla de agricultură de la Ferăstrău</i> .	
D-lă Hasdeū, dă lectură preliminară memoriululū sōd : <i>Conspectulū sciințelorū filologice</i> .	
6. Ședința ordinară publică din 6 Iuniū	8

D-lă *Gr. Stefănescu* comunică din partea d-lui membru corespondentă Hepites :

1. Observațiunile meteorologice făcute la stațiunea din Brăila, pe luna lui Aprilie 1880;

2. O notă intitulată : *Grindina căzută în jurul Brăilei, în noptea de la 6-7 Iunie 1880.*

D-lă *Maioreanu* comunică două caete de inscripțiuni grece și latine adunate în Dobrogea de cătră d-lă Weickum de la Tulcea.

D-nil *Ion Ghica* și *G. Sion* insistă asupra utilității de a se transporta la Museul național din București inscripțiunile și monumentele arheologice mai importante din Dobrogea. Se amână pentru altă ședință citirea memoriului D-lui *Hasdeu*, *Conspcctulă sciințeloră filologice*.

9

7. Ședința ordinară din 13 Iunie

Se acordă d-lui C. Zappa un termenă maximă de 6 luni pentru prezentarea copiiloră de pe tôte actele proprietățiloră reșosatului Ev. Zappa.

10

Se comunică adresa Ministerului Instrucțiunii publice, relativă la cesiunea cătră Academia a publicațiunii documenteloră Hurmuzachi.

D-na Laura Mocsoni, vėduva decedatului membru Andreiă Mocioni, anunță că se însărcinează a trimite Academiei portretulă defunctului sėu consorte.

8. Ședința ordinară din 20 Iunie

11

Oficiulă centrală de statistică trimite publicațiunea : *Culte pentru anulă 1870, și înscăntămėntulă pentru anulă școlară 1877-78*, și solicită câte ună esemplară din publicațiunile Academiei.

Se invită oficiulă statistică să trimită câte două exemplare din publicațiunile sale Academiei sciințeloră morale și politice din Paris.

Se trimite în studiulă secțiunii sciințifice, « *Proiectulă de organizaarea serviciulă meteorologică în România* »

D-lă Gr. Tocilescu cere a i se acorda spese pentru examinarea manuscriloră din Londra (British Museum) și a celui din Oxford, cererea se respinge, și d-lă *Hasdeu* se însărcinează gratuit cu studiulă acestora.

12

9. Ședința ordinară din 27 Iunie

D-lă *V. A. Urechidă* dăruiesce o epistolă autografă a reșosatului membru C. Negruzzi și două publicațiunii în limba reto-romană.

13

Ministerulă Instrucțiunii publice invită Academia a asista la distribuirea premiiloră școlastice.

10. Ședința ordinară publică din 4 Iulie

D-lă membru corespondentă St. Hepites trimite o notiță asupra interv rsiunii temperaturael cu altitudinea.

Oficiulă centrală de statistică anunță că va trimite Academiei de sciințe morale și politice din Paris tôte publicațiunile sale.

D-lă N. Barbu presintă traducerea cărții a IV și a V din Titu Liviu

14

D-lă *Hasdeu* citește partea primă din lucrarea sa : *Conspcctulă sciințeloră filologice*.

11. Ședința ordinară din 11 Iulie

Se aproba procesulă verbală ală ședinței precedente.

12. Ședința ordinară din 22 Augustă

15

D-lă Popoff profesoră la Universitatea din Varșovia, donază operile sale scrise în limba ruasă.

- Oficiul central de statistică trimite câte un exemplar din statistica penitenciară pe anii 1876 și 1877.
Se decide a se plăti D-nei Massim restul ce mai are a primi pentru cumpărarea a câte 100 exemplare din Dicționar și Glosar.
D-lă *Ion Ghica* propune a se trimită Muzeului Britanic toate publicațiunile Academiei.
13. Ședința ordinară din 29 Augustă 16
D-lă C. T. Grigorescu dăruiesce cărți pentru biblioteca Academiei.
D-lă Bernardino Biondelli membru onorar, mulțumesc pentru trimiterea ultimelor publicațiuni.
D-lă *Maiorescu* prezintă din partea dl-lui Diefenbach, vol. II din *Völkerkunde Ost-europas* 17
14. Ședința ordinară publică din 5 Septembrie.
Eforia Spitalelor din București oferă 3 exemplare din «Tabloulul grafic al morbidității și mortalității pe anul 1878».
Sculptorul Cauer anunță că monumentul decedatului Papiu Harianu s'a expedit la Sibiu.
D-nii *Baritiu* și *Hodosiu* se însărcineză a regula aședarea monumentului. 18
D-lă Nic. Densușianu membru corespondentă oferă o fotografie a lui Avramă Iancu. Ministerul Instrucțiunii publice trimite dosarele publicațiunii documentelor Hurmuzachi.
Comisiunea însărcinată cu publicarea documentelor Hurmuzachi, anunță că tipografia Socec-Sander-Teclă a primită ca suma de 13,839 lei din trecut, să se achite prin rate anuale în cursul de 3 ani
D-lă *Președinte* anunță că până la 1 Septembrie 1880, s'au prezentat 3 probe de traducțiune din Pliniu celăl tineru.
D-lă *Hasdeu* relatează despre manuscrisul din British Museum.
D-lă *Urechiu* anunță că anticitățile din muzeul de la Constanța se vor transporta la București în Muzeul național. 19
15. Ședința ordinară din 12 Septembrie
D-lă Dr. Severenu trimite 2 exemplare din scrierea sa : *Medicina populară*. 20
D-lă membru corespondentă Hepites trimite lista institutelor și observatoarelor meteorologice, cu care Academia ar pute să intre în schimb de publicațiuni.
D-lă *N. Ionescu* dă relațiune despre excursiunea făcută la reto-romanii din Engadin în Elveția, și propune a se trimită publicațiunile Academiei mai multor persoane de acolo.
D-nii *Papadopolu-Calimachiu* și *Hasdeu* atragă atențiunea Academiei asupra colecțiunilor de documente din biblioteca Genevei 21
D-lă *Dim. Sturdza* donează o colecțiune de diplome și mai multe acte, scrise în limba slavonă, română și latină, începându din secolul XIV, dimpreună cu manuscrisul Popel Grigorie de la Mălaci.
D-lă *Dim. Sturdza* face istoricul publicațiunii Hurmuzachiane, și se decide ca comisiunea însărcinată cu îngrijirea publicării documentelor să rămână neschimbată, iar D-nii *Sturdza* și *Urechiu* se elaboreze un memoriu asupra chestiunii 22
16. Ședința ordinară din 19 Septembrie.
D-lă Stefanu Ciocărlan donază mai mult cărți pentru biblioteca Academiei 23

- D-lă *Dim. Sturdza* dăruiesce Academiei cinci sigile vechi. 24
- D-lă *Dim. Sturdza* citește memoriul asupra publicării manuscriselor Hurmuzachi 27
- D-lă *Cogălniceanu* relatează asupra anticităților și plantelor din Dobrogea. 27
- Se decide a se trimite o comisiune provizorie în Dobrogea compusă din d-nii *Cogălniceanu, Nasletii și Ștefănescu* 28
17. Ședința ordinară din 26 Septembrie.
- D-lă *Ștefănescu* anunță că nu va pute merge în Dobrogea de câtă mai târziu
- Lucrările comisiei pentru explorarea Dobrogei se amână pe anul viitor 29
18. Ședința ordinară publică din 3 Octombrie.
- Ministerul Instrucțiunii publice răspunde că n'are fonduri pentru a înlesni excursiunea membrilor aleși în comisiunea pentru explorarea Dobrogei 30
- D-lă *F. A. Urechii* donază Academiei un manuscript românesc.
- D-lă *A. Romanu* arată că este împedecat să asiste la sesiunea generală din 1880. trimite operele arheologice oferite de D-lă K. Torma și propune a se cumpăra pentru bibliotecă un exemplar din *Historia critica* de Katona.
- D-lă *G. Baritiu* arată mizeriile ce s'au luat pentru așezarea monumentului Papiu-Iarianu.
- D-lă *N. Avram* dăruiesce bibliotecii cartea intitulată : *Despre legume*.
- D-lă *Dr. Felix* relatează despre congresul al III-lea internațional de igienă ținut în Turin 31
19. Ședința ordinară din 10 Octombrie.
- Gimnasiul din Giurgiu cere a i se dăruie toate publicațiile Academiei.
- D-lă *Odobescu* propune a se aduna notițe biografice despre membrii decedați ai Academiei 31
- Ministerul instrucțiunii publice răspunde, că nu poate elibera fondul publicațiilor Hurmuzachi, până ce nu i se va comunica hotărîrea Academiei în privința datoriei cu care sunt încărcate acele publicații încă din anii trecuți.
- Se decide a se trimite Ministerului o copie de pe procesul verbal din 19 Septembrie.
- Se decide a se comunica episcopiei bisericii S-tei Vineri, citațiunile Tribunalului de Teleorman prin care Academia este chemată în judecată de către frații Dumba. 33
20. Ședința ordinară din 17 Octombrie.
- D-lă *C. Munteanu* din Reșița (Banat) donază Academiei șase monete romane 34
- D-lă *F. A. Urechii* propune a se mijloci pe lângă Ministerul Instrucțiunii publice de a se aduce la muzeul din București două petre mormântare din curtea bisericii de la stațiunea Comana.
- Se decide a se cere pe cale legală punerea Academiei în posesiunea bibliotecii decedatului Balășescu. iar D-lă *Sion* se însărcinează cu examinarea stărilor acestor biblioteci.
- D-lă *F. A. Urechii* donază Academiei *Albumului Macedo-Român*.
- D-lă *F. A. Urechii* propune ca Academia să ia parte la subscripțiunea pentru monumentul lui Quinet 35
- D-lă *Ion Ghica* propune a se oferi spre acest scop din partea Academiei, suma de 1000 lei.
21. Ședința ordinară din 24 Octombrie.
- D-lă *N. Crețulescu* trimite din partea d lui Giuseppe Civelli : *Vocabolario universale della lingua italiana da Luciano Scarbelli* 36

- Institutul meteorologic din Olanda anunță că acceptă schimbul de publicațiuni cu Academia română.
- D-lă P. Ispirescu tipografu se roagă a i se pune la dispozițiune câte un exemplar din publicațiunile Academiei apărute în atelierul D-sale, pentru a le presenta la Expozițiunea Societăței Concordia.
- D-lă *Președinte* comunică că declarațiunea răposatului Balașescu făcută către Academia română cu privire la biblioteca sa, nu este o *donatiune* ci o *proposițiune* din partea răposatului.
22. Ședința ordinară din 31 Octombrie.
- D-lă C. Grot donază o operă a sa scrisă în limba rusă 37
- Biurourile meteorologice din München, Paris și Bruxelles acceptază schimbul de publicațiuni cu Academia română.
- D-lă Decurtins mulțumesc pentru trimiterea publicațiunilor Academiei.
- D-lă membru corespondentă St. Hepites trimite Academiei observațiunile meteorologice făcute în Brăila pe lunile Maiu-Augustă 1880.
- Institutul meteorologic din Viena trimite Academiei publicațiunile sale.
- D-lă Antony Roulliet donază trei opusculă ale sale pentru biblioteca Academiei.
- Societatea Julia din Clujă solicită în dară publicațiunile Academiei. 38
23. Ședința ordinară publică din 7 Novembre.
- Sculptorul Cauer anunță că a primit suma cuvenită pentru monumentul lui Papiu Ilarianu.
- Învățătorul Ioan Simu din Reșița (Banatu) trimite în dară Academiei șesă monete române. 39
- D-lă D. A. Sturdza donază Academiei ună manuscrisă română din secolul ală XVIII-lea, și *Katona : Historia critica regum Hungariae*. 42 volumuri și alte 135 cărți.
- D-lă Haretă membru corespondentă propune ca biuroul meteorologic centrală ce se va înființa de Academiă. să se pună în comunicațiune cu profesorii de la Gimnasiul reală din Pătra, cară au intențiune de a începe observațiuni meteorologice.
- D-lă *Stefănescu* comunică că învățătorul Ionescu din comuna Serbănesci în Districtul Dâmbovița, se ofere a înființa o stațiune meteorologică, dacă Academia i-ar da instrumentele necesare. 40
24. Ședința ordinară din 14. Novembre.
- D-lă *Alexandri* depune în dară din partea D nei Smaranda Docană, *Gramatica Ducoromana sive valachica* de I. Alexi. 1826., și Codicele română Alexandru Ión, exemplarul ce aparținuse chiar principelui Cuza.
- D-lă *Ion Ghica* propune a se interveni pe lângă guvernă pentru a preveni deteriorarea monumentelor istorice cum sunt : Pântâna Filaretă și Crucea lui Leon Vodă de la biserică Slobodja. 41
- D-lă *Hasdeu* presentă Academiei Evangeliarul slavice de la Feleacu în Transilvania și se decide ca să se facă ună facsimile fototipic și altă galvanoplastică de pe inscripțiunea și figurile evanghelice ce sunt pe legătură.
- D-lă Giuseppe Civelli dăruiesce Academiei mai multe cărți.
- D-lă *Președinte* comunică o scrisore din partea d-lui Dogaru, pe lângă care se alătură o petrificațiune și ună specimenă de cărbune de pământ. 42
25. Ședința ordinară din 21 Novembre. 43

- Se discută necesitatea construirii unui local propriu al Academiei și se alege o comisiune compusă din domnii *Dim. A. Sturdza, G. Chițu, T. Maiorescu, B. P. Hasdeu și Gr. Stefănescu*, spre a combina toate propunerile și a formula un proiect de lege. 46
26. Ședința ordinară din 28 Noiembrie.
- D-lă I. Bumbacă, profesorul din Cernăuți, trimite un eșantion din poezia sa: *L'lorinta*. 48
- Dirjecțiunea generală a telegrafelor și postelor trimite noul tarif postal și telegrafic intern și internațional.
- Păr. I. Marcu din Satu-mare trimite 10 exemplare din: *Declaratione in caus'a limbii romane*.
- D-lă Dr. G. V. Teutsch trimite un volum din: *Iscăre pentru Istoria Transilvaniei*.
- D-nii *Dim. A. Sturdza și Gr. Stefănescu*, se însărcinază a examina complitul de gestiune al casierului Academiei pe timpul de la 16 Aprilie până la 30 Septembrie.
- În chestiunea construirii unui local al Academiei se decide a se ține o ședință extraordinară la 2 Decembrie.
27. Ședința extraordinară din 2 Decembrie 48
- Se anunță moartea academicului *I. Hodosiu* și se decide a i se așeza portretul în sala Academiei.
- D-lă *D. A. Sturdza* citește o schiță asupra măsurilor ce sunt a se lua pentru concentrarea bibliotecii statului, a muzeului național și a arhivelor statului sub autoritatea Academiei.
28. Ședința ordinară publică din 5 Decembrie.
- D-lă Mareșalul al curții princiare trimite ca dar din partea A. S. Principelui de Waldeck mai multe cărți.
- D-lă *N. Crețulescu* trimite o adresă a d-lui *Lalanne* directorul școlii de poduri și șosele din Paris prin care oferă o colecțiune de opere relative la tehnologie 50
- D-lă *G. Barițiu* arată printr-o scrisoare necesitatea de a se face o împrejmuire pentru monumentul lui Papiu Ilarian.
- D-lă *D. A. Sturdza* donează Academiei mai multe opere cu privire la istoria României.
- D-lă *D. A. Sturdza* citește o nouă schiță despre înfrunerea bibliotecii statului, a muzeului național, a arhivelor statului și a Academiei Române într'un singur local. 51
29. Ședința ordinară din 12 Decembrie.
- Academia aprobă decisiunea Delegațiunii de a înapoia d-lui C. Zappa copiele trimise de pe documentele moșiei lui repozatului Ev. Zappa. ne fiind legalizate de nici o autoritate.
- D-lă *Președinte* comunică că procesul cu biserica S-ta Vineri, relativ la moșia Satunoi, s'a terminat în favoarea Academiei 52
- D-lă *Gr. Stefănescu* citește raportul secțiunii științifice pentru înființarea de stațiuni meteorologice.
- Delegațiunea se autorizează a cumpăra instrumentele meteorologice necesare și a le distribui la diferitele stațiuni 54
- D-lă *Gr. Stefănescu*, comunică o scrisoare din partea d-lui membru corespondentă *Hepites* cu privire la prețul instrumentelor.
- D-lă Haretu membru corespondentă, depune observațiunile meteorologice făcute de

- d-lă Hepites la Brăila pe lunele Ianuarie—November 1880
- D-lă *Gr. Ștefănescu* citește o comunicațiune din partea d-lui Hepites despre cutremurul de pământu simțit la Brăila în 25 Decembrie 1880.
30. Ședința ordinară din 19 Decembrie 66
- D. V. *Urechii* donază Academiei două monete de la Ștefanu cel Mare.
Academia primesce propunerea d-lui *A. Odobescu* cu privire la adunarea notițelor biografice și bibliografice despre reșoșaii membrii ai Academiei.
31. Ședința ordinară din 9 Ianuarie 57
- D-lă Iulianu Delescu donază 12 monete de aramă romane și bisantine.
D-lă M. Calinescu dăruiesce de asemenea 5 monete romane de aramă.
D-lă *Aurelianu* depune pentru biblioteca Academiei două exemplare din opera sa : *Terra noastră*.
Primăria din Ploescl trimite pentru bibliotecă : *Statistica urbei Ploescl*.
D-lă *Președintele* comunică două scrisori de la casa «Frații Egger» din Pesta și Viena, priu cari oferă Academiei spre cumpărare o diplomă de la Andreiu Batori, și o cupa de cornu cu armele Moldovei.
D-lă *P. Poni* trimite observațiunile meteorologice făcute la Iași pe anul 1880.
Se anunță că s'au trimis 568 lei d-lui Hepites pentru cumpărarea instrumentelor meteorologice 58
Se hotărăscesc că observațiunile meteorologice să se tipărescă în broșură separată.
32. Ședința ordinară din 16 Ianuarie 59
- Oficiul meteorologicu din Londra trimite publicațiunile sale
D-lă membru corespondentă Hepites anunță că a comandat instrumentele necesari de meteorologii.
D-lă *Președintele* anunță că pentru broșarea *Psaltirei lui Coressi* tipărite de Academia, s'au luat lei 200 din creditul extraordinar deschis de Delegațiune, iar speciele de tipărire a *Daciei înainte de Români* trecu peste budgetu cu suma de 415 lei.
33. Ședința ordinară din 23 Ianuarie 60
- Se fixează prețulu de câte 15 lei exemplarul pentru *Psaltirea lui Coressi* și *Dacia înainte de Români*.
D-na Ana Hodosu, trimite o fotografie soțulu sêu Iosif Hodosiu și se decide a se face portretulu defunctulu.
Se citește o scrisore anonimă prin care Academia este rugată de a publica tôte legiurile vechi ale Românilor, începând de la legislațiunea lui Mateiu Basarabă și Vasile Lupulă
34. Ședința ordinară din 30 Ianuarie 61
- D-lă *Alexandri* anunță că primesce a scrie biografia reșosaiulu *Costache Negruzzi*.
D-lă *Președintele* comunică o scrisore din partea d-lui membru corespondentă Dr. Obdenaru, prin care trimite unu articolu alu d-sale asupra României (extrasu din *Dictionaire encyclopedique de medecine*) și insistă totă odată asupra originii galo-celtice a Românilor și a Bulgarilor de sud.
D-lă *Aurelianu* supune la cunoscința Academiei, că încercările de a aclimatiza în România arborele *Eucalyptus*, până acuma nu au reșușit 62
35. Ședința ordinară publică din 6 Februarie 63

- D-lă G. Sion comunică o scrisoare a d-lui Remus Oprănu cu privire la ruinele de la Adamu-Clisă, transportate la Constanța.
Se decide a se publica în *Anuărs* observațiunile meteorologice trimise de membrulă correspondentă d-lă Hepites.
Ministerulă de interne trimite Academiei : «Expunerea despre situațiunea județeloră din România, pe 1879».
- P. S. S. *Episcopulă Melchisedec* donăză o traducere a Prediceloră dominicale a Sfântulă Ioană Chrisostomă 64
- D-lă B. P. *Iasdea* se însărcinăză cu compunerea notiței biografice asupra răposatulă C. Stamate.
- P. S. S. *Episcopulă Melchisedec* dărușce 3 chrisove moldovenesci originale scrise în limba slavică și însoțite de traducere română.
- D-lă T. *Maioreșcu* propune a se ține ședințele Academieiă duminica la ora 1 p. m.
- P. S. S. *Episcopulă Melchisedec* citeșce o parte din memoriulă său : Relațiunilă istorice despre țerile române din epoca de la finele véculelă ală 16 și începutulă celulă ală 17-lea 65
36. Ședințaă ordinarăă din 13 Februarilă.
Societateaă germanăă pentru cunoscerea Transilvanieiă trimite noșele sale publicațiunilă.
Bibliotecaă publicăă din Iașiă anunțăă că a primită publicațiunile trimise.
D-lă St. Hepites membruă correspondentă trimite spre esaminare o carte intitulată : *Fylosofșcaă indeletnicire* 63
37. Ședințaă ordinarăă din 20 Februarilă.
Se discutăă măsurile ce sântă a se lua fațăă cu apropiataă deschidereă a sesiunilă generale.
Se discutăă cestiuneaă craniologicăă anunțatăă d-lă Dr. Obedenaru în articolulă său asupra țeriloră danubiene din nouă Dictionnaire encyclopédique de médecine 67
38. Ședințaă ordinarăă din 27 Februarilă.
Se anunțăă mărteaă academiculă A. T. *Laurianu*, și se decide ca Academiaă se însoțescă în corporeă cortegiulă defunctulă, iar d-lă Sion se însărcinăză a ține ună discursă funebru.
- D-lă V. A. *Urechilă* dărușce Academieiă ună planăă ală Romeiă antice, 68
- D-lă D. A. *Șturđza* donăză ună esemplarăă din *Cazaniă mitropolitulă Varlaamă* de la 1643.
D-lă D. *Șturđza* promite a aduce cătuă înafă curândă o schițăă asupra mijloceloră cum se ar pută clădi edificiuă Academiei.
39. Ședințaă ordinarăă publicăă din 6 Martilă
Se anunțăă Academieiă donațiunea răposatulă Teodoră Veissa, care a lăsată Academieiă suma de 25,000 lei 69
- D-lă *Maioreșcu* aratăă necesitateaă de a se propune în sesiuneaă generalăă modificareaă art. 85 din Regulamentă.
- D-lă K. Stăucenuă dărușce Academieiă ună manuscrisă româneșcă intitulată : *Tragediaă luiă Lectoră*.
Se discutăă asupraă adreseiă Ministerulă Instrucțiunilă publice, cu privire la regulamentulă pentru expozițiuneaă de bèle-arte.
Se decide a se trimite M. S. Impăratulă Brășilieiă principalele publicațiunilă ale Academiei.

D-nii *Urechiu*, *Haaleu*, și *Sturduza* propun a se trimite publicațiunile Academiei la Universitatea din Cernăuți, la cea din Lemberg, la Academia din Cracovia și d-lui *Ulicini* la Paris.

D-lă *V. A. Urechiu* donează pentru bibliotecă o foiă volantă : *Adriano Paropat dà saggio della lingua parlata in Sejano* 70

Se decide că observațiunile meteorologice să se publice în broșura separată punându-se titlul rubricelor numai în limba franceză.

P. S. S. Episcopulă Melchisedecă continuă citirea memoriului său : *Relațiuni istorice despre țările române din epoca de la finele vîecului 16, și începutul celui al 17-lea*.

Anexe :

I. Vegetațiunea Pinului silvestru și a Pinului negru la școala de Agricultură de la *Frestrău*, de D-lă *P. S. Aurelianu* 71

II. *Grindina căpută* în jurul *Brăilei* în noptea de la 6 la 7 luniu 1880 st. n. Notă de d-lă *St. Hepites* 73

III. *Cutremurul de pămîntu* din *Brăila* de la 25 Decembre 1880 st. n. Notă de d-lă *St. Hepites* 76

IV. *Considerațiuni asupra organizării serviciului meteorologic în România*, de d-lă *St. Hepites* 78

V. *Proiectu pentru organizarea serviciului meteorologic în România*, de d-lă *St. Hepites*. 92

VI. *Neconcordanța sub zero a indicațiunilor termometrelor cu mercuru și cu alcoolu*. — Notă de d-lă *St. Hepites* 94

VII. *Relațiune asupra congresului III-lea internațional de igienă ținutu la Turinu, în Septembrie 1880 și asupra diferitelor experiențe relative la igiena publică, făcute cu ocaziunea călătoriei în Italia*, de D-lă *Dr. I. Feliz* 97

PARTEA II. — ȘEDIUNEA GENERALĂ DIN ANULU 1881.

I. *Ședința din 10 Martiu* 117
D-lă *Secretaru generalu* citește raportul asupra activității Academiei, de la închiderea sesiunii trecute.

D-lă *Babesiu* anunță prin depeșă că va sosi în capitală pentru a participa la lucrările sesiunii generale 126

D-lă *Președinte* amintescă că donațiunea *Veissa* a fostu acceptată de Delegațiune în modu provisoru.

Se primesc donațiunea *Veissa* și din partea Academiei 127

Se alege o comisiune de 5 juriști pentru a opina, dacă este necesară sau nu, autorizațiunea guvernului pentru primirea donațiunilor și dacă trebuie a se modifica art. 85 din Regulamentu.

Se comunică o nouă adresă din partea Ministerului Instrucțiunii publice, privitoare la cestiunea regulamentului pentru expozițiunea de bele-arte. 128

Se decide ca adresa vechiă să se înapoieze ministerului 129

D-lă *Odobescu* decisu a merge în străinătate demisionază din postul de secretaru generalu. 130

Școala normală superioară, secțiunea literară, cere a i se acorda publicațiunile Academiei. D-lă *Majorescu* propune a se acorda publicațiunile Academiei numai aceloror biblioteci ale căroru regulamente suntu aprobate de autoritățile superioare . . 131

Societatea Julia a junimei române de la universitatea din Cluj se roagă a i se acorda gratuită publicațiunile Academiei.	
Se comunică adresa P. S. S. <i>Episcopului Melchisedec</i> prin care arată că a tradus în limba română «O colecțiune de predice de ale S-tului Ioan	132
D-lă <i>Maiorescu</i> propune ca ședințele ordinare ale Academiei să se țină duminica la ora 1 p. m.	138
D-lă <i>Gane</i> dăruiesce bibliotecii două volume din <i>Novelle</i> D-sale.	134
Se alege comisiunea pentru cercetarea raportului Delegațiunii.	
Se alege comisiunea pentru cercetarea socotelor din anul trecut și pentru formarea bugetului pe anul viitor.	
2. Ședința din 11 Martie.	185
D-lă <i>Visarion</i> Romanu face donațiune de cărți.	
D-lă <i>Președinte</i> prezintă programa pentru principalele lucrări ce sunt a se face în actuala sesiune generală.	
D-lă <i>Hasileu</i> propune a se adăuga în programă alegerea de membri în secțiunile ne-complete	196
3. Ședința din 12 Martie.	137
D-lă <i>Babesiu</i> anunță că se însărcinează a scrie biografia lui <i>Andrei Mocioni</i> .	
D-lă <i>Alecsandri</i> face cunoscută că e aproape de a termina biografia lui <i>C. Negruzzi</i> .	
D-lă <i>Bariliu</i> comunică că va citi în Academia notițele biografice asupra lui <i>Al. Papiu Ilarianu</i> și <i>I. Hodosiu</i> .	
D-lă <i>Sion</i> declară că necunoscându-și amănuntele vieții lui <i>C. Stamate</i> , i este peste putință a-i scrie biografia	138
<i>P. S. S. Pătr. Melchisedec</i> declară că adună noțiuni asupra vieții și activității <i>P. S. S. Episc. Dionisie ală Buzeului</i> .	
D-lă <i>Președinte</i> anunță că în ședința viitoare se va începe lectura memoriilor d-lor: <i>B. P. Hasdeu</i> , <i>P. S. S. Pătr. Melchisedec</i> , <i>P. S. Aurelianu</i> și <i>E. Bacaloglu</i> .	
D-lă <i>Sion</i> amintescă că mai mulți membri aleși nu au prezentat încă discursurile de recepțiune.	
Pentru membrul de curând aleși se admite primirea discursurilor de recepțiune și dacă n'au fost prezentate cu trei luni înainte	
Continuarea debaterilor asupra ortografiei să fixeze pentru ziua de 17 Martie	139
4. Ședința din 13 Martie.	
D-lă <i>D. Sturdza</i> este autorisat a examina colecțiunea de medalie a d-lui <i>Hoebet</i> oferită Academiei spre cumpărare	140
D-lă <i>Dim. I. Ghica</i> cere a se tipări traducțiunea făcută din <i>Herodot</i> din preună cu textulă elinesc.	
D-lă <i>Hasdeu</i> în numele secțiunii literare raportează asupra adresei Ministerului Instrucțiunii publice, cu privire la supraveghierea expozițiunii de bele-arte.	
Se aleg cinci membri pentru supraveghierea expozițiunii	141
D-lă <i>Bacaloglu</i> citește memoriulă său: <i>Desvoltarea progresivă a luminatului electric</i> .	
5. Ședința din 14 Martie.	
Se aprobă raportulă d-lui casieru-comptabilu cu privire la ôre carl spese neprevădute în bugetulă anului trecut	142

D-lă <i>Alexandri</i> intrăbă dacă discuțiunea asupra ortografiei are să se continue de unde a rămas în anul trecut, sau să începă de la capăt.	
Se decide ca discuțiunea ortografiei să continue de unde s'a precumtat în anul trecut	145
D-lă <i>Baritiu</i> în numele secțiunii istorice recomandă pentru lectură în ședință publică memoriul P. S. S. <i>Melchisedec</i> : <i>Biserica ortodoxă și călindarul</i> .	
6. Ședința din 16 Martiu.	146
D-lă <i>I. Sbiera</i> anunță prin scrisore că este împedicat de a asista la sesiunea generală și promite a trimite notițele biografice despre <i>A. Hurmuzachi</i> precum și lucrarea despre manuscrisul de la Voroneț.	
D-lă <i>G. Baritiu</i> propune a se publica în fol volante procesele verbale ale Academiei.	147
D-lă <i>Președinte</i> anunță proclamarea și sancționarea <i>Regatului român</i> , și că <i>M. S. Regele</i> a donat Academiei condeiul și călimăruțul, cu care a subscris legea relativă la înălțarea Țerei la rangul de Regat.	
Se decide că Academia <i>in corpore</i> să meargă a exprima omagele sale Maiestății Sale primului <i>Rege</i> .	
D-lă <i>Maiorescu</i> citește raportul comisiei însărcinate cu fixarea măsurilor de luat în privința legatului <i>Veissa</i>	148
7. Ședința din 17 Martiu.	149
Societatea de lectură a studenților de la gimnaziul român din Brașov cere a i se acorda publicațiunile Academiei.	
Discuțiunea asupra proiectului de ortografie se amână pe ședințele viitoare.	
D-lă <i>Președinte</i> arată cauzele pentru cari <i>Analele</i> pe 1879-1880 nu au putut apărea până acum.	
8. Ședința din 18 Martiu.	150
9. Ședința din 19. Martiu.	151
D-lă <i>C. Dimitriade</i> donează pentru bibliotecă două cărți.	
D-lă <i>C. Decurtins</i> dăruiesc de asemenea o carte: <i>Quattro testi soprassileani</i> .	
10. Ședința din 20 Martiu	152
D-lă <i>P. Ispirescu</i> dăruiesc bibliotecii cartea <i>Εαρολόγιον</i> din 1701.	
D-nul <i>Dr. Alessi</i> și <i>Massim</i> Popă trimit pentru concurs scrierea: <i>Rebelul orientat</i> .	
Se decide a nu se mai primi scrierile la concurs după expirarea termenului regulamentar	154
D-lă <i>V. A. Urechid</i> citește raportul comisiei pentru cercetarea lucrărilor Delegațiunii.	
11. Ședința din 21 Martiu	159
Academia română salută în palatul regală pe <i>Regele și Regina României</i> .	
D-lă <i>A. Fătu</i> anunță că nu va pute lua parte la lucrările sesiunii din acest an	160
12. Ședința din 23 Martiu	161
Se modifică alineatul 3 al art. 85 din regulament cu privire la acceptarea donațiunilor.	
D-lă <i>Aurelianus</i> demisionază din comisiunea pentru expozițiunea de bele-arte și se alege în loc d-lă <i>B. P. Hasdeu</i> .	

	Pag.
D-lă <i>D. Sturîza</i> în amintirea proclamării regatului României donează Academiei o frumoasă colecțiune de manuscrise și documente împărțite în două grupe, manuscrise vechi și noue	162
D-lă <i>Președinte</i> mulțumesc D-lui <i>Sturîza</i> în numele Academiei.	164
D-lă <i>Hasdeu</i> citește raportul secțiunii literare prin care se aprobă cererea d-lui Dim. I. Ghica, de a se tipări traducțiunea din Herodot în curs de 9 ani împreună cu textul elinesc.	
D-lă <i>Babesiu</i> ofere Academiei copie de documente istorice, ce au fost cumpărate de familia Mocioni și mitropolitul Sterca Siulutiu	165
D-lă <i>Hasdeu</i> declară că ofere Academiei o colecțiune de documente relative la familia sa.	166
Comisiunea publicațiunii documentelor <i>Hurmuzachi</i> se confirmă de Academia. Ședință secretă p. ntru alegerea unui membru în locul d-lui <i>A. T. Laurianu</i>	
13. Ședința din 24 Martiu	167
D-lă <i>Președinte</i> comunică statul de prezență al membrilor la ședințele sesiunii generale.	
D-lă <i>Hasdeu</i> depune documentele oferite de D-sa în ședința precedentă.	
D-lă <i>Sion</i> cere a se tipări un resumă de toate concluziunile luate în anul trecut asupra ortografiei	168
D-lă <i>Baritiu</i> anunță că este gata a prezenta raportul asupra ridicării monumentului <i>Papii Iliarianu</i>	
D-lă <i>Atănasiu Marienescu</i> se alege ca membru în secțiunea istorică.	
14. Ședința din 25 Martiu	169
Se comunică adresa d-lui I. Pușcariu, ca Academia să rectifice apreturile ce le a făcut în anul trecut raportului Comisiunii de premii asupra invențiunii sale.	
D-lă <i>Baritiu</i> citește raportul asupra înălțării monumentului <i>Papii Iliarianu</i> , în Sibiu. Ședință secretă pentru alegerea de membri în locurile vacante	170
15. Ședința din 26 Martiu.	
D-lă <i>D. Sturîza</i> propune ca comisiunea însărcinată cu publicarea documentelor <i>Hurmuzachi</i> să lucreze până la sesiunea generală viitoare ca și până acum.	171
D-nii <i>Iacobu Negruzzi</i> și <i>Simionu Florianu Marianu</i> , se aleg ca membri ai Academiei.	
16. Ședința din 27 Martiu.	
17. Ședința din 28 Martiu	172
Ministerul Instrucțiunii publice cere informațiune cine a fost numit ca Președinte al comisiunii pentru expozițiunea de bele-arte.	
D-lă <i>Odobescu</i> demisionază din comisiunea pentru expozițiunea de bele-arte, și se alege în locu-i d-lă <i>Ion Ghica</i> ca președinte al comisiunii.	
D-lă N. Pretorianu dăruiesc Academiei 27 monete antice	173
D-lă <i>Sion</i> cere a se completa comisiunea pentru explorarea Dobrogei, fiind că d-lă <i>Coșgălniceanu</i> lipsesc din țară.	
D-lă <i>Bacaloglu</i> citește raportul comisiunii financiare asupra complurilor anului trecut.	
Se alege Delegațiunea pe anul 1881-1882.	175
Se propune modificarea art. 10 și 24 din Statute.	

18. Ședința din 29 Martie	176	
19. Ședința din 30 Martie	177	
D-lui S. Fl. Marianu prin o depeșă mulțimesce Academiei pentru alegerea sa de membru.		
Se anunță că M. S. Regele va participa la ședință.		
M. S. Regele donază pentru biblioteca Academiei: <i>Ruandnische Dichtungen</i> de Carmen Sylva.		
Continuarea discuțiunii ortografice.		
Se admite în afătul la fine călăt și la mijlocul cuvintelor, când se aude pe jumătate.	181	
Se admite art. 8 (articolul nedefinit, pronumele și numeralul o).		
Asemenea art. 9 cu privirea la apostrofă.		
Se suprimă art. 10.		184
20. Ședința din 31 Martie	185	
D-lă Președinte anunță că d-lă Odobescu este împedat de a mai îndeplini sarcina de Secretar general, și se alege d-lă G. Sion ca secretar provizor.		
D-lă At. M. Marinescu mulțimesce prin adresă pentru alegerea sa de membru al Academiei.		
M. S. Regina României, (Carmen Sylva) se alege ca membră de onoare a Academiei.		
D-lă Maniu propune a se alege mai mulți membri corespondenți și onorari.		
Se propune a se fixa numărul membrilor corespondenți pentru fiecare secțiune.	186	
Se continuă discuțiunea ortografică.		
D-lă Maiorescu citește paragraful 11 al proiectului (difonșii ea și oa).		
Se admite a se înșema difonșii ea și oa cu e și o și accentu acut	203	
Se admite semnul liniștel (-) pentru împreunarea cuvintelor săi particulelor.		
Se votează toate conclusionile ortografice din sesiunea actuală.		
21. Ședința din 1 Aprilie	204	
D-lă S. F. Marianu prin adresă mulțimesce Academiei pentru alegerea sa de membru.		
D-lă Juvenale Stefanelli trimite o parte din operele sale la concursul pentru premiul Alegeva de membri onorari și corespondenți se amână pe sesiunea viitoare.		
Academia din Barcelona trimite o publicațiune a sa.		
22. Ședința din 2 Aprilie	206	
Se citește adresa Academiei din Barcelona prin care trimite tom. III al Memoriilor sale.		
Se admite schimbul de publicațiunii cu Academia din Barcelona.		
D-lă Maiorescu anunță că a terminat redactarea <i>Regulelor ortografiei române</i> .		
D-lă V. A. Urechiu se alege secretar general al Academiei.		
D-lă Ion Ghica citește raportul general al comisiunii pentru premiile Lazaru: Helade și Nasturel Herescu.		207
D-nii Baritiu și Odobescu citeșc raporturile speciale despre cărțile D-lor Hasdeu Meitani și Alexandri.		
Se acordă D-lui V. Alexandri poetului națiunii române marele premiul Nasturel Herescu.		
D-lui P. S. Aurelianu se acordă premiul Lazaru pentru cartea D-sale <i>Terra nostra</i> .		
D-lui B. P. Hasdeu se acordă premiul Helade pentru <i>Cuventa din Beldani</i> .		

- D-lă *Romanu* cere a se trimită de asemenea societății Alexi-Sincaiene din Gherla publicațiunile ce le pot fi utile.
- Se continuă discuțiunea asupra scrierii lui χ și ξ .
- Se admite propunerea D-lui *Odobescu* (semnul scurtării ω) pentru χ și circumflexul Λ pentru ξ 229
- D-lă *Hasdeu* arată că în procesul verbal din 15 Aprilie 1880 este de a se menționa că D-lă N. Densușianu a fost ales membru corespondent 230
- Completarea comisiunii pentru Dobrogea se lasă asupra Delegațiunii.
26. Ședința din 6 Aprilie 231
- M. S. Regele* comunică Academiei mulțumirile *M. S. Reginei* pentru numirea *Sa* ca membră de onoare.
- D-lă *Odobescu* citește raportul pentru premiarea operilor d-lui *V. Alessandri*.
- D-lă *Baritiu* citește raportul asupra operei D-lui *Hasdeu* : *Cuvente din Bănăni*. 232
- D-lă *Urechid* citește raportul asupra operei D-lui *Aurelianu* : *Terra nostra*.
- D-lă *Urechid* dă lectură raportul asupra lucrărilor Academiei în actuala sesiune generală.
- M. S. Regele* proclamă închiderea sesiunii generale din anul 1881 240
- Secțiunea literară. — Ședința din 12 Martie.
- Se discută regulamentul pentru expozițiunea artelor frumoase plastice și încurajarea artiștilor în viață.
- Se alege comisiunea pentru supraveghierea acelei expozițiuni.
- Ședința din 16 Martie 241
- D-lă *Dim. I. Ghica* cere a se tipări traducțiunea din *Herodot*, dimpreună cu textul grecesc.
- Ședința din 19 Martie.
- D-lă *V. Alessandri* se alege președinte al secțiunii literare, și d-lă *Sion* vice-președinte 242
- Se discută asupra candidaților de propus în locul devenit vacant prin mărtaia lui *A. Treb. Laurianu*.
- Secțiunea istorică. — Ședința din 12 Martie.
- D-lă *G. Baritiu* se alege Președinte al secțiunii istorice și *V. A. Urechid* vice-președinte.
- Se discută asupra candidaților de propus la vacanțele ce se află în secțiune 243
- Secțiunea științifică. — Ședința din 19 Martie.
- Se discută asupra tablourilor de observațiuni meteorologice făcute la Brăila de d-lă *St. Hepites*, pe lunile Ianuarie — Februarie 1879-1880, asupra stereometrului *Pușcariu*, cotulul *Pisone*, și asupra propunerii D-lui *Laurianu* de a se așeza în sala Academiei aparate de observațiuni meteorologice.
- Ședința din 21 Martie 1880 244
- Se discută raportul d-lui *Sp. Haret* asupra stereoscopului d-lui *Pușcariu*, și cotulul d-lui *Pisone*. 245
- Propunerea D-lui *Laurianu* de a se așeza în Academiei aparate de observațiuni meteorologice se respinge.
- Ședința din 1 Aprilie 1880 247

	Pag.
D-lă <i>Teclu</i> propune a se studia produsele primitive din țară și modulă cum s'ară putē prelucra.	
D-lă <i>Poni</i> propune a se face o programă de cestiunile cele mai urgente de studiat și de mijlocele necesare pentru aceste studii	248
D-lă <i>Bacaloglu</i> propune numirea unei comisii pentru elaborarea unei programe a cestiunilor atinse de d-lă <i>Teclu</i> .	
— Ședința din 3 Aprilie 1880.	
D-lă <i>Teclu</i> raportează în numele comisii pentru elaborarea programei	250
— Ședința din 7 Aprilie 1880.	
Se citeșc propunerile comisii pentru programă	252
— Ședința din 14 Aprilie 1880	253
Se decide a se propune pentru premiul Lazăr pe anul 1883 tesa : Studii asupra agriculturii, industriei și comerțului.	
— Ședința din 7 Decembrie 1880	254
Se citeșc memoriul d-lui Hepites pentru înființarea de stațiuni meteorologice.	
Se decide a se înființa stațiuni meteorologice la Câmpu-Lungă și la Târgu-Jiuului, și a se procura instrumentele necesare.	
Raportă despre monumentul ridicat în memoria lui Alexandru I. la Sibiu în Transilvania	255
Raportulă comisii bibliotecii	258
Lista cărților dăruite Academiei de la 18 Martie 1880 până la 31 Martie 1881	260
Lista cărților cumpărate de la 1 Mai 1880—2 Aprilie 1881	284
Raportulă comisii financiare	289
Budgetulă de venituri și spese ale Academiei Române pe anulă 1881-82.	291
Anexa la budgetulă a. 1881—1882.	294
Raportă asupra traducțiilor din cartea a VII-a a epistoleloră lui Pliniu celă tinără	296
Comisiunea premiiloră anuale Heliade-Rădulescu, Lazăr și marele premiă Năsturelă Herescu, Seria B	323
— Ședința din 27 Martie 1881.	
Se discută asupra cărților d-loră : Istrati, Roth, Cihacă, Tocilescă, Xenopolă, <i>Aurelianus</i> etc.	
— Ședința din 30 Martie 1881	324
D-lă <i>N. Ionescu</i> citeșc raportulă asupra cărții d-lui Xenopolă.	
Se votă în privința opereloră D-loră <i>Aurelianus</i> și <i>Hasdeu</i> .	
— Ședința din 31 Martie 1881	326
Se citeșc raportulă în privința operei d-lui Cihacă.	
D-lă <i>Ion Ghica</i> este însărcinată a face raportulă generală asupra cărțiloră de premiată.	
<i>Anexa :</i>	
Raportulă generală asupra cărțiloră de premiată	I
Concursurile propuse de Academia română până la a. 1881	LXXXVII
Oficiile Academiei.	XC
Personalulă Academiei române	XCX

STAMPĂ.

E R R A T A

Pagina	rândulă	în locu de :	a se citi :
265	24	Γπίε	Γπίε
295	9	confruntată	a confruntată
"	16	originalului	originalului.
314	5	Dv.	Dv.,
"	17	permisă	permisă,
317	20	manuscriptul B.,	manuscriptul B.,
"	32	Fiindă mai lungă	Epistola acesta fiindă mai lungă.
318	9	extravaganțe.	extravaganțe.
319	17	contero	contero :
320	18	«cum	«cu
"	23	etatea	atalea
"	24	no	noi
"	"	... mores !)	... mores) !
321	7	tuturilor	tuturilor,
"	33	—nu nimeresce	nu nimeresce
322	5	putea	putè
"	26	in rebus ;	in rebus ;

PUBLICAȚIUNILE ACADEMIEI ROMÂNE.

(D. poștă în librăria Soceră & Comp. București)

Lei — Bani.

<i>Analele Societății Academice Române.</i> — Seria I. Tomurile I—X. — Desbateri, memorii și notițe din sesiunile anilor 1867 — 1877: — cu <i>Index alfabetic a u multeorora conținute în cele X tomuri.</i> 1 vol. în 8 ^o ca de 2500 pag. cu stampe	25 —
• Tom. X. Sec. I. Il. fasc. II. <i>Dacia înainte d' Romanii.</i> Cercetări asupra popoarelor care au locuit țerile române de a stângă Dunării, mai înainte de cucerirea acestora fieri de cotra imperatoriulu Traianu de Gr. G. Tocilescu. — Cu 38 stampe lithographiate, 4 charte, din cari 2 cromolithographiate și 171 figuri în textu 1 vol. în 8 ^o	15
• Tom. XI. Sesiunea anului 1878. Sect. I. Partea administrativa și desbateri. 1 vol. în 4 ^o	2 50
• Tom. XI. Sect. II. Memorii și notițe, cu 32 stampe litografice și 2 cromolithografice. 1 vol. în 4 ^o	20 —
<i>Analele Academiei Române.</i> — Seria II. Tom. I. Sesiunea extraordinaria a anului 1879. 1 vol. în 4 ^o	3 50
• Seria II. Tom. II. Sect. I. Sedințele ordinare din 1879 — 80 și sesiunea generală din 1880	5 —
• Seria II. Tom. II. Sect. II. Sesiunea generală a anului 1880	6 —
• Discursuri memorie și Notițe, cu 8 charte și 2 stampe	6 —
<i>Dictionariulu limbii române</i> , elaboratu cu proiectu de A. T. Laurianu și I. C. Massimu 2 vol. gr. în 8 ^o	60 —
<i>Glossariu, care coprinde corbul limbii române străine prin moșua sau formă lor, unu și cele de origine înduioasă</i> , elaboratu cu proiectu de A. T. Laurianu și I. C. Massimu. 1 vol. gr. în 8 ^o	12 —
<i>Gramatica limbii române.</i> Partea I. Analitica. Partea II. Sintetica de Tim. Cipariu 2 vol. 8 ^o (câte 5 lei)	10 —
<i>Operele Principulu Dimitrie Cantemiru:</i>	
I. <i>Descriptio Moldaviae</i> , cu chartă geographica a Moldaviei și unu fac-simile. 1 vol. în 8 ^o	4 —
II. <i>Descriptio Moldaviae</i> , tradusa din textulu originale latinescu allatu în munsulu răsăriticu alu Academiei imper. scientifice de la St. Petropole, cu chartă geographica a Moldaviei și unu fac-simile 1 vol. în 8 ^o	4 —
III, IV. <i>Istoria Imperiului Otomanu, crisea sa și scutereala</i> , — cu note foarte instructive. — Traducere romana dupe editiunea englesă, franceză și germană de dr. Ios. Hodosiu. — Cu <i>Index alfabetică despre pres. uric, localitățile și evenimintele e le mai însemnate în arista istoria</i> și cu o stampa reprezentându <i>Palatulul lui Cantemiru în Constantinopol</i> 2 vol. în 8 ^o	18 —
V. Partea I. <i>Evenimintele Cantemuricilor și Brancovenilor din Țerrea Muntenisca</i> , tradusa dupe versiunea grecească de G. Sion — Partea II. <i>Dinamulu sau galeea a întieptului cu lumca</i> cu unu glossariu și prefață de G. Sion. 1 vol. în 8 ^o	3 —
VI. <i>Istoria eromiflii</i> urinată de <i>Compendiolum univesar logics institutionum</i> și <i>Encomium in autor in (Vanbelmont) et virtutum doctrinam eius</i> 1 vol. în 8 ^o — va apare în curându.	
VII. <i>Vita Constantinii Cantemiri</i> și <i>Collectanea orientalia</i> 1 vol. în 8 ^o — va apare în curându.	
<i>Istoria Românilor sub Mihail Vodă Vodă Vodă</i> , urinată de scrieri diverse de Nicolae Bălcescu, publicate și însoțite cu o precuvântare și note de A. I. Odobescu 1 vol. în 8 ^o	4 —
<i>Catechismulu eulinescu</i> împasu clerului și poporului românesc sub domnia Principulu Georgiu Băkoecz I. și II. — Transcri-su	